

ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
ပင်လုံပြည်ထောင်စု

ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့
နှင့်
ပင်လုံပြည်ထောင်စု

ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း	
ပုံနှိပ်သူ	- ဦးကိုကိုလေး(၀၁၀၃၄) ဖုန်းမြတ်အောင်ဆက်၊ အမှတ်(၃၂/ဃ)၊ ဘိုးရာဇာလမ်း၊ (၁၄)ရပ်ကွက်၊ ရန်ကင်းမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။
ထုတ်ဝေသူ	- ဒေါ်သင်းသင်းမွန်(သင်းစာပေ) (၀၀၃၇၂) အမှတ်(၁၀)၊ ဃောတကလမ်း၊ သာယာကုန်းရပ်ကွက်၊ မင်္ဂလာတောင်ညွန့်မြို့နယ်။
အကြိမ်	- ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ၊ ပထမအကြိမ်။
အုပ်ရေ	- ၁၀၀၀
တန်ဖိုး	- ၃၀၀၀ ကျပ်
မျက်နှာပုံးဒီဇိုင်း	- ခိုင်ပွီး
ထုတ်ဝေစာမူပိုင်	- ဆလှိုင်းကစ်(ပ်)ဂိုလျန်

ဒီမိုကရေစီတို့အတွက်
မင်းလှိုင်ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်

ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့နှင့်
ပင်လုံပြည်ထောင်စု

www.vansangva.com

ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့နှင့် ပင်လုံပြည်ထောင်စု

(Vansangva အွန်လိုင်း ဒီမိုကရေစီသင်တန်း)

စာရေးသူ - ဆလောင်းကပ်(ပ်)ခိုလျန်

အယ်ဒီတာ - ဦးခင်မောင်စော နှင့် ဦးအောင်ကြည်ညွန့်(တက္ကသိုလ်)

ဒီမိုကရေစီတို့အတွက်
မင်းလှိုင်ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်

စာရေးသူ Salai Kipp Kho Lian ၏ ကိုယ်ရေးရာဇဝင်အကျဉ်း

ဆလိုင်းကစ်(ပ်)ခိုလျန်သည် မိတ္ထီလာမြို့တွင် ၁၉၄၉ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ (၉) ရက်နေ့တွင် မွေးဖွားပြီး မန္တလေးမြို့ St. Peter's High School မှ ၁၉၆၈ ခုနှစ်တွင် တက္ကသိုလ်ဝင်တန်းကို အောင်ခဲ့သည်။

၁၉၆၈-၆၉ ခုနှစ်မှစ၍ ရန်ကုန်စက်မှုတက္ကသိုလ် (Rangoon Institute of Technology) တွင် ဗိသုကာပညာကို သင်ကြားရင်း ချင်းအမျိုးသားရေးနှင့် အာဏာရှင်စနစ်ချုပ်ငြိမ်းရေး၊ ကျောင်းသားနိုင်ငံရေး လှုပ်ရှားမှုများတွင် ပါဝင်ခဲ့သည်။

၁၉၆၈ ခုနှစ်တွင် တက္ကသိုလ်များ - ရန်ကုန်မှ ချင်းကျောင်းသားများက 'ချင်းလူငယ်များ အကြံပေးတင်ပြချက်' စာတမ်း ကိုရေးဆွဲကာ တိုင်းပြည်အား ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီစနစ်ဖြင့် အုပ်ချုပ်ရန်နှင့် ချင်းပိသေသတိုင်းအား ပြည်နယ် အဖြစ် သတ်မှတ်ပေးရန် တော်လှန်ရေး ကောင်စီဥက္ကဋ္ဌ ဗိုလ်ချုပ် နေဝင်းထံ တောင်းဆိုခဲ့ရာတွင် ပါဝင်လက်မှတ်ရေး ထိုးခဲ့သဖြင့် ၁၉၇၂ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ မှ ၁၉၇၄ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလအထိ အင်းစိန်ထောင်တွင် အထိန်းသိမ်းခံခဲ့ရသည်။

၁၉၇၄ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ တွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် ဦးသန့်အရေးအခင်းတွင် ပါဝင်ခဲ့သဖြင့် ၁၉၇၄ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ (၁၁) ရက်နေ့တွင် ထပ်မံ အဖမ်းခံခဲ့ရသည်။ ၁၉၇၅ ခုနှစ် မတ်လကုန် တွင် စစ်ခုံရုံးတင်အစစ်ဆေးခံရပြီး အလုပ်ကြမ်းနှင့် ထောင်ဒဏ် (၃)နှစ်အချခံခဲ့ရသည်။ ဧပြီလ (၄) ရက်နေ့တွင် အခြားကျောင်းသားများနှင့်အတူ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ဖြင့် ထောင်မှ လွတ်လာ ခဲ့သည်။ ယင်းနောက်ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်ကို နေဝင်းမော် ဦးဆောင်ဖွဲ့စည်းခဲ့သော မြေအောက် လက်ဝဲကျောင်းသားသမဂ္ဂတွင်ပါဝင်ကာ စစ်အစိုးရဆန့်ကျင်ရေး လှုပ်ရှားမှုများ တွင်ပါဝင်ခဲ့သည်။

၁၉၇၆ ခုနှစ်တွင် မြေအောက်ကျောင်းသား သမဂ္ဂ (တက္ကသိုလ်များ - ရန်ကုန်) တွင် ဆက်လက်ပါဝင်ခဲ့ပြီး အခြားကျောင်းသားခေါင်းဆောင်များဖြစ်ကြသော ရန်ကုန်ဝိဇ္ဇာနှင့် သိပ္ပံ တက္ကသိုလ်မှ ကိုနေဝင်းမော် နှင့် ရန်ကုန်စက်မှုတက္ကသိုလ်မှ ကိုတင်အေးကြူ (ညိုမှိုင်းလွင်)၊ ကိုမောင်မောင် (မဇ္ဈိမလှိုင်)၊ ကိုတင့်အောင် (ပဲခူး)၊ ကိုသန်းလင်း၊ ကိုဝင်း မြင့် (တေးရေး - ဝင်းမင်းထွေး)၊ ရန်ကုန်ဝိဇ္ဇာနှင့် သိပ္ပံတက္ကသိုလ်မှ ကိုဇေယျ (ယခု RFA)၊ အင်းစိန် AGTI မှ ကိုကျော်စိန်ဦး (ပန်းတနော်) တို့နှင့်အတူ မှိုင်းရာပြည့် ကျောင်းသားဆန္ဒပြပွဲ ဖြစ်မြောက်ရေးအတွက် စည်းရုံးလှုံ့ဆော်ခဲ့သည်။ ယင်း နှင့်ဆက်နွှယ်ပြီး စစ်အာဏာပိုင်တို့က သူ့အား တက္ကသိုလ်မှ ၁၉၇၆ ခုနှစ်တွင် ရာသက်ပန်ထုတ်ပယ်ခဲ့ပြီး ကလေးမြို့ မြို့နယ်ကောင်စီမှ တစ်နှစ်အတွင်း မြို့နယ်ချုပ် အမိန့်ချမှတ်ခဲ့သည်။

ဆလိုင်းမိုင် လှုပ်ရှားမှုတွင်ပါဝင်ခြင်း

၁၉၇၆ ခုနှစ် မတ်လတွင် မှိုင်းရာပြည့် ကျောင်းသားဆန္ဒပြပွဲနှင့် ဆက်နွှယ်ပြီး ကျောင်းသား ခေါင်းဆောင် ဆလိုင်းတင်မောင်ဦးအား မဆလ စစ်အစိုးရ မှဖမ်းဆီးကာ ကြိုးပေးသတ်ဖြတ်ခဲ့ပြီး နောက်ပိုင်းတွင် ထိုကာလ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် မျိုးဆက်သစ် ချင်းကျောင်းသားခေါင်းဆောင်များ ဖြစ်ကြသော Salai Thawng Luai Mang, Salai Ram Ling Hmung, Salai Lian Hmung,

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
မင်လုံပြည်ထောင်စု**

Salai Ceu Mang, Salai Maung Khin, Salai Zam Khen Mung, Salai Khin Mg Aye (Salai Kee) တို့နှင့်အတူ ‘ဆလိုင်းမိုင် လှုပ်ရှားမှု’ ကို လှုံ့ဆော်ဖန်တီးပြီး ၁၉၈၂ အထိ တက်တက်ကြွကြွ ဦးဆောင်ပါဝင်ခဲ့သည်။ ၁၉၈၂ ခုနှစ်တွင် စင်ကာပူနှင့် မလေးရှားနိုင်ငံများသို့ ထွက်ခွာခဲ့သည်။

အဝေးရောက် ဘဝ လှုပ်ရှားမှုများ

၁၉၈၆ ခုနှစ်တွင် ဂျာမဏီနိုင်ငံတွင် နိုင်ငံရေးခိုလှုံခွင့်တောင်းခံခဲ့သည်။ အဝေးရောက်နိုင်ငံရေး၊ လူမှုရေးအဖွဲ့အစည်းများ ဖြစ်ကြသော Burma Büro (Köln) တွင် Ethnic Coordinator အဖြစ်လည်းကောင်း၊ European Burmese Association (Hamburg) တွင် ဥက္ကဋ္ဌ အဖြစ်လည်းကောင်း၊ Chin Community (Germany) နှင့် Zomi Inkuan Germany တို့တွင် အကြံပေး အဖြစ်လည်းကောင်း၊ Chin Forum (Ottawa) ၏ Coordinator အဖြစ်လည်းကောင်း အသီးသီး ဦးဆောင်ပါဝင်ခဲ့သည်။ (၂၀၁၁) တွင် စတင် ဖွဲ့စည်းခဲ့သော Leitungsbup Zomi Inkuan (LZI) တွင် အမှုဆောင်ကော်မီ ဝင် အဖြစ်ပါဝင်ခဲ့သည်။ ယခုအချိန်တွင် ချင်းအမျိုးသားတပ်ဦး၏ အဓိပတိကောင်စီဝင်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်လျက်ရှိသည်။

Vansangva ဒီမိုကရေစီလှုပ်ရှားမှု

၂၀၀၉ ခုနှစ် နှစ်ကုန်ပိုင်းမှ စတင်ပြီး Chin Forum ၏ လှုပ်ရှားမှု တစ်ရပ်အဖြစ် www.vansangva.com ဝက်ဆိုက် မှ အများပြည်သူတို့အတွက် အွန်လိုင်း ဒီမိုကရေစီသင်တန်းကို စတင်ပို့ချခဲ့ပြီး မျိုးဆက်သစ်တက္ကသိုလ် ချင်းကျောင်းသားလူငယ်များကို မြန်မာ - အိန္ဒိယ နယ်စပ်တွင် လူတွေ့သင်တန်းများ တစ်နှစ်တစ်ကြိမ်ပို့ချခဲ့ပြီး ပြည်တွင်းရှိ တက္ကသိုလ်များတွင် ဆက်လက်ပို့ချစေခဲ့သည်။ ၂၀၁၂ မှစပြီး Chin Forum ၏ Vansangva ဒီမိုကရေစီသင်တန်းများ ကို သူကိုယ်တိုင် ရန်ကုန်မြို့တွင် ပြည်တွင်းမှ တိုင်းရင်းသားနှင့် ဗမာ နိုင်ငံရေးပါတီ အသီးသီးမှ ပါတီဝင်များနှင့် လူမျိုးစုံ ကျောင်းသားလူငယ်များအား စတင်ပို့ချခဲ့သည်။

အိမ်ထောင်ရေး

သူသည် ၁၉၈၁ ခုနှစ်တွင် Nelly Dalcing @ Zoheisa Dalcing နှင့် လက်ထပ်ထိမ်းမြားခဲ့ပြီး ယခုအချိန်တွင် ဂျာမဏီနိုင်ငံ ဟမ်းဘတ်မြို့တွင် သူ၏ ဇနီးနှင့်အတူ နေထိုင်လျက်ရှိသည်။

ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့နှင့် ပင်လုံ ပြည်ထောင်စု စာအုပ်မိတ်ဆက်

အမျိုးသားခေါင်းဆောင်ကြီးလည်းဖြစ် တပ်မတော်ရဲ့ဖခင်ကြီးလည်းဖြစ်တဲ့ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနဲ့ တိုင်းရင်းသား ခေါင်းဆောင်တွေက ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ကို ပင်လုံမှာ အခိုင်အမာ စိုက်ပျိုးပြီး သေနတ်တစ်ချက် မဖောက်၊ သွေးမြေ တစ်စက်မကျစေပဲ ငြိမ်းချမ်းတဲ့ ပင်လုံပြည်ထောင်စုကြီးကို အောင်အောင်မြင်မြင် တည်ဆောက်နိုင်ခဲ့ကြပါလျက်၊ လူမျိုးပေါင်းစုံပြည်သူတွေဟာ နှစ်ပေါင်း (၇၀) နီးပါး သွေးအိုင့်ထဲမှာ လူးလွန်ရင်း ရုန်းကန်ခဲ့ကြရတာဟာ ဘာကြောင့်လဲ၊ ပင်လုံကို သစ္စာဖောက်တာဘယ်သူလဲ၊ ပင်လုံပြည်ထောင်စုကြီး ဘာကြောင့် ပြိုလဲပျက်စီးခဲ့ရတာလဲ၊ ပင်လုံကို အခြေခံတဲ့ ပင်လုံပြည်ထောင်စုကြီးနဲ့ ဒီမိုကရေစီလူ့ဘောင်ကို ဘယ်လိုပြန်လည် တည်ဆောက်ကြမလဲရ စတဲ့ အကြောင်းအရာတွေကို ပကတိ သမိုင်းအဖြစ်အပျက်တွေကို အခိုင်အမာအခြေခံပြီး ဒီစာအုပ်ထဲမှာ အတတ်နိုင်ဆုံးကြိုးစားပြီး ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ဆွေးနွေးတင်ပြထားပါတယ်။

ဒီစာအုပ်ပါ အကြောင်းအရာတွေဟာ ကနေဒါနိုင်ငံ အော်တဝါမြို့ အခြေပြု Chin Forum ရဲ့ လှုပ်ရှားမှုတစ်ရပ်အဖြစ် ၂၀၀၉ ခုနှစ်ကုန်ပိုင်းကနေ ၂၀၁၂ ခုနှစ်အထိ (၃) နှစ်တာကာလအတွင်း အွန်လိုင်းမှာ ဆက်တိုက် ပို့ချခဲ့တဲ့ ဒီမိုကရေစီ သင်တန်းတွေကို ပြန်လည်ရိုက်နှိပ်ပြီး စာအုပ်အဖြစ် ပြန်လည်ထုတ်ဝေထားတာ ဖြစ်ပါတယ်။ အွန်လိုင်းပို့ချချက်တွေကို www.vansangva.com မှာလည်း ဝင်ရောက်ဖတ်ရှုနိုင်ပါတယ်။

စာအုပ်ရဲ့ ပထမနဲ့ ဒုတိယအပိုင်းတွေကတော့ ဒီမိုကရေစီရဲ့ အခြေခံသဘောတရားတွေကို ဆွေးနွေးထားတာဖြစ်ပါတယ်။ တတိယအပိုင်းနဲ့ Vansangva အွန်လိုင်းစာကြည့်တိုက်မှာတော့ ပင်လုံနဲ့ ဒီမိုကရေစီသဘောတရားတွေ၊ ပြည်ထောင်စု သဘောတရားတွေဟာ ဘယ်ပုံဘယ်နည်း ဆက်စပ်နေတယ်ဆိုတာကို သမိုင်းဆိုင်ရာ အထောက်အထားတွေနဲ့ တင်ပြဆွေးနွေးထားပါတယ်။

ဒီစာအုပ်ကိုဖတ်ရှုခြင်းအားဖြင့် ပင်လုံရယ်၊ ဒီမိုကရေစီရယ်၊ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုရယ်၊ ငြိမ်းချမ်းရေးရယ် ဒီ (၄) ခုကိုဘယ်လိုမှ ခွဲခြားလို့မရဘူးဆိုတာ အထင်အရှားမြင်တွေ့လာကြရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီနေ့ ငြိမ်းချမ်းရေးဖက်ကို ဦးတည်လာကြတဲ့ အချိန်ကာလမှာ ဒီအချက်ဟာပိုလို့တောင် အရေးကြီးလာပါတယ်။ နယ်ချဲ့ကသွေးခွဲလို့ ပြည်တွင်းစစ်ဖြစ်ရပါတယ်ဆိုတဲ့ အာဏာသိမ်းစစ်အစိုးရအဆက်ဆက်ရဲ့ ဝါဒဖြန့်ချက်တွေဟာ ဒီနေ့အချိန်အခါမှာ ပိုပိုပြီး အဓိပ္ပာယ် ကင်းမဲ့နေပါတယ်။ နယ်ချဲ့ထွက်သွားလို့ လွတ်လပ်ရေးရတာတောင် နှစ်ပေါင်း (၇၀) နားကိုကပ်လာတဲ့အချိန်မှာ စစ်ပွဲတွေ မရပ်နိုင်ကြသေးတာဟာ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းကိုယ်တိုင် ပင်လုံမှာ စိုက်ပျိုးခဲ့တဲ့ ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ကနေ အကိုင်းအခက်တွေ အသီးအပွင့်တွေ ဝေဝေဆာဆာ ထွက်မလာနိုင်သေးလို့ပဲဖြစ်ပါတယ်။

အပိုဒီပေါင်း(၉) ပိုဒ်ပါရှိတဲ့ ပင်လုံစာချုပ်ထဲမှာ တောင်တန်းဒေသတွေဟာ ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းခွင့်နဲ့ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ကို ရာနှုန်းပြည့်ရရှိစေရမယ်၊ ဘဏ္ဍာရေးကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းပိုင်ခွင့်ရရှိရမယ်ဆိုတဲ့ အချက်တွေကိုအခိုင်အမာ ကဗျည်းရေးထိုးပြီးအာမခံထားပါတယ်။

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
ပင်လုံပြည်ထောင်စု**

နောက်ပြီး ပင်လုံစာချုပ်ရဲ့ အထူးပြုသင့်တဲ့ အပိုဒ်တစ်ခုကတော့ အပိုဒ် (၇) မှာ 'တောင်တန်း ဒေသရှိပြည်သူတို့ သည်ဒီမိုကရေစီတိုင်းပြည်များတွင် အခြေခံများနှင့် ရပိုင်ခွင့်များကို ရရှိခံစား စေရမည်' ဆိုတဲ့ အပိုဒ်တိုက်လေးပါ။

ဒီအပိုဒ်ကလေးရဲ့ထူးခြားချက်ကတော့ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းကိုယ်တိုင်က သူ့ရဲ့ ကြီးမားတဲ့ နိုင်ငံရေးအမျှော်အမြင်အရ ထပ်မံဖြည့်စွက် ထည့်သွင်းခဲ့တာဖြစ်ကြောင်း ဦးဖေခင်ရဲ့ ၁၉၇၂ ခုနှစ် ပြည်ထောင်စုနေ့ထုတ် Guradian သတင်းစာအချုပ်ပို ဆောင်းပါးမှာဖော်ပြချက်အရ သိရှိရ ပါတယ်။

ဒီအပိုဒ်ငယ်လေးဟာ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းက ဗမာနဲ့အတူတောင်ပေါ်သားတွေ ငြိမ်းငြိမ်း ချမ်းချမ်း ချစ်ချစ်ခင်ခင်နဲ့ ရာသက်ပန်ပေါင်းသင်းနေထိုင်သွားကြမဲ့ ပြည်ထောင်စုကြီးကို တည် ဆောက်ဖို့အတွက် ပင်လုံမှာ စိုက်ပျိုးထားခဲ့တဲ့ ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ပါ။ ဒါကြောင့် ပင်လုံဆိုတာ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနဲ့အတူ တောင်တန်းသားတွေက အတိတ်က ရှင်ဘုရင်၊ ဖော်ဘွား၊ ဒူဝါး၊ တိုက်သူကြီးတွေ ကြီးစိုးခဲ့တဲ့ ပဒေသရာဇ်ခေတ်နဲ့ လမ်းခွဲပြီး ပြည်သူတွေထံကနေ အာဏာ ဆင်းသက်တဲ့ ခေတ်သစ်ဒီမိုကရေစီ ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံတစ်ခုကို စုပေါင်း ထူထောင်ခဲ့ကြတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီတော့ ပင်လုံဆိုတာ အတိတ်နဲ့လားလားမှ မသက်ဆိုင်ပဲ ငြိမ်းချမ်းသာယာတဲ့ အနာဂတ်ခေတ်သစ်ကို ရည်ညွှန်းတာဖြစ်ပါတယ်။

ပင်လုံစာချုပ်ရဲ့ အပိုဒ် (၇)မှာ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းကိုယ်တိုင် ထည့်သွင်းရေးသားခဲ့တဲ့ အဲဒီ ဒီမိုကရေစီစာပိုဒ်တိုက်လေးရဲ့ အဓိပ္ပာယ်ဟာ ကျယ်ဝန်းပါတယ်။ သူကိုယ်တိုင်က ဒီမိုကရေစီကို နှစ်နှစ်ကာကာ လိုလားယုံကြည်ပြီး ထည့်သွင်းထားခဲ့တာဖြစ်ကြောင်း သက်သေထူဖို့အတွက် သူ့ရဲ့ ဒီမိုကရေစီနဲ့ပတ်သက်တဲ့ မိန့်မှာချက်တွေ အမြောက်အမြား ရှိပါတယ်။

ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းက သူ့မျှော်မှန်းတဲ့ အနာဂတ်နိုင်ငံနဲ့ပတ်သက်ပြီး အောက်ပါအတိုင်း မိန့်မှာခဲ့ပါတယ်။

'လူတွေက တင်မြောက်တဲ့ အစိုးရဆိုတာ လူတွေရဲ့ အစိုးရ၊ ပြည်သူတွေရဲ့အစိုးရ၊ ပြည်သူ တွေရဲ့ အလှမ်းမဝေးဘဲ အမြဲလက်တွဲနေတဲ့ အစိုးရဖြစ်မှသာလျှင် သဘောတရားအတိုင်း ကိုက်ညီ မယ်လို့ ကျွန်တော်ထင်တယ်။ အဲဒီသဘောတရားနဲ့ ဖြောင့်ဖြောင့်ကြီး ဆန့်ကျင်တဲ့ သားစဉ်မြေး ဆက်ဆက်ခံသွားတဲ့ ဘုရင်စနစ်ကိုမလိုချင်ဘူး။'

ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းဟာ အတိတ်ပဒေသရာဇ်ခေတ်က သားစဉ်မြေးဆက် ဗိုလ်ကျစိုးမိုးပြီး လူလူချင်း နိုင်ထက်စီးနင်းပြုကျင့်တဲ့ စနစ်ကို မလိုလားကြောင်း၊ ပဒေသရစ်စနစ်၊ အာဏာရှင်စနစ် တို့ ကို ပြတ်ပြတ်သားသား ဆန့်ကျင်ကြောင်း ထင်ရှားပါတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း ပင်လုံမှာ အတိတ်နဲ့ လုံးလုံးလျားလျား လမ်းခွဲတဲ့ ဒီမိုကရေစီ ပြည်ထောင်စုမူတွေကို အခိုင်အမာ စိုက်ထူခဲ့ တာဖြစ်ပါတယ်။

နောက်ပြီး ဒီမိုကရေစီနဲ့ပတ်သက်ပြီး အခုလိုမိန့်မှာခဲ့ဘူးပါသေးတယ်။
'ဒီမိုကရေစီဆိုတာ ဘာလဲ။ လူလူချင်း လူတန်းစားအချင်းချင်း၊ လူမျိုးအချင်းချင်း အစရှိသည် အားဖြင့် အခွင့်အရေးတန်းတူ ကျပ်ပြည့်တင်းပြည့် မရှိသမျှ ကာလပတ်လုံး ဒီမိုကရေစီ ကျပ်ပြည့် တင်းပြည့် မဟုတ်သေးဘူး။'

ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းဟာ ဒီမိုကရေစီရဲ့ အခြေခံသဘောတရား တစ်ခုဖြစ်တဲ့

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
ပင်လုံပြည်ထောင်စု**

တန်းတူမှုဆိုတာကို အလေးအနက်ထား ယုံကြည်ကြောင်းထင်ရှားပါတယ်။

ဒီနေ့ အချိန်အခါမှာ တခြားတိုင်းရင်းသားတွေရော ဗမာတိုင်းရင်းသားညီအစ်ကိုတွေပါ ကိုယ်ပိုင် ပြဋ္ဌာန်းခွင့် (ပြည်သူတွေရဲ့ဆန္ဒ အစစ်အမှန်ကို ထင်ဟပ်တဲ့၊ ပြည်သူတွေကိုယ်တိုင်ပါဝင်ရေးဆွဲတဲ့ အခြေခံဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းပိုင်ခွင့်)၊ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့် (သမ္မတ၊ ဝန်ကြီးချုပ် အစရှိတဲ့ တိုင်းပြည် ခေါင်းဆောင်တွေကို ပြည်သူတွေကတိုက်ရိုက်ရွေးချယ်တင်မြှောက်ခွင့်) အစရှိတဲ့ ဒီမိုကရေစီရဲ့ အခြေခံကျတဲ့ အခွင့်အရေးတွေကို ကျပ်ပြည့်တင်းပြည့် မခံစားကြရသေးပါဘူး။

ဒီစာအုပ်ရဲ့ ပထမအပိုင်းနဲ့ ဒုတိယအပိုင်းမှာ ဖော်ပြထားတဲ့ ဒီမိုကရေစီ အခြေခံသဘောတရား တွေဟာ ပင်လုံစာချုပ်ရဲ့ အပိုဒ်(၇)မှာ ပါရှိတဲ့ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းရဲ့ ဒီမိုကရေစီစာပိုဒ်တိုကလေး ကိုအကျယ်ချဲ့ရှင်းလင်းတင်ပြတဲ့ သဘောဖြစ်ပါတယ်။ ဗိုလ်ချုပ်ရဲ့ ပင်လုံမှုတွေကို လျစ်လျူရှုပြီး ပင်လုံကိုကျောခိုင်းခဲ့ကြလို့သာလျှင် ဒီမိုကရေစီ ဆိတ်သုဉ်းခဲ့ရပြီး အမှောင်ထဲမှာ လမ်းပျောက်ခဲ့ကြ ရတာသာ ဖြစ်ပါတယ်။

ပင်လုံဆိုတာဟာ ပူးပေါင်းခြင်း၊ စည်းလုံးညီညွတ်ခြင်း၊ ငြိမ်းချမ်းခြင်းတို့ရဲ့ အမှတ်သင်္ကေတ ပဲဖြစ်ပါတယ်။ ခွဲထွက်ခြင်း၊ ကွဲပြဲခြင်း၊ သွေးချောင်းစီး စစ်ပွဲတွေဆင်နွှဲခြင်းနဲ့ ပြဒါးတစ်လမ်း သံတစ်လမ်း ဆန့်ကျင်ဘက်သာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလိုအကြောင်းအရာတွေကို ဒီစာအုပ်ထဲမှာ အကျယ် တဝင့် ဆွေးနွေးထားပါတယ်။

ဒီစာအုပ်ရဲ့ ပထမနဲ့ ဒုတိယအပိုင်းတွေမှာပါရှိတဲ့ ဒီမိုကရေစီရဲ့ အခြေခံတရားတွေနဲ့ နောက် ပိုင်းတွေမှာ ဆွေးနွေးတင်ပြထားတဲ့ ပင်လုံနဲ့ပတ်သက်တဲ့ အကြောင်းအရာတွေကို ဆက်စပ် တွေးခေါ်ခြင်းအားဖြင့် ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့နဲ့ ပင်လုံပြည်ထောင်စုကြီးအကြောင်းကို ပိုမိုသိရှိနားလည် လာကြဖို့အတွက် အထောက်အကူပြုမယ်ဆိုရင် ဒီစာအုပ်ကို ရေးသားထုတ်ဝေ ရကျိုးနပ်မယ်လို့ယုံ ကြည်ပါတယ်။

လူမျိုးပေါင်းစုံ တိုင်းရင်းသားပြည်သူတွေရဲ့ ရင်ထဲမှာ ဒီမိုကရေစီသဘောတရားတွေ ရှင်သန်ကြီး ထွားပါစေ။

ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းမျှော်မှန်းခဲ့တဲ့ ပင်လုံပြည်ထောင်စုကြီးကို ပြန်လည်တည်ဆောက်နိုင်ကြပါ စေ။

ပြည်ထောင်စုကြီးငြိမ်းချမ်းပါစေ။

ဆလိင်း ကမ်(၆)ရီလျန်

စာရေးဆရာ ကပ္ပတိန်သာစိန် တင်ပြသော အမှာစကား

“ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့နှင့် ပင်လုံပြည်ထောင်စုစာအုပ်မှာ” ခေတ်သစ်ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ သမိုင်းတစ်လျှောက် တိုင်းရင်းသားပေါင်းစုံ ပြည်သူလူထုအတွက် ဒီမိုကရေစီကို သိစေလိုသော ဆန္ဒဖြင့် ရေးသားထားသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ပြည်သူတို့၏ လွတ်လပ်ရေး၊ တန်းတူအခွင့်အရေး ရရှိရေး၊ စစ်မှန်သော ဒီမိုကရေစီအရသာကို မြန်မာနိုင်ငံတွင် စုပေါင်းနေထိုင်ကြသော တိုင်းရင်း သားညီအစ်ကိုမောင်နှမများကို မျှဝေခံစားစေလိုသည်။ မျှဝေ၍ မြန်မာပြည်သူတို့ တန်းတူ အခွင့် အရေးရစေလိုသောဆန္ဒမှာ စာရေးသူ၏ ဆန္ဒဖြစ်သည်ကို တွေ့ရပါသည်။ အထူးသဖြင့် စစ်မှန်သော ဖက်ဒရယ်စနစ် ပီပြင်ရေး၊ တိုင်းရင်းသားများ ညီမျှသော အုပ်ချုပ်ရေး၊ နိုင်ငံပြန်လည်တည် ဆောက်ရေးတို့အတွက် ဖြစ်စေလိုသောဆန္ဒကို တွေ့ရပါသည်။ အထူးသဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံရေးသမိုင်းတွင် ပြည်သူတို့သည် စစ်အာဏာရှင်များ၏အောက်မှ လွတ်မြောက်၍ ငြိမ်းချမ်း စွာ အတူလက်တွဲနေထိုင်ရေး၊ ညီမျှသော အခွင့်အရေးရရှိသော ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုဖြစ်ရေး အတွက် ရည်ရွယ်ကြောင်း သိရပါသည်။

ထိုသို့သော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်း၌ ပြည်သူတို့ ရုန်းကန်လှုပ်ရှားကြရ၏။ ဘဝကို ယိုင်သွားခဲ့ကြသော ရောင်းရင်းမိတ်ဆွေများ၊ ကျဆုံးခဲ့ရသူများအတွက်လည်း ဤစာအုပ် က ရည်ညွှန်းထားပါသည်။ ထိုသမိုင်းကြောင်းတိုက်ပွဲတွင် တတပ်တအား ပါဝင်ခဲ့သော စာရေးသူ ဆလိုင်း ကစ်(ပ)ခိုလှုံသည်ပင် စစ်အုပ်ချုပ်ရေးကာလတစ်လျှောက် စစ်မှုတက္ကသိုလ်ကျောင်းသား ဘဝဖြင့် ဒီမိုကရေစီအရေး ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုအရေး ချင်းအမျိုးသားရေးတို့အတွက် လှုပ်ရှားရုန်းကန်ခဲ့သူတစ်ဦးအဖြစ် တွေ့ရပါသည်။ အဖမ်းဆီးခံ၊ ထောင်ချခံဘဝဖြင့် ရုန်းကန်လှုပ် ရှားရင်း ဂျာမနီနိုင်ငံတွင် နိုင်ငံရေးခိုလှုံပြီး နေထိုင်ခဲ့ရသည်။ မပြီးပြတ်သေးသော ဒီမိုကရေစီအရေး ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းချမှတ်ခဲ့သော ပင်လုံညီလာခံ ရှင်သန်ရေး တိုင်းရင်းသားအခွင့်အရေး ရရှိ ရေးအတွက် စစ်အုပ်ချုပ်ရေးပျောက်ကွယ်ပြီး ဒီမိုကရေစီလွှတ်တော်ခေတ်တွင် မြန်မာပြည်သို့ ပြန်လာပြီး ဤစာအုပ်ကို ထုတ်ဝေခဲ့ပါသည်။ မျိုးချစ်တိုင်းရင်းသားတစ်ဦးဖြစ်သော ဆလိုင်း ကစ်(ပ)ခိုလှုံ၏

- ဒီမိုကရေစီထွန်းကားရေး
- ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု ရှင်သန်ရေး
- တိုင်းရင်းသားများ တန်းတူအခွင့်အရေးရရှိရေး
- ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း မျိုးစေ့ချခဲ့သော ပင်လုံအပင် ဆက်လက်ရှင်သန်ရေး
- မြန်မာနိုင်ငံငြိမ်းချမ်းရေး
- ချင်းအမျိုးသားများ တိုးတက်အောင်မြင်ရေး စသည်တို့ဖြင့် အောင်မြင်ပါစေကြောင်း ဆန္ဒပြုရင်း ဖတ်ရှုသင့်သောစာအုပ်အဖြစ် ဤအမှာစာကို ရေးသားရပါသည်။

ကပ္ပတိန်သာစိန်
တစ်သက်တာစာပေဆုရ အမျိုးသားစာပေဆု(၂)ဆုရှင်

ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့နှင့် ပင်လုံပြည်ထောင်စု (သို့မဟုတ်) ဒီမိုကရေစီငတ်မွတ်သူများအတွက် အားဆေးတစ်ခွက်

ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့နှင့် ပင်လုံပြည်ထောင်စုစာအုပ်ကို ဖတ်ခွင့်ရသည်။ ဖတ်ပြီးသောအခါ ခံစားမိသည်က ဒီမိုကရေစီငတ်မွတ်သူများအတွက် အားဆေးတစ်ခွက်ဖြစ်သည်။ ပင်လုံညီလာခံမှ ပေါက်ဖွားခဲ့သည့် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုစနစ်ဆိုတာ ဘာမှန်းမသိလို့ စခန်းမရောက်ဘဲ လမ်းပျောက်နေသူတွေအတွက် လမ်းညွှန်ချက်တွေဖြစ်သည်ဟု ခံစားမိပါသည်။ ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင်သည်လည်း မြန်မာပြည်သူတွေထဲက သာမန်ပြည်သူတစ်ယောက်မျှသာဖြစ်လို့ ဒီမိုကရေစီဝါဒနှင့် ဖက်ဒရယ်စနစ်ဆိုတာကို ပီပီပြင်ပြင် ဂဃနဏ မသိပါ။ သူပြော ငါပြောတွေကို ကြားရမှတ်သားရပြီး မျက်မမြင်ပုဏ္ဏားတွေ ဆင်စမ်းသလို ကိုယ်ထင်တာကိုယ်တွေးနေမိခဲ့ပါသည်။ ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့နှင့် ပင်လုံပြည်ထောင်စုစာအုပ်ကို ဖတ်တော့မှ ဒီမိုကရေစီနှင့် ဒီမိုကရေစီ၏ အခြေခံသဘောတရားတွေကို သိခွင့်ရခဲ့ပါသည်။ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုစနစ်၏ အနှစ်သာရတွေကိုပါ သိခွင့်ရရုံမက နားလည်သဘောပေါက်ရပါသည်။ အာဏာရှင်အုပ်ချုပ်မှုအောက်မှာ နှစ်ပေါင်းငါးဆယ်ကျော် ပျောက်ကွယ်နေခဲ့သည့် ဒီမိုကရေစီဝါဒနှင့် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုစနစ်ဆိုတာကို စတင်သိခွင့်ရခဲ့သည်။

ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့နှင့် ပင်လုံပြည်ထောင်စု စာအုပ်ကို ရေးသားသူ ဆရာဆလောင်းကစ်(ပ်)ခိုလျန်သည် ချင်းတိုင်းရင်းသားဖြစ်သည့်အပြင် စစ်အာဏာရှင်ခေတ်၏ နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသား ဖြစ်ခဲ့သည်။ ရန်ကုန်စက်မှုတက္ကသိုလ်ကျောင်းသားဖြစ်ခဲ့သည့်အတွက် ချင်းလူငယ်ကျောင်းသားအာဇာနည် ဆလောင်းတင်မောင်ဦးကို သိမိလိုက်သူဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပြည်ထောင်စုဝင်တိုင်းရင်းသားဖြစ်နေသည့်အတွက် ဖက်ဒရယ်စနစ်တည်ဆောက်လိုသည့် စိတ်ဓာတ်သည် တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားဘဝကပင် နှလုံးသားမှာ သန္ဓေတည်နေခဲ့တာဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ လူငယ်ကျောင်းသားဘဝမှာပင် နိုင်ငံရေးကို စိတ်ဝင်စားသည့်အပြင် ဒီမိုကရေစီလိုချင်သည့်စိတ်နှင့် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုစနစ် တည်ဆောက်လိုသည့်ဆန္ဒတို့သည် စာရေးသူကို ဒုက္ခပေးခဲ့တာဖြစ်မည်။ စစ်အာဏာရှင်သည် ဒီမိုကရေစီဆိုသည့်အသံကို မကြားနိုင်သည့်ကာလမှာ လှုပ်ရှားခဲ့သည်။ ဖက်ဒရယ်ဆိုတာ ခွဲထွက်ချင်သူတွေ လိုချင်သည့်စနစ်သာဖြစ်တယ်လို့ အာဏာရှင်တွေပြောနေသည့်အချိန်မှာ နိုင်ငံရေးကို စိတ်ဝင်စားခဲ့သည့်အတွက် စစ်အာဏာရှင်၏ ထောင်သွင်းအကျဉ်းချတာကို ခံခဲ့ရသူဖြစ်သည်။

ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့နှင့် ပင်လုံပြည်ထောင်စုစာအုပ်သည် စာရေးသူ၏ လူငယ်ဘဝကို စတေးပြီး ရရှိသည့် အတွေ့အကြုံတွေဖြင့် အရင်းအနှီးပြုပြီး ရေးသားထားသည့် စာအုပ်ဖြစ်မည်။ ဒီမိုကရေစီ၏ အခြေခံသဘောတရားနှင့် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုစနစ်အကြောင်းကို ဘဝတစ်ခုလုံးဖြင့် ရင်းပြီးရခဲ့သည့် စာရေးသူသည် မသိသေးသူတွေကို ပြန်လည်သင်ကြားပို့ချပေးနိုင်သည်အထိ သိနားလည်သွားသည်။ သူသိနားလည်သည့်အကြောင်းအရာတွေကို ပြန်လည်သင်ပြပို့ချသည့် သင်ခန်းစာတွေ၊ လက်ချာတွေကို စုပေါင်းဖော်ပြထားသည့် စာအုပ်ဖြစ်သည်။ ဒီစာအုပ်ကို ဖတ်ခွင့်

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
ပင်လုံပြည်ထောင်စု**

ရသူအတွက် အားသာချက်တစ်ခုဖြစ်သွားသည်။ စာရေးသူ၏ သင်တန်းကိုသွားတက်စရာ မလိုဘဲ ဒီစာအုပ်ကို ဖတ်လိုက်တာနဲ့ သင်တန်းတက်ခွင့်ရသည့် သင်တန်းသားတစ်ယောက်ကဲ့သို့ နားလည်သဘောပေါက်သွားနိုင်သည့် အားသာချက်ဖြစ်သည်။ ဒီမိုကရေစီ၏ အခြေခံသဘောတရားနှင့် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုစနစ်အကြောင်းကို သိခွင့်ရသွားခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံကဲ့သို့ အာဏာရှင်စနစ်အုပ်ချုပ်မှုအောက်မှ နှစ်ပေါင်း ငါးဆယ်ကျော်မျှ ပိနိုင်ခံရလို့ ခေါင်းမထောင်ရဲသည့်ဘဝမှ ဒီမိုကရေစီဆိုတာကို ရရှိခံစားလာကြသည့်အခါ ခံစားခဲ့ကြရသည့် နာကြည်းချက်တွေ ပေါက်ကွဲပွင့်ထွက်လာကြသည်။ ဒီမိုကရေစီရခြင်းသည် စည်းလွတ်ဝါးလွတ်လုပ်ချင်တာလုပ်လို့ရသည်။ ပြောချင်တာ ပြောလို့ရသည်လို့ ထင်သွားကြသည်။ တရားဥပဒေစိုးမိုးမှု၊ လိုက်နာရမှုဆိုတာကို မေ့လျော့သူတွေ ရှိသည်။ သိကို မသိသူတွေ ရှိသည်။ ဒီမိုကရေစီရပြီ ငါတို့ လုပ်ချင်တာလုပ်လို့ရပြီ၊ ပြောချင်တာ ပြော၊ ရေးချင်တာ ရေးလို့ရပြီလို့ထင်သူတွေ ရှိသည်။

ဒီမိုကရေစီစနစ်သည် ဥပဒေမဲ့ စည်းပျက်ကမ်းပျက်မဟုတ်၊ ဥပဒေဘောင်အတွင်းက လွတ်လပ်စွာ ဆန္ဒထုတ်ဖော်ခွင့်ရှိသောစနစ်သာဖြစ်သည်ဆိုတာကို ဒီစာအုပ်မှာ ဖတ်ရမည်ဖြစ်သည်။ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုစနစ်ဆိုတာ စစ်အာဏာရှင်တွေက အာဏာသိမ်းလို့ ကောင်းအောင် စွပ်စွဲသည့် (ခွဲထွက်ဝါဒသာဖြစ်တယ်)ဆိုတာ မဟုတ်မမှန်ကြောင်း သိရမည်ဖြစ်သည်။ သာမန်ပြည်သူတွေကို မဆိုထားနဲ့ ကျွန်တော့်လို စာရေး၊ စာဖတ်နေသူသည်ပင် ဒီမိုကရေစီစနစ်၏ အဓိကမဏ္ဍိုင်သုံးရပ်ဖြစ်သည့် ဥပဒေပြုရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် တရားစီရင်ရေးတွေကို သတိမရတစ်ချက်၊ ရတစ်ချက်ဖြစ်နေသည်။ ဒီမိုကရေစီစနစ်မှာ အလွန်အရေးကြီးသည့် မဏ္ဍိုင်သုံးရပ်ဖြစ်ကြောင်းကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ရှင်းပြထားတာ ဖတ်ရသည်။ မြန်မာနိုင်ငံမှာ စတုတ္ထမဏ္ဍိုင်အဖြစ် သတ်မှတ်ထားသည့် သတင်းနှင့် ပြန်ကြားရေးမီဒီယာကဏ္ဍကို ဖော်ပြထားတာ မတွေ့ရသော်လည်း ဥပဒေဘောင်အတွင်းမှ လွတ်လပ်စွာ ရေးသားဖော်ပြခွင့်ဆိုတာ ပါရှိပြီးဖြစ်သည့်အတွက် ပြည့်စုံလုံလောက်သော တင်ပြမှုများဖြင့် ရေးသားထားသည့် စာအုပ်ဖြစ်သည်။

ကျွန်တော်သည် မအားသည့်ကြားက ဆရာအောင်ကြည်ညွှန်(တက္ကသိုလ်)၏ မေတ္တာရပ်ခံချက်ဖြင့် ဆရာဆလိုင်းကစ်(ပ်)ခိုလျန်၏ ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့နှင့် ပင်လုံပြည်ထောင်စုစာအုပ်ကို ဖတ်ရှုပြီး သုံးသပ်တင်ပြခြင်းဖြစ်သည်။ ရိုးသားစွာ ဝန်ခံရမည်ဆိုပါက လုံးစေ့ပတ်စေ့ မဖတ်ဘဲ၊ အကျယ်ရှင်းလင်းချက်တွေကို နားလည်ပြီးဆိုပါက ချန်လှပ်၊ ကျော်ဖတ်ခြင်းဖြင့် တစ်အုပ်လုံးကို ဖတ်ပြီးသလို ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ ရေးသားတင်ပြချက်များသည် ကျမ်းစာရေးဟန်လို စကားပြေဖြင့် ရေးတာမဟုတ်ဘဲ သင်တန်းပို့ချဟန်ဖြင့် စကားပြောပုံစံ ရေးသားထားသည့်အတွက် ဖတ်ရတာ နားလည်နိုင်သည့် စာအုပ်ဖြစ်သည်။

ဒီမိုကရေစီနှင့် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုစနစ်ဆိုတာကို မှန်မှားမွှား၊ ယောင်ဝါးဝါးဖြစ်နေသူ မြန်မာနိုင်ငံသားတိုင်း ဖတ်သင့်သည့်စာအုပ်ဖြစ်သည်။

အဏ္ဍဝါစိုးမိုး

ခါတော်မီ ထွက်လာသော အမည်ကောင်းတစ်အုပ်

(၁)

စာပေရောင်းရင်းကြီး ဆရာဦးအောင်ကြည်ညွန့်(ပညာရေး)၏ မိတ်ဆက်ပေးမှုကြောင့် ဆလိုင်းကစ်(ပ်)ခိုလှန်နှင့် သိကျွမ်းရပြီး သူရေးသော စာအုပ်အတွက် အမှာစာရေးပေးရန် အကြောင်းဆိုလာခဲ့ရသည်။

သူ့စာအုပ်နာမည်က “ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့နှင့် ပင်လုံပြည်ထောင်စု” နိုင်ငံရေးအကြောင်းရပ်ဖြစ်သည်။ တစ်နည်းအားဖြင့် ယနေ့ခေတ်တွင် ရေပန်းစားနေသော လူတိုင်းလိုလို စိတ်ဝင်စားနေသော “ဒီမိုကရေစီအရေး”နှင့် “ပင်လုံပြည်ထောင်စုအရေး” ဖြစ်နေသည်။ ထို့ကြောင့် စာအုပ်နာမည်ကို မြင်လိုက်သည်နှင့် ကျွန်တော်လည်း စိတ်ဝင်စားစွာ ဖတ်ရှုမိသည်။

(၂)

ဆရာဆလိုင်းကစ်(ပ်)ခိုလှန်သည် “စာတွေ့”နှင့် “ကိုယ်တွေ့” အတွေ့အကြုံများကို ဒေါလီကျိုကာ အချက်အလက်၊ အထောက်အထား ပြည့်ပြည့်စုံစုံဖြင့် သူ့စာအုပ်ကို အပတ်တကုပ်အားထုတ်ရေးသားထားသည်။ ဒီမိုကရေစီအခြေခံသဘောတရားများကို လူတိုင်းနားလည်နိုင်အောင် သမိုင်းနှင့်ချိ၍ အကျယ်တဝင့် တင်ပြထားသည်။ ဒီမိုကရေစီစနစ်ကို ခြေခြေမြစ်မြစ် ဂဃနဏသဘောပေါက်နားလည်အောင် လေ့လာပြီး ယုံယုံကြည်ကြည် စွဲစွဲမြဲမြဲ လက်တွေ့ကျင့်သုံးကြမူသာလျှင် တိုင်းပြည်ထူထောင်ရာတွင် တိုးတက်အောင်မြင်မှု ရနိုင်မည်ဖြစ်ကြောင်း အလေးအနက် တိုက်တွန်းထားသည်။

(၃)

တစ်အုပ်လုံးကို “အနှစ်” ချုပ်၏ “အဆီ” ထုတ်လိုက်လျှင် “တန်းတူ၊ လွတ်လပ်၊ သာယာ၊ ငြိမ်းချမ်းသော ပင်လုံပြည်ထောင်စုကြီး ပေါ်ထွန်းလာရေး” သည် စာရေးသူ ဆရာဆလိုင်းကစ်(ပ်)ခိုလှန်၏ အန္တိမ အဓိကရည်မှန်းချက်ပင် ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် ဤစာအုပ်သည် ဒီမိုကရေစီဆိတ်သုဉ်းပြီး ပြည်တွင်းစစ်ကြီးကြောင့် မငြိမ်းချမ်းသော ဘဝကို ရာစုနှစ်တစ်ဝက်ကျော်ကျော် ခံစားလာခဲ့ကြရသော ပြည်ထောင်စုတိုင်းရင်းသားတိုင်း လေ့လာဖတ်ရှုသင့်သည့် စာအုပ်ဖြစ်သည်ဟု ကြေညာမောင်းခတ်လိုက်ချင်ပါသည်။

မောင်ပေါ်ထွန်း

ဒီမိုကရေစီတို့အတွက်
မင်းလှိုင်ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
ဝင်လုံပြည်ထောင်စု**

ကျေးဇူးစကား

ဤစာအုပ်အား အချိန်ယူတည်းဖြတ်ပေးခဲ့သည့်အပြင် အကြံကောင်းဉာဏ်ကောင်းများ ပေးကာ အားပေးကူညီခဲ့သည့် ဦးခင်မောင်စော အားလည်းကောင်း၊ တည်းဖြတ်သူ၊ အကြံပေးသူ အဖြစ် အနီးကပ်ပံ့ပိုးခဲ့သည့်အပြင် ဤစာအုပ်ဖြစ်မြောက်ရေးအတွက် အစစအရာရာ ကူညီခဲ့သည့် ဦးအောင်ကြည်ညွန့် (ပညာရေး) အားလည်းကောင်း၊ အဖက်ဖက်မှ မနားမနေ ကူညီအားခဲ့ကြသည့် ဦးမန်ဟင်ဒါးလ်နှင့် ဦးကျင်လမ်းမန်တို့အားလည်းကောင်း အထူးကျေးဇူးတင်ရှိကြောင်း မှတ်တမ်း တင်ပါသည်။

အချိန်မရှိသည့်ကြားက အမှာစာများရေးသားပေးခဲ့ကြသော ဆရာအာဏ္ဍဝါစိုးမိုး၊ ဆရာ မောင်ပေါ်ထွန်း နှင့် ဆရာ ကပ္ပတိန်သာစိန် တို့အား အထူးကျေးဇူး ဥပကာရတင်ရှိပါကြောင်း မှတ်တမ်းတင်ပါသည်။

ထို့အပြင် စာရေးသူ၏ နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှု သက်တမ်းတစ်လျှောက်လုံးတွင် လည်းကောင်း၊ ဤစာအုပ်ရေးသား စဉ်ကာလတစ်လျှောက်လုံးတွင်လည်းကောင်း စာရေးသူ၏ ဇနီး Nelly Dalcing ၏ သူမတူအောင်ပံ့ပိုးကူညီ အားပေးမှုတို့အားမှတ်တမ်းတင်ပါသည်။

စာရေးသူ၏ အမှာစာ

ဒီမိုကရေစီကို ယုံကြည်ကြတဲ့ လူမျိုးပေါင်းစုံ မြန်မာလူငယ်မျိုးဆက်သစ်တွေအနေနဲ့ အနာဂတ် ဒီမိုကရေစီလူ့ဘောင်ကို တည်ဆောက်ကြရာမှာ -

- 1. Strategy - မဟာဗျူဟာ
  - 2. Democracy - တော်လှန်သော အတွေးအခေါ်
  - 3. Unity - သွေးစည်းညီညွတ်ရေး
- စတာတွေကို နက်နက်နဲနဲ နားလည်ထားကြဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။

အထက်ပါအချက်အလက်ကြီး သုံးရပ်ဟာလည်း တစ်ခုနဲ့တစ်ခု နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်း ဆက် နှယ်နေတဲ့အတွက် လူမျိုး၊ ဘာသာ၊ ဒေသမရွေး ပြည်သူတစ်ရပ်လုံးအတွက် အရေးပါတဲ့ အကြောင်းအရာတွေ ဖြစ်ပါတယ်။

စစ်မှန်တဲ့ ဒီမိုကရေစီစနစ် ရှင်သန်ထွန်းကားဖို့အတွက်ဆိုရင် ပြည်သူတစ်ရပ်လုံးအနေနဲ့ တစ်ဦးချင်းရော အဖွဲ့အစည်းအလိုက်ပါ မိမိတို့အားသန်ရာ ကဏ္ဍတွေကနေ လုပ်သင့်လုပ်ထိုက် တာတွေကို မနားမနေ လုပ်ဆောင်နေရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

Vansangva ဝိုင်းတော်သားများက အထက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းအရာတွေနဲ့ ပတ်သက်ပြီး လက်လှမ်းမီသလောက် လေ့လာဆည်းပူးပြီး စိတ်ဝင်စားသူတိုင်း ဝင်ရောက်လေ့လာ ဆွေးနွေး ဝေဖန်နိုင်အောင် Vansangva Website ကို ဖန်တီးခဲ့ပါတယ်။ အခု ဒီစာအုပ်ဟာလည်း အဲဒီ ဝက်ဘ်ဆိုက်ထဲက အကြောင်းအရာတွေကို ပြန်လည်ရိုက်နှိပ်ထားတာ ဖြစ်ပါတယ်။

အသိပညာ မြှင့်တင်ရေးလုပ်ငန်းတစ်ခုကို ရိုးသားစွာ စတင်လိုက်ခြင်းသာဖြစ်ပြီး၊ ပညာရှင် တွေလည်းမဟုတ်ကြတဲ့အပြင် မည်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်ကို ဖြစ်စေ၊ မည်သည့်အဖွဲ့အစည်းကို

ဖြစ်စေ သာစေ၊ နာစေလိုတဲ့ဆန္ဒ အလျဉ်းမရှိဘဲ တင်ပြဆွေးနွေးသွားပါမယ်။ တင်ပြချက်များ အပေါ်မှာလည်း လွတ်လပ်စွာ ဝေဖန်ဆွေးနွေးကြဖို့ လိုက်လံစွာ ဖိတ်ခေါ်အပ်ပါတယ်။

ဘယ်လိုပါဝင်ကြမလဲ?

1. Vansangva.com မှာ မိမိ email လိပ်စာကို ဖြည့်စွက်ပြီးရင် ဆွေးနွေး၊ တင်ပြ ပို့ချချက်တွေကို အပတ်စဉ်ရရှိမှာ ဖြစ်ပါတယ်။
2. Vansangva.com မှာ ကိုယ်တိုင်ပုံမှန် ဝင်ရောက်ဖတ်ရှုခြင်းဖြင့်လည်း ပါဝင်နိုင်ပါတယ်။
3. တင်ပြပို့ချချက်တွေအပေါ် အဆိုးအကောင်း ဝေဖန်ဆွေးနွေးခြင်းအားဖြင့်လည်း ပါဝင် နိုင်ပါတယ်။
4. ဦးတည်ချက် တူညီသူတွေစု၊ အလားတူ ကွန်ရက်ဆွေးနွေးပွဲတွေ ဖန်တီးပြီးတော့ တစ်ခုနှင့်တစ်ခု အပြန်အလှန် လင့်လုပ်ကြပြီးလည်း ပါဝင်နိုင်ပါတယ်။
5. ဒီပို့ချချက်တွေကို တခြားမိတ်ဆွေများထံကို eMail, mailing lists, Facebook, Twitter စတဲ့ လူမှုရေးကွန်ရက် အမျိုးမျိုးကိုသုံးပြီး လက်ဆင့်ကမ်း မျှဝေခြင်းအားဖြင့် လည်း ပါဝင်နိုင်ပါတယ်။
6. Vansangva Facebook Page မှာလည်း စိတ်တိုင်းကျ ပါဝင်လှုပ်ရှားနိုင်ပါတယ်။
7. ဒီပို့ချချက်တွေကို တပ်မတော်ထဲမှာ၊ ရုံးတွေ၊ ဌာနတွေမှာ၊ အသင်းအဖွဲ့အတွင်းမှာ၊ ကျောင်းတွေမှာ၊ ပြည်သူတွေထဲမှာ မိမိတို့စိတ်တိုင်းကျ ပြန်လည်ပို့ချခြင်းအားဖြင့် လည်း ဒီမိုကရေစီ အတွေးအခေါ်လှုပ်ရှားမှုကြီးထဲမှာ ပါဝင်နိုင်ပါတယ်။

အတွေးအခေါ်လှုပ်ရှားမှုကြီးတစ်ရပ်ကို ထိထိရောက်ရောက် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် မလုပ် ဆောင်နိုင်ရင် ပြည်သူတစ်ရပ်လုံး ငမ်းငမ်းတက် လိုလားတောင့်တတဲ့ စစ်မှန်တဲ့ ဒီမိုကရေစီ လှူ ဘောင်သစ်တစ်ခုကို အောင်မြင်စွာ တည်ဆောက်နိုင်မှာ မဟုတ်ဘူးဆိုတာကို အလေးအနက် ရင်ဝယ်ပိုက်ပြီး တပ်မတော်သားများ အပါအဝင် ပြည်သူတစ်ဦးချင်းစီ ပါဝင်လှုပ်ရှားကြဖို့ အထူး လိုအပ်နေပါတယ်။

မာတိကာ

၁။	ဒီမိုကရေစီ မျိုးစေ့နှင့် ပင်လုံပြည်ထောင်စု အပိုင်း (၁)	စာ-၂၁ မှ ၃၈
၂။	ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့နှင့် ပင်လုံပြည်ထောင်စု အပိုင်း (၂)	စာ-၃၉ မှ ၁၀၆
၃။	ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့နှင့် ပင်လုံပြည်ထောင်စု အပိုင်း (၃)	စာ-၁၁၅- မှ ၁၂၇
၄။	ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့နှင့် ပင်လုံပြည်ထောင်စု အပိုင်း (၄) (Vansangva Online စာကြည့်တိုက်နှင့် သမိုင်းဆိုင်ရာ စာအုပ်စာတမ်းများအပေါ် ဆွေးနွေးချက်များ)	စာ-၁၂၉ မှ ၁၆၉
၅။	ကျမ်းကိုးစာရင်း	စာ-၁၇၀

ဒီမိုကရေစီတို့အတွက်
မင်းလှိုင်ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်

ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့နှင့် ပင်လုံပြည်ထောင်စု အပိုင်း (၁)

၁။ ဒီမိုကရေစီ အခြေခံသဘောတရားများ

ဒီမိုကရေစီရဲ့ အခြေခံသဘောတရားနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ကျွန်တော်တို့ ပြောကြမယ်ဆိုရင် ကျယ်ပြန့်လေးနက်ပါတယ်။ ဒီမိုကရေစီ အကြောင်းကို အစအဆုံး ပြည့်ပြည့်စုံစုံတင်ပြဖို့ဆိုရင် တော်တော်ခက်ပါတယ်။ အဲဒါကြောင့်မို့လို့ ကျွန်တော်တို့ ပထမခြေလှမ်းအနေနဲ့ ဒီမိုကရေစီရဲ့ အခြေခံသဘောတရားတွေကို ပို့ချမှာဖြစ်တယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ ကျွန်တော်တို့ ဒီအခြေခံ သဘောတရားတွေကို မသိဘဲ တခြား ဒီမိုကရေစီအကြောင်းအရာတွေ၊ အချက်အလက်တွေ ဘယ်လောက်ပဲသိသိ ဘယ်လောက်ပဲသင်တန်းတွေ ပို့ချပို့ချ သိပ်ပြီး အကျိုးထူးသွားမှာ မဟုတ် ပါဘူး။

တစ်ခါက ဒီမိုကရေစီသင်တန်းတက်ဖူးတဲ့ လူတစ်ယောက်ကို မေးဖူးတယ်။ ကောင်းပါပြီ။ ခင်ဗျား ဒီမိုကရေစီသင်တန်း တက်ခဲ့တယ်ဆိုတော့ ပြောပြပါဦး။ ဒီမိုကရေစီဆိုတာ ဘာလဲ? လို့ မေးတော့ ကြောင်အမ်းအမ်းဖြစ်သွားတယ်။ သင်တဲ့ဆရာကတော့ သူသင်တဲ့ သင်တန်းသားတွေ ကို စုံစုံလင်လင်တော့ ပို့ချမှာပဲ၊ မပို့ချခဲ့လို့တော့ မဟုတ်ပါဘူး။ သို့သော်လည်းပဲ ဒီမိုကရေစီဆို တာက အကြောင်းအရာတွေ အရမ်းများတော့ သူ့အနေနဲ့ လုံးထွေးရောထွေးပြီး ဘယ်ကစပြောပြီး

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
ပင်လုံပြည်ထောင်စု**

ဘယ်မှာဆုံးရမှန်းမသိ ဖြစ်နေတာမျိုး၊ ဒါမှမဟုတ် ပြောစရာတွေများနေလို့လည်း ဖြစ်နိုင်တယ်။ ဘာပဲပြောပြော ကျွန်တော်တို့ လိုချင်တာကတော့ ဒီသင်တန်းမှာ သင်တန်းသားတစ်ယောက်ဟာ သင်တန်းပြီးသွားမှတင် မဟုတ်ဘူး။ သင်တန်းအစမှာကတည်းက ဒီမိုကရေစီဆိုတာ ဘာလဲဆိုတာ မေးလာလို့ရှိရင် တစ်ခါတည်း ပြောနိုင်ရမယ်၊ ရှင်းပြနိုင်ရမယ်။ ပြန်လည်ပြီး ပို့ချတဲ့အခါမှာလည်း ရှင်းရှင်းလင်းလင်းနဲ့ ပြန်ပို့ချနိုင်ရမယ်။

ဒီသင်တန်းရဲ့ ရည်ရွယ်ချက်ကိုက သာမန်ပြည်သူတစ်ယောက်အနေနဲ့ နက်ရှိုင်းတဲ့ ဒီမိုကရေစီရဲ့ အခြေခံသဘောတရားတွေကို အချိန်တိုတိုအတွင်းမှာ ရှင်းရှင်းလင်းလင်းကြီးကို နားလည်သဘောပေါက်သွားစေချင်တယ်။ တစ်နည်းပြောရရင် ပညာရှင်တွေအတွက် ပို့ချမှာမဟုတ်ဘူး။ ပညာရှင်ကြီးလို အများပြည်သူ နားလည်ရခက်တဲ့ စကားလုံးတွေကိုလည်း သုံးမှာမဟုတ်ဘူး။ သာမန်မြန်မာပြည်သူတစ်ယောက်အနေနဲ့ ဒီမိုကရေစီရဲ့ အခြေခံသဘောတရားကို အလွယ်တကူ နားလည်သွားအောင်ဆိုတဲ့ အရင်းခံစေတနာနဲ့ ပို့ချသွားမယ့်သင်တန်းဖြစ်တယ်။

ဒီတော့ ကျွန်တော်တို့သင်တန်းရဲ့ အကျယ်အဝန်းကို ပြောရမယ်ဆိုရင် အပိုင်း (၁) မှာ ဒီမိုကရေစီရဲ့ အခြေခံသဘောတရားတွေကို ပို့ချမယ်၊ အပိုင်း (၂) မှာတော့ လက်တွေ့ပိုင်း၊ အထူးသဖြင့် ဒီမိုကရေစီနဲ့ အုပ်ချုပ်ရေးအပိုင်းကို ပို့ချမယ်။ အပိုင်း (၂) ပြီးသွားတဲ့အခါမှာ အပိုင်း (၁) နဲ့ (၂) မှာ သင်ကြားခဲ့တဲ့ အချက်တွေကို အခြေခံပြီး ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံရဲ့ ဒီမိုကရေစီ သမိုင်းဖြတ်သန်းမှုကို လိုရင်းတိုရင်း ဆွေးနွေးသွားမယ်။ ကျန်တဲ့ ဒီမိုကရေစီ အခြေခံသဘော တရားတွေနဲ့ပတ်သက်ပြီး အရေးကြီးတဲ့ အခြေခံတရားတွေ အများကြီးရှိသေးတယ်။ အဲဒါတွေကို နောက်ပိုင်းကျမှ ဖြည်းဖြည်းချင်း ကျွန်တော်တို့ တစ်ဆင့်ချင်း သင်သွားမယ်။ အခုကတော့ ပထမပိုင်းနဲ့ ဒုတိယပိုင်းကိုပဲ အထူးအာရုံပြုကြရအောင်။

ကျွန်တော်တို့ ဒီသင်တန်းကို ဘာဖြစ်လို့ ဖွင့်ရသလဲဆိုတော့ ဒီမိုကရေစီကို လူတိုင်းက လိုချင်ကြတယ်။ ဒီမိုကရေစီဆိုတဲ့စကားကိုလည်း တွင်တွင်ပြောကြတယ်။ ဒီမိုကရေစီရရှိရေး တို့အရေး ဆိုပြီးတော့လည်း အလေးအနက် ကြွေးကြော်ကြတယ်။ သို့သော်လည်း ဒီမိုကရေစီကို နားမလည်ဘဲ အော်နေကြတာ၊ ပြောနေကြတာလည်း ရှိတယ်။ အဖွဲ့အစည်းတွေ ထောင်ထားကြတာလည်းရှိတယ်။ ဒီမိုကရေစီဆိုတဲ့ ဆိုင်းဘုတ်တွေကို တင်ကြတယ်။ အမည်နာမတွေကို သုံးကြတယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီမိုကရေစီနဲ့ဆန့်ကျင်တဲ့ အပြောအဆိုတွေ၊ အပြုအမူတွေကို မကြာခဏ တွေ့တွေ့နေရတယ်။ တိုတိုပြောရမယ်ဆိုရင် ဒီလို ဒီမိုကရေစီကို နားမလည်ဘူးဆိုရင် ယုံကြည်မှာလည်း မဟုတ်ဘူး။ နားမလည်ဘူး၊ မယုံကြည်ဘူးဆိုရင်တော့ ကျင့်ကြံမှာလည်း မဟုတ်ဘူး။

ဒီမိုကရေစီဆိုတာ ကျင့်စဉ်တစ်ခုပါပဲ။ အတွေးအခေါ်တင် မဟုတ်ဘူး။ လက်တွေ့လည်း ကျင့်ရတယ်။ အတွေးအခေါ်အားဖြင့် ဂယနဏလည်း နားမလည်၊ ကျင့်စဉ်အားဖြင့်လည်း လက်တွေ့မလိုက်နာ၊ ယုံလည်း မယုံကြည်ဘူးဆိုရင်တော့ ဒီမိုကရေစီကို နောင်အနှစ်တစ်ရာ ကြိုးစားလည်း ရမှာမဟုတ်ဘူး။ တစ်သက်လုံးလည်း ရမှာမဟုတ်ဘူး။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော်တို့ ဒီမိုကရေစီဆိုတဲ့ အတွေးအခေါ်ကို ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ခေါင်းထဲမှာ၊ အတွေးအခေါ်ထဲမှာ၊ နှလုံးသားထဲမှာ နှစ်နှစ်ကာကာ သိရှိနားလည်ပြီး အားလုံးက လိုက်နာကြဖို့ လိုလားတဲ့အတွက် ဒီသင်တန်းကို ဖွင့်ခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ တစ်နည်းအားဖြင့် ဒီတော်လှန်သော အတွေးအခေါ်ကို ကျွန်တော်တို့ခေါင်းထဲမှာ၊ နှလုံးသားထဲမှာ

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
မင်းလုံပြည်စတင်စု**

စွဲကိုင်ထားခြင်းအားဖြင့် ဒီမိုကရေစီကို မြန်မြန်ဆန်ဆန် ရနိုင်မယ်လို့ ယုံကြည်ပါတယ်။

အဲဒီတော့ ပထမအချက်ကို ပြောမယ်ဆိုရင် ဒီမိုကရေစီ မပေါ်ပေါက်လာခင်မှာ ဘုရင် စနစ်တွေရှိတယ်။ ပဒေသရာဇ်စနစ်တွေရှိတယ်။ တစ်ဦးတည်းရဲ့ လက်ထဲမှာ အာဏာတွေ အပြည့်အဝ ပုံအပ်ထားတဲ့ အာဏာရှင်၊ ဘုရင်စနစ်တွေရှိတယ်။ အဲဒီတုန်းကတော့ ဘုရင်ကို မကြိုက်ရင် တော်လှန်ပုန်ကန်ဖို့ပဲရှိတယ်။ မတော်လှန် မပုန်ကန်နိုင်ရင်တော့ လည်စင်းခံရုံပဲရှိတယ်။ ဘုရင်ရဲ့ ပြုသမှုကို ခံရဖို့ပဲရှိတယ်။ အဲဒီတော့ မခံနိုင်တဲ့သူက ထပြီးပုန်ကန်တဲ့အခါမှာလည်း သူက တော်လှန်ရေး အောင်မြင်သွားလို့ရှိရင် အဲဒီဘုရင်ရဲ့ နေရာကိုယူပြီး ဘုရင်ကြီးပြန်လုပ်ပြီးတော့ သူအရင် က ဖြုတ်ချခဲ့တဲ့ ဘုရင်ရဲ့ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းတွေနဲ့ အာဏာရှင်စနစ်ကိုပဲ ပြန်သုံးလေ့ရှိတယ်။ အဲဒီတော့ ဒီဘုရင်တွေကို ပုန်ကန်ခြားနားတဲ့အခါမှာလည်း တော်လှန်တဲ့ အတွေးအခေါ် မရှိခဲ့ကြဘူး။ ဒီဘုရင်စနစ်ကို တော်လှန်ပြောင်းလဲမယ်ဆိုတဲ့ အတွေးအခေါ် မရှိခဲ့ကြဘူး။ ဒီမိုကရေစီ ပေါ်ပေါက် လာတဲ့အခါမှာတော့ အရင်ခေတ်နဲ့ လုံးဝကွာခြားတဲ့ တော်လှန်တဲ့ အပြောင်းအလဲတွေ၊ အတွေး အခေါ်တွေ ဖြစ်လာတယ်။ အဲဒီတော့ ဒီမိုကရေစီဆိုတာ တော်လှန်သောအတွေးအခေါ်တစ်ခု ဖြစ်တယ်။ ဒီတော်လှန်သော အတွေးအခေါ်ကို ကျွန်တော်တို့ မိမိရရ ဆုပ်ကိုင်ထားဖို့ လိုပါတယ်။

အဲဒီတော့ ဒီသင်တန်းဟာ မည်သည့်လူပုဂ္ဂိုလ် တစ်ဦးတစ်ယောက်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ မည်သည့်အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုကိုသော်လည်းကောင်း တိုက်ခိုက်ဖို့၊ ဆန့်ကျင်ဖို့ ဖွင့်တာ မဟုတ်ပါ ဘူး။ မိမိကိုယ်ကို မိမိရဲ့ အသိပညာကို တိုးပွားအောင်လုပ်ဖို့ပါပဲ။ တစ်နည်းအားဖြင့် တော်လှန်ရေး ကို မိမိရဲ့ဦးခေါင်းထဲမှာ၊ ဦးနှောက်ထဲမှာ၊ နှလုံးသားထဲမှာ စတင်ပြီးတော့ ဆင်နွှဲဖို့ပါပဲ။ အဲဒီတော့ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် အရင်ဦးဆုံး ဆန်းစစ်ပြီး ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ်ပဲ ခွန်အားဖြည့်ပေးရမယ်။ ဒီအတွေး အခေါ်ကို ပြည့်ဝအောင် အရင်လုပ်ကြရမယ်ဆိုတာ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ခံယူချက်ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

၂။ တော်လှန်သောအတွေးအခေါ်အစ

ကမ္ဘာ့သမိုင်းမှတ်တမ်းတွေအရ ဂရိနိုင်ငံ အေသင်မြို့သားတွေဟာ ဒီမိုကရေစီကို ဘီစီ ၅၀၈ မှာ စတင်အကောင်အထည် ဖော်ခဲ့တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ ဒီမိုကရေစီဆိုရာမှာ အခြေခံ အကြောင်းတရား သုံးရပ်ရှိတယ်။

- (၁) ပြည်သူအားလုံး (ဥပဒေအောက်မှာ) တန်းတူညီမျှမှု ရှိစေရမယ်။
- (၂) ပြည်သူအားလုံး (ဥပဒေအောက်မှာ) လွတ်လပ်မှုရှိရမယ်။
- (၃) အဲဒီတန်းတူညီမျှမှု၊ လွတ်လပ်မှုတွေကို အာမခံထားတဲ့ အခြေခံဥပဒေဆိုတာ ရှိရမယ်။

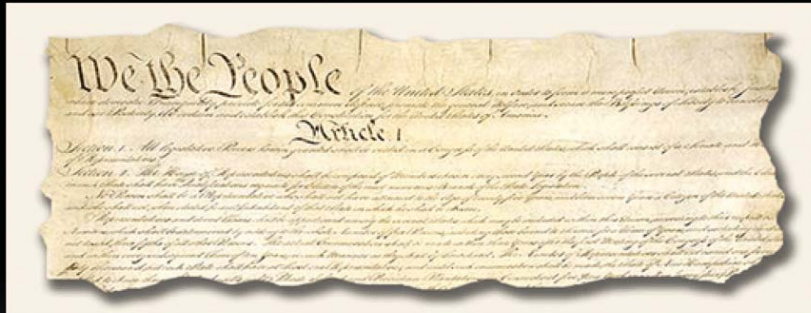
ဒီလိုဆိုတော့ ပြည်သူလူထုဟာ အခြေခံအားဖြင့် တရားဥပဒေရဲ့ ရှေ့မှောက်မှာ တန်းတူ ညီမျှမှုရကြမယ်။ တိုင်းပြည်ရဲ့အာဏာကိုလည်း တန်းတူညီမျှ ခွဲဝေခံစားကြရမယ်။ တရားမျှတမှု ရှိရမယ်။ သူတို့ရဲ့ လွတ်လပ်မှု၊ သူတို့ရဲ့ တန်းတူညီမျှမှုကိုလည်း တရားဥပဒေနဲ့ အာမခံထားရမယ် ဆိုတဲ့ဟာပဲ။ အရင်တုန်းက ဒီမိုကရေစီခေတ်မပေါ်ခင်မှာ ရှိခဲ့တဲ့ အာဏာရှင်ဘုရင်စနစ်တွေက လမ်းခွဲလိုက်တာဖြစ်တယ်။ အဲဒီတော့ ဒီမိုကရေစီဆိုတဲ့ဟာကလည်း တော်လှန်သော အတွေးအခေါ် တစ်ရပ်ဖြစ်တယ်။

၃။ တော်လှန်သောအတွေးအခေါ်၏ တတိယအခြေခံတရား - အခြေခံဥပဒေ

ဒီမိုကရေစီရဲ့ တတိယ အခြေခံတရား

အခြေခံဥပဒေ က တိုင်းသူပြည်သားအားလုံး ရဲ့ တရားဝင် လွတ်လပ်ခွင့်တွေ တန်းတူညီမျှမှုတွေကို အကာအကွယ်ပေး ထား ရမယ်။

ဒီနေရာမှာ ဒီမိုကရေစီရဲ့ တတိယအခြေခံတရားဖြစ်တဲ့ အခြေခံစည်းမျဉ်းဥပဒေဆိုတဲ့ဟာကို အထူးပြုပြီးတော့ ပြောချင်ပါတယ်။ ဒီမိုကရေစီလို့ ပြောတဲ့နေရာမှာ ပါးစပ်ကပြောရုံလောက်နဲ့ မရဘူး။ ဒီမိုကရေစီစနစ်အောက်မှာ တရားဥပဒေစိုးမိုးရမယ်ဆိုတဲ့ အချက်ရှိတယ်။ တရားဥပဒေ အောက်မှာ အားလုံးတန်းတူညီမျှရမယ်ဆိုတဲ့ ခံယူချက်လည်းရှိတယ်။ ဒီတရားဥပဒေဆိုတာ မရှိဘဲနဲ့ အဲဒီအောက်မှာ တန်းတူညီမျှမှုတွေ၊ လွတ်လပ်မှုတွေဆိုတာ ဘယ်လိုမှ အာမခံနိုင်ဘူး။ အဲဒီတော့ ဒီတရားဥပဒေဆိုတာ အပေါ်ဆုံးမှာ ရှိရတယ်။ အဲဒီအောက်မှာ ဘုရင်ရော၊ မင်းမျိုးမင်းနွယ်တွေရော အကုန်လုံး၊ အစိုးရရော၊ သမ္မတရော၊ ဝန်ကြီးချုပ်ရော အကုန်လုံး ရှိတဲ့အခါမှသာ ဒီမိုကရေစီရှင်သန်တယ်လို့ ဆိုနိုင်ပါတယ်။ ဘုရင်လို့ ဆိုလိုက်တာနဲ့ ဒီအာဏာရှင် စနစ်နဲ့ ဒီမိုကရေစီစနစ် ဘယ်လိုလုပ်ပြီး ရောထွေးသွားတာလဲလို့ တချို့က မေးချင်မေးမယ်။ စည်းမျဉ်းခံဘုရင်စနစ်ဆိုတာ ရှိတယ်။ ဆိုလိုတာက ဒီမိုကရေစီစနစ် မကူးပြောင်းခင်မှာသော်လည်းကောင်း၊ ကူးပြောင်းပြီး နိုင်ငံတွေမှာသော်လည်းကောင်း၊ ဒီဘုရင့်အာဏာတွေကို ထိန်းချုပ်၊ ကန့်သတ်ပြီးတော့ ဥပဒေအောက်မှာ ထားတာတွေလည်း ရှိတတ်ပါတယ်။ စည်းမျဉ်းခံဘုရင် စနစ်ဆိုတာပေါ့။

အဲဒါကြောင့် ဒီဥပဒေအောက်မှာ အားလုံးတန်းတူညီမျှတယ်ဆိုတဲ့အကြောင်း ဥပမာတစ်ခု ပြောပြပါမယ်။ တစ်ချိန်တုန်းက လေယာဉ်ပျံတစ်စင်းက လန်ဒန်ကနေ ပျံတက်မယ်လုပ်တဲ့အခါမှာ ပိုင်းလော့က ဘာကိုသွားသတိထားမိသလဲဆိုတော့ သူ့ရဲ့ ဆက်သွယ်ရေးလမ်းကြောင်းတွေ အနှောင့် အယှက်ဖြစ်နေတာကို တွေ့တယ်။ ဒီတော့ လေယာဉ်မယ်ကို ခေါ်ပြောတယ်။ ဒီလေယာဉ်ပျံပေါ်မှာ တစ်ယောက်ယောက်က လက်ကိုင်ဖုန်း သုံးနေတယ်။ အနှောင့်အယှက်

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
ဝင်လုံပြည်ထောင်စု**

ဖြစ်နေတယ်။ သွားပိတ်ခိုင်းလိုက်ပါ။ ဒါ ဥပဒေအရ ခွင့်မပြုဘူး။ ဆိုတော့ လေယာဉ်မယ်က သွားပြောဖို့လုပ်တဲ့အခါကျတော့ အဲဒီလူက ဝန်ကြီးချုပ် တိုနီဘလဲယား ဖြစ်နေတယ်။ တိုနီဘလဲယားကိုယ်တိုင်ကလည်း ဘုရင်မကြီးနဲ့ စကားပြောနေတာဖြစ်တယ်။ အဲဒီတော့ လေယာဉ်မယ်က ပိုင်းလော့ကိုပြန်ပြောတယ်။ ဝန်ကြီးချုပ်ကိုယ်တိုင် ဘုရင်မကြီးနဲ့ စကား ပြောနေတယ်ဆိုပြီး ပြောလိုက်တယ်။ အဲဒီတော့ ပိုင်းလော့က မလိုချင်ဘူးတဲ့။ ဥပဒေဆိုတာ ဥပဒေပဲ ဘယ်သူမှမပြောရဘူး။ လေယာဉ်ပျံပေါ်မှာ လုံးဝသုံးခွင့်မပြုဘူးဆိုတော့ ပြန်ပြီးတော့ ပိတ်ခိုင်းရတယ်။

တရားဥပဒေဆိုတာ ဘုရင်ရော၊ ဘုရင်မရော၊ သမ္မတရော၊ ဝန်ကြီးချုပ်ရော အားလုံးက လိုက်နာရတယ်။ တရားဥပဒေရဲ့အောက်မှာ တပြေးညီတစ်တန်းတည်း ဥပဒေကို ညီတူညီမျှ လိုက်နာကြရမယ်။ ဥပဒေအရ ပေးထားတဲ့ အခွင့်အရေးတွေကိုလည်း ညီတူမျှတူ ခံစားကြရမယ် ဆိုတဲ့သဘောပဲ။ ဒါကြောင့် ဒီအခြေခံဥပဒေကိုမသိရင်၊ နားမလည်ရင် ဒီမိုကရေစီကို ကောင်း ကောင်းနားမလည်သေးတာပဲ။ ဒီတော့ ဒီမိုကရေစီလို့ ဘယ်လောက်ပဲအော်အော်၊ ဒီမိုကရေစီကို ဘယ်လောက်ပဲလိုချင်လိုချင်၊ ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံကြီး ဘယ်လောက်ပဲထူထောင်ပါပြီလို့ပြောပြော၊ အခြေခံ ဥပဒေကို ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် မရေးဆွဲနိုင်လို့ရှိရင် အာဏာရှင်စနစ်ဆိုတာ ပြန်ပေါ်လာဦးမှာပဲ။ ဒီတော့ အစိုးရမင်းလုပ်နေတဲ့ သမ္မတတွေ၊ များကြီးမတ်ရာတွေက ဒီဥပဒေကို မလိုက်နာဘဲ ဥပဒေကို ချိုးဖောက်ပြီး အုပ်ချုပ်နေရင်လည်း တဖြည်းဖြည်းနဲ့ အာဏာရှင်စနစ်ကို ကူးပြောင်းသွားမှာဖြစ်တယ်။ ဒီအခြေခံဥပဒေဆိုတာဟာ ဘာလဲဆိုတာကို ကျွန်တော်တို့ အလေးအနက်ထားပြီးတော့ ပြောဖို့လိုတယ်။ သိဖို့လည်းလိုတယ်။ လေ့လာဖို့လည်းလိုတယ်။ တစ်နည်းအားဖြင့် အခြေခံဥပဒေ ဆိုတာကလည်း ပြည်သူတွေကိုယ်တိုင် ရေးဆွဲပြီး ပြည်သူတွေကိုယ်တိုင်က သဘောတူထားတဲ့ အခြေခံဥပဒေဖြစ်တယ်။ တစ်နည်းအားဖြင့် ပြည်သူတွေကိုယ်တိုင်က သူတို့ကိုအုပ်ချုပ်မယ့် အစိုးရ ကို ဘယ်လိုရွေးချယ်မယ်၊ ဘယ်လိုအစိုးရကို လိုချင်တယ်ဆိုတဲ့ဟာကို ရေးဆွဲထားတာဖြစ်ပြီး တော့ အုပ်ချုပ်မယ့်အစိုးရနဲ့ အုပ်ချုပ်ခံရမယ့် ပြည်သူကြားထဲမှာ စာချုပ်ချုပ်ဆိုထားတာဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် တိုင်းပြည်တစ်ခုရဲ့ အခြေခံဥပဒေလို့ အတိုအားဖြင့် ခေါ်ကြတာဖြစ်တယ်။

၄။ အခြေခံဥပဒေ

အခြေခံဥပဒေအားဖြင့် တိုင်းသူပြည်သားအားလုံးရဲ့ တရားဝင်လွတ်လပ်ခွင့်တွေကို တန်းတူ ညီမျှမှုတွေကို အကာအကွယ်ပေးထားရမယ်လို့ ဆိုခဲ့တယ်။ အဲဒီတော့ အကာအကွယ်ပေးထား ရမယ်ဆိုတာ၊ ဘယ်သူ့ဆီက အကာအကွယ်ပေးထားမှာလဲ။ ဒီအုပ်စိုးသူ အစိုးရက သူ့ဆီကို အာဏာအပ်နှင်းထားတဲ့အတွက် ဒီအာဏာနဲ့ ဒီတိုင်းသူပြည်သားတွေအတွက် လွတ်လပ်ခွင့်တွေ၊ တန်းတူညီမျှမှုတွေကို သွားပြီးတော့ ပိတ်ပင်တားဆီးတာမျိုး၊ ဥပဒေရဲ့ အပြင်ဘက်ကနေ အလုပ် လုပ်လာတာမျိုး ဖြစ်လာနိုင်တယ်။ အဲဒီအခါကျရင် ပြည်သူတွေရဲ့ လွတ်လပ်ခွင့်တွေ၊ တန်းတူ ညီမျှခွင့်တွေ ဆုံးရှုံးသွားနိုင်တယ်။ အဲဒါကြောင့် ဥပဒေနဲ့ ကမ္ဘာရေးထိုးပြီးတော့ သေသေချာချာ သတ်မှတ်ထားလို့ရှိရင် ပြည်သူတွေဟာ အချိန်မရွေး လွတ်လပ်ခွင့်တွေ ဆုံးရှုံးသွားနိုင်တယ်။ သူတို့ရဲ့ တန်းတူညီမျှမှုတွေ၊ အခွင့်အရေးတွေ ဆုံးရှုံးသွားနိုင်တယ်။

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
မင်းလုံပြည်စကားစုံ**

အဲဒါကြောင့် ဥပဒေဆိုတဲ့အခါမှာ အခြေခံဥပဒေဆိုတာက တကယ်တမ်းကျတော့ အစိုးရ လုပ်မယ့် အစိုးရအဖွဲ့အစည်းတွေရဲ့ အာဏာကို ကန့်သတ်ထားတာပါ။ “တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး” လို့ ဆိုရာမှာ ပြည်သူတွေရဲ့ အထက်ကနေ မင်းလုပ်အုပ်ချုပ်မယ့် အစိုးရတွေကို တရားဥပဒေက စိုးမိုးထားဖို့ကို ဆိုလိုတာဖြစ်တယ်။ ပြည်သူတွေက အပ်နှင်းလိုက်တဲ့အာဏာကို ထင်ရာစိုင်းပြီး တော့ မတရားအသုံးမပြုဖို့အတွက် သူတို့ရဲ့အာဏာကို ဥပဒေနဲ့ ကန့်သတ်ပေးတာဖြစ်တယ်။ ဒီဥပဒေကို ရေးဆွဲတဲ့နေရာမှာ ပြည်သူတွေက ပါဝင်ရေးဆွဲရတာဖြစ်တယ်။ ဒီလိုမှမဟုတ်ဘဲ တိုင်း ပြည်ကိုအုပ်စိုးမယ့် လူတွေက သူတို့စိတ်ကြိုက်သာ အခြေခံဥပဒေကို ရေးဆွဲလိုက်လို့ကတော့ ပြည်သူတွေ ဒုက္ခပင်လယ်ဝေတော့မှာဖြစ်တယ်။ ပြည်သူတွေကိုယ်တိုင်က သဘောတူလက်ခံပြီး တော့ ပြဋ္ဌာန်းခဲ့တဲ့ အခြေခံဥပဒေဖြစ်ရပါမယ်။

ပြည်သူတွေရဲ့အကျိုးကို ကာကွယ်ဖို့၊ တိုင်းပြည်ရဲ့အကျိုးကို ကာကွယ်ဖို့ ရေးဆွဲထားတာ ဖြစ်တယ်။ အုပ်စိုးသူကိုကာကွယ်ဖို့ ရေးဆွဲတဲ့ အခြေခံဥပဒေ မဖြစ်စေရဘူး။ အခြေခံဥပဒေဆိုတာ အစိုးရနဲ့ ပြည်သူကြားမှာ စာချုပ်ချုပ်ဆိုထားခြင်းဖြစ်တယ်။

၅။ အခွင့်အရေးတွေနဲ့ တာဝန်တွေကို ပြဋ္ဌာန်းတဲ့ အခြေခံဥပဒေ

ခုနကပြောထားတဲ့ ပြည်သူတွေရဲ့ လွတ်လပ်ခွင့်တွေ၊ တန်းတူညီမျှမှုတွေကို ပြဋ္ဌာန်းတယ် ဆိုတဲ့နေရာမှာ ပြည်သူတွေရဲ့တာဝန်ဝတ္တရားတွေ၊ အခွင့်အရေးတွေတင်မကဘူး။ ပြည်သူတွေက ဒီအစိုးရအဖွဲ့ကို ဘာအာဏာတွေ အပ်နှင်းထားသလဲ၊ အစိုးရအဖွဲ့ရဲ့ လုပ်ပိုင်ခွင့်က ဘာလဲ။ ဘယ်လိုဥပဒေဘောင်တွေနဲ့ ကန့်သတ်ထားတာလဲ။ အားလုံးကို ဥပဒေနဲ့ပြဋ္ဌာန်းထားတာဖြစ်တယ်။ အစိုးရရဲ့ လုပ်ပိုင်ခွင့်တွေရော၊ တာဝန်တွေရော၊ ပြည်သူတွေရဲ့ လုပ်ပိုင်ခွင့်တွေရော၊ အခွင့်အရေး တွေရော၊ ပြည်သူတွေရဲ့ တာဝန်တွေရော အားလုံးကို ပြဋ္ဌာန်းထားတာဖြစ်တယ်။ အခွင့်အရေး ချည်း လိုချင်လို့မရဘူး။ အခွင့်အရေးနဲ့အတူ တာဝန်ဆိုတာပါ တွဲပါလာရတယ်။

၆။ စည်းကမ်းမရှိသော ဒီမိုကရေစီဆိုတာ မရှိဘူး။

ဒီမိုကရေစီမှာ အာဏာရှင်စနစ်မှာလို အာဏာရှင်တစ်ဦးတည်းက စည်းမဲ့ကမ်းမဲ့ အာဏာ ကို အလွဲသုံးစားလုပ်ပြီး ထင်ရာစိုင်း အနိုင်ကျင့် အုပ်ချုပ်တာမဟုတ်ဘူး။ ရှေးတုန်းက ဘုရင်တွေ ခေတ်တုန်းက ဘုရင်က စိတ်မရှိရင် မရှိသလို၊ စိတ်မထင်ရင် မထင်သလို ဥပဒေမဲ့ ထင်တိုင်းကျ လို့ရတယ်။ ဒီမိုကရေစီမှာ အဲသလိုဟာမျိုး လုပ်လို့မရဘူး။ စည်းမဲ့ကမ်းမဲ့ လုပ်လို့မရဘူး။ စည်း ကမ်းမရှိတဲ့ ဒီမိုကရေစီဆိုတာ မရှိဘူး။ အဲဒါကို အလေးအနက် သိထားစေချင်တယ်။

၇။ အခြေခံဥပဒေကို ဘယ်လိုရေးဆွဲမလဲ။

တိုင်းပြည်တစ်ခုရဲ့ အခြေခံဥပဒေကို ရေးဆွဲရာမှာ ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် မရေးဆွဲနိုင်လို့ရှိရင် တိုင်း ပြည်တစ်ခုလုံး ပျက်စီးသွားနိုင်တယ်။ သွေးတွေမြေကျပြီး ပြည်တွင်းစစ်တွေ ဖြစ်သွားနိုင်တယ်။ အဲဒီတော့ အခြေခံဥပဒေတွေကို ရေးဆွဲတဲ့အခါမှာ အရေးကြီးဆုံးအချက်က ပြည်သူအားလုံးရဲ့ ပါဝင်မှုပဲဖြစ်တယ်။ အဲဒီတော့ သူ့ရဲ့ ရေးဆွဲပုံရေးဆွဲနည်းက အရေးကြီးတာပေါ့။

သာမန်အချိန်မှာတော့ ပြည်သူတွေ ရွေးကောက်ထားတဲ့ တိုင်းပြုပြည်ပြုလွှတ်တော်က

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
ဝင်လုံပြည်ထောင်စု**

ရေးဆွဲလေ့ရှိတယ်။ ဒါပေမဲ့ ပြည်သူတွေယုံကြည်တဲ့ နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်တွေကသော်လည်းကောင်း၊ ဥပဒေပညာရှင်တွေကသော်လည်းကောင်း သူတို့ရဲ့ အကြံပြုချက်တွေနဲ့ မူကြမ်းတွေ ရေးဆွဲရတယ်။ အဲဒီလောက်နဲ့ မပြည့်စုံသေးဘူး။ လွှတ်တော်ထဲမှာ ထပ်ပြီး အချေတင် ဆွေးနွေးရသေးတယ်။ ငြင်းခုံရသေးတယ်။ ပြီးတော့ ပြည်သူတွေကိုလည်း အကြိမ်ကြိမ်ချပြရသေးတယ်။ ပြည်သူတွေက Feed Back တွေ ပြန်ပေးပြီး အဲဒါတွေလည်း တစ်ခါပြန်ဆွေးနွေး စသဖြင့် အဲဒီလို အကြိမ်အနယ်လုပ်ရတဲ့ကိစ္စ ဖြစ်တယ်။ အလွယ်တကူ ရေးဆွဲလို့မရဘူး။

ကျွန်တော်တို့တိုင်းပြည်မှာဆိုရင် ဥပဒေပညာရှင်တစ်ဦးက သူ့ဥပဒေပညာ ကျွမ်းကျင်တိုင်း ဥပဒေပုဒ်မတွေကို သူ့အလိုအတိုင်း ရေးလိုက်တဲ့အတွက် ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံကြီးမှာ သွေးမြေတွေ ကျ၊ ပြည်တွင်းစစ်တွေ မရပ်မနားဖြစ်နေပြီး အားလုံး ဒုက္ခပင်လယ်ဝေခဲ့ကြရတာ သမိုင်းအတွေ့အကြုံပဲ။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော်တို့ ဒါကို အလေးအနက်ထားပြီး စဉ်းစားဖို့လိုတယ်။

ဒါကြောင့်လည်း အခြေခံဥပဒေကို နားလည်အောင် အကြိမ်ကြိမ် အလီလီ သင်တန်းတွေ ပို့ချ၊ Seminar တွေ လုပ်ကြတယ်။ မူကြမ်းရေးဆွဲပြီးတော့ ကျွန်တော်တို့အဆင့်ဆင့် လုပ်ခဲ့ကြတယ်။ အဲဒီလိုလုပ်ခြင်းအားဖြင့် တချို့ကလည်း ကျွန်တော်တို့ကို မလိုအပ်တာတွေလုပ်တယ်။ လုပ်လို့မရသေးတာတွေ လုပ်တယ်။ အချိန်မတန်သေးတာတွေလုပ်တယ်။ တစ်ချိန်မှာ ဒီမိုကရေစီရမှ တိုင်းပြုပြည်ပြုလွှတ်တော်က လုပ်ရမယ့် အလုပ်တွေကို ကျွန်တော်တို့က လုပ်နေတယ်လို့ ဝေဖန်တဲ့လူတွေလည်းရှိတယ်။ သို့သော်လည်းပဲ အဲဒီအချိန်အခါကျမှ စပြီးလုပ်မယ်ဆိုရင်၊ စပြီး လေ့လာကြမယ်ဆိုရင် အများများအယွင်းယွင်းတွေ ဖြစ်လာနိုင်တာ သေချာပေါက်ပဲ။ ပညာရှင်တွေကသော်လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံရေးသမားတွေကသော်လည်းကောင်း သူတို့ထင်ရာစိုင်းပြီး ထပ်လုပ်သွားလို့ရှိရင် ပြည်သူတွေပဲ တစ်ခါထပ်ပြီးတော့ နစ်နာနေဦးမယ်။ အဲဒါကြောင့်မို့လို့ တစ်ခါတည်း ပြည်သူတွေကို ချပြနေတာ၊ Web Page တွေမှာလည်း တင်ပြီးတော့ နေရာတကာမှာလည်း ကြုံရင်ကြုံသလို အခွင့်ကြုံတိုင်းကြုံတိုင်း ဒါတွေကိုချပြဆွေးနွေးနေရတာဖြစ်တယ်။ ဒါတွေကြောင့် ဒီအခြေခံဥပဒေဆိုတာ အင်မတန်မှ နက်ရှိုင်းတဲ့ကိစ္စဖြစ်တဲ့အတွက် ပေါ့ပေါ့တန်တန် မစဉ်းစားကြဖို့ အရေးကြီးပါတယ်။

၈။ အများစုရဲ့ အုပ်ချုပ်ရေးနဲ့ လူနည်းစု အခွင့်အရေး

နောက်တစ်ခုတင်ပြဆွေးနွေးချင်တာက ဒီမိုကရေစီနဲ့ ပတ်သက်ပြီးတော့ အယူအဆ လွဲမှားနေတဲ့၊ အင်မတန်မှ ကြောက်စရာကောင်းတဲ့ လွဲမှားမှုတစ်ခုကို ကျွန်တော်ပြောပြချင်တယ်။ Majority Rule တဲ့။ အများစုအုပ်ချုပ်ရေး။ ဒီမိုကရေစီဆိုတာနဲ့ အများသဘောတူလုပ်လိုက်ရတာပဲ။ ဒီလို လူတိုင်းက ယေဘုယျအားဖြင့် နားလည်ထားကြတယ်။ ဟုတ်တယ်လေ ကျွန်တော်တို့ခံရွေးတဲ့ အခါမှာလည်း မဲအများဆုံးရတဲ့သမ္မတလောင်းက သမ္မတလုပ်ရတာပဲ။ ဝန်ကြီးချုပ်ကလည်း မဲအများဆုံးရတဲ့လူပဲ လုပ်ရတာပဲ။ ဆိုတဲ့အခါကျတော့ ဒါအများစုသဘောတူလုပ်တယ်။ ကဲ ဒီမိုကရေစီနဲ့ ဆုံးဖြတ်ရအောင်ကွာဆိုပြီး လက်ညှိုးထောင်တယ်။ မဲနဲ့ဆုံးဖြတ်တယ်။ အများစုသဘောအတိုင်း လုပ်ပစ်လိုက်ကြတယ်။ အဲဒီတော့ ယေဘုယျအားဖြင့် အဲဒီလိုအပေါ်ယံကိုပဲ ကြည့်ပြီးတော့ နားလည်ပြီးတော့ပြောဆိုနေကြတယ်။

အများစုသဘောတူရင် ဒီမိုကရေစီပဲ။ အဲဒီလောက်နဲ့ကတော့ ဒီမိုကရေစီကို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆို

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
မင်လုံပြည်စောင်စု**

တဲ့ နေရာမှာမှားတယ်လို့ မဆိုလိုသော်လည်းဘဲ မပြီးမပြည့်စုံသေးဘူး။ မပြီးပြည့်စုံတဲ့အပြင် အဲဒီလောက်နဲ့ပဲနားလည်ပြီးတော့ အဲဒီလောက်နဲ့ပဲ ရပ်ထားလို့ရှိရင် ဒီမိုကရေစီကိုတောင်မှ အန္တရာယ်ပြုနိုင်တယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ Majority Rule အပြင် Minority Rights ဆိုတာ ရှိသေးတယ်။ အများစုက သဘောတူပေမယ့် သဘောမတူတဲ့အနည်းစုကသူ့ရဲ့ Rights ဆုံးရှုံးသွားရမယ်ဆိုရင် သာတူညီမျှရှိရမယ်။ တန်းတူညီမျှရှိရမယ်။ ပြည်သူ့အားလုံးလွတ်လပ်မှုရှိရမယ်။ အဲဒါကို အခြေခံဥပဒေနဲ့ ကာကွယ်ထားရမယ်ဆိုတဲ့ဟာတွေက ရှိနေပြန်တော့ ဒီအများစုက သူထင်တာကိုပဲ လုပ်သွားပြန်ရင်အများစုအနိုင်ကျင့်အုပ်ချုပ်တဲ့ အင်္ဂလိပ်လို Tyranny of the Majority ဆိုတဲ့အသွင်ကို ကူးပြောင်းသွားပြီး ဒီမိုကရေစီရဲ့ အခြေခံသဘောတရားတွေနဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက်တွေဖြစ်လာနိုင်တယ်။ ဒီမိုကရေစီပါ ပျက်သုဉ်းသွားနိုင်တယ်။

အဲဒီတော့ခုနစ် ပြောတဲ့အတိုင်းပဲ Majority ဆိုပြီးတော့ တစ်ဖက်သတ်ပဲ နားလည်ထားပြီး ဒီမိုကရေစီကို အဲသည်လိုပဲ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ထားမယ်ဆိုရင် အများစုက အနိုင်ကျင့်ပြီးအုပ်ချုပ်တဲ့ Tyranny of the Majority စနစ်မျိုးပေါ်လာမယ်ဆိုရင် တရားမျှတမှုဆိုတာ မရှိတော့ဘူး။ တန်းတူရေးလည်းမရှိတော့ဘူး။ ဒီမိုကရေစီလည်းဆိတ်သုဉ်းမယ်။ ဆိတ်သုဉ်းသွားရင်အနည်းစုနဲ့ အများစုကြားမှာ ပဋိပက္ခတွေဖြစ်လာနိုင်တယ်။ ညီညွတ်ရေးတွေလည်းပျက်စီးလာမယ်။ အဲသလို ပြည်သူ့အချင်းချင်းထဲမှာ အများစုရယ် အနည်းစုရယ်ဆိုပြီး စိတ်ဝမ်းကွဲပြီးတော့ နိုင်ငံရေး ပဋိပက္ခတွေ မတည်ငြိမ်မှုတွေ ပေါ်ပေါက်လာတဲ့အခါမှာ အဲဒါကို အများစုက သဘောထားကြီးကြီးနဲ့ ဒီမိုကရေစီရဲ့ အခြေခံသဘောတရားတွေကို ဆုပ်ကိုင်ပြီးတော့ အဲဒီအခြေခံတရားတွေကို စနစ်တကျ မချဉ်းကပ်ဘဲနဲ့ တစ်ဖက်သတ်အနိုင်ကျင့်နှိမ်နင်းပြီးတော့ ဖြေရှင်းသွားမယ်ဆိုလို့ရှိရင် ဒီမိုကရေစီနည်းအရ ပါလီမန်ထဲမှာ အရေးဆိုလို့မရတော့တဲ့ လူနည်းစုက နောက်ဆုံး လက်နက်ကိုင်ပြီး ဖြေရှင်းလာတဲ့အထိ အကြမ်းဖက်လာတဲ့အထိ ဖြစ်လာနိုင်တယ်။ ဖြစ်လာတဲ့အခါမှာ မလိုလားအပ်တဲ့ ပြည်တွင်းစစ်တွေဖြစ်လာမယ်။ အဲဒီအခါမှာ စစ်အာဏာကြီးထွားလာပြီးတော့ နောက်ဆုံး ပြည်သူတွေ မလိုလားတဲ့ စစ်အာဏာရှင်စနစ် ပေါ်လာပြီး အများစုရော အနည်းစုပါ စစ်ကျွန်ဘဝကို ရောက်သွားနိုင်တယ်။ ဒီမိုကရေစီလည်း လုံးဝဆိတ်သုဉ်းသွားနိုင်တယ်။ အဲဒီတော့ဒီ Minority Rights ဆိုတဲ့ဟာကလည်း အင်မတန်မှ အရေးကြီးတဲ့အချက်တစ်ချက်ဖြစ်တယ်။ အဲဒါက ပါလီမန်မှာ အနည်းစုနဲ့ အများစုကို ဘယ်လိုညီတူညီမျှဖြစ်အောင်၊ သူတို့ရဲ့ အခွင့်အရေးမဆုံးရှုံးအောင်၊ ဘယ်လိုလုပ်ရမလဲဆိုတာတွေကို နောက်ပိုင်းမှာ ဒီထက်ပိုပြီးတော့ အသေးစိတ်ဖော်ပြသွားမှာ ဖြစ်တယ်။ အဲဒါအင်မတန်အရေးကြီးပါတယ်။ အဲဒီတော့ ငြိမ်းချမ်းတည်ငြိမ်တဲ့ ဒီမိုကရေစီလူ့ဘောင်ကို တည်ဆောက်ချင်တယ်ဆိုရင် အများစုရဲ့ ဆန္ဒသဘောထားနဲ့ အုပ်ချုပ်တာတင်မကဘဲနဲ့ အနည်းစုရဲ့ဆန္ဒကိုပါ လေးစားနားခံရမယ်။ သူတို့ရဲ့ အခွင့်အရေးတွေကိုပါ ကာကွယ်ပေးထားရမယ်။ ဒါမှသာလျှင် စစ်မှန်တဲ့ ငြိမ်းချမ်းတဲ့ တည်ငြိမ်တဲ့ တာရှည်ခံတဲ့ ဒီမိုကရေစီလူ့ဘောင်ကို တည်ဆောက်နိုင်မှာဖြစ်တယ်။ အများစုရဲ့ ဆန္ဒသဘောထားတစ်ခုတည်းနဲ့တင် အမြဲသွားနေပြီးတော့ အနည်းစုရဲ့ဆန္ဒကို ချိုးနှိမ်ထားမယ် ဖိနှိပ်ထားမယ်ဆိုလို့ရှိရင်၊ ဘယ်လိုမှ ကျွန်တော်တို့ ပထမဦးဆုံး ပြောထားတဲ့အခြေခံအချက်ကြီးသုံးချက်ဖြစ်တဲ့ တရားမျှတမှုတွေ လွတ်လပ်မှုတွေကို ဘယ်လိုမှ အာမခံနိုင်မှာ မဟုတ်ပါဘူး။ အဲဒါကြောင့်ဒီမိုကရေစီကို တွေးခေါ်တဲ့နေရာမှာ စဉ်းစားတဲ့နေရာမှာ ပြောဆိုရေးသားတဲ့နေရာမှာ ဒီအချက်တွေကို မေ့ထားလို့၊ ချန်လှပ်ထားလို့မရဘူး။ ဒါတွေဟာ

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
ဝင်လုံပြည်စတင်စု**

အင်မတန်အရေးကြီးတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ အနည်းစုရဲ့ ဆန္ဒသဘောထားကို မလေးစားဘူး မလိုက်နာဘူးဖိနှိပ်ထားမယ်ဆိုလို့ရှိရင် အများစုရဲ့ အကျိုးစီးပွားကိုပါ ထိခိုက်သွားနိုင်တယ်။ ကျွန်တော်တို့အနေနဲ့ အထူးသဖြင့် သတိထားရမှာကတော့ အများစုနဲ့အနည်းစုဆိုတဲ့ နေရာမှာဒေသတွေ လူမျိုးတွေနဲ့တောင်မှ အားလုံးမသက်ဆိုင်ဘူး။ သက်ဆိုင်တဲ့အပိုင်းတွေရှိတယ်။ Minority လူမျိုးငယ် Majority ရှိရင်ရှိမယ်။ သို့သော်လည်းပဲ ပါတီအနေနဲ့လည်း လူမျိုးတစ်မျိုးတည်းမှာတင်ပဲ အနည်းစုရဲ့ အယူအဆနဲ့ အများစုရဲ့အယူအဆဆိုတာ ရှိနိုင်သေးတယ်။ ပြည်နယ်တစ်ခုတည်းမှာလည်း လူနည်းစုနဲ့ လူများစုဆိုတာ ရှိနိုင်သေးတယ်။ ဒါလူမျိုးတစ်မျိုးတည်းမှာပဲ။ ပါတီတစ်ခုတည်းမှာကို လူနည်းစုသဘောထားနဲ့ လူများစုသဘောထားကွဲနိုင်သေးတယ်။ ဆိုတော့ တိုင်းပြည်တစ်ခုလုံး မဟုတ်ဘဲနဲ့ ပြည်နယ်အလိုက်ရော၊ တိုင်းအလိုက်ရော၊ ဒေသအလိုက်ရော၊ ပါတီတွင်းကိစ္စကြီးငယ် တွေမှာရော၊ ကျေးရွာတွေမှာရော အနည်းစုနဲ့ အများစုဆိုတာ နေရာတကာမှာ ရှိနေမှာဖြစ်တယ်။ နေရာတကာမှာပဲ အကြီးဆုံးကနေအသေးဆုံးအထိ အဖွဲ့အစည်းအငယ်လေးအထိ အနည်းစုနဲ့ အများစုဆိုတာရှိနေမယ်။ အယူအဆတွေကလည်း ကွဲနေမှာဖြစ်တယ်။ ဒီမိုကရေစီဆိုတာက ဒီအယူအဆတွေအမျိုးမျိုးဖြစ်နေတာတွေကို အားလုံးသဟဇာတဖြစ်အောင်ကျင့်သုံးတဲ့ဟာက ဒီမိုကရေစီပဲ။ ဒါကြောင့် အားလုံးတစ်ဖက်သတ်ကြီးပဲ အများစုရဲ့ ဆန္ဒသဘောချည်းနဲ့ နေရာတကာမှာ သွားလို့မရဘူး။ အုပ်ချုပ်တဲ့နေရာမှာတော့ အများစုက အုပ်ချုပ်သွားမှာသေချာတယ်။ သို့သော်လည်းပဲ အုပ်ချုပ်တဲ့သူအာဏာရတဲ့သူက အနည်းစုကို ပါလီမန်မှာ အတိုက်အခံပါတီအဖြစ် ထားရတယ်။ ပြီးတော့ အတိုက်အခံပါတီရဲ့ သဘောထားကို အမြဲတမ်းမေးမြန်းနေရတယ်။ ပါလီမန်မှာအချေအတင်ဆွေးနွေးတဲ့ဟာတွေလည်း လုပ်ပေးရတယ်။ အတိုက်အခံပါတီကလည်း အာဏာရနိုင်တဲ့ အခွင့်အလမ်းတွေ ရှိနေရပါမယ်။ ဒါတွေကတော့ နောက်ပိုင်းမှာပိုပြီးတော့ အသေးစိတ်ဖော်ပြသွားမှာဖြစ်တယ်။

ဒီနေရာမှာ အထူးသတိထားရဦးမယ့် အချက်တစ်ခုကတော့ မတူညီတဲ့ ယဉ်ကျေးမှု မတူညီတဲ့ ဘာသာစကားတွေ၊ မတူညီတဲ့နောက်ခံသမိုင်းကြောင်းတွေရှိတဲ့ လူမျိုးပေါင်းစုံ နေထိုင်နိုင်တဲ့ နိုင်ငံတွေမှာတော့ လူဦးရေအများအပြားရှိတဲ့လူမျိုးနဲ့ လူဦးရေနည်းပါးတဲ့လူမျိုး ဒေသတွေအကြားမှာ The Tyranny of the Majority ခေါ် အများစုက အနိုင်ကျင့်စိုးမိုးတာမျိုး မပေါ်ပေါက်အောင်နဲ့ အနည်းစုအခွင့်အရေး Minority Rights ကိုကာကွယ်ဖို့အတွက် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုစနစ်ကို ကျင့်သုံးပြီး ဒီမိုကရေစီလူ့ဘောင်ကို တည်ဆောက်ရပါတယ်။ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုရဲ့ အခြေခံသဘောတရားတွေကလည်း ဒီမိုကရေစီ သဘောတရားနဲ့ ခွဲခြားမရအောင် ဆက်စပ်နေတာမို့ နောက်ပိုင်းမှာ ဒီအကြောင်းတွေကို ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ဆက်လက်ပို့ချရဦးမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

၉။ ဒီမိုကရေစီရဲ့ ပထမအခြေခံတရား-တန်းတူရေး

ဒီမိုကရေစီရဲ့ ပထမအခြေခံသဘောတရားအရ ပြည်သူ့အားလုံး တန်းတူညီမျှရမယ်။ အဲဒီတန်းတူညီမျှမှုရမယ်ဆိုတဲ့နေရာမှာ အုပ်စိုးသူအစိုးရကနေ ပြည်သူ့အားလုံးကို တစ်ခါတည်း အိမ်တစ်လုံးစီ၊ ကားတစ်စီးစီပေးရမယ်လို့ ဆိုလိုတာမဟုတ်ပါဘူး။ စီးပွားရေးအပိုင်းမှာ ဥပဒေတွေ ရှိတယ်။ စီးပွားရေးနဲ့ပတ်သက်တဲ့လုပ်ပိုင်ခွင့်တွေ၊ အဲဒီဥပဒေတွေအောက်မှာ အားလုံးတန်းတူညီမျှ

ဒီမိုကရေစီရဲ့ပထမ အခြေခံတရား

- **ပြည်သူအားလုံး တန်းတူညီမျှ ရမယ် .....**
- (ကျားမရွေး ဆင်းရဲချမ်းသာရွေး လူမျိုး ဘာသာမရွေး နိုင်ငံတော်ရဲ့ ဥပဒေအောက်မှာ တန်းတူညီမျှ ဖွဲ့ ရရှိစေရမယ်၊ တရားမျှတမှု လည်း ရှိစေရမယ်။)

ဖြစ်သွားရမယ်။ တကယ်လုပ်သွားတဲ့အခါကျတော့ တော်တဲ့သူကတော်သလို၊ ကျွမ်းကျင်တဲ့သူက ကျွမ်းကျင်သလိုပေါ့။ တချို့ကလည်း ချမ်းသာသွားမယ် တချို့ကလည်း ပိုပြီးဆင်းရဲသွားမယ်။ ဒီအချက်မှာတော့ လူတန်းစားအရ တန်းတူညီမျှဖြစ်သွားရမယ်လို့ ဒီမိုကရေစီကအာမမခံဘူး။ ဒီမိုကရေစီကအာမခံတာက အားလုံးဟာ တရားဥပဒေရဲ့အောက်မှာ တန်းတူညီမျှမှုရမယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံတစ်ခုမှာ အများစု ပြည်သူတွေ ဆင်းရဲတွင်းနက်နေကြရင်လည်း တရားဥပဒေရဲ့အောက်မှာ ပြည်သူတွေရဲ့ အခွင့်အရေးတွေ တန်းတူညီမျှမှုရမယ်ဆိုတဲ့ ဒီမိုကရေစီသဘောတရားကို လက်တွေ့ကျင့်သုံးရာမှာ အားနည်းနေတဲ့သဘောတွေ ရှိနေတယ်ဆိုတာကို ယေဘုယျအားဖြင့် တွေ့ရှိရမှာဖြစ်တယ်။ ပြည်သူတွေအတွက် တန်းတူညီမျှမှု ပညာဆည်းပူးခွင့်၊ ကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှုကို တန်းတူညီမျှစွာခံစားခွင့်၊ သမ္မာအာဇီဝ စီးပွားရှာဖွေခွင့်တွေမှာ အဟန့်အတားတွေရှိနေရင်တော့ ပြည်သူအများစုဟာ ဆင်းရဲမွဲတေမှုကနေ လွတ်မြောက်နိုင်ကြမှာ မဟုတ်ဘူး။

ဒီမိုကရေစီစနစ်အောက်မှာ အားလုံးဟာ တရားဥပဒေရဲ့အောက်မှာ တန်းတူညီမျှမှုရမယ်ဆိုတဲ့ စကားလုံးက ဘယ်ကနေပေါ်လာသလဲဆိုတော့ ဒါက လူသားအားလုံးရဲ့ မွေးရာပါ အခွင့်အရေးလို့ဆိုတယ်။ လူသားအားလုံးဟာ မွေးကတည်းက တန်းတူညီမျှစွာ မွေးလာတယ်။ အမေရိကန်မှာတော့ All man are created as equal ဆိုတာရှိတယ်။ အဲဒီတော့ ဘုရားသခင်ဟာ လူသားတွေကို တန်းတူညီမျှစွာဖန်ဆင်းခဲ့တယ်လို့ အယူအဆရှိတယ်။ ဒီဟာက ဘယ်ကနေလာသလဲဆိုတော့ အရင်တုန်းက ဘုရင်စနစ်၊ ပဒေသရာဇ်စနစ်၊ သက်ဦးဆံပိုင်စနစ်တုန်းက ဘုရင်ဖြစ်လာမယ့်သူက မွေးလာကတည်းက မင်းမျိုးမင်းနွယ်၊ ဆွေကြီးမျိုးကြီး၊ မင်းသွေးတွေပါလာတဲ့အတွက် သူကမွေးရာပါအခွင့်အရေးကိုက ဘုရင်ဖြစ်ဖို့ အခွင့်အရေးဖြစ်နေတာကို။ ကျန်တဲ့သူတွေက မွေးကတည်းက ကျွန်ဖြစ်ဖို့၊ အုပ်ချုပ်ခံဖို့ ဖြစ်နေတယ်။ အဲဒီဘုရင်စနစ်ကို တော်လှန်တဲ့အခါ

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
မင်းလုံပြည်စတင်စု**

မှာ လူသားတိုင်းဟာ တန်းတူညီမျှတယ်။ လူသားတိုင်းဟာ မွေးရာပါအခွင့်အရေးအရ တန်းတူညီမျှဖို့ သူတို့မှာ အခွင့်အရေးရှိတယ်လို့ တွေးခေါ်လာကြတာဖြစ်တယ်။ အဲဒါကြောင့် ပြည်သူ့အားလုံးတန်းတူညီမျှမှုရမယ်ဆိုတာ ကျားမရွေး ဆင်းရဲချမ်းသာမရွေး၊ လူမျိုးမရွေး၊ ဘာသာမရွေး နိုင်ငံတော်ရဲ့ ဥပဒေအောက်မှာ တန်းတူညီမျှမှုရှိရမယ်။ တရားမျှတမှုလည်းရှိရမယ်ဆိုလိုတာ ဖြစ်တယ်။ အဲဒီတန်းတူညီမျှမှု ရှိရမယ်ဆိုတာနဲ့ တရားမျှတမှုရှိရမယ်ဆိုတာက သဘောချင်းတော့အတူတူပဲ။ ဒီဥစ္စာက အကျယ်ချဲ့ဆွေးနွေးမယ်ဆိုရင် အများကြီးရှိတယ်။ အခုအဆင့်မှာ ဒီအထိတော့ အသေးစိတ်၊ ကျွန်တော်တို့မဆွေးနွေးသေးဘူး။ အခြေခံသဘောတရားတွေကို နားလည်အောင် သွားတာဖြစ်တဲ့အတွက် ဒီအပိုင်းကတော့ ဒီလောက်နဲ့ပဲ လုံလောက်ပြီလို့ ထင်ပါတယ်။

ဒီအချိန်မှာခင်ဗျားတို့ရဲ့ ခေါင်းထဲမှာ၊ အတွေးခေါ်ထဲမှာ ဒီအခြေခံတရားတွေ စိမ့်ဝင်သွားဖို့ အရေးကြီးတယ်။ နောင်သင်တန်းဆက်ပေးတဲ့အခါမှာလည်း ဒီလိုပဲ သင်တန်းသားတွေရဲ့ အသိစိတ်ထဲမှာ၊ ခေါင်းထဲမှာ၊ အသိပညာထဲမှာ ဒီလိုစိမ့်ဝင်သွားအောင် ဆက်လက်ပို့ချဖို့ အရေးကြီးတယ်။ ဒါမှလည်း ဒီမိုကရေစီဟာ အခိုင်အမာအမြစ်တွယ်လာပြီး နောင်ကို အာဏာရှင်စနစ်ပြန်လည်ခေါင်းမထောင်နိုင်အောင် ပြည်သူတွေကိုယ်တိုင်က ကာကွယ်လာနိုင်မှာဖြစ်တယ်။

၁၀။ ဒီမိုကရေစီရဲ့ ဒုတိယ အခြေခံတရား-လွတ်လပ်ရေး

ဒီမိုကရေစီရဲ့ ဒုတိယ အခြေခံသဘောတရားအရ ပြည်သူ့အားလုံးလွတ်လပ်မှုရှိရမယ်တဲ့။ အဲဒါကို တချို့က အထင်လွဲမှားနေကြတယ်။ ဒီမိုကရေစီစနစ်အောက်မှာလည်း မနေခဲ့ဖူးကြတော့ ပြည်သူ့အားလုံးလွတ်လပ်မှုရှိရမယ်ဆိုတော့ ဒီမိုကရေစီဆိုတာ လွတ်လပ်တာပဲ၊ လုပ်ချင်တာလုပ်လို့ရတယ်လို့ ထင်နေတယ်။ အဲဒါ မဟုတ်ဘူး။ ဒီမိုကရေစီမှာ လုပ်ချင်တိုင်းလုပ်လို့ကို မရဘူး။

ဘုရင်၊ ဝန်ကြီးချုပ်၊ သမ္မတနှင့် ပြည်သူ့အားလုံးကပါ ဥပဒေအောက်မှာ နေရတာ၊ ဥပဒေဘောင်
ထဲမှာ နေရတာ၊ လုပ်ချင်တိုင်းလုပ်လို့မရဘူး။ တစ်နည်းအားဖြင့်ဆိုရင် လွတ်လပ်မှုဆိုတာကို
ဘောင်ခတ်ပြီးတော့ ထားထားတာ။ ဥပဒေရဲ့ ဘောင်ထဲမှာပဲ လွတ်လပ်တယ်။ ဥပဒေက
သတ်မှတ်ပေးထားတဲ့ ဘောင်ရဲ့အပြင်မှာ လုပ်ချင်တိုင်းလုပ်လို့မရဘူး။ ဥပဒေရဲ့ အပြင်ဘက်
ထွက်လာတာနဲ့ တစ်ခါတည်းဥပဒေက ရိုက်ချလိုက်မှာပဲ။ အဲဒီတော့ လွတ်လပ်မှုဆိုတာကလည်း
ဘောင်ထဲမှာသာ လွတ်လပ်တာဖြစ်တယ်။ စည်းနဲ့ကမ်းနဲ့ လွတ်လပ်တာဖြစ်တယ်။ စည်းမဲ့ကမ်းမဲ့
လွတ်လပ်တာမဟုတ်ဘူး။ ဒါကြောင့်လည်း စည်းကမ်းမရှိသော ဒီမိုကရေစီဆိုတာ မရှိဘူးလို့
စောစောပိုင်းက ပြောခဲ့တာဖြစ်တယ်။

တစ်ချိန်က အနောက်တိုင်းကို ရောက်လာတဲ့ လူတစ်ယောက်က ပြဿနာတွေအများကြီး
တက်ခဲ့တယ်။ ပုလိပ်နဲ့လည်း ပြဿနာတက် အခွန်ရုံးနဲ့လည်း ပြဿနာတက်၊ သူ့မှာပြဿနာက
ပေါင်းစုံ။ ဒီတော့ ကျွန်တော်ကမေးတယ်၊ ခင်ဗျားမှာ ပြဿနာတွေက တက်လှချေလားဆိုတော့
သူကဖြေတယ်။ ဒီမိုကရေစီ နိုင်ငံလေဗျာ၊ လုပ်ချင်တာလုပ်လို့ရတယ်မဟုတ်လား။ အဲဒီတော့မှ
ကျွန်တော်က ပြောပြရတယ်။ ဘယ်ကလာလုပ်ချင်တာအကုန် လုပ်လို့ရမှာတုန်း။ ဒီမိုကရေစီ
နိုင်ငံမှာ လုပ်ချင်တာလုပ်လို့ကို မရဘူး။ ဒီနိုင်ငံမှာ ဥပဒေနဲ့ ဘောင်နဲ့ စည်းနဲ့ကမ်းနဲ့ နေရတာ၊
ခင်ဗျားလုပ်ချင်တိုင်းလုပ်မယ်ဆိုရင်တော့ မြန်မာပြည်ပြန်သွား၊ အာဏာရှင်နိုင်ငံမှာ အာဏာရှင်ကို
ဆန့်ကျင်တာကလွဲလို့၊ တော်လှန်တာကလွဲလို့ ကြိုက်တာလုပ်လို့ရတယ်။ ပိုက်ဆံရှိရင်ပြီးရော၊
ကိုယ်မှာ လူကြီးတွေနဲ့ အဆက်အသွယ်ရှိရင်သော်လည်းကောင်း၊ အာဏာရှိတဲ့လူတွေနဲ့ ဆွေမျိုး
တော်ရင်သော်လည်းကောင်း၊ မိတ်ဆွေဖြစ်ရင်သော်လည်းကောင်း၊ လုပ်ချင်တာလုပ်လို့ ရနိုင်တယ်။
ထောင်ကျနေရင်တောင်မှ ငွေထိုးပြီးတော့ လူစားထိုးလို့ရတယ်။ ပြန်ထုတ်ယူလို့ရတယ်။ ဒီမိုကရေစီ
နိုင်ငံမှာ လွတ်လပ်မှုရှိရမယ်ဆိုတာက လူတစ်ယောက်ဟာ သူ့ဘာသာသူ ကြိုက်တဲ့ပညာကို
သင်ခွင့်ရှိရမယ်၊ သူကြိုက်တဲ့နေရာမှာ နေလို့ရမယ်။ ခရီးသွားလာတဲ့အခါမှာလည်း အဟန့်အတား
မရှိစေရဘူး။ သူပြောချင်တဲ့ အယူအဆတွေကိုလည်း လွတ်လပ်စွာ ရေးသားနိုင်ရမယ် ပြောဆို
နိုင်ရမယ်။ စသဖြင့် လွတ်လပ်စွာ ပြောဆိုခွင့်၊ ရေးသားခွင့်၊ တွေးခေါ်ခွင့် စသဖြင့် အဲဒီလို
အကြောင်းတရားတွေ အခြေခံတရားတွေ အများကြီးရှိသေးတယ်။ ဥပမာ မိမိနှစ်သက်ရာ နိုင်ငံရေး
ပါတီတစ်ခုခုကို လွတ်လပ်စွာ ရွေးချယ်ပေးပိုင်ခွင့်စတာတွေရှိသေးတယ်။ ဒါတွေက လွတ်လပ်မှု
ရှိရမယ်ဆိုတဲ့ အပိုင်းကို နောက်ပိုင်းမှာ အသေးစိတ်တွေ ထပ်လာဦးမယ်။ လောလောဆယ်အားဖြင့်
ပြည်သူ့အားလုံး လွတ်လပ်မှုရှိရမယ်ဆိုတဲ့ဟာက စည်းမဲ့ကမ်းမဲ့ လွတ်လပ်ရမယ်လို့ ဆိုလိုတာ
မဟုတ်ဘူး။ ဒီမိုကရေစီမှာ စည်းကမ်းမရှိသော ဒီမိုကရေစီဆိုတာ မရှိဘူး။ ဒီမိုကရေစီ ဆိုလိုက်
တာနဲ့ စည်းကမ်းဆိုတာရှိတယ်။ ဥပဒေဆိုတာရှိတယ်။ အဲဒီတော့ ဒီမိုကရေစီဆိုတာတည်းက
စည်းနဲ့၊ ကမ်းနဲ့၊ နေကြရတယ်ဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်ပါပဲ။ လွတ်လပ်မှုဆိုတာလည်း စည်းနဲ့၊ ကမ်းနဲ့၊
ဘောင်နဲ့ရှိတယ်ဆိုတာကို အလေးအနက်နားလည်ထားဖို့ လိုပါတယ်။

၁၁။ အာဏာရှင်စနစ်နဲ့ ဒီမိုကရေစီ

အာဏာရှင်စနစ်နဲ့ ဒီမိုကရေစီစနစ်ရဲ့ ကွာခြားချက်ကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်းသိပြီလို့ ယူဆပါတယ်။
အခုအချိန်ထိ ပို့ချသွားတဲ့ဟာတွေက ဒီမိုကရေစီရဲ့ တကယ့်အခြေခံသဘောတရားတွေကို ပို့ချတာ

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
ဝင်လုံပြည်စတင်စု**

ဖြစ်တယ်။ အပြန်ပြန်အလှန်လှန်လေ့လာပြီးတော့၊ ဖတ်ရှုပြီးတော့၊ နားထောင်ပြီးတော့၊ ဆက်လက်ပြီး ပို့ချတဲ့အခါမှာလည်း ရှင်းရှင်းလင်းလင်းပို့ချနိုင်အောင် ကြိုးစားကြပါ။ နောက်ပြီးတော့ ဘယ်သူကပဲ မေးမေး၊ ဒီမိုကရေစီဆိုတာဘာလဲလို့ဆိုလာရင်၊ ဒီအခြေခံသဘောတရားတွေကို စိကာပတ်ကုံး ပြောနိုင်ပြီလို့ ကျွန်တော်တို့ ယုံကြည်ပါတယ်။

၁၂။ ရှေးဦးအေသင်တိုက်ရိုက် ဒီမိုကရေစီစနစ်

ရှေးဦးအေသင်မြို့ရဲ့ တိုက်ရိုက်ဒီမိုကရေစီစနစ်မှာတော့ အေသင် မြို့သူ၊ မြို့သားအားလုံး သူတို့ကိုယ်တိုင် သူ့ဟာသူ ပြန်အုပ်ချုပ်တယ်။ ပြည်သူ့အားလုံးက မြို့ကိုအုပ်ချုပ်တယ်။ တစ်ဦးတည်း ပိုင်တဲ့အာဏာဆိုတာ မရှိဘူး။ အာဏာဆိုတာ ပြည်သူတွေရဲ့လက်ထဲမှာပဲရှိတယ်။ အဲသည်လို မြို့သူ၊ မြို့သားအားလုံးက အာဏာကို ပိုင်ဆိုင်ဖို့အတွက် ရွေးကောက်ပွဲတွေကို တိုက်ရိုက်လုပ်တယ်။ မြို့သူ၊ မြို့သားအားလုံးက ဆွေးနွေးပြီးတော့ မဲပေးပြီးဆုံးဖြတ်ကြတယ်။ အဲဒါက ကမ္ဘာမှာပထမဦးဆုံး တိုက်ရိုက်ဒီမိုကရေစီ စတင်ပေါ်ပေါက်လာခဲ့တာဖြစ်တယ်။

၁၃။ ဒီမိုကရေစီမွေးဖွားရာသမိုင်းဝင်အေသင်မြို့၏ အစိတ်အပိုင်းများ

ဒီမိုကရေစီမွေးဖွားရာ သမိုင်းဝင်အေသင်မြို့၏အစိတ်အပိုင်းများ

အေသင် ဒီမိုကရေစီ ရဲ့ အုပ်ချုပ်ရေး ကော် မီတီ ဝင်တွေ စုရုံးရာ အေသင် မြို့ လယ် ဈေး မှာတည်ရှိတဲ့ လူထု အစည်း အဝေး ခမ်းမနေရာ။ The *prytaneum* at the Athenian market place was the building where the *prytaneis*, the executive committee of the Athenian democracy, gathered. Built in 465.

အေသင်ဒီမိုကရေစီ ရဲ့ အထွတ်အထိပ်ကာလ မှာ တည်ဆောက်ခဲ့ တဲ့ ပါသီနွန် Parthenon ဘုရားကျောင်း (နတ်ကွန်း) အဆောက်အဦ။ Built between 447 and 438 BC.

အခုအထက်မှာတွေ့ရတဲ့ ပုံကတော့ ဒီမိုကရေစီစတင်မွေးဖွားခဲ့တဲ့ ဂရိနိုင်ငံ၊ အေသင်မြို့က အကြွင်းအကျန်အဆောက်အဦတွေဖြစ်တယ်။ သမိုင်းဝင်အဆောက်အဦးနေရာလေးတွေပေါ့။ အပေါ်ပိုင်းပုံကတော့ ဂရိနိုင်ငံ၊ အေသင်မြို့မှာ ဒီမိုကရေစီစတင်ကျင့်သုံးခဲ့တဲ့အခါမှာ အေသင် မြို့သူ၊ မြို့သားတွေ စုရုံးခဲ့တဲ့မြို့လယ်ခေါင်နေရာလေးပေါ့။ အောက်ပုံကတော့ ပါသီနွန်လို့ခေါ်တယ်။ ဒီအဆောက်အဦကအေသင်မြို့ရဲ့ ဒီမိုကရေစီရွှေထီးဆောင်းလို့ အထွတ်အထိပ်ရောက်နေတဲ့ကာလ The Golden Age of Athen Democracy မှာ တည်ဆောက်ခဲ့တာဖြစ်တဲ့အတွက် ကမ္ဘာ့ဗိသုကာ

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
မင်လုံပြည်စောင်စု**

သမိုင်းမှာ အင်မတန်မှ အရေးကြီးတဲ့အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုဖြစ်တယ်။ နတ်ကွန်းအနေနဲ့တည်ဆောက်ခဲ့တာ ဖြစ်ပေမယ့် နောက်ပိုင်းမှာတော့ ဘဏ္ဍာတိုက်အနေနဲ့လည်း အသုံးပြုတယ်။ နောက်ပြီးတော့ သမိုင်းကြောင်းအရ စစ်ဒဏ်တွေ၊ လေဒဏ်တွေ၊ မိုးဒဏ်တွေ၊ ရာသီဥတုဒဏ်တွေ ခံရပြီးတော့ အကြွင်းအကျန်ပစ္စည်းက ခုချိန်မှာ အင်မတန်မှ တန်ဖိုးထားကြတဲ့ ဗိသုကာပစ္စည်းတစ်ခုဖြစ်တယ်။ အနောက်တိုင်း ဒီမိုကရေစီတိုင်းပြည်တွေထူထောင်လာတဲ့အခါမှာလည်း ဒီအဆောက်အဦရဲ့ ပုံသဏ္ဍာန်ကို တစ်နည်းတစ်ဖုံ အတုခိုးပြီး၊ အတုယူ ပြီးသော်လည်းကောင်း၊ ပုံတူကူးပြီးသော်လည်းကောင်း၊ ဒီမိုင်းတွေ ရေးဆွဲပြီးတော့နိုင်ငံရေးအဆောက်အအုံတွေ၊ ဘဏ်တိုက်တွေ ဆောက်ကြတာကို ကျွန်တော်တို့တွေ့ရတယ်။

၁၄။ USA တွင် ပြန်လည်တည်ဆောက်ထားသော ပါသီနွန်

အထက်မှာ ကျွန်တော်တို့ မြင်နေရတဲ့ ပုံကတော့ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု Tennessee ပြည်နယ်မှာရှိတဲ့ မြို့တော် Nashville မှာ ပြန်လည်တည်ဆောက်ထားတဲ့ Parthenon ဖြစ်တယ်။ အဓိကသူ့ရဲ့ ထူးခြားချက်တွေကတော့ ဗိသုကာရှုထောင့်က ကြည့်မယ်ဆိုရင် အချိုးအစား တွေက ပြေပြစ်တယ်။ တိုင်ကြီးတွေကလည်း ခွံညားတယ်။ ထုလုပ်ထားတဲ့ ရုပ်တုတွေကလည်း ထူးထူးခြားခြားရှိတယ်။ ဗိသုကာရှုထောင့်ကနေ ဒီအဆောက်အဦရဲ့ အရေးကြီးတဲ့အပိုင်းကို ဗဟုသုတအဖြစ် ပြောပြတာဖြစ်ပါတယ်။

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့နှင့်
ဝင်လုံပြည်စတင်ရ**

၁၅။ ရှေးဦးအေသင်တွင် တိုက်ရိုက်ဒီမိုကရေစီကျင့်သုံးပုံ

ရှေးဦးအေသင်မြို့ရဲ့ တိုက်ရိုက်ဒီမိုကရေစီမှာ ပြည်သူငါးရာပါဝင်တဲ့ ကောင်စီကသူ့ရဲ့အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းဆောင်တာတွေကို သူက လုပ်ဆောင်တယ်။ ကောင်စီဝင်ငါးရာက ဆုံးဖြတ်တယ်လို့ ဆိုသော်လည်းပဲ အရေးကြီးတဲ့ ကိစ္စတွေကျရင် ပြည်သူတစ်ရပ်လုံး၊ မြို့သူ၊ မြို့သားတွေ အားလုံးခေါ်ပြီးတော့ ဆန္ဒမဲပေးခိုင်းပြီးမှ ဆုံးဖြတ်ကြတယ်။ အဲဒီတော့ ပြည်သူအားလုံးပါတဲ့ လွှတ်တော်ပေါ့။ တစ်မြို့လုံးမှာ ဒီမဲပေးပိုင်ခွင့်ရှိတဲ့ ပြည်သူတွေပေါ့လေ။ သူတို့က စုရုံးပြီးတော့ ထပ်ပြီးတော့ ဆုံးဖြတ်ပေးတယ်။ ကောင်စီဝင်ငါးရာရဲ့ လက်ထဲမှာ အားလုံးပုံအပ်ထားတာ မဟုတ်ဘူး။ သိပ်အရေးမကြီးတဲ့ဟာတွေ ကောင်စီဝင်တွေ ဆုံးဖြတ်လို့ရတယ်။ တကယ့်အရေးကြီးတဲ့ နှင်လား၊ ငါလား အကြိတ်အနယ် ဆွေးနွေးရမယ့် ဟာမျိုးဆိုရင်တော့ တစ်မြို့သားလုံး ပါဝင် ဆုံးဖြတ်ကြတယ်။

တစ်နည်းအားဖြင့်တော့ ဒီတိုင်းပြည်ကို ဒီမြို့နိုင်ငံလေးကို ပြည်သူတွေက တိုက်ရိုက်အုပ်ချုပ်ကြတယ်ဆိုတဲ့ သဘောပဲ။ အခုခေတ်မှာလို ပြည်သူ့ကိုယ်စားလှယ်ခေါ် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်တွေက အုပ်ချုပ်တာ မဟုတ်ဘူး။

ရှေးဦးအေသင်မြို့ရဲ့ တိုက်ရိုက်ဒီမိုကရေစီစနစ်မှာ ပြည်သူ့ခြောက်ယောက်ထဲက တစ်ယောက်ဟာ တစ်နှစ်တာကာလအတွင်း အစိုးရရာထူးနေရာမှာ ထမ်းဆောင်ခွင့်ရှိတယ်။ ထမ်းလည်း ထမ်းဆောင်ရတယ်။ အဲဒါက ပြည်သူတိုင်းက မြို့အုပ်ချုပ်ရေးတာဝန်ကို အလှည့်ကျ ထမ်းဆောင်ရတဲ့သဘောရှိတယ်။ အဲဒါကြောင့်လည်း ဘယ်သူ့လက်ထဲမှ အာဏာအတည်မရှိဘူး။ အာဏာကို အလှည့်ကျထမ်းဆောင်သွားရတဲ့အတွက် အာဏာရှင်လည်း မပေါ်နိုင်ဘူး။ အာဏာရှင်စနစ်လည်း မပေါ်နိုင်ဘူး။

ခုခေတ်ကိုယ်စားပြု ဒီမိုကရေစီစနစ်နဲ့ စာလို့ရှိရင် အဲဒီအေသင်မြို့ရဲ့စနစ်က အုပ်စိုးသူ အစိုးရ မရှိဘဲ ပြည်သူက တိုက်ရိုက်အုပ်ချုပ်တာဖြစ်တယ်။ အဲဒါကြောင့်လည်း ဒီစနစ်ကို တိုက်ရိုက်ဒီမိုကရေစီစနစ်လို့ ခေါ်တယ်။ အစိုးရမရှိဘူး။ ရှိစရာလည်း မလိုဘူး။ ပြည်သူက ကိုယ့်ဘာသာ ကိုယ်ပြန်အုပ်ချုပ်တယ်။

ရှေးဦးအေသင်မြို့ရဲ့ တိုက်ရိုက်ဒီမိုကရေစီစနစ်မှာ အားနည်းချက်တွေရှိပါတယ်။ ဥပမာအားဖြင့် အမျိုးသမီးတွေ၊ ကျွန်တွေ၊ နိုင်ငံခြားသားတွေ မဲပေးခွင့် ရွေးကောက်ခံခွင့် မရှိကြဘူး။ အဲဒါကို အကြောင်းပြပြီး အေသင်မြို့ရဲ့ ဒီမိုကရေစီဟာ လစ်ဘရယ် ဒီမိုကရေစီမဟုတ်ဘူးလို့ တချို့က စောဒကတက်ကြတယ်။

အမှန်ပြောရရင် ခေတ်သစ် စက်မှုတော်လှန်ရေးနဲ့ ယှဉ်ပြီးပေါ်ပေါက်လာတဲ့ လစ်ဘရယ်ဒီမိုကရေစီစနစ်ကို စိုက်ပျိုးမှုခေတ်မှာ ပေါ်ထွန်းခဲ့တဲ့ အေသင်ဒီမိုကရေစီနဲ့တော့ နှိုင်းယှဉ်လို့ မရပါဘူး။ သမိုင်းရေးခံ၊ မြေခံတွေက မတူညီပါဘူး။ သမိုင်းနောက်ခံနဲ့ ပြောကြစတမ်းဆိုရင်တော့ အေသင်ဒီမိုကရေစီစနစ်ဟာ သူ့ခေတ်သူ့အခါမှာ အဆင့်အတန်းအားဖြင့် မြင့်မားတဲ့ အုပ်ချုပ်ရေး စနစ်ဆိုတာကို ငြင်းလို့မရပါဘူး။

အဲဒီတော့အုပ်ချုပ်ရေးမှာ ပါဝင်ခွင့်ရဖို့အတွက် မိဘနှစ်ပါးလုံးက အေသင်မြို့သူ၊ မြို့သားဖြစ်ရမယ်။ ယောက်ျားဖြစ်ရမယ်။ ဒီလိုအကန့်အသတ်နဲ့ လုပ်တဲ့အခါကျတော့ လူဦးရေနှစ်သိန်းခွဲလောက် ရှိတဲ့မြို့မှာ သုံးသောင်းလောက်ကပဲ အုပ်ချုပ်ရေးမှာ ပါဝင်ခွင့်ရှိတယ်။ အဲဒီရာခိုင်နှုန်းကတစ်ဆယ့်နှစ်

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
ပင်လုံပြည်စောင်စု**

ရာခိုင်နှုန်းပဲရှိတယ်။ အဲဒီတော့ စောဒကတက်မယ်ဆိုရင်လည်း တက်လို့ရတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ချင်းပြည်နယ်မှာတော့ ဖလမ်းနယ်မှာရှိတဲ့ Pu Conbik (ဗိုလ်စွန်ပက်)အုပ်ချုပ်ခဲ့တဲ့ Tlaisun ဆိုတဲ့နယ်မှာ လေ့လာသူတွေဆိုထားတာက ရှေးတုန်းက ချင်းလူ့အဖွဲ့အစည်းမှာ ဒီမိုကရေစီစနစ်ကို ကျင့်သုံးခဲ့တယ်။ အနောက်တိုင်း သမိုင်းသုတေသီတွေက Tlaisun Democratic Council လို့ တင်စားခေါ်ဝေါ်မှတ်တမ်းတင်ထားတဲ့လူထုကိုယ်စားလှယ်တွေရဲ့ အစည်းအဝေးတွေက အုပ်ချုပ်ရေး၊ စစ်ရေးနဲ့ လူမှုကိစ္စတွေကို ဆွေးနွေးဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြတယ်။ အဲဒီမှာတော့ ကျွန်တွေပါ ပါဝင်ဆွေးနွေး ခွင့်ပေးတယ်လို့ ဆိုတယ်။ Dr. Vumson Suantak ကတော့ ဒီ Tlaisun Democratic Council ဟာ အခုခေတ်အနောက်တိုင်း ဒီမိုကရေစီရဲ့အဆင့်ရှိတယ်လို့ သူ့ရဲ့ Zo History ဆိုတဲ့ စာအုပ် မှာ မှတ်ချက်ရေးထားပါတယ်။ ရှေးဟောင်း ချင်းဘိုးဘေးတွေရဲ့ ဒီမိုကရေစီဟာ အေသင်မြို့ရဲ့ ဒီမိုကရေစီထက်တော့ ပိုပြီးအဆင့်မြင့်တယ်လို့ ဆိုရပါမယ်။

၁၆။ ယနေ့ခေတ် တိုက်ရိုက် ဒီမိုကရေစီ ကျင့်သုံးမှု

ခုခေတ်မှာတော့ ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံက Canton လို့ခေါ်တဲ့ ပြည်နယ်တွေမှာရော တချို့နိုင်ငံ တွေရဲ့ ဒေသန္တရအုပ်ချုပ်ရေးတွေမှာရော ဒီတိုက်ရိုက်ဒီမိုကရေစီစနစ်ကို ကျင့်သုံးဆဲဖြစ်တယ်။ အဲဒီလို တိုက်ရိုက်ဒီမိုကရေစီကို ကျင့်သုံးတဲ့ ပြည်နယ်တွေမှာဆိုရင် သူတို့သတ်မှတ်ထားတဲ့ နေ့၊ လ၊ ရက်တွေမှာ လေဟာပြင်တစ်ခုမှာ စုဝေးကြပြီးတော့ သူတို့ပြည်နယ်ရဲ့ ဥပဒေသစ်တွေကို ပြဋ္ဌာန်းတယ်။ အုပ်ချုပ်ရေးကောင်စီရဲ့ ဘတ်ဂျက်တွေကို သူတို့တွေ ဆုံးဖြတ်ကြတယ်။ အများအား ဖြင့်တော့ သူတို့ဆုံးဖြတ်ချက်ချတဲ့နေရာမှာ လက်ညှိုးထောင်ပြီးတော့ အနည်းအများနဲ့ ဆုံးဖြတ်ကြ တယ်။ ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံမှာ Landsgemeinde လို့ခေါ်တဲ့ ဒီ ကန်တန်ပြည်နယ်တွေရဲ့ ညီလာခံ တွေဟာ အင်မတန်မှ ပွင့်လင်းပြီး ငြင်းခုံဆွေးနွေးညှိနှိုင်းကြတဲ့အခါမှာ တော်တော်လေး သဘော ထားကြီးကြီးနဲ့ လုပ်ကြပြီးတော့ ဆွေးနွေးဝိုင်းတွေလည်း အရည်အသွေး အင်မတန်မှ မြင့်မားတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

၁၇။ တိုက်ရိုက် ဒီမိုကရေစီမှ ကိုယ်စားပြုဒီမိုကရေစီသို့

တိုက်ရိုက်ဒီမိုကရေစီစနစ်ကိုတော့ ဒီနေ့ခေတ်မှာ ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံ ပြည်နယ်တချို့မှာ ကျင့် သုံးတယ်။ အထူးသဖြင့် ကျေးလက်ဒေသန္တရ အုပ်ချုပ်ရေးတွေမှာပေါ့နော်။ နိုင်ငံရေး ယန္တရား အဖြစ် အသုံးပြုတာများတယ်။ ဒါပေမဲ့ လူဦးရေထူပြောလာပြီးတော့ မြို့ပြရဲ့အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်တွေ မဟုတ်ဘဲ ပြည်နယ်တွေပါ အကုန်ပါဝင်ပြီးတော့ အုပ်ချုပ်လာတဲ့အခါ တစ်တိုင်းလုံး တစ်ပြည်လုံးဖြစ်လာတဲ့အခါမှာတော့ ပြည်သူ့အားလုံးပါဝင်တဲ့ ညီလာခံတစ်ခုကျင်းပပေးဖို့ဆိုတာက မဖြစ်နိုင်တော့ဘူး။ အဲဒီတော့ လက်တွေ့မကျလာတဲ့အခါကျတော့ လက်တွေ့ကျနိုင်အောင် ပြည်သူတွေက ရွေးကောက်ထားတဲ့ ပြည်သူ့ကိုယ်စားလှယ်တွေကပဲ ပြည်နယ်အရေး ပြည်ထောင်စုအရေး တိုင်းနိုင်ငံအရေးတွေကို ဆုံးဖြတ်အုပ်ချုပ်လာရတယ်။ အဲဒီ တိုက်ရိုက်ဒီမိုကရေစီစနစ်ဆိုတာကနေ ကိုယ်စားပြု ဒီမိုကရေစီစနစ်ဆိုတာ ဒီနေ့ခေတ်မှာ ပိုပြီးတော့ တွင်ကျယ်လာပါတယ်။

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
ပင်လုံပြည်စတင်စု**

၁၈။ တိုက်ရိုက်ဒီမိုကရေစီစနစ်၏ အားနည်းချက်များ

တိုက်ရိုက်ဒီမိုကရေစီစနစ်မှာ အားနည်းချက်ကလေးတွေရှိတယ်။ ဥပမာအားဖြင့် လျှို့ဝှက်မဲစနစ်ကို မသုံးဘဲ လက်ညှိုးထောင်ပြီးတော့ ဆုံးဖြတ်ကြတဲ့အခါကျတော့ ဘယ်သူဘယ်ဝါက ဘယ်ကိစ္စမှာ ဘယ်အယူအဆဘက်ကို မဲပေးတယ်ဆိုတာ လူတိုင်းက သိနေတယ်။ အားလုံးရှေ့မှာပဲ လက်ညှိုးထောင်ပြရတယ်။ အဲဒီတော့ ဒီမိုကရေစီမှာ အဲဒီတစ်ခုက တော်တော်လေး အရေးကြီးတယ်။ Anonymity လို့ ခေါ်တာပေါ့နော်။ အဲဒါ ဒီကိုယ်ရေးကိုယ်တာ အချက်အလက်၊ အထူးသဖြင့် နာမည်မပေါ်ဘဲနဲ့ မဲပေးပိုင်ခွင့် သို့မဟုတ် လျှို့ဝှက်မဲပေးနိုင်ခွင့်ဆိုတာရှိဖို့ လိုတယ်။ အဲဒီအချက်က တော်တော်အရေးကြီးတယ်။

၁၉။ ယနေ့ခေတ် တိုက်ရိုက်ဒီမိုကရေစီစနစ်

အခုချိန်မှာ cryptography ဆိုတဲ့ ဒီ technology နဲ့ လျှို့ဝှက်မဲပေးနိုင်အောင် ဒီတိုက်ရိုက်ဒီမိုကရေစီကျင့်သုံးတဲ့နေရာမှာလည်း အသုံးပြုလာတာရှိတယ်။ အဲဒီတော့ ဒီ လျှို့ဝှက်မဲပေးတယ်ဆိုတဲ့ကိစ္စဟာ ဒီမိုကရေစီမှာ ဘာဖြစ်လို့ အရေးကြီးလဲဆိုတော့ကိုယ်က ဆန့်ကျင်ကန့်ကွက်မဲပေးခဲ့တဲ့ အုပ်စုက ဥပမာအားဖြင့် အာဏာရလာခဲ့လို့ရှိရင် ကိုယ့်ကို အငြိုးကြီးထားတာမျိုး၊ ရန်ငြိုးဖွဲ့တာမျိုး မရှိအောင်၊ မဲပေးတဲ့နေရာမှာလည်း ကိုယ့်ကိုယ်ပြန်ပြီး ရန်ငြိုးဖွဲ့တာမျိုးကို ကြောက်ပြီးတော့ ကိုယ်မလိုချင်တဲ့၊ ကိုယ့်ဆန္ဒမဟုတ်တဲ့အဖွဲ့ကို မဲပေးစရာမလိုဘဲ၊ အကြောက်တရားကင်းကင်းရှင်းရှင်းနဲ့ ကိုယ့်ရဲ့ ဆန္ဒအစစ်အမှန်ကို ဖော်ထုတ်နိုင်ဖို့ဆိုပြီးတော့ ဒီလျှို့ဝှက်မဲပေးစနစ်ကို ဒီမိုကရေစီမှာ အရေးကြီးတဲ့ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုအဖြစ် ကျင့်သုံးလာတာဖြစ်တယ်။ ဥပမာအားဖြင့် ပါလီမန်မှာ မဲပေးဆုံးဖြတ်ကြတဲ့နေရာမှာလည်း ကိစ္စတွေက အများကြီးရှိမှာ၊ ပြဿနာတွေလည်း အများကြီး

ဒီနေ့ခေတ် တိုက်ရိုက်ဒီမိုကရေစီ

- ကျေးလက် ရပ်ရွာအဆင့်၊ ရပ်ကွက် အဆင့် မှာလဲ တိုက်ရိုက် ဒီမိုကရေစီ ကျင့်သုံးနိုင်ပါတယ်။
- သေးငယ်ပြီးလူဦးရေ နည်းသေး တဲ့ မျိုးတူစု၊ မျိုးနွယ်စု တွေမှာ၎င်း၊ အဖွဲ့ဝင် အနည်း ငယ်သာ ရှိတဲ့ အသင်းအဖွဲ့ တွေမှာ ၎င်း သုံးဖို့ သင့်တော်တယ်။

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
မင်လုံပြည်စောင်စု**

ရှိမှာပဲ။ ခေါင်းစဉ်တွေအမျိုးမျိုးနဲ့ မဲပေးဆုံးဖြတ်ကြရတဲ့ အရာတွေလည်း ရှိတာပဲ။ ရှိလာတဲ့အခါမှာ ကိုယ့်ပါတီရဲ့ ရပ်တည်ချက်ကိုတောင်မှ တချို့တလေတွေက လက်မခံနိုင်တဲ့ အပိုင်းတွေ ရှိလာနိုင်တယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ ကိုယ့်ပါတီဘက်ကနေ မဲမပေးဘဲ အတိုက်အခံပါတီဘက်ကနေ မဲပေးရတဲ့အခါတွေလည်း ရှိတတ်တယ်။ အဲဒီအခါကျရင် Crowd ဆိုတဲ့ လူအုပ်နောက်ကို လိုက်ပြီးတော့ ဝိုင်းမဲပေးရတာမျိုး မဟုတ်တော့ဘူး။ လူအုပ်နဲ့ရောယောင်ပြီး ဝိုင်းမဲပေးရတာက ဒီမိုကရေစီကို ညစ်ညမ်းစေတယ်။ စစ်မှန်တဲ့ ဒီမိုကရေစီမဖြစ်တော့ဘူး။ အဲဒီတော့ အားလုံးက မဲပေးတဲ့အတွက် ငါ့ပါတီကလည်း ပေးတဲ့အတွက် ငါလည်းပေးမယ်ဆိုတာမျိုး မဟုတ်ဘဲနဲ့ တိုင်းပြည်အတွက် အင်မတန်မှ အရေးကြီးတဲ့ အရေးကိစ္စတစ်ခုဖြစ်လာတဲ့အခါမှာ အများပြည်သူအတွက် ဘာအကောင်းဆုံးဖြစ်မလဲ၊ တိုင်းပြည်အတွက် ဘယ်ဟာက အကောင်းဆုံးဖြစ်မလဲဆိုတာ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် သေသေချာချာ နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်း စဉ်းစားပြီး ပါတီရဲ့မူဝါဒတွေ အကုန်လုံးဘေးဖယ်ပြီး တိုင်းပြည်ရဲ့အကျိုးကို ရှေ့ရှုပြီး ရှေ့ထားပြီးတော့ မဲပေးကြရမှာ ဖြစ်တယ်။ မိမိရဲ့ ကိုယ်ပိုင်ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာ moral conscious ကနေ စေ့ဆော်တဲ့ ဆုံးဖြတ်ချက်ပဲဖြစ်ရပါမယ်။ စောစောပိုင်းက ပြောတဲ့ Minority Rights ဆိုတာ ဒီနေရာမှာ အကျိုးဝင်လာတယ်။ ဒီမိုကရေစီဆိုတာ လူနည်းစုရဲ့ အယူအဆကိုလည်း မဖိနှိပ်ရဘူး။ မချိုးနှိမ်ရဘူး။ အခွင့်အရေးပေးထားရမယ်။ ကာကွယ်ပေးထားရမယ်ဆိုတဲ့အပိုင်းတစ်ခုလည်းပါတယ်။ အဲဒီတော့ လူနည်းစုက တင်ပြလာတဲ့အပိုင်းကို ကိုယ်က လက်ခံလာနိုင်တဲ့အချက်တွေရှိရင်လည်း ရှိလာနိုင်သေးတာကိုး။ အဲဒီအခါကျရင် ကိုယ်က အဲဒီဘက်ကိုလည်း မဲပေးနိုင်တယ်။ အများစုက မဲပေးတိုင်း ကိုယ့်ပါတီကမဲပေးတိုင်း ကိုယ့်မိတ်ဆွေတွေကမဲပေးတိုင်း၊ ကိုယ့်ခေါင်းဆောင်က မဲပေးတိုင်း လိုက်မဲပေးစရာ မလိုဘူး။ အဲဒီတော့ တစ်ဦးချင်းရဲ့ တကယ့်ဆန္ဒ အစစ်အမှန် ဖော်ထုတ်နိုင်ဖို့အတွက် ကြောက်ရွံ့ခြင်းကင်းမဲ့စွာ ဖော်ထုတ်နိုင်ဖို့အတွက် ဒီလျှို့ဝှက်မဲပေးစနစ်ဆိုတာကို လုပ်ထားတာဖြစ်တယ်။ အနည်းစုရဲ့ သဘောထားအမြင်တွေဟာ တကယ်ပဲ တိုင်းပြည်နဲ့ ပြည်သူတွေရဲ့ ရေရှည်အကျိုးစီးပွားကို ကာကွယ်ပေးမယ်။ ဖြစ်ထွန်းစေမယ်ဆိုရင် ဒီသဘောထားတွေ မူဝါဒတွေကို အများစုကပါ ပါဝင်လာပြီး ထောက်ခံမဲ ပေးလာနိုင်တယ်။ နောက်တစ်ခုက တိုက်ရိုက်ဒီမိုကရေစီနဲ့ နီးစပ်တာတစ်ခုကတော့ ဒီအခြေခံ ဥပဒေမူကြမ်းကို အတည်ပြုရာမှာ ပြည်သူ့ဆန္ဒကို ခံယူတယ်။ တစ်ပြည်လုံးက ဆန္ဒမဲပေးပြီး တော့ ဆုံးဖြတ်ကြတယ်ဆိုတာလည်း တိုက်ရိုက် ဒီမိုကရေစီနဲ့ တော်တော်လေး နီးစပ်တဲ့ လုပ်ရပ်တစ်ခုဖြစ်ပါတယ်။

အခုခေတ်မှာလည်း တိုက်ရိုက်ဒီမိုကရေစီကို ကျင့်သုံးလို့ရတဲ့နေရာတွေ ရှိပါတယ်။ ဥပမာ ကျေးလက်ဒေသ လူဦးရေ နည်းသေးတဲ့ နေရာတွေမှာ ဒေသန္တရ အုပ်ချုပ်ရေးအနေနဲ့ ဒီတိုက်ရိုက်ဒီမိုကရေစီစနစ်ကို အသင်မြို့မှာ ကျင့်သုံးသလိုပဲ ကျွန်တော်တို့ ကျင့်သုံးလို့ရတယ်။ နောက်ပြီးတော့ လူဦးရေနည်းသေးတဲ့ မျိုးတူစုတွေ လူမျိုးနွယ်စုတွေ ရှိနေတဲ့ နေထိုင်တဲ့ ဒေသတွေမှာလည်း ဒီတိုက်ရိုက်ဒီမိုကရေစီစနစ်ကို ကျင့်သုံးလို့ရတယ်။ နောက်ပြီးတော့ မြို့ကြီးပြကြီးတွေမှာ ဖြစ်သော်ငြားလည်း ရပ်ကွက်လေးတစ်ခုလောက်မှာပဲ နေထိုင်ကြတဲ့ လူတွေကနေ ဖွဲ့စည်းထားတဲ့ သေးငယ်တဲ့ အသင်းအဖွဲ့တစ်ခုမှာလည်း ဒီတိုက်ရိုက်ဒီမိုကရေစီကို ကျင့်သုံးလို့ရရင် အင်မတန်မှ သင့်တော်ပါတယ်။ အထူးသဖြင့် အသင်မြို့မှာလို တစ်မြို့လုံးကို ခေါ်ယူလို့ရတဲ့ဟာမျိုး မဲပေးပိုင်ခွင့်ရှိတဲ့ လူတွေဟာ တစ်နေရာတည်းမှာ ဆုံတွေ့နိုင်တဲ့ အခြေအနေမျိုးဆိုရင် ဥပမာ ဒီလို

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
ဝင်လုံပြည်စတင်စု**

အဖွဲ့အစည်း သေးသေးလေး လေးငါးဆယ်ယောက်လောက်ပဲရှိတဲ့ နေရာတစ်ရပ်ကွက်ကလေးမှာ ဆိုရင်တော့ သင့်တော်ပါတယ်။

ဒီနေ့ခေတ်ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံ လန်းဒက်စ်ဂေမိုင်းဒယ်ခေါ်တဲ့ ကန်တုန်ပြည်နယ်ညီလာခံတွေမှာ တိုက်ရိုက်ဒီမိုကရေစီကို ကျင့်သုံးကြတယ်။ Glarus ခေါ်တဲ့ ကန်တုန်နဲ့ Appenzell Innerhoden ဆိုတဲ့ ကန်တုန်မှာ အဓိက ကျင့်သုံးနေတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ကွင်းပြင်ကျယ်ကြီးမှာ သူတို့ပြည်နယ်မှာ ရှိတဲ့လူတွေအားလုံး ဆုံတွေ့ကြတယ်။ နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်း သူတို့ချိန်းချက်ထားတဲ့နေရာ၊ သတ်မှတ်ထား တဲ့နေရာမှာ ဆုံတွေ့ကြပြီးတော့ သူတို့ပြည်နယ်ရဲ့ အရေးကိစ္စတွေကို ဆွေးနွေးကြတယ်။ ဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းကြတယ်။ ဘတ်ဂျက်တွေကို စစ်ဆေးကြတယ်။ ပြဋ္ဌာန်းကြတယ်။ ယခုခေတ် ဆွစ်ဇာလန် မှာ ဒါကရှိနေသေးတယ်။ ကမ္ဘာမှာတော့ သိပ်မတွင်ကျယ်တော့ဘူး။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီလိုသေးငယ်တဲ့ နေရာတွေမှာ သုံးလို့ရသေးတယ်ဆိုတာကို ကျွန်တော်တို့တွေ့ရတယ်။

၂၀။ ဒီမိုကရေစီဆိုတာ ဘာလဲ

ဒီမိုကရေစီဆိုတဲ့ စကားလုံးရဲ့ အဓိပ္ပာယ်ကို ကျွန်တော်တို့ကြည့်ရအောင်။ ဒီမိုကရေစီဆို တာ ဘယ်ကပေါ်လာသလဲ။ ဒီစကားလုံးက Greek ဘာသာစကားကနေ ပေါ်လာတာဖြစ်တယ်။ Demos ဆိုတာကတော့ ပြည်သူလို့ အဓိပ္ပာယ်ရပြီးတော့ Cratos ဆိုတာကတော့ အာဏာလို့ အဓိပ္ပာယ်ရတယ်။ အဲဒီတော့ ဒီမိုကရေစီဆိုတာ ပြည်သူ့အာဏာလို့ အဓိပ္ပာယ်ဖော်ဆိုနိုင်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ဒီမိုကရေစီရဲ့ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်တွေကို သင်တန်းရဲ့ အလယ်လောက်မှာ ဖြတ်ပြီး တော့ ပြောရတဲ့အကြောင်းရင်းရှိတယ်။ တော်တော်များများ သင်တန်းတွေမှာရော စာအုပ်တွေမှာ ပါ ဒီမိုကရေစီနဲ့ပတ်သက်ပြီးတော့ ရေးသားတဲ့နေရာမှာရော ပို့ချတဲ့နေရာမှာပါ ဒီမိုကရေစီဆိုတဲ့ စကားလုံးရဲ့ အဓိပ္ပာယ်တွေနဲ့ စတင်ပြီးတော့ သင်တန်းကို စကြတာများတယ်။ အဓိပ္ပာယ်ကိုသာ သိသွားကြပြီး အနှစ်သာရတွေက ခေါင်းထဲစွဲမသွားတာတွေလည်း ကြုံဖူးတယ်။ လူတွေကို မေး လိုက်လို့ရှိရင် Demos ဆိုတာ ပြည်သူပဲ Cratos ဆိုတာ အာဏာပဲ ပြည်သူ့အာဏာပဲ။ အဲလိုနဲ့ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုပြီးတော့ သူတို့က ဒီမိုကရေစီဆိုတာ ဘာလဲဆိုတာကို နားလည်သွား ပြီလို့ ထင် မှတ် မှားတတ် ကြ တယ်။ ကျွန် တော် တို့ က သူ့ ရဲ့ အ နှစ် သာ ရ၊ သူ့ ရဲ့ အခြေခံတရားကိုအရင်ပို့ချတယ် အရင်ခေါင်းထဲမှာ စွဲမြဲအောင် လုပ်တယ်။ ပြီးတော့မှ သူ့အဓိပ္ပာယ်က နောက်မှလာမယ်။ ဒီစကား လုံးရဲ့ အဓိပ္ပာယ်က ဒီလောက်အရေးမကြီးလှဘူး။ ဒီစကားလုံးရဲ့ အဓိပ္ပာယ်အတိုင်း သူ့ရဲ့အနှစ်သာရ တွေကို တကယ်သုံးသလား မသုံးဘူးလား။ ဒီမိုကရေစီဆိုတဲ့ စကားလုံးလှလှလေးကိုပဲ ပြောပြီး သုံးပြီးလက်တွေ့မှာကျတော့ ဒီမိုကရေစီနဲ့ ဆန့်ကျင်တဲ့အရေးအသား အပြောအဆို အပြုအမူ တွေ လုပ်ဆောင်မှုတွေ တွေ့နေရတဲ့အခါမှာ ဒီဒီမိုကရေစီဆိုတဲ့ဟာရဲ့ အဓိပ္ပာယ်သက်ရောက်မှု အဓိပ္ပာယ်လေးနက်မှုပါ ပျက်ပြယ်သွားနိုင်တယ်။ အဲဒါကြောင့် ဒီစကားလုံးကို အခုဒီနေ့ ကမ္ဘာမှာ လူတိုင်းလိုလိုက သုံးနေတယ်။ ဒီမိုကရေစီလိုချင်တဲ့ လူတွေရော မလိုချင်တဲ့လူတွေပါ အကုန်လုံးက သုံးနေကြတာ။ မသုံးလို့ မရတော့ဘူး။ ကမ္ဘာ့အတွေးအခေါ်လို ဖြစ်နေတယ်။ ပြည်သူ့တစ်ရပ်လုံး ကမ္ဘာ့ပြည်သူလူသားအားလုံးက သူတို့ဟာ လူသားဖြစ်ပါတယ်ဆိုတာ ပြဖို့အတွက် ဒီမိုကရေစီဆိုတဲ့ အတွေးအခေါ်ကို ဆုပ်ကိုင်လာရတယ်။ ဆုပ်ကိုင်လာတဲ့အခါကျတော့ လူသားမဆန်တဲ့ လူတွေကပါ ဒီစကားလုံးကို သုံးလာတာ။

အဲဒါကြောင့် ဒီအဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်ထက် သူ့ရဲ့ လေးနက်တဲ့ အနှစ်သာရတွေ၊ သူ့ရဲ့ အခြေခံတရားတွေက ပိုပြီးတော့ အရေးကြီးပါတယ်ဆိုတာကို ကျွန်တော်တို့က ဒီနေရာမှာ အထူးပြုပြီး ပြောချင်ပါတယ်။ အဲတော့ ဒီဒီမိုကရေစီဆိုတာ ပြည်သူ့အာဏာဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်က ဒီဒီမိုကရေစီနိုင်ငံမှာ ဥပဒေပြုလွှတ်တော်နဲ့ ဒီအစိုးရတွေပေါ်မှာ ပြည်သူလူထုက အမြင့်ဆုံးအာဏာကို ပိုင်ဆိုင်ချုပ်ကိုင်ထားတယ်လို့ ဆိုလိုတာဖြစ်တယ်။ ဒါက ပြည်သူ့အာဏာဆိုတဲ့ နေရာမှာ ဒီအစိုးရဆိုတာ အာဏာရှိတာ မဟုတ်ဘူး။ အစိုးရကို ပြည်သူက အာဏာအပ်နှင်း ထားတယ်။ ဒီပြည်သူကပဲ ဒီအစိုးရကို ပြန်လည်ဖြုတ်ချလိုရတယ်။ ပြည်သူလူထုလက်ထဲမှာပဲ အာဏာရှိတယ်။ ပြည်သူတွေဟာ တကယ်ကို အာဏာကို ပိုင်ဆိုင်ပါတယ်။ ဆိုလိုတာက ကျွန်တော်တို့ မြန်မာနိုင်ငံမှာ ဒီဒီမိုကရေစီကိုလိုချင်တာဟာ ပြည်သူ့အာဏာကို တည်ဆောက်ချင်တာ၊ ပြည်သူတွေက တိုင်းပြည်ရဲ့ နိုင်ငံရေးအာဏာကို လူတစ်စု လက်ထဲမှာ မထားချင်ဘူး။ ပြည်သူတွေ ရဲ့လက်ထဲမှာပဲ ထားချင်တာ၊ တိုင်းပြည်ရဲ့ အာဏာကို မူလပိုင်ရှင်ဖြစ်တဲ့ ပြည်သူတွေက ပြန်လည်ပိုင်ဆိုင်ချင်တာကို ဆိုလိုပါတယ်။ ဒီဒီမိုကရေစီအရေး တိုက်ပွဲဝင်သူတွေက ကျွန်မတို့ ကျွန်တော်တို့ဟာ အာဏာလိုချင်လို့ နိုင်ငံရေးလုပ်နေတာ မဟုတ်ပါဘူးလို့ ပြောလာတော့ အဓိပ္ပာယ်က ရှုပ်ထွေးသွားနိုင်ပါတယ်။ ကိုယ်ကိုယ်တိုင်က အာဏာရူးကြီး မဟုတ်ဘူးဆိုတာကို ပြောချင်တယ် ဆိုရင်တောင် ကျွန်မတို့ ကျွန်တော်တို့ဟာ ပြည်သူတွေလက်ထဲကို အာဏာရောက်အောင် လုပ် နေတာဖြစ်ပါတယ်လို့ ပြောကိုပြောရပါမယ်။ ပြည်သူထဲက ပြည်သူတစ်ယောက်အနေနဲ့ကတော့ အာဏာလိုချင်ခွင့်၊ အာဏာပိုင်ဆိုင်ခွင့်တော့ ရှိရမှာပါ။ ဒီဒီမိုကရေစီနဲ့အာဏာ၊ နိုင်ငံရေးနဲ့အာဏာ ဒါတွေက ခွဲခြားလို့ မရစကောင်းတဲ့အရာတွေပါ။

ဒီအာဏာဟာ ပြည်သူတွေက တကယ်ပိုင်ဆိုင်တဲ့ဟာ ဖြစ်တယ်။ အဲဒီတော့ ဒီနေ့ ကျွန်တော်တို့ နိုင်ငံက ပြည်သူတွေဟာ ဒီအာဏာဟာ ငါတို့ပိုင်ဆိုင်တယ်ဆိုတာကို တကယ်ပဲ သိနေသေးရဲ့ လား။ မေ့များမေ့ကုန်ကြပြီလား။ ကျွန်တော်တို့ စဉ်းစားစရာအများကြီးရှိပါတယ်။ ဒီဒီမိုကရေစီဆိုတဲ့ စကားလုံးကို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုရာမှာတော့ ပြည်သူလူထုရဲ့ သဘောတူညီချက်နဲ့ အုပ်ချုပ်တဲ့ အစိုးရ အဲဒီလိုလည်း အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုကြတယ်။ တချို့က အမြင့်ဆုံးအာဏာဟာ ပြည်သူတွေမှာ ရှိတယ်။ အမြင့်ဆုံးအာဏာဟာ ပြည်သူတွေမှာရှိတဲ့ အစိုးရ စနစ်ဆိုပြီးတော့လည်း ဖွင့်ဆိုကြတယ်။ ဒါမှမဟုတ် ပြည်သူလူထုရဲ့ အုပ်ချုပ်မှု စသဖြင့်လည်း အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုကြတယ်။ ဒါကတော့ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက် အမျိုးမျိုးဖြစ်ပါတယ်။

တစ်နည်းအားဖြင့် ဒီဒီမိုကရေစီစနစ်ဆိုတာ အာဏာရှင်စနစ်နဲ့ လုံးလုံးလျားလျား မတူညီတဲ့ စနစ်တစ်ခုဖြစ်တယ်။ လုံးလုံးလျားလျား ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်နေတဲ့ စနစ်တစ်ခုဖြစ်တယ်။ ဘာဖြစ် လို့လည်းဆိုတော့ တိုင်းပြည်ရဲ့အချုပ်အခြာအာဏာဟာ လူတစ်ယောက်တည်း လက်ထဲမှာသော် လည်းကောင်း၊ လူတစ်စုလက်ထဲမှာသော်လည်းကောင်း၊ စုပုံထားတာ မဟုတ်ဘူး။ ပြည်သူလူထုက သာလျှင် တိုင်းပြည်ရဲ့ အချုပ်အခြာအာဏာကို ပိုင်ဆိုင်ထားတာဖြစ်တယ်။ အဲဒါကို ဒီဒီမိုကရေစီလို့ ခေါ်တယ်။ အဲဒါကို ဒီဒီမိုကရေစီစနစ်လို့ခေါ်တယ်။ ဒီဒီမိုကရေစီစနစ်အားဖြင့် ပြည်သူတွေရဲ့ ဆန္ဒအစစ် အမှန်ကို ဖော်ဆောင်နိုင်တာမို့ ပြည်သူတွေရဲ့ ဘဝလုံခြုံမှု ပြည်သူတွေရဲ့ အကျိုးကို ကာကွယ်တာ နိုင်ငံရဲ့တည်ငြိမ်မှု တိုင်းပြည်နဲ့ ပြည်သူတွေရဲ့ အကျိုးကို ပြဌာန်းတာ ကာကွယ်တာ နိုင်ငံရေး တည်ငြိမ်မှု တရားမျှတမှုတွေ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးတွေ ငြိမ်းချမ်းရေးတွေ စည်းလုံးညီညွတ်ရေး

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
ဝင်လုံပြည်ထောင်စု**

တွေကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ်မြှင့်တင်ဖို့အတွက်ဆိုရင် ဒီမိုကရေစီဟာသာလျှင် အကောင်းဆုံးစနစ် ဖြစ်ပါတယ်။

၂၁။ အဖွဲ့အစည်းအတွင်း ဒီမိုကရေစီ

ဒီမိုကရေစီကျင့်သုံးတဲ့ အဖွဲ့အစည်းတွင်းမှာလည်း အာဏာရှင်ဦးဆောင်တဲ့ အဖွဲ့အစည်းတွေနဲ့ လုံးလုံးလျားလျား ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်နေတယ်။ လုံးဝ မတူဘူး။ လုပ်နည်းလုပ်ထုံးတွေ လိုက်နာ ရမယ့် ဒီမိုကရေစီကျင့်စဉ်တွေ သူ့မှာ ရှိတယ်။ Principles တွေပေါ့။ ဒီမိုကရေစီရဲ့ အခြေခံတရား တွေနဲ့ လုပ်ကြတဲ့အခါကျတော့ အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုထဲမှာ ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့်တွေ၊ လုပ်ပိုင်ခွင့်တွေကို လူတစ်ဦးတစ်ယောက်ရဲ့ လက်ထဲမှာ မထားဘဲ၊ လူတစ်စုရဲ့လက်ထဲမှာလည်း မထားဘဲ၊ အဖွဲ့ဝင် အားလုံးပါဝင်တဲ့ သင်းလုံးကျွတ်အစည်းအဝေးလိုဟာမျိုးမှာ ဒီအဖွဲ့အစည်းရဲ့ အမြင့်ဆုံး လုပ်ပိုင် ခွင့်တွေ၊ အာဏာတွေကို အပ်ထားရတယ်။

တစ်နည်းအားဖြင့် ဒီအဖွဲ့အစည်းမှာ အဖွဲ့ဝင်တွေရဲ့ ဆန္ဒအစစ်အမှန်ကို ဖော်ထုတ်နိုင်တယ်။ လူတစ်ဦးတစ်ယောက်တည်းက ထင်ရာစိုင်းပြီးတော့ လုပ်မသွားနိုင်ဘူး။ ဒီနည်းအားဖြင့် အဖွဲ့ အစည်းထဲမှာ စည်းလုံးမှုကို ပိုပြီးတော့ ခိုင်မာအောင် တည်ဆောက်သွားနိုင်တယ်။ အဖွဲ့အစည်း ကိုယ်တိုင်လည်း ပိုပြီးတော့ ခိုင်မာလာတယ်။ နောက်ပြီး အဖွဲ့အစည်းတွေမှာရှိတဲ့ အဖွဲ့ဝင်အချင်း ချင်းလည်း အပြန်အလှန် လေးစားမှုတွေ၊ နားလည်မှုတွေ တည်ဆောက်လာနိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် ခိုင်မာကျစ်လျစ်တဲ့ အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုကို တည်ထောင်ဖို့၊ စည်းလုံးတဲ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုကို ထူ ထောင်ဖို့ဆိုရင်တော့ ဒီမိုကရေစီဆိုတဲ့ စနစ်ကို ကျင့်သုံးနိုင်ရင် အကောင်းဆုံးဖြစ်ပါတယ်။

ဒီမိုကရေစီစနစ်ကို အဖွဲ့အစည်းထဲမှာ မကျင့်သုံးနိုင်လို့ရှိရင်တော့ စည်းလုံးမှုလည်း ပျက်ပြီး အဖွဲ့အစည်းရဲ့ ခိုင်မာမှုကိုပါ လျော့ရဲလာနိုင်တယ်။ ဒီမိုကရေစီဆိုတဲ့ နာမည်ကို သုံးပြီးတော့ အဖွဲ့အစည်းတွေအမျိုးမျိုး ဖွဲ့ပြီးတော့ ဒီအဖွဲ့အစည်းတွေအတွင်းမှာ ဒီမိုကရေစီကို တိတိကျကျ နားမလည်ကြတဲ့အခါကျတော့ ဒီမိုကရေစီနဲ့ဆန့်ကျင်တဲ့ လုပ်နည်းလုပ်ဟန်လေးတွေ တွေ့လာရ တဲ့အခါမှာ ဒီမိုကရေစီအမည်ခံ အဖွဲ့အစည်းအတွင်းမှာပင် ဒီမိုကရေစီ ဆိတ်သုဉ်းလာတာကို တွေ့ရပါတယ်။ ဒါဟာ အနာဂတ်အတွက် အင်မတန်မှ အန္တရာယ်ကြီးမားပါတယ်။ အဖွဲ့အစည်း အတွင်း ဒီမိုကရေစီရှင်သန်ဖို့ဆိုရင် အဖွဲ့အစည်းရဲ့ ပုံမှန်အစည်းအဝေးတွေကနေတစ်ဆင့် အဖွဲ့ ဝင်တွေရဲ့ သဘောထား အယူအဆတွေကို ဒီမိုကရေစီနည်းကျ အစဉ်အမြဲ ထင်ဟပ်စေရမှာဖြစ်တဲ့ အပြင် လူတစ်ဦး (ဝါ) လူတစ်စုကပဲ အမြဲတမ်း အပေါ်စီးကနေ ကြိုးကိုင်နေတာမျိုး မရှိအောင် (၂)နှစ်တန်သည် (၄)နှစ်တန်သည် အချိန်အပိုင်းအခြားအတွင်းမှာ ဦးဆောင်ကော်မတီကို ရွေး ကောက်တာ၊ နှစ်ပတ်လည် သင်းလုံးကျွတ်ညီလာခံကို မပျက်မကွက် ကျင်းပတာတွေ လုပ်ပေး ရပါမယ်။ ဒါမှသာလျှင် အဖွဲ့အစည်းအတွင်းမှာ ဒီမိုကရေစီရှင်သန်နိုင်မှာဖြစ်တယ်။ အဖွဲ့အစည်း တစ်ခု ခိုင်မာဖို့ အားကောင်းဖို့ဆိုရင် ဒီအချက်တွေအားလုံး အပါအဝင် အဖွဲ့အစည်းရဲ့ မူဝါဒတွေ၊ ယုံကြည်ချက်တွေ၊ ရည်ရွယ်ချက်တွေကို အဖွဲ့အစည်းရဲ့ အခြေခံဥပဒေမှာ အခိုင်အမာ ကမ္မည်းရေး ထိုးပြီး အားလုံးက လိုက်နာကြရမှာဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့်မို့ ကျွန်တော်တို့ဟာ ဒီမိုကရေစီဆိုတဲ့ အယူအဆ အတွေးအခေါ်ကို အဖွဲ့အစည်းတွင်းမှာ နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်း မျိုးစေ့ချပေးဖို့ လိုအပ်လာ ပါတယ်။

၂၂။ ဒီမိုကရေစီ မဏ္ဍိုင်ကြီး(၃) ခု

ပြည်သူတွေ့ဆီကနေဆင်းသက်လာတဲ့အာဏာကို တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ်မယ့်အစိုးရထံ အပ်နှံတဲ့ အခါမှာ လူတစ်ဦးတစ်ယောက်ရဲ့လက်ထဲ၊ ဒါမှမဟုတ် လူတစ်စုရဲ့လက်ထဲကို နိုင်ငံတော်အာဏာ စုပြုံပြီး ရှိမနေစေဖို့အတွက်၊ အာဏာရှင်ဆန်ဆန်တွေဖြစ်မလာဖို့အတွက်၊ အာဏာကိုသုံးဖွဲ့ခွဲပြီး တော့ ထားလိုက်တယ်။ ဒီမိုကရေစီစနစ်ရဲ့ မဏ္ဍိုင်ကြီးသုံးခုလို့ခေါ်တယ်။

ပထမမဏ္ဍိုင်ကတော့ ပါလီမန်လို့လည်းခေါ်တယ်။ ကွန်ဂရက်လို့လည်းခေါ်တယ်။ ဥပဒေပြု အဖွဲ့လို့လည်းခေါ်တယ်။ ပြည်သူ့လွှတ်တော်လို့လည်းခေါ်တယ်။ အင်္ဂလိပ်လို legislative branch လို့လည်းခေါ်တယ်။

ဒုတိယမဏ္ဍိုင်ကတော့ အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့ဖြစ်တယ်။ သမ္မတ (သို့မဟုတ်) ဝန်ကြီးချုပ်က ဦးဆောင် တဲ့ cabinet ခေါ် အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့၊ အင်္ဂလိပ်လို executive branch လို့ခေါ်ပါတယ်။

တတိယမဏ္ဍိုင်ကတော့ တရားရေးအဖွဲ့လို့ခေါ်တယ်။ အင်္ဂလိပ်လို judiciary လို့ခေါ်တယ်။

ဒီအဖွဲ့သုံးဖွဲ့ဟာ တစ်ဖွဲ့ချင်းအနေနဲ့ လွတ်လပ်စွာ သူ့တာဝန်ပိုင်းတွေကို သူ့နေရာနဲ့သူ

လုပ်ဆောင်သွားတယ်။ ဥပဒေပြုအဖွဲ့ဖြစ်တဲ့ ပြည်သူ့လွှတ်တော်က ဥပဒေပြုတယ်။ အုပ်ချုပ်ရေး အဖွဲ့ဖြစ်တဲ့ သမ္မတသို့မဟုတ်ဝန်ကြီးချုပ်တို့ရဲ့ cabinet က တိုင်းပြည်ကို အုပ်ချုပ်တယ်။ တရား ရေးအဖွဲ့ကတော့ တရားစီရင်ရေးကို ဆောင်ရွက်တယ်။ အဲဒီတော့ လွတ်လပ်စွာ ဆောင်ရွက်တဲ့ အပြင် တစ်ဖွဲ့နဲ့တစ်ဖွဲ့ကလည်း အပြန်အလှန်ထိန်းညှိသွားကြတယ်။ check and balance လို့ ခေါ်တာပေါ့။ ဥပမာ သမ္မတကို အယုံအကြည်မရှိလို့ လွှတ်တော်မှာတင်သွင်းတာမျိုး၊ သမ္မတကို တရားစွဲဆိုတာမျိုး၊ နောက်ပြီး သမ္မတကလည်း အရေးပေါ် လွှတ်တော်ခေါ်ယူတာမျိုး၊ စသည်ဖြင့် တိုင်းပြည်အရေးကို တစ်နေရာတည်းမှာပဲ စုပြုံပြီးမထားဘူး။

ကိုယ်စားပြုဒီမိုကရေစီစနစ်မှာ ပြည်သူလူထုကရွေးကောက်ပွဲနဲ့ ပေးအပ်လာတဲ့ တိုင်း ပြည်ရဲ့အာဏာကို လူတစ်ဦးတစ်ယောက်တည်းရဲ့လက်ထဲ (သို့မဟုတ်) လူတစ်စုရဲ့လက်ထဲမှာ စုပြုံမထားဘဲ မဏ္ဍိုင်ကြီးသုံးခုမှာ ခွဲဝေထားရပါတယ်။ ဒါကို အာဏာခွဲဝေခြင်း (Separation

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
ဝင်လုံပြည်ထောင်စု**

of power) လို့ခေါ်ပါတယ်။ နောက်ပြီး မဏ္ဍိုင်ကြီးသုံးခုကလည်းပဲ တစ်ခုချင်းစီ လွတ်လပ်စွာ အလုပ်လုပ်ကြတဲ့အပြင် တစ်ခုနဲ့တစ်ခုအပြန်အလှန်ထိန်းညှိ ရပါတယ်။ ဒါကို (check and balance) လို့ခေါ်ပါတယ်။ ကိုယ်စားပြုဒီမိုကရေစီကိုတော့ Representative Democracy လို့ ခေါ်တယ်။

ဒီမဏ္ဍိုင်ကြီးသုံးခုဟာ လွတ်လပ်စွာတည်ရှိတယ်။ ပြီးတော့ တစ်ဖွဲ့နဲ့တစ်ဖွဲ့ တစ်နေရာတည်း မှာ အာဏာတွေစုပုံမနေအောင် အပြန်အလှန် ထိန်းညှိမှုရှိရတယ်။ ဆိုလိုတာက အာဏာကို အလွဲသုံးစားလုပ်လာကြရင်ပဲဖြစ်ဖြစ်၊ အာဏာရှင်ဆန်ဆန်ပြုမူလာရင်ပဲဖြစ်ဖြစ်၊ တိုင်းသူပြည်သား တွေက သဘောတူ ပြဋ္ဌာန်းထားတဲ့ အခြေခံဥပဒေနဲ့ ဆန့်ကျင်လာရင်ပဲဖြစ်ဖြစ်၊ မိမိတို့ရဲ့တာဝန်ကို ကျေပွန်စွာ ထမ်းဆောင်ဖို့ ပျက်ကွက်ရင်ဖြစ်ဖြစ် တစ်ဖွဲ့ကို တခြားတစ်ဖွဲ့က အရေးယူနိုင်တယ်။ ဒီနေရာမှာ အနည်းငယ်ထပ်ဖြည့်စွက်ပြီး ရှင်းပြချင်တာကတော့ အထူးသဖြင့် Legislative Council ခေါ်တဲ့ ပြည်သူ့လွှတ်တော်ဟာ မဲဆန္ဒနယ်မြေတွေကနေ ပြည်သူတွေက တိုက်ရိုက် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ထားကြတဲ့ ပြည်သူ့ကိုယ်စားလှယ်တွေ ဖြစ်တဲ့အတွက် တိုင်းပြည်အတွက် ပြည်သူ့အတွက် လက်တွေ့အကျိုးပြုမယ့် ဥပဒေတွေကို ပြဋ္ဌာန်းကြရတာ ဖြစ်တယ်။ ဒါတင်မကဘူး ဥပဒေပြင်ဆင်စရာရှိရင် ပြင်ဆင်တာ၊ ခေတ်နဲ့ အချိန်အခါနဲ့ မကိုက်ညီတော့လို့ ဖျက်သိမ်းရမယ့် ဥပဒေရှိရင် ဖျက်သိမ်းတာ၊ စသည်ဖြင့် ပါလီမန်လွှတ်တော်မှာ အချေအတင် ငြင်းခုံဆွေးနွေး ပြီး လုပ်ဆောင်ကြရပါတယ်။ ပြည်သူ့လွှတ်တော်ရဲ့ ယေဘုယျအားဖြင့် တခြားလုပ်ငန်းတာဝန် တွေကတော့ တိုင်းပြည်ရဲ့ ဘဏ္ဍာငွေ ဘတ်ဂျက်ကို စိစစ်တာ၊ အတည်ပြုတာ၊ ပြဋ္ဌာန်းတာတွေ အပြင် အခွန်ငွေနဲ့ ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာဝင်ငွေ၊ ထွက်ငွေ၊ ရ၊ သုံး၊ ခန့်မှန်းခြေ၊ စာရင်းကိုစိစစ်၊ အတည်ပြု ပြဋ္ဌာန်းတာတွေကိုပါ လုပ်ဆောင်ကြရပါတယ်။

ပြီးတော့ Legislative Council ခေါ် ပြည်သူ့လွှတ်တော်ရဲ့ အရေးကြီးတဲ့တာဝန်တစ်ခုက တော့ သမ္မတ၊ ဝန်ကြီးချုပ်တို့နဲ့ ဝန်ကြီးတွေအပါအဝင်ဖြစ်တဲ့ အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့ Executive Council ရဲ့ အလုပ်တာဝန်ထမ်းဆောင်မှုတွေဟာ ပြည်သူ့လွှတ်တော်က ပြဋ္ဌာန်းထားတဲ့ ဥပဒေ တွေနဲ့ ညီမညီ အမြဲစောင့်ကြည့်နေရပါတယ်။ ဒါကထိန်းညှိမှု check and balance ကို လုပ်ဆောင် တာ ဖြစ်တယ်။

စစ်မှန်တဲ့ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံတွေမှာဆိုရင် Legislative Council ခေါ် ပြည်သူ့လွှတ်တော်က Judiciary ခေါ် တရားရေးမှာရှိတဲ့ တရားသူကြီးတွေကိုရော၊ တရားသူကြီးချုပ်ကိုပါ အလုပ်ခန့် အပ်တာ၊ ရာထူးနေရာကနေ ဖယ်ရှားတာတွေကို လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာတွေကို ပေးထားတဲ့အပြင် အုပ်ချုပ်ရေးမှူး (Chief Executive) ဖြစ်တဲ့ သမ္မတကိုဖြစ်စေ၊ ဝန်ကြီးချုပ်ကိုဖြစ်စေ၊ တိုင်းပြည်ရဲ့ တည်ဆဲတရားဥပဒေတစ်စုံတစ်ခုကို ချိုးဖောက်ခဲ့လို့ရှိရင်ဖြစ်စေ၊ မိမိတို့ရဲ့တာဝန်ကို ကျေကျေ ပွန်ပွန် ထမ်းဆောင်ဖို့ ပျက်ကွက်ခဲ့ရင်ဖြစ်စေ ခုံရုံးတင် စစ်ဆေးပြီး ဖြုတ်ချခွင့်အထိ လုပ်ပိုင်ခွင့် တွေ ပိုပိုလိုလိုပေးထားကြပါတယ်။ ဒါကတော့ ပြည်သူတွေ တင်မြှောက်ထားတဲ့ ပြည်သူ့ကိုယ်စား လှယ်တွေကနေတစ်ဆင့် ဒီမိုကရေစီဆိုတဲ့ ပြည်သူ့အာဏာကို ဖော်ဆောင်ခွင့်ပေးထားတာ ဖြစ်တယ်။

အမေရိကန်နိုင်ငံမှာတော့ ပြည်ထောင်စုတရားသူကြီးချုပ်ကို နိုင်ငံတော်သမ္မတက ရာသက်ပန် ခန့်အပ်နိုင်ပါတယ်။ သို့သော်လည်း သမ္မတကခန့်အပ်နိုင်ဖို့ အထက်လွှတ်တော်က သဘောတူ အတည်ပြုပေးရပါတယ်။ ဒီတော့ တရားသူကြီးချုပ်ကို ပြည်သူတွေက တိုက်ရိုက်မရွေးကောက်

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
မင်းလှိုင်မြတ်စိမ်းစာအုပ်စု**

ပေမယ့် ပြည်သူတွေ ရွေးကောက်ထားတဲ့ သမ္မတက ခန့်အပ်နိုင်ဖို့အတွက် ပြည်သူတွေ ရွေးကောက်ထားတဲ့ အထက်လွှတ်တော်အမတ်တွေက အတည်ပြုပေးရတာဖြစ်တယ်။ ပြည်သူတွေရဲ့အသံဟာ ပြည်သူ့ကိုယ်စားလှယ်တွေကနေတစ်ဆင့် သွယ်ဝိုက်သောအားဖြင့် ထင်ဟပ်နိုင်ပါသေးတယ်။

တရားသူကြီးချုပ်ကို ပြည်သူကတိုက်ရိုက်ရွေးကောက်ခွင့် မပေးရတဲ့ အကြောင်းရင်းကတော့ အမေရိကန် တရားရုံးချုပ်ဟာ လိုအပ်လာရင် အများစု သို့မဟုတ် အာဏာရပါတီရဲ့ ဆန္ဒကို ဆန့်ကျင်ပြီး ဒီမိုကရေစီရဲ့ အခြေခံမူတွေနဲ့ ပြဋ္ဌာန်းထားတဲ့ ဥပဒေတွေကို ခိုင်ခိုင်မာမာထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်စေချင်လို့ပါပဲ။ အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုကို တည်ထောင်သူများက တိုင်းပြည်ကို ဒီမိုကရေစီ စံနှုန်းနဲ့ တည်ထောင်လိုကြတယ်။ "Mob rule by the majority" "tyranny of the majority" အစရှိတဲ့ ထိန်းမနိုင်၊ သိမ်းမရလောက်အောင် အသင်းလိုက် အုပ်စုလိုက် ရမ်းကားအနိုင်ကျင့်တဲ့ အများစုကြီးကို မလွန်ဆန်ရဲတဲ့တရားစီရင်ရေးမျိုးကို မဖြစ်စေချင်ဘူး။ ပြည်သူလူထုက တိုက်ရိုက်ရွေးချယ်တာမျိုး မဟုတ်တဲ့အပြင် ရာသက်ပန်ခန့်အပ်တာ ဖြစ်တဲ့အတွက် တရားသူကြီးချုပ်ဖြစ်မယ့်သူဟာ နိုင်ငံရေးပလက်ဖောင်းတစ်ခုခုပေါ်ကနေ မဲဆွယ်တရားဟောရတဲ့ နိုင်ငံရေးအရှုပ်အထွေးတွေနဲ့လည်းကောင်း၊ ပါတီနိုင်ငံရေးဖြစ်စဉ်တွေနဲ့လည်းကောင်း၊ ကင်းကင်းရှင်းရှင်းနေနိုင်မယ်။ ပြီးတော့ တရားသူကြီးချုပ်ဟာ တိုင်းပြည်ရဲ့ အရေးအရာတွေမှာ တည်တည်ငြိမ်ငြိမ်နဲ့ တရားသဖြင့် ရှိဖို့ကို ခေါင်းအေးအေးထား လုပ်ကိုင်နိုင်မှာဖြစ်တယ်။

ဒီတော့ ဒီမိုကရေစီရဲ့ မဏ္ဍိုင်ကြီး (၃)ခုဟာ တစ်သီးတခြားစီ လွတ်လပ်စွာ အလုပ်လုပ်ကြတဲ့အပြင် တစ်ခုနဲ့တစ်ခုလည်း အပြန်အလှန် ထိန်းချုပ်နေကြရတယ်ဆိုတာ ပေါ်လွင်လိမ့်မယ်လို့ ထင်ပါတယ်။

နောက်အရေးကြီးတဲ့ အချက်တစ်ခုက ဒီမိုကရေစီ ရှင်သန်ရေးအတွက် မဏ္ဍိုင်ကြီး (၃)ခု အပြန်အလှန်ထိန်းညှိရုံနဲ့ မလုံလောက်သေးဘူး။ ပြည်သူတွေကိုယ်စား ပြည်သူ့ကိုယ်စားလှယ်တွေက လွှတ်တော်မှာ အာဏာအမြောက်အမြား ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ပေးထားသည့်တိုင်အောင် အဲဒီအမတ်တွေထဲမှာ ပြည်သူတွေရဲ့ဆန္ဒကို မလေးစား မလိုက်နာတဲ့အမတ်တွေ ပေါ်ပေါက်လာရင် မဲဆန္ဒရှင်တွေက ဖြုတ်ချနိုင်အောင် recall election ခေါ်တဲ့ အခွင့်ပေးထားတဲ့ ဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းထားတာ ရှိပါတယ်။ အများအားဖြင့်တော့ ဒီကိစ္စမျိုးပေါ်လာရင် မဲဆန္ဒရှင် ပြည်သူတွေက သူတို့အမတ်ကို ပေးထားတဲ့ မဲတွေကို ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းကြောင်း၊ အဲဒီအမတ်ကို လွှတ်တော်ကနေ ဖယ်ရှားဖို့တောင်းဆိုကြောင်း လက်မှတ်တွေ ရေးထိုးထားတဲ့ ပန်ကြားလွှာကို လွှတ်တော်မှာ တင်သွင်းရပါတယ်။ ဥပဒေက သတ်မှတ်ထားတဲ့ မဲအရေအတွက်ကိုရရင် လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌက လွှတ်တော်ထဲမှာ အဲဒီပန်ကြားလွှာကို ဖတ်ကြားပြီး သက်ဆိုင်နေတဲ့ အမတ်ကို ဥပဒေနဲ့အညီ ဖယ်ရှားရတဲ့အပြင် လစ်လပ်သွားတဲ့ အမတ်နေရာအတွက် ကြားဖြတ်ရွေးကောက်ပွဲကို ကျင်းပပေးရပါတယ်။ ဆိုလိုတာကတော့ ဒီမိုကရေစီ နိုင်ငံတစ်ခုမှာ တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ်မင်းလုပ်နေတဲ့ နိုင်ငံရေးသမားတွေကို ပြည်သူတွေနဲ့ မီဒီယာတွေက ပြောင်ပြောင်တင်းတင်း မျက်စိဒေါက်ထောက်ကြည့်နေတယ်။ မမှန်မကန်လုပ်ရင်၊ ပြည်သူ့ကိုဆန့်ကျင်လာရင် ဖြုတ်ချလို့ရတယ်ဆိုတာပါပဲ။

အာဏာရှင်နိုင်ငံမှာကတော့ အာဏာရှင်တွေက မီဒီယာကို အပြတ်ဖိနှိပ်ထားပြီး ပြည်သူတွေကို ရန်သူသဖွယ်သဘောထားပြီး ခိုးကြောင်ခိုးဝှက် ထောက်လှမ်းကြတယ်။ အာဏာရှင်ကို ဆန့်ကျင်လာရင် မတရားဖမ်းဆီးထောင်ချ၊ ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ပြီး သတ်ချင်ရင် သတ်ပစ်လေ့ရှိတယ်။ နောက်

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
မင်းလုံပြည်စတင်စု**

ပြီး အာဏာရှင်တွေက သူတို့မသေမချင်း အာဏာကို မတရားသဖြင့်နည်းတွေနဲ့ ဆုပ်ကိုင်ထားလေ့ ရှိတယ်။ ဒီမိုကရေစီစနစ်အောက်မှာတော့ (၄)နှစ်တစ်ကြိမ်တန်သည် ရွေးကောက်ပွဲတွေ ကျင်းပပြီး ခေါင်းဆောင်ဟောင်းတွေကို လိုအပ်ရင် ပြည်သူတွေကမဲနဲ့ဖြုတ်ချနိုင်တယ်။ ဆက်လက်မဲပေးပြီး လည်းခန့်ထားနိုင်တယ်။ သွေးသစ်လောင်းပြီး ခေါင်းဆောင်သစ်တွေကိုလည်း တင်နိုင်တယ်။ တစ်နည်းအားဖြင့် တိုင်းပြည်အာဏာဟာ လူတစ်စု၊ တစ်ဖွဲ့၊ တစ်ဦးရဲ့ လက်ထဲမှာ အမြဲတမ်း မတည်ရှိဘူး။ မြစ်တွေ၊ ချောင်းတွေလိုပဲ အစဉ်ဆက်မပြတ် ခေတ်နဲ့အညီ၊ အချိန်အခါနဲ့ တစ်ပြေးညီ၊ ပြောင်းလဲပြီး စီးဆင်းနေတာမို့ သစ်လွင်တိုးတက်မှုတွေကို မပြတ်ဖန်တီးပေးနိုင်တာဖြစ်တယ်။

အသေးစိတ်အပိုင်းကိုတော့ ဒုတိယပိုင်းမှာ ပိုပြီးတော့ရှင်းရှင်းလင်းလင်းတင်ပြပါမယ်။ အခု လောလောဆယ်မှာတော့ The Three Pillars of Democracy ဆိုတဲ့မဏ္ဍိုင်ကြီးသုံးခုကို နားလည် ထားရင် လုံလောက်ပြီလို့ ကျွန်တော်တို့ယူဆပါတယ်။

၂၃။ ဒီမိုကရေစီဆိုတဲ့ တော်လှန်သော အတွေးအခေါ်

ဒီမိုကရေစီဆိုတဲ့တော်လှန်သောအတွေးအခေါ်ဟာ အေသင်မြို့ ပတ်ပတ်လည်မှာ အာဏာရှင် ဘုရင်တွေက အုပ်ချုပ်တဲ့နိုင်ငံတွေရှိနေတဲ့ကာလမှာ အေသင်မြို့သား (ပြည်သူ)တွေက အချုပ်အခြာ အာဏာကို သူတို့လက်ထဲမှာထားပြီးတော့ ပြည်သူက တိုက်ရိုက်အုပ်ချုပ်တဲ့စနစ်ကို စတင်ပြီးတော့ ကျင့်သုံးခဲ့တယ်။ ဒီမိုကရေစီဆိုတာကို စတင်ကျင့်သုံးခဲ့တယ်။ ဒီကိစ္စဟာ တော်လှန်ပြောင်းလဲတဲ့ လုပ်ရပ်တစ်ခုပဲ။ သူတို့ ဥရောပတစ်ခွင်မှာရှိနေတဲ့ ခေတ်စားနေတဲ့ အာဏာရှင် ဘုရင်စနစ်တွေနဲ့ လုံးဝမတူ ကွဲပြားခြားနားတဲ့စနစ်ကို စတင်ထူထောင်လိုက်တာဖြစ်တယ်။ ဒီရှေးဟောင်းပဒေသရာဇ် အာဏာရှင်စနစ်ကနေ လုံးဝတော်လှန်ပြောင်းလဲပစ်လိုက်တာဖြစ်တယ်။ အဲဒီတော့ဒီမိုကရေစီဆိုတဲ့ အတွေးအခေါ်ဟာ တော်လှန်သောအတွေးအခေါ်တစ်ရပ်ဖြစ်ပါတယ်။

၂၄။ မပြီးဆုံးသေးသော ဒီမိုကရေစီခရီး

ကျွန်တော်တို့ဆက်လက်လျှောက်လှမ်းရဦးမယ့် ဒီမိုကရေစီခရီးဟာ ရှည်ကြာဦးမှာဖြစ်ပါတယ်။ ရှည်ကြာဦးမယ့် ဒီမိုကရေစီခရီးလမ်းဟာ ချောမွေ့ပြေပြစ်မှာ မဟုတ်ပါဘူး။ ခရီးတစ်လျှောက်မှာ အခက်အခဲတွေ၊ အထစ်အငဲ့တွေ၊ ဆူးညှောင်လှုပ်တွေကို ဒီခရီးစဉ်အကွေ့တိုင်းမှာ ကြုံတွေ့ရင်ဆိုင် ကြရမှာဖြစ်ပါတယ်။ ပြည်သူတွေအားလုံး လိုလားတောင့်တတဲ့ဒီမိုကရေစီဆိုတဲ့ပန်းတိုင်ကို အရောက် လှမ်းဖို့ ချီတက်ရာမှ ဒီမိုကရေစီဆိုတဲ့ တော်လှန်သော အတွေးအခေါ်ကို မိမိရရဆုပ်ကိုင်ထားနိုင် မှသာလျှင် လမ်းခရီးမှာတွေ့ကြုံရမယ့် အခက်အခဲတွေကို ကြုံကြုံခံ ကျော်လွှားနိုင်မှာဖြစ်ပြီး ပြည်သူတွေလိုလားတောင့်တနေတဲ့ ဒီမိုကရေစီအောင်ပွဲကိုလည်း မလွဲမသွေ မျက်မှောက်ပြုကြ ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

၂၅။ အတွေးအခေါ်တိုက်ပွဲ ဆင်နွဲကြစို့

ဒီမိုကရေစီရရှိရေးတို့အရေးဆိုတဲ့ တိုက်ပွဲခေါ်သံ၊ ကြွေးကြော်သံတွေဟာ အရေးလည်းကြီးပါတယ်။ လေးလည်းလေးနက်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီလိုကြွေးကြော်သံတွေနဲ့ အားယူပြီး တိုက်ပွဲဝင်ကြတဲ့အခါ မှာ ကြွေးကြော်ရုံသက်သက်နဲ့တော့ လုံလောက်ဦးမှာမဟုတ်ပါဘူး။ ဒီမိုကရေစီကို နားမလည်ရင်

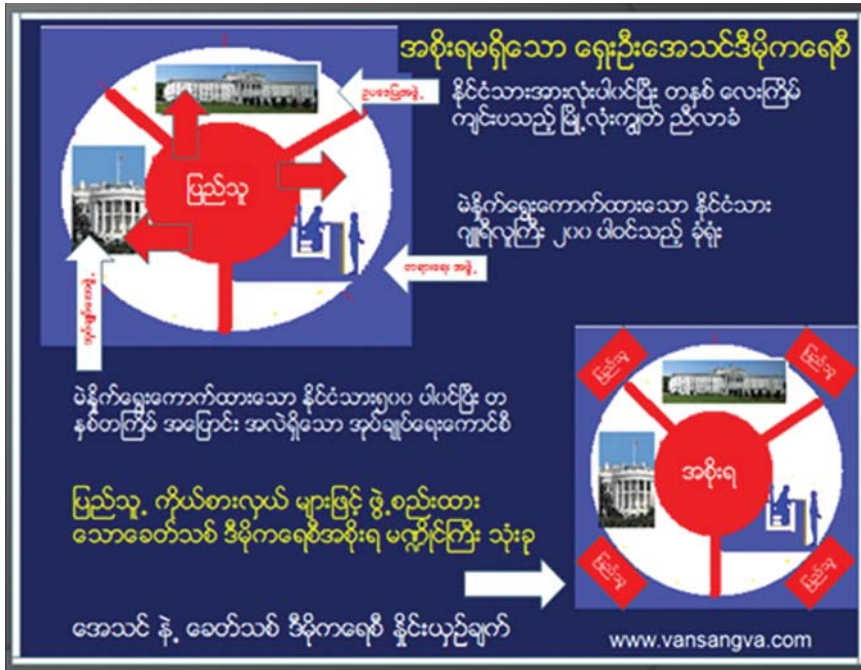
**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
မင်လှပြည်စောင်စု**

ဒီမိုကရေစီကို မယုံကြည်နိုင်ပါဘူး။ ဒီမိုကရေစီကို မယုံကြည်ရင် ဒီမိုကရေစီကျင့်စဉ်ကိုလည်း
လိုက်နာကြမှာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒီမိုကရေစီကိုလည်း မယုံကြည်၊ ဒီမိုကရေစီကျင့်စဉ်ကိုလည်း
မလိုက်နာကြရင် ဒီမိုကရေစီကိုလည်း ဘယ်တော့မှ ရနိုင်ကြမှာမဟုတ်ပါဘူး။ ဒီမိုကရေစီဆိုတဲ့
တော်လှန်သော အတွေးအခေါ်ကို မိမိရရဆုပ်ကိုင်၊ နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်းနားလည်၊ နှစ်နှစ်ကာကာ
ယုံကြည်ထားကြတဲ့အပြင် ကိုယ့်ကိုကိုယ်လည်း အဆက်မပြတ်ဆည်းပူးရင်း၊ လေ့လာရင်း၊ ကျင့်
လည်းကျင့်သုံးရင်း ပြည်သူတွေထဲမှာလည်း မနားမနေချပြုပေးနေပြီး အတွေးအခေါ်တော်လှန်ရေး
တစ်ခုကို စတင်ဆင်နွှဲကြဖို့ ဒီနေရာကနေ ကျွန်တော်တို့ လေးလေးနက်နက်တိုက်တွန်းလိုက်ပါ
တယ်။

ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့နှင့် ပင်လုံပြည်ထောင်စု အပိုင်း (၂)

မိတ်ဆက်စကား

Vansangva ဝိုင်းတော်သားများအနေနဲ့ Vansangva Online Democracy Training သင်ခန်းစာကို အပတ်စဉ် ရရှိနိုင်ရေးအတွက် ကျွန်တော်တို့ရဲ့ Web Site www.vansangva.com က တိုက်ရိုက်မှာကြားခဲ့ကြတဲ့ စာဖတ်သူများ၊ Vansangva Subscribers များကို အထူးပဲ နှုတ်ခွန်းဆက်သလိုက်ပါတယ်။

ကျွန်တော်တို့ Vansangva Online Democracy Training ကို စတင်ပို့ချခဲ့တာ ပထမ ပိုင်းပြီးသွားပါပြီ။ အခု ဒုတိယပိုင်း စတင်ပြီးတော့ ထုတ်လွှင့်သွားမှာဖြစ်ပါတယ်။ ပထမအပိုင်း ပြီးဆုံးသွားတဲ့အခါမှာ ကျွန်တော်တို့ စာဖတ်သူ၊ Subscribers များကို အထူးပြောကြားချင်တဲ့ အချက်တစ်ချက်ကတော့ သူ့ရဲ့မူရင်းပို့ချချက်ကို Power Point လုပ်ထားတာဖြစ်တဲ့အတွက် Original Power Point အတိုင်းပဲ လိုချင်တယ်ဆိုရင် Subscribers တွေကို အဓိကဦးစားပေးပြီး ပေးပို့မှာဖြစ်ပါတယ်။ အထူးသဖြင့် အွန်လိုင်းမှာ Trainers အနေနဲ့ ဆက်လက်ပို့ချချင်တဲ့ Subscribers တွေ၊ Democracy Training ကို Face to Face ကျောင်းသားတွေ အယောက် နှစ်ဆယ် သုံးဆယ် စသဖြင့်နဲ့ တိုက်ရိုက်ပို့ချချင်တဲ့ Trainers အဖြစ် ဆက်လက်ပို့ချချင်တဲ့ Subscribers တွေက အဲဒါတွေကို အသုံးပြုလို့ရအောင် ရည်ရွယ်ထားခြင်းဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီအတွက်ကတော့ သိပ်ပြီးရှုပ်ထွေးတဲ့ Terms တွေ၊ Conditions တွေ၊ စည်းကမ်း သတ်မှတ်ချက်တွေ မရှိပါဘူး။ အဓိကကတော့ ကျွန်တော်တို့က Original တွေ ပေးပို့တဲ့အခါမှာ PNG ခေါ်တဲ့ Image format တစ်ခုနဲ့ ပေးပို့ထားတာဖြစ်တယ်။ အဲဒီလိုပေးပို့ခြင်းအားဖြင့် စာဖတ်သူ၊ Subscribers အနေနဲ့ ရရှိတဲ့ Power Point Format နဲ့လုပ်ထားတဲ့ Online Democracy Part One ကို ပုံရိပ်တွေအနေနဲ့ ရရှိမှာဖြစ်တယ်။ ဆိုလိုတာက ပုံတွေအားလုံး တစ်ခုလုံးကို ပုံရိပ်တစ်ခုအနေနဲ့ Subscribers တွေအတွက် သက်သက်လုပ်ပေးထားတာဖြစ်တယ်။ အကြောင်းရင်းကတော့ ဒီပေါ်မှာရှိတဲ့စာသား Original အတိုင်း ထားချင်လို့ပဲဖြစ်ပါတယ်။

ဒုတိယအချက်အနေနဲ့ ပြောချင်တာက ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ရည်ရွယ်ချက်တွေကိုလည်း စာဖတ်သူတွေသိပြီး ဖြစ်မှာပါ။ အဓိက ရည်ရွယ်ချက်ကတော့ **ဘာသာရယ်၊ လူမျိုးရယ်၊ ဒေသရယ်၊ ပါတီရယ် မခွဲခြားဘဲ အတားအဆီး တံတိုင်းတွေကို ကျော်ဖြတ်သွားတဲ့** စည်းလုံးညီညွတ်မှုမျိုးကို တည်ဆောက်ချင်တဲ့ ဆန္ဒတစ်ခုဖြစ်ပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ဒီမိုကရေစီရရှိရေးအတွက် တိုက်ပွဲ ဝင်နေကြတဲ့ အဖိနှိပ်ခံနေရတဲ့ ပြည်သူအားလုံး၊ ခေါင်းဆောင်တွေအားလုံးဟာ တစ်ခုတည်းသော တူညီသော အတွေးအခေါ်ကို အားလုံးဆုံပေါင်းထားဖို့ဟာ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ရည်ရွယ်ချက်ဖြစ်ပါတယ်။ နောက်တစ်ခုကတော့ မျိုးဆက်သစ်တွေအတွက် အဓိကအားဖြင့် ရည်ရွယ်ပြီးပို့ချတာ ဖြစ်တယ်။ နောက်မျိုးဆက်သစ်တွေမှာ ကျွန်တော်တို့ မျိုးဆက်ဟောင်းတွေ ဖြတ်သန်းခဲ့တဲ့ အခက် အခဲတွေကို ကျော်လွှားနိုင်အောင်နဲ့ အဲဒီဟာလေးတွေ ပြန်လည်မကြုံတွေ့ဖို့ စည်းလုံးညီညွတ်မှု ခိုင်ခိုင်မာမာ တည်ဆောက်နိုင်ဖို့အတွက်၊ အောင်ပွဲတွေကိုလည်း မျိုးဆက်သစ် လူငယ်တွေရဲ့ လက်ထက်မှာရရှိနိုင်ဖို့အတွက်ဆိုတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ Vansangva Online Democracy Training ကို စတင်ခဲ့တာလည်းဖြစ်တယ်။ အဲဒါကြောင့်လည်း စာဖတ်ပရိသတ်တွေ တစ်ခါတည်း ထောင်နဲ့၊ သောင်းနဲ့၊ သိန်းနဲ့ချီပြီးရှိဖို့ ကျွန်တော်တို့ မမျှော်လင့်ပါဘူး။ ပို့ချချက်တွေကို Subscribe လုပ်တဲ့ လူက နည်းချင်လည်းနည်းမယ်၊ များချင်လည်းများမယ်။ သို့သော်လည်း တကယ်ကို နှစ်နှစ်ကာကာ စိတ်ဝင်စားမယ့် စာဖတ်သူများဖြစ်မယ်လို့ ကျွန်တော်တို့ယုံကြည်ပါတယ်။ အဲဒါကြောင့် ခင်ဗျားတို့ကလည်း ခင်ဗျားတို့လိုပဲ ဒါတွေကို ယုံကြည်မယ်၊ စိတ်ဝင်စားမယ်လို့ထင်တဲ့ လူတွေ ကိုလည်း လက်ဆင့်ကမ်းလှမ်းဖို့ သူတို့ကိုလည်း ဒီဟာကို ဆက်လက်ပြီးတော့ Subscribe လုပ်ကြဖို့ တိုက်တွန်းပေးကြပါလို့ အနူးအညွတ် တောင်းပန်ချင်ပါတယ်။ ပြီးတော့ ဖြစ်နိုင်သလောက် Mailing Group တွေဆီကို လက်လှမ်းမီသလောက် လက်ဆင့်ကမ်းပေးကြပါလို့ အနူးအညွတ် မေတ္တာရပ်ခံလိုပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ လက်ရှိ Vansangva Democracy Training ကိုလည်း ဒီထက်ပို ကောင်းအောင်၊ ပိုထိရောက်အောင် ဘယ်လိုဆက်လက်ပြီးတော့ လုပ်ဆောင်ရမယ်၊ ဘယ်လို လုပ်ဆောင်သင့်တယ်ဆိုတာမျိုး၊ ဘယ်နေရာမှာ ပြုပြင်သင့်တယ်၊ ဘယ်နေရာလေးမှာတော့ ဘယ်လိုလေးလုပ်လိုက်ရင် ပိုကောင်းမယ်ဆိုတာမျိုး၊ အကြံပြုချက်မျိုး၊ ဒါမှမဟုတ် အမှားအယွင်း တစ်စုံတစ်ရာရှိခဲ့ရင်လည်း ထောက်ပြဖို့ မေတ္တာရပ်ခံပါတယ်။

စောစောက ပြောထားတဲ့အတိုင်းပဲ ကျွန်တော်တို့ဟာ ပညာရှင်တွေမဟုတ်ဘူး။ Expert တွေလည်း မဟုတ်ဘူး။ လေ့လာရင်း၊ ဆည်းပူးရင်း၊ သုတေသနပြုရင်း၊ ဖတ်ရင်း၊ မှတ်သားရင်းနဲ့ ကိုယ်လေ့လာဆည်းပူးမိတာ၊ ဖတ်မိမှတ်မိတဲ့ အရာတွေကို စာဖတ်ပရိသတ်တွေထံ

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
ဝင်လုံပြည်ထောင်စု**

ချက်ချင်း လက်ငင်း ပြန်လည်ဝေမျှတဲ့ သဘောပဲရှိတယ်။ ဒီထဲမှာ ဟာကွက်တွေလည်းရှိမယ်။ လိုအပ်တာ တွေလည်း အများကြီးရှိမယ်။ ဒါတွေကိုလည်း ကျွန်တော်တို့ကို ထောက်ပြသွားရင် အထူးပဲ ဝမ်းသာအားရစွာ၊ ကျေးဇူးတင်စွာ လက်ခံမှာဖြစ်ပါတယ်။

နောက်ဆုံးအနေနဲ့ တစ်ချက်ပြောချင်တာကတော့ ပထမပိုင်း Introduction ဥပမာတွေ မှာ ပြောပြထားတဲ့အတိုင်းပဲ Strategy ရယ်၊ Democracy ရယ်၊ Unity ရယ်ဆိုတဲ့ အချက်ကြီး သုံးချက်ဟာ နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်း ဆက်စပ်နေတယ်။ Vansangva Online Democracy Training ကလည်း ဒီအချက်ကြီး (၃) ချက် တစ်ပြိုင်နက်တည်း ပါဝင်နေတယ်ဆိုတာကို ဖော်ပြလိုပါတယ်။ Strategy ကို ရေးဆွဲတဲ့နေရာမှာ စစ်မြေပြင်မှာ စစ်တိုက်ဖို့ပဲဖြစ်ဖြစ်၊ Company တစ်ခုခု ကို ထူထောင်ဖို့ပဲဖြစ်ဖြစ်၊ တော်လှန်ရေးတစ်ခုကို ဆင်နွှဲဖို့ပဲဖြစ်ဖြစ်၊ အရေးအကြီးဆုံးအချက်တစ် ချက်ကတော့ Moral Influence ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ စိတ်ဓာတ်ရေးရာ လွှမ်းမိုးမှု တစ်နည်းအားဖြင့် တူညီတဲ့ အတွေးအခေါ်ကို ဆုပ်ကိုင်ထားကြဖို့၊ အပေါ်ဆုံးကနေ အောက်ဆုံး အနိမ့်ဆုံး အောက် ခြေအထိ တစ်ခုတည်းသော အတွေးအခေါ်၊ တစ်ခုတည်းသော ယုံကြည်မှုကို ဆုပ်ကိုင်ထားကြဖို့၊ ဒါဟာ အင်မတန်မှ အရေးကြီးတဲ့အချက်ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီအချက်မပါလို့ရင် ဒီ Strategy ဟာ မအောင်မြင်နိုင်ပါဘူး။ အဲဒီဟာပါမှသာလျှင် အားလုံးဟာ ဘုံအတွေးအခေါ်ရှိပြီးသား ဘုံမျှော်မှန်း ချက်တွေနဲ့ တစ်ခုတည်းသော မျှော်မှန်းချက်တွေနဲ့ အလုပ်အတူလုပ်နိုင်မှ စည်းစည်းလုံးလုံး အောင် ပွဲကို အရယူပေးနိုင်မှာဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီလို ရည်ရွယ်ချက်မျိုးနဲ့ ကျွန်တော်တို့ Vansangva Online Democracy Training ကို လုပ်ခဲ့ကြတာဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ကို မေးစရာ၊ မြန်းစရာများရှိရင် မေးမြန်းနိုင်ပါတယ်။ ခုနကပြောတဲ့အတိုင်း အကြံပေးတာ၊ ဝေဖန်တာ အဆိုးအကောင်းတွေ ကို အမြဲတမ်းကြိုဆိုပါတယ်။ လက်ခံပါတယ်။ အဲဒီအတွက်လည်း ဘာမှမထိန်ချန်ဘဲ ဝေဖန်ကြ ပါလို့ အနူးအညွတ် ဖိတ်ခေါ်လိုက်ပါတယ်။

၁။ ဒီမိုကရေစီ အခြေခံတရားများ

ဒီအပိုင်း (၂) မှာတော့ ကျွန်တော်တို့ အပိုင်း (၁) တုန်းက အကြမ်းဖျင်းပြောထားခဲ့တဲ့ ဒီမိုကရေစီရဲ့ မဏ္ဍိုင် ၃ ခုရဲ့အကြောင်းကို ပိုပြီးတော့ပြည့်စုံအောင် ရှင်းပြသွားမယ်။ သို့သော်ငြား လည်း အခြေခံတရားများဆိုတဲ့အတိုင်းပဲ အားလုံး အသေးစိတ်တွေတော့ မသွားဘူး။ ဘာလို့လဲ ဆိုတော့ ဒီသင်တန်းရဲ့ အကျယ်အဝန်းက အဲဒီလောက်ထိ မသွားနိုင်ဘူး။ သူ့ရဲ့ သိသင့်သိထိုက် တဲ့ အစိုးရမဏ္ဍိုင်ကြီး ၃ ခုဟာ တစ်ဖွဲ့နဲ့တစ်ဖွဲ့ ဘယ်လိုအပြန်အလှန်ထိန်းညှိရတယ်၊ ထိန်းညှိ တယ်ဆိုတဲ့ဟာတွေကို ခြုံမိမိရုံ ကျွန်တော်တို့ တင်ပြဆွေးနွေးသွားမှာဖြစ်ပါတယ်။ သို့သော်လည်း နည်းနည်းတော့ အာရုံစိုက်ပြီး နားထောင်ကြဖို့၊ ပြန်လည်နားထောင်ကြဖို့၊ ပုံတွေကိုလည်း ပြန်ကြည့် ပြီးတော့ သေချာပြန်စဉ်းစားဖို့ လိုပါလိမ့်မယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ ရုတ်တရက် အာရုံစိုက်ပြီး နားမထောင်မိခဲ့ရင် ကျွန်တော်တို့ရဲ့ အတွေ့အကြုံအရ တချို့က ဒါကို တော်တော်ရှုပ်ထွေးတယ်လို့ မြင်တတ်တယ်။ အမှန်ကတော့ သိပ်ရှုပ်ထွေးလှတာ မဟုတ်ဘူး။ နည်းနည်းလေး အာရုံပိုစိုက် ပေးဖို့ပဲလိုတယ်။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ ဒီဥစ္စာက လက်တွေ့ဒီမိုကရေစီကို ကျင့်သုံးပြီးတော့ တိုင်း ပြည်ကို အုပ်ချုပ်တဲ့နေရာမှာ ဒီအပိုင်းက အင်မတန်ကို အရေးကြီးနေတယ်။ ဒီအပိုင်းကို မပိုင်နိုင်ရင် ပြည်သူတွေဟာ အလိမ်အညာခံရဦးမှာ။ နောက်ဆုံး ဒီမိုကရေစီ ရသည့်တိုင်အောင်

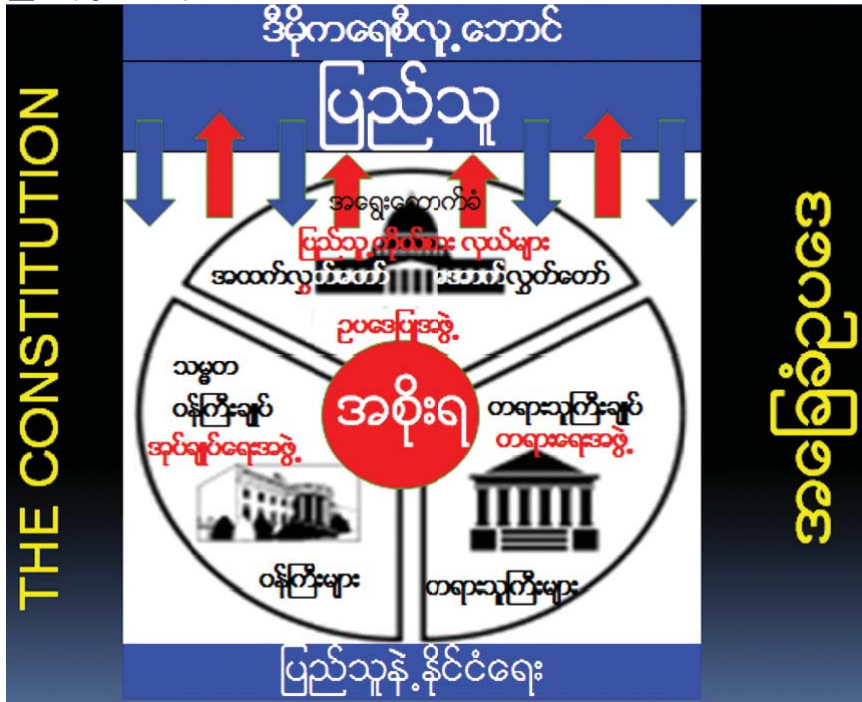

အာဏာရှင်စနစ်ဘက်ကို ပြန်လည်ပြီးတော့ ဦးတည်သွားနိုင်သေးတယ်။ အဲဒီတော့ ဒီအာဏာကို ခွဲဝေတဲ့နေရာမှာ ပိုင်နိုင်ဖို့လိုတယ်။ ပြီးတော့ ဒီအစိုးရမဏ္ဍိုင်ကြီး ၃ ခု ဟာလည်း သူ့နေရာနဲ့သူ လွတ်လပ်စွာ သူတို့ရဲ့တာဝန်ကို ထမ်းဆောင်နိုင်ကြဖို့လိုတယ်။ အဲဒါကိုလည်း ပြည်သူလူထုက အမြဲတမ်းသိနေရမယ်။ ဘယ်သူက ဘယ်သူ့ရဲ့ ပါဝါကို အလွဲသုံးစားလုပ်တယ်။ ပြည်သူတွေက ပေးအပ်ထားတဲ့ အာဏာကို အလွဲသုံးစားလုပ်တဲ့ အပိုင်းတွေရှိသလား။ သူ့ရဲ့ အခြေခံတရားတွေ၊ ဒီမိုကရေစီရဲ့ အခြေခံတရားတွေကို ဆန့်ကျင် ပြီးတော့ လုပ်သွားတဲ့အပိုင်းတွေ ရှိသလားဆိုတာ ပြည်သူတွေက သိနေရမယ်။ သိနေမှသာလျှင် ကိုယ်အာဏာပေးအပ်ထားတဲ့ အစိုးရမဏ္ဍိုင်ကြီး ၃ ခုက ကိုယ့်ကိုမဟုတ်မတရားတဲ့နည်းနဲ့ အုပ်ချုပ်နေသလား၊ တရားနည်းလမ်းတကျ အုပ်ချုပ်နေ သလားဆိုတာကို သိနိုင်မှာပေါ့။ ကိုယ်က အဲဒါကို သိနေမှလည်း ပြည်သူတွေရဲ့လက်ထဲမှာ အာဏာရှိတယ်ဆိုတာ ပေါ်လွင်မှာပေါ့။ ဒါကြောင့် ဒီအပိုင်းကို အထူးအာရုံပြုပြီးတော့ နားထောင်စေချင်ပါတယ်။ လေ့လာမှတ်သားစေချင်ပါတယ်။ ခုနကပြောခဲ့တာ တစ်ခုမှာဘာရှိလဲ ဆိုတော့ ဒီပြည်သူလူထုက သူတို့ကို အုပ်ချုပ်နေတဲ့ သူတို့အာဏာအပ်နှင်းထားတဲ့ အစိုးရဟာ မဏ္ဍိုင်ကြီး ၃ ခုမှတစ်ဆင့် ဥပဒေအတိုင်း အုပ်ချုပ် တယ်။ မအုပ်ချုပ်ဘူးဆိုတာ သိနိုင်ဖို့ဖော်ပြ ထားတယ်။ ဆိုလိုတာက ဒီအခြေခံစည်းမျဉ်း ဥပဒေတွေ ပြဋ္ဌာန်းထားတဲ့ ဒီပြည်သူလူထုက ပြီးတော့ ပြည်သူလူထုက ရှေးကောက်ထားတဲ့ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်တွေက ဥပဒေအမျိုးမျိုး ပြဋ္ဌာန်းထားတယ်။ အဲဒီဥပဒေနဲ့ အစိုးရအဖွဲ့ အုပ်ချုပ် ရမှာဖြစ်တယ်။ အစိုးရအဖွဲ့က တစ်စုံတစ်ခု ဥပဒေကို ဆန့်ကျင်ပြီးတော့ လုပ်လာလို့ရှိရင်တော့ ပါလီမန်ကလည်း ထောက်ပြလို့ရတယ်။ အဲဒီဟာတွေကိုသိဖို့အတွက်က ပါလီမန်မှာလည်း လွတ် လပ်စွာ ပြောဆိုခွင့်ရှိရမယ်။ တရားရေးက တရားသူကြီးချုပ်ကလည်း လွတ်လပ်စွာ ပြောဆိုပိုင် ခွင့်ရှိရမယ်။ သမ္မတလုပ်တဲ့သူကပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ဝန်ကြီးချုပ်လုပ်တဲ့သူကပဲဖြစ်ဖြစ် တော်တန်တိတ် မင်းတို့ ဘာမှမပြောနဲ့လို့ ဆိုလို့ရှိရင်တော့ ဒါဟာ ဒီမိုကရေစီမဟုတ်တော့ဘူး။ ဒီမိုကရေစီနဲ့ လုံးဝဆန့်ကျင်သွားတာဖြစ်တယ်။ ပြည်သူတွေက သိဖို့အတွက်ကတော့ Media ဆိုတာ လိုအပ် လာတယ်။ အဲဒါကြောင့် လွတ်လပ်စွာ ရေးသားပိုင်ခွင့်၊ ပြောဆိုပိုင်ခွင့်၊ မိမိဆန္ဒကို ထုတ်ဖော် ပိုင်ခွင့်၊ လွတ်လပ်စွာ တွေးခေါ်ပိုင်ခွင့်ဆိုတာတွေက ဒီမိုကရေစီရဲ့ အဓိကအရေးကြီးတဲ့ အချက် တွေဖြစ်လာတယ်။ ဒီအပိုင်းတွေတော့ နောက်ပိုင်းမှာ ပိုပြီးတော့ အသေးစိတ် တင်ပြဆွေးနွေးပါ ဦးမယ်။ ကြားထဲမှာ တစ်ချက်ကလေး တင်ပြချင်တာက ကိုယ့်ကို အုပ်ချုပ်နေတဲ့ အစိုးရဟာ ဥပဒေနဲ့အညီ အုပ်ချုပ်သလား၊ မအုပ်ချုပ်ဘူးလားဆိုတဲ့ဟာကို သိဖို့ Media ဆိုတဲ့ဟာက အရေးကြီးလာသလို သတင်းလွတ်လပ်ခွင့်မရှိရင် ပြည်သူတွေကလည်း အမှန်ကိုသိဖို့ မလွယ် တော့ဘူး။ အဲဒါကြောင့် သတင်းလွတ်လပ်ခွင့်နဲ့ ဒီမိုကရေစီဆိုတာ ဒွန်တွဲနေတယ်။ အဲဒါကြောင့် မဏ္ဍိုင်ကြီး ၃ ခုရှိတယ်လို့ ဆိုထားသော်လည်း တချို့က Media တွေကို၊ သတင်းဌာနတွေ ကို ဒီမိုကရေစီရဲ့ စတုတ္ထမဏ္ဍိုင်လို့ တင်စားပြီး ခေါ်ဝေါ်ကြပါတယ်။ အဲဒီဟာလည်း အင်မတန် မှ အရေးကြီးတဲ့အပိုင်း ဖြစ်ပါတယ်။

၂။ ဒီမိုကရေစီလူ့ဘောင်

ဒီမိုကရေစီလူ့ဘောင်ကို တည်ဆောက်တော့မယ်ဆိုရင် ပြည်သူတွေရဲ့ အခန်းကဏ္ဍက အင်မတန်မှ အရေးကြီးပါတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုရင် ပြည်သူမပါဘဲနဲ့ ဒီမိုကရေစီလူ့ဘောင်ကို

တည်ဆောက်လို့မရပါဘူး။ တိုင်းပြည်အာဏာဆိုတာလည်း ပြည်သူ့လက်ထဲမှာ ရှိနေရမယ်။ အစိုးရအဖွဲ့အစည်းဆိုတာလည်း ပြည်သူက ရွေးကောက်ထားပြီး ပြည်သူ့ရဲ့ စိတ်သဘောထားအရ ပြည်သူ့လူထုရဲ့ဆန္ဒအရ အုပ်ချုပ်ရတာဖြစ်တယ်။

တိုင်းပြည်ရဲ့အာဏာဟာ ပြည်သူ့လက်ထဲမှာ အမြဲတမ်းရှိနေမယ်။ ဆိုလိုတာက အာဏာဟာ အစိုးရ၊ ပါတီ၊ ဒါမှမဟုတ် လူတစ်ဦးတစ်ယောက်ရဲ့ လက်ထဲမှာ အမြဲတမ်း ပေးမထားဘူး။ ရွေးကောက်ပွဲတွေ ပုံမှန်လုပ်ရတယ်။ အပြောင်းအလဲဆိုတာ အမြဲတမ်းရှိရတယ်။ အဲဒါကြောင့်မို့ အခြေအနေ အပြောင်းအလဲအရသော်လည်းကောင်း၊ ပြည်သူ့လူထုရဲ့ ဆန္ဒအရသော်လည်းကောင်း၊ အစိုးရအဖွဲ့အစည်း၊ လူပုဂ္ဂိုလ်ပါတီတွေနဲ့ သူတို့ရဲ့ အရည်အချင်း အပြောင်းအလဲအမျိုးမျိုးအရသော်လည်းကောင်း၊ ကမ္ဘာ့အခြေအနေ၊ တိုင်းပြည်အခြေအနေ၊ အပြောင်းအလဲအမျိုးမျိုးအရသော်လည်းကောင်း၊ တစ်ချိန်လုံး ပြောင်းလဲနေမှာဖြစ်တယ်။ အဲဒီလိုဖြစ်မှလည်း ပြည်သူ့လူထုရဲ့အာဏာဟာ ရှင်သန်နေမယ်။ ဒီမိုကရေစီကလည်း ရှင်သန်မယ်။ တိုင်းပြည်ကလည်း ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မယ်။ အဲဒါကြောင့် ပြည်သူ့ရဲ့အပိုင်းက အင်မတန်မှ အရေးကြီးတယ်။ အခု အသေးစိတ်တွေ မသွားခင်မှာ နီဒါန်းပျိုးတဲ့အနေနဲ့ ဒီမဏ္ဍိုင်ကြီး ၃ ခု၊ ဆိုလိုတာက အစိုးရအဖွဲ့ရဲ့ ဒီမဏ္ဍိုင်ကြီး ၃ ခုအကြောင်းကို နည်းနည်းပြောချင်တယ်။ အခု ကျွန်တော်ပြောချင်တာ ပြည်သူ့ကိုယ်စားလှယ်တွေကို တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ်ခိုင်းမှာဆိုတော့ ပြည်သူ့ကိုယ်စားလှယ်တွေကို ပြည်သူ့တွေကရွေးကောက်ပွဲနဲ့ ရွေးချယ်တင်မြှောက်လိုက်ကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူတို့လက်ထဲကို အာဏာပုံအပ်လိုက်တာမဟုတ်ဘူး။ သူတို့နဲ့ မပြီးသေးဘူး။ ဒီရွေးကောက်ခံကိုယ်စားလှယ်တွေက လွှတ်တော်တက်ကြတာပေါ့လေ။ လွှတ်တော်ဆိုတာက သူ့ရဲ့တာဝန်က

ဥပဒေပြုဖို့ပဲ။ ပြည်သူတွေရဲ့ကိုယ်စား တိုင်းပြည်အကျိုးကိုပြုမယ့်၊ ကာကွယ်မယ့် စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး၊ ဘာသာရေး၊ ပညာရေး စသဖြင့် အားလုံးနဲ့ပတ်သက်တဲ့ ဥပဒေတွေကိုပြုမယ်၊ ပြဋ္ဌာန်းမယ်၊ သူတို့တာဝန်ကတော့ ဒါပဲ။ အုပ်ချုပ်ရေးတာဝန်ကိုတော့ နောက်တစ်ဖွဲ့ကိုပေးရတယ်။ လွှတ်တော်က ပထမမဏ္ဍိုင်၊ အဲဒါပြီးတော့ အုပ်ချုပ်ရေးဆိုတဲ့ ဒုတိယမဏ္ဍိုင်ကို ထပ်ဖွဲ့ရတယ်။ အဲဒီမှာ သမ္မတတို့၊ ဝန်ကြီးချုပ်တို့ဆိုတာရှိတယ်။ နောက် ကျန်းမာရေးဝန်ကြီးတို့၊ ပညာရေးဝန်ကြီးတို့ရှိတယ်။ တချို့နိုင်ငံတွေမှာ သမ္မတတို့၊ ဝန်ကြီးချုပ်တို့ကို ပြည်သူက တိုက်ရိုက် ရွေးကောက်တာရှိသလို တချို့နိုင်ငံတွေမှာတော့ ပြည်သူတွေက ရွေးကောက်ထားတဲ့ ပြည်သူ့ကိုယ်စားလှယ်တွေ၊ တစ်နည်းအားဖြင့် အမတ်တွေကနေတစ်ဆင့် ရွေးရတာလည်းရှိတယ်။ ဒါကတော့ နိုင်ငံအလိုက်၊ တိုင်းပြည်အလိုက် ကွာခြားချက်ကလေးတွေရှိမယ်။ သို့သော်လည်း ဒီအုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့မှာတော့ တိုင်းပြည်ရဲ့ အခြေခံဥပဒေပြဋ္ဌာန်းချက်အပေါ် မူတည်ပြီး သမ္မတ (သို့မဟုတ်) ဝန်ကြီးချုပ်က ဦးဆောင်ပြီးတော့ တိုင်းပြည်ကို အုပ်ချုပ်တယ်။ နောက်အစိုးရအဖွဲ့ရဲ့ တတိယမဏ္ဍိုင်က တရားရေးအဖွဲ့ဖြစ်တယ်။ တရားရေးအဖွဲ့မှာတော့ ဥပမာအနေနဲ့ ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံတွေမှာ Federal (ပြည်ထောင်စု) တရားသူကြီးချုပ်ပေါ့။ သူက ဦးဆောင်တယ်။ သူ့အောက်မှာ တရားသူကြီးတွေရှိတယ်။ တိုင်းပြည်အတွက် ပြဋ္ဌာန်းထားတဲ့ ဥပဒေတွေကို လိုက်နာကြဖို့၊ အဲဒီဥပဒေနဲ့အညီ တိုင်းပြည်ကို အုပ်ချုပ်ဖို့၊ တရားစီရင်ဖို့ သူတို့ကလုပ်ဆောင်တယ်။ ဆိုလိုတာက သူတို့ဆီမှာချည်းပဲ အာဏာကို ပုံအပ်မထားသူ။ သူတို့ကို ပြန်လည်ထိန်းညှိဖို့အတွက် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်ဆိုတာရှိတယ်။ ပြည်သူ့လွှတ်တော်ဆိုတာရှိတယ်။ လွှတ်တော်မှာ အယုံအကြည်မရှိ အဆိုတင်သွင်းလို့ရသေးတယ်။ သမ္မတကိုဖြစ်ဖြစ်၊ ဝန်ကြီးချုပ်ကိုဖြစ်ဖြစ် လွှတ်တော်က ဖြုတ်ချနိုင်တယ်။ တကယ်လို့ သမ္မတမှာဖြစ်ဖြစ်၊ ဝန်ကြီးချုပ်မှာဖြစ်ဖြစ် တိုင်းပြည်ရဲ့ ဥပဒေနဲ့ ဆန့်ကျင်တဲ့ လုပ်ဆောင်မှုတွေရှိရင် တရားစွဲလို့ရတယ်။ အဲဒီအခါမှာ တရားသူကြီးချုပ်က တရားစီရင်ပေးတယ်။

တရားသူကြီးချုပ်နဲ့ တခြားတရားသူကြီးတွေကို ခန့်အပ်တဲ့နေရာမှာ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုသမ္မတက အဆိုပြုပြီး အထက်လွှတ်တော်က အတည်ပြုချက်နဲ့ ခန့်အပ်တယ်။ အချို့နိုင်ငံတွေမှာတော့ အောက်လွှတ်တော်မှာ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်တွေကတစ်ဆင့် ခန့်အပ်တာရှိတယ်။ ခန့်အပ်နည်းအမျိုးမျိုးရှိတယ်။ တိုင်းပြည်ရဲ့ တရားသူကြီးချုပ်ကိုတော့ (သမ္မတတွေ၊ ဝန်ကြီးချုပ်တွေကို ရွေးသလို) အများအားဖြင့် ပြည်သူကနေ တိုက်ရိုက်ရွေးကြဘူး။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ တရားရေးမဏ္ဍိုင်ဟာ အင်မတန်မှ သမာသမတ်ကျတဲ့၊ သမာဓိရှိတဲ့ ဘယ်သူမှ ဘက်မလိုက်၊ မျက်နှာမလိုက်တဲ့ နိုင်ငံရေးအာဏာတွေ၊ ရွေးကောက်ပွဲတွေကနေ သီးခြားကင်းလွတ်ပြီး လွတ်လပ်မှုရှိတဲ့ တရားသူကြီးချုပ်နဲ့ တရားသူကြီးတွေနဲ့ ဖွဲ့စည်းရမှာဆိုတော့ ပြည်သူကို တိုက်ရိုက်ရွေးချယ်ခိုင်းရင် တခြားမဏ္ဍိုင်ကြီး ၂ ခုမှာလို ကိုယ်နေရာရဖို့အရေး မဲဆွယ်တရားဟောရတာတွေ၊ စည်းရုံးရေးဆင်းရတာတွေ ရှိလာမယ်။ ကတိကဝတ်တွေပေးလာကြရတော့မယ်။ အဲဒီအခါမှာ တရားရေးမဏ္ဍိုင်ရဲ့ အတိမ်းအစောင်းမခံနိုင်တဲ့ တည့်တည့်မတ်မတ် သမာဓိတွေဟာ ယိမ်းယိုင်လာနိုင်တယ်။ အဲဒီလို တွေးခေါ်ကြတာမို့ အုပ်ချုပ်ရေးမဏ္ဍိုင်မှာ ပြည်သူတွေ ရွေးကောက်ထားပြီးဖြစ်တဲ့ သမ္မတကနေ ရာသက်ပန် ခန့်အပ်တာမျိုး။ ဒါမှမဟုတ် ပြည်သူတွေ ရွေးကောက်ထားတဲ့ ပထမ မဏ္ဍိုင်ဖြစ်တဲ့ ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်တွေကတစ်ဆင့်

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
ဝင်လုံပြည်ထောင်စု**

တရားသူကြီးချုပ်ကို ရွေးကောက်တဲ့စနစ်မျိုး ပိုမိုပြီး ကျင့်သုံးကြတာများပါတယ်။ တရားရေးမဏ္ဍိုင်ကတော့ ဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းလေ့မရှိဘူး။ ပထမ မဏ္ဍိုင်ဖြစ်တဲ့ ပြည်သူ့လွှတ်တော်က ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းပြီး ဒုတိယမဏ္ဍိုင်ဖြစ်တဲ့ အုပ်ချုပ်ရေးမဏ္ဍိုင်ကသာ သမ္မတတွေ၊ ဝန်ကြီးတွေက အဲဒီပြည်သူ့လွှတ်တော်က ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းထားတဲ့ ဥပဒေနဲ့အညီ တိုင်းပြည်ကို အုပ်ချုပ်ရတယ်။ တရားရေးမဏ္ဍိုင်ကတော့ ဥပဒေကို အတိမ်းအစောင်းမရှိ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုမယ်။ တရားစီရင်မယ်။ တရားသူကြီးချုပ်ဟာလည်း သေသည်အထိ (သို့မဟုတ်) အငြိမ်းစားယူသည်အထိ (သို့မဟုတ်) လွှတ်တော်က ရာထူးဖြုတ်ချသည်အထိ (သို့မဟုတ်) ပြည်သူ့လူထုက ပြည်လုံးကျွတ် ဆန္ဒခံယူပွဲနဲ့ ဖြုတ်ချခံလတဲ့အထိ နိုင်ငံရေးအာဏာရဲ့ အပြောင်းအလဲ အခင်းအကျင်းတွေနဲ့ လွတ်လွတ်ကင်းကင်း ရွေးကောက်ပွဲတွေနဲ့ လွတ်လွတ်ကင်းကင်း လွတ်လပ်စွာ တာဝန်ထမ်းဆောင်ရတယ်။

သမ္မတကနေ ခန့်အပ်တဲ့အပိုင်းမှာလည်း လွှတ်တော်က ကန့်ကွက်လို့ရသေးတယ်။ အပြန်အလှန်လည်း ထိန်းညှိရတာပေါ့။ အပြန်အလှန်လည်း လေးစားရတယ်။ ဒီနေရာမှာ တချို့လူတွေအတွက် ရှုပ်ထွေးသွားစေနိုင်ပါတယ်။ အဲဒါကြောင့်မို့လည်း ဂရုစိုက်နားထောင်ပေးဖို့ စောစောကတည်းက ပြောထားတာပါ။ အထူးသဖြင့် မြန်မာပြည်သူပြည်သားတွေဟာ အာဏာရှင်စနစ်အောက်မှာ အနှစ် ၅၀ လောက် တောက်လျှောက်နေလာကြတာဆိုတော့ ကိုယ်သိတဲ့ အုပ်ချုပ်ရေးက ရှင်းရှင်းလေး လွယ်လွယ်လေးဖြစ်နေတယ်။ အာဏာရှင်က အမိန့်ပေးတာ အကုန်လုံးကို လုပ်ရတယ်။ ဒီမိုကရေစီစနစ်မှာတော့ လူထုက အစိုးရကို၊ သမ္မတကို၊ ဝန်ကြီးချုပ်နဲ့ ဝန်ကြီးတွေကိုတောင်မှ ပြန်ထိန်းချုပ်နိုင်သေးတယ်။ တရားစွဲနိုင်သေးတယ်။ ထောင်ချနိုင်သေးတယ်။ ဖြုတ်ချနိုင်သေးတယ်ဆိုတော့ ခင်ဗျားတို့အတွက် ရှုပ်ထွေးနေကြမှာပေါ့လေ။ တချို့လူတွေရဲ့ ခေါင်းထဲမှာ ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံထူထောင်ဖို့ ဒီမိုကရေစီ အစိုးရဆိုတာကြီးက လွှတ်တော်မှာလည်း တစ်ခါတည်းကို လူတွေက ရာနဲ့ချီရှိမယ်။ အယူအဆတွေလည်း အမျိုးမျိုးရှိပြီးမှာ။ ဆူဆူညံညံ ငြင်းခုံတာတွေလည်း ရှိဦးမှာ။ အဲဒီလိုဆိုရင် သမ္မတလည်း လုပ်ချင်တိုင်းလုပ်လို့ မရတာတွေရှိမယ်။ တရားသူကြီးချုပ်ကလည်း တရားပဲစီရင်ရတာကိုး။ သူ့ကိုတောင်ပြန်ပြီး ဖြုတ်ချနိုင်သေးတယ်ဆိုထားတော့ ဘယ်လွယ်မလဲ။ **တိုင်းပြည်ကို အုပ်ချုပ်ဖို့ ဒီမိုကရေစီစနစ်ဆိုတာ တယ်ရှပ်ပါလား** စသဖြင့် စောဒကတက်ချင်ကြပေလိမ့်မယ်။ အမှန်တော့ တကယ်လည်း ရှုပ်ပါတယ်။ ဒီမိုကရေစီက မရှုပ်လို့လည်း မရဘူး။ **ရှုပ်တဲ့ဟာကို မလိုချင်ရင်တော့ ရှင်းတဲ့ဟာကို ပြန်သွားကြပေတော့။** ရှေးဟောင်းပဒေသရာဇ်စနစ်ကို ပြန်သွားကြမလား။ အာဏာရှင်စနစ်ကို ပြန်သွားကြမလား။ ဘုရင်တွေ၊ အာဏာရှင်တွေက သေဆိုရင် သေရမယ်။ ရှင်ဆိုရင် ရှင်ရမယ်။ ဘုရင် (သို့မဟုတ်) အာဏာရှင်က သူ့ကိုယ်တိုင် အုပ်ချုပ်တယ်။ သူ့ပါးစပ်ထဲက ထွက်သမျှဟာ ဥပဒေဖြစ်နေတယ်။ ဒီနေ့မနက်မှာ ဒါကို မလုပ်ရဘူး ဆိုထားပေမယ့်လည်း ညနေကျတော့ လုပ် လို့ရတယ်ဆိုပြီး ပြန်ပြောရင်လည်း ပြောတာပဲ။ အဲဒီဟာတွေက ကျွန်တော်တို့ ကြုံတွေ့ခဲ့ရတာ ဘုရင်တွေ၊ အာဏာရှင်တွေမှာ ဥပဒေရယ်လို့ တိတိကျကျ မရှိတော့ဘူး။ သူ့ပါးစပ်ထဲက ထွက်သမျှဟာ ဥပဒေပဲ။ တရားစီရင်တဲ့ အခါမှာလည်း တရားသူကြီးကို ရုပ်ပြဲထားပြီး နောက်ကွယ်ကကြိုးဆွဲပြီး ဒီလူ့ကို သေဒဏ်ပေးလိုက်၊ ဟိုလူ့ကို ထောင်ဘယ်နှစ်နှစ် ချလိုက်နဲ့ဆိုတော့ အာဏာရှင်ပြောတဲ့အတိုင်း တရားသူကြီးက စီရင်ချက်ချရတာ။ တရားစီရင်ရေးမှာ လွတ်

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
မင်လုံပြည်စောင်စု**

လုပ်မှုမရှိတော့ဘူး။ ခေါင်းတစ်ခေါင်းတည်း၊ လူတစ်ဦးတည်းကနေ အကုန်လုံးကို စီမံသွားတာ ဖြစ်တဲ့အတွက် တိုင်းပြည်ဟာ တည်ငြိမ်မှုမရှိနိုင်ဘူး။ ပြည်သူတွေဟာ လွတ်လပ်မှုမရှိနိုင်ဘူး။ တိုင်းသူပြည်သားတွေဟာ တန်းတူညီမျှ မရနိုင်ဘူး။ ဒီမိုကရေစီနဲ့ လုံးဝမတူဘူး။ ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်နေတယ်။ ပြည်သူတွေရဲ့ကဏ္ဍဆိုတာလည်း မရှိဘူး။ ပြည်သူတွေဟာ အဲဒီအချိန်မှာ ကျွန် သာသာလောက်ပဲဖြစ်နေတယ်။ ပြည်သူ့ရဲ့ဆန္ဒ၊ ပြည်သူ့ရဲ့အမြင်၊ ပြည်သူ့ရဲ့ အယူအဆတွေကို ဘယ်နေရာမှာမှ ဖော်ထုတ်လို့မရတော့ဘူး။ အဲဒီလိုစနစ်မျိုးကိုကြိုက်ရင်တော့ အာဏာရှင်စနစ် အောက်မှာပဲ နေကြရတော့မှာဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော်တို့ကတော့ အဲဒီလိုအာဏာရှင်စနစ်အောက် မှာ တစ်ယောက်က အမိန့်ပေးလိုက်တာနဲ့ အကုန်လုံးက လိုက်လုပ်ရတာတွေကို ကောင်းတယ် လို့ မမြင်ဘူး။ ဒီလိုနိုင်ငံရေးစနစ်မျိုးက အင်မတန် ဟောင်းနွမ်းစုတ်ပြတ်သွားပြီ။ ဒီစနစ်နဲ့ တိုင်း ပြည်မတိုးတက်နိုင်ဘူးဆိုတာကို ကျွန်တော်တို့က မြင်ထားပြီးသားဆိုတော့၊ တိုးတက်အောင်က ပြည်သူ့ရဲ့လက်ထဲမှာ အာဏာရှိရမယ်။ ဒီအာဏာရှိဖို့အတွက် ပြည်သူကရွေးကောက်ထားတဲ့ အစိုးရဆိုတာ ရှိရှိရမယ်။ အဲဒီအစိုးရကိုလည်း အာဏာရှင်ဖြစ်မလာနိုင်အောင် မဏ္ဍိုင် ၃ပိုင်း ပိုင်းပြီး သူတို့ရဲ့အာဏာတွေကို ခွဲဝေထားရတယ်။ အပြန်အလှန်လည်း ထိန်းညှိခိုင်းထား တယ်။ အဲဒါက ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံတစ်ခုမှာရှိတဲ့ အစိုးရအဖွဲ့ တစ်ဖွဲ့ရဲ့ အကြမ်းဖျင်းပုံသဏ္ဍာန် တစ်ခုဖြစ်တယ်။

၃။ ပြည်သူ့အာဏာကို ခွဲဝေခြင်း

ပုံကိုကြည့်မယ်ဆိုရင် ယေဘုယျအားဖြင့် ပြည်သူ့ဆီက အာဏာဆင်းသက်လာပုံ၊ ခွဲဝေ ပုံကို မြင်ရမယ်။ ညာဘက်အစွန်ကိုကြည့်ရင် အပေါ်ပိုင်းမှာ ဘာတွေ့ရသလဲဆိုတော့ ပြည်သူ က ရွေးကောက်တင်မြှောက်ထားတဲ့ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များတဲ့နော်။ အဲဒါက ပါလီမန် လွှတ်တော်၊ ကွန်ဂရက်လွှတ်တော်ကို ရောက်လာကြတဲ့ အထက်လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်တွေ၊

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
ဝင်လုံပြည်ထောင်စု**

အောက်လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်တွေ ဖြစ်ကြတယ်။ ဒီလူတွေကို ပြည်သူတွေက တိုက်ရိုက် ရွေးကောက်တယ်။ အနီလိုင်းညာဘက်မှာပဲ ပြည်သူက တိုက်ရိုက်ရွေးကောက်တင်မြှောက်တဲ့ သမ္မတ၊ ဝန်ကြီးချုပ်၊ အဲဒီလိုနဲ့ သမ္မတ၊ ဝန်ကြီးချုပ်တို့ဟာ အုပ်ချုပ်ရေးမှာ ရောက်လာတယ်။ ဒါမှမဟုတ်လို့ရှိရင် အဝါရောင်ကိုပြန်ကြည့်၊ ပါလီမန်၊ ကွန်ဂရက်လွှတ်တော်၊ လွှတ်တော်ကနေ ဘယ်ကိုသွားသလဲဆိုတော့ ကိုယ်စားလှယ်တွေက ရွေးကောက်ထားတဲ့ ဝန်ကြီးချုပ်၊ သူ့ကို ပြည်သူကနေ မရွေးကောက်ဘူး။ ဒါပေမဲ့ ပြည်သူကနေ ရွေးကောက်ထားတဲ့ ကိုယ်စားလှယ် တွေက ရွေးကောက်တဲ့ ဝန်ကြီးချုပ်၊ တစ်ခါ ဒီဝန်ကြီးချုပ်ကနေ အပေါ်ကို ပြန်တက်သွားတယ် နော်။ အဲဒါ ဝန်ကြီးချုပ်က သူ့စိတ်ကြိုက်လူကို သမ္မတအဖြစ် အဆိုတင်မယ်။ ဒီနောက်မှာ လွှတ်တော်က ကိုယ်စားလှယ်တွေက သမ္မတကို ရွေးကောက်တင်မြှောက်မယ်။ ပုံသဏ္ဍာန်အမျိုး မျိုး တိုင်းပြည်တစ်ခုနဲ့တစ်ခုက မတူနိုင်ဘူး။ သမ္မတအုပ်ချုပ်တဲ့နိုင်ငံနဲ့ ဒီအဝါရောင်ကနေ ပြန်ကြည့် အောက်ပိုင်းကို၊ ဝန်ကြီးချုပ်က ဒါမှမဟုတ် သမ္မတက တရားသူကြီးချုပ်နဲ့ တရားသူကြီးတွေကို ခန့်အပ်တယ်။ ရာသက်ပန်ခန့်အပ်ရတယ်။ ရာသက်ပန်ခန့်အပ်ရတဲ့ အကြောင်းရင်းက ခန့်အပ်ပြီး လို့ရှိရင် ဒီတရားသူကြီးဟာ ရာထူးပြုတ်မှာ ကြောက်စရာမလိုဘူး။ ရာသက်ပန် မခန့်အပ်ဘူးဆိုရင် သမ္မတက (သို့မဟုတ်) ဝန်ကြီးချုပ်က သူ့ကို အချိန်မရွေး ဖြုတ်ချလိုက်နိုင်တယ်။ သူက တရား စီရင်တဲ့နေရာမှာ မျှတမှု ရှိတော့မှာမဟုတ်ဘူး။ ရာသက်ပန်ခန့်အပ်ထားတော့ ဘယ်သူ့ကိုမှ ကြောက်စရာမလိုတော့ဘူး။ အဲဒါကြောင့် သူက အမှန်အတိုင်း၊ တရားဥပဒေအတိုင်း ဆုံးဖြတ် သွားမယ် စီမံသွားမယ်။ တရားသူကြီးချုပ်ကို ခန့်အပ်တဲ့အခါမှာလည်း ဒီဘယ်ဘက်ပိုင်း အနီ ရောင် ပြည်သူ့ကိုယ်စားလှယ်၊ ပြည်သူတွေကနေ တိုက်ရိုက်ရွေးကောက်ထားတဲ့ ပြည်သူ့ ကိုယ်စားလှယ်ကနေ တင်မြှောက်ထားတဲ့ တရားသူကြီးချုပ်လည်း ရှိနိုင်တယ်။ ဒါက ပြည်သူ့ အာဏာကို ခွဲဝေတဲ့ပုံစံအမျိုးမျိုးရဲ့ ယေဘုယျသဘောပါပဲ။

၄။ အပြန်အလှန်ထိန်းညှိခြင်း

ဒီမိုကရေစီရဲ့ မဏ္ဍိုင်ကြီး ၃ ဖွဲ့ဖြစ်တဲ့ အစိုးရမဏ္ဍိုင်ကြီး ၃ ဖွဲ့မှာ တစ်ဖွဲ့နဲ့တစ်ဖွဲ့ ဘယ်လို အပြန်အလှန် ထိန်းညှိတယ်၊ check and balance ဘယ်လိုရှိတယ်ဆိုတာကို နည်းနည်း ယေဘုယျ သဘောလောက် ဆွေးနွေးကြရအောင်။ အပေါ်ကနေစမယ်။ မြှားတွေအားလုံးဟာ အနီရောင် ပြထားတယ်။ အပေါ်ဆုံးကနေ စမယ်ဆိုရင် သမ္မတမှာ ဗီတိုရှိတယ်။ လွှတ်တော်ဆုံးဖြတ်ချက် ကိုလည်း ဗီတိုအာဏာနဲ့ ပယ်ချနိုင်တယ်။ ဒီလိုဆိုရင် သမ္မတက လွှတ်တော်အပေါ်မှာ ရှိနေ သလားဆိုတာကို ဆက်လက်ပြီး ဆွေးနွေးရအောင်။ လွှတ်တော်ကလည်း သမ္မတရဲ့ ဒီဗီတို အာဏာကို ပြန်ပယ်ချလို့ ရနေတယ်။ သမ္မတက ရေးထိုးထားတဲ့ စာချုပ်ကို လွှတ်တော်ကနေ အတည်ပြုပေးရတယ်။ နောက်ပြီးတော့ သမ္မတကိုလည်း ရာထူးကနေ ပယ်ချနိုင်တယ်။ အယုံ အကြည်မရှိ အဆိုတင်သွင်းပြီးတော့ အဲဒီမှာ မဲအများစုက နိုင်လို့ရှိရင် ဖြုတ်ချလို့ရတယ်။ သမ္မတကလည်း အရေးပေါ်လွှတ်တော် ခေါ်ယူနိုင်တယ်။ လွှတ်တော်ဆုံးဖြတ်ချက်ကိုလည်း ဗီတိုအာဏာနဲ့ ပယ်ချနိုင်တယ်။ တစ်ခါ ပါလီမန်က၊ ကွန်ဂရက်လွှတ်တော်က တရားသူကြီး ခန့်အပ်တာကို ပယ်ချနိုင်တယ်။ သမ္မတက ပြည်ထောင်စုတရားသူကြီး ခန့်အပ်နိုင်တာကို။ ဒါပေမဲ့ ခန့်အပ်တာကို လွှတ်တော်က ပယ်ချနိုင်တယ်။ နောက်တရားရုံးချုပ်က သမ္မတရေးထိုးထားတဲ့

စာချုပ်ရဲ့ အဓိပ္ပာယ်ကိုလည်း ဖွင့်ဆိုနိုင်တယ်။ သမ္မတရဲ့ လုပ်ဆောင်ချက်တွေဟာ အခြေခံဥပဒေတွေနဲ့ မကိုက်ညီဘူးဆိုရင် မကိုက်ညီကြောင်း ကြေညာနိုင်တယ်။ အဲဒီလို ပြန်လည်ထိန်းချုပ်နိုင်တယ်။ နောက်တရားရုံးချုပ်က ဒီဝါလီမန်လွှတ်တော်က ပြဋ္ဌာန်းထားတဲ့ ဥပဒေတွေကို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုနိုင်တယ်။ တစ်ခါ ဝါလီမန်လွှတ်တော်က တရားသူကြီးချုပ်ကို ရာထူးက ဖယ်ရှားနိုင်သေးတယ်။ ဒါတွေက အပြန်အလှန် ထိန်းချုပ်မှု၊ တစ်ဦးအပေါ်တစ်ဦး သက်ရောက်နိုင်တဲ့ အာဏာတွေ၊ တစ်ကြိမ်တည်းမှာ သူတို့လွတ်လပ်စွာ တာဝန်ကို ထမ်းဆောင်နေတဲ့အချိန် အတွင်းမှာပဲ အပြန်အလှန်လည်း ထိန်းချုပ်နိုင်တယ်။ ဒါကတော့ အကြမ်းဖျင်း ဖော်ပြတာဖြစ်ပါတယ်။

၅။ မဏ္ဍိုင်ကြီး (၃) ခုနဲ့ အပြန်အလှန်ထိန်းညှိမှု

အစိုးရမဏ္ဍိုင်ကြီး (၃) ခုရဲ့ အပြန်အလှန်ထိန်းချုပ်မှုနဲ့ ပတ်သက်ပြီးတော့ ပြန်ကျောရမယ်ဆိုရင် ပြည်သူလူထုရဲ့ သဘောတူညီချက်နဲ့ အုပ်ချုပ်တဲ့ ဒီမိုကရေစီ အစိုးရတစ်ရပ် ဖြစ်လာတာနဲ့အညီ ပြည်သူလူထုရဲ့ ဒီမိုကရေစီ အခွင့်အရေးတွေဖြစ်တဲ့ လွတ်လပ်ရေး၊ တန်းတူညီမျှမှုနဲ့ တရားမျှတမှုတွေကို အပြည့်အဝ ကာကွယ်ပေးထားနိုင်ဖို့အတွက် ပြည်သူလူထုကနေ ဆင်းသက်လာတဲ့အာဏာကို အစိုးရမဏ္ဍိုင်ကြီး (၃) ခုကို ဖွဲ့စည်းရတယ်။ ဆိုလိုတာက ပြည်သူလူထုက အဓိကဖြစ်နေတယ်။ ဒီမိုကရေစီဆိုတာလည်း ပြည်သူ့အာဏာဖြစ်နေတယ်။ အဲဒါကြောင့် ခုနကပြောတဲ့ အစိုးရမဏ္ဍိုင်ကြီး (၃) ခု ဖွဲ့နိုင်ရုံနဲ့ မပြည့်စုံနိုင်ဘူး။ မဏ္ဍိုင်တစ်ခုနဲ့တစ်ခုက ဆက်စပ်နေတယ်။ အဲဒီတော့ တစ်နည်းအားဖြင့် ဘယ်လိုပြောနိုင်သေးသလဲဆိုတော့ ဒီမိုကရေစီဆိုတာ လူသားတွေရဲ့ လွတ်လပ်ခွင့်တွေကို အကာအကွယ်ပေးထားတဲ့ အခြေခံယုံကြည်ချက်

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
ဝင်လုံပြည်ထောင်စု**

တွေနဲ့ လိုက်နာရမယ့် ကျင့်စဉ်တွေဖြစ်တယ်။ အဲဒီအပြင် ဒီမိုကရေစီက လွတ်လပ်မှုဆိုတာကို အဖွဲ့အစည်းအဆောက်အအုံ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းဘောင်အတွင်း သွတ်သွင်းပြီး အကာအကွယ် ပေးထားတာဖြစ်တယ်။ ဆိုလိုတာကတော့ ဒီမိုကရေစီဆိုတာ လွတ်လပ်မှုကို အကာအကွယ် ပေးထားတာဖြစ်တယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒီအတိုင်း အကာအကွယ်ပေးထားလို့မရဘူး။ သူ့အတွက် အဆောက် အအုံတွေ လုပ်ပေးရတယ်။ Institutions တွေ ရှိပေးရတယ်။ အင်္ဂလိပ်လိုကတော့ တိုတိုတုတ် တုတ်ပဲ။ ပိုပြီးတော့ ရှင်းရှင်းလင်းလင်းရှိတယ်။ Democracy is a set of principle and practices that protect human freedom. It is the institutionalization of freedom လို့ ဆိုတယ်။ စောစောပိုင်းက ကျွန်တော်ပြောခဲ့သလိုပေါ့။ တချို့က ဒီ System ကြီးဟာ တော်တော် ရှုပ်ထွေးတယ်။ ခေါင်းရှုပ်ဖို့ကောင်းတယ်လို့ မြင်ကြတယ်။ အဲဒီလိုမမြင်ကြဖို့ စောစောကပြော တဲ့ ဒီမိုကရေစီက လွတ်လပ်မှုကို ကာကွယ်ပေးထားတယ်။ အဲသလို ကာကွယ်ပေးထားနိုင်ဖို့ အဆောက်အအုံတွေကို ဆောက်ပေးထားရတယ်။ အဲဒီအဆောက်အအုံတွေကလည်း တစ်ဖွဲ့နဲ့တစ်ဖွဲ့ ကို ထိန်းညှိရတယ်။ အဲဒီလို ရှုပ်ထွေးတဲ့ဟာမျိုးမရှိရင်လည်း မရှင်သန်နိုင်ဘူး။ လူတွေအမြင်မှာ ဘာလို့ရှုပ်ထွေးသွားသလဲဆိုတော့ ဒီမိုကရေစီစနစ်အောက်မှာ လွတ်လွတ်လပ်လပ် ပြောဆိုခွင့် ရှိလို့ ဝန်ကြီးတွေ အမတ်တွေက ပါးစပ်အားတိုင်း ပြောဆိုငြင်းခုံကြမယ်။ ကွဲကြဲ ပြုကြမယ့်ဟာ တွေကို မြင်ကြတယ်လေ။ ဒါကြောင့် **ဒီမိုကရေစီဆိုတာကြီးက အကွဲအပြဲဇာတ်လမ်းတွေကို ဖန်တီးပေးတဲ့ဟာလို့ လူတွေကမြင်ကြတယ်။** မရင့်ကျက်သေးတဲ့ ဒီမိုကရေစီမှာတော့ ပါတီနဲ့ အစိုးရအဖွဲ့နဲ့က ခဏခဏပေါ့လေ ငြင်းကြခုံကြနဲ့ ကလေးကလားဆန်ဆန်လည်း ရှိတတ်တယ် လေ။

မြန်မာနိုင်ငံမှာတော့ ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီကျင့်သုံးတဲ့ ကာလပထမပိုင်းမှာ တော်တော်လေး ကို ကလေးကလားဆန်ကြတယ်။ တစ်ယောက်ကိုတစ်ယောက် အပုပ်ချကြတာပေါ့နော်။ ပုဂ္ဂိုလ် ရေး တိုက်ခိုက်မှုတွေရှိတယ်။ နောက်ပိုင်းမှာကျတော့ ရင့်ကျက်လာကြတယ်။ အတိုက်အခံဆို တာ လိုအပ်လာတယ်ဆိုတာ အစိုးရကလည်း သဘောပေါက်လာတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ပုဂ္ဂိုလ် ရေးတွေ မရှိတော့ဘဲနဲ့ တိုင်းရေးပြည်ရေးကို ရှေ့ထားပြီးတော့ တစ်ပြည်လုံးအတွက် ဘာကောင်း မလဲလို့ ဆွေးနွေးလာကြတယ်။ အဲဒီလို ဇောင်းပေးလာကြတယ်။ ဒီလိုဆိုတော့ ရင့်ကျက်တဲ့ ဒီမိုကရေစီအဆင့်ကို ရောက်လာဖို့ကတော့ နည်းနည်းတော့ကြာမယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒီမိုကရေစီကျင့် စဉ်၊ ဒီမိုကရေစီနည်းကျ စကားအချေအတင်ငြင်းခုံမှု ဆိုတာတွေကို သေသေချာချာနားလည် သဘောပေါက်ထားကြမယ်ဆိုရင် ဒီမိုကရေစီခေတ် ရောက်တဲ့အခါမှာ တိုင်းရေးပြည်ရေး မူဝါဒ တွေမှာ လူ့သဘာဝအရ သဘောထားတွေ၊ အမြင်တွေ ကွဲလာကြမယ်ဆိုရင်လည်း သူ့ဘက် ကိုယ့်ဘက် အများက နားလည်လက်ခံလာအောင် အကျိုးသင့်၊ အကြောင်းသင့် ဥပမာ ဥပမေယျ တွေနဲ့ ယုတ္တိယုတ္တရရှိရှိ အချေအတင် ဆွေးနွေးနိုင်ကြရမယ်ဆိုတာကို နားလည်ထားမှဖြစ်မယ်။ အင်မတန်မှ နိမ့်ကျတဲ့စကားလုံးတွေနဲ့ လူပုဂ္ဂိုလ်ရေး ဝေဖန်တာမျိုးကို ရှောင်ရှားနိုင်မှာဖြစ်တယ်။ ပုဂ္ဂိုလ်ရေး သွားပုပ်လေလွင့် ဝေဖန်နေတာမျိုး ဖြစ်မသွားဖို့ အရေးကြီးတယ်။ ဒီလိုဖြစ်သွားရင် ပြည်သူလူထုကတော့ စိတ်ညစ်မှာပဲ။ အဲဒီတော့ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံမှာ ဖြစ်ပျက်ခဲ့တဲ့ အတွေ့ အကြုံအရတော့ တချို့ကတော့ ဟာ၊ ဒီမိုကရေစီက ကြည်စမ်းပါဦး၊ ဝန်ကြီးတွေ၊ နိုင်ငံရေး သမားတွေ၊ အရပ်သားတွေက ဘယ်တော့မှမတည့်ဘူးဆိုတာမျိုး၊ ဒီမိုကရေစီကို နားမလည်

သေးတဲ့ ပြည်သူလူထုကို လိမ်ညှာပြီး လက်ညှိုးထိုးပြဖို့ အခွင့်အလမ်းတွေ ရှိလာနိုင်တယ်။ ဒီမိုကရေစီဆိုတာ တကယ်တော့ အမြင်မတူတဲ့ အရာတွေကို အတူတူ တစ်နေရာတည်းမှာ လွှတ်တော်ထဲမှာထားပြီးတော့ အဲဒီမှာ အငြင်းအခုံလုပ်ခိုင်းတာပဲ Compromise တွေလုပ်ရမယ်။ တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက် ထိန်းညှိရမယ်။ တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက် အညှီအနှိုင်းတွေ၊ အပေးအယူတွေလုပ်ရမယ်။ အဲဒါ ဒီမိုကရေစီရဲ့ အနှစ်သာရပဲ။ အယူအဆမတူတိုင်း ရန်သူလို မယူဆနိုင်ဘူး။ ယူဆလို့မရဘူး။ အယူအဆ မတူသော်လည်း အဲဒီအယူအဆမတူတဲ့ သူတွေကိုညှိနှိုင်းပြီး အငြင်းအခုံတွေလုပ်ရင်းနဲ့ အများစုမဲနဲ့ ဆုံးဖြတ်ပြီးတော့၊ အနည်းစုရဲ့သဘောထားကိုလည်း လေးစားပြီးတော့ အုပ်ချုပ်သွားရတာပါ။ အဲဒီတော့ လူတိုင်းမှာ တန်းတူညီမျှ လွတ်လပ်ခွင့်တွေ ရှိနေတယ်။ သာတူညီမျှမှုတွေရှိတယ်။ ဒါကြောင့် အတိုက်အခံအဖွဲ့ လူနည်းစုကို သူတို့ပြောချင်တာတွေ မပြောရဘူး။ ထောင်ချမယ်၊ ဖိနှိပ်မယ်ဆိုတာမျိုးတွေ လုပ်လို့မရဘူး။ အဲဒါက ဒီမိုကရေစီရဲ့ အင်မတန်မှ လေးနက်တဲ့ အနှစ်သာရဖြစ်တဲ့အတွက် ရှုပ်ထွေးလွန်းအားကြီးတယ်လို့ မယူဆကြပါနဲ့။ ဒီဟာက အင်မတန်မှ အရေးကြီးတဲ့အပိုင်းဖြစ်ပါတယ်။ ရှုပ်ထွေးတယ်၊ မလိုလားအပ်ဘူး။ တစ်မျိုးကြီးပဲဆိုပြီးတော့ ကျွန်တော်တို့ ယူဆလိုက်ရင် ဒီမိုကရေစီဆိုတာ လိုလားစရာတောင်မရှိတော့ဘူး။ အာဏာရှင်စနစ်ကိုပဲ ပြန်သွားရတော့မလို ဖြစ်နေမယ်။ အဲဒါက တော်တော်စိုးရိမ်စရာကောင်းတဲ့ အချက်ပဲဖြစ်တယ်။

၆။ လွှတ်တော်နှစ်ရပ် (သို့) တစ်ရပ်

ပြည်သူ့လွှတ်တော်နဲ့ ပတ်သက်ပြီးတော့ ကျွန်တော်တို့ ဆွေးနွေးရာမှာ လွှတ်တော်နှစ်ရပ်ထားရှိတဲ့ နိုင်ငံတွေရှိတယ်။ လွှတ်တော်တစ်ရပ်ထားရှိတဲ့ နိုင်ငံတွေရှိတယ်။ လွှတ်တော်ဆိုတာကတော့ ပြည်သူတွေက တိုက်ရိုက်ရွေးကောက်ထားတဲ့ ပြည်သူ့ကိုယ်စားလှယ်တွေနဲ့ ဖွဲ့စည်းထားတဲ့ အဖွဲ့အစည်းကို ဆိုလိုတယ်။ လွှတ်တော်နှစ်ရပ်ထားရှိတဲ့ နေရာမှာ Bicameral ခေါ် လွှတ်တော် ၂ ရပ်ရှိရတယ်။ အထက်လွှတ်တော်၊ အောက်လွှတ်တော် စသဖြင့် ခေါ်ရတော့ လွှတ်တော်နှစ်ရပ်ထားရှိတယ်လို့ သိရတယ်။ အထက်ရယ်၊ အောက်ရယ်ဆိုပြီး လွှတ်တော်မရှိရင်တော့ လွှတ်တော်လို့ပဲ ခေါ်ကြတယ်။ ဘာဖြစ်လို့ လွှတ်တော်က တချို့နိုင်ငံမှာ တစ်ရပ်ရှိပြီး တချို့နိုင်ငံမှာ နှစ်ရပ်ရှိသလဲဆိုတာ ကျွန်တော်တို့ ဆွေးနွေးတင်ပြဖို့အတွက် လွှတ်တော်တစ်ရပ်တည်းရှိတဲ့ ကိစ္စမှာတော့ ပြောရဆိုရတာ သိပ်မရှုပ်ထွေးဘူး။ သို့သော် လွှတ်တော်နှစ်ရပ်ရှိရတဲ့ အကြောင်းအရင်းကိုတော့ မေးစရာတွေလည်းရှိတယ်။ ပြောစရာတွေလည်းရှိတယ်။ ဘာကြောင့် လွှတ်တော်နှစ်ရပ်ရှိသလဲဆိုတာကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်းသိရအောင် လွှတ်တော်တစ်ရပ်တည်းရှိတဲ့ ကိစ္စတွေကို အရင်ဆုံး လေ့လာကြည့်ရအောင်။

လွှတ်တော်တစ်ရပ်တည်းရှိတယ်ဆိုတဲ့ ကိစ္စကဘာလဲဆိုတော့ လူမျိုးတစ်မျိုးတည်းပဲရှိပြီး ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံရယ်လို့ တည်ထောင်စရာလည်း မလိုဘူး။ အဲဒီအခါမှာ အထက်လွှတ်တော် အောက်လွှတ်တော်ရယ်လို့ ခွဲစရာမလိုဘူး။ လွှတ်တော်တစ်ရပ်ပဲ ထားရှိစရာလိုတယ်။ လွှတ်တော်တစ်ရပ်ပဲထားတယ်ဆိုတာ ဒီနိုင်ငံမှာ လူမျိုးတစ်မျိုးပဲနေတယ်ဆိုတာ ပေါ်လွင်တယ်။ လူမျိုးစုံနေတဲ့ နိုင်ငံမဟုတ်ဘူးဆိုတာ ပေါ်လွင်တယ်။ ဒါပေမဲ့ လူမျိုးစုံနေတဲ့ နိုင်ငံတွေမှာတော့ သီးခြားသမိုင်းတွေ ရှိကြပြီးတော့ ယဉ်ကျေးမှု၊ ဘာသာစကား၊ ပထဝီအနေအထားတွေ ပြီးတော့ သမိုင်းကြောင်းတွေ ကွဲပြားခြားနားတဲ့ ပြည်ငယ်လေးတွေ၊ တိုင်းပြည်လေးတွေ၊ တိုင်းနိုင်ငံလေးတွေ အဲဒါတွေအားလုံးကို စုပေါင်းပြီးတော့ ပြည်ထောင်စုအနေနဲ့ တည်ထောင်လာတဲ့အခါမှာ

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
ဝင်လုံပြည်ထောင်စု**

လွှတ်တော်နှစ်ရပ်ရှိဖို့ လိုလာတယ်။ အဲဒီလွှတ်တော်နှစ်ရပ်မှာ အထက်လွှတ်တော်ကို ပြည်နယ် အသီးသီးက တူညီတဲ့ အမတ်ဦးရေကို စေလွှတ်တယ်။ အောက်လွှတ်တော်အသီးသီးက ပြည်နယ်ကြီးရင်ကြီးသလို၊ ပြည်နယ်ငယ်ရင်ငယ်သလို၊ လူဦးရေများရင်များသလို၊ နည်းရင် နည်းသလို၊ လူဦးရေ အနည်းအများအလိုက် အချိုးအစားနဲ့ ပြည်သူ့ကိုယ်စားလှယ်တွေကို စေလွှတ်တယ်။ ဆိုလိုတာက အထက်လွှတ်တော်ဟာ ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံဖြစ်တယ်ဆိုတာကို ပုံဖော်တာဖြစ်တယ်။ ပြည်နယ်တွေဟာ ကြီးသည်ဖြစ်စေ၊ ငယ်သည်ဖြစ်စေ အားလုံးတန်းတူညီတူ ဖြစ်ကြပါတယ်လို့ ပုံဖော်ဖို့ အထက်လွှတ်တော်ကို ဖန်တီးပေးထားတာဖြစ်တယ်။

ပြည်နယ်အသီးသီးကနေ ပြည်နယ်ကြီးသည်ဖြစ်စေ၊ ငယ်သည်ဖြစ်စေ၊ တူညီတဲ့ အမတ် ဦးရေကို စေလွှတ်နိုင်တဲ့အတွက် ပြည်နယ်ကြီးကြီးငယ်ငယ်၊ အားလုံးဟာ တန်းတူညီမျှဖြစ် သွားတယ်။ အဲဒီတော့ ဒီမိုကရေစီရဲ့ အခြေခံသဘောတရားတွေဖြစ်တဲ့ အားလုံးဟာ တန်းတူ ညီမျှရမယ်၊ အားလုံးဟာ လွတ်လပ်ရမယ်ဆိုတဲ့ဟာကို အထက်လွှတ်တော်မှာ ထပ်ဆင့်ထင် ဟပ်စေဖို့အတွက် အထက်လွှတ်တော်ကို ဖန်တီးပေးထားတာဖြစ်တယ်။ ဥပမာအားဖြင့် အမေရိကန် နိုင်ငံမှာ ပြည်နယ် ၅၀ ရှိတယ်။ ပြည်နယ်ကြီးသည်ဖြစ်စေ၊ ငယ်သည်ဖြစ်စေ၊ လူဦးရေ နည်း သည်ဖြစ်စေ၊ များသည်ဖြစ်စေ၊ ပြည်နယ်အသီးသီးကနေ အထက်လွှတ်တော်ကို ပြည်နယ် အလိုက် ရွေးကောက်ထားတဲ့ အမတ် ၂ ဦးစီ စေလွှတ်ခွင့်ရတယ်။ အားလုံးပေါင်းလိုက်ရင် အထက်လွှတ်တော်မှာ လွှတ်တော်အမတ်ပေါင်း ၁၀၀ ရှိတယ်။ အားလုံးဟာ တန်းတူညီမျှဖြစ် တယ်လို့ ဖော်ပြထားတာဖြစ်တယ်။

အမေရိကန်နိုင်ငံက အထက်လွှတ်တော်အမတ်တွေက ပြည်နယ်လုံးကျွတ်ကို အခြေခံပြီး တော့ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ထားတာဖြစ်တဲ့အတွက် ပြည်နယ်အသီးသီးကနေ စေလွှတ်လိုက် တဲ့ ဒီအထက်လွှတ်တော်အမတ် ၂ ဦးစီဟာ သူတို့ပြည်နယ်တစ်ခုလုံးကို ကိုယ်စားပြုသွားတယ်။ ပြည်နယ်တွေအားလုံး တန်းတူညီမျှဖြစ်တယ်။ ပြည်နယ်တွေဟာ လွတ်လပ်နေတယ်ဆိုတာကို ထင်ဟပ်စေတာဖြစ်တယ်။ နောက်ပြီးတော့ ဒီအမတ်တွေကို ပြည်နယ်လုံးကျွတ်က ရွေးကောက် တင်မြှောက်လိုက်တာဖြစ်တယ်။ မဲဆန္ဒနယ်မြေ သေးသေးလေးတွေက ရွေးကောက်တင်မြှောက် တာမဟုတ်ဘဲ၊ ပြည်နယ်လုံးကျွတ် မဲပေးပြီးတော့ နှစ်ဦးရွေးထားတာဖြစ်တဲ့အတွက် အထက် လွှတ်တော်အမတ်တွေက ပြည်နယ်တစ်ခုလုံးကို ကိုယ်စားပြုသွားတယ်။

ဒီလိုဆိုတော့ ပြည်နယ်တွေဟာလည်း ကြီးငယ်မရွေး တန်းတူညီမျှဖြစ်တယ်ဆိုတာကို ပြသွားတယ်။ ပြည်နယ်တွေကလည်း လွတ်လပ်တယ်ဆိုတာကို အဲဒီမှာ ဖော်ပြသွားတာဖြစ် တယ်။ တစ်နည်းအားဖြင့် ပြည်နယ်အကြီးတွေက ပြည်နယ်အငယ်တွေကို အနိုင်ကျင့်တာမျိုး မရှိပါဘူးဆိုတာ ပြသွားတာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကလည်း ဒီမိုကရေစီ ပြဌာန်းသွားတာတစ်ခုဖြစ်တယ်။ ဒီမိုကရေစီရဲ့ အနှစ်သာရတွေဖြစ်တဲ့ လွတ်လပ်မှု၊ တန်းတူညီမျှမှု၊ တရားမူ စတာတွေကို ပြသွား တာဖြစ်တယ်။ ဒါပေမဲ့ အောက်လွှတ်တော်ကျတော့ Majority Rule ဆိုတဲ့ ဒီမိုကရေစီရဲ့ အနှစ်သာရတစ်ခုဖြစ်တဲ့ အများစုအုပ်ချုပ်ရေးဆိုတာကို တစ်ခါပုံဖော်ထားတယ်။ အောက်လွှတ် တော်ကိုတော့ မဲဆန္ဒနယ်မြေတွေနဲ့ ခွဲထားတဲ့ မဲဆန္ဒနယ်မြေအသီးသီးကနေ ရွေးကောက်ပြီး စေလွှတ်တာဖြစ်တဲ့အတွက် ပြည်နယ်ကြီးလို့ရှိရင် မဲဆန္ဒနယ်မြေများနိုင်တယ်။ ပြည်နယ်မှာ လူဦးရေများလို့ရှိရင်လည်း မဲဆန္ဒနယ်မြေများနိုင်တယ်။ အဲဒီအခါကတော့ လူဦးရေများတဲ့ ပြည် နယ်က အောက်လွှတ်တော်ကို ကိုယ်စားလှယ်များများစေလွှတ်မှာပဲ။ လူဦးရေနည်းတဲ့ ပြည်နယ် ကတော့ ကိုယ်စားလှယ်စေလွှတ်တဲ့နေရာမှာ ကိုယ်စားလှယ်ဦးရေနည်းမယ်၊ အမတ်ဦးရေနည်း

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
မင်လုံပြည်ထောင်စု**

မယ်ဆိုတာကို တွေ့ရတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီနေရာမှာ အထက်လွှတ်တော်နဲ့ ကွာခြားသွားတယ်။ အောက်လွှတ်တော်က မဲဆန္ဒနယ်မြေအသီးသီးကို ကိုယ်စားပြုတဲ့အမတ်တွေဖြစ်တယ်။ အမတ်ဦးရေ စေလွှတ်တဲ့နေရာမှာ အထက်လွှတ်တော်နဲ့ အောက်လွှတ်တော်ဟာ လုံးဝကွာခြားသွားတယ်။ အထက်လွှတ်တော်က အမေရိကန်လိုနိုင်ငံမျိုးမှာ ပြည်နယ်တစ်ခုစီကနေ အမတ် ၂ ဦးစီ စေလွှတ်တယ်။ အောက်လွှတ်တော်မှာကျတော့ အမတ်ဦးရေ များလာမယ်။ ပြည်နယ်လူဦးရေအလိုက် တစ်မျိုးစီဖြစ်သွားမယ်။ ၅၀ ဖြစ်ချင်ဖြစ်မယ်။ ၃၀ ဖြစ်ချင်ဖြစ်မယ် စသဖြင့်ပေါ့။ မဲဆန္ဒနယ်မြေကို ကိုယ်စားပြုတဲ့ အမတ်တွေဖြစ်မယ်။ အဲဒါ အောက်လွှတ်တော်မှာပေါ့။ အဲဒီအထက်လွှတ်တော်၊ အောက်လွှတ်တော် နှစ်ရပ်ပေါင်းပြီးတော့မှ ဒီမိုကရေစီက ပြည့်စုံသွားတယ်။ အထက်လွှတ်တော်မှာ တန်းတူညီမျှမှု၊ တရားမျှတမှု၊ လွတ်လပ်မှုတွေကိုပြတယ်။ အောက်လွှတ်တော်မှာ အများစုအုပ်ချုပ်ရေးကိုပြတယ်။ အဲဒါတွေဟာ ဒီမိုကရေစီရဲ့ အနှစ်သာရတွေပဲ။ ဒါကို ပြည်ထောင်စုစနစ်လို့ခေါ်တယ်။ အင်္ဂလိပ်လို Federal System လို့ ခေါ်တယ်။

အဲဒီလွှတ်တော် နှစ်ရပ်ပေါင်းလိုက်တဲ့အခါမှာ ဒီမိုကရေစီအနှစ်သာရ ပြည့်စုံသွားတယ်။ အထူးသဖြင့် ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံတွေမှာ ဆိုလိုတာက လူမျိုးစုတွေ အမျိုးမျိုးဖွဲ့စည်းထားပြီးတော့ ပြည်နယ်တွေ အမျိုးမျိုးကွဲပြားခြားနားပြီးနေတဲ့ဟာတွေကို စုပေါင်းပြီးတော့ တိုင်းနိုင်ငံတွေ တည်ထောင်တဲ့အခါမှာ အဲဒီနိုင်ငံကို ပြည်ထောင်စုလို့ခေါ်တယ်။ အဲဒါ တစ်နည်းအားဖြင့် အင်္ဂလိပ်လို Federal လို့ခေါ်တယ်။ အဲဒီပြည်ထောင်စုပဲခေါ်ခေါ်၊ Federal ပဲခေါ်ခေါ် အဓိပ္ပာယ်က အတူတူပါပဲ။ ဒါကို ကျွန်တော်တို့ ဒီနေရာမှာ အလေးအနက်ပြောချင်တယ်။ နည်းနည်းအာရုံစိုက်ပြီးတော့ နားထောင်စေချင်တယ်။ ဘာမှကွဲပြားခြားနားတာမရှိဘူး။ ဒီနေရာမှာ တချို့က Federal ဆိုလိုက်တာနဲ့ ဒါက ခွဲထွက်ရေးမူ၊ ပြည်ထောင်စုကို အစိတ်စိတ်အမွှာမွှာကွဲစေမယ့်သူ စသဖြင့် လိမ်လည်မှုိုင်းတိုက်ပြီး လုပ်ခဲ့တာတွေရှိတယ်။ မှိုင်းတိုက်သွားတဲ့လူ ဦးနေဝင်းကလည်း ဒီနေ့မရှိတော့ဘူး။ သူမရှိတော့ပေမယ့် သူလုပ်သွားတဲ့ မှိုင်းတိုက်ထားခဲ့တဲ့ဟာက **ဒီနေ့အထိ နိုင်ငံရေးသမားတွေရဲ့ ခေါင်းထဲမှာ အဲဒီအညစ်အကြေးတွေ၊ မှိုင်းတွေ တော်တော်များများ ကျန်နေသေးတယ်။** သူတို့ရဲ့ အမြင်မှာ မရှင်းလင်းဘူး။ ဒါကြောင့်လည်း ကျွန်တော်တို့ အာပေါက်အောင်ပြောခဲ့ကြရတယ်။ သွေးမြေတွေလည်း ကျခဲ့ရတယ်။ နှစ်ပေါင်းများစွာ လွတ်လပ်ရေးအတွက် ရုန်းကန်ခဲ့ကြရတယ်။ အမှန်တကယ်တော့ ပြည်ထောင်စုကို မပြိုကွဲစေချင်ဘူး။ ပြည်ထောင်စုကို စုစုစည်းစည်း ရှိနေစေချင်တယ်။ တည်မြဲနေစေချင်တယ်။ သာယာဝပြောစေချင်တယ် ဆိုရင်တော့ တခြားဘာနည်းမှမရှိဘူး။ Federal စနစ်တစ်ခုပဲရှိတယ်။ ကျွန်တော်တို့အတွက် အဲဒီလမ်းတစ်လမ်းပဲရှိတယ်။ ဒီလမ်းကိုလည်း အာဏာရှင်က ပိတ်ထားတယ်။ အာဏာရှင်က မှိုင်းလေးတစ်လုံးတိုက်ပြီး ပိတ်ထားတာဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီတော့ ဒီမှိုင်းမိနေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တချို့က ဒီဟာကြီးကို နောက်မှလုပ်ရအောင်ဗျာ။ အရင်ဆုံး ဒီမိုကရေစီရအောင် လုပ်ကြရအောင်ပါဆိုပြီးတော့ ပြောကြတာလည်း တော်တော်များများ ကြားရတယ်။ ဒါက တော်တော်လေး စိတ်ပျက်စရာကောင်းပါတယ်။ ဒါကလည်း ဒီမိုကရေစီကိုသော်လည်းကောင်း၊ Federal ဆိုတာကိုသော်လည်းကောင်း လုံးဝနားမလည်သေးဘဲ တော်လှန်ရေး ဝင်လုပ်နေကြတဲ့သဘော၊ ဒါက ဒီမိုကရေစီရဲ့ အခြေခံသဘောတရားကိုတောင်မှ နားမလည်သေးတဲ့သဘော၊ အဲဒီလို နားမလည်သေးလို့သာ တော်လှန်ရေး အရှိန်အဟုန်ကို တုံ့နေစေမယ့် အဲဒီလိုအတွေးမျိုးတွေပြီး အဲဒီလို

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
မင်းလွှဲပြည်ထောင်စု**

အပြောမျိုး ပြောနေကြတာဖြစ်တယ်။ သူတို့ကတော့ တကယ့်ကိုပဲ ရိုးရိုးသားသား နားမလည် သေးတာ။ Federal ဆိုလိုက်တာနဲ့ တိုင်းရင်းသားအရေးပဲ ထင်နေကြတယ်။ အဲဒီဟာကလည်း တိတိကျကျ ဂဿနဏ နားမလည်လို့ အဲဒီလို ထင်မြင်ယူဆနေကြတယ်။ အဲဒီတော့ ကျွန်တော်တို့ နိုင်ငံမှာ နှစ်ပေါင်း ၆၀ လောက် အရင်ပါလီမန် ဒီမိုကရေစီခေတ်မှာတုန်းကလည်း ပြောခဲ့ရ တယ်။ နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားတွေဟာ ဒီကိစ္စကို အကျဉ်းထောင်တွေ၊ တန်းတွေမှာလည်း ဆွေး နွေးခဲ့ကြတယ်။ အာပေါက်အောင် ပြောခဲ့ရတယ်။ ငြင်းကြခုကြရတယ်။ နောက်ပြီးတော့ တော် လှန်ရေးနယ်မြေမှာလည်း ဒါတွေကိုပဲ ဆွေးနွေးခဲ့ကြပေမယ့် မကြောက်အပ်တဲ့ ဖက်ဒရယ်ကိုယ် ပြည်ထောင်စုကိုမှ) နန်းကန်ကြောက်နေကြတော့ နောက်ဆုံး စည်းလုံးမှုကို ခိုင်ခိုင်မာမာ မတည် ဆောက်နိုင်ခဲ့ကြဘဲ ဦးနေဝင်းတို့လို ပြည်ထောင်စုကို ဆန့်ကျင်တဲ့အုပ်စုကသာ ပန်းပန်သွားပြီး ဗမာအပါအဝင် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးတွေအားလုံး ကျွန်သက်ရှည်ခဲ့ကြရတာဟာ ဝမ်းနည်းစရာပါပဲ။

လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်ပေါင်း ၆၀ ကာလအတွင်းမှာ အထူးသဖြင့် တောင်ပေါ်ဒေသတွေကို အခြေခံပြီးတော့ တော်လှန်ရေးတွေ လုပ်လာတဲ့အခါမှာ ပြည်ပအကူအညီတွေလည်း အများကြီး ရပါတယ်။ ထောက်ပံ့ကြေးတွေလည်း ရပါတယ်။ သို့သော်လည်း ကိုယ့်တိုင်းရင်းသားအချင်းချင်း တွေနဲ့ ဒီကိစ္စလေးမှာ ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် မညှိနှိုင်းနိုင်တဲ့အခါကျတော့ ဒီကိစ္စတွေကို နောက်မှလုပ် ဆိုပြီးတော့ **ဒီအာဏာရှင်ရဲ့နေရာကို အပြောင်းအလဲလုပ်ချင်တဲ့သဘောလောက်သာရှိပြီး** တော်လှန်ပြောင်းလဲချင်တာ မဟုတ်ဘဲနဲ့ ရာဇဝတ်ကိုသာ အာရုံစူးစိုက်ပြီးတော့ နောင်အနာ ဂတ်မှာ ဘယ်လိုသာယာဝပြောအောင်လုပ်မယ်၊ ကုန်လွန်ခဲ့တဲ့ကာလမှာ မှားယွင်းခဲ့တာတွေကို ဘယ်လိုပြုပြင်မလဲဆိုတဲ့ ဒီ Vision ပေါ့နော်၊ အင်မတန်မှ ရှင်းလင်းပြတ်သားတဲ့ ဘုံမျှော်မှန်း ချက်၊ ပြည်နယ်တိုင်း တန်းတူညီမျှတဲ့၊ ပြည်နယ်တိုင်း လွတ်လပ်တဲ့၊ ဘုံရည်မှန်းချက်တစ်ခုကို အသေအချာ မချနိုင်ခဲ့ကြတဲ့အတွက် တော်လှန်ရေးကြီးဟာ ကြန့်ကြာခဲ့ရတယ်။ တော်လှန်ရေး ကြန့်ကြာခဲ့ရတဲ့ အကြောင်းတွေကတော့ အများကြီးရှိနိုင်ပါတယ်။ ခုနကပြောခဲ့တဲ့ အကြောင်း တစ်ခုတည်းကြောင့်တော့ မဟုတ်ပါဘူး။ သို့သော်လည်း အဲဒီအကြောင်းတရားတွေ အများကြီး ထဲမှာ ဒီအကြောင်းတရားတစ်ခုဟာ အင်မတန်မှ အရေးကြီးတဲ့ အဓိကအကြောင်းတရားတစ်ခုပဲ ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့်လည်း တော်လှန်ရေးနယ်မြေထဲမှာ အကြိမ်ကြိမ်အလီလီ ဒီပြဿနာဟာ တက်ခဲ့တယ်။ ဒါဟာ နှစ်ပေါင်း ၆၀ အတွေ့အကြုံကို ပြန်ပြောနေတာဖြစ်တယ်။ ဒီနှစ်ပေါင်း ၆၀ လောက်ကြာသွားတဲ့ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ အတွေ့အကြုံတွေကို ပြန်ပြောတဲ့အခါမှာ ဘယ်ပါတီ၊ ဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်၊ ဘယ်ခေါင်းဆောင်ကိုမှ တိုက်ခိုက်လိုတဲ့၊ ရုတ်ချလိုတဲ့ ဆန္ဒနဲ့ပြောနေတာ မဟုတ်ဘူး။ နောင်အနာဂတ်မှာ လှုပ်ရှားလာကြမယ့် လူငယ်မျိုးဆက်သစ်တွေက သင်ခန်းစာယူတတ်ဖို့ သက်သက်ကို ရည်ရွယ်ပြီးပြောခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ အတိတ်သမိုင်းတွေကို ပြန်ပြောတဲ့အခါမှာ ဒီပုဂ္ဂိုလ်တွေလည်း မရှိတော့ဘူး။ သေကုန်ကြပြီ။ ပါတီတွေတောင်မှ မရှိတော့ဘူး။ တော်လှန် ရေးပါတီတွေ အကြီးအကျယ်ထောင်ခဲ့ကြပြီးတော့ ဒီနေ့မှာ တစ်ခုမှမရှိကြတော့ဘူး။ အကုန်လုံး စစ်အစိုးရဆီ ဒူးထောက်သွားတဲ့လူက ဒူးထောက်သွားပြီ၊ ဒါမှမဟုတ်လည်း ဖျက်သိမ်းသွားတဲ့ ဟာတွေလည်းရှိတယ်။ မျိုးဆက်သစ်တွေကလည်း ဆက်တိုက်သယ်ဆောင်မသွားတော့ဘူး။ အဲဒီတော့ မရှိတော့တဲ့ပါတီတွေ၊ မရှိတော့တဲ့ ခေါင်းဆောင်တွေကို ကျွန်တော်တို့က သွားပုပ်လေ လွင့်ပြောနေဖို့ မဟုတ်ဘူး။ သို့သော်လည်း နောင်အနာဂတ်မှာ တကယ်ပဲ ပြည်ထောင်စုကြီးကို

သာယာဝပြောအောင် ထူထောင်ချင်တယ်။ ဒီမိုကရေစီလူ့ဘောင်ကြီးကို တကယ့်ကို နှစ်နှစ် ကာကာ
လေးလေးနက်နက်ကြီးကို လိုလားတယ်ဆိုလို့ရှိရင်တော့ ကုန်လွန်ခဲ့တဲ့ ဒီအတိတ် သမိုင်းက
အမှားတွေကိုရှောင်ရှားပြီးတော့ နောင်အနာဂတ် လူငယ်မျိုးဆက်သစ်တွေက သင်ခန်း
စာယူနိုင်ကြမယ်ဆိုလို့ရှိရင် ဒီလောက်တောင်မှ ရှည်ကြာလှတဲ့ နှစ်ပေါင်းခြောက်ဆယ်လောက်
စည်းရုံးစရာ၊ သိမ်းသွင်းစရာ၊ အာပေါက်အောင် ပြောပြစရာလည်း မလိုတော့ဘူး။ ဒီလောက်
သွေးမြေကျစရာမလိုဘူး။ စစ်အာဏာရှင်စနစ်လည်း ဒီလောက် သက်ဆိုးရှည်စရာ အကြောင်း
မရှိဘူး။ ဒီမိုကရေစီရဲ့ အခြေခံတရားတွေ၊ Federal ရဲ့ အခြေခံတရားတွေကို အစကတည်းက
ကျွန်တော်တို့ သဘောပေါက်ခဲ့ကြလို့ရှိရင်၊ သဘောပေါက်ပုံတွေလည်း တူခဲ့ကြလို့ရှိရင်၊ အတွေး
အခေါ်တွေလည်း တစ်ထပ်တည်း တူညီခဲ့ကြလို့ရှိရင်၊ ဘုံမျှော်မှန်းချက်လည်း တစ်ထပ်တည်း
တူညီမှာဖြစ်တယ်။ ယုံကြည်ချက်လည်း တစ်ထပ်တည်း တူညီမှာဖြစ်တယ်။ ဒီလောက်လည်း
သွေးမြေကျစရာလည်း မလိုဘူး။ ဗမာအပါအဝင် တိုင်းရင်းသား ဘယ်သူမှလည်း ဒီလောက်ထိ
ဒုက္ခရောက်စရာ အကြောင်းလည်းမရှိဘူး။ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံဟာ အင်မတန်မှ ချမ်းသာတဲ့နိုင်ငံ
ဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံမှာ လူတွေကလည်း အင်မတန်မှ တော်တဲ့လူတွေဖြစ်တယ်။ နှစ်ရှည်
လများ၊ နှစ်ရာထောင်ချီပြီးတော့ အတူတကွ ရင်းနှီးနေထိုင်လာခဲ့ကြတဲ့အတွက် စည်းလုံးညီ
ညွတ်ရေး အပြန်အလှန်နားလည်မှု၊ အပြန်အလှန်လေးစားမှု စတာတွေကို တည်ဆောက်ဖို့ဆို
တာ အင်မတန်လွယ်ကူတဲ့ နိုင်ငံဖြစ်ပါတယ်။ အခြားနိုင်ငံတွေ လူမျိုးခြားတွေနဲ့ ဖွဲ့စည်းထားတဲ့
နိုင်ငံမျိုးမဟုတ်ဘူး။ ကျွန်တော်တို့ဟာ လူမျိုးတွေ၊ ဘာသာတွေ မတူကြသော်လည်းဘဲ လူမျိုး
ခြားတွေလို့ ပြောချင်ပြောလို့ရပေမယ့်လည်း ကျွန်တော်တို့က တိုင်းရင်းသားအချင်းချင်းလည်း
ဖြစ်နေကြပြီ။ တစ်တိုင်းတစ်နိုင်ငံတည်းမှာ အတူနေကြပြီး အမျိုးတွေလို ဖြစ်နေကြပြီ။ ညီအစ်ကို
အရင်းတွေလို ဖြစ်နေကြပြီ။ အဲဒါကြောင့် စည်းလုံးညီညွတ်ရေးကို တည်ဆောက်ဖို့ဆိုတာ အမှန်
ကတော့ လုံးဝမခက်ခဲသင့်ပါဘူး။ မကြာသင့်ဘဲနဲ့ ကြာနေတာ၊ မခက်ခဲသင့်တဲ့ဟာလေးနဲ့ ခက်ခဲ
နေတာ၊ ဘာမဟုတ်တဲ့ဟာလေးနဲ့ ကပ်ပြီးတော့ ရှုပ်နေကြတာဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒါကြောင့် အနာ
ဂတ်မှာ လှုပ်ရှားလာကြမယ့်၊ ဦးဆောင်လာကြမယ့် လူငယ်တွေကို ကျွန်တော်တို့ မှာကြားချင်
တာက Federal ဆိုတာက ဘာမှထူးဆန်းတဲ့ အရာမဟုတ်ပါဘူး။ သူဟာ ဒီမိုကရေစီနဲ့ တစ်
ထပ်တည်း အတူတူပဲဖြစ်တယ်။ ဒီမိုကရေစီကို ယုံကြည်တယ်၊ ဒီမိုကရေစီ လူ့ဘောင်ကို
တည်ဆောက်ချင်တယ်ဆိုရင်တော့ Federal နည်းနဲ့ပဲ တည်ဆောက်နိုင်ကြမှာ ဖြစ်ပါတယ်။
ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံအတွက်ကို ပြောတာပါ။ နောင်အနာဂတ် လူငယ်တွေအတွက် ဘာဖြစ်လို့
ပြောရသလဲဆိုတော့ **ကျွန်တော်တို့ သံဖြူအဘိုးကြီးတွေအနေနဲ့ နောင်အနာဂတ်ကို မြင်ရတော့
မှာမဟုတ်ဘူး။** ကျွန်တော်တို့မှာ အောင်မြင်တဲ့ တော်လှန်ရေးကို မဆင်နွှဲနိုင်ခဲ့တဲ့အတွက် လက်ဆင့်
ကမ်းတဲ့သဘောနဲ့ နောင်အနာဂတ်မှာ မျိုးဆက်သစ်လူငယ်တွေ စည်းလုံးကြဖို့နဲ့ လူငယ်မျိုး
ဆက်ဟောင်းတွေလိုပဲ ဘာမဟုတ်တဲ့ ဒီကိစ္စကလေးမှာ လက်ပေါက်ကပ်ပြီး အချိန်အကြာကြီး
ဆွေးနွေးနေရမယ့်ဟာမျိုး၊ အာပေါက်အောင် ပြောနေရတာမျိုး၊ သွေးမြေတွေအများကြီးကျရတာ
မျိုးတွေ ဒါတွေက အချိန်အလကားသက်သက်ကုန်ပါတယ်။ လွတ်လပ်ရေးကို မြန်မြန်ရဖို့အတွက်၊
မြန်မြန်လွတ်မြောက်ဖို့အတွက် ပိုအရေးကြီးပါတယ်။ အဲဒီတော့ သွေးစည်းညီညွတ်ရေးကို တည်
ဆောက်တဲ့နေရာမှာ အတွေးအခေါ် တစ်ထပ်တည်းဖြစ်ဖို့ဆိုတာ အင်မတန်မှ အရေးကြီးပါတယ်။

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့နှင့်
ပင်လုံပြည်ထောင်စု**

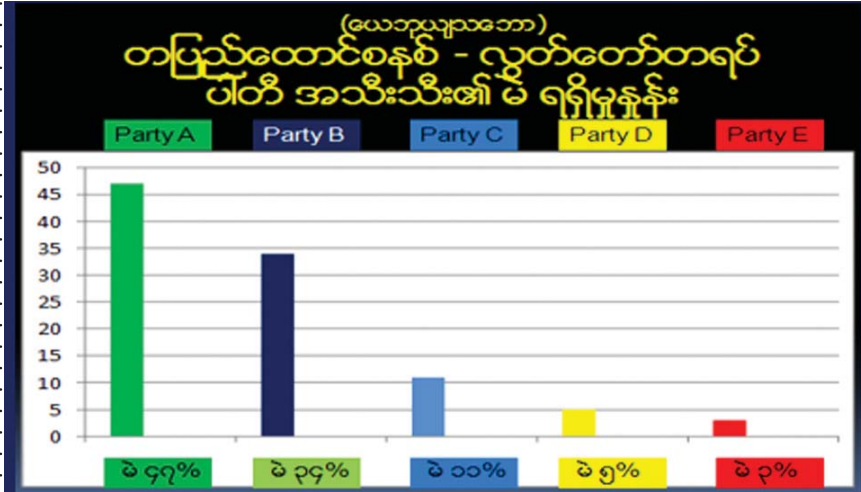
အဲဒီတော့ Federal ကို နောက်မှလုပ် ဒီမိုကရေစီကို အရင်လုပ်ဆိုတာမျိုး၊ တိုင်းရင်းသားအရေးကို နောက်မှလုပ်၊ ဗမာအရေးကို အရင်လုပ်ဆိုတာမျိုး မရှိအပ်ပါဘူး။ ဒီအရေးတွေက အတူတူပဲ။ ဗမာအရေးဆိုရင်လည်း တိုင်းရင်းသားအရေးပဲ၊ တိုင်းရင်းသားအရေးဆိုလည်း ဗမာအရေးပဲ။ Federal အရေးဆိုတာလည်း ဒီမိုကရေစီအရေးပဲ၊ Federal အရေးနဲ့ ဒီမိုကရေစီအရေးဆိုတာ ခွဲခြားလို့မရဘူး။ တိုင်းရင်းသားအရေးနဲ့ ဗမာအရေးကို ခွဲခြားခွဲခြားလုပ်လို့မရဘူး။ အဲဒီလို ခွဲခြား ခွဲခြားလုပ်ရင်းလုပ်ရင်းနဲ့ ခွဲခြားခွဲခြားလုပ်နေတဲ့သူတွေကိုယ်တိုင် ကျွန်ဘဝကို ရောက်နေကြရတာ ဖြစ်တယ်။ အဲဒါကြောင့် ကျွန်ဘဝကနေ လွတ်မြောက်ဖို့ဆိုရင် ဒီအပိုင်းလေးကို ကျွန်တော်တို့ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း နားလည်ရမယ်။ ကျွန်ဘဝက လွတ်မြောက်ဖို့အတွက် တော်လှန်သော အတွေး အခေါ်တွေဖြစ်တဲ့ ဒီမိုကရေစီအတွေးအခေါ်ရော၊ Federal အတွေးအခေါ်ပါ ဒီတော်လှန်ရေး အတွေးအခေါ်တွေကို လူမျိုးအားလုံးက အတူတကွ ဆုပ်ကိုင်ပြီးတော့ ချီတက်မှသာလျှင် ကျွန်တော်တို့အားလုံး အောင်ပွဲခံနိုင်မှာဖြစ်တယ်။ ဒီကိစ္စနဲ့ ဆက်လက်ပြီးတော့ သင်တန်းပို့ချတဲ့ အခါမှာလည်း အားလုံးသဘောပေါက်အောင် ညီရင်းအစ်ကိုသဖွယ် ရှင်းပြရမှာဖြစ်တယ်။ တစ်ဦးနဲ့တစ်ဦး ရန်သူလိုသဘောထားရမှာ မဟုတ်ဘူး။ ဒါကို နားမလည်တဲ့သူကိုလည်း နားလည် လာအောင်၊ သဘောမပေါက်တဲ့သူကိုလည်း သဘောပေါက်လာအောင် ဆွေးနွေးတင်ပြသွားရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီမိုကရေစီတို့၊ Federal တို့ဆိုတဲ့ စကားလုံးတွေဟာ စကားလုံးသက်သက် မဟုတ် ဘဲနဲ့ သူ့နောက်ကွယ်မှာ အင်မတန်မှ နက်ရှိုင်းလေးနက်တဲ့ အောင်ပွဲကိုရစေမယ့်၊ ကျွန်ဘဝမှ လွတ်မြောက်စေမယ့် ဒီမိုကရေစီ အင်အားစုနဲ့ လူမျိုးပေါင်းစုံ သွေးစည်းညီညွတ်စေမယ့် သူ့ရဲ့အတွေး အခေါ်တွေ နက်ရှိုင်းတဲ့ အကြောင်းအရာတွေ အများကြီးရှိပါတယ်။ အဲဒါကြောင့် ကျွန်တော်တို့ ဒီကိစ္စကို ပေါ့သေးသေး မစဉ်းစားကြဖို့နဲ့ ဟိုဟာအရင်လုပ်၊ ဒီဟာနောက်မှလုပ် ဆိုတာမျိုးတွေ မရှိကြဖို့၊ အဲသလိုလုပ်ခြင်းအားဖြင့် ဒီမိုကရေစီဆိုတာကို တစ်ပိုင်းတစ်စပဲ လိုချင်တယ်ဆိုတဲ့ သဘောမျိုး သက်ရောက်နေတယ်။ အဲဒီတော့ ဒီမိုကရေစီကိုလည်း မပြည့်မစုံ ပြည်ထောင်စုကို လည်း မပီမပြင်တည်ဆောက်ချင်တယ်ဆိုတဲ့ သဘောတွေရှိလာပြီဆိုရင် ပြည်ထောင်စု အတု အယောင်ကို တည်ဆောက်တဲ့သဘော ဖြစ်သွားတယ်ဆိုတဲ့အခါကျတော့ ဒီမိုကရေစီ အတု အယောင်ကိုပဲ ရနိုင်မယ်။ ဒီမိုကရေစီဆိုတဲ့ အတွေးအခေါ် မရှိတဲ့အတွက် မပြည့်တပြည့် ဒီမို ကရေစီ အတုအယောင်ပဲ ကျွန်တော်တို့ရမယ်။ ပြည်ထောင်စုကို ပီပီပြင်ပြင် တည်ဆောက်လို့ မရဘူး။ Federal ကို မလိုချင်ဘူးဆိုရင် မြန်မာနိုင်ငံက ဘယ်သူမှ ဒီမိုကရေစီကိုလည်း မရဘူး။ ဒါက ရှင်းရှင်းလင်းလင်းပဲ။ အဲဒါကို အားလုံး အလေးအနက်ထားကြဖို့ ဒီကနေ အနူးအညွတ် တောင်းပန်ပါတယ်။ အလေးအနက် တိုက်တွန်းပါတယ်။

၇။ တစ်ပြည်ထောင်စနစ်

အခု တစ်ပြည်ထောင်စနစ်ကို ကျင့်သုံးပြီးတော့ လွှတ်တော်တစ်ရပ်တည်းကို ကျင့်သုံးတဲ့ နိုင်ငံတစ်ခုမှာ ယေဘုယျအားဖြင့်ပေါ့နော်၊ ပါတီအသီးသီးက ရွေးကောက်ပွဲဝင်ပြီးတော့ သူတို့ ရရှိတဲ့ မဲတွေနဲ့ ရာခိုင်နှုန်းတွေကို ကြည့်ကြမယ်။
နောက်ပိုင်းမှာတော့ ဒီဟာကို ဘယ်လိုပါလီမန်ထဲမှာ မဲအရေအတွက် အချိုးအစားအရ အစိုးရ ဘယ်လိုဖွဲ့စည်းတယ်၊ အတိုက်အခံ ဘယ်လိုဖြစ်လာတယ်ဆိုတဲ့ဟာကို တင်ပြဆွေးနွေး

သွားမယ်။ ပုံမှာကြည့်လို့ရိုရင် ပါတီတွေက ဘယ်နှစ်ခုရှိလဲဆိုရင်တော့ A, B, C, D, E ဆိုပြီးတော့ ပါတီငါးခုရှိတယ်။ ရွေးကောက်ပွဲဝင်လိုက်တဲ့အခါကျတော့ ပါတီ (A) က ၄၇ ရာခိုင်နှုန်းမဲရတယ်။ တိုင်းပြည်တစ်ပြည်လုံးရဲ့ မဲအရေအတွက်အားလုံးပေါ့လေ။ မဲပေးပိုင်ခွင့်ရှိသူပေးတဲ့ မဲရဲ့ အရေအတွက်ရဲ့ ၄၀ ရာခိုင်နှုန်းရတယ်။ ပါတီ (B) က ၃၄ ရာခိုင်နှုန်းရတယ်။ ပါတီ (C) က ၁၁ ရာခိုင်နှုန်းရတယ်။ ပါတီ (D) က မဲအရေအတွက် ၅ ရာခိုင်နှုန်းရတယ်။ ပါတီ (E) က ၂ ရာခိုင်နှုန်းပဲရတယ်။ အဲဒီတော့ သူတို့အစိုးရဖွဲ့တော့မယ်။ ပါလီမန်မှာ သူတို့ ဘယ်လိုနေရာရကြမလဲ။ ဘယ်လိုဘယ်နည်း ဖွဲ့စည်းကြမလဲဆိုတာကို ရှေ့စာမျက်နှာမှာ ဆက်လက်လေ့လာကြရအောင်။

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
မင်းလွှဲပြည်စတင်စု**

၈။ ပါလီမန်ကိုယ်စားလှယ်

အဲဒီတော့ ပါတီ A, B, C, D, E တွေဟာ ပြည်သူပေးတဲ့ မဲကိုရာခိုင်နှုန်းအမျိုးမျိုးနဲ့ ရရှိလာတယ်။ အဲဒီထဲမှာ ပါတီ (E) ကတော့ မဲအရေအတွက် သုံးရာခိုင်နှုန်းပဲရှိတဲ့အတွက် ပါလီမန်ထဲကို မဝင်နိုင်ဘူး။ ကျန်တဲ့ပါတီတွေကတော့ အစိုးရဖွဲ့ဖို့ ရာခိုင်နှုန်းနဲ့ အထက်ကို မရလို့ရိုရင် အစိုးရဖွဲ့လို့မရဘူး။ အဲဒီတော့ အစိုးရဖွဲ့နိုင်တဲ့ပါတီက မရှိဘူးဖြစ်နေတယ်။ ပါတီ (A) က လေးဆယ့်ခုနစ်ရာခိုင်နှုန်းရတယ်။ Simple Majority အရ အများဆုံးတော့ ရနေတယ်။ သို့သော်လည်း အစိုးရဖွဲ့နိုင်တဲ့နှုန်းဖြစ်တဲ့ ငါးဆယ်ရာခိုင်နှုန်းနဲ့ အထက်ကို သူကမရဘူး။ အဲဒီအခါကျတော့ ဘယ်လိုပုံ ဘယ်လိုနည်းနဲ့ အစိုးရဖွဲ့မလဲ။ ခုနကပြောတဲ့ ပါတီ (E) က သုံးရာခိုင်နှုန်းပဲရတဲ့အတွက် လွှတ်တော်ကို ကိုယ်စားလှယ်စေလွှတ်ခွင့်မရှိဘူး။ ဒါက ယေဘုယျသဘောမျိုးပြောတာပဲဖြစ်ပါတယ်။ အောက်လွှတ်တော်ကို ပါတီတစ်ခုက ကိုယ်စားလှယ်စေလွှတ်နိုင်ဖို့အတွက် အနည်းဆုံးလိုအပ်တဲ့ မဲရာခိုင်နှုန်း (election threshold) သတ်မှတ်ချက်ဟာ နိုင်ငံအလိုက် ကွာခြားမှုရှိပါတယ်။ ဥပမာ Germany က အနည်းဆုံး ၅ %၊ New Zealand ကလည်း ၅ %၊ Israel က ၂ %၊ Turkey က ၁၀ % ၊ Sweden က ၄ % စသည်ဖြင့် အနည်းဆုံးမဲရာခိုင်နှုန်းတွေရမှ ပါတီတစ်ခုက လွှတ်တော်ကို ကိုယ်စားလှယ်စေလွှတ်နိုင်ပါတယ်။ Romania မှာတော့ လူမျိုးစုငယ်တွေကို သက်ညှာတဲ့အနေနဲ့ တရားမျှတမှုရှိဖို့အတွက် သူတို့လူနည်းစုအသီးသီးရဲ့ လူဦးရေအလိုက် အနည်းဆုံးမဲအရေအတွက်ကို အမျိုးမျိုးသတ်မှတ်ပေးတယ်လို့ သိရတယ်။ ဒီ

ဥပမာမှာတော့ ဒီပါတီ (E) က ဂျာမဏီ Base အခြေခံဥပဒေအရ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်
စေလွှတ်လို့မရဘူး ထားလိုက်တော့နော်။ ငါးဆယ်ရာခိုင်နှုန်းတောင်မရတာ ဘယ်လိုလုပ် အစိုးရ
ဖွဲ့မလဲဆိုတာကို ကျွန်တော်တို့ စဉ်းစားရမယ်။ တချို့ကိစ္စတွေမှာတော့ ခြွင်းချက်အနေနဲ့ ငါးဆယ်
ရာခိုင်နှုန်းမရသည့်တိုင်အောင် Minority Government ဆိုပြီး အစိုးရဖွဲ့လို့ရတာတွေရှိတယ်။
အဲဒါကတော့ ရှေ့စာမျက်နှာမှာ ကျွန်တော်တို့ ထပ်မံတင်ပြသွားပါမယ်။

၉။ ညွန့်ပေါင်းအစိုးရဖွဲ့စည်းခြင်း

အဲဒီတော့ ပါတီတွေဟာ အစိုးရဖွဲ့နိုင်ဖို့အတွက်ကတော့ သူတို့ငါးဆယ်ရာခိုင်နှုန်းမဲကို
မရကြဘူး။ ပါတီအသီးသီးကနေမှ ငါးဆယ်ရာခိုင်နှုန်းမကျော်ရင် အစိုးရဖွဲ့နိုင်အောင် ပါတီ
(A) နဲ့ ပါတီ (D) က ညွန့်ပေါင်းအစိုးရကို ဖွဲ့လိုက်တယ်။ ပါတီတစ်ခုတည်းကဖွဲ့တာ မဟုတ်ဘဲ
နဲ့ စုပေါင်းဖွဲ့စည်းလိုက်တဲ့အတွက် ညွန့်ပေါင်းအစိုးရလို့ခေါ်တယ်။ Coalition Government
ခေါ်တယ်။ (A) နဲ့ (D) နဲ့ ပေါင်းလိုက်တဲ့အခါကျတော့ အမတ်နေရာ ငါးဆယ်နှစ်ရာခိုင်နှုန်းကို
ရတယ်ဆိုတော့ သူတို့ကအစိုးရဖြစ်သွားတယ်။ ပါလီမန်မှာ သူတို့က အများစုပေါ့။ ကျန်တဲ့ပါတီ
(B) နဲ့ (C) ကတော့ အတိုက်အခံအဖြစ် လွှတ်တော်ထဲမှာ နေရတယ်။ သူတို့က အနည်းစု
သဘောဖြစ်သွားတယ်။ (C) က အမတ်နေရာ ဆယ်နှစ်ရာခိုင်နှုန်းကိုယူတယ်။ (B) က အမတ်
နေရာသုံးဆယ်လေး ရာခိုင်နှုန်းကိုယူတယ်။ ညွန့်ပေါင်းအစိုးရက ၅၂ ရာခိုင်နှုန်းကို ရယူထားတယ်
ဆိုတော့ ကျန်တဲ့သူတွေက လူနည်းစုဖြစ်သွားတယ်။ (A) နဲ့ (D) နဲ့ ပေါင်းတော့ Majority
Rule ပေါ့။ (C) နဲ့ (D) ကို အနိုင်ကျင့်လို့မရဘူး။

ဒီမိုကရေစီစနစ်အောက်မှာ အနည်းစု၊ လူနည်းစုဆိုတဲ့ ဝေါဟာရတွေရလေ့ရှိတယ်။ လူ
နည်းစု၊ အနည်းစုဆိုတာ ဒီနေရာမှာ လူဦးရေနည်းတဲ့ လူမျိုးကိုမှ ဆိုလိုတာမဟုတ်ဘူး။ ဥပမာ
လူမျိုးတစ်မျိုးတည်းရှိတဲ့ တစ်ပြည်ထောင်စနစ်ကျင့်သုံးတဲ့ နိုင်ငံမှာလည်း ပါတီတစ်ခုခုက သူတို့
ဆုပ်ကိုင်ထားတဲ့မူတွေဟာ လူကြိုက်နည်းနေသေးတဲ့အတွက် အင်အားနည်းနေရင် လူနည်းစု
Minority Party နေရာမှာ ရတာကိုး။ တစ်ချိန်မှာ လူကြိုက်များလာမယ်၊ လူထုက ထောက်ခံ
မယ်ဆိုရင် သူတို့က အများစုနေရာမှာ အစိုးရဖြစ်လာမှာပဲ။

ဒီလိုအနည်းစုဘဝ၊ Minority Party ဘဝမှာ အတိုက်အခံအဖြစ် နေရပေမယ့် ဒီ... ဒီမို
ကရေစီဆိုတဲ့ System က အနည်းစုကိုလည်း နေရာပေးထားတယ်။ အစိုးရဖြစ်တဲ့သူကလည်း
အနည်းစုကို လခလည်း ပေးထားရတယ်။ ကိုယ့်ကို အတိုက်အခံလုပ်မယ့်ပါတီကို ကိုယ့်ကို
ဥပဒေဘောင်အတွင်းမှ အချေအတင် ငြင်းခုံထိန်းသိမ်းပေးဖို့ အစိုးရက လခပေးထားရတယ်။
တစ်နည်းအားဖြင့် အစိုးရကို အတိုက်အခံလုပ်ဖို့အတွက် ပေးထားရတာဖြစ်တယ်။ အတိုက်အခံ
ပါတီဟာလည်း အစိုးရကို ဥပဒေဘောင်အတွင်းကသာ အတိုက်အခံလုပ်နိုင်တယ်။ ဥပဒေအပြင်
က ဘာမှလုပ်ခွင့်မရှိဘူး။ အဲဒီဟာက ဒီမိုကရေစီရဲ့ အနှစ်သာရတစ်ခုပဲ။ ဆိုပါတော့ နောက်
Election မှာ ပါတီ (B) က ငါးဆယ်နှစ်ရာခိုင်နှုန်း၊ ခြောက်ဆယ်ရာခိုင်နှုန်း မဲတွေရလာတယ်။
ဒီလိုဆိုရင် သူက အစိုးရဖွဲ့တော့မှာပဲ။ အဲဒီအခါကျတော့ အရင်တုန်းက အစိုးရလုပ်ခဲ့တဲ့ (A) နဲ့
(D) ကို သူကနှိပ်ကွပ်လို့မရဘူး။ မင်းတို့ကောင်တွေ အရင်က အစိုးရလုပ်ခဲ့တယ်။ မင်းတို့ကောင်
တွေက ငါတို့ကို အပေါ်ကနေစီးပြီးတော့ အနိုင်ကျင့်ခဲ့ဖူးတယ်ဆိုပြီးတော့ ကလဲ့စားချေလို့မရဘူး။

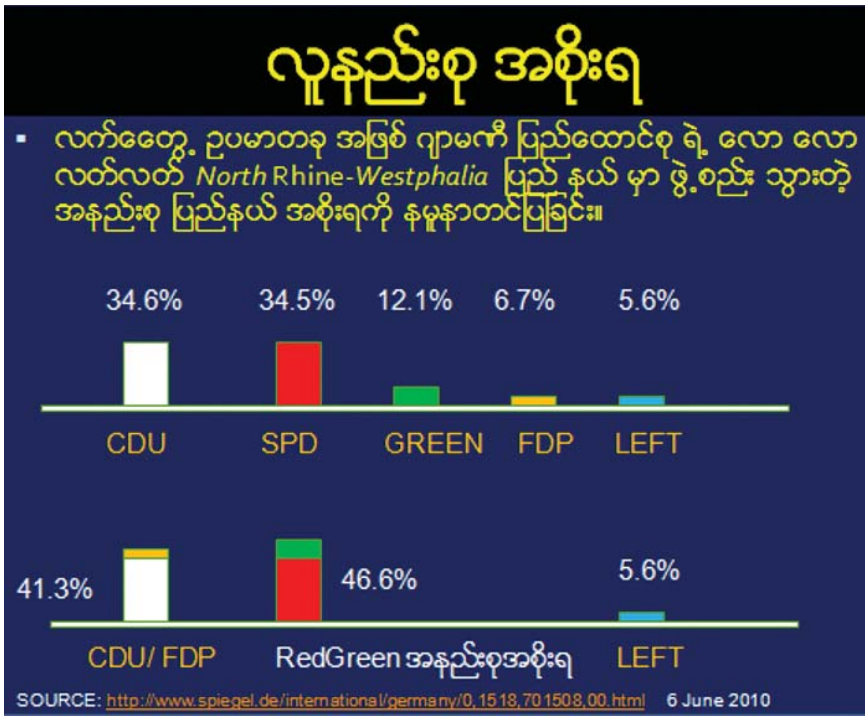

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
တင်ပြထောင်စနစ်**

သူတို့က အစိုးရဖွဲ့တဲ့ကာလမှာ အတိုက်အခံပါတီကို ညှဉ်းဆဲနိုင်စက် သတ်ဖြတ်တာမရှိခဲ့သလို အခုကိုယ်က အစိုးရဖွဲ့တော့လည်း ကလွဲစားချေလို့မရဘူး။ အဲဒီတော့ ကလွဲစားချေတယ်ဆိုတာ ဒီမိုကရေစီ အောက်မှာ မရှိတော့ဘူး။ အတိုက်အခံလုပ်သူရဲ့ အတွေးအခေါ်၊ အယူအဆတွေ၊ ပါတီ၊ ပေါ်လစီ တွေကိုလည်း ပြောရေးဆိုခွင့်ပေးရတယ်၊ လွတ်လပ်စွာ ရေးသားခွင့် ရှိရတယ်။ လွတ်လပ်စွာ ဖြန့်ဝေခွင့်တွေရှိရတယ် စသဖြင့် အဲဒါတွေကို အားလုံးခွင့်ပြုရတယ်။ သွားနှိပ်ကွပ်လို့မရဘူး။ တစ်ပြည်ထောင်စနစ်မှာ လွှတ်တော်တစ်ရပ်ဟာ ဒီလို Function ဖြစ် တယ်ဆိုတာ ကျွန်တော်တို့ တင်ပြတာဖြစ်ပါတယ်။

၁၀။ လူနည်းစုအစိုးရ

အခုတစ်ခါ ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီစနစ်မှာ အများစုအုပ်ချုပ်ရေးစနစ်ကို ကျင့်သုံးတယ်။ မဲ အများဆုံးရတဲ့ပါတီက အစိုးရဖွဲ့ရတယ်ဆိုထားသော်လည်း စောစောကပြောတဲ့ ခြွင်းချက်အနေနဲ့ အနည်းစုအစိုးရဆိုတာလည်း ရှိနိုင်တယ်။ အဲဒီအကြောင်းကို ပြည်ထောင်စုသမ္မတနိုင်ငံတစ်ခု ဖြစ်တဲ့ ဂျာမနီနိုင်ငံရဲ့ North Rhein-Westphalia ဆိုတဲ့ ပြည်နယ်မှာ လောလောလတ်လတ် ဖွဲ့စည်းသွားတဲ့ အနည်းစုအစိုးရကို နမူနာအဖြစ် တင်ပြသွားမယ်။ ဘယ်လိုလုပ်ပြီး အများစုက အုပ်ချုပ်ရမယ်ဆိုတဲ့ စည်းမျဉ်းအထဲမှာ အနည်းစုအစိုးရဖွဲ့နိုင်မလဲဆိုတာကို ကျွန်တော်တို့ နည်းနည်း ရှင်းပြသွားမယ်။ လက်တွေ့ဖြစ်ရပ်ကို မတင်ပြခင်မှာ ဒီဝေါဟာရ အသုံးအနှုန်းလေးကို ရှင်းပြချင် တာက အနည်းစုအစိုးရဆိုပေမယ့် ဒီလူနည်းစုဆိုတဲ့ စကားလုံးက လူမျိုးနဲ့မဆိုင်ဘူး။ ပါတီအားဖြင့်

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
မင်လုံပြည်စောင်စု**

သူတို့မှာ ပါတီကြီးနှစ်ခုရှိတယ်။ ကျန်တဲ့ပါတီအသေး လေးတွေလည်းရှိတယ်။ အဲဒီပါတီအကြီးကြီးတွေထဲမှာ ဘယ်သူကမှ ငါးဆယ်ရာခိုင်နှုန်း မကျော်ဘူး။ သူတို့ရဲ့ မဟာမိတ်ပါတီတွေနဲ့ ပေါင်းတာ တောင်မှ ၅၀ ရာခိုင်နှုန်း မကျော်နိုင်ဘူးဖြစ်နေတယ်။ အဲဒါမျိုးကျတော့ သူတို့က ငါးဆယ် ရာခိုင်နှုန်းအောက် ဖြစ်နေတဲ့အတွက် Majority ကို မရဘူးဆိုတဲ့သဘော၊ အဲဒီအောက်မှာတော့ မဲပိုများတဲ့အဖွဲ့တွေ ရှိချင်ရှိနိုင်တယ်။ မဲပိုများတဲ့ အဖွဲ့တွေက အစိုးရဖွဲ့နိုင်တယ်။

သို့သော်လည်း လူအများစုနဲ့ Majority လို့ခေါ်တဲ့ ငါးဆယ်က ရာခိုင်နှုန်းကို မရဘူး။ အဲဒါကြောင့် သူတို့က အစိုးရဖွဲ့လာတဲ့အခါမှာ လူနည်းစုအစိုးရ Majority လို့ခေါ်တယ်။ အဲဒီတော့ ပုံကိုကြည့်မယ်ဆိုရင် ပါတီကြီးနှစ်ခုဖြစ်တဲ့ CDU နဲ့ SPD ဆိုတာ ရှိတယ်။ CDU ဆိုတာကတော့ Christain Democratic Union ပေါ့။ SPD ကတော့ Social Democratic Party Deutschland (Deutschland = Germany) ဖြစ်ပါတယ်။ သူတို့နှစ်ဖွဲ့မှာ CDU က ၃၄.၆ ရာခိုင်နှုန်း၊ SPD က ၃၄.၅ ရာခိုင်နှုန်း ရတယ်ဆိုတော့၊ နှစ်ခုစလုံးက ငါးဆယ်ရာခိုင်နှုန်း မကျော်ဘူး။ တစ်ခါ ဒီဘက်မှာ ဆက်ကြည့်လို့ရှိရင် Green Party က ၁၂.၁ ရာခိုင်နှုန်း၊ FDP လို့ခေါ်တဲ့ Free Democratic က ၆.၇ ရာခိုင်နှုန်း၊ ပြီးတော့ LEFT ပါတီလို့ခေါ်တဲ့ အရှေ့ဂျာမဏီနိုင်ငံ ကွန်မြူနစ် ခေတ်က ထောင်ထားတဲ့ပါတီက လူအဟောင်းတွေနဲ့ SPD ရဲ့ မူဝါဒကိုမကြိုက်လို့ SPD ပါတီကနေ ခွဲထွက်လာတဲ့ လူတွေစုပေါင်းပြီးဖွဲ့ထားတဲ့ လက်ဝဲသမားပါတီဖြစ်တယ်။ သူတို့ကတော့ ၅.၆ ရာခိုင်နှုန်းရတယ်။ အဲဒီအခါကျတော့ ညွန့်ပေါင်းအစိုးရဖွဲ့မယ်ဆိုရင်တော့ ဖွဲ့လို့ရတယ်။ ဖွဲ့ပုံဖွဲ့နည်း တွေ အများကြီးရှိတယ်။ ဥပမာအားဖြင့် CDU နဲ့ SPD က အတူတူပေါင်းပြီး ညွန့်ပေါင်းအစိုးရ ဖွဲ့မယ်ဆိုရင် ခြောက်ဆယ်ရာခိုင်နှုန်းကျော်သွားတယ်။ ဒါက Minority Government မဟုတ်တော့ဘဲ Majority Government ဖြစ်သွား မယ်။ သို့သော်လည်း သူတို့ဒီပါတီနှစ်ခုရဲ့ မူဝါဒက ကွဲပြားခြားနားတယ်။ နောက်ပြီးတော့ CDU က အစိုးရဖြစ်နေတဲ့အချိန်မှာ ရွေးကောက်ပွဲကို လုပ်တာဖြစ်တဲ့အပြင်၊ အခုအချိန်မှာလည်း သူက ၀.၁ ရာခိုင်နှုန်း အသာနဲ့ရနေတဲ့အတွက် ညွန့်ပေါင်းအစိုးရမှာ ခေါင်းဆောင်ရမှာဖြစ်တယ်။ SPD ကလည်း ၀.၁ ရာခိုင်နှုန်းလောက်လေး နဲ့ကတော့ CDU ရဲ့အောက်မှာ ဝင်ပေါင်းမှာ မဟုတ်ဘူး။ ဒီပြင် တခြားပါတီတွေနဲ့ ပူးပေါင်းပြီး ခေါင်းဆောင်ပါတီကြီး လုပ်နိုင်တဲ့ အခြေအနေ ရှိနေ တယ်။ CDU ကတော့ အစိုးရတာဝန်ကနေ ပြုတ်ကျမယ့် အခြေအနေရှိနေတော့ SPD နဲ့ပေါင်းပြီး အစိုးရဖွဲ့ချင်တဲ့ဆန္ဒ ရှိနိုင်တယ်။ ဒါက နိုင်ငံရေးအခြေအနေအရ ကိုယ်က ပြုတ်ကျမယ့်အတူတူ ပေါင်းလိုက်ခြင်းအားဖြင့် ပါလီမန်မှာ အပေးအယူလုပ်ပြီး အစိုးရဆက်ဖွဲ့နိုင်တယ်။ အဲဒီကနေမှ စောစောကပြောတဲ့ ပြည်နယ်ဝန်ကြီး ချုပ်တို့ Executive Branch ပေါ့နော်။ အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့ကို ဖွဲ့ရမှာကိုး။ အဲဒီမှာ ဝန်ကြီးနေရာတွေ ခွဲဝေပြီးတော့ လုပ်ရင်လည်း ရတော့ရတယ်။ ဒီလိုလုပ်ချင်ကြတဲ့ဆန္ဒ အမြဲတမ်းရှိချင်မှရှိမယ်။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ ဒီလိုလုပ်ခြင်းအားဖြင့် တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက်၊ တစ်ဖွဲ့နဲ့တစ်ဖွဲ့၊ တစ်ပါတီနဲ့ တစ်ပါတီ အပေးအယူလုပ်ကြတဲ့အခါမှာ ကိုယ့်ရဲ့ရပ်တည်ချက် တော်တော်များများ အရှုံးပေးလိုက်ရ တာလည်းရှိတယ်။ အလျှော့ပေးလိုက်ရတာလည်း ရှိတယ်။ အဲဒါကြောင့် ညွန့်ပေါင်းအစိုးရ ဖွဲ့မယ့်အတူတူ ငါတော့ အတိုက်အခံမှာပဲနေမယ်။ အတိုက်အခံအနေနဲ့ ငါ့ရဲ့ပေါ်လစီကို တက်လာတဲ့

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
ဝင်လွှဲပြည်ထောင်စု**

အစိုးရအသစ်ကို ဖိအားပေးပြီး အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်နိုင်မယ်ဆိုတဲ့ ယုံကြည်ချက်နဲ့ လုပ်တတ်ကြတယ်။ အဲဒီအခါကျတော့ ပါတီကြီးနှစ်ရပ်ရဲ့ ညွန့်ပေါင်းအစိုးရ မဖွဲ့ဖြစ်တော့ဘူး။ CDU နဲ့ FDP တို့က သမားရိုးကျအားဖြင့် သမိုင်း အစဉ်အလာအရ မဟာမိတ်တွေဖြစ်တယ်။ SPD နဲ့ Green ကတော့ ယေဘုယျအားဖြင့် အပေး အယူမျှတယ်။ ဖြစ်နိုင်ခြေတစ်မျိုးကတော့ CDU ကဖြစ်ဖြစ်၊ SPD ကဖြစ်ဖြစ် ခေါင်းဆောင်ပြီး Green နဲ့ FDP သို့မဟုတ် လက်ဝဲပါတီ ၃ ခု ပေါင်းလိုက်တဲ့ ၃ ပါတီ ညွန့်ပေါင်းအစိုးရဖွဲ့ဖို့ အဆင်မပြေကြတော့ သူတို့ နှစ်ခုပေါင်းဖို့ အလားအလာက နည်းတယ်။ ဒီတော့ ၃ ပါတီ ညွန့်ပေါင်းအစိုးရဖွဲ့ဖို့ အခွင့်အလမ်းမရှိသလောက် ဖြစ်သွားတယ်။ ပါတီတွေ အကုန်လုံးပေါင်းပြီးတော့ အတိုက်အခံမရှိတော့တဲ့ Grand Coalition လို့ခေါ်တဲ့ အားလုံးပါဝင်လို့ရတဲ့ ညွန့်ပေါင်းအစိုးရ တစ်ခုဖွဲ့လို့ရတယ်။ ဒါကတော့ လက်တွေ့မှာ ဖြစ်လေ့ဖြစ်ထ မရှိဘူး။ အထူးသဖြင့် တိုင်းပြည်တစ်ပြည်မှာ စစ်ဖြစ်နေတဲ့ အခါမျိုးမှာတော့ အားလုံး စည်းစည်းလုံးလုံးရှိစေဖို့ Unity Government ဖွဲ့တတ်ကြတယ်။ ဒီနေရာမှာတော့ မဖြစ်နိုင်ဘူး။ CDU နဲ့ အစဉ်အလာအရ မဟာမိတ်ဖြစ်တဲ့ FDP နဲ့ပေါင်းရင်တော့ ၄၁ ၃ ရာခိုင်နှုန်း၊ အဲဒီမှာ SPD နဲ့ Green ပေါင်းရင်တော့ ၄၆ ၆ ရာခိုင်နှုန်းဆိုတော့ SPD ရဲ့ ညွန့်ပေါင်းအစိုးရက ပိုမဲအသာရနေတယ်။ သူတို့မှာ လူနည်းစုအစိုးရဖွဲ့ပိုင်ခွင့်ရှိသွားပြီ။ ဒီနေရာမှာ စဉ်းစားစရာတွေ ရှိလာတယ်။ CDU နဲ့ FDP က ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် အစဉ်အလာအရ ပေါင်းနေကျဆိုတော့ ပေါင်းလို့ရ တယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒီအချိန်မှာပဲ Green ပါတီရဲ့ အစဉ်အလာအရ သဘာဝဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေးကို ဇောင်းပေးတဲ့ ပေါ်လစီတွေနဲ့ CDU က တဖြည်းဖြည်း လက်ခံလာတော့ အဲဒီတူညီမှုအပေါ် အခြေခံပြီး Green နဲ့ သွားပေါင်းပြီးတော့ အစိုးရဖွဲ့လို့ရတယ်။ ဒီလိုနဲ့ ၃ ပါတီပေါင်းလိုက်ရင် SPD ထက် အများကြီးပိုပြီးတော့ သာသွားနိုင်တယ်။ Minority Government မဟုတ်တော့ဘဲနဲ့ Majority Government ကိုတောင် ဖွဲ့နိုင်သေးတယ်။ သို့သော်လည်း အထက်ကပြောခဲ့သလို FDP နဲ့ Green အဆင်မပြေကြတာကြောင့် လိပ်ခဲတည်းလည်းနဲ့ အမျိုးမျိုး စဉ်းစားညှိနှိုင်းရင် နှစ်လ လောက်ကြာသွားတယ်။ နောက်ဆုံးမှာတော့ SPD နဲ့ Green ပေါင်းတဲ့ Minority Government ကို ဖွဲ့လိုက်တယ်။ LEFT ကလည်း ပါဖို့တော်တော်လေး စဉ်းစားလိုက်သေးတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူတို့က နာမည်သိပ်မကောင်းဘူး။ အစွန်းရောက် တယူသန်သမားတွေလို့ဆိုပြီး နာမည် ပျက်နေတယ်။ တကယ်လို့ SPD နဲ့ Green ဟာ LEFT နဲ့သာပေါင်းလိုက်ရင်တော့ ၅၀ ရာခိုင် နှုန်းကျော်သွားပြီး Majority Government ဖြစ်မှာပဲ။ ဒါပေမဲ့ လက်ဝဲသမားတွေဟာ နာမည် ပျက်နေလို့ ဘယ်သူကမှ သူတို့နဲ့မပေါင်းချင်ဘူး။ အဲဒီအခါကျတော့ SPD က Green နဲ့ပေါင်းပြီး Minority Government ဖွဲ့လိုက်တယ်။ SPD နဲ့ Green ပေါင်းရင် ၄၆ ၆ ရာခိုင်နှုန်းပဲရှိတယ်။ ၅၁ ရာခိုင်နှုန်းရတဲ့ အများစုအစိုးရ မဟုတ်တဲ့အတွက် မခိုင်မာဘူး။ အချိန်မရွေး North Rhein-Westphalia ပြည်နယ်မှာရှိတဲ့ ပါလီမန်မှာ အစိုးရကို အယုံအကြည်မရှိအဆိုကို တင်သွင်းလို့ရ တယ်။ CDU, FDP နဲ့ LEFT ပေါင်းပြီး အယုံအကြည်မရှိ အဆိုတင်သွင်းလိုက်လို့ရှိရင် အစိုးရ ပြုတ်သွားနိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် SPD နဲ့ Green က LEFT နဲ့ ညှိရတယ်။ တကယ်လို့များ CDU နဲ့ FDP က အယုံအကြည်မရှိ အဆိုတင်သွင်းလို့ရှိရင် ခင်ဗျားတို့ မထောက်ခံပါနဲ့ဆိုပြီး

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
မင်လုံပြည်စောင်စု**

ညှိနှိုင်း ထားတာ၊ အပေးအယူလုပ်ထားတာ၊ ညှိနှိုင်းထားတာတွေရှိတယ်။ နောက် အထူးသဖြင့် ဒီလို Minority Government ကို ဖွဲ့ဖို့ဆိုတာ ကျန်တဲ့ပါတီတွေက (ဥပမာ - CDU, FDP) က ခွင့်ပြုဖို့လိုတယ်။ သူတို့ရဲ့ သည်းခံခွင့်ပြုချက်မရရင် ရွေးကောက်ပွဲအသစ် ပြန်လုပ်ရမှာဖြစ်တယ်။ တစ်နည်းအားဖြင့် လူနည်းစုအစိုးရ Minority Government ဆိုတာ ကျန်တဲ့ပါတီတွေရဲ့ မီးစိမ်း ပြမှုတွေနဲ့ ရပ်တည်ရတာပေါ့လေ။ အဲဒီတော့ ပါလီမန်မှာ ငါတို့က အများစုရလို့ Majority အစိုးရဖွဲ့တာဆိုပြီးတော့ ကြွေးကြော်လို့မရဘူး။ မကြာခင်ကဘဲ SPD နဲ့ Green တို့ ပူးပေါင်းပြီး တော့ Red Green Coalition ဆိုပြီးတော့ လူနည်းစုအစိုးရကို ဖွဲ့သွားတယ်။ ဒါကတော့ အကြမ်းဖျင်းပြောပြတာ။ အသေးစိတ် အချက်အလက်တွေက အရှည်ကြီးရှိတယ်။ ဒီနေရာမှာ အရေးကြီးတဲ့တစ်ချက် ပြောစရာရှိတာက ဒီမိုကရေစီမှာ အဲဒီလို အပေးအယူလုပ်တဲ့အပိုင်းတွေ အင်မတန်မှ အရေးကြီးတယ်။ နောက်ပြီးတော့ CDU က ဘာဖြစ်လို့ရုံးသွားလဲ၊ ဘာဖြစ်လို့ မဲတွေလျော့ကျသွားလဲဆိုတာကို ဆွေးနွေးကြရအောင်။ အစိုးရဘဝ Majority ရနေတာကနေ ၃၄.၆ ထိ ကျဆင်းသွားရတာ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ ဂရိနိုင်ငံမှာ စီးပွားရေးချွတ်ခြုံကျနေတဲ့ ကိစ္စနဲ့ပတ်သက်ပြီးတော့ CDU Federal အစိုးရပေါ့လေ။ အဲဒီ Merkel အစိုးရက ယူရိုပေါင်း ၂ ဘီလီယံကျော်လောက်ကို ထုတ်ချေးချင်တယ်။ ဒါကို ပြည်သူလူထုက မကျေနပ်ကြဘူး။ အဲဒါ လည်း အကြောင်းရင်းတစ်ရပ်ဖြစ်တယ်။ ပြည်သူလူထုမှာ အာဏာရှိတယ်ဆိုတာ အဲဒီမှာ ပေါ် လွင်သွားတာ။ ပြည်သူလူထုက CDU ကို ဖြုတ်ချသွားတာ။ မင်းတို့ ဒီလိုလုပ်လို့မရဘူးဆိုတာ ပြလိုက်တာ။ ပြည်ထောင်စု ပါလီမန်မှာတော့ CDU အစိုးရက အာဏာရှိနေသေးတယ်။ သို့သော် လည်း ဒီပြည်နယ်မှာတော့ သူ့ရဲ့အာဏာက လျော့သွားတယ်။ လျော့သွားတော့ အထက် လွှတ်တော်မှာ အာဏာချိန်ခွင်လျှောက် တစ်မျိုးတစ်မည် ပြောင်းသွားတယ်။ ဗဟိုအစိုးရမှာ ဆုံးဖြတ် ဖို့အတွက် တော်တော်လေး ခက်ခဲသွားမယ့်သဘောရှိတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် ပြည်ထောင်စု အောက်လွှတ်တော်မှာ CDU အစိုးရက လူအများစုဖြစ်နေပေမယ့် အထက်လွှတ်တော်မှာတော့ လူနည်းစုဖြစ်သွားပြီ။ အဲဒီတော့ အောက်လွှတ်တော်ဆုံးဖြတ်ချက်ကို အထက်လွှတ်တော်က အတည်မပြုရင် အခက်အခဲတွေ အထစ်အငေါ့တွေ ပေါ်လာနိုင်တယ်။ အဲဒါက ပြည်သူလူထု တွေ လိုလားတဲ့ ပေါ်လစီတစ်ခုကို ချနိုင်ရင် အာဏာရှိမယ်။ ပြည်သူတွေမလိုလားတဲ့ ပေါ်လစီ တွေချလာရင် ဒီပါတီက အာဏာကို ဆုံးရှုံးရမယ်ဆိုတာ ပေါ်လွင်စေတယ်။ ဒီလိုပြဿနာပေါင်း များစွာ ISSUE ပေါင်းများစွာ ရှုပ်ရှုပ်ထွေးထွေး ဖြစ်နေတဲ့အချိန်မှာ သေးငယ်တဲ့ပါတီဆိုပေမယ့် လည်း အထင်သေးလို့မရဘူး။ ပြဿနာ တကယ်ကြီးလာတဲ့အခါမှာ ဒီပါတီကြီးတွေက ပါတီ ကလေးတွေနဲ့ အပေးအယူတွေ လုပ်ကြရတယ်။ ဒါကလည်း ဒီမိုကရေစီရဲ့ အနှစ်သာရတစ်ခု ဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံရဲ့ အခုလက်ရှိမှာကိုပဲ သတင်းစာထဲမှာ တောင်ပြောမြောက်ပြော ပြောနေကြပြီ။ ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီစနစ်က မဲပေး၊ မဲဝယ်တွေ လုပ်ကြတယ်လို့၊ ၁၉၅၈ ခုနှစ် ဇွန်လမှာ ဖဆပလအစိုးရကို အယုံအကြည်မရှိအဆိုကို တင်သွင်းတုန်းက တော်တော်လေးကို ရှုပ်ရှုပ်ထွေးထွေးဖြစ်ခဲ့တယ်။ အဲဒါကိုပဲ မီးမောင်းထိုးပြပြီးတော့ အဲဒီ ပါလီမန်ခေတ်က အမှားကိုပဲ ထောက်ပြပြီးတော့ ပြည်သူတွေ ဘုမသိ၊ ဘမသိ မဲပေးခဲ့ကြရတယ်ဆိုပြီး လုပ်နေတာ၊ အဲဒါက

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
မင်လုံပြည်စတင်စု**

လူတွေကို ခေါင်းရှုပ်ထွေးအောင် တမင်လုပ်နေတာ။ လူတော်တော်များများက ပါလီမန်စနစ်ကို မေ့ကုန်ကြပြီ။ မျိုးဆက်သစ်တွေကလည်း ဒါတွေကို ဘယ်လိုမှန်းမသိကြဘူးဆိုတော့၊ ဟာ-ဟုတ်သားပဲဆိုပြီးတော့ ထင်ယောင်ထင်မှားဖြစ်သွားနိုင်တယ်။ အဲဒါမျိုးဖြစ်အောင် သူတို့က လုပ်နေကြတယ်။ ရေးနေကြတယ်။

၁၁။ ဖဆပလ လူနည်းစုအစိုးရ

ဖဆပလ လူနည်းစု အစိုးရ ?					
ပါလီမန် ဒီမိုကရေစီ ခေတ်ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်များ		ဖဆပလ	အတိုက်အခံ	အခြား	စုစုပေါင်း
၁၉၄၇ ခြေလ (၃) ရက်၊ လွတ်လပ်ရေးရမီ	တိုင်းပြည်ပြုလွှတ်တော်အတွက် ရွေးကောက်ပွဲ	အမတ်နေရာ ၉၅.၃% (၁၈၃) ဦး	အမတ်နေရာ ကွန်မြူနစ် (၁) ဦး	အမတ်နေရာ (၁၃) ဦး	၂၀၅ ဦး
၁၉၅၁ ဇွန် - ၁၉၅၂ ဧပြီ Source: တံသာတီ	ထပ်မံ အကြိမ် အထွေထွေ ရွေးကောက်ပွဲ	၆၀.၀၀% (၁၄၅) ဦး	ဖဆပလ # ၃၀% (၄၀) ဦး	(၅၅) ဦး	(၂၅၀) ဦး
၁၉၅၆ ဧပြီလ (၂) ရက် * Source: ဦးနု၏ ဖဆပလ အစိုးရအား အပျံ့အကြည်ရှိ အဆိုကို မဲခွဲခဲ့ ရာ နှုတ် ၁၂၇ မဲ	ဒုတိယ အကြိမ် အထွေထွေ ရွေးကောက်ပွဲ	(၁၄၄) ဦး	#(၁၆) ဦး	(၆၀) ဦး	(၂၅၀) ဦး
၁၉၅၈ ခု နှစ် ဦးနု၏ ဖဆပလ အစိုးရအား အပျံ့အကြည်ရှိ အဆိုကို မဲခွဲခဲ့ ရာ နှုတ် ၁၂၇ မဲ ဆွေးနွေးပြီး ၁၁၅ မဲဖြင့် ဦးနုအစိုးရက (၁) မဲဖြင့် နိုင်ခဲ့။					
၁၉၆၀ ဖေဖော်ဝါရီလ (၆) ရက်၊ Source: ကြေးမုံညီသောင်း	တတိယ အကြိမ် အထွေထွေ ရွေးကောက်ပွဲ အိမ်စောင့် အစိုးရ မကျင်းပပေသည်။	သန့်ရှင်းဖဆပလ (၁၅၉) ဦး	တည်မြဲဖဆပလ (၄၁) ဦး	(၅၀) ဦး	(၂၅၀) ဦး

အခုတစ်ခါ အရင်အပတ်က ဂျာမနီနိုင်ငံ North Rhein-Westphalia ပြည်နယ်မှာ လူနည်းစုအစိုးရဖွဲ့သွားတဲ့ကိစ္စကို ပြောပြပြီးတဲ့အခါမှာ ကျွန်တော်တို့ မြန်မာနိုင်ငံမှာလည်း ထိုနည်းလည်းကောင်းပဲ ဖဆပလ ဒီမိုကရေစီခေတ်တုန်းက လူနည်းစုအစိုးရပုံစံမျိုး ဖြစ်ပွားခဲ့ဖူး တယ်။ အဲဒီအကြောင်းကို အထူးပြုပြီးတော့ တင်ပြပါမယ်။ 11 မှာ ဇယားပြထားတယ်။ ပါလီမန် ဒီမိုကရေစီခေတ်တုန်းက ကျွန်တော်တို့ လွတ်လပ်ရေးမရခင်မှာ တိုင်းပြု၊ ပြည်ပြု လွှတ်တော် ရွေးကောက်ပွဲတစ်ခါရှိတယ်။ အဲဒါကိုပါထည့်တွက်ရင် အားလုံးပေါင်းရွေးကောက်ပွဲ လေးခုရှိတယ်။ ဒါပေမဲ့

တကယ်လွတ်လပ်ရေးရပြီးတဲ့အခါမှာတော့ ရွေးကောက်ပွဲ သုံးခါလုပ်ခဲ့တယ်။ ဒီရွေးကောက်ပွဲဇယားကို ကြည့်မယ်ဆိုရင် အဝါဘက်ကိုကြည့်ရင် ဖဆပလအဖွဲ့က အမြဲတမ်း Majority ရတာကို တွေ့ရပါတယ်။ ၁၉၄၇ ဧပြီလ ၉ ရက်နေ့မှာ ကျင်းပတဲ့ တိုင်းပြု၊ ပြည်ပြုလွှတ်တော်ဆိုတာကတော့ တိုင်းပြည်လွတ်လပ်ရေးယူဖို့အတွက် မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ လွတ်လပ်ရေးရပြီးတဲ့အခါ အသုံးပြုရမယ့် ဖွဲ့စည်းပုံဥပဒေတွေကို ရေးဆွဲဖို့အတွက် လွှတ်တော်အမတ်တွေကို ရွေးကောက်လိုက်တာဖြစ်တယ်။ အဲဒီတော့ တိုင်းပြု၊ ပြည်ပြုလွှတ်တော်ဆိုတာက နိုင်ငံတစ်ခုရဲ့ အခြေခံဥပဒေတွေ

ကို ရေးဆွဲဖို့လုပ်ထားတဲ့ လွှတ်တော်ဖြစ်တယ်။ အဲဒီတုန်းက လွတ်လပ်ရေးယူတော့မှာဖြစ်တဲ့အတွက် လွတ်လပ်တဲ့ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်ကို ဘယ်လိုအုပ်ချုပ်မလဲဆိုတဲ့ အခြေခံဥပဒေကို ရေးဆွဲဖို့ရွေးကောက်ထားတာ ဖြစ်တယ်။ အဲဒီမှာလည်း ဖဆပလ က အမတ်နေရာ ၁၇၁ နေရာ ရရှိတယ်။ နောက်ပြီးတော့ မဲအားဖြင့် ၉၃ ။ ၃ ရာခိုင်နှုန်းကိုတော့ အမတ်နေရာအားလုံးနီးနီးကို သိမ်းကျုံးယူထားတဲ့ သဘောရှိတယ်။ အဲဒီတုန်းက ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းကိုယ်တိုင်လည်း အသက် ထင်ရှားရှိနေသေးတယ်။ အတိုက်အခံအနေနဲ့ကတော့ ကွန်မြူနစ်က (၇)ဦးပဲ နေရာရတယ်။ အဲဒီ အချိန်မတိုင်မီကတည်းက ကွန်မြူနစ်ကို ဖဆပလအဖွဲ့ထဲကနေ ထုတ်ပစ်ထားပြီးပြီ အခြား အမတ် နေရာများကိုတော့ ဖဆပလနဲ့ မဟာမိတ်ဖြစ်နေတဲ့ တိုင်းရင်းသားတွေကရတယ်။ နောက် အဲဒီ ခေတ်က ကိုလိုနီခေတ်ဖြစ်နေလေတော့ Anglo Burman တွေလည်း ရှိနေသေးတာပေါ့။ ကရင် တွေလည်း ရှိတယ်။ Burma Proper ဆိုတဲ့ ပြည်မလို့ အများသိနေကြတဲ့ ဒေသတွေမှာ ကရင် တွေလည်း ပါဝင်နေတယ်။ ဒါကြောင့် ကရင်အမတ်တွေလည်းပါတယ်။ အဲဒီတော့ စုစုပေါင်း ၂၅၅ နေရာမှာ ဖဆပလက အများစုဖြစ်တယ်။ ၁၉၅၁-၅၂ ကာလပြည်တွင်းစစ်လည်း ဖြစ်ပြီးတော့ တော်တော်လေး ရှုပ်ထွေးနေတဲ့ကာလမှာ ပထမအကြိမ် ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပတယ်။ အဲဒီတော့ ခုနကပြောတဲ့ တိုင်းပြုပြည်ပြုလွှတ်တော်က လွတ်လပ်ရေးကို အရယူပြီးတော့ တိုင်းပြည်ကို ယာယီအစိုးရအနေနဲ့ တောက်လျှောက်အုပ်ချုပ်သွားတယ်။ တိုင်းပြည်မငြိမ်မသက် ဖြစ်နေလို့ ရွေးကောက်ပွဲကို ချက်ချင်းမလုပ်နိုင်ခဲ့ဘူး။ အဲဒီလို ရွှေ့ရင်းရွှေ့ရင်းနဲ့ ၁၉၅၁- ၅၂ ကျမှ ပထမဆုံးအကြိမ် ရွေးကောက်ပွဲကို ကျင်းပနိုင်ခဲ့တယ်။ အဲဒီအချိန်မှာလည်း ဖဆပလကပဲ ၁၄၇ ဦး နဲ့ အများစုဖြစ်သွားတယ်။ ပမညတ ဆိုတဲ့ မြေပေါ်လက်ဝဲတွေကတော့ ၃၀ ရာခိုင်နှုန်း (၄၈ ဦး) အခြား ၅၅ ဦးထဲမှာတော့ တိုင်းရင်းသားတွေပါတယ်။ အမတ်စုစုပေါင်းကတော့ ၂၅၀ ဖြစ်တယ်။ အဲဒီတော့ ဖဆပလ က အပြတ်အသတ် အနိုင်ရတယ်။ အခြားအမတ် ၅၅ ဦးထဲမှာလည်း ဖဆပလ နဲ့ မဟာမိတ်လုပ်ထားတဲ့ တိုင်းရင်းသားအမတ်တွေပါတယ်။ နောက် ဒုတိယအကြိမ်ကတော့ ၁၉၆၅ ခုနှစ်မှာပါ။ အဲဒီအခါမှာလည်း ဖဆပလ ကပဲ ထပ်ပြီး သိမ်းကျုံးနိုင်သွားတယ်။ ပမညတ ကတော့ အမတ်နေရာ ၄၆ ဦး ရတယ်။ အဓိကပြောချင်တာ ကတော့ ဖဆပလက အမြဲတမ်း Majority ဖြစ်ခဲ့တာကို ပြောချင်တာပါ။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ ၁၉၆၀ ရွေးကောက်ပွဲမှာလည်း အဲဒါကတော့ အိမ်စောင့်အစိုးရက လုပ်ပေးတဲ့ ရွေးကောက်ပွဲမှာ သန့်ရှင်း ဖဆပလက ၁၅၉ ဦး၊ တည်မြဲ ဖဆပလ ၄၁ ဦး ရတယ်။ ကျန်တဲ့အခြား အမတ် ၅၀ ကျော်ကတော့ တိုင်းရင်းသားအမတ်တွေ၊ တချို့ကလည်း တည်မြဲဖဆပလကို ထောက်ခံသလို တချို့လည်း သန့်ရှင်းဖဆပလကို ထောက်ခံတာရှိတယ်။ ဆိုလိုတာက ၆၀ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲမှာ လည်း Majority အစိုးရပဲဖြစ်နေတယ်။ အခု ကျွန်တော်တို့ ဆွေးနွေးချင်တာက ၁၉၅၈ ခုနှစ် ဇွန်လမှာ ဦးနုအစိုးရဟာ လူနည်းစုအစိုးရလို ဖြစ်သွားတယ်ဆိုတဲ့ အကြောင်းပါ။ ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ ဇွန်လမှာ ဦးနုရဲ့ သန့်ရှင်းဖဆပလအစိုးရကို အယုံအကြည်မရှိ အဆိုကို ပါလီမန်မှာ တည်မြဲ ဖဆပလ ဘက်ကနေ တင်သွင်းတယ်။ အဲဒါကို မဲခွဲတဲ့အခါမှာ န- တင်ဘက်က ၁၂၇ မဲနဲ့ ဆွေ-ငြိမ်း ဘက်က ၁၁၉ မဲဆိုတော့ န-တင်က ၈ မဲနဲ့ ကပ်ပြီးတော့ နိုင်သွားတယ်။ တကယ်တော့ ဖဆပလ ကွဲတဲ့အချိန်မှာ ဖဆပလ အမတ်အများစုက ဆွေ-ငြိမ်း အုပ်စုလို့ခေါ်တဲ့ တည်မြဲဖဆပလ ကို ထောက်ခံကြတယ်။ န-တင်အုပ်စုလို့ခေါ်တဲ့ သန့်ရှင်းဖဆပလဟာ လူနည်းစုဖြစ်နေတယ်။

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
ဝင်လုံပြည်ထောင်စု**

အဲဒီတော့ ဦးနုက သူ့အာဏာ ဆက်လက်တည်မြဲနိုင်အောင် အတိုက်အခံ ပမညတအဖွဲ့နဲ့ တိုင်း ရင်းသားပါတီတွေကို အကူအညီတောင်းတယ်။ တစ်နည်းအားဖြင့် မဟာမိတ်ဖွဲ့တဲ့အခါမှာ ဦးနုအနေနဲ့ အပေးအယူတွေ အများကြီး လုပ်ခဲ့ရတယ်။ ဥပမာအားဖြင့် ပမညတ အဖွဲ့ဝင်တချို့ကို ဝန်ကြီးအဖြစ် ခန့်အပ်ရတာမျိုးတို့၊ မွန်နဲ့ ရခိုင်အမတ်တွေကိုလည်း ပြည်နယ်ပေးပါမယ်ဆိုတဲ့ ကတိတွေပေးရတာမျိုးတို့ မျိုးစုံလုပ်ခဲ့ရတယ်။ ဒါတောင်မှ တကယ်မဲခွဲတဲ့ အခါကျတော့ နု- တင် ဘက်က ၈ မဲ ကလေးပဲ အသာရခဲ့တယ်။ ဒီတော့ အဲဒီတုန်းက ဦးနုအစိုးရရဲ့ အာဏာတည် မြဲရေးဟာ ပမညတ အမတ်တွေနဲ့ လူနည်းစုအမတ်တွေရဲ့ ထောက်ခံမှုအပေါ် လုံးဝမှီခိုနေရတယ်။ အဲဒါဟာ တစ်နည်းအားဖြင့် Minority Government လို့ခေါ်တဲ့ လူနည်းစုရဲ့ သဘောပဲ။ ဘာဖြစ် လို့လဲဆိုတော့ အတိုက်အခံဖြစ်သွားတဲ့ တည်မြဲ ဖဆပလ ကတစ်ဖွဲ့တည်းအနေနဲ့ အမတ်အများစုကို ပိုင်ဆိုင်ထားပြီး ဦးနုအစိုးရကတော့ ပါတီ ၄၊ ၅၊ ၆ ခုလောက် ပေါင်းထားတဲ့ ညွန့်ပေါင်းအစိုးရ ဖြစ်နေလို့ပါပဲ။

အဲဒီ ညွန့်ပေါင်းအမတ်တွေထဲက များများမလိုပါဘူး။ (၈)ယောက်ပဲ လိုပါတယ်။ အဲဒီ (၈)ယောက်ကသာ ဦးနုကို မထောက်ခံတော့ဘူး။ ဒါမှမဟုတ် ကြားနေကြမယ်ဆိုရင် ဦးနုအစိုးရ ဟာ ပြုတ်ကျသွားနိုင်တယ်။ ဒါကြောင့်လည်း ဦးနုဟာ ရ၊ သုံး၊ ခန့်မှန်းခြေ ငွေစာရင်း တစ်နည်းအား ဖြင့် ဘတ်ဂျက်ကို လွှတ်တော်မှာ မဆွေးနွေးရဲတော့ဘဲ နိုင်ငံတော်သမ္မတအမိန့်နဲ့ အတည်ပြုခဲ့ ရတယ်။ အဲဒါဟာ ဒီမိုကရေစီရဲ့ အနှစ်သာရကို ဖျက်သိမ်းပြီး ဝန်ကြီးချုပ်က သူလုပ်ချင်တာကို သူပိုင်တဲ့သမ္မတကို အသုံးပြုပြီး လုပ်ချင်တာလုပ်သွားတာပဲ။ အဲဒါကြောင့်လည်း နိုင်ငံရေးမကျေနပ် မှုတွေ၊ တိုင်းပြည်မတည်ငြိမ်မှုတွေ ပေါ်ပေါက်လာပြီး စစ်တပ်က အာဏာသိမ်းမယ့် အခြေအနေ အထိ ရောက်လာတယ်။ စစ်တပ်အာဏာ မသိမ်းနိုင်အောင် ဦးနုဟာ ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းခေါင်းဆောင်တဲ့ အိမ်စောင့်အစိုးရကို လွှတ်တော်ကတစ်ဆင့် အာဏာလွှဲပေးခဲ့ရတယ်။ အဲဒီ အကွဲအပြဲကာလတုန်းက ဦးနုဟာ ပမညတ အတိုက်အခံတွေ၊ လူနည်းစုတွေနဲ့ အပေးအယူလုပ်ရသလို ဟိုဘက်က ဆွေ- ငြိမ်းကလည်း ဒါမျိုးတွေလုပ်ရတာပဲ။ ဒါဟာ ထုံးစံဖြစ်တယ်။ ဒီမိုကရေစီရဲ့ အနှစ်သာရဖြစ်တယ်။

အဲဒီတော့ အပေးအယူမလုပ်ချင်ဘူး ဆိုရင်တော့ ကျွန်တော်တို့ အာဏာရှင်စနစ်ကိုပဲ အားပေးရမလို ဖြစ်နေတယ်။ အာဏာရှင်စနစ်မှာတော့ အပေးအယူလည်း လုပ်စရာ မလိုဘူး။ အာဏာရှင်လိုချင်တဲ့အတိုင်းပဲ တော်တန်တိတ် ဒီလိုလုပ်ရင်လုပ်၊ မလုပ်ရင် မင်းတို့ကို ငါတို့ အပြတ်ချေမှုန်းပစ်မယ်ဆိုတဲ့ သဘောရှိတယ်။ ဒီလိုဆိုရင် တိုင်းပြည်ဟာ ပိုပြီး ဒုက္ခရောက်နိုင်တယ်။ ဂျာမနီနိုင်ငံ North Rhein - Westphalia ပြည်နယ်မှာ စောစောက တင်ပြခဲ့တဲ့အတိုင်းပဲ ပါတီကြီးနှစ်ရပ်ဖြစ်တဲ့ CDU နဲ့ SPU ဟာ Green တို့၊ Free Democratie Paty တို့ လက်ဝဲပါတီ တစ်ခုဖြစ်တဲ့ Left Party တို့နဲ့ ညှိရနိုင်ရတယ်။ အဲဒါမျိုးတွေရှိခဲ့သလို ၁၉၅၈ ခုနှစ်က မြန်မာပြည် လွှတ်တော်မှာ အများကြီးညှိနိုင်ခဲ့ရတယ်။ အဲဒါက minority government ခေါ် လူနည်းစုအစိုးရ အပိုင်းကို လက်တွေ့တင်ပြဆွေးနွေးသွားတာ ဖြစ်ပါတယ်။ နောက်တစ်ခုပြောချင်တာက အိမ်စောင့် အစိုးရက ၁၉၆၀ မှာ ရွေးကောက်ပွဲကို ကတိပေးခဲ့တဲ့အတိုင်း လုပ်ပေးတယ်။ အဲဒီအခါကျတော့ သန့်ရှင်းဖဆပလက အပြတ်အသတ်နိုင်သွားတယ်။ ၁၉၅၈ ခုကလို့ အမတ် ၈ ဦးအသာနဲ့ ကပ်နိုင် တာမဟုတ်တော့ဘူး။ သန့်ရှင်းဖဆပလက ၁၅၉ ဦး၊ တည်မြဲဖဆပလက ၄၁ ဦး၊ ပမညတ က အမတ် တစ်နေရာတောင် မရဘူး။ အခြားအမတ် ၅၀ နေရာမှာတော့ တည်မြဲတက်ကို

ထောက်ခံတဲ့ တိုင်းရင်းသားတွေကော၊ သန့်ရှင်းဘက်ကို ထောက်ခံတဲ့ တိုင်းရင်းသားတွေပါ ပါတယ်။ ဘာပဲပြောပြော သန့်ရှင်းဖဆပလဘက်က အပြတ်အသတ်ကို နိုင်သွားတယ်။ ဒီအိမ်စောင့် အစိုးရအုပ်ချုပ်တဲ့ ၂ နှစ်နီးပါးကာလမှာ တည်မြဲ ဖဆပလ ကျော်ငြိမ်း- ဗဆွေအပိုင်းက စစ်တပ်နဲ့ တော်တော် လေးရင်းရင်းနီးနီး ရှိခဲ့တယ်။ စစ်တပ်ကလည်း ကျော်ငြိမ်း-ဗဆွေ မဲနိုင်အောင် အနုနည်း၊ အကြမ်းနည်း၊ ခြိမ်းခြောက်တဲ့နည်းတွေ အမျိုးမျိုးသုံးခဲ့တယ်။ အဲဒါကြောင့် ပြည်သူတွေက တည်မြဲ ဖဆပလကို မကြိုက်တော့ဘဲ သန့်ရှင်းဖဆပလကို ပုံအောပြီး မဲပေးလိုက်တာပဲ။ အဲဒါက **အတင်း အဓမ္မလုပ်တဲ့စနစ်ကို ပြည်သူတွေက မကြိုက်ဘူးဆိုတာကို ပြလိုက်တာပဲ။** ဒီ ၁၉၆၀ နောက်ဆုံးလွတ်လပ်တဲ့ ရွေးကောက်ပွဲ၊ ပါလီမန် ဒီမိုကရေစီခေတ် နောက်ဆုံးကျင်းပသွားတဲ့ ရွေးကောက်ပွဲမှာ ပြည်သူတွေဟာ သူတို့ရဲ့အာဏာကို ထင်ထင်ရှားရှား ပြသလိုက်တယ်။ သူတို့ ဘာကိုလိုချင်တယ်၊ ဘာကိုတော့ မလိုချင်ဘူး၊ အဓမ္မမှုကို မလိုချင်ဘူး ဆိုတာကို သူတို့ ပြတ်ပြတ် သားသား ပြသွားတာ ဖြစ်တယ်။ အဲဒီဟာကိုပဲ အခုခေတ်သတင်းစာတချို့က အကွဲအပြဲကာလ၊ ၁၉၅၈ ကာလ၊ အယုံအကြည် မရှိအဆို တင်သွင်းခဲ့တဲ့ကာလ၊ ရှုပ်ထွေးတဲ့ကာလကို မီးမောင်း ထိုးပြပြီးတော့ ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီမှာ မဲတွေဝယ်ကြတယ်။ မဲတွေရောင်းကြတယ် စသည်ဖြင့် မဟုတ်မတရားတွေ ပြည်သူလူထုကို တစ်ခါတည်း ဒီမိုကရေစီဆိုတာ မလိုလားအပ်တဲ့ အရာတစ်ခု လိုလို၊ ဘာလိုလိုဖြစ်သွားအောင်၊ ထင်ယောင်ထင်မှားဖြစ်သွားအောင် ရေးသားနေကြတယ်။ အမှန် တော့ **၁၉၆၀ မှာ ပြည်သူလူထုက သူတို့ရဲ့ အာဏာအပြည့်အဝကို သုံးပြီးတော့ သူတို့ဘာ ကိုလိုချင်လဲဆိုတာကို ပြတ်ပြတ်သားသား ပြသသွားတဲ့အပိုင်းကို ဖျောက်ထားတာဖြစ်တယ်။** အဲဒါကို သတိပြုမိကြဖို့ ကျွန်တော်တို့ အထူးတင်ပြချင်တယ်။ ကျွန်တော်တို့ နိုင်ငံမှာလည်း လူနည်းစုအစိုးရပုံစံမျိုး ရှိခဲ့ဖူးတယ်ဆိုတာကို အဓိကတင်ပြချင်တာ ဖြစ်ပါတယ်။

၁၂။ ပြည်ထောင်စုစနစ်နဲ့ လွှတ်တော်(၂)ရပ်

အဲဒီတော့ ပြည်ထောင်စုစနစ် ကျင့်သုံးတဲ့ နိုင်ငံတွေမှာ လွှတ်တော်နှစ်ရပ်ကို ထားရှိတယ်။ အဲဒီလွှတ်တော်နှစ်ရပ်ကိုတော့ ယေဘုယျအားဖြင့် အထက်လွှတ်တော်နဲ့ အောက်လွှတ်တော်လို့ ကျွန်တော်တို့ နားလည်ထားကြတယ်။ နောက်ပြီးတော့ အထက်လွှတ်တော်ကို တစ်ချိန်က မြန်မာပြည်မှာ လူမျိုးစုလွှတ်တော်လို့ ခေါ်ခဲ့ကြတယ်။ အောက်လွှတ်တော်ကိုတော့ ပြည်သူ့လွှတ် တော်လို့ ယေဘုယျအားဖြင့် ခေါ်ကြပါတယ်။ တခြားအခေါ်အဝေါ်တွေကတော့ Upper House ဆိုတာ ရှိတယ်။ အထက်လွှတ်တော်ကိုတော့ ပြည်သူ့လွှတ်တော်၊ Lower House၊ အမေရိကန် မှာတော့ House of Representatives လို့ခေါ်တယ်။ Lower Chamber လို့လည်း ခေါ်သေးတယ်။ အဲဒီ လွှတ်တော်နှစ်ရပ်ပေါင်းတော့မှ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်လို့ ခေါ်တယ်။ ပါလီမန်လွှတ်တော် လို့လည်း ခေါ်တယ်။ အမေရိကန်နိုင်ငံမှာတော့ Senate ဆိုတဲ့ အထက်လွှတ်တော်နဲ့ House of Representative ဆိုတဲ့ အောက်လွှတ်တော်နဲ့ ပေါင်းပြီးတဲ့အခါမှာမှ Congress လို့ စုစုပေါင်းပြီးတော့ ခေါ်တယ်။ အဲဒါ သူ့ရဲ့ ဝေါဟာရ အခေါ်အဝေါ်ဖြစ်ပါသည်။

၁၃။ လူမျိုးစုလွှတ်တော်(၁)

အထက်လွှတ်တော် သို့မဟုတ် လူမျိုးစုလွှတ်တော်နဲ့ ပတ်သက်ပြီးတော့ ပြည်ထောင်စု

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
ပင်လုံပြည်ထောင်စု**

စနစ်နဲ့ ထူထောင်ထားတဲ့ တိုင်းပြည်တစ်ခုမှာ ဒီအထက်လွှတ်တော် သို့မဟုတ် လူမျိုးစုလွှတ်တော် မရှိလို့ကို မရဘူး။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ **ပြည်ထောင်စု စနစ်ဆိုကတည်းက စုပေါင်းနိုင်ငံ တော်စနစ်လို့လည်း တချို့က ခေါ်တယ်။** သဘောကတော့ လူမျိုးအသီးသီး၊ နိုင်ငံအသီးသီး၊ ပြည်နယ်အသီးသီးက သူတို့သီးခြားစီ မနေဘဲနဲ့ နိုင်ငံတစ်ခုကို စုပေါင်းပြီးတော့ ထူထောင်ကြ မယ်ဆိုတဲ့ သဘောတူညီချက်နဲ့ ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံတော်ကို ထူထောင်ခဲ့တဲ့အတွက် အဲဒီလို စုပေါင်းထူထောင်တဲ့အခါမှာ အရင်က သူတို့မှာရှိထားခဲ့တဲ့ အချုပ်အခြာအာဏာတွေကို ဆုံးရှုံးသွားလို့ရှိရင် ပြည်ထောင်စုထူထောင်ရတဲ့အဓိပ္ပာယ်ကလည်း ရှိတော့မှာ မဟုတ်ဘူး။ စုပေါင်း နိုင်ငံတော်အနေနဲ့ ထူထောင်ပြီးတော့ ပြည်ထောင်စု နိုင်ငံတော်ထူထောင်လိုက်တဲ့အခါမှာ သူတို့ရဲ့ နှုတ်ရုံးရင်းစွဲ လွတ်လပ်မှု၊ အာဏာဟာ ပျောက်ကွယ်သွားလို့ မရဘူး။ ဒီမိုကရေစီရဲ့ သဘောတရားနဲ့ အညီ ပြည်နယ်အသီးသီး၊ လူမျိုးအသီးသီးဟာ တန်းတူညီမျှရမယ်၊ လွတ်လွတ်လပ်လပ် နေရ မယ်။ သူတို့ရဲ့အာဏာတွေဟာလည်း ရှိနေရမယ်။ သို့သော်လည်း အာဏာတွေကို အကုန်လုံး ပြည့်ပြည့်ဝဝ ပြည်နယ်အသီးသီးမှာ ပေးထားမယ်ဆိုလို့ရှိရင်တော့ ဒါက ပြည်ထောင်စုထူထောင် လို့ မရပြန်ဘူး။ အဲဒီတော့ ပြည်ထောင်စုဆိုပြီး ထူထောင်နိုင်အောင် သူတို့ရဲ့ အာဏာအသီးသီး ကို ဗဟိုမှာ တချို့ကို အပ်နှင်းရမယ်။ အာဏာအသီးသီးဆိုပေမယ့် အားလုံးကို မဟုတ်ဘူး။ တချို့တစ်ဝက်သော အာဏာတွေကိုပဲ ဗဟိုမှာ အပ်နှင်းရမယ်။ ဗဟိုဆိုတဲ့အခါမှာ ဘယ်ပြည်နယ် ကမှ ဘယ်လူမျိုးကမှ အတိအကျ မပိုင်ဆိုင်ဘူး။ အားလုံးစုပေါင်းပြီး ထူထောင်ထားတဲ့ ဗဟိုအစိုးရ ဖြစ်ရမယ်။ ဗဟိုအစိုးရကို ဘာအာဏာတွေ အပ်နှင်းသလဲဆိုတော့ ကာကွယ်ရေးနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ အာဏာတွေ၊ ငွေကြေးထုတ်လုပ်မှုနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ အာဏာတွေ၊ နိုင်ငံခြားရေးဝါဒ ပြဋ္ဌာန်းမှုအာဏာ တွေ ဒါတွေကို ဗဟိုအစိုးရကို အပ်နှင်းလိုက်တယ်။ အဲဒါက ဗဟိုအာဏာဆိုတဲ့ အတူတကွ ပိုင်ဆိုင်တဲ့ အာဏာပေါ့။ အာဏာကြီးသုံးရပ်ကို အပ်နှင်းပြီးတဲ့အခါမှာ ကြွင်းကျန်တဲ့ အာဏာတွေကို ပြည်နယ်တွေမှာ ဆက်ထားထားတယ်။ အဲဒါကို ကြွင်းကျန်တဲ့ အချုပ်အခြာအာဏာလို့ ခေါ်တယ်။ Residual Power လို့ ခေါ်တယ်။ ဒီလို ကြွင်းကျန်တဲ့ အာဏာတွေကို ဆက်ထိန်းထားတဲ့အခါမှာ လည်း ပြည်နယ်တွေဟာ ကြီးသည်၊ ငယ်သည်၊ လူဦးရေ များသည်၊ နည်းသည်ဖြစ်စေ ဒါတွေနဲ့ မဆိုင်ဘဲနဲ့ ပြည်ထောင်စု ထူထောင်လိုက်တဲ့အတွက် ဘယ်ပြည်နယ်ကမှ ဘယ်လူမျိုးကမှ ပိုပြီး တော့ နိမ့်ကျသွားတာမျိုး၊ ကျွန်ဘဝရောက်သွားတာမျိုး၊ ကိုလိုနီဘဝ ရောက်သွားတာမျိုး မဖြစ်စေ ရဘူး။ အဲဒါကို ပြဋ္ဌာန်းဖို့အတွက် ပြည်နယ်အသီးသီးကနေမှ တူညီတဲ့ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် အရေအတွက်ကို အထက်လွှတ်တော်သို့ စေလွှတ်ရတယ်။ အဲဒါက ပြည်ထောင်စုစနစ်ရဲ့ အနှစ် သာရဖြစ်တယ်။ အဲဒီတော့ အနှစ်သာရအဖြစ်ရော၊ လက်တွေ့အားဖြင့်ရော ဒီအထက်လွှတ်တော် ဟာ ပြည်နယ်တွေကို ကိုယ်စားပြုပါတယ်။ ဒီ Federal စနစ်ဆိုတာက အမှန်တကယ် ဒီမိုကရေစီ စနစ်ပါပဲ။ ဘာမှ ထူးခြားတဲ့စနစ် တစ်ခုမဟုတ်ဘူး။ သာမန်တစ်ပြည်ထောင်စနစ်မှာလည်း အားလုံး တန်းတူညီမျှရမယ်ဆိုတာ ရှိသလို၊ အားလုံးက လွတ်လပ်ရမယ်ဆိုတာ ရှိသလို၊ ပြည်သူတွေရဲ့ လက်ထဲမှာ အာဏာရှိရမယ်ဆိုတာ ရှိသလို တိုင်းနိုင်ငံအသီးသီးက စုပေါင်းပြီးတော့ နိုင်ငံထူထောင် တဲ့အခါမှာလည်း ထိုနည်းလည်းကောင်းပဲ သူတို့ရဲ့ လွတ်လပ်ခွင့်တွေက ရှိနေရမယ်။ သူတို့ရဲ့ တန်းတူညီမျှမှုတွေကလည်း အာမခံထားဖို့လိုတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ပြည်နယ်တွေမှာ သူတို့ရဲ့ အချုပ်အခြာအာဏာကလည်း ရှိနေရမယ်။ တစ်ခုပဲထူးခြားတာက ဗဟိုအစိုးရကို အချုပ်အခြာ

အာဏာတချို့တစ်ဝက်ကို ပေးအပ်တယ်။ ကျန်တာကို သူတို့ပြည်နယ်မှာ ဆက်လက် ထိန်းသိမ်းထားတယ်။ အဲဒါကို အထက်လွှတ်တော်ခေါ် လူမျိုးစုလွှတ်တော်မှ ပြည်နယ်တွေရဲ့ အာဏာတွေကို ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းထားတာလို့ ခေါ်တယ်။

၁၄။ လူမျိုးစုလွှတ်တော်(၂)

အဲဒီတော့ လူမျိုးစုလွှတ်တော် ဒါမှမဟုတ် အထက်လွှတ်တော်နဲ့ ပတ်သက်ပြီးတော့ ထပ်ပြီးတော့ ရှင်းပြချင်တယ်။ ဒီမိုကရေစီအခြေခံတရားအရ လူတိုင်းဟာ တန်းတူညီမျှရမယ်။ လွတ်လပ်ကြရမယ်ဆိုတဲ့ အချက်ရှိနေလို့ တရားမျှတပြီး စစ်မှန်တဲ့ ပြည်ထောင်စုရယ်လို့ ထူထောင်မယ်ဆိုတဲ့အခါကျတော့ အဲဒီ ခုနကပြောတဲ့ အခြေခံတရားတွေနဲ့ပဲ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ပြည်ထောင်စုကြီးဟာ ပြည့်နေဖို့လိုတယ်။ သာမန်လူမျိုးတစ်မျိုးပဲ ရှိနေတဲ့နေရာမှာ သိပ်ပြီးတော့ ပြဿနာမပေါ်ဘူး။ သို့သော်လည်း မြန်မာနိုင်ငံလိုဟာမျိုးမှာ လူမျိုးအများကြီးရှိတယ်။ ပြည်နယ်တွေနဲ့ ခွဲထားတယ်ဆိုတဲ့အခါကတော့ အဲဒီပြည်နယ်တွေဆီကို ဒီမိုကရေစီအရောက်ပို့ဖို့အတွက် လွတ်လပ်မှု ရှိနေဖို့အတွက် တန်းတူညီမျှမှုတွေ ရှိနေဖို့အတွက် အထက်လွှတ်တော်ဆိုတာ ရှိပေးရတယ်။ အောက်လွှတ်တော်ဆိုတာလည်း ရှိပေးရတယ်။ Federal System ရှိပေးရတယ်။ စစ်မှန်တဲ့ ပြည်ထောင်စုဆိုတာ တည်ဆောက်ရတယ်။ အဲဒါကို ဘာလို့ ဒီလောက်နားလည်ရ ခက်ခဲ့ရတာလဲ။ ဒီလောက် နားမလည်လို့လည်း ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံမှာ နှစ်ပေါင်းမြောက်မြားစွာ သွေးမြေတွေကျပြီး တော့ ဆင်းရဲဒုက္ခ ရောက်ခဲ့ကြရတယ်။ ဘာနဲ့တူသလဲဆိုတော့ ၁၉၉၀ ခုနှစ် ရွေးကောက်ခံ လွှတ်တော်အမတ် ဦးခွန်မာကိုဘန်း ပြောခဲ့သလိုပဲ **ဒီမိုကရေစီဆိုတဲ့ဟာနဲ့ Federal ဆိုတဲ့ဟာက စက်ဘီးတစ်စင်းရဲ့ ရှေ့ဘီးနောက်ဘီးလိုပဲ တစ်ခုတည်းနဲ့ ဆက်စီးလို့ မရဘူး။** ရှေ့ဘီးပေါက်ရင်လည်း ဒီစက်ဘီးက သွားလို့မရဘူး။ နောက်ဘီးပေါက်ရင်လည်း ဒီစက်ဘီးကို ဆက်စီးလို့ မရဘူး။ ရှေ့ဘီးရော နောက်ဘီးပါ လေပြည့်နေမှ ကောင်းနေမှ ဒေါင်ဒေါင်မြည်နေမှ ဒီစက်ဘီးက ရှေ့ကို ချောချောမောမော အရှိန်ပြင်းပြင်းနဲ့ ဆက်လက်ပြီးတော့ စီးသွားလို့ ရမယ်။ အဲဒီတော့ ဒီမိုကရေစီကိုပဲ လုပ်ရအောင် federal ကို နောက်မှလုပ်ရအောင်ဆိုပြီး ပြောတဲ့လူကိုတော့ မသိနားမလည်တဲ့လူလို့ သတ်မှတ်ရမှာပဲ။ ဒါပေမဲ့ ခက်တာက အဲဒီလို ပြောတဲ့လူတွေဟာ တကယ့် နိုင်ငံရေးသမားကြီးတွေ ဖြစ်နေတာပါပဲ။ ဒီလို နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်တွေ၊ လူငယ်ခေါင်းဆောင်တွေကြားမှာ အဲဒီလို ပြောတဲ့လူတွေရှိလာတဲ့အခါကျတော့ Journalist တွေ၊ သတင်းစာဆရာတွေထဲမှာပါ အဲဒီလို လူမျိုးတွေရှိနေပြန်တော့ တော်တော်ကို စိတ်မကောင်းဖြစ်မိတယ်။ သူတို့ အဲဒီလို ပြောလိုက်ခြင်းအားဖြင့် သူတို့ဒီမိုကရေစီကို နားမလည်ကြောင်း လူသိသွားတာက အရေးမကြီးဘူး။ သူတို့စကားဟာ ဘယ်လိုအဓိပ္ပာယ်ရောက်သွားလဲဆိုတာ သူတို့မသိဘူး။ ဘယ်လို အဓိပ္ပာယ်ရောက်သွားလဲဆိုတော့ ဒီစက်ဘီးဟာ ဘီးနှစ်လုံးနဲ့ သွားမှာဖြစ်မယ်ဆိုတာတော့ ဟုတ်တယ်။ ဒါပေမဲ့ လောလောဆယ် ငါထိုင်နေတဲ့ ဘီးက အရေးကြီးတယ်။ ငါ ထိုင်နေတဲ့ဘီးကိုပဲ အရင် လေဖြည့်ရအောင်လို့ ပြောသလိုပဲ ဖြစ်နေတယ်။ မင်းဘက်ကဘီးကို ခဏထားဦးကွာဆိုတာမျိုးပေါ့။ အဲဒီလိုလုပ်လို့လည်း ကျွန်တော်တို့တိုင်းပြည်ဟာ ခေတ်နောက်ကျကျန်ခဲ့တာပေါ့။ ဒီပြည်နယ်တစ်ခုခုပဲ၊ ဒါမှမဟုတ် ပြည်မကပဲ၊ ဒါမှမဟုတ် လူမျိုးတစ်မျိုးမျိုးကပဲ၊ တိုးတက်ပြီးတော့ ကျန်တဲ့လူတွေရဲ့ ယဉ်ကျေးမှုတွေ၊ ဘာသာစကားတွေ၊ ဖိနှိပ်မယ်၊ ချိုးနှိမ်ထားမယ်ဆိုရင် ဒါဟာ

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
ပင်လုံပြည်ထောင်စု**

ပြည်ထောင်စု မဟုတ်တော့ဘူး။ ဒါကိုလိုနီ ဖြစ်သွားပြီ။ အဲဒီကျရင် ဘယ်သူတိုးတက်သလဲ၊ ဘယ်သူမှ မတိုးတက်ဘူး။ ကျန်တဲ့ပြည်နယ်တွေကို ဖိနှိပ်ထားလို့၊ ကျန်တဲ့လူမျိုးတွေကို ဖိနှိပ်ထားလို့ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ်လည်း တိုးတက်လာမယ် မထင်နဲ့။ ဘယ်တော့မှ မတိုးတက်ဘူး။ စဉ်းစားလည်း ကြည့်ကြပါဦး။ **“သူ့ဂုဏ်ကိုမြင့်၊ ကိုယ့်ဂုဏ်မြင့်၏၊ သူ့ဂုဏ်ကိုနိမ့်၊ ကိုယ့်ဂုဏ်နိမ့်၏”** ဆိုတဲ့ အဖိုးတန်လှတဲ့ ပညာရှိစကားတွေ၊ ဆိုဆုံးမတဲ့စကားတွေ ရှိနေတာပဲ။

ဒါ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံက သက်ပြေပြနေတာ။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နဲ့ပတ်သက်ပြီး တွေးခေါ်တဲ့ အခါမှာ လည်း ထိုနည်းလည်း ကောင်းပဲလေ။ တိရစ္ဆာန်တွေကို သတ်ပြီးတော့ သစ်ပင်တွေကို ခုတ်ခုတ်ပြီးတော့ ဖြန့်တီးနေကြရင် နောက်ဆုံးတော့ ကိုယ်လည်း သူတို့နဲ့အတူ ပြန့်တီးရမှာ၊ ပျက်စီးခြင်းကို ရောက်ရမှာ မလွဲပါဘူး။ သဘာဝဝန်းကျင်မှာ သက်ရှိအားလုံးဟာ ကိုင်းကျွန်းမို့၊ ကျွန်းကိုင်းမို့ ရှေးပဝေသဏီက စတင်ရှိခဲ့ကြတာပါ။ တစ်ကိုယ်ကောင်းဝါဒ ကျင့်သုံးပြီး ငါ့လူမျိုး တစ်မျိုးတည်း ကောင်းစားရမယ် ကျန်တာတွေ မျိုးတုံးအောင်လုပ်မယ်ဆိုရင် တိုင်းရင်းသား စည်းလုံးမှုတွေ လျော့နည်းလာတာနဲ့အမျှ အဲဒီလူမျိုးကိုပါ အိမ်နီးချင်း၊ ပိုအားကောင်းတဲ့ လူမျိုးက နိုင်ထက်စီးနင်း ဝါးမြိုဖို့ လုပ်လာမှာဖြစ်တယ်။ အားလုံးစည်းစည်းလုံးလုံး ချစ်ချစ်ခင်ခင်နဲ့ တန်းတူ ရည်တူ နေထိုင်နိုင်ကြရင်တော့ အပြင်ပယောဂတွေ ဝင်လာနိုင်မှာ မဟုတ်ဘူး။ ဒီတော့ ဒီမိုကရေစီ အခြေခံတရားအားဖြင့် ပြည်နယ်တိုင်း၊ လူမျိုးတိုင်းဟာ လွတ်လပ်မှုတွေ၊ တန်းတူညီမျှမှုတွေ ခံစားနိုင်အောင် ဒီလိုစနစ်နဲ့ လုပ်ခြင်းအားဖြင့်သာ ငြိမ်းချမ်းမှုကို တည်ဆောက်နိုင်တယ်။ နောက် ပြီးတော့ စည်းလုံးမှုကို တည်ဆောက်နိုင်တယ်။ ခိုင်မာတဲ့နိုင်ငံတစ်ခုကို တည်ဆောက်နိုင်တယ်။ အဲဒီလိုဖြစ်နိုင်အောင်လည်း အမေရိကန်စတဲ့ Federal နိုင်ငံအသီးသီးကို ကျွန်တော်တို့ လက်တွေ့ မှာမြင်နေရပြီပဲ။ ကနေဒါတို့၊ အိန္ဒိယတို့၊ မလေးရှားတို့လည်း ပြည်ထောင်စုအဖြစ် တည်ထောင် ပြီး တဖြည်းဖြည်း တိုးတက်သွားကြတာပဲ။ ကျွန်တော်တို့မှာ ကြည့်စရာ၊ မြင်စရာ၊ ရှုစရာ၊ အတုယူစရာတွေ အများကြီး ရှိပါတယ်။ အဲဒီတော့ Federal စနစ်ဆိုတာမှာ လူမျိုးစုလွတ်တော်၊ အထက်လွတ်တော်ဆိုတဲ့ဟာမှာ လက်တွေ့အားဖြင့်ရော အနှစ်သာရအားဖြင့်ရော စစ်မှန်တဲ့ ပြည်ထောင်စုစနစ်ကို ပုံဖော်ဖို့အတွက် လိုအပ်တဲ့အရာဖြစ်တယ်ဆိုတာကို အားလုံးက အလေး အနက် နားလည်ထားကြဖို့ လိုပါတယ်။

၁၅။ လူမျိုးစုလွတ်တော် (၃)

‘ပင်လုံ’ဆိုတဲ့ စကား လူတိုင်းပါးစပ်ဖျားမှာလည်း ရှိပါတယ်။ လူတိုင်းလည်း ကြားဖူးကြ တယ်။ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံမှာ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် ဖြစ်လာဖို့အတွက် ပင်လုံစိတ်ဓာတ် ပေါ်မှာ အခြေခံထားတယ်။ အဲဒါကြောင့် ပြည်ထောင်စုနေဆိုပြီးတော့ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၂ ရက် နေ့ ပင်လုံစာချုပ် ရေးထိုးခဲ့တဲ့နေ့ကို အထိမ်းအမှတ်အနေနဲ့ ကျင်းပကြတယ်။ ပြည်ထောင်စု ခိုင်မြဲဖို့အတွက်ဆိုရင်လည်း ပင်လုံစိတ်ဓာတ်ရှိဖို့လိုတယ်ဆိုတာကိုလည်း ပြောကြတယ်။ ဆိုကြ တယ်။ ရေးကြတယ်။ သို့သော်လည်း ဒီနေ့ထိ ပင်လုံစိတ်ဓာတ်ဆိုတာ ဘာလဲဆိုတာ ဂဃနဏ သိကြပုံ မပေါ်ဘူး။ အမှန်ကတော့ ဒီရမ်းပြည်မှာရှိတဲ့ ပင်လုံဆိုတဲ့ မြို့ကလေးမှာ တိုင်းရင်းသား ခေါင်းဆောင်တွေနဲ့ အမျိုးသားခေါင်းဆောင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းတို့အတူတကွ တိုင်းနိုင်ငံတစ်ခု၊ ပြည်ထောင်စုတစ်ခု ထူထောင်ကြမယ်ဆိုပြီးတော့ စာချုပ်လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့တာဖြစ်တယ်။ အဲဒီ

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
ပင်လုံပြည်ထောင်စု**

ကနေပြီးတော့ ပင်လုံစိတ်ဓာတ်ဆိုတာ ဖြစ်လာတယ်။ ပြည်ထောင်စုနေဆိုတာဖြစ်လာတယ်။ ဒီ ပင်လုံစိတ်ဓာတ်ဆိုတာကို သေသေချာချာ ဂဗဏ္ဍာပြန်ပြီး အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုမယ်။ အဲဒီစိတ်ဓာတ် ဆိုတာ ဘာတုန်း၊ ပင်လုံမြို့မှာ ရေးထိုးခဲ့ကြတာနဲ့ ပင်လုံစိတ်ဓာတ်ဆိုတာ ဘယ်လိုလို့ပေါ်လာ တာတုန်း၊ ဘာကိုဆိုလိုတာလဲ။ အဲဒီတော့ သေသေချာချာ ပြန်ကြည့်မယ်ဆို အဲဒီတုန်းက အားလုံး ဟာ ပြည်ထောင်စုကို အတူတကွ ထူထောင်ကြမယ်။ ဗမာအပါအဝင် တိုင်းရင်းသား အားလုံး တန်းတူအခွင့်အရေးတွေ ရကြမယ်။ လွတ်လပ်ရေးကို အတူတကွ ယူကြမယ်။ လူမျိုးတစ်မျိုးကသာ လွတ်လပ်ရေးကို ယူပြီးတော့ ကျန်တဲ့လူမျိုးက ကျွန်ုပ်ရမယ်ဆိုတာမျိုး သဘောတူခဲ့တာ မဟုတ် ဘူး။ အားလုံးက လွတ်လပ်ရေးအရသာကို ခံစားကြမယ်။ အတူတကွ အင်အားကိုလိုနီ လက် အောက်ကနေ လွတ်မြောက်ကြမယ်။ အဲဒါအပြင် အချင်းချင်းလည်း တစ်ဦးနဲ့တစ်ဦး ကိုလိုနီကျွန် ပြုတာ မရှိစေဘူး။ ကျွန်ုပ်ဘဝကနေ အပြီးအပိုင် လွတ်မြောက်ရတယ်ဆိုတဲ့ ယုံကြည်ချက်ကို စိုက်ထူခဲ့တာပါ။ အဲဒါက ပင်လုံစိတ်ဓာတ်လို့ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်လို့ရတယ်။ တစ်နည်းအားဖြင့် ပြော ရမယ်ဆိုရင်တော့ Federal စိတ်ဓာတ်၊ ပြည်ထောင်စုစိတ်ဓာတ်ပေါ့။ အဲဒါကို ထပ်ဆင့်ပြီး အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်မယ်ဆိုရင် ဒီမိုကရေစီကို ယုံကြည်တဲ့ သဘောပါပဲ။ ဒီမှာ ဒီမိုကရေစီရဲ့ အခြေခံ သဘောတရား တွေပြန်ပြီး ပေါ်လာတယ်။ သာတူညီမျှရေး၊ လွတ်လပ်ရေး၊ ဒါတွေက အဲဒီတုန်းက တောင်းဆိုခဲ့ တဲ့ဟာတွေပါပဲ။ ပင်လုံစိတ်ဓာတ်ဆိုတာ Federal စိတ်ဓာတ်၊ ပြည်ထောင်စုစိတ်ဓာတ်ဖြစ်တယ်။ ဒီမိုကရေစီကို လူတိုင်းခံစားရအောင်၊ ပြည်နယ်တိုင်းခံစားရအောင်၊ လူမျိုးတိုင်းခံစားရအောင်၊ အဲဒီအခြေခံတရားနဲ့ တိုင်းပြည်ကို ထူထောင်ဖို့ ဖြစ်တယ်။ အဲဒီတော့ ဒီမိုကရေစီရဲ့ အသီးအပွင့် တွေ၊ အားလုံးတန်းတူညီမျှ ခံစားကြပြီဆိုရင်တော့ တိုင်းပြည်ဟာ ငြိမ်းချမ်းသာယာဖို့ပဲ ရှိတယ်။ ငြိမ်းချမ်းသာယာတဲ့ နိုင်ငံဟာ တိုးတက်ဖို့ပဲရှိတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒီမိုကရေစီစိတ်ဓာတ်တွေ ဆိတ်သုဉ်း လာတဲ့ခါမှာ ပင်လုံစိတ်ဓာတ်တွေ ဆိတ်သုဉ်းလာတဲ့ခါမှာ တိုင်းရင်းသားတွေက ရထိုက်တဲ့အခွင့် အရေးတွေ အပြည့်အဝ ရမလာတဲ့အခါမှာ အဲဒါ ပြဿနာတွေ စတင်တာပဲ။ ပြည်တွင်းစစ် အရှိန် ပိုမြင့်လာတယ်။ နောက်ပြီးတော့ စစ်အာဏာလည်း တဖြည်းဖြည်း ကြီးထွားလာတယ်။ နောက်ဆုံးတစ်တိုင်းတစ်ပြည်လုံး စစ်ကျွန်ဘဝကို ရောက်ခဲ့ကြတာပဲ။ အဲဒါက ပင်လုံစိတ်ဓာတ်တွေ စိတ်သုဉ်းသွားတဲ့အတွက် ဖြစ်တယ်။ ပင်လုံစိတ်ဓာတ်တွေ ဆိတ်သုဉ်းသွားတယ်ဆိုတာကလည်း ဒီမိုကရေစီဆိတ်သုဉ်းသွားလို့ Federal စိတ်ဓာတ်တွေ ဆိတ်သုဉ်းသွားလို့ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီတော့ ပင်လုံစိတ်ဓာတ်ရယ်၊ Federal စိတ်ဓာတ်ရယ်၊ ဒီမိုကရေစီယုံကြည်မှု တရားတွေကို ခွဲခြားလို့ မရဘူး။ အဲဒီတော့ ဒီစိတ်ဓာတ်တွေ ဒီမိုကရေစီတရားတွေ ပြန်လည်ရှင်သန်ဖို့ဆိုတာ ကျွန်တော်တို့ အားလုံး ရဲ့ တာဝန်ဖြစ်ပါတယ်။

၁၆။ ပြည်သူ့လွှတ်တော်(၁)

ပြည်သူ့လွှတ်တော်(ခေါ်) အောက်လွှတ်တော်နဲ့ပတ်သက်ပြီးတော့ အရင်က အတော်အ သင့် ပြောထားခဲ့ပြီပေါ့။ အဲဒီမှာတော့ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်တွေကို မဲဆန္ဒနယ်မြေအသီးသီးကနေ ရွေးကောက်တာဖြစ်တယ်။ ပြည်နယ်ကြီးရင်ကြီးသလို၊ မဲဆန္ဒနယ်မြေတွေလည်း များမယ်။ လူဦးရေ များရင်များသလို မဲဆန္ဒနယ်မြေတွေလည်း များနိုင်တယ်။ အဲဒီတော့ လူတွေစေလွှတ်တဲ့ ကိုယ်စား လှယ်တွေလည်း များနိုင်တယ်။ ဒီအောက်လွှတ်တော်မှာ လူအများစုကို လူများရင် များသလို

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
ဝင်လုံပြည်ထောင်စု**

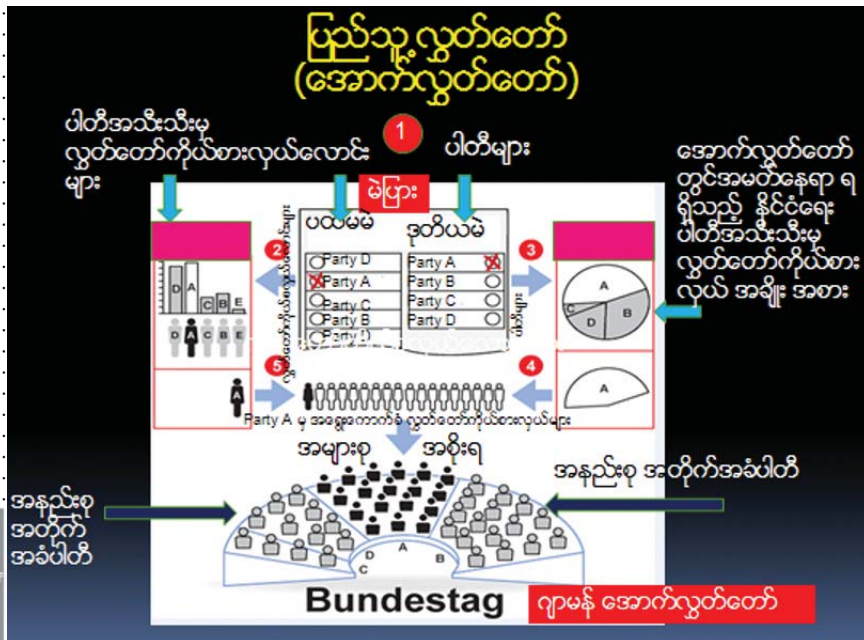
ကိုယ်စားပြုတာကို တွေ့ရတယ်။ အောက်လွှတ်တော်မှာတော့ လူများတဲ့နယ်က အမတ်ပိုများမယ်၊ အထက်လွှတ်တော်မှာတော့ လူများတဲ့ပြည်နယ်နဲ့ လူနည်းတဲ့ပြည်နယ်တွေဟာ ကိုယ်စားလှယ်အရေ အတွက် အတူတူပဲ စေလွှတ်ရတယ်။ ဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းတဲ့အခါမှာတော့ လွှတ်တော်နှစ်ရပ်စလုံးက ပေါင်းပြီးတော့ ပြဋ္ဌာန်းရတယ်။ တစ်ပြည်ထောင်စနစ်မှာကျတော့ ပြည်သူ့လွှတ်တော်က ဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းလိုက်ရင် ပြီးသွားတာပဲ။ ဒါပေမယ့် ဒီအောက်လွှတ်တော်နဲ့ အထက်လွှတ်တော် နှစ်ခုထားရှိတဲ့ နိုင်ငံမှာကျတော့၊ ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းတဲ့အခါမှာ အထက်လွှတ်တော်ရော အောက်လွှတ်တော်ကပါ နှစ် ရပ်စလုံးက သဘောတူညီဖို့ လိုတယ်။ အဲဒီတော့မှ အများစုရဲ့ အလိုရော အနည်းစုရဲ့ အလိုပါ သဘောတူတဲ့ကိစ္စ၊ နှစ်ဦးနှစ်ဖက်လုံးကို အကျိုးစီးပွားဖြစ်ထွန်းစေတဲ့အရာလို့ အာမခံလို့ ရတယ်။ ဥပမာအားဖြင့် တစ်ပါတီအာဏာရှင်စနစ်ဆိုတာမျိုးမှာ ပါတီကလည်း တစ်ပါတီတည်း ရှိတယ်။ ပြီးတော့ ဒီလွှတ်တော်မှာ ဘယ်လောက်ပဲ အောက်လွှတ်တော်တွေ အထက်လွှတ်တော်တွေ ကွဲ နေပါစေ ပါတီက တစ်ပါတီတည်းရှိတဲ့အခါကျတော့ အစိုးရလုပ်သလိုပဲ ပါတီက လိုက်လုပ်မှာပဲ။ ဆိုလိုတာက လွှတ်တော်မှာလည်း ဒီလူတွေပဲ၊ အစိုးရလုပ်တာလည်း ဒီလူတွေပဲဆိုတော့ အတိုက် အခံ လုပ်မယ့်ပါတီဆိုတာလည်း မရှိဘူး။ အချေအတင် ငြင်းခုံကြတာ မရှိတော့ဘူး။ လက်ညှိုး ထောင်ခေါင်းညှိတ်လွှတ်တော်သာ ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် အန္တရာယ်အရမ်းကြီးသွားတယ်။ ဒီမိုကရေစီ မရှိတော့ဘူး။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ အစိုးရအဖွဲ့နဲ့ ဥပဒေပြုအဖွဲ့ ပြည်သူ့လွှတ်တော်ပေါ့နော်။ အောက်လွှတ်တော်နဲ့ အထက်လွှတ်တော်ပေါင်းထားတာဟာ ဘာမှ ကွဲပြားခြားနားမှု မရှိတော့ဘူး။ တစ်ပါတီအာဏာရှင်စနစ်မှာ အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့က ဘယ်လိုအုပ်ချုပ်မလဲဆိုတာကို ဒီအဖွဲ့ထဲက လူတွေကပဲ လွှတ်တော်မှာ ပြန်ပြီးပြဋ္ဌာန်းတတ်ကြတယ်။ ဒါတွေဟာ ဒီမိုကရေစီဆိတ်သုဉ်းဖို့ လမ်းပေါ်ရောက်နေတယ်။ ဥပမာ - မဆလ ခေတ်တုန်းကဆိုရင် ၁၉၇၄ constitution ဆိုပြီးတော့ အခြေခံဥပဒေတွေ ပြဋ္ဌာန်းလိုက်တယ်။ အဲဒီမှာ အခွင့်အရေးတွေ အများကြီးပေးထားတယ်။ သို့ သော်လည်း လွှတ်တော်ကနေ လုံခြုံရေးတွေ အကြောင်းပြပြီးတော့ အရေးပေါ်ဥပဒေတွေအမျိုးမျိုး ပြန်ပြဋ္ဌာန်းလိုက်တယ်။ အဲဒီတော့ အခြေခံဥပဒေဆိုတာ စာအုပ်ထဲမှာပဲရှိပြီး တကယ်တမ်းမှာတော့ လွှတ်တော်က ပြဋ္ဌာန်းလာတဲ့ ဥပဒေတွေကပဲ အတည်ဖြစ်လာသည်။ တရားရေးမဏ္ဍိုင်ဆိုတာလည်း သဘောလောက်ပဲ ရှိတယ်။ တရားသူကြီးချုပ်ကိုလည်း ဒီတစ်ပါတီအာဏာရှင် စနစ်ကနေ ခန့် အပ်ထားတဲ့အတွက် ရုပ်သေးတရားသူကြီးချုပ်ပဲ ဖြစ်နေတယ်။ ဒီတော့ သူက အခြေခံဥပဒေနဲ့ မကိုက်ညီတဲ့ ဆန့်ကျင်တဲ့ဥပဒေတွေ ပြဋ္ဌာန်းနေတာတောင်မှ ဘာမှပြောပိုင်ခွင့်မရှိဘူး။ သူ့မှာ ဘာအာဏာမှ မရှိဘူး။ လွတ်လပ်ခွင့်လည်း မရှိဘူး။ အဲဒီမှာ ဒီမိုကရေစီဆိတ်သုဉ်းမှုဟာ ပိုပြီး ထင်ရှားလာတယ်။ အဲဒါကြောင့် ခုနကပြောတဲ့ အထက်လွှတ်တော်နဲ့ အောက်လွှတ်တော်ခွဲထားရ ခြင်းအကြောင်းရင်း၊ လွှတ်တော်ရဲ့ အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့ရယ်၊ တရားရေးအဖွဲ့ရယ်ဆိုပြီးတော့ ပြည်သူ့ အာဏာကို သုံးပိုင်းခွဲထားရတဲ့ အကြောင်းရင်း၊ ဒါတွေကို အကုန်လုံးပြန်ကြည့်မယ်ဆိုရင် ခုနက ပြောခဲ့သလို အာဏာကို တစ်နေရာတည်းမှာ စုပြုံထားဖို့ အချက်က အဓိကပါ။ အောက်လွှတ် တော်မှာ ဥပဒေရေးဆွဲတဲ့အခါမှာ တကယ်ဒီမိုကရေစီစစ်မှန်တယ်ဆိုရင် လွှတ်တော်နှစ်ရပ်လုံးက သဘောတူတဲ့ဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းပြီးတဲ့အခါမှာတောင် တရားရေးမဏ္ဍိုင်ကလည်း ဥပဒေနဲ့ကိုက်ညီမှု ရှိ/မရှိဆိုတာ ပြန်လည်စစ်ဆေးရတယ်။ တကယ်လို့ အခြေခံဥပဒေနဲ့ မကိုက်ညီရင် တရားရေးမဏ္ဍိုင် ကလည်း ဝင်ကန့်ကွက်နိုင်တယ်။ အဲဒီလို အပြန်အလှန် ထိန်းညှိနိုင်တဲ့အခါမှာ ဒီမိုကရေစီရှင်သန်

ဖို့ဆိုတာ ပိုပြီးတော့ အာမခံချက်ရှိလာတယ်။ တိုင်းပြည်ရဲ့ လွတ်လပ်မှု၊ တိုင်းပြည်ရဲ့ ငြိမ်းချမ်းမှု တွေအတွက်လည်း အာမခံချက် ပိုပြီးတော့ ရှိတယ်။

၁၇။ ပြည်သူ့လွှတ်တော်(ဂျာမန်ပြည်ထောင်စုအောက်လွှတ်တော်-၁)

အခုတစ်ခါ ပြည်သူ့လွှတ်တော် (ခေါ်) အောက်လွှတ်တော်နဲ့ ပတ်သက်ပြီးတော့ ဆက်လက်ပြီးတော့ ဆွေးနွေးသွားမယ်။ ပိုပြီးတော့ လက်တွေ့ကျအောင် Bundestage လို့ခေါ်တဲ့ ဂျာမန်အောက်လွှတ်တော်မှာ ပြည်သူ့လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်တွေကို ဘယ်လို ရွေးကောက်သလဲဆိုတာ ဥပမာအနေနဲ့ ပုံဖော်ပြီး အကြမ်းရှင်းပြပါမယ်။ ပုံအပေါ်ပိုင်း အလယ်မှာ တွေ့တဲ့အတိုင်း မဲပြားတစ်ပြားရှိတယ်။ အဲဒါက မဲဆန္ဒနယ်မြေအသီးသီးက မဲဆန္ဒပေးမယ့် လူဖြည့်ရမယ့် မဲဖြစ်တယ်။ အဲဒီမဲပြားမှာ ဘယ်ဘက်မှာ တစ်ခုခြစ်မယ်၊ ညာဘက်မှာ တစ်ခုခြစ်ရမယ်။ ဘယ်ဘက်ကဟာကတော့ ပထမမဲ၊ ညာဘက်ဟာတော့ ဒုတိယမဲ၊ ပထမမဲဟာ ပါတီအသီးသီးကနေပြီးတော့ ရွေးချယ်ထားတဲ့၊ လျာထားတဲ့ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းအတွက် ဖြစ်တယ်။ ညာဘက်က ဒုတိယမဲကတော့ မှတ်ပုံတင်ထားပြီး ရွေးကောက်ပွဲဝင်တဲ့ တရားဝင်ပါတီတွေရဲ့ စာရင်းဖြစ်တယ်။ အဲဒီတော့ မဲဆန္ဒပေးမယ့်လူက ပထမမဲအတွက် ဘယ်ဘက်ဟာဆိုလိုတာက ဘယ်ပါတီက ဖြစ်ဖြစ် ကြိုက်နှစ်သက်တဲ့ နိုင်ငံရေးသမားတစ်ယောက်ရဲ့ နာမည်ကို ရွေးချယ်ရမယ်။ ခြစ်ရမယ်၊ မဲပေးရမယ်။ ညာဘက်က ဒုတိယမဲမှာတော့ ကြိုက်နှစ်သက်တဲ့ ပါတီတစ်ခုခုကို ရွေးချယ်ရမယ်။ ခြစ်ရမယ်။ ထပ်ရှင်းရရင် သူပေးတဲ့ မဲဆန္ဒနယ်မြေမှာ ရှိတဲ့အမတ်လောင်းတစ်ယောက်ယောက်ကို

သူမဲပေးပြီးတဲ့အခါမှာ ညာဘက်က ဒုတိယမဲကျတော့လည်း အဲဒီအမတ်လောင်းရဲ့ ပါတီကိုပဲ မဲပေးရမယ်လို့ မဆိုလိုဘူး။ ကိုယ်ကြိုက်တဲ့ တခြားပါတီကို မဲပေးနိုင်တယ်။ ဥပမာအားဖြင့်

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
ဝင်လုံပြည်ထောင်စု**

ပါတီ A က လူကိုပဲ ကြိုက်တယ်ဆိုရင် ပထမရော၊ ဒုတိယမဲပါ ပါတီ A ကို ခြစ်ထားနိုင်တယ်။ ဒါပေမယ့် တစ်ခါတစ်ရံမှာ အမတ်လောင်းကို မကြိုက်ဘူး။ ပါတီ A ကိုတော့ ကြိုက်တယ်။ ဆိုလိုတာက ပါတီ A ကို ကြိုက်သော်လည်း ပါတီ A စာရင်းသွင်းထားတဲ့ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် လောင်းကို မကြိုက်ဘူး။ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးအရဖြစ်ဖြစ်၊ သမာဓိရေးအရဖြစ်ဖြစ်၊ အကြောင်းအမျိုးမျိုး ကြောင့်ဖြစ်ဖြစ် တခြားပါတီက နိုင်ငံရေးသမားတစ်ယောက်ယောက်ကို ကြိုက်လို့ရှိရင်လည်း ဒါ သူပေးလို့ရတယ်။ အဲဒီတော့ စိတ်ကြိုက်ပါတီနဲ့ စိတ်ကြိုက်အမတ်လောင်း တစ်ထပ်တည်းဖြစ် စရာမလိုဘူး။ ပထမကနေ မဲအများဆုံးရတဲ့ အမတ်လောင်းက ဒီမဲဆန္ဒနယ်မြေရဲ့ လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်ဖြစ်သွားတယ်။ ဒါက အမတ်လောင်းတိုက်ရိုက်ရွေးတာ၊ ညာဘက်က ဒုတိယမဲကျ တော့ အဲဒီမဲဆန္ဒနယ်မြေမှာ မဲအများဆုံးရသွားတဲ့ ပါတီက မဲအရေအတွက် အချိုးအစားရာခိုင် နှုန်းအလိုက် လွှတ်တော်မှာ အမတ်နေရာ ဘယ်နှစ်နေရာရမလဲဆိုတာကို သတ်မှတ်တယ်။ ပြီး တော့ ညာဘက်မှာ နံပါတ် ၃ လို့ရေးထားတယ်။ အဲဒါလည်း ပြထားတယ်။ ဥပမာအားဖြင့် ပါတီ A က မဲအများဆုံးရသွားတယ်။ ကျန်တဲ့ပါတီ B တို့ C တို့ D တို့က ပါတီ A လောက် မရ ဘူး။ အဲဒါက လူပုဂ္ဂိုလ်တွေ မပါသေးဘူး။ ဒါက ပါတီအသီးသီးကနေပြီးတော့ တစ်နိုင်ငံလုံး အဲဒါတွေပေါင်းလိုက်တဲ့အခါကျတော့ ပါတီအသီးသီးကနေ ဘယ်လောက်ရာခိုင်နှုန်းစီ အမတ်နေရာ ရမယ်ဆိုတာကို ပြတယ်။ ပြန်ပြောရရင် ပထမမဲကနေ လူပုဂ္ဂိုလ်နိုင်ငံရေးသမားကို ပြည်သူက တိုက်ရိုက်ရွေးတာဖြစ်တယ်။ အဲဒီကနေပြီးတော့ ဂျာမန်အောက်လွှတ်တော်ကို စေလွှတ်တယ်။ စေလွှတ်တဲ့အခါကျတော့ အများစုမဲရတဲ့ပါတီက အစိုးရဖွဲ့တယ်။ မဲအနည်းငယ်ရတဲ့ပါတီတွေက အတိုက်အခံပါတီအဖြစ် ပါလီမန်မှာ နေရာရတယ်။ အဲဒီတော့ အဲဒီမှာ အနည်းစု၊ အများစုဆိုတာ လည်း ပေါ်လွင်လာတယ်။ ဒါက လူမျိုးနဲ့မဆိုင်ဘူး။ ဘာသာရေးနဲ့လည်း မဆိုင်ဘူး။ ပါတီနဲ့ပဲ ဆိုင်တယ်။ အဲဒါ မဲအရေအတွက် အနည်းအများပေါ်မှာ မူတည်တယ်။ ပြည်နယ်အလိုက် ခုနက ပြောသလို ပြည်နယ်ကြီးတဲ့လူက မဲဆန္ဒနယ်ပိုများပြီး လူဦးရေများတဲ့နေရာက မဲများဆိုသလို စေလွှတ်တဲ့ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် အရေအတွက်ကလည်း အဲဒီအတိုင်းပဲ။ အဲဒီ အောက် လွှတ်တော်ရဲ့ သဘောက လူများရင် များသလို အမတ်ဦးရေလည်း များမယ်။ အများစုရဲ့ ဆန္ဒဟာ အဲဒီမှာ ပေါ်လွင်သွားတယ်။

၁၈။ ပြည်သူ့လွှတ်တော် (ဂျာမန်ပြည်ထောင်စုအောက်လွှတ်တော်-၂)

ပြီးခဲ့တဲ့ စာမျက်နှာမှာ ဂျာမန်အောက်လွှတ်တော်ကို ပြည်သူ့ကိုယ်စားလှယ်တွေ၊ လွှတ်တော် အမတ်တွေကို စေလွှတ်တဲ့နေရာမှာ ဘယ်လိုရွေးကောက်တယ်ဆိုတာကို ဖော်ပြထားတယ်။ အခု အဲဒီဟာကို အကြမ်းဖျင်းပြန်ပြောပြမယ်။ နောက်စာမျက်နှာမှာ ဒီထက်ပိုပြီးတော့ ရှင်းသွားမယ်။ အဲဒီတော့ ပုံကိုကြည့်လိုက်မယ်ဆိုရင် အနီရောင်ကတော့ ပထမ မဲအရ တိုက်ရိုက်ရွေးကောက်ခံရ တဲ့ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်တွေပေါ့။ ဒီမှာတော့ ၂၉၉ ဆိုပြီး လျာထားတဲ့သဘောပေါ့။ နောက် ပါတီအမတ်နေရာအနေနဲ့က ၂၉၉ ခုရှိမယ်လို့ လျာထားတယ်။ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် အားလုံး ပေါင်းလို့ရှိရင်လည်း ၂၉၉ ဦး ဖြစ်တယ်။ ဒါပေမယ့် လက်တွေ့မှာကျတော့ အဲသလို အတိအကျ ဖြစ်မလာဘူး။ တကယ်လို့ အတိအကျ ဖြစ်မယ်ဆိုရင်တော့ ဘယ်ဘက်မဲနဲ့ ညာဘက်မဲ နှစ်ခုပေါင်း ရင် ၅၉၈ ဦးဖြစ်ရမယ်။ သို့သော်လည်း လက်တွေ့အရ အဲဒီလိုဖြစ်မလာတဲ့အခါကျတော့ အပို

ဂျာမန်အထက်လွှတ်တော်

Source: Wikipedia

The Prussian House of Lords on Leipziger Straße, Berlin. Seat of the Bundesrat

Author: Salai Kipp Kho Lian, Editor: U Khin Maung Saw, IT/Web Consultants: Thomas Khaipi, Salai Hau Khan Cin
www.vansangva.com

ရရှိတဲ့ အမတ်နေရာဆိုတာ ပေါ်လာတယ်။ အပိုရရှိတဲ့ အမတ်နေရာ ၂၄၊ အဲဒီတော့ ပေါင်းလိုက်ရင် ၆၂၂ ဦးရှိတယ်။ ဒါက အကြမ်းဖျင်းလျာထားတဲ့ ပုံစံကို ဖော်ပြတာဖြစ်တယ်။ ပါတီပေါင်းစုံကနေ လွှတ်တော်ကို စုစုပေါင်း အမတ်အရေအတွက် ဘယ်လောက်ပို့နိုင်မလဲဆိုတာကို လျာထားတာဖြစ်တဲ့အတွက် လက်တွေ့မှာတော့ အဲဒီအတိုင်း တိတိကျကျဖြစ်လာနိုင်မှာ မဟုတ်ဘူး။ တကယ်ရွေးတဲ့အခါကျတော့ ပါတီတစ်ခုခုက မဲဆန္ဒနယ်အသီးသီးကနေ လျာထားတာထက် ပိုပြီးတော့ နေရာရလာတာ ရှိနိုင်တယ်။ အဲဒီအခါကျတော့ တိုက်ရိုက်အရွေးခံရတဲ့အမတ်၊ ဆိုလိုတာက ဒီအနီရောင် ပထမမဲခွဲ အရွေးခံရတဲ့ဟာကို ပိုပြီးတော့ ဦးစားပေးတယ်။ အဲဒါကို ပိုရှင်းအောင် ၁၉ မှာ ထပ်ပြီးတော့ ရှင်းပြမယ်။

၁၉။ ဂျာမဏီနိုင်ငံ ပြည်နယ်အလိုက် ပြည်သူ့လွှတ်တော်အမတ် စေလွှတ်ပုံ(ဥပမာ)

(အခုအမှတ်စဉ် ၁၉ မှာက အမှတ်စဉ် ၁၇ နဲ့ ၁၈ တွေမှာ တင်ပြခဲ့တဲ့ဟာတွေကို ပိုပြီးတော့ အသေးစိတ်သွားတယ်။) အဲဒီတော့ ဇယားနှစ်ခုကို ကျွန်တော်တို့ ပြထားတယ်။ ဂျာမဏီနိုင်ငံရဲ့ ပြည်နယ်အလိုက် ပြည်သူ့လွှတ်တော်စေလွှတ်ပုံပေါ့။ အဲဒီနေရာမှာ ကျွန်တော်တို့ ဥပမာအနေနဲ့ က ပထမဇယားမှာ ပါတီအသီးသီးကနေ လျာထားခံရတဲ့ အမတ်နေရာတွေ အပြာရောင်နဲ့ ပြ ထားတယ်။ ဒီနေရာမှာ SPD ရော၊ CDU ရော တခြားပါတီတွေက ရရှိတဲ့ မဲအရေအတွက်ပေါ်မှာ ချပြီးတော့ ရာခိုင်နှုန်းအရ အချိုးကျတွက်လိုက်တဲ့အခါမှာ အမတ်နေရာ SPD က ၂၄၄ နေရာ၊ CDU က ၂၃၂ နေရာ၊ တခြားပါတီတွေ အကုန်လုံးပေါင်းတော့ ၁၄၇

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
မင်းလုံပြည်ထောင်စု**

နေရာရှိတယ်။ အဲဒီတော့ စုစုပေါင်းအမတ်က ၆၅၆ လို့ လျာထားတယ်။ အဲဒီလျာထားတဲ့အတိုင်း တကယ်တမ်းတော့ ဖြစ် မလာဘူး။ တကယ်ရွေးကောက်တဲ့အခါကျတော့ အမတ်နေရာ ၁၂ ခု ပိုထွက်လာတယ်။ အမတ်နေရာ အပိုတွေဘယ်လိုပေါ်လာတာလဲဆိုတာ ပေါ်လွင်အောင် ကျွန်တော်တို့ အောက်ကို တစ် ချက်သွားမယ်။ အောက်ကယေးက အနီရောင်အတွက်ကို ကြည့်လိုက်မယ်ဆိုရင် ပထမအရ တိုက်ရိုက် ရွေးကောက်ခံရတဲ့အမတ်ဦးရေ ပေါ်လာမယ်။ အဲဒီအမတ်ဦးရေက ပိုပြီးတော့ အဓိက ကျတယ်။

ပါတီအနေနဲ့ လျာထားတာက အပေါ်ဆုံးက ပြည်နယ် Baden Wurttemberg မှာ ပါတီမဲ က လျာထားတဲ့ အမတ်နေရာ ၃၅ ရှိတယ်။ သို့သော်လည်း တိုက်ရိုက်အမတ်တွေကို ရွေးလိုက် တဲ့အခါကျတော့ ကိုယ်စားလှယ် ၃၇ ဦး အရွေးခံရတယ်။ အဲဒီတော့ ပါတီက အမတ်နေရာ ၃၅ လျာထားသော်လည်း ပြည်သူတွေက ၃၇ ဦး ရွေးလိုက်တဲ့အတွက် သူက အမတ်နေရာ ၂ နေရာပိုသွားတယ်။ အဲဒီတော့ ၃၇ ဦးကို ဦးစားပေးပြီးတော့ စုစုပေါင်း ၃၇ ဦးစေလွှတ်ရတယ်။

ဂျာမနီ နိုင်ငံ ပြည်နယ် အလိုက် ပြည်သူ့ လွှတ်တော် အမတ်စေလွှတ်ပုံ (ဥပမာ)

SOURCE: <http://www.wahlrecht.de/systemfehler/unterverteilung.html>

ပြည် ထောင်စု အတိုင်းအတာ အရ ပါတီ အသီးသီး၏ လွှတ်တော်အမတ်နေရာ ရာထားချက်

ပါတီများ	ဒုတိယမဲ	အမတ်နေရာ	အပိုအမတ်နေရာ	စုစုပေါင်း
SPD	17127	247	4	251
CDU	16089	232	12	244
အခြားပါတီများ	12177	177	0	177
စုစုပေါင်း	45393	656	16	672

CDU ပါတီ ၏ ပြည်နယ် အလိုက် လွှတ်တော် ကိုယ်စလှယ် စုစုပေါင်း ရရှိပုံ

ပြည်နယ်များ	ဒုတိယမဲအရ အမတ် ဦးရေ ရာထားချက်	ပထမမဲအရ တိုက်ရိုက်အရွေး ကောက်ခံ အမတ်ဦးရေ	အပိုအမတ်နေ ရာ	စုစုပေါင်း
Baden-Württemberg	35	37	2	37
Saarland	4	0	-	4
Berlin	9	6	-	9
Mecklemburg-Vorp.	5	7	2	7
Sachsen-Anhalt	8	10	2	10
Türingen	9	12	3	12
Sachsen	18	21	3	21
အခြားပြည်နယ်များ	144	84	-	144
စုစုပေါင်း	232		12	244

Author: Salai Kipp Kho Lian, Editor: U Khin Maung Saw, IT/ Web Consultants: Thomas Khaip, Salai Hau K... in Cin
www.vansangva.com 19

ဆိုလိုတာက အဲဒီမှာ အမတ်နေရာက နှစ်နေရာပိုလာတယ်။ Saarland ဆိုတဲ့ ပြည်နယ်မှာတော့ CDU ဆိုတဲ့ ပါတီအတွက် အမတ်နေရာ ၄ နေရာကို သတ်မှတ်ထားတယ်။ သို့သော်လည်း အဲဒီ ပါတီဝင်အမတ်လောင်းတစ်ဦးကိုမှ ပြည်သူက မကြိုက်လို့ တိုက်ရိုက်အမတ်လောင်းအဖြစ် မရွေးချယ်ခဲ့ကြဘူး။ ဆိုလိုတာက တစ်ဦးမှ တိုက်ရိုက်အမတ်အဖြစ် အရွေးမခံခဲ့ကြရဘူး။ သို့သော် လည်း ပါတီအတွက် ၄ နေရာ လျာထားပေးတဲ့အတွက် ပါတီက စုစုပေါင်း ၄ ဦး စေလွှတ်ခွင့် ရှိတယ်။ စေလွှတ်တဲ့ နေရာမှာတော့ တကယ်လို့ ပြည်နယ်အသီးသီးမှာ အဲဒီလို ဖြစ်ခဲ့လို့ရှိရင် ပြည်သူတွေက သူတို့ပါတီဝင်အမတ်လောင်းကို တိုက်ရိုက်မရွေးကောက်ခဲ့လို့ရှိရင် ပါတီက ဘယ်သူ

တွေကို စေလွှတ်မယ်ဆိုပြီး နံပါတ် ၁ ကနေ ၁၀ အထိ အစဉ်အလိုက် လျာထားတာရှိတယ်။ အဲဒီတော့ လေးနေရာအတွက်ဆိုရင် ၁ ကနေ ၄ နေရာကို စေလွှတ်လိုက်မှာပဲ။ ၁၀ နေရာလိုအပ်ရင် အားလုံး ၁ ကနေ ၁၀ ထိ စေလွှတ်လိုက်ရုံပဲ။ ဥပမာ ဘာလင်မြို့ဟာ မြို့တော်လည်း ဖြစ်တယ်။ ပြည်နယ်လည်း ဖြစ်တယ်။ ဘာလင်ပြည်နယ်မှာ CDU ပါတီအတွက် ပါတီနေရာ ၉ ခု ရထားတယ်။ လက်တွေ့ရွေးလိုက်တဲ့အခါမှာ အမတ်လောင်း ၆ ဦးပဲ တိုက်ရိုက်အရွေးခံရတယ် ဆိုပါတော့။ အဲဒီတော့ ၉ နေရာပြည့်သွားအောင် ပါတီကနေ စေလွှတ်တဲ့ ၃ ဦး၊ စုစုပေါင်း ၉ ဦး ဖြစ်သွားတယ်။ နောက် Marklenburg Vorpommern ဆိုတဲ့ ပြည်နယ်မှာတော့ ပါတီနေရာ ကို ပြည်သူတွေက ၅ ဦး ပေးထားတယ်။ လက်တွေ့မှာ ပါတီဝင်အမတ်တွေကို ၇ ဦး ရွေးပေး ထားတယ်။ အဲဒီတော့ သူ့မှာ ၂ နေရာပိုရသွားတယ်။ စုစုပေါင်း ၇ နေရာပေါ့။ Sachsen-Anhalt ဆိုတဲ့ ပြည်နယ်မှာတော့ ပါတီအမတ်နေရာပေါင်း ၈ နေရာပေးထားတယ်။ ရွေးတဲ့အခါ ကျတော့ ၁၀ ဦး အရွေးခံရတယ်။ ၁၀ နေရာပဲရတယ်။ ပါတီဝင်က အရွေးခံရတာ ပြည့်လည်း ပြည့်တဲ့အပြင် ၂ ဦးတောင် ပိုသွားတယ်။ အဲဒီမှာ ၂ ဦး ပိုလာတာပေါ့နော်။ အဲဒီတော့ Thuringen ဆိုတဲ့ ပြည်နယ်မှာက နေရာ ၉ ခုပေးထားတယ်။ သို့သော် လက်တွေ့မှာ အမတ်ဦးရေ ၁၂ ဦး ကို ရွေးကောက်ပေးတယ်။ အဲဒီတော့သူ့မှာ အမတ်နေရာ အပို ၃ နေရာဆိုတော့ အားလုံးပေါင်း ၁၂ ဦးပေးလိုက်တဲ့အတွက် ပါတီအတွက် လျာထားပေးတဲ့ ၉ ဦးထက်စာရင် ၃ ဦး ပိုလာတယ်။ အပိုရရှိတဲ့ အမတ်နေရာ ၃ နေရာဖြစ်လာတယ်။ Sachsen ဆိုတဲ့ ပြည်နယ်မှာ ပါတီနေရာ ၁၈ နေရာပဲရှိပေမယ့် တကယ်တိုက်ရိုက်အရွေးခံလိုက်ရတာက ၂၁ ဦးဖြစ်လာတယ်။ အဲဒီကျတော့ တိုက်ရိုက်အရွေးခံရတဲ့ အမတ် ၂၁ ဦးကပဲ လွှတ်တော်ကို တိုက်ရိုက်သွားတယ်။ ပါတီက အပိုရရှိ တဲ့ အမတ် ၃ နေရာကို ရွေးပေးစရာ မလိုတော့ဘူး။ တခြားပြည်နယ်တွေကိုတော့ ကျွန်တော်တို့ အသေးစိတ် မသွားတော့ဘူး။ တခြားပြည်နယ်တွေမှာ စုစုပေါင်းလိုက်တဲ့အခါကတော့ ဒီပါတီအတွက် နေရာပေါင်း ၁၄၄ ရှိတယ်။ သို့သော်လည်း လက်တွေ့အရွေးခံရတဲ့အခါမှာ စုစုပေါင်း ၈၄ ဦးပဲ အရွေးခံရတယ်။ အဲဒီတော့ ၈၄ ဦး + ပြည်နယ်အသီးသီး ပါတီကနေမှပေါင်း လိုက်ရင် ၆၀ ထပ်ပို့ပေးလိုက်တယ်။ အဲဒီတော့ ထပ်ပို့ပေးလိုက်တဲ့ ၆၀ နဲ့ ပေါင်းလိုက်တဲ့အခါကျ တော့ ၁၄၄ ပဲ ပြန်ဖြစ်သွားတယ်။ သူ့မှာတော့ ပိုလာတဲ့ အမတ်နေရာဆိုတာ မရှိဘူး။ ပါတီနေရာ ပေးထားတဲ့အတိုင်း ၁၄၄ ပဲ ရသွားတယ်။ အဲဒီလိုနဲ့ သူ့ရဲ့ပိုလာတဲ့ အမတ်နေရာတွေ ပေါင်းလိုက် လို့ရှိရင် အားလုံးပေါင်း တစ်ပြည်လုံးမှာ ၁၂ နေရာရသွားတယ်။ အဲဒီတော့ အပေါ်က ဇယားကို ပြန်သွားလို့ရှိရင် CDU က အမတ်နေရာ ၂၃၂ မှာ အပိုရရှိတဲ့ အမတ်နေရာ ၁၂ အပါအဝင်ပြ ထားတယ်။ နောက်စုစုပေါင်း ၂၄၄ ဖြစ်သွားတယ်။ နောက်အပါအဝင်နဲ့ ပြထားတယ်။ အဲဒီသလို နည်းနဲ့ ပြည်သူ့လွှတ်တော် အောက်လွှတ်တော်ကို ပြည်သူ့ကိုယ်စားလှယ်တွေ စေလွှတ်ကြပါတယ်။

၂၀။ ဘာလင်မြို့ရှိ ဂျာမန်လွှတ်တော်

ပြီးခဲ့တဲ့ စာမျက်နှာတွေမှာ ဂျာမန်အောက်လွှတ်တော်မှာ ပြည်နယ်အသီးသီးက မဲဆန္ဒနယ် အသီးသီးကနေ၊ ပြည်သူ့ကိုယ်စားလှယ်တွေကို ဘယ်လိုစေလွှတ်တယ်ဆိုတာ ဖော်ပြခဲ့တယ်။ အခု ဂျာမန်လွှတ်တော် ပါလီမန်ရဲ့ အဆောက်အဦပုံကို တွေ့ရမယ်။ အဆောက်အဦကိုတော့

Reichtag လို့ခေါ်တယ်။ ဒီ Reichtag လို့ ခေါ်တယ်။ ဒီ Reichtag အဆောက်အဦရဲ့ သမိုင်းက တော့ ဂျာမန်အင်ပါယာခေတ်ကတည်းက စလာတာဖြစ်တယ်။ နာဇီခေတ် ၁၉၃၃-၄၅ အတွင်း မှာတော့ ပါလီမန်ရယ်လို့ မည်မည်ရရပြောလို့ မရတော့ဘူး။ နာဇီတွေက ဒီ Reichatag အဆောက် အဦကို မီးတင်ရှို့ပြီး ကွန်မြူနစ်များအပေါ် ပုံချတယ်။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ဖြစ်ပြီးတဲ့အခါမှာ ဂျာမဏီနိုင်ငံ နှစ်ပိုင်းကွဲသွားတယ်။ ကွန်မြူနစ်အရှေ့ ဂျာမဏီ မှာကတော့ အရှေ့ဘာလင်မြို့မှာ peoples chamber ဆိုတဲ့ ပြည်သူ့လွှတ်တော်ရှိတယ်။ အ နောက်ဂျာမဏီမှာကတော့ မြို့တော်သစ် Bonn မှာ Bundetag လို့ ခေါ်တဲ့ အဆောက်အဦသစ် မှာ သူတို့ရဲ့ပါလီမန်ကို ကျင်းပတယ်။

ဒီ Reichtag အဆောက်အဦကြီးဟာ အရင်ဂျာမဏီနိုင်ငံ နှစ်ပိုင်းကွဲနေတုန်းက အနောက် ဘာလင်မြို့မှာ ရှိတယ်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ဖြစ်ပြီးတဲ့အခါမှာတော့ အနောက်ဂျာမဏီက ပြန်လည် မွမ်းမံပြီး တစ်ခါတစ်ရံမှာ Bundestag လို့ ခေါ်တဲ့ သူတို့ရဲ့ ပါလီမန်ကို ကျင်းပတယ်။ အရှေ့ ဂျာမဏီကတော့ ကန့်ကွက်တာပေါ့။

၁၉၉၀ ခုနှစ်မှာ ဂျာမဏီနိုင်ငံ ပြန်လည် ပူးပေါင်းသွားတဲ့ အခါမှာတော့ ဘာလင်မြို့ကို မြို့ တော်အဖြစ် ပြန်လည်မွမ်းမံတည်ဆောက်တယ်။ Reichtag အဆောက်အဦကြီးကိုလည်း အမိုး ပေါ်မှာရှိတဲ့ ခေါင်းလောင်းပုံအုပ်ဆောင်းကြီးကအစ ပြန်လည်မွမ်းမံတည်ဆောက်တယ်။ အားလုံး ပြီးသွားတော့ ပြန်လည်ဖွင့်လှစ်တယ်။ အဲဒီအချိန်ကစပြီးတော့ ဒီအဆောက်အဦကြီးကိုပဲ ဂျာမန် ပါလီမန် အဆောက်အဦအဖြစ် ဆက်သုံးတယ်။ ပြည်ထောင်စုပါလီမန်ကို ဂျာမန်လို Bundestag လို့ခေါ်တယ်။ Reichtag ဆိုတာကတော့ နိုင်ငံတော်ပါလီမန်လို့ အဓိပ္ပာယ်ရတယ်။ ဂျာမန်အင်ပါ ယာခေတ်ကတည်းက ပေးထားခဲ့တဲ့ အဆောက်အဦရဲ့ နာမည်ပေါ့။ အဲဒီမှန်အုပ်ဆောင်းကြီးကို တော့ လူတိုင်းတက်ကြည့်ခွင့်ရှိတယ်။ ဘာမှ ကြိုတင်ပြီးတော့ ခွင့်တောင်းစရာ၊ မှတ်ပုံတင်စရာ မလိုဘူး။ အဲဒီမှန်အုပ်ဆောင်းကြီးအထဲကနေ ပါလီမန်ကြမ်းပြင်အထိကို အပေါ်ကမြင်နိုင်တယ်။ ကြည့်လို့ရတယ်။ ဘာလင်မြို့တစ်မြို့လုံးရဲ့ မြင်ကွင်းကိုလည်း ကြည့်လို့ရတယ်။

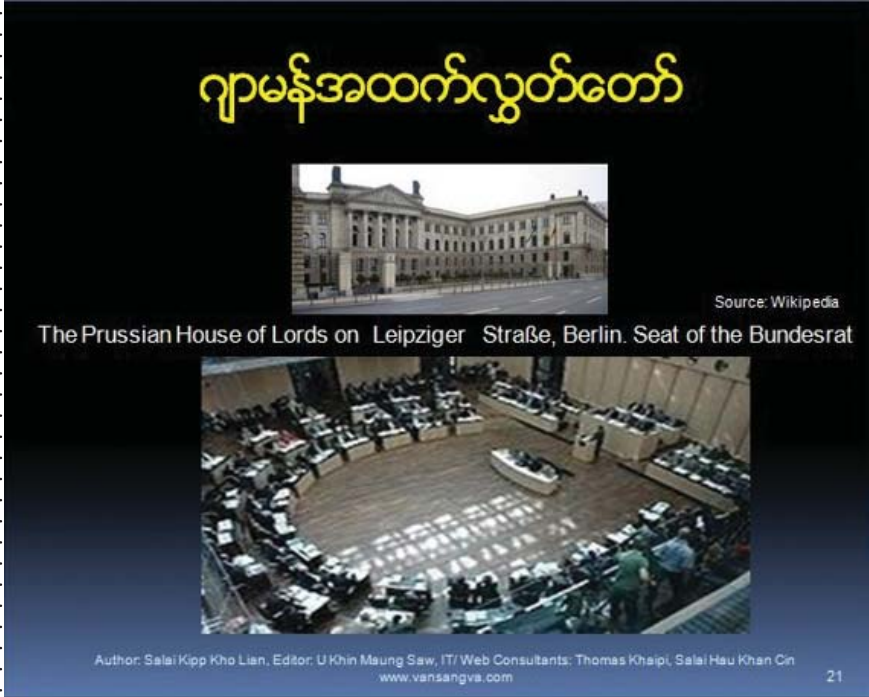
၂၁။ ဂျာမန်အထက်လွှတ်တော်

အမှတ်စဉ် ၂၁ မှာ ပြထားတာကတော့ ဂျာမန်အထက်လွှတ်တော်ပုံဖြစ်တယ်။ အထက်လွှတ်တော်ကို Bundersart လို့ ခေါ်တယ်။ အဲဒါက ခုနကပြောတဲ့ Reichtag အဆောက်အအုံမှာ မရှိဘူး။ ဘာလင်မြို့ထဲက တခြားနေရာမှာ Leipziger StraBe ဆိုတဲ့ လမ်းမှာ တည်ရှိတယ်။

Bundesrat အဆောက်အအုံကြီးဟာ အရင်ဂျာမဏီနိုင်ငံ နှစ်ပိုင်းကွဲနေတုန်းက အရှေ့ဘာလင် မြို့မှာရှိတယ်။ ကွန်မြူနစ်အရှေ့ဂျာမဏီ အဆောက်အအုံကြီးကို အစိုးရရုံးတစ်ရုံးအဖြစ် လုပ်ထားခဲ့တယ်။

၂၂။ ဂျာမန်အထက်လွှတ်တော်- Bundesart

Bundesrat ကို ပြည်နယ် ၁၆ ခုကနေ အမတ်စေလွှတ်ရာမှာ ပြည်သူက တိုက်ရိုက် ရွေးချယ်တဲ့ ပြည်သူ့ကိုယ်စားလှယ်တွေ စေလွှတ်တာ မဟုတ်ဘူး။ ပြည်နယ်အစိုးရတွေ အဖွဲ့ဝင်တွေထဲကနေ ပြည်နယ်ကိုယ်စားပြုဖို့ ခန့်အပ်တဲ့ အမတ်တွေကို စေလွှတ်တာဖြစ်တယ်။ ဒါက

တခြား ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံတွေနဲ့စာရင် နည်းနည်းထူးခြားသွားတယ်။ ပြည်နယ်အသီးသီးကနေ တူညီတဲ့ အမတ်အရေအတွက်ကို မစေလွှတ်ဘဲနဲ့ လူဦးရေ အချိုးအစား အကန့်အသတ်နဲ့ စေလွှတ်တာဖြစ်တယ်။ အဲဒါကလည်း တခြားပြည်ထောင်စုနိုင်ငံတွေနဲ့ မတူတဲ့အချက်တစ်ချက်ပေါ့။ အဲဒါကြောင့်လည်း တချို့ ဝေဖန်တဲ့လူတွေက ဆိုကြတယ်။ အမေရိကန်နိုင်ငံရဲ့ ဆီးနိတ်အထက်လွှတ်တော်လိုဟာမျိုး ရုရှားရဲ့ Federation Council ဆိုတာမျိုးလို စစ်မှန်တဲ့ပါလီမန် အထက်

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
ဝင်လုံပြည်ထောင်စု**

လွှတ်တော်တစ်ရပ် မဟုတ်ဘူးလို့ ဝေဖန်ကြတယ်။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ ဂျာမနီအထက်လွှတ်တော် အမတ်တွေဟာ ပြည်သူကတိုက်ရိုက်အရွေးကောက်ခံရတာ မဟုတ်ဘူး။ ပြည်နယ်အစိုးရကို တိုက်ရိုက်ကြီး ကိုယ်စားပြုသွားတာသာဖြစ်တယ်။ အဲဒါလည်း တစ်ခုပေါ့။ နောက်တစ်ခုက ပြည်နယ်အသီးသီးကနေပြီး တူညီတဲ့အရေအတွက် ကိုယ်စားလှယ်ကို မပို့တာဟာလည်း စစ်မှန်တဲ့ပြည်ထောင်စု မဟုတ်ဘူးလို့ ဝေဖန်ချင်လည်း ဝေဖန်လို့ရတယ်။ ဒီကိစ္စကလည်း ဂျာမနီနိုင်ငံရဲ့ သမိုင်းကြောင်းနဲ့ပတ်သက်တဲ့ ကိစ္စလည်း ဖြစ်တယ်။ စောစောပိုင်းကပြောခဲ့ပြီးပြီ လူမျိုးတစ်မျိုး တည်းရှိတဲ့ နိုင်ငံမှာတော့ တစ်ပြည်ထောင်စနစ်ကို ကျင့်သုံးကြတယ်လို့ ဆိုထားတယ်။ လူမျိုးတွေ အမျိုးမျိုးရှိမှ ယဉ်ကျေးမှုတွေလည်း အမျိုးမျိုးရှိမှ နိုင်ငံတွေ စုပေါင်းပြီး ထူထောင်တဲ့အခါမှာမှ ပြည်ထောင်စုကို ထူထောင်တယ်လို့ ဆိုကြတယ်။ သို့သော်လည်း ဂျာမနီမှာတော့ လူမျိုးတစ်မျိုးတည်း ရှိတာပဲ။ ဒါပေမဲ့ ပြည်ထောင်စုဂျာမနီသမ္မတနိုင်ငံကို ထူထောင်တယ်။ Federal စနစ်ကို ကျင့်သုံးတယ်။ ဒါကသူတို့ သမိုင်းကြောင်းအရ ဂျာမနီနိုင်ငံက ဘုရင်နိုင်ငံလေးတွေက အရင်တုန်းက အများကြီးရှိနေခဲ့တယ်။ အဲဒီတော့ ဂျာမနီနိုင်ငံကို ပြန်လည်စည်းလုံးတဲ့ အခါမှာမှ ဒီခေတ်သစ်ဂျာမနီနိုင်ငံဆိုတာပေါ်လာတယ်။ အဲဒါကြောင့် သူတို့မှာလည်း ဒေသစွဲလေးတွေ ရှိကြတယ်။ အဲဒါကြောင့် သူတို့က အဲဒီအချက်တွေအပေါ်မှာ မူတည်ပြီးတော့ ပြည်နယ်အသီးသီးပါတဲ့ ပြည်ထောင်စုကြီးအနေနဲ့ ဖွဲ့စည်းရတာဖြစ်တယ်။ ခုနကပြောတဲ့ အထက်လွှတ်တော်မှာ အမျိုးမျိုး မတူညီတဲ့ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် အမတ်ဦးရေကို ပြည်နယ်အသီးသီးစီက စေလွှတ်တာလည်း သမိုင်းကြောင်း နောက်ခံတွေရှိတယ်။

၂၃။ ဂျာမနီအထက်လွှတ်တော်- ပြည်နယ်အလိုက် မဲအရေအတွက်

အခုတစ်ခါ ဂျာမန်အထက်လွှတ်တော်မှာရှိတဲ့ ပြည်နယ်အလိုက် မဲအရေအတွက်ကို သုံးသပ်ကြည့်ပြီးတော့ ပြည်နယ်အသီးသီးရဲ့ ဂျာမန်ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံတော်အပေါ်မှာ သက်ရောက်တဲ့ အာဏာတွေကို ကျွန်တော်တို့ လေ့လာတင်ပြပါမယ်။ ကြည့်လိုက်မယ်ဆိုရင် ဘယ်ဘက်မှာ ကမြေပုံ၊ ညာဘက်မှာက ပြည်နယ်အသီးသီးရဲ့ မဲအရေအတွက် အဲဒီတော့ ၆ မဲကနေ ၃ မဲ၊ ၄ မဲ၊ ၆ မဲ စသည်ဖြင့် ရှိတယ်။ အထက်လွှတ်တော်မှာ လူဦးရေ ၇ သန်း အထက်ရှိတဲ့ပြည်နယ်က ၆ မဲ၊ ၆ သန်းအထက်ဆိုရင် ၅ မဲ၊ ၂ သန်းအထက်က ၄ မဲဖြစ်တယ်။ ဆိုလိုတာက ပြည်နယ် သေးပင် သေးငြားသော်လည်း လူဦးရေများခဲ့လို့ရှိရင် အထက်လွှတ်တော်မှာ သူ့ပြည်နယ်က မဲ ပိုများနိုင်သေးတယ်။ အဲဒီအခါကျတော့ ဝေဖန်သူတွေက ခုနက စောစောပိုင်းက ပြောသလို ပြည်ထောင်စုမစစ်သေးဘူးပေါ့။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ တူညီတဲ့မဲအရေအတွက် သို့မဟုတ် တူညီတဲ့လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် အရေအတွက်မရှိဘူး။ အဲဒီတော့ ညီမျှမှု မရှိဘူးဆိုပြီးတော့ ဝေဖန်ကြတယ်။ အဲဒီ ဝေဖန်တဲ့ဟာကလည်း တခြားပြည်ထောင်စုနိုင်ငံတွေဖြစ်တဲ့ US ဆီးနိတ် (အမေရိကန်နိုင်ငံရဲ့ အထက်လွှတ်တော်)နဲ့ နှိုင်းယှဉ်လိုက်တဲ့အခါမှာ ဂျာမန်အထက်လွှတ်တော်ကို ပါလီမန်လို့တောင် သိပ်မပြောချင်ကြဘူး။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ ပြည်သူလူထုကနေမှ တိုက်ရိုက်ရွေးကောက်ထားတဲ့ (popularity) နဲ့ တိုက်ရိုက်ရွေးကောက်ထားတဲ့) ကိုယ်စားလှယ်တွေနဲ့ မဟုတ်ဘဲနဲ့ မဲအရေအတွက်တွေနဲ့ ပေးထားတယ်။ အဲဒီမဲကိုလည်း ဘယ်သူကကိုင်ထားလဲဆိုတော့ ပြည်နယ် အစိုးရလက်ထဲမှာ ရှိထားတယ်။ အဲဒီအစိုးရကနေမှ ကိုယ်စားလှယ်တွေကို စေလွှတ်တာတောင် မဟုတ်ဘူး။ ပြည်နယ်အစိုးရရဲ့ ဦးစီး Minister President ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ်က အဲဒီမဲ ၆ မဲ ရှိရင် ၆ မဲစလုံးကို သူကထည့်ချင်ရင် ထည့်ပစ်လိုက်တာပဲ။ အဲဒီတော့ ဂျာမန်အထက်လွှတ်တော်မှာ ကိုယ်စားလှယ် ၆ ယောက်စေလွှတ်တာ မဟုတ်ဘူး။ အစိုးရကပိုင်တဲ့မဲ ဖြစ်နေတယ်။ အဲဒါကြောင့်လည်း ဝေဖန်ခံရတဲ့အပိုင်းတွေ ရှိတယ်။ အဲဒီအထက်လွှတ်တော်အမတ်တွေဟာလည်း ရွေးကောက်ခံအမတ် မဟုတ်ဘဲနဲ့ ပြည်နယ်အစိုးရရှိတဲ့ အုပ်ချုပ်ရေးပိုင်းက အဖွဲ့ဝင်တွေ ဖြစ်နေတတ်တယ်။ သူတို့ကိုလည်း ဝန်ထမ်းသဘောဖြစ်တဲ့အတွက် အချိန်မရွေး ဖယ်ရှားနိုင်သေးတယ်။ အဲဒီတော့ ဒီအပိုင်းက ဒီမိုကရေစီမဆန်တော့ဘူး။ အဲဒါကလည်း သူတို့ဝေဖန်ခံရတဲ့ အချက်တစ်ချက်ဖြစ်တယ်။ သို့သော်လည်း တစ်ခါတစ်ရံမှာ ပြည်နယ်ဥက္ကဋ္ဌလိုဟာမျိုးက လွှတ်တော်မတက်ဘဲ တစ်ဦးဦးကို စေလွှတ်ပြီးတော့ မဲပေးခိုင်းလိုက်တာပဲ။ ကန့်ကွက်တာဖြစ်ဖြစ်၊ ထောက်ခံတာဖြစ်ဖြစ် ၆ မဲရှိတဲ့ ပြည်နယ်က သူတို့စေလွှတ်လိုက်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကနေ ၆ မဲစလုံး ပေးပစ်လိုက်တယ်။ ပြီးတော့ ပြည်နယ်အသီးသီးရဲ့ ရွေးကောက်ပွဲတွေဟာလည်း ဂျာမဏီတစ်နိုင်ငံလုံးမှာ လုပ်တဲ့ ရွေးကောက်ပွဲနဲ့ တစ်ချိန်တည်း မဟုတ်ဘူး။ ဒါကြောင့် ပြည်နယ်အစိုးရရဲ့ အနေအထားက အပြောင်းအလဲတွေ ရှိတတ်တယ်။ ဥပမာ ပြည်ထောင်စုအစိုးရမှာ ပါတီတစ်ခုက ကြီးစိုးနေမယ်။ အောက်လွှတ်တော်မှာလည်း အဲဒီပါတီက ကြီးစိုးနေမယ်။ ဒါပေမယ့် ပြည်နယ်တွေမှာ အတိုက်အခံပါတီတွေက အများစုဖြစ်ရင် ဖြစ်သွားနိုင်တယ်။ အခြေအနေက အချိန်မရွေးပြောင်းလဲသွားနိုင်တယ်။ အဲဒီတော့ ပြည်နယ်အစိုးရနဲ့ ပြည်ထောင်စုအစိုးရဟာ ဆန့်ကျင်ဘက် ပါတီတွေက ဖြစ်တတ်တယ်။ နောက်ဖြစ်တတ်သေးတာက ပြည်နယ်တွေမှာက ပါတီအမျိုးမျိုးကနေ အများစုမဲတွေ မရတဲ့အခါကျတော့ ညွန့်ပေါင်းအစိုးရတွေ ဖွဲ့ကြရတယ်။ ညွန့်ပေါင်းအစိုးရတွေ ဖွဲ့ကြတဲ့အခါကျတော့ ဆုံးဖြတ်တဲ့နေရာမှာ ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းတဲ့နေရာတွေမှာ သူတို့သဘောထားချင်း မတိုက်ဆိုင်ကြရင် တိကျ

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
မင်းလုံပြည်စတင်စု**

တဲ့ဆုံးဖြတ်ချက် မချနိုင်ကြရင် အဲဒီပြည်နယ်ရဲ့ မဲက အထက်လွှတ်တော်မှာ မပေးနိုင်တော့ဘူး ဆိုတဲ့ အခြေအနေမျိုးဖြစ်သွားတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ဒီ Bundesrat အထက်လွှတ်တော်မှာ တစ်စုံတစ်ခုဆုံးဖြတ်တိုင်း ဆုံးဖြတ်တိုင်းမှာ သာမန်မဲအသာရရုံနဲ့ Simple Majority နဲ့ ဆုံးဖြတ် လို့မရဘူး။ Absolute majority ကိုရမှ ဆုံးဖြတ်လို့ရတယ်။ Absolute majority ဆိုတာက အများအားဖြင့် ၃ ပုံ ၂ ပုံရမှ အဲဒီအကြောင်းအရာတစ်ခုကို ဆုံးဖြတ်လို့ရတယ်။ အဲဒီလောက်မှ မရလို့ရှိရင် ဒီပြည်နယ်ကနေမှ ဒီ Issue ဒီ ပြဿနာအတွက် မဲမပေးနိုင်တော့ဘူး။ အဲဒီတော့ မဲကလည်း ကွဲသွားလို့လည်း မရပြန်ဘူး။ ၆ မဲရတဲ့ ပြည်နယ်က ၆ မဲလုံးပြုပြီးပေးရတာ။ အဲဒီ ဟာလေးတွေက သူ့ရဲ့ပြဿနာလေးတွေပေါ့။ အထက်လွှတ်တော်ရဲ့ ဥက္ကဋ္ဌကိုတော့ ပြည်နယ်ဥက္ကဋ္ဌ အသီးသီးကနေမှ အလှည့်ကျတစ်နှစ်ကို တစ်ခါပြောင်းပြီးတော့ နေရာယူတယ်။ နောက်ပြီးတော့ အဲဒီ Bundesrat ရဲ့ ဥက္ကဋ္ဌကို ဒုဥက္ကဋ္ဌတွေက တစ်ခါအကြိမ်ပေးအနေနဲ့သော်လည်းကောင်း လူ မရှိတဲ့ကာလမှာ တာဝန်ထမ်းဆောင်နိုင်တဲ့ ကာလတွေမှာလည်း သူ့ကိုယ်စား တာဝန်ထမ်းဆောင် နိုင်အောင် ခန့်ထားတယ်။ သူတို့အားလုံးပေါင်းပြီးတော့ ကော်မတီတစ်ခုအနေနဲ့ တည်ရှိတယ်။ နောက်ပြည်ထောင်စုအစိုးရက ဥပဒေတစ်စုံတစ်ရာ ပြဋ္ဌာန်းမယ်ဆိုလို့ရှိရင် အထက်လွှတ်တော် ကို အရင်ဆုံး တင်ပြရမယ်။ အဲဒီတော့ အစိုးရအနေနဲ့ Bundesrat ရဲ့ အတည်ပြုမှုကို အရင် ဆုံးလိုအပ်နေတယ်။ အဲဒီတော့ ပြည်နယ်အစိုးရရဲ့ ပြည်ထောင်စုအစိုးရနဲ့ဟာ အာဏာအပြိုင်အဆိုင် သဘောမျိုးတွေရှိတယ်။ Concurrent ပါဝါလို့ ခေါ်တာပေါ့။ အခြေခံဥပဒေက ခွင့်ပြုထားတာက ဒီ Bundesrat ဆိုတဲ့ ပြည်နယ်တွေနဲ့ဖွဲ့စည်းထားတဲ့ အထက်လွှတ်တော်ကို သူတို့ရဲ့လုပ်ပိုင်ခွင့် ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့်တွေ ပို့ပေးထားတယ်။ နောက်အထက်လွှတ်တော်ရဲ့ ပါဝါတစ်ခုက အခြေခံဥပဒေကို ပြုပြင်မယ်ဆိုလို့ရှိရင် ဗီတိုအာဏာရှိတယ်။ အခြေခံဥပဒေပြင်ဆင်တဲ့အခါမှာတော့ ထုံးစံအတိုင်းပဲ Absolute Majority ၃ ပုံ ၂ ပုံရဲ့ သဘောတူညီမှု ရဖို့လိုတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီ ၃ ပုံ ၂ ပုံရဲ့ သဘောတူညီချက်ကို ပယ်ဖျက်ဖို့ ဗီတိုအာဏာဟာ Bundestag မှာ ရှိပြန်တယ်။ သို့သော်လည်း ဗီတိုနဲ့ Bundesrat က ပယ်ချလိုက်တဲ့ဟာကို တစ်ခါအောက်လွှတ်တော် Bundestag ကလည်း ၃ ပုံ ၂ ပုံနဲ့ ပြန်လည်အတည်ပြုလို့ ရပြန်တယ်။ အထူးသဖြင့် ဒီလိုဗီတိုနဲ့ ပယ်ချတဲ့ဟာမျိုး ဖြစ်လာတဲ့အခါမှာ အစိုးရလုပ်ငန်းတွေ၊ အစိုးရပြဋ္ဌာန်းချင်တဲ့ ဥပဒေတွေ မပြဋ္ဌာန်းနိုင်တဲ့အခါမှာ Bundesrat (အထက်လွှတ်တော်)ရယ် Bundestag (အောက်လွှတ်တော်)ရယ်၊ နောက်အစိုးရရယ် ပေါင်းပြီးတော့ Joint ကော်မတီဖွဲ့တယ်။ ဒီကော်မတီမှာ သူတို့ပြဋ္ဌာန်းချင်တဲ့ဥပဒေနဲ့ ပတ်သက်ပြီး အပြန်အလှန်ဆွေးနွေးပြီးတော့ အပေးအယူတွေ လုပ်ကြရတယ်။ အဲဒီ အပေးအယူလုပ်လို့ သဘော တူညီမှု ရသွားတဲ့အခါမှာ မဲပေးပြီး ဆုံးဖြတ်ကြရတယ်။ အဲဒီဆုံးဖြတ်ချက်ကိုတော့ ဘယ်သူကမှ ပြင်လို့ မရတော့ဘူး။ ဒီလိုအခြေအနေမျိုးက ဘယ်အချိန်မှာ ပေါ်တတ်လဲဆိုတော့ အာဏာရပါတီက ထုံးစံအတိုင်းပဲ အောက်လွှတ်တော်မှာ အများစုဖြစ်နေပြီး အထက်လွှတ်တော် Bundesrat မှာတော့ အတိုက်အခံပါတီက အင်အားကြီးနေလို့ရှိရင် အဲဒီဟာမျိုးက ဖြစ်လေ့ဖြစ်ထရှိတယ်။ အဲဒီလိုအချိန် မျိုးမှာ ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးပြီး သဘောတူညီမှု ရနိုင်လို့ရှိရင်တော့ သဘောထားကို ပြဋ္ဌာန်းနိုင်တယ်လို့ ယူဆလို့ရတယ်။ တစ်နည်းအားဖြင့် Bundesrat အထက်လွှတ်တော်နဲ့ Bundestag အောက်လွှတ် တော်တို့ Check and Balance ပြန်လည်ထိန်းညှိတဲ့သဘော Control Mechanism လို့ခေါ်တာပေါ့ နော်။ အဲဒီသဘောမျိုးဖြစ်သွားတယ်။ ဒါက အကောင်းတိုင်းမြင်လို့ရတဲ့ဟာပေါ့။ နောက်တစ်ခု

ဝေဖန်ခံရတာကတော့ အဲဒီလို Joint ကော်မတီလိုဟာမျိုးနဲ့ အပြန်အလှန်ညှိနှိုင်းတဲ့အခါမှာ အဲဒါက ပြန်လည်ညှိနှိုင်းတဲ့ မဲပေးပြီးရင် ပြင်လို့မရတော့ဘူး။ အဲဒါကြောင့် မဲပေးကြရတဲ့အခါကျတော့ ဒါ Backroom Politics ဆိုတဲ့ဟာမျိုးပေါ့နော်။ ဒီထိပ်သီးခေါင်းဆောင်ပိုင်းက တံခါးပိတ်ဆွေးနွေးပြီးတော့မှ အဲဒါကိုအားလုံးက လက်ခံရင်လက်ခံ၊ လက်မခံရင်လည်း ဘာမှ လုပ်လို့မရတဲ့သဘောမျိုး ဖြစ်တယ်။ အဲဒါလည်း အားနည်းချက်အနေနဲ့ တချို့ကလည်း မြင်တယ်။

ဒီလိုအားနည်းချက်တွေကြောင့်လည်း ခုအမေရိကန်နိုင်ငံလိုပဲ အထက်လွှတ်တော်ကိုလည်း Popular Vote နဲ့ ပြည်သူလူထုက တိုက်ရိုက်ရွေးပြီးတော့ ကိုယ်စားလှယ် ညီတူညီမျှစေလွှတ်ဖို့ ပြည်နယ်အစိုးရက အစိုးရရဲ့ အဘော်ကို တင်ပြမယ့်အစား ပြည်သူရဲ့ အဘော်အတိုင်း တိုက်ရိုက် ထင်ဟပ်နိုင်ဖို့အတွက်လည်း အပြောင်းအလဲလုပ်ချင်တဲ့ သဘောမျိုးတွေ ရှိတယ်။ အဲဒါဘယ်လို ဖြစ်လာမလဲဆိုတာ ကျွန်တော်တို့ စောင့်ကြည့်ရမှာပဲ။ ဦးဆောင်ပါတီတွေက သဘောတူညီကြမလား၊ ရေရှည်မှာအပြောင်းအလဲတွေ ဘယ်လိုရှိလာမလဲဆိုတာ၊ ကျွန်တော်တို့ မသိရသေးပါဘူး။ ဒါက တော့ ဂျာမန်အထက်လွှတ်တော်ရဲ့ အနေအထားသူရဲ့ သဘောသဘာဝနဲ့ သူ့ရဲ့ အခက်အခဲလေးတွေ၊ ပြဿနာလေးတွေ၊ သူ့ရဲ့ကောင်းတဲ့အပိုင်း၊ ဆိုးတဲ့အပိုင်းတွေကို တင်ပြထားတာပါ။ နောက် တစ်ချက်က ပြည်ထောင်စုစစ်မှန်ရဲ့လား၊ မစစ်မှန်ဘူးလားဆိုတဲ့ မေးခွန်းမျိုး အထုတ်ခံရတာ၊ အဝေဖန်ခံရတာမျိုးလေးတွေ ရှိတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ကျန်တဲ့အပိုင်းမှာ အမေရိကန် System ကို ဆက်လက်တင်ပြပါမယ်။

၂၄။ အမေရိကန်ဆီးနိုတ်အထက်လွှတ်တော်-၁

အခုတစ်ခါ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုရဲ့ ဆီးနိုတ်ဆိုတဲ့ အထက်လွှတ်တော်ကို လေ့လာကြည့်ရအောင်။ အမေရိကန် ဆီးနိုတ်လွှတ်တော်မှာ ပြည်နယ်အသီးသီးကနေ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် ၂ ဦးစီ အညီအမျှစေလွှတ်တယ်။ ပြည်နယ် ၅၀ ရှိလို့ ဆီးနိုတ်လွှတ်တော်မှာ အမတ်ပေါင်း ၁၀၀ ရှိပါတယ်။ အဲဒါ ဆီးနိုတ်လွှတ်တော်ကို အမေရိကန် အခြေခံဥပဒေက သီးခြားလုပ်ပိုင်ခွင့် အာဏာတွေကို ပေးထားပါတယ်။ ဆိုလိုတာက အဲဒီအခြေခံဥပဒေက ပေးအပ်ထားတဲ့ အာဏာတွေအရ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုအစိုးရရဲ့ အာဏာအချို့ကို ဆီးနိုတ်အထက်လွှတ်တော်က ထိန်းညှိပေးနိုင်ပါတယ်။

၂၅။ အမေရိကန်ဆီးနိုတ်အထက်လွှတ်တော်-၂

စောစောပိုင်းက ကျွန်တော်တို့ ဂျာမဏီနိုင်ငံကို လေ့လာတုန်းက သိခဲ့ရတာက ဂျာမဏီနိုင်ငံရဲ့ အထက်လွှတ်တော် Bundestag မှာ ပြည်နယ်အသီးသီးက ညီမျှတဲ့ ကိုယ်စားလှယ်တွေကို မစေလွှတ်ခဲ့ဘူး။ ပြည်သူကနေ တိုက်ရိုက်ရွေးကောက်တဲ့အမတ်တွေလည်း အဲဒီ လွှတ်တော်မှာ မရှိဘူး။ ပြည်နယ်အစိုးရကနေ စေလွှတ်တဲ့ ကိုယ်စားလှယ်တွေသာရှိတယ်။ အဲဒါကြောင့်လည်း ဂျာမဏီနိုင်ငံရဲ့ ပြည်ထောင်စုစစ်ကို မစစ်မှန်ဘူးလို့ ဝေဖန်တယ်ဆိုတာကို ဖော်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်တယ်။ အဲဒီအပြင် ဂျာမန်အထက်လွှတ်တော်ကို ပါလီမန်လို့ မခေါ်ထိုက်ဘူးလို့ တချို့က ဝေဖန်ကြတယ်။ ပိုပြီးတော့ ဗျူရိုကရေစီဆန်တယ်။ ပြည်သူလူထုရဲ့ ဆန္ဒအစစ်အမှန်ကို မထင်ဟပ်နိုင်ဘူးဆိုတာမျိုး ဝေဖန်ခံရတယ်။ အခု အမေရိကန်ဆီးနိုတ်အထက်လွှတ်တော်က ဂျာမန်

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
ဝင်လုံပြည်ထောင်စု**

အထက်လွှတ်တော်နဲ့ လုံးဝ ကွာခြားတယ်။ သူဟာ စစ်မှန်တဲ့ ပြည်ထောင်စုဖြစ်တယ်။ စစ်မှန်တဲ့ federal နိုင်ငံဖြစ်တယ်လို့ ဝေဖန်သူတွေက ဆိုတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ အထက်လွှတ်တော် ဆီးနိတ်မှာ လွှတ်တော်အမတ်တွေကို ပြည်နယ်အသီးသီးကနေ ၂ ဦးစီ အညီအမျှစေလွှတ်တယ်။ အဲဒီအပြင် ရွေးကောက်တဲ့ နေရာမှာလည်း ပြည်နယ်တစ်ခုလုံးကနေ အဲဒီနှစ်ဦးကို ရွေးကောက်ရတာနော်။ မဲဆန္ဒနယ်မြေအသေးလေးတွေကနေ ရွေးကောက်တာမဟုတ်ဘူး။ ပြည်နယ်တစ်ခုလုံးမှာ မဲအများဆုံးရတဲ့ အမတ်တွေက အထက်လွှတ်တော်အမတ်ဖြစ်လာတယ်။ အဲဒီအပြင် သူ့ရဲ့ သက်တမ်းက ၆ နှစ်သက်တမ်းရှိတယ်။ အမေရိကန်အောက်လွှတ်တော် အမတ်ကတော့ ၂ နှစ်ပဲ သက်တမ်းရှိလို့ အထက်လွှတ်တော် အမတ်ဟာ ၆ နှစ်သက်တမ်းရှိတာကတစ်ကြောင်း။ အထက်လွှတ်တော်အမတ်တွေဟာ ပြည်နယ်တစ်ခုလုံးက အရွေးကောက်ခံရတာကတစ်ကြောင်း။ ဒါကြောင့် အမေရိကန် ဆီးနိတ်တာလို့ခေါ်တဲ့ အထက်လွှတ်တော် အမတ်တွေက အောက်လွှတ်တော်အမတ်တွေထက် ပိုပြီးတော့ သြဇာရှိကြတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း နိုင်ငံရေးသမားတွေဟာ ဆီးနိတ်တာလို့ခေါ်တဲ့ အထက်လွှတ်တော်အမတ်ဖြစ်လိုကြတယ်။ အဲဒီတော့ ဒီအမေရိကန် အထက်လွှတ်တော်က ဘာအာဏာတွေရှိသလဲဆိုတာ တင်ပြပါမယ်။ အမေရိကန် သမ္မတရဲ့ Cabinet ဝန်ကြီးတွေ ခန့်အပ်တယ်ဆိုတာ သူ့စိတ်ကြိုက်လူတွေကို နာမည်စာရင်းတင်သွင်းတာပဲ။ အဲဒီစာရင်းထဲက လူတွေကို အထက်လွှတ်တော်က အတည်ပြု မခန့်လို့ရတယ်။ အထက် လွှတ်တော်က အတည်မပြုရင် သမ္မတဟာ သူ့စိတ်ကြိုက်နောက်လူတစ်ယောက်ကို အဆိုတင်ရပြန်တယ်။ အဲဒီလိုပဲ အမေရိကန်သမ္မတက သံအမတ်တွေ ခန့်တာတွေဟာလည်း လွှတ်တော်က အတည်ပြုမှ ခန့်လို့ရတယ်။ ပြည်ထောင်စုတရားရုံးချုပ် တရားသူကြီးတွေ ခန့်အပ်တဲ့ကိစ္စမှာလည်း ဆီးနိတ်က အတည်ပြုပေးရတယ်။ ရာထူးကနေဖယ်ရှားတဲ့ ကိစ္စတွေမှာလည်း ကြားနာစစ်ဆေးပေးတယ်။ နောက် တခြားအာဏာတွေဟာ အမေရိကန်နိုင်ငံနဲ့ တခြားနိုင်ငံတစ်ခုခုနဲ့ ချုပ်ဆိုတဲ့ စာချုပ်စာတမ်းတွေကို သဘောတူလက်မှတ်ရေးထိုးတယ်။ ဒုသမ္မတရာထူး လစ်လပ်နေတဲ့အခါမှာ သမ္မတက နာမည်တင်သွင်းသူကို ဒုသမ္မတအဖြစ် ဆီးနိတ်ကနေ ရွေးကောက်တင်မြှောက်နိုင်တယ်။ အဲဒီ ဒုသမ္မတလောင်းကို မကြိုက်ရင် ပယ်ချခွင့်လည်းရှိတယ်။ အမေရိကန် ဆီးနိတ်အထက်လွှတ်တော်က ဂျာမဏီနိုင်ငံ Bundesart အထက်လွှတ်တော်ထက် အာဏာအများကြီး ပိုရှိပြီး ပြည်သူလူထုက ရွေးကောက်ထားတဲ့ အမတ်တွေဖြစ်လို့ ပြည်ထောင်စုပီပီပြင်တယ်လို့ ဆိုနိုင်တယ်။

၂၆။ ဗာဂျီးနီးယားစီမံကိန်း

အမေရိကန်အောက်လွှတ်တော်ကို ဆက်လက်မတင်ပြခင်မှာ အရေးကြီးတဲ့ သမိုင်းကြောင်းလေးတစ်ခု ဆွေးနွေးပါမယ်။ အဲဒါက ဘာလဲဆိုတော့ အမေရိကန်နိုင်ငံ အခြေခံဥပဒေ၊ ဘယ်လိုပေါ်ပေါက်လာသလဲဆိုတာပေါ့။ အဲဒါက တော်တော်လေး စိတ်ဝင်စားဖို့ကောင်းတယ်။ အင်မတန် အရေးကြီးတယ်။ ဗြိတိသျှအင်ပါယာကနေ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုဟာ ၁၇၇၆ ခုနှစ်မှာ ခွဲထွက်ပြီး လွတ်လပ်ရေးကို ကြေညာခဲ့တယ်။ ပြီးတော့သူတို့ အဲဒီကနေစပြီးတော့ Article of Confederation ဆိုတဲ့ ဥပဒေနဲ့အုပ်ချုပ်ခဲ့တယ်။ သို့သော်လည်း အဲဒီအခြေခံဥပဒေအုပ်ချုပ်မှုအောက်မှာ ဖွဲ့စည်းထားတဲ့ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုဟာ လက်ရှိကျွန်တော်တို့

ဗာဂျင်နီးယားစီမံကိန်း Virginia Plan

- အထက်လွှတ်တော် SENATE
- ပြည်နယ်အလိုက်အောက်လွှတ်တော်မှရွေးကောက်သည်။

- အောက်လွှတ်တော် HOUSE of REPRESENTATIVES
- တပြည်လုံး အတိုင်းအတာရွေးကောက်သည်။

www.vansangva.com CONGRESS

နားလည်တဲ့ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုနဲ့ မတူဘူး။ ပြည်နယ်အသီးသီးက အဲဒီတုန်းက သူတို့ ပြည်နယ်စွဲလေးတွေ၊ သူတို့နိုင်ငံစွဲလေးတွေပေါ့။ အမှန်တော့ ကိုလိုနီသေးသေးလေးတွေကနေ နိုင်ငံလိုဖြစ်နေတာကိုး။ အဲဒီလိုဆိုတော့ သူတို့မှာ ပြည်နယ်စွဲလေးတွေ၊ နိုင်ငံစွဲလေးတွေ ရှိနေတဲ့အခါကျတော့ သူတို့ပြည်နယ်တွေရဲ့ အချုပ်အခြာအာဏာကို ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းထားပြီး ဗဟိုအစိုးရကိုကျတော့ အာဏာအနည်းအကျဉ်းပဲ အပ်ထားတယ်။ ဒါကြောင့် တကယ့်လက်တွေ့မှာ ပြဿနာတွေ အများကြီးတက်လာတယ်။ အဲဒီတော့ ပြည်နယ်အချင်းချင်း ပြဿနာတက်ရင်သော် လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံခြားနဲ့ ဖြစ်လာတဲ့ ဆက်ဆံရေး ပြဿနာတွေမှာသော်လည်းကောင်း၊ ပြည်ပနဲ့ ဖြစ်စေ၊ ပြည်နယ်တစ်ခုနဲ့တစ်ခုအကြားဖြစ်စေ၊ စီးပွားရေးအရ ကူးလူးဆက်ဆံရာမှာ ရှောင်လွှဲ လို့မရတဲ့ အကောက်ခွန်ကိစ္စတွေမှာသော်လည်းကောင်း၊ ပြဿနာတွေ တစ်ပုံကြီး ရှိလာတယ်။ ဒီတော့အလုပ်က လုပ်လို့မရဘူး။ ဒီပြဿနာတွေကို ဖြေရှင်းဖို့ ပြည်ထောင်စုအစိုးရမှာ အာဏာမရှိဘူးဖြစ်နေတယ်။ အဲဒါကြောင့် ဒီလိုတော့ ဆက်သွားလို့ မဖြစ်တော့ဘူးဆိုပြီးတော့ ၁၀ နှစ်အကျော် ၁၇၈၇ မေလ ၁၇ ရက်နေ့မှာ Philadelphia ဆိုတဲ့ မြို့မှာ အခြေခံဥပဒေ ရေးဆွဲရေးညီလာခံတစ်ခုကို ခေါ်ယူခဲ့တယ်။ ခေါ်ယူပြီးတော့ ၅ လကြာ အချေအတင် အကြိတ်အနယ် ဆွေးနွေးငြင်းခုံကြပြီး နောက်ဆုံးမှာတော့ ဒီနေ့ ကျွန်တော်တို့ သိရတွေ့ရတဲ့ အမေရိကန်နိုင်ငံရဲ့ Federal အခြေခံဥပဒေဆိုတာကို ရေးဆွဲနိုင်ခဲ့တယ်။ အဲဒီလိုနဲ့ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုဟာ ကမ္ဘာ့ပထမဦးဆုံး Federal ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံ ဖြစ်လာတယ်။ အဲဒီလို ဖြစ်လာဖို့အတွက် အဲဒီကာလတုန်းက Philadelphia Convention မှာ Virginia ပြည်နယ် ကနေ တင်ပြလာတဲ့ Virginia Plan ဆိုတာက တော်တော်အရေးပါ အရာရောက်တဲ့ အခြေခံဥပဒေ မူကြမ်းတစ်ရပ် ဖြစ်တယ်။ အဲဒီမူကြမ်းကို စိတ်တိုင်းကျမဖြစ်သေးတဲ့အတွက် New Jersey ပြည်နယ်က တစ်ခါ New Jersey Plan ဆိုပြီးတော့ တင်ပြဆွေးနွေးတယ်။ အဲဒီဟာကလည်း

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
ပင်လုံပြည်ထောင်စု**

အားလုံးစိတ်တိုင်းကျ မဖြစ်သေးဘူး။ ကြားယဲမှာ Hamilton Plan ဆိုပြီးတော့ တင်ပြဆွေးနွေးတယ်။ သူမူကတော့ ပြည်နယ်တွေအားလုံး ဖျက်သိမ်းပြီးတော့ တစ်ပြည်ထောင်စနစ် ထူထောင်ဖို့ဖြစ်တယ်။ အဲဒီမူကိုတော့ လူတွေတော်တော်များများက မကြိုက်နှစ်သက်လို့ ဟုတ်တိပတ်တိ မဆွေးနွေးဖြစ်ကြတော့ဘူး။ နောက်ဆုံးမှာတော့ အဲဒီလိုအပြန်အလှန် ဆွေးနွေးလာတဲ့အခါမှာ Virginia Plan ရယ် New Jersey Plan ရယ် နှစ်ခုကို ပေါင်းစပ်ပေးတဲ့ Connecticut ပြည်နယ်ကနေ တင်ပြတဲ့ Connecticut Compromise ဆိုတဲ့ဟာနဲ့ အပေးအယူတည့်သွားပြီးတော့ အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုရဲ့ အခြေခံဥပဒေကို ရေးဆွဲနိုင်ခဲ့ပြီး၊ ကမ္ဘာ့ပထမဆုံး Federal ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံ ပေါ်ထွန်းလာတတ်ဖြစ်တယ်။ အဲဒီမူကြမ်းတင်ပြထားတဲ့ Virginia Plan တို့ New Jersey Plan တို့ Hamilton Plan တို့ Connecticut Compromise တို့ကို အကျဉ်းချုပ်ပြီး တင်ပြပါမယ်။ Virginia Plan ကတော့ လွှတ်တော်ကို နှစ်ရပ်ခွဲချင်တယ်။ ဒီလွှတ်တော်နဲ့ ပတ်သက်ပြီးတော့ မကျေမချမ်း ဖြစ်ကြတာဆိုတော့ ဒီညီလာခံမှာတော့ လွှတ်တော်ကို ဘယ်လိုပုံစံနဲ့ ပုံဖော်မလဲ ဆိုတဲ့ဟာက အငြင်းအခုံအများဆုံးကိစ္စ ပြဿနာအများဆုံး တက်တဲ့ကိစ္စဆိုတော့ အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုကို ထူထောင်ခဲ့ကြတဲ့ အမေရိကန်ခေါင်းဆောင်တွေက အဲဒီလွှတ်တော်ရဲ့ Structure ကို Virginia Plan အတိုင်း နှစ်ပိုင်းခွဲပြီးတော့ လွှတ်တော်နှစ်ရပ်အဖြစ် တင်သွင်းတယ်။

အောက်လွှတ်တော်(ခေါ်) ပြည်သူ့လွှတ်တော်အတွက် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်တွေကို ပြည်သူတွေက တိုက်ရိုက်ရွေးကောက်မယ်။ တစ်ပြည်လုံးမှာရှိတဲ့ မဲဆန္ဒနယ်မြေတွေက ပြည်သူတွေရဲ့ ဆန္ဒနဲ့ အယူအဆ opinion အမျိုးမျိုးကို အဲဒီမှာ ထင်ထင်ရှားရှား တွေ့နိုင်မယ်။ အထက်လွှတ်တော်မှာကျတော့ ပိုပြီးဆင်ဆင်ခြင်ခြင် လုပ်ရမယ့် ကိစ္စတွေ ပြည်နယ်အရေးကိစ္စတွေ ဖြစ်တဲ့အပြင်၊ အင်မတန်မှ ပြဿနာများနိုင်တဲ့ အရေးကိစ္စတွေလည်း ဖြစ်တဲ့အတွက် ပြည်နယ်တွေအလိုက် ရွေးကောက်ဖို့ တင်သွင်းထားကြတာဖြစ်တယ်။

Virginia Plan ကိုတော့ လူဦးရေများတဲ့ ပြည်နယ်တွေက ထောက်ခံကြတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ ဒီ Plan အရက လူဦးရေများရင် များသလို ကိုယ်စားလှယ်များများ လွှတ်ဖို့ မူကြမ်း ရေးဆွဲထားတာဖြစ်တဲ့အတွက် လူဦးရေများတဲ့ ပြည်နယ်တွေက Virginia Plan ကို ထောက်ခံကြတယ်။ လူဦးရေနည်းတဲ့ ပြည်နယ်ကလေးတွေကတော့ သူတို့ရဲ့အာဏာတွေ ဆုံးရှုံးမှာ ကြောက်တဲ့အတွက် ဗာဂျီးနီးယားစီမံကိန်းကို မကြိုက်နှစ်သက်ကြဘူး။ အဲဒါကြောင့် လူဦးရေနည်းတဲ့ ပြည်နယ်ကလေးတွေက New Jersey Plan ဆိုပြီးတော့ တန်ပြန်တင်ပြလာတယ်။ အဲဒါကတော့ Congress လွှတ်တော်ကို လွှတ်တော်နှစ်ရပ် မခွဲဘူး။ တစ်ရပ်တည်းပဲ ထားမယ်။ ပြီးတော့ အရင်အတိုင်း ပဲ ပြည်နယ်တိုင်းက လွှတ်တော်အမတ်ဦးရေ ညီတူညီမျှကို စေလွှတ်မယ်လို့ အဆိုတင်သွင်းတယ်။ အရင်အတိုင်းပဲဆိုတာက အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုကြီး လွတ်လပ်ရေးရပြီးမှ ရေးဆွဲအသုံးပြုခဲ့တဲ့ Articles of Confederation ခေါ် အခြေခံဥပဒေမှာ လွှတ်တော်တစ်ရပ်ပဲ ရှိပြီးတော့ ပြည်နယ်အသီးသီးကနေ ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးစီ စေလွှတ်ခဲ့တာဖြစ်တယ်။ အဲဒီတော့ အရင်အခြေခံ ဥပဒေအတိုင်းပဲ တင်သွင်းလာတဲ့ New Jersey Plan ကိုတော့ လူဦးရေနည်းတဲ့ ပြည်နယ်တွေက ထောက်ခံကြတယ်။

နောက်ဆုံးမှာတော့ New Jersey Plan နဲ့ Virginia Plan ကို နှစ်ခုပေါင်း စပ်ပေးတဲ့ Connecticut Compromise ပေါ်လာတယ်။ အဲဒါကိုလည်း သမိုင်းမှာ The Great Compromise

New Jersey Plan

- လွှတ်တော် တရပ် **Unicameral CONGRESS**
- ပြည်နယ်တစ်ခုစီက မဲတစ်မဲစီ ပိုင်ဆိုင်သည်

လို့ခေါ်တယ်။ အဲဒါကတော့ ဘာလဲဆိုတော့ အဲဒီပြည်နယ်ကြီးတွေရဲ့ လိုလားတဲ့ Virginia Plan နဲ့ ပြည်နယ်အသေးတွေလိုလားတဲ့ New Jersey Plan နှစ်ခုကို ပေါင်းစပ်ပေး လိုက်တာ ဖြစ်တယ်။ Connecticut Compromise မှာတော့ အောက်လွှတ်တော်ကို လူဦးရေ အနည်း အများအလိုက် ကိုယ်စားလှယ်စေလွှတ်ပြီးတော့ အထက်လွှတ်တော်ကိုတော့ ပြည်နယ် အလိုက် တူညီတဲ့ ညီမျှတဲ့ အမတ်ဦးရေကို စေလွှတ်ဖို့ဆိုပြီး ညှိနှိုင်းပေးလိုက်တာဖြစ်တယ်။ အဲဒီလိုနဲ့ ပြည်နယ်တွေအားလုံး သဘောတူညီသွားပြီး အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုရဲ့ Constitution ကို ရေးဆွဲဖြစ်ပြီးတော့ ၁၇၈၈ ခုနှစ်မှာ အားလုံးက အတည်ပြုလိုက်ကြတယ်။

ဒီအခြေအနေထိ ရောက်ဖို့အတွက် Philadelphia Convention ကို ၄ လကြာ သူတို့ အချေအတင် အကြိတ်အနယ် ဆွေးနွေးခဲ့ကြရတယ်။ အဲဒီမှာပဲ ပြည်ထောင်စုအစိုးရကို ဖွဲ့စည်းရာမှာ

Connecticut Compromise (The Great Compromise)

ကျော့ ပထမ ဦးဆုံး ပြည်ထောင်စု နိုင်ငံ ဖော်ထွန်းခြင်း

▪ လွှတ်တော် (၂)ရပ်

- အထက်လွှတ်တော် SENATE
- တန်းတူညီမျှမှု၊ လွတ်လပ်မှု၊ အနည်းစုအခွင့်အရေး ကာကွယ်ခြင်း

▪ အောက်လွှတ်တော် HOUSE of REPRESENTATIVES

- အများစုဆန္ဒကိုလေးစားခြင်း၊ အများစုအုပ်ချုပ်ရေး။

အစိုးရအဖွဲ့ဝင်မဏ္ဍိုင်ကြီး ၃ ရပ် ခွဲဖို့ပါ သူတို့သဘောတူခဲ့တယ်။ စောစောပိုင်းက ပြောပြောနေတဲ့ Legislative, Executive, Judiciary ဆိုတာတွေဟာ မြန်မာလိုတော့ ဥပဒေပြုအဖွဲ့၊ အုပ်ချုပ်ရေး

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
ဝင်လုံပြည်စတင်စု**

အဖွဲ့နဲ့၊ တရားရေးအဖွဲ့ဆိုပြီး ပေါ်ပေါက်လာတာဖြစ်တယ်။ အမှန်ကတော့ ဘယ်ပြည်နယ်ကမှ သူတို့ရဲ့အာဏာကို မစွန့်လွှတ်ချင်ဘူး။ သူတို့ရဲ့လွတ်လပ်မှုကို မဆုံးရှုံးချင်ဘူး။ အခြေခံဥပဒေမှာလည်း ဒီမိုကရေစီရဲ့ အခြေခံတရားဖြစ်တဲ့ လူတိုင်းကလွတ်လပ်နေရမယ်၊ အားလုံးက တန်းတူညီရမယ် ဆိုတာတွေကို လိုချင်ကြတယ်။ အဲဒီလို အကြိမ်ကြိမ်အဖန်ဖန် ညှိနှိုင်းပြီးမှ ရေးဆွဲတဲ့ အခြေခံဥပဒေဆိုတော့ ပြည်နယ်အသီးသီးဟာလည်း လွတ်လပ်တဲ့ ပြည်နယ်တွေဖြစ်နေပြီး ပြည်နယ် အသီးသီးဟာလည်း ကြီးသည်ဖြစ်စေ၊ ငယ်သည်ဖြစ်စေ တန်းတူညီမျှဖြစ်နေကြမယ်ဆိုတာကို ဒီအခြေခံဥပဒေကနေ ပြဌာန်းထားတယ်။ အဲဒီတော့ ဒီဖက်ဒရယ်နိုင်ငံ သို့မဟုတ် ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံ ဖြစ်ပေါ်လာတာပေါ့။ ဒီနိုင်ငံကို ဒီမိုကရေစီရဲ့ အခြေခံတရားတွေ အမိရဆုတ်ကိုင်ပြီးတော့မှ အဲဒီပေါ်မှာ မူတည်ပြီး ထူထောင်သွားကြရတာဖြစ်တယ်။ ဒီမိုကရေစီရဲ့ အခြေခံတရားတွေ အမိရဆုတ် ကိုင်ပြီးတော့မှ အဲဒီ အပေါ်မှာမူတည်ပြီး ထူထောင်သွားကြရတာဖြစ်တယ်။ ဒီမိုကရေစီစနစ်ကို မူအရ လမ်းညွှန်အဖြစ် ထားနိုင်လို့လည်း ဒီလိုအမျိုးမျိုး ကွဲပြားခြားနားနေတဲ့ အယူအဆတွေကို အပြန်ပြန်အလှန်လှန် ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးပြီးတော့ နောက်ဆုံးအများသဘောတူ အဖြေကို ရှာနိုင်ကြ တာဖြစ်တယ်။ ဘယ်ပြည်နယ်တစ်ခုခုကမှ ကျန်ပြည်နယ်တွေကို ကြီးစိုးလို့မရဘူး။ ဆိုလိုတာက ဘယ်သူကမှ ဘယ်သူ့ကို ဗိုလ်ကျလို့ မရဘူး။ အာဏာကို တစ်နေရာတည်းမှာ ပုံအပ်ထားတာ မရှိဘူး။ လူမျိုးတစ် မျိုးလက်ထဲမှာ အာဏာပုံအပ်ထားတာ မရှိဘဲ။ ပြည်နယ်အားလုံး လူမျိုးအားလုံး တန်းတူညီမျှ ရအောင် ဘယ်လိုလုပ်မလဲ၊ အားလုံးဟာ မျှမျှတတရှိကြရအောင် ဘယ်လိုလုပ်မလဲ၊ ပြည်နယ် အားလုံးရဲ့ လွတ်လပ်ခွင့်တွေ၊ ပြည်နယ်သူ ပြည်နယ်သားတွေရဲ့ လွတ်လပ်ခွင့်တွေ မထိခိုက်အောင် ဘယ်လိုလုပ်မလဲဆိုတာကို လေးလေးနက်နက် ဆွေးနွေးခဲ့ကြတဲ့အတွက် ဒီလို အဖြေမျိုးကို ထွက်လာတာဖြစ်တယ်။

တစ်ခုမှတ်သားသင့်တာက ဒီအစိုးရကို အုပ်ချုပ်ရေးရယ်၊ တရားရေးရယ် နောက်ပြီးတော့ ဥပဒေပြုရယ်ဆိုပြီးတော့ မဏ္ဍိုင် ၃ ရပ် ခွဲဖို့ကလည်း ဒီအဆို တင်သွင်းတဲ့အခါမှာ Virginia Plan ကစပြီးတော့ ပါဝင်ခဲ့တာဖြစ်တယ်။ အဲဒါလည်း သမိုင်းမှာ အရေးကြီးတဲ့အချက် ဖြစ်ပါတယ်။ Connecticut Compromise ကရလာတာဟာ မဟုတ်ဘဲနဲ့ ဟန့်နီးယား စီမံကိန်းစတင်ကတည်းက ပါလာတာဖြစ်တယ်။ ဒါပေမဲ့ Virginia Plan မှာပါတဲ့ အချက်အားလုံးကိုတော့ နောက်ဆုံးရေးဆွဲတဲ့ အခြေခံဥပဒေထဲမှာ မပါတော့ဘူး။ တချို့အရေးကြီးတဲ့ အချက်တွေ အဲဒီမှာပါသွားတယ်။ အခြေခံ ကျတဲ့ အပိုင်းတွေပါသွားတယ်။ သို့သော်လည်း Virginia Plan က လူဦးရေအချိုးအစားနဲ့ ကိုယ်စား လှယ် စေလွှတ်ချင်တာဖြစ်တဲ့အတွက် အဲဒါက လူဦးရေများတဲ့ ပြည်နယ်တွေက အလိုလိုတစ်ဘက် စောင်းနင်း အပေါ်စီးရအောင် ရေးဆွဲထားသလို ဖြစ်နေတယ်။ အဲဒါက Virginia Plan ရဲ့ အားနည်းချက်ဖြစ်တယ်။ Virginia Plan မှာ အားသာချက်တွေ အများကြီးရှိပါတယ်။ အထက် လွှတ်တော် အောက်လွှတ်တော်ခွဲဖို့ဆိုတာ အစိုးရအာဏာကို မဏ္ဍိုင်ကြီး (၃)ခုအဖြစ် ၃ ပိုင်းပိုင်းဖို့ ဆိုတာလည်း Virginia Plan ရဲ့ အားသာချက်တွေပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ လူဦးရေ အချိုးအစားနဲ့ လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်စေလွှတ်မှာဆိုတော့ လူများများရှိတဲ့ပြည်နယ်က အလိုလိုအပေါ်စီးရနေတယ်။ အဲဒါကို ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးတဲ့အခါမှာ ခုနပြောသလို အနည်းစုရော အများစုရော ကျေနပ်နိုင်တဲ့ဟာကို သူတို့ တွေ့ရှိသွားတယ်။ နောက်ပြီးတော့ Virginia Plan မှာ အားနည်းနေတဲ့အချက်တစ်ခုက လွှတ်တော် နှစ်ရပ်မှာ ပထမလွှတ်တော်ကို ပြည်သူကလွှတ်တော်အမတ်တွေ တိုက်ရိုက်ရွေးကောက်

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
ပင်လုံပြည်ထောင်စု**

တင်မြှောက်မယ်၊ ဒုတိယလွှတ်တော်ကို ပထမလွှတ်တော်မှ ပြည်နယ်အသီးသီးက ရွေးကောက်တင်
မြှောက်ထားတဲ့ လွှတ်တော်အမတ်တွေ ဥပဒေပြုအဖွဲ့က တင်သွင်းလာတဲ့ Nominate လုပ်ထားတဲ့
လူတွေကို ရွေးချယ်မယ့်သဘောရှိတယ်။ ပြီးတော့ တစ်ခါအဲဒီခုနစ်ကပြောတဲ့ ပထမလွှတ်တော်က
လွှတ် တော်အမတ်တွေ ဥပဒေပြုအဖွဲ့က သမ္မတကို ရွေးချယ်မယ်ဆိုတော့ အဲဒါတွေက
အားနည်းချက်ဖြစ် သွားတယ်။ နောက်ပိုင်းမှာ မြင်လာကြတာက သမ္မတကို ပြည်သူလူထုက
တိုက်ရိုက်မရွေးဘဲ ဥပဒေပြုအဖွဲ့က ရွေးမယ်ဆိုရင် သမ္မတရဲ့လွှတ်လပ်ခွင့်တွေ၊ လွတ်လပ်စွာ
တွေးခေါ်မှု၊ လွတ်လပ်စွာ အုပ်ချုပ်ရေး စတဲ့အချက်တွေ အားနည်းသွားမယ်ဆိုတာ သုံးသပ်မိကြ
တယ်။ အဲဒီတော့အဲဒါက Virginia Plan ရဲ့ အားနည်းချက် တချို့ဖြစ်တယ်။ နောက်ပိုင်းမှာသူတို့
သဘောတူညီပြီး အတည်ဖြစ်သွားတဲ့အခြေခံဥပဒေမှာတော့ ဒီဥပဒေပြုအဖွဲ့က ပြည်နယ်တွေရဲ့
ဥပဒေကို ပယ်ချနိုင်တယ်။ အထူးသဖြင့် ပြည်ထောင်စုတစ်ခုလုံးရဲ့ ဥပဒေတွေနဲ့ မကိုက်ညီလို့ရင်
အဲဒါတွေ ပယ်ချနိုင်တယ်။ အဲဒီလိုအပြန်အလှန် ထိန်းညှိရင်းနှီးလည်း ဥပဒေပြုအဖွဲ့က တင်သွင်း
လာတဲ့ ဥပဒေကို အုပ်ချုပ်ရေးနဲ့ တချို့သော တရားရေးအဖွဲ့က အတူတူဖွဲ့ထားတဲ့ Council
ကနေမှ ဗီတိုအာဏာနဲ့ ပယ်ချလို့ရတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒီလို ဗီတိုအာဏာနဲ့ပယ်ချတဲ့ကိစ္စကို လွှတ်တော်က
အများစုမဲနဲ့ တစ်ခါပြန်ပြီး အတည်ပြု လို့ရတယ်။ အဲဒီလို အပြန်အလှန်ထိန်းညှိမှုတွေ ရှိပါတယ်။
ဒီကြားထဲမှာ Hamilton Plan ဆိုတာ ရှိတယ်။ Hamilton Plan အကြောင်းကို နည်းနည်းလေး
ဆွေးနွေးစရာ ရှိတယ်။ Hamilton Plan ဟာ တော်တော်လေးလေးနက်နက် စဉ်းစားတွေးခေါ်ပြီး
ရေးဆွဲထားတယ်ဆိုတာကို အားလုံးက အသိအမှတ်ပြုကြပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ သူက ပြည်နယ်အားလုံး
ကို ဖျက်သိမ်းပြီးတော့ တစ်ပြည်ထောင်စနစ်တောင် ထူထောင်ဖို့ တင်သွင်းခဲ့တာဖြစ်လို့ အများစုက
လုံးဝလက်မခံနိုင်တဲ့ အချက်ဖြစ် သွားတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ဗြိတိသျှပုံစံကို တော်တော်များများ
ကူးယူထားတယ်။ ဒါ့အပြင် လွှတ်တော်တစ်ရပ်ကိုလည်း သူကရာသက်ပန် ပုံစံမျိုးအာဏာပေး
ပို့လုပ်ထားတာဆိုတော့ သိပ်ပြီးတော့ ဗဟိုဦးစီးဆန်သွားတယ်။ ဒီအာဏာခွဲဝေမှု အရမ်းအားနည်း
သွားတယ်။ ဒါ့ကြောင့် ဒီကိစ္စကို ဆက်လက်ပြီးတော့ မဆွေးနွေးကြတော့ဘူး။ နိဂုံးချုပ်အနေနဲ့
ပြောရမယ်ဆိုရင် ဒါတွေက အသေးစိတ်မဟုတ်ဘဲနဲ့ တကယ့်အဓိက အချက်ကလေးတွေကိုသာ
ဆွေးနွေးထားတာပဲဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့က ဒီသင်တန်းမှာ အားလုံးအသေးစိတ်ကို ထည့်သွင်း
မပို့ချနိုင်ဘူး။ ဒီဟာကို ဘာလို့ စောစောပိုင်းက အရေးကြီးပါတယ်လို့ ပြောခဲ့သလဲဆိုတော့
ဒီအမေရိကန်ပြည်ထောင်စု နိုင်ငံထူ ထောင်ဖို့ဟာ အလွယ်တကူနဲ့ ဖြစ်မလာဘူး။ အဲဒီနိုင်ငံဟာ
ကမ္ဘာရဲ့ ပထမဦးဆုံးပြည်ထောင်စုနိုင်ငံဖြစ်သလို အရှည်ဆုံးတည်မြဲတဲ့ ပြည်ထောင်စုလည်းဖြစ်တယ်။
အဲဒီနိုင်ငံဟာ ကမ္ဘာရဲ့ ပထမဦးဆုံးပြည်ထောင်စုနိုင်ငံဖြစ်သလို အရှည်ဆုံးတည်မြဲတဲ့ ပြည်ထောင်စု
လည်း ဖြစ်တယ်။ ဥပမာ ဆိုဗီယက်ယူနီယမ် ဆိုရင် နှစ်ပေါင်း ၇၀ လောက်ပဲ တည်ရှိခဲ့ပြီးတော့
ချုပ်ငြိမ်းသွားတယ်။ အမေရိကန်နှစ်ပေါင်း ၂၀၀ ကျော်မှာ မချုပ်ငြိမ်းတဲ့အပြင် အားကောင်းဆဲ
ဖြစ်တဲ့အပြင်၊ ဒီပြည်ထောင်စုပုံစံကိုလည်း ကမ္ဘာတစ်လွှားမှာ စံပြအနေနဲ့ရှိနေလို့ သူ့ပုံစံကို
နည်းအမျိုးမျိုးနဲ့ ပြန်လည်ကူးယူကြတယ်။ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုရဲ့ပုံစံကို အခြားနိုင်ငံတွေ
မဆိုထားတဲ့ ဆိုဗီယက် ယူနီယမ်ကတောင် နိုင်ငံထူထောင်တဲ့အခါမှာ ကွန်မြူနစ်စနစ်ကျင့်သုံးတဲ့
နိုင်ငံဖြစ်လင့်ကစား အမေရိကန်ဖွဲ့စည်းပုံ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းကို မှီထားတယ်။ အမေရိကန်ဖွဲ့စည်းပုံမှာ

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
ပင်လုံပြည်ထောင်စု**

အားသာချက် ကလေးတွေကတော့ သူ့မှာ လမ်းညွှန် Guidance တစ်ခုရှိတယ်။ ဒီဟာကို ရေးဆွဲတဲ့ အမေရိကန် နိုင်ငံကို ထူထောင်တဲ့ တိုင်းပြည်ခေါင်းဆောင်တွေမှာ လမ်းညွှန်ချက်တစ်ခုရှိတယ်။ အဲဒါကဘာလဲဆို တော့ ဒီမိုကရေစီ အခြေခံသဘောတရားပဲ။ အခု ဒီသင်တန်းမှာ ပြောပြနေတဲ့ အားလုံးတန်း တူညီမှုအောင်၊ အားလုံးလွတ်လပ်အောင်ဆိုတဲ့ဟာကို အခုတစ်ခါ ရှင်းပြမယ်။ ပထမ Virginia Plan နဲ့ New Jersey Plan က ပြည်နယ်အသေးတွေကို စဉ်းစားပေးတယ်။ အဲဒီလိုပဲ ကိုယ့်အယူအဆကို လွတ်လပ်စွာ တင်ပြကြတာပဲ။ ကိုယ့်အကျိုးစီးပွားအတွက် ကိုယ့်ပြည်နယ်အတွက် အကောင်းဆုံး ဖြစ်မယ့်ဟာကို တင်ပြကြတာပဲ။ အဲဒီလို သူ့အကျိုး၊ ကိုယ့်အကျိုးရှိဖို့ လွန်ဆွဲနေတဲ့ အချိန်မှာ Compromise လုပ်နိုင်တယ်ဆိုတာက ဒီမိုကရေစီရဲ့ အင်မတန်ချစ်စရာကောင်းတဲ့ အပိုင်းတစ်ခုဖြစ်တယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ ပြည်နယ်တိုင်းဟာ သာတူညီမျှမှုကိုလည်း ခံစားကြရမယ်။ ပြည်နယ်အကြီးက ပြည်နယ်အငယ်ကို အနိုင်ကျင့်တာမျိုး လည်း မရှိစေရဘူး။ အားလုံးဟာ လွတ်လပ်မှုကို အတူတကွ ခံစားကြရမယ်ဆိုတဲ့ စိတ်ရင်းစေတနာ ကောင်းနဲ့ ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြလို့ ဒီပြည်ထောင်စုပုံစံမျိုး ကမ္ဘာမှာ ပထမဦးဆုံးပေါ်ပေါက်လာပြီး ဒီနေ့အထိလည်း တည်မြဲနေတာဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံမှာတော့ ဒီနေ့အထိ ပြည်ထောင်စု နိုင်ငံကို မည်မည်ရရ တီတိကျကျ ထူထောင်ဖို့ဆိုတာ အခက်အခဲတွေ တွေ့နေဆဲဖြစ်တယ်။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းတို့ ကျဆုံးသွားပြီး နောက်ပိုင်းမှာ ပြည်ထောင်စုအခြေခံဥပဒေကို ဆက်လက် ရေးဆွဲတော့ အခြေခံဥပဒေနဲ့ပတ်သက်ပြီး ကျွမ်းကျင်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုလို့ ဦးချန်ထွန်း တစ်ယောက် လောက်ပဲ ရှိတော့တယ်။ သူကိုယ်တိုင်ပြော သွားတာက ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံရဲ့ အခြေခံဥပဒေကတော့ ပုံစံအားဖြင့် ပြည်ထောင်စုဖြစ်သော်လည်းပဲ လက်တွေ့မှာတော့ တစ်ပြည်ထောင်ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီလိုဆိုတော့ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းတို့က ပင်လုံစာချုပ်ကို အခြေခံပြီး ရေးဆွဲခဲ့တဲ့ စစ်မှန်တဲ့ ပြည်ထောင်စုကို အခြေခံထားတယ်။ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ အခြေခံဥပဒေကို ဦးချန်ထွန်း မရေးမရာ ဟိုလိုလိုဒီလိုလို လုပ်သွားတာဖြစ်ပါတယ်။ အခုချိန်မှာ ကျွန်တော်တို့က သမိုင်းကြောင်းကို ပြန်ကြည့်မယ်ဆိုရင် အပြစ်တင်ဖို့ မဟုတ်ဘူး။ သင်ခန်းစာယူဖို့ပဲ ရှိတယ်။ အဲဒါက ဘာလဲဆိုတော့ ဗမာအပါအဝင် တိုင်းရင်းသားအားလုံးကလည်း အတွေ့အကြုံကလည်း မရင့်ကျက်ကြသေးဘူး။ လေ့လာမှုကလည်း အားနည်းခဲ့ကြတော့ ပညာရှင်တစ်ယောက်က သူ့စိတ်ကြိုက်ပြင်သွားတာကို ကျွန်တော်တို့အားလုံးက ခံလိုက်ကြရတာပေါ့။ တစ်နည်းအားဖြင့် ပညာရှင်တစ်ယောက်က သူပညာတတ်တိုင်း ပညာပြခဲ့လို့ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းရဲ့ ပြည်ထောင်စုကို ခြစ်ထုတ်ပစ်လိုက်တဲ့ သူ့ရဲ့မင်နီစကကလေးတွေက တိုင်းပြည်ကို သွေးချောင်းတွင်တွင် စီးစေခဲ့တာဖြစ်တယ်။

ဒီပြည်ထောင်စုအစစ်ကို မည်မည်ရရ တီတိကျကျ မထူထောင်တဲ့ အခါကျတော့ ဒီမိုကရေစီ နိုင်ငံကို တီတိကျကျ မထူထောင်နိုင်ခဲ့တဲ့ သဘောဖြစ်သွားတာပေါ့။ ဒီမိုကရေစီဆိုတဲ့ အခြေခံတရားကို မိမိရရ မဆုပ်ကိုင်နိုင်ခဲ့တာ ဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော်တို့ ခေါင်းထဲနဲ့လုံးသားထဲမှ စစ်မှန်တဲ့ ဒီမိုကရေစီ သဘောတရားနဲ့ လမ်းညွှန်ပြီး Guidance ပေးတာမရှိတဲ့အခါကျတော့ စစ်မှန်တဲ့ ပြည်ထောင်စု လည်း ပေါ်မလာနိုင်တော့ဘူးပေါ့။ စစ်မှန်တဲ့ ပြည်ထောင်စုမပေါ်လာတဲ့ အခါမှာ အားလုံးက ကျွန်ဘဝကို ရောက်လာကြတာဖြစ်တယ်။ အဲဒီတော့ အထူးပြောချင်တာက ဒီမိုကရေစီရယ်၊ ပြည်ထောင်စုရယ် ဖက်ဒရယ်ဆိုတာက လုံးဝခွဲခြားလို့ရတာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါတွေကို ကျွန်တော်တို့ နိဂုံးအပိုင်းမှာ ထပ်ပြီးတော့ ဆွေးနွေးသွားပါမယ်။

၂၇။ အမေရိကန်အောက်လွှတ်တော်-၁

အခုအမေရိကန်အောက်လွှတ်တော်အကြောင်း ဆက်လက်ဆွေးနွေးရအောင် အမေရိကန် အောက်လွှတ်တော်ကိုတော့ ပြည်နယ်အသီးသီးက လူဦးရေအချိုးအစားအလိုက် ကိုယ်စားလှယ် စေလွှတ်နိုင်တယ်။ အမတ်ဦးရေစုစုပေါင်းကိုတော့ ဥပဒေအရ လောလောဆယ်မှာ ၄၃၅ သတ်မှတ် ထားပြီး လူဦးရေအများဆုံးဖြစ်တဲ့ ကယ်လီဖိုးနီးယား ပြည်နယ်က အခုချိန်မှာ အမတ်ဦးရေ ၅၃ ဦးရှိတယ်။ အောက်လွှတ်တော်အမတ်တွေရဲ့ သက်တမ်းကတော့ ၂ နှစ်တာဖြစ်တယ်။ သူတို့ ၂ နှစ်တာ တာဝန်ထမ်းဆောင်ရတယ်။ အဲဒီမှာ Speaker ခေါ် လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌက ဒီအောက်လွှတ် တော်ကို ဦးစီးတယ်။ လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌကိုတော့ အောက်လွှတ်တော်အမတ်တွေက ရွေးကောက် တယ်။ ရွေးကောက်တဲ့နေရာမှာ ဘယ်သူဘယ်ဝါရယ်လို့ သတ်မှတ်ထားတာ မရှိသော်လည်း အများအားဖြင့်တော့ အမတ်တွေထဲကနေပဲ ရွေးကောက်ကြတာပဲ။ နောက်ပြီးတော့ တိုင်းပြည် အတွက် ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းရာမှာလည်း အထက်လွှတ်တော်က ဆီနိတ်တာတွေရော အောက်လွှတ် တော်က လွှတ်တော်အမတ်တွေပါ လွှတ်တော်နှစ်ရပ်သီးခြားစီ မဲခွဲကြရာမှာ လွှတ်တော်နှစ်ရပ် စလုံးက သဘောတူညီမှ အဲဒီဥပဒေအတည်ဖြစ်တယ်။ နောက်လွှတ်တော်အမတ်ဖြစ်ဖို့အတွက် အရည်အချင်း ၃ ခုပဲလိုတယ်။ **နံပါတ် ၁ အနေနဲ့ အသက်က ၂၅ နှစ်ပြည့်ပြီးဖြစ်ရမယ်။ နံပါတ် ၂ အနေနဲ့ လွန်ခဲ့တဲ့ ၇ နှစ်တာကာလအတွင်းမှာ အမေရိကန်နိုင်ငံသားဖြစ်နေရ မယ်။ နံပါတ် ၃ က ရွေးကောက်ခံရတဲ့အချိန်မှာ သူရွေးကောက်ခံရတဲ့ ပြည်နယ်ရဲ့ ပြည်နယ်သားဖြစ်ရမယ်။** အဲဒီမှာ စိတ်ဝင်စားစရာကောင်းတာက လွှတ်တော်အမတ်ဖြစ်လာဖို့ အတွက် ပညာအရည်အချင်း လူမျိုးဆင်းရဲချမ်းသာ ဘာမှခွဲခြားသတ်မှတ်ထားတာ မရှိတော့။ ဥပဒေ မှုကြမ်းကို တင်သွင်းရာမှာ တစ်ခါတလေလည်း အထက်လွှတ်တော်တင်သွင်းတာ ရှိသလို တစ်ခါ တလေလည်း အောက်လွှတ်တော်က တင်သွင်းတာရှိနိုင်ပါတယ်။ ဥပဒေကိုပြဋ္ဌာန်းရာမှာ အထက် လွှတ်တော် သို့မဟုတ် အောက်လွှတ်တော်တစ်ခုခုမှာ Majority မရှိခဲ့လို့ရုံရင် Conference ကော်မတီဆိုပြီးတော့ အထက်လွှတ်တော်နှင့် အောက်လွှတ်တော်က အမတ်တွေပါဝင်တဲ့ ကော်မတီ တစ်ခု ဖွဲ့ပြီးပြန်လည်ညှိနှိုင်းကြတယ်။ ဒီလိုနည်းနဲ့ သူတို့ဥပဒေတစ်ခုကို ပြဋ္ဌာန်းနိုင်အောင် ကြိုးစား တယ်။ အဲဒီလို ကြိုးစားပြီးတော့ ပြဋ္ဌာန်းနိုင်ပြီဆိုတဲ့အခါမှာမှ အတည်ဖြစ်တယ်။ သို့သော်လည်း သမ္မတက အဲဒါကို ဗီတိုအာဏာနဲ့ ပယ်ချလို့ရတယ်။ သမ္မတဗီတိုအာဏာနဲ့ ပယ်ချတဲ့အခါမှာ ဒီအထက်လွှတ်တော်နဲ့ အောက်လွှတ်တော်မှာတစ်ခါ ထပ်ပြီးတော့ မဲခွဲလို့ရတယ်။ နှစ်ခုစလုံးက ၃ ပုံ ၂ ပုံနဲ့ အဲဒီ ဗီတိုအာဏာကို ပြန်ပယ်လို့ရတယ်။ အဲဒါက အပြန်အလှန် ထိန်းညှိမှုဖြစ်တယ်။ သမ္မတက ပယ်ချထားတာကို ပြန်အတည်ပြုနိုင်တယ်။ အခွင့်အရေးတွေ ရှိနေပြန်တယ်။ အဲဒီ နေရာမှာ Check and Balance ဆိုတာ ပိုပြီးတော့ ပေါ်လွင်ပါတယ်။ နောက်ထပ် အမေရိကန် အောက်လွှတ်တော်အကြောင်းကို ရှေ့စာမျက်နှာမှာ ဆက်လက်ပြီးတော့ ဆွေးနွေးသွားမယ်။

၂၈။ အမေရိကန်အောက်လွှတ်-၂

အခု ဆက်လက်ပြီးတော့ အမေရိကန်အောက်လွှတ်တော်နဲ့ ပတ်သက်ပြီးတော့ ပြောကြ ရအောင်။ အရင် စာမျက်နှာ ၄ မှာ ပြောထားတာလေးတစ်ခုကို ထပ်ပြီးတော့ ဖြည့်စွက်ချင်တာက

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
ဝင်လုံပြည်ထောင်စု**

ဥပဒေတစ်ခုကို ပြဋ္ဌာန်းရာမှာ အထက်လွှတ်တော်ကလည်း ပြဋ္ဌာန်းနိုင်တယ်။ အောက်လွှတ်တော်ကလည်း ပြဋ္ဌာန်းနိုင်တယ်။ အထက်လွှတ်တော်မှာရော အောက်လွှတ်တော်မှာပါ Majority သဘောတူညီရမယ်ဆိုရင် ဒီဥပဒေအတည်ဖြစ်လာတယ်။ သို့သော်လည်း သမ္မတက ဒီဥပဒေကို မကြိုက်ရင် ဗီတိုအာဏာနဲ့ ပယ်ချနိုင်တယ်။ သမ္မတက ဗီတိုအာဏာနဲ့ ပယ်ချထားသည့်တိုင် အောင် အထက်လွှတ်တော်နှင့် အောက်လွှတ်တော်တွေကလည်း ဥပဒေတွေကို ပြန်လည်အတည်ပြုနိုင်တဲ့ အခွင့်အရေးရှိတယ်။ **အထက်လွှတ်တော်ရော အောက်လွှတ်တော်ပါ သီးခြားစီ မဲပေးရတယ်။ အထက်လွှတ်တော်နဲ့ အောက်လွှတ်တော်ပေါင်းပြီး မဲပေးတာမျိုး မဟုတ်ရဘူး။ အထက်လွှတ်တော်နဲ့ အောက်လွှတ်တော်ပေါင်းပြီး မဲပေးလိုက်တာနဲ့ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များများ စေလွှတ်နိုင်တဲ့ ပြည်နယ်အကြီးတွေရဲ့ သဘောထားကပဲ အမြဲတမ်း အသာစီး ရသွားတော့မှာဖြစ်တယ်။** အထက်လွှတ်တော်ကသပ်သပ်၊ အောက်လွှတ်တော်ကသပ်သပ် သီးခြားစီပဲ ပေးပြီးတော့ အထက်လွှတ်တော်မှာလည်း ၃ ပုံ ၂ ပုံ၊ အောက်လွှတ်တော်မှာလည်း ၃ ပုံ၊ ၂ ပုံ က Pass လုပ်တယ်ဆိုရင် သမ္မတရဲ့ ဗီတိုအာဏာဟာ ပျက်ပြယ်သွားပြန်တယ်။ အဲဒါလေးတစ်ခု ထပ်ဖြည့်ချင်တယ်။ အဲဒီလို ဥပဒေမူကြမ်းတစ်ခုကို အောက်လွှတ်တော်ရော အထက်လွှတ်တော်ပါ လွှတ်တော်နှစ်ရပ်စလုံးမှ အများစုမဲရပြီးမှ အတည်ပြုတာကို Double Majority လို့ ခေါ်တယ်။ ဒါက ဥပဒေတစ်ခုကို ပြည်သူ့ကိုယ်စားလှယ်တွေက အတည်ပြုရာမှာ တရားဝင်မှု အပြည့်အဝရရှိစေဖို့ လုပ်ထားတာဖြစ်တယ်။ ဥပမာ မြို့အဆင့်၊ မြို့နယ်အဆင့်၊ ပြည်နယ်အဆင့်လောက်အတွက် ပြဋ္ဌာန်းတဲ့ဥပဒေမူကြမ်းတွေကိုတော့ သူ့သက်ဆိုင်ရာ ကိုယ်စားလှယ်တွေက တစ်ကြိမ်မဲခွဲပြီး အများစုက လက်ခံရင် Single Majority နဲ့ အတည်ပြုလိုရတယ်။ အထက်လွှတ်တော်နှင့် အောက်လွှတ်တော်ဆိုပြီး လွှတ်တော်နှစ်ရပ်ရှိတဲ့ ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံမှာ တစ်ပြည်လုံးအတိုင်းအတာနဲ့ သက်ဆိုင်လာတဲ့ ဥပဒေမူကြမ်း အထူးသဖြင့် အခြေခံဥပဒေနဲ့ ပတ်သက်လာရင် ခိုင်မာတဲ့ တရားဝင်မှု Legitimacy- rich approach ကို ရဖို့အတွက် Double Majority ခေါ် အထက်လွှတ်တော်နှင့် အောက်လွှတ်တော်နှစ်ရပ်စလုံးက အများစုမဲပေးမှ အတည်ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ ဒီစနစ်ကို ဆွမ်ဇာလန်ပြည်ထောင်စုမှာလည်း ထိထိရောက်ရောက် အသုံးပြုကြပါတယ်။ အမှန်ကတော့ ဒီ Double Majority စနစ်ကို ဆွမ်ဇာလန်က အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုဆီက ကူးယူထားတာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဥပဒေပညာရှင်တွေရဲ့ အဆိုအရ ဆွမ်ဇာလန်နိုင်ငံဟာ အဲဒီလို တရားဝင်မှု အပြည့်အဝရရှိအောင်လုပ်ပြီး ဥပဒေမူကြမ်းကို အတည်ပြုရာမှာ လက်တွေ့အားဖြင့် အထူးအောင်မြင်တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း ဆွမ်ဇာလန်နိုင်ငံဟာ လူမှုရေးအရ ရော၊ စီးပွားရေးအရပါ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုထက် သာလွန်နေခဲ့တယ်လို့ ဆိုကြပါတယ်။ ဘာသာစကားတွေရော၊ လူမျိုးတွေရော မတူကြတဲ့ ကန်တိုပြည်နယ်တွေနဲ့ ဖွဲ့ထားတဲ့ ဆွမ်ဇာလန်ပြည်ထောင်စုရဲ့ အောင်မြင်မှုတွေဟာ ဥပဒေပညာရှင်တွေကို ပုံဖော်ရာမှာ စံနမူနာယူရလောက်အောင် ဖြစ်တယ်လို့ ဥပဒေပညာရှင်တွေက ယူဆကြပါတယ်။

လူမျိုးစုံနေထိုင်တဲ့ ကျွန်တော်တို့ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံအတွက်ဆိုရင်လည်း ဆွမ်ဇာလန်ပြည်ထောင်စုဟာ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုထက်ကို စံနမူနာယူစရာတွေ ပိုမိုများပြားလိမ့်မယ်ဆိုတာ ယုံမှားသံသယရှိစရာ မလိုပါဘူး။ ဆက်သွားမယ်ဆိုရင်တော့ အောက်လွှတ်တော်ရဲ့ အာဏာတွေဟာ ဘာတွေလဲဆိုတော့ သမ္မတအပါအဝင် အဲဒီအုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့က ဝန်ကြီးတွေ သစ္စာဖောက်

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
မင်လုံပြည်စောင်စု**

မူ လာဘ်ပေးလာဘ်ယူမှုနဲ့ အခြားအမှုကြီးအမှုငယ်တွေမှာ တရားစွဲဆိုပိုင်ခွင့်ရှိတယ်။ အဲဒီအာဏာတွေကို အခြေခံဥပဒေက အောက်လွှတ်တော်ကို ပေးထားရတယ်။ သမ္မတကို တရားစွဲဆိုရာမှာ ပြည်ထောင်စုတရားသူကြီးက အမှုကြားနာရပြီး စီရင်ချက်ချရာမှာတော့ Senators ခေါ် အထက်လွှတ်တော်အမတ်တွေရဲ့ ၃ ပုံ ၂ ပုံက သဘောတူညီဖို့လိုအပ်တယ်။ နောက်ပြီးတော့ Electoral College က သမ္မတ ရွေးကောက်ရာမှာ မအောင်မြင်ခဲ့ရင် အောက်လွှတ်တော်က ရွေးကောက်ပေးနိုင်တယ်။ Electoral College အကြောင်းကိုတော့ နောက်ပိုင်းမှာ ပြည့်ပြည့်စုံစုံလေး ရှင်းပြဦးမယ်။

နောက်တစ်ချက်က အောက်လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌဟာ သမ္မတနဲ့ ဒု-သမ္မတပြီးရင် သမ္မတနေရာကို ဆက်ခံရမယ့်သူ နံပါတ် ၃ အဆင့်မှာရှိတယ်။ ဆိုလိုတာက သမ္မတက နံပါတ် ၁၊ ဒု-သမ္မတ နံပါတ်-၂၊ အောက်လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌက နံပါတ် ၃ ဖြစ်တယ်။ ဥပမာ သမ္မတ သေသွားရင်သော်လည်းကောင်း၊ အကြောင်းတစ်ခုခုကြောင့် ရာထူးက ထွက်ရရင်သော်လည်းကောင်း၊ ဒုတိယသမ္မတဟာ သမ္မတဖြစ်သွားတယ်။ တကယ်လို့ သမ္မတရော ဒုတိယသမ္မတပါ တစ်ပြိုင်တည်း သေသွားရင်သော်လည်းကောင်း၊ ဒုတိယသမ္မတ မသေပေမယ့် တစ်စုံတစ်ရာအကြောင်းကြောင့် ဒုသမ္မတက သမ္မတမလုပ်နိုင်ခဲ့ရင် အောက်လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌက သမ္မတဖြစ်သွားတယ်။ နောက်ပြီးတော့ အောက်လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌဟာ လွှတ်တော်အစည်းအဝေးမှာ သဘာပတိအဖြစ် ဦးဆောင်ရတယ်။ အဲဒါကြောင့်လည်း သူ့လက်ထဲမှာ အာဏာတွေတော်တော်များများ ရှိတယ်။ အများအားဖြင့်တော့ အောက်လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌဟာ အနိုင်ရပါတီက ဖြစ်တာ များတယ်။ ဒါပေမဲ့ သီအိုရီအရတော့ အတိုက်အခံပါတီကလည်း လူနည်းစု ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်နိုင်တယ်။ ရှေ့ဆက်ပြီးပြောချင်တာ အများကြီးရှိသေးတယ်။ အဲဒါကတော့ ကော်မတီဖွဲ့တဲ့အကြောင်း၊ အောက်လွှတ်တော်မှာ ကော်မတီလေးတွေဖွဲ့တာများတယ်။ အများအားဖြင့် အဲဒီကော်မတီလေးတွေရဲ့ ဥက္ကဋ္ဌဟာ အနိုင်ရပါတီတွေက ဖြစ်တယ်ဆိုတော့ အနိုင်ရပါတီ (ဝါ) အများစုပါတီက Member တွေကိုတော့ Majority ပါတီလို့ ခေါ်တယ်။ အတိုက်အခံပါတီက Member တွေကိုတော့ Minority ပါတီလို့ ခေါ်တယ်။ အဲဒီ ကော်မတီလေးတွေရဲ့ကဏ္ဍက တိုင်းပြည်ရဲ့ပြဿနာတွေကို ဖြေရှင်းဖို့ဖြစ်တယ်။ ဥပမာ Ecology ဆိုရင် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး၊ Finance ဆိုရင် ဘဏ္ဍာရေး၊ Foreign Affair ဆိုရင် နိုင်ငံခြားရေးစသည်ဖြင့် အဲဒီလို ကော်မတီလေးတွေရှိတယ်။ ဦးဆောင်တာကတော့ အများအားဖြင့် အနိုင်ရပါတီက ဖြစ်ပေမယ့် အဲဒီကော်မတီအဖွဲ့ဝင်တွေထဲမှာတော့ အတိုက်အခံပါတီက လူတွေလည်း ရှိတယ်။ ဆိုလိုတာက အနိုင်ရပါတီတစ်ခုတည်းနဲ့ သူတို့ရဲ့ အာဏာတွေချည်းပဲ နေရာတကာမှာ ပါဝင်နိုင်တာ မဟုတ်ဘူး။ အနည်းစုပါတီက လူတွေလည်း ပါနေတယ်။ ပြည်နယ်တွေ၊ လူမျိုးတွေ၊ ဘာတွေညာတွေနဲ့လည်း ဘာမှမဆိုင်ဘူး။ အောက်လွှတ်တော်အမတ်တွေနဲ့သာ ဖွဲ့စည်းထားတာဖြစ်တယ်။ အောက်လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌကို Speaker လို့ ခေါ်တယ်လို့ စောစောက ပြောထားပြီးပြီ။ လွှတ်တော်အစည်းအဝေးတိုင်းမှာ သူက သဘာပတိအဖြစ် ဆောင်ရွက်ရပေမယ့် နေရာတကာ ကော်မတီတကာမှတော့ သူက သဘာပတိလုပ်ချင်မှ လုပ်မယ်။ သူ့အစား အခြားတစ်ဦးဦးကို တာဝန်လွှဲကောင်းလွှဲပေးနိုင်တယ်။ အောက်လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌမှာ တာဝန်အမြောက်အမြားရှိတယ်။ ဆွေးနွေးတဲ့နေရာမှာလည်း ဘယ်သူက ဆွေးနွေးနိုင်တယ်။ ဘယ်သူပြီးရင် ဘယ်သူဆွေးနွေးနိုင်တယ် စသည်ဖြင့် သူက လမ်းညွှန်ပြီးထိန်းထားတယ်။ Speaker ရဲ့ ခွင့်ပြုချက်မရဘဲ ဘယ်သူမှထပြီးတော့ ဆွေးနွေးလို့ မရဘူး။ အကြောင်းအရာတစ်ခုခုကို

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
ဝင်လှုံပြည်ထောင်စု**

ဆွေးနွေးသင့်သလား။ မဆွေးနွေးသင့်ဘူးလားဆိုတာ အချေအတင်ဖြစ်လာရင် ထောက်ခံတာတို့၊ ကန့်ကွက်တာတို့လုပ်တဲ့ အမတ်တွေက လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌက ခွင့်ပြုမှပြောခွင့်ရတယ်။ သူက ပြော ခိုင်းမှ ပြောခွင့်ရတယ်။ ကန့်ကွက်ခံရတဲ့အမတ်မှာလည်း ပြန်ပြီးတော့ အယူခံနိုင်ခွင့် ရှိပါတယ်။ လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌမှာ အာဏာတော်တော်များများ ရှိတယ်။ ဒါပေမဲ့သူက တစ်ချိန်လုံး ဟိုပိတ်ဒီပိတ် လုပ်လို့တော့ မရပြန်ဘူး။ အပိတ်ခံရတဲ့သူက အားလုံးကို ပြန်အယူခံနိုင်တဲ့ အခွင့်အရေးရှိတယ်။ ဒါကတော့ အဲဒီအပိတ်အပင်ခံရတဲ့ အမတ်က မတရားဘူးလို့ ယူဆရင်ပေါ့။

အောက်လွှတ်တော် အမတ်တွေက အထက်လွှတ်တော်အမတ်တွေလောက် မလွတ်လပ်ဘူး။ သူတို့ဟာ အနိုင်ရပါတီ သို့မဟုတ် အတိုက်အခံပါတီတွေရဲ့ ပါတီဝင်တွေဖြစ်နေလို့ ပါတီခေါင်း ဆောင်တွေရဲ့ လမ်းညွှန်မှုကို နာခံရတယ်။ ပါတီခေါင်းဆောင်တော်တော်များများက ဒီကော်မတီ အသီးသီးရဲ့ ဥက္ကဋ္ဌတွေကို ရွေးပေးထားတာကိုး။ ကော်မတီဥက္ကဋ္ဌတွေက အောက်လွှတ်တော် အမတ်တွေပေါ်မှာ ဩဇာရှိပြန်တယ်။ အထက်လွှတ်တော်အမတ်တွေပေါ်မှာတော့ ဒီပါတီအသီး သီးက ဩဇာသိပ်မပေးနိုင်ဘူး။ အောက်လွှတ်တော်အပေါ်မှာတော့ ပါတီခေါင်းဆောင်တွေ တော် တော်ဩဇာရှိကြတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ပါတီစွဲလေးတွေ၊ ဘက်လိုက်မှုလေးတွေ၊ ဒါမျိုးလေးတွေ တွေ့ရတယ်။ ဒါကလည်း ဒီမိုကရေစီရှင်သန်ဖို့အတွက် လိုအပ်မှုတစ်ခုဖြစ်တယ်။ ဒီပါတီတွေကို ဒီလို ယုံကြည်လို့၊ သူတို့ရဲ့ မူဝါဒတွေကို ယုံကြည်လို့၊ ရွေးကောက်ထားတာဖြစ်တဲ့အတွက် ဒီ မူဝါဒတွေကို အကောင်အထည်ဖော်တဲ့နေရာမှာ ဒီပါတီခေါင်းဆောင်တွေဟာ အဓိကကျတယ်။ အဲဒီအတွက် အောက်လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌကို ရွေးချယ်တဲ့နေရာမှာ ပါတီခေါင်းဆောင်တွေက ကိုယ့် ပါတီအမတ်တွေကို လမ်းညွှန်ပေးတယ်။ နောက်ပြီးတော့ လွှတ်တော်ထဲမှာ ဆွေးနွေးတဲ့အခါမှာ လည်း ဘာတွေဆွေးနွေးရမယ်။ ဘာကိုဆွေးနွေးရမယ်။ ဘယ်လိုရပ်တည်ရမယ်ဆိုတာတွေကို လမ်းညွှန်ပေးတယ်။ လွှတ်တော်အစည်းအဝေးတွေမှာ လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌကို Mrs. Speaker (or) Madam Speaker ဆိုပြီးတော့ သူ့ရဲ့ ရာထူးအတိုင်း လေးလေးစားစား ခေါ်ရတယ်။ နာမည်တပ် ပြီးတော့ ခေါ်လို့ မရဘူး။ ဒါပေမယ့် မိန့်ခွန်းပြောရင်တော့ လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌရဲ့နာမည်ကို နာမည် ရင်းအတိုင်း ထည့်သွင်းပြောခွင့်ရှိတယ်။ အချေအတင် ဆွေးနွေးပွဲ Debate တွေမှာတော့ လွှတ် တော်အမတ်တွေဟာ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး နာမည်တပ်ပြီးတော့ မဆွေးနွေးကြဘူး။ ဥပမာ - The Gentlemen From Virginia, The Gentlemen From California ဘယ်ပြည်နယ်က ဘယ်လူကြီးမင်းက ပြောခဲ့တဲ့ စကားမှာ စသဖြင့် အဲသလို ရည်ညွှန်းပြီး ပြောရတယ်။ နာမည်တပ် ပြီး မပြောတော့ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးမဆန်တော့ဘဲ မူတွေ၊ အိုင်ဒီယာတွေ၊ အမြင်တွေကိုပဲ ဆွေးနွေးနေကြ ကြောင်း ပေါ်လွင်စေပါတယ်။ မူတွေ၊ အိုင်ဒီယာတွေ၊ အမြင်တွေဘက်ပဲ ဆွေးနွေးနေတာကို ပေါ်လွင်စေဖို့ပေါ့။ အများအားဖြင့် Debate တွေကို Issues တိုင်း၊ ပြဿနာတိုင်းမှာ အနိုင်ရပါတီ နဲ့ အတိုက်အခံပါတီက တစ်ဝက်စီခွဲယူကြရတယ်။ အဲဒီတော့ နာရီဝက်စီ ပြောကြရတယ်။ တချို့ ကိစ္စတွေမှာ ပြောချင်တဲ့ လူတွေများတယ်။ အချိန်ကလည်း ကန့်သတ်ထားတော့ တချို့ပြောချင် တဲ့လူတွေဟာ တစ်မိနစ်လောက်ပဲ ပြောခွင့်ရတယ်။ တချို့ဆို စက္ကန့်သုံးဆယ်လောက်ပဲ ရတယ်။ အခုရေးရာ ကော်မတီလေးတွေအကြောင်း ပြောပြချင်တယ်။

ဒီကော်မတီလေးတွေနဲ့ ဆပ်ကော်မတီလေးတွေက အောက်လွှတ်တော်မှာ အများကြီး ဖွဲ့ ထားတယ်။ အဲဒါကတော့ အများအားဖြင့် ပြဋ္ဌာန်းတဲ့ ဥပဒေတွေကို ပြန်လည် စိစစ်ပြီးတော့

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
မင်လုံပြည်စောင်စု**

သုံးသပ်ဖို့ နောက်ပြီးတော့ အုပ်ချုပ်ရေးအပိုင်းက သမ္မတကအစ ဝန်ကြီးတွေကို စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှု
ဝေဖန်ပေးဖို့ စသည်ဖြင့် အဲလိုကော်မတီလေးတွေ အများကြီးရှိတယ်။ စောစောက ပြောတဲ့အတိုင်း
ပါတီခေါင်းဆောင်တွေက အဲဒီဖွဲ့စည်းတဲ့ နေရာတွေမှာ သူတို့က အဓိကဖြစ်တယ်။ ပုံမှန်အား
ဖြင့်တော့ နည်းနည်းအသက်ကြီးတဲ့လူတွေကို ဦးစားပေးတာပေါ့လေ။ နောက်ပြီးတော့ တစ်ဦးချင်း
ရဲ့ ကိုယ်စီအယူအဆလေးတွေကိုလည်း နည်းနည်းပါးပါးတော့ ဦးစားပေးရတာပေါ့။ အဲဒီရေးရာ
ကော်မတီလေးတွေ၊ ဆပ်ကော်မတီလေးတွေ၊ ဖွဲ့တဲ့နေရာမှာလည်း အနိုင်ရတဲ့ပါတီတွေကတော့
ကော်မတီဝင် အများစုဖြစ်ကြတာပေါ့။ တချို့ကော်မတီမှာတော့ အနိုင်ရပါတီနှင့် အတိုက်အခံပါတီ
တွေ ညီတူညီမျှ ဖွဲ့စည်းရတာတွေလည်း ရှိတယ်။ အများအားဖြင့် ဒီကော်မတီလေးတွေမှာ
အဖွဲ့ဝင် ၂၀ လောက် ပါတတ်ပြီး။ သူတို့မှာ သီးခြားတာဝန်လေးတွေ ရှိတယ်။ အဲဒီ ကော်မတီ
ဖွဲ့စည်းရတဲ့ အကြောင်းရင်းကို မူတည်ပြီးတော့ပေါ့နော်။ သူတို့ကို ပေးထားတဲ့တာဝန်တွေပေါ်မှာ
သူတို့မှာ လုပ်ပိုင်ခွင့်ရှိပါတယ်။ စိုက်ပျိုးရေးနှင့်ပတ်သက်တာ၊ နိုင်ငံခြားရေးနှင့်ပတ်သက်တာ စသဖြင့်
ကော်မတီလေးတွေ ရှိတယ်။ မူကြမ်းတွေကို တင်သွင်း၊ ပြဋ္ဌာန်းတဲ့နေရာမှာ သူတို့က
ဩဇာတော်တော်လေးရှိတယ်။ တစ်ခါတလေ တချို့ဥပဒေတွေကိုတောင်မှ မဆွေးနွေးဖြစ်အောင်
တားဆီးနိုင်တယ်။ အောက်လွှတ်တော် Debate အောက်လွှတ်တော်အစည်းအဝေးမှာ ရောက်
မလာအောင် သူတို့က သူတို့လက်ထဲကနေမှ တားဆီးနိုင်တာရှိသေးတယ်။ Permanent ကော်
မတီတစ်ခုကတော့ ရှိတယ်။ ထောက်လှမ်းရေးနဲ့ ပတ်သက်တာ၊ နိုင်ငံလုံခြုံရေးနဲ့ပတ်သက်ပြီး
တော့ ကော်မတီတစ်ခုကတော့ အမြဲရှိတယ်။ နောက်ပြီးတော့ တချို့ကိစ္စတွေမှာ အထက်လွှတ်
တော်နှင့် အောက်လွှတ်တော်ပေါင်းပြီး ဖွဲ့ထားတဲ့ Joint Committee ရှိတယ်။ ဥပမာ Joint
Committee တွေကတော့ အခွန်နဲ့ပတ်သက်ပြီးတော့ လည်းကောင်း၊ တခြားကိစ္စတွေမှာသော်
လည်းကောင်း အကြံပြုတယ်။

Joint Committee တွေကတော့ ဒီလောက်ကြီးတော့ အာဏာမရှိဘူး။ သူတို့က Advisory
ပိုဆန်တာပေါ့နော်။ နောက်ပြီးတော့ Standing Committee တွေလောက် အာဏာမရှိဘူး။ သူတို့
က အများအားဖြင့်တော့ အကြံပြုမယ်။ အထက်နှင့်အောက် လွှတ်တော်မှာ သဘောထားကွဲလွဲ
တာတွေကို ညှိနှိုင်းပေးမယ်။ ဒါတွေပဲရှိတယ်။ ဆိုလိုတဲ့အဓိပ္ပာယ်က နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံရဲ့ အာဏာကို
တစ်နေရာတည်းမှာ စုပုံပေးထားဘူး။ ဒီလိုကော်မတီလေးတွေ အများကြီး ကော်မတီဥက္ကဋ္ဌတွေ အများ
ကြီးထဲမှာ ဖြန့်ဝေထားတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ဒီအဖွဲ့အစည်းလေးတွေကို ဆင်ဆင်ခြင်ခြင်လေး
ဖွဲ့စည်းထားတယ်။ သူတို့ ဥက္ကဋ္ဌတွေက ဆပ်ကော်မတီလေးတွေအပေါ်မှာ တော်တော်လေး ဩဇာ
ရှိတယ်။ နောက်ပြီးတော့ Agenda တွေကို သူတို့ရေးဆွဲမယ်၊ ချုပ်ကိုင်မယ်၊ ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းနိုင်တာ
တွေကို သူတို့က တားဆီးနိုင်တာရှိတယ်။ အရေးအကြီးဆုံးက အဲဒီကော်မတီတွေထဲမှာ အတိုက်အခံ
ပါတီက အမတ်တွေကိုပါ ထည့်ပေးဖို့ပဲ ဖြစ်တယ်။ အဲဒါက ဘာကိုထင်ဟပ်စေသလဲဆိုတော့
အနိုင်ရပါတီ အများစုကပဲ နေရာတကာမှာ အမြဲတမ်း သူ့အလိုအတိုင်း သူ့ရဲ့အဘော်အတိုင်း
လုပ်သွားလို့ မရဘူး။ တစ်ဆယ်နှစ်ဆယ်လောက်ရှိတဲ့ ကော်မတီလေးတွေမှာ အတိုက်အခံတွေရဲ့
အဘော်တွေလည်း အဲဒီမှာ ထင်ဟပ်သွားတယ်။ ဒါက ဒီမိုကရေစီရဲ့ အနှစ်သာရတစ်ခုဖြစ်တယ်။
စောစောကပြောတဲ့ အများစုက အနိုင်ကျင့်တာမျိုး မရှိနိုင်တော့ဘူး။ နောက်အနည်းစုရဲ့ အဘော်
ကိုလည်း လေးစားရတယ်ဆိုတာ ပေါ်လွင်တယ်။ နောက်အားလုံးက တန်းတူညီမျှတယ်ဆိုတာ

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
မင်လုံပြည်ထောင်စု**

ဒီမှာလည်း ထပ်ပြီးတော့ ပေါ်လွင်တယ်။ အားလုံးက လွတ်လပ်ခွင့်ရှိတယ်ဆိုတာလည်း ဒီမှာ ထပ်ပြီးတော့ ပေါ်လွင်တယ်။ ဒါတွေကတော့ အမေရိကန် အောက်လွှတ်တော်ရဲ့အာဏာတွေကို အကြမ်းဖျင်း အကျဉ်းချုပ်ပြီးတော့ အရေးကြီးတဲ့ အချက်အလက်ကလေးတွေ တိုတိုတုတ်တုတ် ဖော်ပြထားတာဖြစ်တယ်။

၂၉။ အမေရိကန်သမ္မတရွေးကောက်ပွဲ

အမေရိကန်သမ္မတ ရွေးကောက်ပွဲကို ဆက်လက်ပြီး တင်ပြပါမယ်။ အများအားဖြင့် အမေရိကန် သမ္မတကို တစ်ပြည်လုံး အတိုင်းအတာနဲ့ ရွေးကောက်ထားကြတယ်လို့ နားလည်ထားကြတယ်။ သမ္မတလောင်းကို တိုက်ရိုက်ရွေးတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ယှဉ်ပြိုင်တဲ့ သမ္မတလောင်း ကလည်း သူ့အနိုင်ရပြီး သမ္မတဖြစ်ရင် သူ့ရဲ့လက်ထောက်ဖြစ်မယ့် ဒုသမ္မတကပါ အလိုလိုတွဲပြီးတော့ ပါသွားတယ်။ ဒါပေမယ့် တကယ့် လက်တွေ့ရွေးကောက်ပွဲကို အဆုံးအဖြတ်ပေးတဲ့ အခါမှာ ပြည်သူလူထုတစ်ရပ်လုံးက တစ်နိုင်လုံးနဲ့ချီပြီးတော့ ပေးလိုက်တဲ့မဲ ပေါ်ပြုလွှာ Vote နဲ့ နိုင်သွားတဲ့ သမ္မတက အလိုအလျောက် သမ္မတဖြစ်သွားတာ မဟုတ်သေးဘူး။ ကြားထဲကနေပြီးတော့ Electoral College ဆိုတာ ရှိသေးတယ်။ Electoral College ကနေမှ ထပ်ပြီးတော့ မဲပေးရသေးတယ်။ အဲဒီအခါကျမှ Electoral College နဲ့ ဒီသမ္မတဟာတွေရဲ့ မဲအနည်းဆုံး ၂၇၀ နဲ့ အထက် ရတဲ့လူက သမ္မတအဖြစ် အရွေးခံသွားရတာဖြစ်တယ်။ (ဥပမာ ပုံကိုကြည့်ပါ)။ တစ်ပြည်လုံး အတိုင်းအတာနဲ့ ပြည်သူတစ်ရပ်လုံးက မဲပေးချလိုက်တဲ့အခါကျတော့ ရှင်းတယ်။ ဒီပေါ်ပြုလွှာ Vote နဲ့ ပြီးတော့ ဒီအကြားထဲမှာ Electoral College ကနေ ကြားခံပြီး ထပ်ရွေးတယ်ဆိုတော့ နည်းနည်းရှုပ်ထွေးသွားနိုင်ပါတယ်။ ဒါကို နည်းနည်းလေး အာရုံစိုက်ပြီးတော့ လေ့လာဖို့ လိုတယ်။

အမေရိကန် သမ္မတ ရွေးကောက်ပွဲ

ပြည်နယ် ၅၀ = Senators	၁၀၀
အောက်လွှတ်တော် အမတ်	၄၃၅
စုစုပေါင်း	၅၃၅
Distict of Columbia	+၃
Elector မဲ စုစုပေါင်း	၅၃၈

ပြည်နယ်အသီးသီး ရဲ့ Electoral College တွေ ဆီ ကနေ မဲ အရေ အတွက်စုစုပေါင်း ၂၇၀ နဲ့ အထက် ရတဲ့သမ္မတ လောင်း ကို သမ္မတ ရာ ထူး ခန့် အပ်တယ်။

အမေရိကန် သမ္မတလောင်း တစ်ဦး အတွက် သတ်မှတ်ထားတဲ့ အရည်အချင်းတွေက တော့ ၁) အသက် ၃၅ နှစ်ပြည့်ပြီးသားဖြစ်ရမယ် ၂) အမေရိကန် နိုင်ငံဖွားဖြစ်ရမယ်။ ၃) အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုမှာ ၁၄ နှစ်နေပြီးသူဖြစ်ရမယ်။

အမေရိကန် သမ္မတ က စစ်မကြေညာမီ ပြည်ပကို စစ်တပ်စေလွှတ်နိုင်တယ်။ စစ်ကြေငြာ ရာ မှာတော့ Congress ကသဘောတူဖို့ လိုအပ်တယ်။

Author: Salai Kipp Kho Lian, Editor: U Khin Maung Saw, IT/ Web Consultants: Thomas Khaipi, Salai Hau Khan Chin
www.vansangva.com

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
မင်လှပြည်စောင်စု**

ထပ်ပြီးတော့ အကျဉ်းရုံးပြီး ရှင်းပြမယ်။ သူတို့ အမေရိကန်နိုင်ငံကို စတင်တည်ထောင်တုန်းက အဆိုတင်သွင်းချက်ရှိတာက အမေရိကန်သမ္မတကို ကွန်ဂရက်လွှတ်တော်ကနေ ရွေးကောက်ဖို့ အဆိုတင်သွင်းခဲ့ဖူးတယ်။ အဲဒီဟာကို လက်မခံနိုင်တာက ဘာဖြစ်လို့လည်းဆိုတော့ အဲဒီအတိုင်း သာ ရွေးကောက်မယ်ဆိုရင် ဒီသမ္မတဟာ ပြည်သူတွေက တိုက်ရိုက် ရွေးကောက်တာ မဟုတ်တဲ့ အတွက် သူက ကွန်ဂရက်လွှတ်တော်က ပိုင်တဲ့ သမ္မတဖြစ်သွားမယ်။ ကွန်ဂရက်လွှတ်တော်ကို တာဝန်ခံရမှာဖြစ်နေတယ်။ ပြည်သူကို တိုက်ရိုက်တာဝန်ခံသူမဟုတ်တော့ဘဲနဲ့ သူ့ရဲ့ လွှတ်လပ်ခွင့် နဲ့ လွတ်လပ်စွာ ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့်တွေလည်း လျော့နည်းသွားမယ်။ အဲဒီအပြင် ပြည်သူလူထုက တိုက်ရိုက်ရွေးကောက်မယ်ဆိုပြန်တော့လည်း ပြဿနာတစ်ခုက ရှိပြန်တယ်။ အဲဒီကာလတုန်းက အမေရိကန်ပြည်သူတွေက တောင်သူလယ်သမားတွေ များတယ်။ ပညာမတတ်တဲ့လူတွေ အများကြီးပဲ။ ခုခေတ်လို မီဒီယာတွေဘာတွေ သိပ်ပြီးတော့ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် မရှိတဲ့ အခါကျတော့ တိုင်းနိုင်ငံထူထောင်တဲ့ ဖခင်တွေက ဒီ အမေရိကန်ပြည်သူတွေက တကယ်အရည်အချင်းရှိတဲ့ သမ္မတတွေကို ရွေးကောက်နိုင်ပါ့မလားဆိုတဲ့ဟာကို သံသယဝင်တယ်။ အဲဒီလိုဆိုတော့ သဘာဝ ကျကျ တွေးကြည့်တဲ့အခါမှာ အမေရိကန်ပြည်သူတွေက သူခင်တဲ့လူတွေကို ရွေးမှာပဲ။ ဒီလူတွေဟာ သမ္မတဖြစ်ဖို့ အရည်အချင်းရှိတာ မရှိတာထက် သူ့ဆွေမျိုး၊ သူငယ်ချင်းလား ဘာသာတူလား၊ ဒါမှမဟုတ် သူနဲ့ စကားတူသလား သူပြည်နယ်ကလား၊ ဒါမျိုးကိုပဲ ရွေးကြမှာ။ ဒါကတော့ သဘာဝပဲလေ။ အဲဒီအခါကျတော့ ဒီပြဿနာကို ဘယ်လို ဖြေရှင်းမလဲဆိုတာကို သူတို့ အကြိတ်အနယ် စဉ်းစားတွေးခေါ်တဲ့ အခါမှာ ဒီ Electoral College ဆိုတဲ့ပုံစံ ပေါ်လာတယ်။ စောစောပိုင်းက ပြောခဲ့တဲ့ Virginia Plan နဲ့ New Jersey Plan မှာ Virginia က လူအများစုရှိတဲ့ ပြည်နယ်တွေက ကျေနပ်အောင် အမတ်ဦးရေ ညီတူညီမျှ စေလွှတ်ခွင့်ရတယ်။ နောက် အောက်လွှတ်တော်မှာတော့ လူဦးရေများတဲ့ ပြည်နယ်တွေ ကျေနပ်အောင် အမတ်ဦးရေ ပိုများပြီး စေလွှတ်ခွင့်ရှိတယ်။ ပြီးတော့ Compromise လုပ်ခဲ့သလိုပဲ၊ အခုလည်း တစ်ခါ တစ်ပြည်လုံးအတိုင်းအတာနဲ့ ရွေးတာတစ်ခုလည်း ရှိမယ်။ နောက်ပြီးတော့ ပြည်နယ်အလိုက် Electoral College တွေက တစ်ဆင့် ရွေးမယ်။ အဲဒီနှစ်ခုကို ပေါင်းစပ်လိုက်တာပဲ။ အဲဒီတော့ ဒီကွန်ဂရက် လွှတ်တော်မှာ အထက်အောက် အမတ်တွေ ပေါင်းပြီးတော့ ရွေးတာကို (စောစောကပြောခဲ့သလို) အားနည်းချက် ရှိတယ်လို့ ယူဆလို့၊ အဲဒီလွှတ်တော် အမတ်တွေ မဟုတ်ဘဲနဲ့ အရေအတွက်အားဖြင့်တော့ အတူတူဖြစ်အောင် ရွေးချယ်ခွင့် ရှိသူတွေကို (အဲလက်ထာရယ်ကော်လိပ်)ဆိုပြီး သမ္မတရွေးနိုင်သူ အဖွဲ့ကို ဖန်တီးခဲ့ကြတယ်။ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုမှာ ပြည်နယ် ၅၀ ရှိတယ်။ အထက်လွှတ်တော်ကို ပြည်နယ်တစ်ခုဆီက အမတ်နှစ်ယောက်စီ စေလွှတ်ခွင့်ရှိလို့ အမတ်ပေါင်း ၁၀၀ ရှိတယ်။ အောက်လွှတ်တော် အမတ်တွေဟာ တစ်ပြည်လုံးက မဲဆန္ဒနယ်မြေ အသီးသီးကနေ တက်လာတဲ့ အမတ်ဦးရေ၊ နောက်တစ်မျိုးပြောရရင် မဲဆန္ဒနယ်မြေပေါင်း အင်္ဂလိပ်လို Congressional District စုစုပေါင်း ၄၃၅ ရှိတယ်။ ဒါကြောင့် အထက်နဲ့ အောက်လွှတ်တော် အမတ်စုစုပေါင်း ၅၃၅ ဦးရှိတယ်။ အဲဒီအပြင် District of Columbia ဆိုတာလည်း ရှိသေးတယ်။ ဒါကတော့ ကွန်ဂရက်ရဲ့ ရုံးစိုက်ရာ ဝါရှင်တန်မှာ ရှိတယ်။ District of Columbia ကတော့ ပြည်ထောင်စု နယ်မြေ ဖြစ်တယ်။ သူ့မှာ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် စေလွှတ်ပိုင်ခွင့် မရှိဘူး။ ဆီနိတ်တာလည်း မရှိဘူး။ သို့သော်လည်း သုံးမဲ ပေးပိုင်ခွင့် ပေးထားတယ်။ အဲဒီ ၃ မဲပေါင်းရင်

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
ဝင်လွှဲပြည်စတင်စု**

အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု တစ်ခုလုံးမှာ Electro College မှာ စုစုပေါင်း ၅၃၈ မဲ ရှိတယ်။ အကြမ်းအားဖြင့် Elector College သမ္မတရွေးပိုင်ခွင့် အဖွဲ့မှာရှိတဲ့ Elector အဖွဲ့ဝင်တွေရဲ့ အရေအတွက်က တစ်ပြည်လုံးက မဲဆန္ဒနယ်မြေအရေအတွက်နဲ့ ညီမျှတယ်။ လွှတ်တော်အမတ် ဦးရေတွေနဲ့လည်း အကြမ်းအားဖြင့် ညီမျှတယ်။ Congressional District လို့ခေါ်တဲ့ မဲဆန္ဒနယ်မြေတွေကတော့ ၁၀ နှစ်တစ်ခါ Census ရဲ့ Boundary တစ်နည်းအားဖြင့် နယ်နိမိတ်တွေလည်း လျော့သွားတတ်တယ်။ တစ်ခါ တစ်ရံကျတော့ တချို့ပြည်နယ်တွေမှာက လူဦးရေလျော့သွားလို့ ဒီမဲဆန္ဒနယ်မြေတွေလည်း လျော့ သွားတတ်တယ်။ လူဦးရေ လျော့သွားလို့ ဒီမဲဆန္ဒနယ်မြေတွေလည်း လျော့သွားတတ်တယ်။ လူဦးရေ တိုးလာလို့ရှိရင်လည်း မဲဆန္ဒနယ်မြေ တိုးလာနိုင်တယ်။

အဲဒါတွေ အားလုံးဟာ လူဦးရေ အတိုးအလျော့ပေါ် မူတည်တယ်။ မဲဆန္ဒနယ်မြေ အသီးသီး မှာ သမ္မတ ရွေးကောက်ပွဲ မတိုင်မီ ပါတီအသီးသီး သူတို့ရဲ့ Elector သမ္မတ ရွေးခွင့်ရှိသူကို Norminate လုပ်ထားပြီးသား၊ လျာထားပြီးသား ဖြစ်တယ်။ သဘောကတော့ ပါတီအသီးသီးကနေ လျားထားတဲ့ Elector သမ္မတ ရွေးခွင့်ရှိသူတွေဟာ သမ္မတရွေးကောက်ပွဲ မတိုင်မီ ပါတီအသီးသီး က သူတို့ရဲ့ Elector သမ္မတကို ရွေးမယ့်သူတွေဟာ လွှတ်တော်အမတ်တွေထဲက မပါစေရဘူး။ ပြည်ထောင်စု အစိုးရရုံးတွေမှာလည်း အမှုထမ်းတွေလည်း မဟုတ်စေရဘူး။ အောက်လွှတ်တော် ဖြစ်ဖြစ် အထက်လွှတ်တော်ဖြစ်ဖြစ်မှာ အမှုထမ်းနေသူ မဟုတ်စေရဘူး။ ဆိုလိုတာက ပါတီကြီး နှစ်ရပ်လုံးမှာ သမ္မတကို ရွေးချယ်ပေးမယ့် Elector တွေကို ပြင်ဆင်ထားပြီး ဖြစ်တယ်။ **ပြည်သူ့မဲနဲ့ အနိုင်ရသူက သမ္မတ ချက်ချင်း မဖြစ်သေးဘူး။** ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ ပြည်သူတွေက သမ္မတကို တိုက်ရိုက်ရွေးကောက်လိုက်တာ မဟုတ်ဘူး။ ပြည်သူတွေက မိမိတို့ရဲ့ ပြည်နယ်မှာ ဘယ်ပါတီက သမ္မတလောင်းနိုင်သလဲဆိုတာကိုပဲ ရွေးချယ်ပေးနိုင်တာ ဖြစ်တယ်။ နောက် တစ်နည်း အားဖြင့် ပြည်သူတွေဟာ မိမိတို့ရဲ့ ပြည်နယ်အသီးသီးက သမ္မတ ရွေးပေးမယ့် Electors ဆိုသူတွေကို ရွေးချယ်လိုက်တာ ဖြစ်တယ်။ ဥပမာ- California ပြည်နယ်မှာ Republican ပါတီက သမ္မတလောင်းနိုင်သွားတယ်ဆိုရင် ဒီ California ပြည်နယ်ရဲ့ Elector သမ္မတရွေးပေးမယ့် သူ့နေရာအားလုံးကို Republican ပါတီက ရသွားတယ်။ California ပြည်နယ်ရဲ့ မဲဆန္ဒနယ်မြေ ၅၃ ခု ရှိတယ်။ ဒါကြောင့် အောက်လွှတ်တော်အမတ် ၅၃ ဦး ရှိတယ်။ အထက်လွှတ်တော် အမတ်က ၂ ယောက် စုစုပေါင်းလိုက်ရင် အမတ်ပေါင်း ၅၅ ဦးရှိတယ်။ ဒါကြောင့် California ပြည်နယ်မှာ သမ္မတ ရွေးချယ်ပေးမယ့်သူ ၅၅ ဦး ရှိတယ်ဆိုတဲ့ သဘောဖြစ်တယ်။ ခုနက ပြောခဲ့သလို ဒီပြည်နယ်မှာ သမ္မတလောင်းက ပြည်သူတိုက်ရိုက်ပေးတဲ့ မဲမှာ နိုင်သွားတယ် ဆိုပါတော့၊ စုစုပေါင်း ၁၀ မဲနဲ့ပဲ ကပ်နိုင်နိုင်၊ မဲ ၅ သန်းဖြတ်ပြီး အပြတ်အသတ်ပဲနိုင်နိုင် သူ့ကို ထောက်ခံမယ့် Elector သမ္မတရွေးပေးမယ့်သူက ၅၅ ယောက် ရသွားပြီ။ ဒီမိုကရက်တစ် သမ္မတလောင်းက တခြားပြည်နယ် ၅ ခု မှာ မဲ အပြတ်အသတ်နဲ့ နိုင်တယ်ဆိုပါတော့၊ ဒါပေမယ့် သူနိုင်တဲ့ ပြည်နယ်ကလေးတွေမှာ Elector သမ္မတရွေးပေးမယ့်သူက ပြည်နယ်တစ်ခုမှာ ၈ ယောက်စီပဲ ရှိတယ်ဆိုပါတော့။ ဒါကြောင့် သူ့မှာ Elector သမ္မတရွေးပေးမယ့်သူက စုစုပေါင်း ၄၀ (၅ x ၈) ပဲ ရှိတယ်။

အဲဒီလိုကြောင့် ပြည်သူက တိုက်ရိုက်ပေးတဲ့ Popular vote မှာ နိုင်ပါသော်လည်း Elector

သမ္မတ ရွေးပေးမယ့်သူ အရေအတွက် နည်းပြီးရလို့ ရှုံးသွားခဲ့ရတဲ့ သမ္မတလောင်းတွေ အမေရိကန် သမိုင်းမှာ ရှိခဲ့ပါတယ်။ ၂၀၁၁ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲမှာ ဒီမိုကရက်တစ်ပါတီ သမ္မတလောင်း AI Gore ပါတီ Republican သမ္မတလောင်း George W.Bush ကို ပြည်သူက တိုက်ရိုက်ပေးတဲ့ မဲ Popular vote မှာ ဖြတ်ပြီးနိုင်ထားပေမယ့် Elector သမ္မတရွေးပေးမယ့်သူများတဲ့ Florida ပြည်နယ်မှာ စုစုပေါင်း မဲ ၂၀၀ လောက်ပဲ ကပ်ရှုံးတာနဲ့ အဲဒီပြည်နယ်က Elector သမ္မတ ရွေးပေးမယ့်သူအားလုံးရဲ့ မဲကို George W.Bush က ရသွားပြီး သမ္မတ ဖြစ်သွားတယ်။ နောက် ဥပမာတစ်ခုက ၁၉၆၀ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲမှာ Republican ပါတီ သမ္မတလောင်း Nixon ဟာ ဒီမိုကရက်တစ်ပါတီက သမ္မတလောင်း ကနေဒီက Popular Vote နဲ့ နိုင်ပေမယ့် Elector သမ္မတ ရွေးမယ့်သူ များများရှိတဲ့ ပြည်နယ်တွေမှာ မဲ ကပ်ကပ်ပြီး ရှုံးလို့ ကနေဒီက သမ္မတရွေးပေးမယ့်သူကို ရသွားပြီး သမ္မတဖြစ်သွားခဲ့သည်။ ဆိုလိုတာက ပြည်သူက တိုက်ရိုက်ပေးတဲ့ မဲနိုင် တိုင်း သမ္မတဖြစ်တာ မဟုတ်ဘူး။ Elector သမ္မတရွေးပေးမယ့်သူ များများရှိတဲ့ အရေးကြီးတဲ့ ပြည်နယ်တွေမှာ နိုင်မှ။ မဲနည်းကလေးပဲ ဖြတ်ပြီးနိုင်နိုင် အပြတ်အသတ်ပဲနိုင်နိုင် Elector သမ္မတ ရွေးပေးမယ့်သူများတဲ့ ပြည်နယ်တွေမှာ နိုင်တဲ့လူ သမ္မတဖြစ်တတ်တာဟာ အမေရိကန်ထုံးစံပဲ။

အဲဒီ System ကို အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုကို စပြီးကတည်းက အခြေခံဥပဒေထဲမှာ ဒီ ရွေးကောက်ပွဲ ရွေးကောက်နည်းကို ပြဋ္ဌာန်းထားခဲ့တာဖြစ်တယ်။ နောက်ပိုင်းမှာ ပြင်ဆင်ပြီးတော့ သမ္မတလောင်းက သူနဲ့တို့ပြီး ရွေးကောက်ပွဲဝင်မယ့် ဒုသမ္မတကို ရွေးချယ်ခွင့်ပေးထားတယ်။ အဲဒီလို နှစ်ယောက်တို့ပြီးတော့ ရွေးကောက်ပွဲဝင်ရတယ်။ အဲဒီလိုမဟုတ်ရင် သမ္မတက ဒီမိုကရက်တစ်ပါတီ ကဖြစ်ပြီး၊ ဒုသမ္မတက Republican ပါတီက ဆိုလို့ရှိရင်၊ တိုင်းပြည်ကို အုပ်ချုပ်ရတာ တော် တော် ကမောက်ကမဖြစ်မယ်။ အဲဒီတော့ ဒီလိုပြန်လည်ပြင်ဆင်ချက်ကို လုပ်ရတယ်။ ဘယ်လို ရွေးကောက်မယ်ဆိုတာကို စောစောကတည်းက ဥပဒေထဲမှာ ပြဋ္ဌာန်းထားတယ်။ ဒီနောက်မှာ သူတို့က ဥပဒေကို အဆင့်ဆင့်ပြုပြင်လာကြတယ်။ အခုခေတ်မှာတော့ တချို့ တိုက်ရိုက်ရွေးတာ ကို ကြိုက်နှစ်သက်တယ်။ အဲဒီစနစ်ကို သွားချင်တယ်။ ဒါကို လွှတ်တော်ကို အကြိမ်ကြိမ် တင်ပြလာတယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီကနေထိ လက်မခံသေးဘူး။ အဲဒီလို စနစ်သစ်လုပ်ရင် အခြေခံ ဥပဒေတစ်ခုလုံးကို ပြန်ပြင်ရမယ်။ ဘာလို့လည်းဆိုတော့ ဒါက Election Commission လိုမျိုး ယာယီဖွဲ့ပြီးတော့ သတ်မှတ်တဲ့ Election Law တွေ ဘာတွေနဲ့ သတ်မှတ်ပြီး လုပ်ထားတာမျိုး မဟုတ်ဘူး။ အခြေခံဥပဒေထဲမှာ တိတိကျကျ ရေးထားတာဖြစ်လို့ ပြန်ပြင်ရမှာ တော်တော်ခက် တယ်။ အဲလိုဖြစ်နိုင်ဖို့ လွှတ်တော်နှစ်ရပ်စလုံး ခေါ်ရမယ်။ လွှတ်တော်တစ်ရပ်စီမှာ သီးခြားစီ Propose အဆိုတင်သွင်းတဲ့အခါမှာ သုံးပုံနှစ်ပုံက သဘောတူရမယ်။ ဒီနောက် ပြည်နယ် စုစုပေါင်း ရဲ့ လေးပုံသုံးပုံကလည်း သဘောတူရမယ်။ အဲဒါမှသာလျှင် တိုက်ရိုက်ရွေးချယ်တဲ့ဟာတွေ လုပ် နိုင်မှာဖြစ်တယ်။ အခုချိန်ထိတော့ မအောင်မြင်သေးဘူးပေါ့။ ဘယ်ဟာပိုကောင်းလည်း ဆိုတာကို အငြင်းပွားနေဆဲ ရှိတယ်။ ဘယ်လိုဖြစ်လာမလဲဆိုတာ ကျွန်တော်တို့ စောင့်ကြည့်ရမယ်။ သမ္မတ လောင်းတစ်ဦးရဲ့ သတ်မှတ်ထားတဲ့ အရည်အချင်းတွေကတော့ နံပါတ်(၁) အမေရိကန်ပြည်သား ဖြစ်ရမယ်။ နံပါတ်(၂) အမေရိကန်နိုင်ငံဖွားဖြစ်ရမယ်။ နံပါတ်(၃)က အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုမှာ အနည်းဆုံး ၁၄ နှစ်တောက်လျှောက်နေလာသူဖြစ်ရမယ်။ ဒီနေရာမှာ တစ်ခုဖြည့်စွက်ပြီး ပြောချင် တာက အမေရိကန်သမ္မတဟာ စစ်မကြေညာဘဲ အမေရိကန်စစ်တပ်တွေကို နိုင်ငံခြားစေလွှတ်

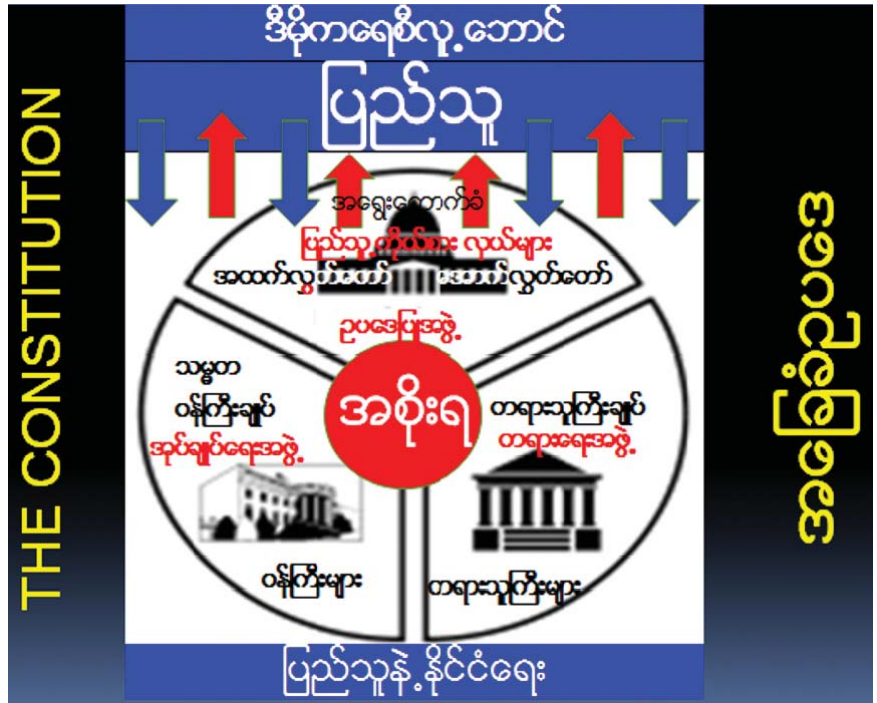
**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
ပင်လုံပြည်စတင်စု**

နိုင်တယ်။ သို့သော်လည်း စစ်ကြေညာမယ်ဆိုရင် လွှတ်တော်နှစ်ရပ်ပေါင်းရဲ့ သဘောတူညီမှုကို ရဖို့လိုတယ်။ အမေရိကန်သမ္မတ ရွေးကောက်ပွဲ အကြမ်းဖျင်းကတော့ ဒီလောက်ပါပဲ။ အသေးစိတ် ကတော့ တော်တော်လေး ရှုပ်ထွေးပါတယ်။ အများကြီး လေ့လာရမယ်။ မေးစရာ ရှိရင်လည်း ကျွန်တော်တို့ကို မေးနိုင်ပါတယ်။

၃၀။ ဒီမိုကရေစီ လူ့ဘောင်

ဒီမိုကရေစီ အခြေခံတရားများ အပိုင်းတစ်နဲ့နှစ် နိဂုံးချုပ် ဆွေးနွေးပို့ချချက်။

ဒီမိုကရေစီ အခြေခံတရား ၃ ခုကို အပိုင်း ၁ မှာ အကြိမ်ကြိမ်အလီလီ ပြန်လည် ဆွေးနွေး ပို့ချခဲ့တယ်။ အဲဒါတွေကတော့ ပြည်သူတွေအားလုံး လွတ်လပ်နေရမယ်။ ပြည်သူတွေ အားလုံး ဟာလည်း ဥပဒေအောက်မှာ တန်းတူညီမျှနေရမယ်။ ပြည်သူတွေရဲ့ လွတ်လပ်မှုနဲ့ တန်းတူညီမျှ မှုတွေကိုလည်း အခြေခံဥပဒေအားဖြင့် အာမခံထားရမယ်။ ဒီမိုကရေစီနဲ့ ပတ်သက်လာရင် **ပထမ** အရေးကြီးဆုံး အချက်တွေကတော့ အဲဒီအခြေခံတရားကြီး ၃ ခု ဖြစ်တယ်။ အခုအပိုင်း ၁ နဲ့ ၂ မှာ ကျွန်တော်တို့ ဘာတွေ တွေ့ခဲ့ရသလဲဆိုတော့ ဒီမိုကရေစီကို စတင်ပြီးတော့ တွေးခေါ်လာခဲ့ ကြချိန်၊ ရှေးဦးအေသင်မြို့ တိုက်ရိုက်ဒီမိုကရေစီခေတ်ကနေ ဒီနေ့ခေတ်ထိ ကမ္ဘာ့အအောင်မြင်ဆုံး အတိုးတက်ဆုံး၊ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုများဖြစ်ကြတဲ့ ဂျာမဏီပြည်ထောင်စုနဲ့ အမေရိကန်ပြည် ထောင်စုတွေမှာ ဒီလိုအောင်မြင်တိုးတက်တဲ့ ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံ ဖြစ်လာဖို့အတွက် ဒီမိုကရေစီရဲ့ အခြေခံတရားကြီး ၃ ခုဟာ ဘယ်လောက်ထိအရေးပါခဲ့သလဲဆိုတာကို တောက်လျှောက် ရှင်းရှင်း

လင်းလင် တွေ့ခဲ့ကြရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီသင်တန်းရဲ့ အပိုင်း ၁ နဲ့ ၂ မှာ အထူးအားပြုပြီးတော့ အထူး Focus လုပ်ပြီး သင်ကြားပြုစုခဲ့တဲ့ဟာတွေကတော့ ကျွန်တော်တို့ ခဏ ခဏ ပြောခဲ့တဲ့ အခြေခံတရားကြီး ၃ ခုပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒုတိယ အရေးကြီးတဲ့အပိုင်းကတော့ ဒီမိုကရေစီရှင်သန်ဖို့အတွက် တိုင်းပြည်ရဲ့ အာဏာဟာ ပြည်သူတွေရဲ့ လက်ထဲမှာရှိရမယ်။ တိုင်းပြည်ရဲ့အာဏာကို ပြည်သူတွေကပဲ ပိုင်ရမယ်။ ပိုင်ဆိုင် တယ်ဆိုတဲ့ အချက်ပဲဖြစ်ပါတယ်။ တိုင်းပြည်ရဲ့အာဏာကို လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးတစ်ယောက် (သို့) ပါတီ အဖွဲ့အစည်းရဲ့ လက်ထဲမှာပဲ အမြဲတမ်း တည်ရှိမနေစေရပါဘူး။ အစိုးရကိုလည်း မဏ္ဍိုင် ကြီး ၃ ခုခွဲပြီး အာဏာတွေကို ခွဲဝေပေးရပါတယ်။ ပြီးတော့ ဒီမိုကရေစီရဲ့ မဏ္ဍိုင်ကြီး ၃ ခု ဖြစ်ကြတဲ့ ဥပဒေပြုအဖွဲ့၊ အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့နဲ့ တရားရေးအဖွဲ့တွေကလည်း တစ်ဖွဲ့နဲ့တစ်ဖွဲ့ ထိန်း ညှိရပါသေးတယ်။ တစ်ကြိမ်တည်းမှာ အဲဒီအဖွဲ့တွေဟာ မိမိတို့ရဲ့ သီးခြားတာဝန်တွေကို လွတ် လပ်စွာ ထမ်းဆောင်ရပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ မဏ္ဍိုင်ကြီး ၃ ခုဟာ အပြန်အလှန် လေးစားမှု လည်း ရှိရတယ်။ အဲဒီအချက်ဟာလည်း ဒုတိယအချက်ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီသင်တန်းရဲ့ **တတိယ** အရေးကြီးတဲ့ အချက်ကတော့ ဒီမိုကရေစီမှာ အများစုသဘောနဲ့ ဆုံးဖြတ်လုပ်ကိုင်ရတာဖြစ်ပေမယ့် အနည်းစုရဲ့ အာဘော်၊ အနည်းစုရဲ့ သဘောထားကိုပါ လေးစား ရတယ်ဆိုတဲ့ အချက်တစ်ချက်ပါပဲ။ အနည်းစုရဲ့ အခွင့်အရေးကိုပါ အပြည့်အဝ ပေးထားရတယ်။ ပါလီမန်မှာလည်း အများစုအနိုင်ရပါတီက ဦးဆောင်တယ်ဆိုပေမယ့် အနည်းစုရဲ့ အခွင့်အရေးကို ပါ အပြည့်အဝပေးထားရတယ်။ ပါလီမန်မှာလည်း အများစု အနိုင်ရပါတီက ဦးဆောင်တယ်ဆို ပေမယ့် အနည်းစု အတိုက်အခံနဲ့အတူ ရေးရာကော်မတီတွေဖွဲ့ပြီး တိုင်းရေးပြည်ရေး ကိစ္စတွေ ကို တိုင်ပင်ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးပြီး ဆောင်ရွက်ရတယ်ဆိုတာ အင်မတန်မှ အရေးကြီးတဲ့ အချက် တစ်ချက်လည်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလိုမှ ဒီမိုကရေစီကို ပြည့်ပြည့်စုံစုံ နားမလည်ထားကြရင်၊ အများစု ကပဲ တစ်ဖက်သတ်အုပ်ချုပ်သွားမယ်ဆိုရင်၊ မစစ်မှန်တဲ့ ဒီမိုကရေစီဖြစ်သွားရုံသာမက ဒီမိုက ရေစီကိုပါ ဆန့်ကျင်ရာရောက်သွားပါလိမ့်မယ်။ ဒီမိုကရေစီလည်း ဆိတ်သုဉ်းပြီး တိုင်းပြည်မှာ နိုင်ငံရေး မငြိမ်မသက်တွေ ဖြစ်လာမယ်။ ပြည်တွင်းစစ်တွေ အထိပါဖြစ်လာနိုင်ပါတယ်။ နောက်ဆုံး မှာ အများစုပါ အာဏာရှင်စနစ်ရဲ့ ကျွန်ဘဝရောက်သွားနိုင်တယ်ဆိုတာကို အရေးအကြီးဆုံးအနေနဲ့ ဖော်ပြလိုပါတယ်။

ဒီသင်တန်းရဲ့ **စတုတ္ထ** အချက်လည်းဖြစ်၊ ကျွန်တော်တို့က အရေးကြီးဆုံးလို့ ဆိုလိုချင်တဲ့ဟာက ဒီမိုကရေစီနဲ့ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုဆိုတဲ့ ဝေါဟာရ စကားလုံးနှစ်ရပ်ဟာ ခွဲခြားလို့ မရဘူးဆို တာကို နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်း နားလည်ထားကြဖို့ လိုပါတယ်။ ကိုယ်နားလည်ထားသလို တခြားလူတွေက တစ်ဆင့် လူတကာကိုလည်း နားလည်အောင် ဆက်လက် ပို့ချ ဖြန့်ဖြူးပေးဖို့ပဲ ဖြစ်ပါသည်။ ဒါကို ဘာကြောင့်ပြောရမလဲ ဆိုတာကတော့ တချို့က ဒီမိုကရေစီကို ရအောင်အရင်လုပ်၊ ဖက်ဒရယ် ကိစ္စက နောက်မှဆွေးနွေး၊ နောက်မှလုပ်ဆိုတဲ့ အင်မတန်မှ ဖောက်ပြန်တဲ့ အယူအဆတွေနဲ့ အလုပ်လုပ်နေကြတယ်။ တွေးခေါ်နေကြတယ်။ ဒီလို ဘာကြောင့်ဖြစ်ရသလဲဆိုတော့ အဲဒီလူတွေ ဟာ ဒီမိုကရေစီကို နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်း နားမလည်ရုံသာမက ဒီမိုကရေစီတော်လှန်ရေးကြီးကိုပါ မအောင်မြင်အောင် အတားအဆီးလုပ်နေတဲ့ ဆူးငြောင့်ခလုတ် ဖြစ်နေတာကို သူတို့မသိကြဘူး။ သူတို့ဟာ သနားစရာ သတ္တဝါတွေဖြစ်နေပြီဆိုတာကို ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် မသိကြဘဲ ထင်ရာကို

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
ပင်လုံပြည်ထောင်စု**

ဇွတ်လုပ်နေကြသူတွေ ဖြစ်တယ်။ ပြည်သူ့အားလုံးရဲ့ လွတ်လပ်မှု၊ တန်းတူညီမျှမှု၊ အဲဒါတွေကို အခြေခံဥပဒေက အာမခံထားတာ စတဲ့အချက်တွေကို လူတစ်ဦးချင်ကရာ ဒေသအရပ်ရပ်တိုင်း မှာပါ ကိုယ့်ရဲ့ရပ်ကွက်၊ ကျေးရွာ၊ မြို့နယ်၊ ခရိုင်၊ တိုင်း၊ ပြည်နယ်အဆင့်ဆင့်မှာပါ လူတိုင်းသိနေမှာ အကျိုးခံစားနေကြရမှာ ဖြစ်တယ်။ အဲဒီကိစ္စတွေအတွက် နေရာတိုင်းမှာ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက် နေကြရမှာဖြစ်တယ်။ ဘယ်ဒေသမှာတော့ ဦးစားပေးအရင်လုပ်၊ ကျန်တဲ့ဒေသကို နောက်မှလုပ် ဆိုတာမျိုး ခွဲခြားပြီး လုပ်ကိုင်လို့မရတဲ့ ကိစ္စပဲ ဖြစ်တယ်။ ဘယ်ဟာက ပိုအရေးကြီးလို့ အဲဒီဟာကို ပိုဦးစားပေး လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်တယ်ဆိုတာမျိုး မရှိစေရဘူး။ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံမှာ ဗမာရယ်၊ တိုင်းရင်းသားရယ်ဆိုပြီးတော့ ခွဲခြားပြောတတ်ကြတယ်။ ဗမာအရေးကပဲ ပိုအရေးကြီးလို့ အရင်လုပ် ရမလို့လို့ ပြောဆိုနေတာတွေကို တွေ့ရတတ်တယ်။ ဒီမိုကရေစီရအောင် အရင်လုပ် နောက်မှ ဖက်ဒရယ်ကိစ္စလုပ်ဆိုတဲ့ အယူအဆ အတွေးအခေါ်မျိုးဟာ ဒီမိုကရေစီကို ဖြောင့်ဖြောင့်ကြီး ဆန့်ကျင်နေတဲ့ အတွေးအခေါ်သာ ဖြစ်တယ်။

အလွန် တုန်လှုပ်ချောက်ချားစရာကောင်းတဲ့ အတွေးအခေါ်လည်းဖြစ်တယ်။ ချွတ်ချော် မှားယွင်း မှုကြီး တစ်ရပ်လည်းဖြစ်တယ်။ ဒီမိုကရေစီတော်လှန်ရေးကြီးကို နှောင့်နှေးအောင်လုပ်ပြီး ပြည်သူ့ အောင်ပွဲရရှိရေးကို ရှည်ကြာသထက် ရှည်ကြာအောင် လုပ်နေတဲ့ အတွေးအခေါ် တစ်ရပ်သာဖြစ် တယ်။ ဒီလို အတွေးအခေါ်တွေ ရှိနေလို့လည်း ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ဒီမိုကရေစီတော်လှန်ရေးကြီးဟာ နှစ်ပေါင်း ၆၀ ကြာပေမယ့် အောင်မြင်မှု မရနိုင်သေးတာသာ ဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော်တို့ နိုင်ငံမှာ နှစ်ပေါင်း ၆၀ ကျော် ဖြတ်သန်းခဲ့ရတဲ့ အခုလည်း ဖြတ်သန်းနေရသလိုဖြစ်တဲ့ ပြည်တွင်းစစ်ဟာ လူမျိုးတစ်မျိုးနဲ့တစ်မျိုး စစ်ခင်းနေကြတာ မဟုတ်ပါဘူး။ မှန်းတီးမှုကို အခြေခံတဲ့ ပြည်တွင်းစစ် လည်း မဟုတ်ပါဘူး။ စစ်မှန်တဲ့ ဒီမိုကရေစီမရှိခဲ့လို့ဖြစ်နေတဲ့ ပြည်တွင်းစစ်သာ ဖြစ်ပါတယ်။ လူမျိုးတွေ ပြည်နယ်တွေအားလုံးဟာ လွတ်လပ်ရေးရဲ့ အသီးအပွင့် တွေကို လွတ်လပ်စွာ အတူတကွ ခံစားကြဖို့၊ တန်းတူညီမျှကြရဖို့၊ သာတူညီမျှကြရဖို့ အဲဒါတွေကို အာမခံထားတဲ့ အခြေခံဥပဒေတစ် ရပ်ရှိဖို့ လိုအပ်နေတာသာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါတွေသာ ရှိလာရင် တခြားပြဿနာပေါင်း မြောက်မြားစွာဟာ အဓိကပြဿနာမဟုတ်တော့ဘဲ သာမညပြဿနာတွေသာ ဖြစ်သွားပြီး လွယ်လွယ်ကူကူ ဖြေရှင်းလို့ရမှာဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံရဲ့ ပြဿနာကို အခြေခံ ဥပဒေရဲ့ ပြဿနာ Constitutional Crisis လို့ ပြောတဲ့အခါမှာ တချို့က ပြက်ရယ်ပြုကြတယ်။ Constitutional Crisis ကို ပိုရှင်းအောင် ပြောပြရရင်တော့ ဒီမိုကရေစီပြဿနာလို့ ပြောရပါမယ်။ အဲဒီလိုပြောရင် ပိုပြီး ရှင်းသွားမယ်လို့ ထင်ပါတယ်။ ဒီမိုကရေစီ အတွေးအခေါ် မရှင်သန်ခဲ့တာ၊ ဒီမိုကရေစီအခြေခံတရားတွေ နားမလည်ခဲ့တာ၊ မယုံကြည်ခဲ့တာ၊ အမြစ်မတွယ်ခဲ့တာတွေကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့တဲ့ ပြဿနာတွေပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ပင်လုံစိတ်ဓာတ်၊ ပြည်ထောင်စုစိတ်ဓာတ်လို့ ပါးစပ်ကနေ အလွယ်တကူ ပြောတတ်ကြပါတယ်။ အဲဒီစိတ်ဓာတ်တွေဟာ သူ့ဘာသူလေထဲမှာ သီးခြားမရှင်သန်နိုင်ပါဘူး။ ဒီပင်လုံစိတ်ဓာတ်၊ ပြည်ထောင်စုစိတ်ဓာတ် ဆိုတာတွေဟာ အမှန်တော့ ဒီမိုကရေစီ စိတ်ဓာတ်သာ ဖြစ်ပါသည်။ အားလုံးလွတ်လပ်ရမယ်။ တန်းတူညီမျှမှုရှိရမယ်။ ဒါတွေကို အခြေခံဥပဒေအားဖြင့် အာမခံချက် ရှိရမယ်ဆိုတဲ့ ယုံကြည်ချက် ဒီမိုကရေစီ အတွေးအခေါ်ကို နှစ်နှစ်ကာကာ နားလည်ယုံကြည်ကြပါမှ ဒီစိတ်ဓာတ်တွေဟာ ရှင်သန်အမြစ်တွယ်လာမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီသင်တန်းမှာ **ပဉ္စမ** အရေးကြီးတဲ့ အချက်ကတော့ ရွေးကောက်ပွဲကိစ္စဖြစ်ပါတယ်။ အထက် လွှတ်တော်အမတ်တွေ ရွေးကောက်ရာမှာ ဖြစ်ဖြစ်၊ အောက်လွှတ်တော် အမတ်တွေ ရွေးကောက် ရာမှာဖြစ်ဖြစ်၊ ပြည်သူတစ်ရပ်လုံး သဘောထား အစစ်အမှန်ကို ဖော်ပြနိုင်ဖို့၊ ပြည်နယ်ကြီးသည် ဖြစ်စေ၊ ငယ်သည်ဖြစ်စေ ဘယ်သူ့ အခွင့်အရေးမှ မနစ်နာ မဆုံးရှုံးသွားစေဖို့၊ မျှတနိုင်သမျှ မျှတနိုင်တဲ့ အခြေခံဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းထားဖို့ ဒါတွေအားလုံးကို အာမခံထားဖို့ လိုအပ်တယ်ဆိုတာ ဒီသင်တန်းမှာ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း မြင်တွေ့သွားကြရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ အောင်မြင်တဲ့ ဒီမိုကရေစီ ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံတွေမှာ လူတစ်စုက သူတို့အလိုကျ ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်တွေ မဖန်တီးနိုင်ဖို့ အခြေခံဥပဒေနဲ့ ပြဋ္ဌာန်းပြီး တိတိကျကျ လုပ်ခဲ့ကြတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီနိုင်ငံတွေရဲ့ အခြေခံဥပဒေတွေကိုသော်လည်းကောင်း၊ ရွေးကောက်ပွဲဥပဒေတွေကိုသော်လည်းကောင်း၊ ကျွန်တော်တို့ ပုံတူကူးယူဖို့ကတော့ ဘယ်လိုမှ မဖြစ်နိုင်ပါဘူး။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုရင် သူတို့နိုင်ငံ တွေရဲ့ အခြေအနေနဲ့ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံရဲ့ အခြေအနေတွေဟာ ရာနှုန်းပြည့် မတူကြလို့ပါပဲ။ ဒါပေမယ့် အခြေခံသဘောတရားတွေကို နားလည်ဖို့အတွက်ကတော့ ဒီအောင်မြင်တဲ့ နိုင်ငံတွေရဲ့ အခြေခံဥပဒေတွေနဲ့ ရွေးကောက်ပွဲ ရွေးကောက်နည်းတွေကိုတော့ ကျွန်တော်တို့ လေ့လာဖို့ လို အပ်ပါတယ်။ ဒီလို အားလုံး အတူတကွ နားလည်ကြမယ်၊ တစ်ခုတည်းသော ယုံကြည်မှု၊ တစ်ခုတည်းသော မူဝါဒပေါ်မှာ အတူတကွ ရပ်တည်နိုင်ကြတယ်။ တစ်ခုတည်းသော ပန်းတိုင်ဆီ ကို အားလုံးအတူတကွ ဦးတည်ပြီး ချီတက်နိုင်ကြမယ်ဆိုရင်၊ စည်းလုံးညီညွတ်ရေးဆိုတာ ပါးစပ် ပြောတင်မကဘဲ လက်တွေ့ကျကျ တည်ဆောက်နိုင်ကြမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ **ဒါတင်မကဘဲ ဗမာရယ်၊ တိုင်းရင်းသားရယ်၊ ပြည်နယ်ရယ်၊ ပြည်မရယ် စသဖြင့် ခွဲခြားတာမျိုး မရှိတော့ဘဲ ဒီမိုကရေစီ ကအရင် ဖက်ဒရယ်က နောက်မှဆိုတာမျိုး ခွဲခြားတာမျိုး မရှိဘဲ နှစ်ပွင့်ဆိုင် သုံးပွင့်ဆိုင် ဆိုတာမျိုးတွေလည်း မလိုအပ်တော့ဘဲ လူမျိုးပေါင်းစုံ၊ ဘာသာပေါင်းစုံ၊ လူမျိုးမရွေး ဘာသာမရွေး၊ ဒေသအားလုံးကို ဖြတ်ကျော်သွားတဲ့ တစ်ခုတည်းသော စည်းလုံးမှုမျိုးကို တည်ဆောက်လာနိုင်မှာဖြစ်ပြီးတော့ အောင်ပွဲကိုလည်း မြန်မြန်ဆန်ဆန် မျက်မှောက်ပြု နိုင်ကြမှာ ဖြစ်တယ်။**

၃။ ပါလီမန် ဒီမိုကရေစီ စနစ်

ကိုယ်စားပြု ဒီမိုကရေစီစနစ်မှာ ပုံစံအမျိုးမျိုးရှိပါတယ်။ ဝန်ကြီးချုပ်က ဦးဆောင်တဲ့ ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီစနစ် (Parliamentary Democracy) ရယ်၊ သမ္မတ ဦးဆောင်တဲ့ ဒီမိုကရေစီ စနစ် (Presidential Decocracy) ရယ်၊ ဒီနှစ်မျိုးကို ပေါင်းစပ်ထားတဲ့ ဒီမိုကရေစီရယ်ဆိုပြီး (၃) မျိုးရှိပါတယ်။

ဒီမတူညီတဲ့ စနစ်တွေကို ခွဲခြားခြား ကွဲကွဲပြားပြား၊ သိနိုင်ဖို့ တိုင်းပြည်ရဲ့ အခြေခံဥပဒေက အုပ်ချုပ်ရေး မဏ္ဍိုင်မှာ ထိပ်ဆုံးက ဦးဆောင်မယ့် သမ္မတ (သို့မဟုတ်) ဝန်ကြီးချုပ်ကို ဘယ်ပုံ ဘယ်နည်း ရွေးကောက်တင်မြှောက်ရမယ်၊ အဲဒီ အုပ်ချုပ်ရေးမဏ္ဍိုင်နဲ့ ဥပဒေပြုအဖွဲ့(ခေါ်)ပြည် သူ့လွှတ်တော်တို့အကြား ဘယ်ပုံဘယ်နည်း ဆက်ဆံရမယ်ဆိုတဲ့ ပြဋ္ဌာန်းချက်အပေါ် မူတည်ပြီး ခွဲခြားသိမြင်နိုင်ပါတယ်။

အခု ဝန်ကြီးချုပ်က ဦးဆောင်တဲ့ ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီစနစ် (Parliamentary Democracy)

ကို လေ့လာရအောင် မဲဆန္ဒရှင်ပြည်သူလူထုက ရွေးကောက်တင်မြှောက်လိုက်တဲ့ လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ် (ဥပဒေပြုမဏ္ဍိုင်)တွေထဲက မဲ အများဆုံးရတဲ့ ပါတီရဲ့ ခေါင်းဆောင်က ဝန်ကြီး ချုပ်ဖြစ်လာတယ်။

ဆိုလိုတာက ဥပဒေပြု မဏ္ဍိုင်(ခေါ်) ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်တွေထဲက မဲအများဆုံး ရတဲ့ပါတီရဲ့ ခေါင်းဆောင်ဟာ အုပ်ချုပ်ရေး မဏ္ဍိုင်မှာ ထိပ်ဆုံးကနေ ဦးဆောင်မယ့် ဝန်ကြီးချုပ် ဖြစ်လာတယ်။ ဒီ ဝန်ကြီးချုပ်က လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်တွေထဲကနေ သူ့စိတ်ကြိုက် ရွေးချယ်ပြီး ဝန်ကြီးဌာနအသီးသီးကို ဦးစီးဦးဆောင်ပြုမယ့် ဝန်ကြီးတွေကို ရွေးချယ်ရပါတယ်။ အဲဒီတော့ အုပ်ချုပ်ရေးမဏ္ဍိုင်ဟာ ဥပဒေပြုမဏ္ဍိုင်ရဲ့ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုဖြစ်တယ်။ ဥပဒေပြု မဏ္ဍိုင်ဟာ ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်တွေက ထောက်ခံနေသမျှတော့ ဝန်ကြီးချုပ်နဲ့ သူ့ရဲ့အစိုးရအဖွဲ့ (ဝါ) Cabinet ဝန်ကြီးတွေ (အုပ်ချုပ်ရေးမဏ္ဍိုင်)ဟာ အာဏာတည်မြဲနေမှာဖြစ်တယ်။ လွှတ်တော် က ဝန်ကြီးချုပ်ကို အယုံအကြည်မရှိအဆိုနဲ့ ရာထူးကနေ ဖယ်ရှားခဲ့ရင် ဝန်ကြီးချုပ်ရဲ့ Cabinet တစ်ခုလုံး ရာထူးကနေ နုတ်ထွက်ပေးရတယ်။ ပါလီမန်လွှတ်တော်က ဝန်ကြီးချုပ်အသစ်ကို ရွေး ချယ်ပေးလိုက်ပြီး အဲဒီဝန်ကြီးချုပ်အသစ်က ကက်ဘိနက်ဝင် ဝန်ကြီးအသစ်တွေကို သူ့စိတ်ကြိုက် ရွေးချယ်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဗြိတိန်နိုင်ငံ၊ ထိုင်းနိုင်ငံ၊ ဂျပန်နိုင်ငံနဲ့ တခြားစည်းမျဉ်းခံ ဘုရင်စနစ်ကို ကျင့်သုံးတဲ့နိုင်ငံတိုင်း လိုလိုမှာ ဘုရင် (သို့မဟုတ်) ဘုရင်မက မိမိရဲ့ မျိုးရိုးစဉ်လာအရ နိုင်ငံ့ဥသျှောင်တွေ ဖြစ်ကြတယ်။ ဒီဘုရင်မတွေက ပါလီမန်ကို ဖျက်သိမ်းပြီး ဝန်ကြီးချုပ်ကိုပါ ရာထူးကနေ ဖယ်ရှားဖို့ အာဏာကို ပိုင်ဆိုင်ကြတယ်။ ကြားနေ တစ်ဦးဦး (သို့မဟုတ်) အတိုက်အခံခေါင်းဆောင် တစ်ဦးဦးကို ယာယီ

အစိုးရဖွဲ့ခိုင်းပြီး (၃)လ ကနေ (၆)လအတွင်း ရွေးကောက်ပွဲအသစ် ကျင်းပပေးနိုင်တယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီနေ့ခတ် စည်းမျဉ်းခံ ဘုရင်နိုင်ငံတွေမှာတော့ အဲဒီလို လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာမျိုးကို အသုံးပြုလေ့ မရှိတော့ဘူး။

ဗြိတိန်နိုင်ငံရဲ့ ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံတွေဖြစ်တဲ့ ကနေဒါ၊ သြစတြေးလျ၊ နယူးဇီလန် အစရှိသည်တို့မှ တော့ ဘုရင်ခံချုပ်တွေက နိုင်ငံဥသျှောင်အဖြစ်နဲ့ ဗြိတိန်နိုင်ငံရဲ့ ဘုရင်(သို့မဟုတ်) ဘုရင်မကို ရုပ်ပြအဖြစ် ကိုယ်စားပြုကြတယ်။ ပုံမှန်ကတော့ ဝန်ကြီးချုပ်က အများပြည်သူကလည်း လေးစား ပြီးသူရဲ့ မူဝါဒတွေကိုလည်း လက်ခံတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးကို ရုပ်ပြသမ္မတအဖြစ် အဆိုတင်သွင်းလေ့ ရှိတယ်။ အဲဒီလူကို လွှတ်တော်က မဲခွဲပြီး သမ္မတအဖြစ် ရွေးကောက်တင်မြှောက်တယ်။ **ဒီမိုကရေစီ နိုင်ငံတွေမှာတော့ သမ္မတအစား ဘုရင်ခံချုပ်လို့ ခေါ်ပါတယ်။** ယေဘုယျအားဖြင့် ဝန်ကြီးချုပ် ရဲ့ ပါတီက အထက်လွှတ်တော်ရော အောက်လွှတ်တော်မှာပါ အများစုဖြစ်နေတတ်တာမို့ သူ ရွေးလိုက်တဲ့ သမ္မတကို အတည်ပြုလိုက်ကြတာပါ။ ဒါပေမယ့် တစ်ခါတလေမှာတော့ ဝန်ကြီးချုပ် ရဲ့ပါတီက အောက်လွှတ်တော်မှာသာ အများစုဖြစ်နေတတ်ပြီး အထက်လွှတ်တော်မှာကျတော့ အတိုက်အခံပါတီတွေနဲ့ သူတို့ရဲ့ မဟာမိတ်တွေက အဆမတန် များနေတတ်ပါတယ်။ ဒီလို အခြေအနေမျိုးမှာ အတိုက်အခံပါတီက တင်မြှောက်တဲ့ သမ္မတလောင်းက အနိုင်ရပြီး ဝန်ကြီးချုပ် ဟာ တာဝန်ကို ထမ်းဆောင်ရာမှာ အခက်အခဲတွေနဲ့ ကြုံရတတ်ပါတယ်။

သမ္မတ (သို့မဟုတ်) ဘုရင်ခံချုပ်က ပါလီမန်ကို ဖျက်သိမ်းနိုင်တဲ့ အခွင့်အာဏာရှိနေတော့ သူက ဝန်ကြီးချုပ်ကို ရာထူးကနေ ရပ်ဆိုင်းပြီး ကြားနေသူ (သို့မဟုတ်) အတိုက်အခံတစ်ဦးကို ကြားဖြတ်ယာယီ အစိုးရဖွဲ့ခိုင်းပြီး (၃)လနှင့် (၆)လအတွင်း ရွေးကောက်ပွဲ ခေါ်ယူနိုင်ပါတယ်။

ဥပမာ ပါကစ္စတန် ဝန်ကြီးချုပ် ဘနစ်ဇီယာဘူတိုကို သမ္မတ ၂ ယောက်က ၂ ကြိမ်တိတိ ရာထူးကနေ ရပ်ဆိုင်းစေခဲ့ဖူးပါတယ်။ ၁၉၇၅ ခုနှစ်တုန်းကလည်း သြစတြေးလျနိုင်ငံရဲ့ ဘုရင်ခံ ချုပ် ဆာဂျွန်ကဲရ်က ဝန်ကြီးချုပ် ဂေါက်ဝစ်လမ်ကို ရာထူးကနေဖယ်ရှားပြီး အတိုက်အခံခေါင်း ဆောင်ကို ကြားဖြတ်အစိုးရ ဖွဲ့ခိုင်းခဲ့ဖူးတယ်။ ယေဘုယျအားဖြင့် ဝန်ကြီးချုပ်ရဲ့ သက်တမ်းကို သမ္မတက အုပ်ချုပ်တဲ့ ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံတွေမှာလို အကန့်အသတ်ထားလေ့ မရှိပါဘူး။ သမ္မတ အုပ်ချုပ်တဲ့ ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံတွေမှာတော့ သမ္မတတစ်ဦးဟာ အလွန်ဆုံး သက်တမ်း(၂)ခုထက် ပိုပြီး သမ္မတအဖြစ် ထမ်းဆောင်ခွင့် မရှိပါဘူး။

၃.၂။ သမ္မတ ဦးဆောင်သော ဒီမိုကရေစီစနစ် (ဖြည့်စွက်ပို့ချချက်)

သမ္မတ ဦးဆောင်တဲ့ ဒီမိုကရေစီစနစ်မှာ မဲဆန္ဒရှင်ပြည်သူလူထုက ဥပဒေပြု မဏ္ဍိုင်ရဲ့ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်တွေနဲ့ အုပ်ချုပ်ရေးမဏ္ဍိုင်ရဲ့ ဥသျှောင်သမ္မတကို သီးခြားစီ ရွေးကောက် တင်မြှောက်တယ်။ ဒီစနစ်မှာ ပြည်သူလူထုက ရွေးကောက်လိုက်တဲ့ သမ္မတဟာ ပါတီတစ်ခုဖြစ်ပြီး ပြည်သူ့လွှတ်တော်မှာ အများစုမဲရထားတဲ့ ပါတီကတော့ တခြားပါတီ တစ်ခုလည်းဖြစ်နိုင်တယ်။ သမ္မတက ဥပဒေပြုပြည်သူ့လွှတ်တော်အမတ်တွေရဲ့ အာဏာကို ထိန်းချုပ်နိုင်သလို ပြည်သူ့ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်တွေကလည်း သမ္မတရဲ့အာဏာကို ထိန်းချုပ်နိုင်တယ်။ အပြန်အလှန် ထိန်းချုပ်မှု Check and balance အားကောင်းတဲ့စနစ်ဖြစ်တယ်။ အထက်ပါစနစ် (၂)ခုကို နှိုင်းယှဉ်မယ်ဆိုရင် ပါလီမန်စနစ်မှာ ဝန်ကြီးချုပ်နဲ့ ပါလီမန်ဟာ သဟဇာတဖြစ်တာက များပြီး

သမ္မတ ဦးဆောင်သည့် ဒီမိုကရေစီ

ပြည်သူ လူထု

ပြည်သူကသီးခြားစီရွေးကောက်သည်

Legislative Branch ပြည်သူ့လွှတ်တော်

ပြည်သူ့လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များ

သမ္မတ

Executive Branch အုပ်ချုပ်ရေး အဖွဲ့

ဝန်ကြီးများ
(ပြင်ပမှ သမ္မတ ကဆွဲခန့်သည်။)

END of PART II

Author: Salai Kipp Kho Lian, Editor: U Khin Maung Saw, IT/ Web Consultants: Thomas Khaipi, Salai Hau Khan Cin
www.vansangva.com

အစိုးရက ဥပဒေတစ်ခု ပြဋ္ဌာန်းတဲ့နေရာမှာ အခက်အခဲ ကြီးကြီးမားမား မကြုံရဘူး။ အချိန်ကြာကြာ ဆွေးနွေးဖို့ လိုအပ်လေ့ မရှိဘူး။ ဒါကတော့ အထက်လွှတ်တော်က ဝန်ကြီးချုပ်အဆို တင်သွင်းတဲ့ ဥပဒေမူကြမ်းကို ပယ်မချဘူးဆိုရင်ပေါ့။ တခြားထိန်းညှိနိုင်သေးတဲ့နည်းက အတိုက်ခံနဲ့ သူတို့ရဲ့ မဟာမိတ်ပါတီတွေက အဲဒီကိစ္စကို တရားရုံးချုပ်မှာတင်ပြီး အခြေခံဥပဒေနဲ့ ကိုက်ညီမှု ရှိ/မရှိ စစ်ဆေးခိုင်းထားတာမျိုးလည်း လုပ်လို့ရတယ်။ တရားရုံးချုပ်က အစိုးရတင်သွင်းတဲ့ ဥပဒေမူကြမ်းကို လက်ခံရင်တော့ အဆင်ပြေသွားတာပေါ့။ ဒါပေမယ့် အဲဒီမူကြမ်းဟာ အခြေခံဥပဒေနဲ့ ဆန့်ကျင်တယ်လို့ ဗဟိုတရားရုံးချုပ်က ယူဆရင် ဝန်ကြီးချုပ်နဲ့ သူ့အစိုးရအဖွဲ့ ရာထူးကနေ ဆင်းပေးရတယ်။ ပါလီမန်ကိုတော့ ဖျက်သိမ်းစရာ မလိုပါဘူး။ ဒါကြောင့် ပါလီမန်က ဝန်ကြီးချုပ်အသစ်ကို ရွေးပေးရပါတယ်။ အဲဒီဝန်ကြီးချုပ်က ဝန်ကြီးအသစ်တွေကို ထပ်ရွေးပါတယ်။ သမ္မတ ဦးဆောင်တဲ့ ဒီမိုကရေစီစနစ်မှာတော့ လွှတ်တော်က သမ္မတကို ပြန်လည်ထိန်းညှိနိုင်တဲ့အတွက် တချို့က အဲဒီစနစ်ကို ပိုကောင်းတယ်လို့ ယူဆကြတယ်။ ကမ္ဘာ့အစိုးရတော်တော်များများကတော့ ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီစနစ်ကို ကျင့်သုံးကြတယ်။

အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုမှာ သမ္မတတစ်ယောက်ဟာ အများဆုံးသက်တမ်း ၂ ကြိမ်၊ စုစုပေါင်း ၈ နှစ်အထိ ရွေးကောက်ခံရပြီး တာဝန်ထမ်းဆောင်နိုင်တယ်။ ပါလီမန် ဒီမိုကရေစီမှာတော့ သူ့ပါတီက မဖြုတ်မချင်း (ဒါမှမဟုတ်) သူ့ကိုယ်တိုင်က ရာထူးကနေ အကြောင်းတစ်စုံတစ်ခုကြောင့် မဆင်းမချင်း ဝန်ကြီးချုပ်လုပ်သူဟာ သက်တမ်းဘယ်လောက်ကြာကြာ သူ့စိတ်ကြိုက် လုပ်နိုင်တယ်။

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
မင်လှပြည်စောင်စု**

ပြင်သစ်နိုင်ငံလို တချို့နိုင်ငံတွေမှာတော့ သမ္မတကို ပြည်သူလူထုက တိုက်ရိုက်ရွေးကောက်
စေပြီး ဝန်ကြီးချုပ်ကိုတော့ ပါလီမန်က ရွေးကောက်စေတယ်။ ဒီနည်းနဲ့ စနစ်နှစ်ခုကို ပေါင်းစပ်ထား
တာလည်းရှိတယ်။ ပြင်သစ်နိုင်ငံမှာ ယေဘုယျအားဖြင့် ပြည်သူတွေက သမ္မတကို ပါတီခေါင်း
ဆောင်တွေထဲကနေ ရွေးကောက်တယ်။ လွှတ်တော်မှာတော့ ဆန့်ကျင်ဘက်ပါတီကို မဲပုံအော
ပေးကြတယ်။ ဒါမှ ဝန်ကြီးချုပ်က သမ္မတနဲ့ မတူတဲ့ပါတီက ဖြစ်လာမယ်။ ဒီနည်းနဲ့ ဆန့်ကျင်
ဘက် ပါတီနှစ်ခုဟာ အာဏာချိန်ခွင်လျှာကို ထိန်းညှိကြမှာဖြစ်တယ်။ ဘယ်လိုပဲဖြစ်ဖြစ် သမ္မတ
ကတော့ ပါလီမန်ကို ဖျက်သိမ်းပိုင်ခွင့် ရှိတယ်။ ဆိုလိုတာက သမ္မတဟာ ဝန်ကြီးချုပ်ကိုပါ
ရာထူးကနေ ဖယ်ရှားနိုင်တယ်။

လက်ရှိကျွန်တော်တို့ နိုင်ငံမှာတော့ အရင်တပ်မတော်အစိုးရက တစ်ဖက်သတ် ရေးဆွဲထားတဲ့
၂၀၀၈ အခြေခံဥပဒေဟာ သမ္မတနှင့် ဝန်ကြီးချုပ်စနစ်ကို ပေါင်းစပ်ထားတယ်လို့ တချို့က ဆိုပါ
တယ်။ ဒါနဲ့ပတ်သက်ပြီး ၂၀၁၀ ရွေးကောက်ပွဲ အနိုင်ရပါတီတစ်ခုဖြစ်တဲ့ ချင်းအမျိုးသားပါတီရဲ့
အထွေထွေအတွင်းရေးမှူး ဆလိုင်ကျဲအိုဘိတ်ထောင်ရဲ့ ဆောင်းပါးကို အများတကာ လေ့လာဖတ်
ရှုနိုင်အောင် ကျွန်တော်များ Vansangva.com webpage ပေါ်မှာ တင်ပေးလိုက်ပါတယ်။ ဆောင်း
ပါးရှင်တင်ပြဆွေးနွေးထားတဲ့ အချက်အလက်တွေထဲမှာ အရေးကြီးတဲ့ အချက်တွေကတော့ ဒီနေ့
ကျွန်တော်တို့ နိုင်ငံမှာ ကျင့်သုံးနေတဲ့ ၂၀၀၈ အခြေခံဥပဒေက ပြဋ္ဌာန်းလိုက်တဲ့စနစ်ဟာ သမ္မတ
စနစ်နဲ့ ဝန်ကြီးချုပ်စနစ်ကို ပေါင်းစပ်ထားကြောင်း၊ သမ္မတစနစ် အပြည့်အဝမဟုတ်သော်လည်း
သမ္မတစနစ်ရဲ့ အငွေ့အသက်ပိုများကြောင်း၊ အခြားသောပါလီမန် စနစ်များမှာလို လွှတ်တော်က
ရွေးချယ်ခန့်အပ်လိုက်တဲ့ သမ္မတနဲ့ သူ့ရဲ့ အစိုးရအဖွဲ့ကို လွှတ်တော်က ပြန်လည်ဖြုတ်ချပိုင်ခွင့်
မရှိကြောင်း၊ ဒီလိုဖြစ်နေတဲ့အတွက် လွှတ်တော်နဲ့ အစိုးရကြားမှာ အပြန်အလှန် ထိန်းညှိမှုတွေ
အားနည်းနေကြောင်း၊ အဲဒီအားနည်းချက်ကို ဖြည့်ဆည်းနိုင်ဖို့အတွက်ဆိုရင် အနိုင်ရပါတီရော
အတိုက်အခံပါတီတွေပါဝင်တဲ့ ရေးရာကော်မတီတွေများများ ဖွဲ့ပေးဖို့လိုအပ်နေကြောင်း၊ အဲဒီလို
အနိုင်ရပါတီရော၊ အတိုက်အခံပါတီအတွက်ပါ ပြောရေးဆိုခွင့်တွေ ပါဝင်နိုင်မှုတွေ အာမခံချက်ရှိတဲ့
ရေးရာကော်မတီတွေများများ မဖွဲ့စည်းနိုင်ဘူးဆိုရင် ဒါမှမဟုတ် ဒီအတိုင်း ဆက်သွားရင်၊ အာဏာ
ရှင်အစိုးရတွေကို (၅)နှစ်တစ်ကြိမ် အလှည့်ကျ ရွေးချယ်ရုံသက်သက်ဖြစ်သွားမှာ စိုးရိမ်ကြောင်း
စသည်ဖြင့် စိတ်ဝင်စားဖွယ်ရာ ဖတ်ရှုလေ့လာနိုင်ပါတယ်။

ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့နှင့် ပင်လုံပြည်ထောင်စု

အပိုင်း (၃)

ကျွန်တော်တို့ Vansangva Online Democracy Training ဟာ ပြည်တွင်းပြည်ပနဲ့ ကမ္ဘာ့အရပ်ရပ်မှာ နေထိုင်ကြတဲ့ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံသား လူငယ်မျိုးဆက်သစ်တွေအတွက် အဓိကရည်ရွယ်ပြီး သင်ကြားပို့ချခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။

ပြီးခဲ့တဲ့ပို့ချချက် အပိုင်း (၁)နဲ့ (၂)မှာ ဒီမိုကရေစီရဲ့ အခြေခံသဘောတရားတွေကို မြန်မာလူငယ်တွေ ခြုံမိ၊ ငုံမိအောင် ပို့ချခဲ့တာဖြစ်ပြီး ဒီအခြေခံသဘောတရားအမြင်တွေကို ပိုင်ဆိုင်ထားပြီးတဲ့အခါမှာ ကမ္ဘာ့အောင်မြင်တဲ့ ဒီမိုကရေစီ နိုင်ငံကြီးတချို့မှာ လက်တွေ့ဒီမိုကရေစီဖြစ်စဉ်တွေနဲ့အတူ ကြားညှပ်ပြီးတော့ မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ လက်တွေ့ဒီမိုကရေစီဖြစ်စဉ် သမိုင်းကြောင်းတွေကို သင့်လျော်တဲ့နေရာလေးတွေမှာ လိုအပ်သလို သုံးသပ်ဆွေးနွေးပို့ချခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။

အခုနောက်ဆက်တွဲ ဆွေးနွေးခန်းမှာတော့ မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံ ထူထောင်ရေးသမိုင်းကို တစေ့တစောင်း ဆွေးနွေးတင်ပြသွားမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

အမျိုးသားခေါင်းဆောင်ကြီး ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၊ ပင်လုံစာချုပ်နဲ့ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ

၁၉၄၇ ဖေဖော်ဝါရီလ (၁၂) ရက် - ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနဲ့ တိုင်းရင်းသား ခေါင်းဆောင် များ က သမိုင်းဝင် ပင်လုံ စာချုပ် ကို အတူတကွ လက်မှတ် ရေးထိုးခဲ့ကြတယ်။

၂ ၁၉၄၇ ဇွန်လ (၉) ရက် - ဗိုလ်ချုပ် အောင်ဆန်း နဲ့ ဖဆပလ အဖွဲ့ဝင်များ ပထမ အကြိမ် တိုင်းပြု ပြည်ပြု လွှတ်တော် မှာ ပင်လုံ စာချုပ်ကိုအခြေခံ တဲ့ အခြေခံ ဥပဒေ ကို ရေး ဆွဲခဲ့ကြ တယ်။ အဲဒီအခြေခံဥပဒေ ရေးဆွဲ ဖို့ အတွက် ဗိုလ်ချုပ် အောင်ဆန်း က အချက် (၇) ချက်ပါ လမ်းညွှန် ကိုရေးဆွဲခဲ့ပါတယ်။

၁၉၄၇ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ (၁၂)ရက်နေ့မှာ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနဲ့အတူ ရှမ်း၊ ကချင်၊ ချင်းအစရှိတဲ့ တောင်တန်းဒေသများက ခေါင်းဆောင်များဟာ သမိုင်းဝင် ပင်လုံစာချုပ်ကို သဘောတူ လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့ကြပါတယ်။ အဲဒီသမိုင်းဝင် ပင်လုံစာချုပ်ဟာ မကြာခင်မှာ ထူထောင်တော့မယ့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံရဲ့ အခြေခံအုတ်မြစ်ပဲဖြစ်ပါတယ်။ ပင်လုံစာချုပ်ရဲ့ အနှစ်သာရတွေကတော့ ချင်း၊ ကချင်၊ ရှမ်း အစရှိတဲ့ တောင်တန်းဒေသတွေက ခေါင်းဆောင်များဟာ လွတ်လပ်ရေး မြန်မြန်ဆန်ဆန်ရရှိဖို့အတွက် ယာယီဗမာပြည်မအစိုးရနဲ့ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သွားမယ်၊ ဗမာပြည်မနဲ့ ပူးပေါင်း ပြည်ထောင်စုအဖြစ် လွတ်လပ်ရေးကို အတူတကွ ရယူပြီးတဲ့အချိန်မှာ ထူထောင်လာကြမယ့် ဒီနယ်စပ်ဒေသက ပြည်နယ်တွေဟာ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့် အပြည့်အဝရရှိစေရမယ်ဆိုတဲ့အချက်တွေ ဖြစ်ပါတယ်။

၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ (၉) ရက် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့် ဖဆပလ အဖွဲ့ဝင်များ ပထမအကြိမ် တိုင်းပြုပြည်ပြုလွှတ်တော်မှာ ပင်လုံစာချုပ်ကိုအခြေခံပြီး အခြေခံဥပဒေကို ရေးဆွဲခဲ့ကြပါတယ်။ အဲဒီအခြေခံဥပဒေ ရေးဆွဲရာမှာ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းကိုယ်တိုင်ဦးစီးပြီး ရေးဆွဲခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီအခြေခံဥပဒေကို ပြဿနာနည်းနည်းနဲ့ အောင်မြင်စွာရေးဆွဲနိုင်ဖို့အတွက် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းက အချက်(၇)ချက်ပါတဲ့ လမ်းညွှန်ပြဋ္ဌာန်းချက်အဆိုတစ်ရပ်ကို တိုင်းပြုပြည်ပြုလွှတ်တော်မှာ တင်သွင်း ခဲ့ပြီး တိုင်းပြုပြည်ပြုလွှတ်တော်ကလည်း တစ်ခဲနက် အတည်ပြုခဲ့ကြပါတယ်။ အဲဒီလမ်းညွှန်ပြဋ္ဌာန်းချက် (၇)ချက်ဟာလည်းပဲ ပင်လုံစာချုပ်ရဲ့ အနှစ်သာရတွေကို အခြေခံထားတာဖြစ်ပြီး မကြာတော့တဲ့ အနာဂတ်မှာ ပေါ်ထွန်းလာတော့မယ့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံရဲ့ အခြေခံဥပဒေအတွက် အခြေခံ အုတ်မြစ်တစ်ခုပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလမ်းညွှန်ပြဋ္ဌာန်းချက် အချက် (၇)ချက်ကို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုတဲ့ မိန့်ခွန်းကို ပြောကြားရာမှာ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းက ရေးဆွဲရမယ့် အခြေခံဥပဒေဟာ တစ်ပြည် ထောင်စနစ်မဟုတ်ဘဲ ပြည်ထောင်စုစနစ်ကိုသာ ပုံဖော်ပြဋ္ဌာန်းရေးဆွဲရမှာ ဖြစ်တယ်ဆိုတာကို အတိအလင်း ဖော်ပြခဲ့ပါတယ်။ ပြည်နယ်တွေဟာ ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့် အပြည့်အဝရရှိစေရမှာ ဖြစ်တဲ့အကြောင်း၊ ဖွဲ့စည်းထူထောင်လတ္တံ့သော ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံအတွင်းမှာ ပြည်နယ်များဟာ တန်းတူရည်တူ၊ ဆူကြူနိမ့်မြင့်မရှိ၊ လွတ်လပ်မှုရှိစေရမည်ဖြစ်ကြောင်း အကျယ်တဝင့် ရှင်းလင်း တင်ပြခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီလမ်းညွှန် (၇)ချက်ကို အခြေခံပြီး ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းကိုယ်တိုင် ရေးဆွဲခဲ့တဲ့ အခြေခံဥပဒေမှာလည်းပဲ ပြည်နယ်တွေဟာ မိမိတို့ရဲ့ ပြည်နယ်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးတွေကို သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်တွေက ပြည်သူတွေက တိုက်ရိုက်ရွေးချယ်ရမှာဖြစ်ပြီး ဒီမိုကရေစီရဲ့ အခြေခံတရားအရ ပြည်နယ်တိုင်းမှာရှိတဲ့ ကိုယ်ပိုင်သီးခြားအခြေခံဥပဒေတွေအရ ဥပဒေပြုလွှတ်တော်၊ တရားရေးနဲ့ အုပ်ချုပ်ရေးမဏ္ဍိုင်ကြီး (၃)ခုစီ ရှိကြမှာဖြစ်ပါတယ်။ ဒီဟာတွေနဲ့ပတ်သက်ပြီး သမိုင်းဝင်စာရွက် စာတမ်းများကို အများတကာဖတ်ရှုလေ့လာနိုင်ဖို့အတွက် Vansangva Library မှာ တင်ထားပါတယ်။ အားလုံးကို အတိုချုပ်ပြီးပြောရမယ်ဆိုလို့ရုံရင် ပင်လုံစာချုပ်ရယ်၊ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းကိုယ်တိုင် ရေးဆွဲထားတဲ့ လမ်းညွှန်ပြဋ္ဌာန်းချက် အချက်(၇)ချက်ရယ်၊ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းကိုယ်တိုင် ဦးစီးပြီး တော့ ရေးဆွဲခဲ့တဲ့ အခြေခံဥပဒေတွေဟာ ထူထောင်တော့မယ့်ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံရဲ့ အခြေခံ အုတ်မြစ်အားဖြင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်သစ်ကို ထူထောင်နိုင်ခဲ့မယ်ဆိုလို့ရုံရင် ဒီအချိန်မှာ ကျွန်တော်တို့ မြန်မာနိုင်ငံဟာ အင်မတန်မှ သာယာဝပြောပြီး ငြိမ်းချမ်းတဲ့နိုင်ငံတစ်ခု ဖြစ်နေခဲ့မယ်ဆို တာ သေချာပေါက်ပြောလို့ရပါတယ်။ သို့သော်လည်း အဲဒီနောက်ပိုင်းမှာ ဘာတွေ ဖြစ်သွားသလဲဆို

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
ပင်လုံပြည်ထောင်စု**

တာ သိဖို့လိုပါတယ်။ ဒီနေ့ကျွန်တော်တို့ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး အဘက်ဘက်မှာ ကြုံတွေ့နေရတဲ့ အနိဋ္ဌာရုံအားလုံးဟာ ဘယ်ကနေစပေါ်လာသလဲ။ ဒီလိုအခြေခံအုတ်မြစ်ကို ခိုင်ခိုင်မာမာ ချနိုင်ခဲ့ကြပြီးတော့ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းကိုယ်တိုင်ပဲ ဦးစီးပြီးတော့ တိုင်းရင်းသား ခေါင်းဆောင်များနဲ့ အတူတကွ ကောင်းမွန်တဲ့အနာဂတ်အတွက် အုတ်မြစ်ချနိုင်ခဲ့ရဲ့သွားနဲ့ ဒီနေ့ဒီအခါမှာ ဘာဖြစ်လို့ ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့နေရသလဲဆိုတာ အလေးအနက်စဉ်းစားဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။ အဲဒီတော့ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံထူထောင်ရေးမှာ၊ ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံတော်ကြီး ထူထောင်ရေးမှာ ဘာတွေပြဿနာဖြစ် သွားပြီးတော့ ဘာတွေလမ်းလွဲသွားသလဲဆိုတာ ဆက်လက်ပြီးဆွေးနွေး တင်ပြသွားပါမယ်။

ပင်လုံစာချုပ်နဲ့ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ

၁၉၄၇ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ (၁၉) ရက်နေ့မှာ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနဲ့တကွအာဇာနည်ခေါင်းဆောင် ကြီးများဟာ လုပ်ကြံခံခဲ့ရပါတယ်။ အဲဒီသွေးစွန်းသော ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ(၁၉) ရက်နေ့ဟာ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံတော်ကြီး ဒီနေ့အထိ သွေးအိုင်ထဲမှာ လူးလွန်ရုန်းကန်ရမယ့် သွေးခင်းသောသမိုင်းရဲ့ အစပဲ ဖြစ်ပါတော့တယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း ဦးဆောင်ပြီး တိုင်းရင်းသားခေါင်းဆောင်ကြီးများနဲ့အတူ ရေးဆွဲဖို့ကတိုက်တွန်းကြတဲ့ ပေါ်ထွန်းလာလတ္တံ့သော ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံတော်ကြီးရဲ့ အခြေခံအုတ်မြစ်ဟာလည်း (၁၉) ရက် ဇူလိုင် အာဇာနည်ခေါင်းဆောင် ကြီးများရဲ့ သွေးအိုင်ထဲမှာပဲ နစ်မွန်းပျောက်ကွယ်သွားလို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဘာကြောင့်ဒီလိုပြောရ သလဲဆိုတာကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်းသိရဖို့အတွက် ဇူလိုင် (၁၉) သွေးစွန်းတဲ့နေ့ နောက်ပိုင်း မရေး မနှောင်းမှာဘဲ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့တဲ့ နောက်ဆက်တွဲ သမိုင်းဖြစ်ရပ်ကို သက်သေထူပြီး တင်ပြဆွေးနွေးသွား ပါမယ်။ အာဇာနည်ခေါင်းဆောင်ကြီးများ ကျဆုံးပြီး (၁၀) ရက်အကြာ တိတိကျကျပြောရရင် ၁၉၄၇

ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ (၂၉) ရက်မှာ တိုင်းပြုပြည်ပြုလွှတ်တော် ဒုတိယ ညီလာခံကို အသစ်တက်လာတဲ့ လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌ ဦးနုကဦးဆောင်ပြီး ခေါ်ယူကျင်းပခဲ့ပါတယ်။ ဒီညီလာခံမှာပဲ တိုင်းပြုပြည်ပြု ပထမညီလာခံမှာ အရင်လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း ကိုယ်တိုင် ဦးစီးပြီး ရေးဆွဲခဲ့တဲ့ တန်းတူရည်တူ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံရဲ့ အခြေခံဥပဒေကို တစ်မင်း၊ တစ်နိုင်ငံ၊ တစ်ပြည်ထောင် စနစ်အဖြစ် ပြင်ဆင်ပစ်ခဲ့ကြတာ ဖြစ်ပါတယ်။

အမှန်မှာတော့ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းဦးစီးပြီး ရေးဆွဲခဲ့တဲ့ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ အခြေခံဥပဒေ မူကြမ်းကို ပထမအကြိမ် တိုင်းပြုပြည်ပြု လွှတ်တော်က တစ်ခဲနက် ထောက်ခံအတည်ပြုခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလိုအတည်ပြုပြီးသား ပြည်ထောင်စု အခြေခံဥပဒေမူကြမ်းကို ပြင်ဆင်ဖို့အတွက် ဥပဒေပညာရှင် ဦးချန်ထွန်းကို ပုံအပ်တာဝန်ပေးခဲ့တာဖြစ်ပြီး ဦးချန်ထွန်း ပြန်လည်ပြင်ဆင်လိုက်တဲ့ အခြေခံဥပဒေအရ ပြည်ထောင်စုရဲ့ သဘောသဘာဝ အနှစ်သာရတွေ ပါရှိမလာတော့ဘဲ တစ် မင်း၊ တစ်နိုင်ငံ၊ တစ်ပြည်ထောင်စနစ်ကို ပြဋ္ဌာန်း အတည်ပြုလိုက်ကြတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဦးချန်ထွန်း ပြန်လည်ပြင်ဆင်လိုက်တဲ့ အခြေခံဥပဒေမှာတော့ ပြည်နယ်တွေအတွက် ဘာအခွင့်အရေးမှ မည်မည်ရရ မကျန်ရှိတော့ပါဘူး။ ဒီမိုကရေစီရဲ့ အခြေခံတရားများဖြစ်တဲ့ တန်းတူမှု၊ လွတ်လပ်မှု ဆိုတာတွေကိုလည်း တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစု ပြည်နယ်များအတွက် အဲဒီ ၁၉၄၇ ခုနှစ် အခြေခံဥပဒေ က အာမမခံထားတော့ပါဘူး။ အုပ်ချုပ်ရေးမဏ္ဍိုင်ရော၊ ဥပဒေပြုမဏ္ဍိုင်ရော၊ တရားစီရင်ရေးမဏ္ဍိုင် ရော မဏ္ဍိုင်ကြီး (၃) ခုစလုံးကို ပြည်ထောင်စုအစိုးရမှာသာ ပုံအပ်ထားလိုက်တော့တာသာ ဖြစ်ပါတယ်။ တစ်နည်းအားဖြင့် ပြည်နယ်တွေမှာ ဒီမိုကရေစီ ဆိတ်သုဉ်းသွားခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။ သမိုင်းအလှည့်အပြောင်းဟာ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့်တကွ အာဇာနည်ခေါင်းဆောင်ကြီးများ ကျဆုံးအပြီးမှာ နောက်ထပ်ဒုတိယသမိုင်း အလှည့်အပြောင်းအနေနဲ့ သွေးချောင်းစီးတော့မယ့် ပြည်ထောင်စုဆီကို ဦးလှည့်သွားခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။ တစ်နည်းအားဖြင့် တိုင်းရင်းသားပြည်နယ်တွေရဲ့ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်အာဏာတွေကို ပြဋ္ဌာန်းထားတဲ့ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းရဲ့ အခြေခံဥပဒေမူကြမ်း အပိုဒ်တွေကို ခြစ်ထုတ်ပစ်လိုက်တဲ့ မင်္ဂလာတောင်ညွန့်က လူမျိုးပေါင်းစုံ ပြည်သူတွေရဲ့ သွေးတွေ၊ သွေးတွေအဖြစ် ပြောင်းလဲတော့မယ့် အနာဂတ်သွေးစွန်းတော့မယ့် ပြည်ထောင်စုဆီကို လမ်းလွဲသွား ခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။ ဒီကိစ္စနဲ့ပတ်သက်ပြီး ၁၉၇၀ခုနှစ်များနဲ့ ရှစ်လေးလုံး ဒီမိုကရေစီ အရေးတော်ပုံက ကျောင်းသားခေါင်းဆောင် ကိုအောင်စောဦးက အခုလိုမှတ်ချက်ချထားပါတယ်။ ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို ရေးဆွဲကြဖို့ ပြင်ဆင်ရာမှာ ကောင်းမွန်အားသာချက်တွေရှိပေမယ့် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့်တကွ အခြားနိုင်ငံခေါင်းဆောင်ကြီးများ လုပ်ကြံခံရပြီးတဲ့နောက်ပိုင်းမှာ တိုင်းပြုပြည်ပြုလွှတ်တော်မှာ ဝတ်လုံ ဦးချန်ထွန်း၊ ဆရာစံကို ကြိုးပေးခဲ့တဲ့ တရားသူကြီး ဦးဘဦး၊ ဒေါက်တာဘမော်ရဲ့အစ်ကို ဒေါက်တာဘဟန်၊ ရွေးကောက်ခံ တိုင်းပြုပြည်ပြုလွှတ်တော် အမတ် ဖဆပလ ဦးကျော်ငြိမ်းတို့က ဦးနုရဲ့ ထောက်ခံမှုနဲ့ ပြင်ပစ်ခဲ့ကြပါတယ်။ ဒါဟာ ဒီကနေ့ နောက်ဆုံး နဝတ၊ နအဖ စစ်အုပ်စုရဲ့ စစ်တပ်မင်းဆက်ထာဝရကြီးစိုးရေးအခြေခံမူ (၁၀၄) ချက် ဖွဲ့စည်းပုံဆီ ဦးတည်သွားစေခဲ့တဲ့ ကနဦးလမ်းစဉ် ဖြစ်ပါတယ်။

တစ်ဖန် ကိုအောင်စောဦးကပဲ ဆက်လက်ပြီး မှတ်တမ်းတင်ထားရာမှာ ပြည်နယ်များသည် ဗမာပြည်မနှင့် တန်းတူညီမျှသော အခွင့်အရေးများမရှိသည်ကို ထင်ရှားစွာ တွေ့နိုင်ပေသည်။ အခြေခံဥပဒေတစ်အုပ်လုံးကိုခြုံ၍ ဆန်းစစ်ကြည့်ပါလျှင်-

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
ဝင်လုံပြည်ထောင်စု**

- (၁) ဖွဲ့စည်းပုံစနစ်တွင်လည်းကောင်း၊
- (၂) အာဏာနှင့် အခွင့်အရေးခွဲဝေမှုတွင်လည်းကောင်း၊
- (၃) ပါလီမန် ဖွဲ့စည်းပုံတွင်လည်းကောင်း၊
- (၄) ပြည်ထောင်စုအခွန်တော်နှင့် ဘဏ္ဍာတော်ခွဲဝေမှုတွင်လည်းကောင်း။

ချွတ်ယွင်းချက်ရှိပြီး ပြည်နယ်များအဖို့ အခွင့်အရေး ဆုံးရှုံးနစ်နာလျက်ရှိလေသည်။ ဆက်လက်ပြီး ကိုအောင်စောဦးက မှတ်တမ်းတင်ထားတဲ့ အချက်ကတော့ တစ်ဖန် ဦးချန်ထွန်းကပင် ကျွန်တော်တို့ရဲ့ အခြေခံဥပဒေဟာ သဘောတရားအားဖြင့် ပြည်ထောင်စုစနစ်ဖြစ်ပေမယ့် လက်တွေ့တွင် တစ်ပြည်ထောင်စနစ်ဖြစ်ပါတယ်ဟု ထုတ်ဖော်ပြောဆိုကြောင်းလို့ ဆိုထားပါတယ်။ ဆိုလိုတာကတော့ ဦးချန်ထွန်းကိုယ်တိုင်ကပဲ သူပြင်ဆင်ဖြည့်စွက်လိုက်တဲ့ အခြေခံဥပဒေဟာ တစ်ပြည်ထောင်စနစ်ဖြစ်တဲ့အကြောင်း ဝန်ခံထားတာဖြစ်ပါတယ်။ ပြည်ထောင်စုဆိုတာဟာ အမည်သက်သက်သာဖြစ်ပြီး အခြေခံဥပဒေရဲ့ အနှစ်သာရဟာ တစ်ပြည်ထောင်စနစ်ဖြစ်နေတာကို သူကိုယ်တိုင်ဝန်ခံထားတာဖြစ်တဲ့အတွက် ပင်လုံစာချုပ်ကိုရော၊ ယင်းပင်လုံစာချုပ်ကို အခြေခံထားတဲ့ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းရဲ့ အခြေခံဥပဒေ ရေးဆွဲရေးလမ်းညွှန်ပြဋ္ဌာန်းချက် (၇)ချက်ကိုရော၊ ယင်းလမ်းညွှန် (၇) ချက်ကို အခြေခံပြီး ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းဦးဆောင်ရေးဆွဲခဲ့တဲ့ ပြည်ထောင်စုစနစ်ကို ပုံဖော်ထားတဲ့ အခြေခံဥပဒေ ပထမမူကြမ်းကိုပါ အပြီးအပိုင်နင်းချေဖျက်ဆီးလိုက်တာဖြစ်ပြီး၊ သာယာဝပြောပြီး ငြိမ်းချမ်းတဲ့ပြည်ထောင်စုကြီးကို တည်ဆောက်ခဲ့တဲ့ နိုင်ငံဖခင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနဲ့ တိုင်းရင်းသားခေါင်းဆောင်တွေချထားခဲ့တဲ့ အုတ်မြစ်ကိုပါ ဖယ်ထုတ်ရှင်းလင်းပစ်လိုက်တာဖြစ်ပါတယ်။ နိုင်ငံဖခင်ကြီးများရည်မှန်းခဲ့တဲ့ ပန်းခင်းသောလမ်းဟာလည်း အဲဒီအချိန်ကစပြီး ဒီနေ့အထိ ကျွန်တော်တို့တစ်တွေ ပြန်လည်မလျှောက်လှမ်းနိုင်တော့ဘဲ ဦးတည်ရာမဲ့ လမ်းပျောက်နေခဲ့ကြတာဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီလမ်းလွဲသွားတဲ့ အခြေခံဥပဒေရဲ့ နောက်ဆက်တွဲအဖြစ် ရေရှည်အကျိုးသက်ရောက်မှုတွေကတော့ အမောင်တောင်မှန်း၊ မြောက်မှန်းမသိ ဖြစ်ရလေအောင် တစ်ချို့ကလည်း ပြည်ထောင်စုကနေ အပြီးအပိုင်ခွဲထွက်ဖို့ ကြွေးကြော်သူ ကြွေးကြော်၊ ပြည်ထောင်စုကြီးတည်မြဲဖို့၊ ခိုင်ခိုင်မာမာပြန်လည် တည်ဆောက်ဖို့ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုအရေး ကြွေးကြော်တာကိုပဲ အကြောက်ကြီး ကြောက်သူက ကြောက်၊ ဒီမိုကရေစီရရှိရေးကို ငြင်းကြ၊ ပြောကြ၊ ဆိုကြ၊ ကြွေးကြော်ကြပေမယ့် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု နိုင်ငံတော်ပြန်လည် ထူထောင်ရေးကိစ္စကို ပြောတဲ့အခါမှာတော့ ဒီမိုကရေစီကိစ္စနဲ့ ဘာမှမဆိုင်သလို ထင်ယောင်ထင်မှား တွေးသူကတွေ၊ နိုင်ငံရေးဦးတည်ချက်တွေ၊ အနာဂတ်ရည်မှန်းချက်တွေ၊ တစ်ကွဲတစ်ပြားစီဖြစ်ကြပြီး ခိုင်မာစုစည်းတဲ့ စည်းလုံးညီညွတ်မှုကို မတည်ဆောက်နိုင်ကြပဲ ဖြစ်လာကြဖို့အတွက် တတိယအလှည့်အပြောင်းတစ်ခုကို ဆက်လက်ပြီးတင်ပြ ဆွေးနွေးသွားပါမယ်။

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံရဲ့ ကြမ္မာငင်တော့မယ့် တတိယအကြိမ်အလှည့်အပြောင်းကတော့ ၁၉၆၀ ခုနှစ်များက စပြီးတော့ ပါလီမန်လွှတ်တော်မှာစတင်ပြီး ဂယက်ရိုက်ခဲ့တဲ့ တိုင်းရင်းသား

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
ပင်လုံပြည်စတင်စု**

ခေါင်းဆောင်ကြီးများရဲ့ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုကို ဦးနှုတ်အစိုးရက ကြိုဆိုလက်ခံပြီး ဆွေးနွေး
နေစဉ်မှာပဲ ဗိုလ်နေဝင်းခေါင်းဆောင်တဲ့ ဗမာ့တပ်မတော်က ၁၉၆၂ခုနှစ်၊ မတ်လ(၂)ရက်နေ့မှာ
တိုင်းပြည်ရဲ့အာဏာကို လက်နက်အားကိုးနဲ့ အပြီးအပိုင်သိမ်းပိုက်လိုက်တဲ့ သမိုင်းဖြစ်ရပ်ပဲဖြစ်ပါ
တယ်။ **ဒီတတိယသမိုင်းအလှည့်အပြောင်းမှာတော့ ဖက်ဒရယ်မူဆိုတာ ပြည်ထောင်စုကို
ခိုင်ခိုင်မာမာ ပူးပေါင်းရေးမူသာဖြစ်ပြီး ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံကို ပီပီပြင်ပြင် ပြန်လည်ထူထောင်ကြဖို့
ဖြစ်တယ်ဆိုတာကို ဖုံးကွယ်လိုက်တဲ့ ဖြစ်ရပ်ပါပဲ။** ဒီမူဟာ ကျဆုံးလေပြီးသော နိုင်ငံခေါင်းဆောင်
ကြီးများက အခိုင်အမာချထားခဲ့တဲ့ ဒီမိုကရေစီအခြေခံအုတ်မြစ်တွေကို အသစ်တစ်ဖန် ပြန်လည်ဖော်
ထုတ်ဖို့ ကြိုးစားခဲ့တာဖြစ်ကြောင်း အမှန်အတိုင်းမဖော်ပြတော့ဘဲ ပင်လုံမူကို အသေသတ်ဖို့
ကြိုးစားခဲ့တဲ့ လုပ်ကြံမှုကြီးပဲဖြစ်ပါတယ်။ ဖက်ဒရယ်မူကို ခွဲထွက်ရေးမူလို့ကင်ပွန်းတပ်လိုက်ပြီး
ပြည်သူတွေကို စတင်မှိုင်းတိုက် သွေးခွဲခဲ့ကြပါတယ်။ တစ်ဖက်ကလည်း သတင်းလွတ်လပ်မှုတွေ၊
ဒီမိုကရေစီ လွတ်လပ်မှုတွေကို တင်းတင်းကျပ်ကျပ်ပိတ်ပင်ပြီး မမှန်မကန်တဲ့ ခွဲထွက်ရေးဆိုတဲ့
ဝေါဟာရနဲ့ ပြည်သူတွေကို မှိုင်းတိုက်ထားခဲ့တဲ့အတွက် တော်လှန်ရေးအင်အားစုတွေထဲမှာ
ဖက်ဒရယ်အရေး ဆွေးနွေးတိုင်း၊ စည်းလုံးညီညွတ်ရေးကိုတည်ဆောက်ဖို့ ဆွေးနွေးတိုင်း၊ ဒီကိစ္စဟာ
အင်မတန်မှ ကြောက်စရာကောင်းတဲ့ မလိုလားအပ်တဲ့ မဆွေးနွေးအပ်တဲ့ ရှုပ်ထွေးတဲ့ကိစ္စတစ်ခုလို့
ထင်ယောင်ထင်မှားပင် ဖြစ်ခဲ့ကြပြီး ပြည်ထောင်စုအရေး နောက်မှဆွေးနွေး၊ ဒီမိုကရေစီရအောင်
အရင်တိုက်၊ တခြားကိစ္စတွေဘေးချိတ်၊ စစ်အာဏာရှင်စနစ် ပြုတ်ကျရေးကိုသာ အာရုံစိုက်ဆိုတဲ့
တော်လှန်ရေးကို အားနည်းချည့်နဲ့စေတဲ့ အတွေးအခေါ်တွေ ပျံ့နှံ့လာခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလိုနဲ့
ပြည်သူတွေသာ သွေးချောင်းသွင်သွင်စီးခဲ့ရပြီး အောင်ပွဲနဲ့နီးစပ်တဲ့ သွေးစည်းညီညွတ်ရေးကို
မတည်ဆောက်နိုင်ခဲ့ကြဘဲ အမှောင်ထဲမှာ လမ်းပျောက်နေခဲ့ကြတာဖြစ်ပါတယ်။ ရှေ့စာမျက်နှာမှာ
တော့ နိုင်ငံခေါင်းဆောင်ကြီးများမျှော်မှန်းခဲ့တဲ့ ညီညွတ်သော၊ သာယာပြောသော ပြည်ထောင်စုကြီး
ကို ပြန်လည်ဖော်ဆောင်နိုင်ဖို့ လမ်းစသစ်တွေ ပေါ်ပေါက်လာတဲ့ ပြည်သူတွေရဲ့သွေးတွေ
ပေါင်းစည်းပြီး သမိုင်းစာမျက်နှာသစ်ကို ပြည်သူတွေရဲ့သွေးနဲ့ ရေးသားဖွင့်လှစ်နိုင်ခဲ့တဲ့ သမိုင်း
အလှည့်အပြောင်း အသစ်တွေကို မီးမောင်းထိုး တင်ပြဆွေးနွေးသွားပါမယ်။

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
မင်လုံပြည်ထောင်စု**

သွေးကပြောသော ပြည်ထောင်စုသမိုင်း

၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင် (၁၉)ရက်နေ့ နိုင်ငံခေါင်းဆောင်များကစတင်ပြီး ပြည်ထောင်စုသမိုင်းကို သွေးနွဲ့ရေးခဲ့ကြတာဟာ ဒီနေ့အထိဆိုရင် နှစ်ပေါင်း (၆၀) ကျော်လာခဲ့ပြီဖြစ်ပါတယ်။ အာဇာနည် ခေါင်းဆောင်ကြီးများအပါအဝင် လူမျိုးပေါင်းစုံပြည်သူတွေက သွေးနွဲ့ရေးတဲ့ ပြည်ထောင်စုသမိုင်း ဟာ ရာစုနှစ် ထက်ဝက်ကျော် ကြာမြင့်လာခဲ့ပြီဖြစ်ပါတယ်။ ဒီသမိုင်းတစ်ခုလုံးကို အစကနေ၊ အခြေခံအုတ်မြစ်ကနေ၊ ပြဿနာတွေရဲ့ အရင်းအမြစ်ကနေ စတင်ကိုင်တွယ်ရှုမြင်သုံးသပ်ကြရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ကုန်လွန်ခဲ့သော အနှစ် (၂၀) ခရီးလေးကိုသာကွက်ပြီး ရှုမြင်သုံးသပ်ခြင်းအားဖြင့် ပြည်ထောင်စု သမိုင်းတစ်ခုလုံးကို မြင်ကွင်းကျယ်ရှုထောင့်ကနေ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ရှုမြင်သုံးသပ် နိုင်မှာ မဟုတ်ပါဘူး။ ရှစ်လေးလုံး ဒီမိုကရေစီအရေးတော်ပုံကြီးကို ဒုတိယအကြိမ် လွတ်လပ်ရေး တိုက်ပွဲကြီးအဖြစ် အများတကာက နားလည်ကြပြီးဖြစ်ပါတယ်။ ဟုတ်ပါတယ်။ ဒီနေ့ကျွန်တော်တို့ ရင်ဆိုင်ဆင်နွှဲနေကြရတဲ့ တော်လှန်ရေးကြီးဟာ ဒုတိယအကြိမ်လွတ်လပ်ရေး တိုက်ပွဲကြီးပဲ ဖြစ်ပါ တယ်။ ပထမအကြိမ် လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲကြီးကို အပြီးအပိုင် အဆုံးသတ်ပြီး နိုင်ငံခေါင်းဆောင်ကြီး များရည်မှန်းခဲ့တဲ့ အောင်ပွဲပန်းတိုင်ဖြစ်တဲ့ သာယာငြိမ်းချမ်းသော ပြည်ထောင်စုကြီးကို မထူထောင် နိုင်ခဲ့ကြတဲ့အတွက်သာလျှင် အခုအချိန်မှာ ဒုတိယအကြိမ် လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲကြီးကို ဆက်လက် ဆင်နွှဲနေရတာဖြစ်ပါတယ်။ **ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းအပါအဝင်နိုင်ငံပခင်ကြီးများက အုတ်မြစ်ချ ခဲ့တဲ့ ပေါ်ထွန်းလတ္တံ့သော အနာဂတ်ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံတော်ကြီးဟာ ဘုရင်ရူးတွေ အုပ်ချုပ်မယ့် ဘုရင့်နိုင်ငံလည်း မဟုတ်ခဲ့ပါဘူး။ လူမျိုးတစ်မျိုးနဲ့တစ်မျိုး နိုင်ထက်စီးနင်း အုပ်ချုပ်မယ့် တစ်မင်း၊ တစ်နိုင်ငံ၊ တစ်ပြည်ထောင်စနစ်ကို ကျင့်သုံးမယ့် နိုင်ငံမျိုးကိုလည်း**

နိုင်ငံ့ခေါင်းဆောင်ကြီးများက လုံးဝမရည်မှန်းခဲ့ကြပါဘူး။ ဒီလိုနိုင်ငံမျိုးကို ထူထောင်ဖို့လည်း နိုင်ငံ့ခေါင်းဆောင်ကြီးများက အုတ်မြစ်မချခဲ့ကြပါဘူး။ ပြည်ထောင်တွေပေါင်းပြီး ထူထောင်ထားတဲ့ တန်းတူရည်တူ လွတ်လပ်တဲ့ပြည်ထောင်စု နိုင်ငံတော်သစ်အတွက် အုတ်မြစ်ချခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကို သက်သေထူဖို့အတွက် သမိုင်းအထောက်အထားတွေ အခိုင်အမာရှိနေပါတယ်။ နိုင်ငံ့ခေါင်းဆောင်ကြီးများ စည်းစည်းလုံးလုံးချမှတ်ထားတဲ့ ပြည်ထောင်စု နိုင်ငံတော်သစ်ရဲ့ အခြေခံအုတ်မြစ်ဆိုတာဟာလည်း ဒီမိုကရေစီအခြေခံအုတ်မြစ်ပဲဖြစ်ပါတယ်။ ဒီမိုကရေစီရဲ့ အခြေခံသဘောတရားများဖြစ်တဲ့ -

- (၁) ပြည်သူတွေအားလုံး တန်းတူညီမျှရေး၊
- (၂) ပြည်သူတွေအားလုံး လွတ်လပ်မှုကို အတူတကွ ခံစားရရှိရေး
- (၃) ယင်းတန်းတူညီမျှနှင့် လွတ်လပ်မှုကို အခိုင်အမာအာမခံထားတဲ့ အခြေခံဥပဒေတစ်ရပ် ပြဋ္ဌာန်းရေး

ဆိုတဲ့ ဒီမိုကရေစီရဲ့ အခြေခံတရားကြီး (၃)ခုစလုံးဟာ နိုင်ငံ့ခေါင်းဆောင်ကြီးများ အကောင်အထည်ဖော်ဖို့ ကြိုးစားခဲ့တဲ့ဟာတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီတော့ ဒီမိုကရေစီအခြေခံတရားကြီး (၃)ချက်ဟာ နိုင်ငံ့ခေါင်းဆောင်ကြီးများ ချခဲ့တဲ့ အုတ်မြစ်မှာ ရှိပြီးသားဖြစ်ပါတယ်။ ဒီမိုကရေစီရဲ့ အခြေခံတရားကို ဆန့်ကျင်တဲ့ အတွေးအခေါ်မျိုး၊ မျှော်မှန်းချက်မျိုးကို နိုင်ငံ့ဖခင်ကြီးတွေ မချမှတ်ခဲ့ပါဘူး။ သမိုင်းမှတ်တမ်းတွေ အခိုင်အမာရှိပါတယ်။ အဲဒီသမိုင်းမှတ်တမ်းတွေကတော့-

- (၁) ပင်လုံစာချုပ်
- (၂) ပင်လုံစာချုပ်နှင့် အညီဖြစ်တဲ့ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းရဲ့ အခြေခံဥပဒေရေးဆွဲရေးဆိုင်ရာ လမ်းပြမြေပုံ (၇) ချက်

(၃) ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းကိုယ်တိုင် ဦးစီးရေးဆွဲခဲ့တဲ့ အခြေခံဥပဒေ ပထမမူကြမ်း
ဒါတွေဟာ တိုင်းပြည်အတွက် ဗိုလ်ချုပ်ကိုယ်တိုင် ပါဝင်ဦးဆောင်ချမှတ်ခဲ့တဲ့ ဒီမိုကရေစီ အခြေခံအုတ်မြစ်တွေပဲဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီ အခြေခံတရားတွေကို ဒီနေ့ခေတ်အမြင်တွေနဲ့ ပေါင်းစပ်ပေးလိုက်ရင် ခိုင်မာတဲ့ ပြည်ထောင်စုအတွေးအခေါ်တစ်ရပ်ကို ဖော်ဆောင်နိုင်မှာဖြစ်ပါတယ်။ နိုင်ငံ့ခေါင်းဆောင်ကြီးများ ကျဆုံးပြီးတဲ့နောက်ပိုင်းမှာ သူတို့ချမှတ်ခဲ့တဲ့ ပြည်ထောင်စုလမ်းစဉ်ကနေ သွေဖည်ခဲ့တဲ့ ၁၉၄၇ ခုနှစ် အခြေခံဥပဒေရဲ့ အားနည်းချက်တွေကြောင့် မပြီးဆုံးသေးတဲ့ ပထမအကြိမ် လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲဟာ ပြည်တွင်းစစ်အသွင်နဲ့ နောက်ဆက်တွဲ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီနောက်ဆက်တွဲ ပြည်တွင်းစစ်ကို အမှီသဟဲပြုပြီး ပြည်သူတွေကို ကျွန်ဇာတ်သွင်း တော့မယ်စစ်အာဏာဟာ တဖြည်းဖြည်း အားယူပြီး ကြီးထွားလာခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။ တန်းတူရည်တူ လွတ်လပ်တဲ့ ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံတော်ကြီးကိုထူထောင်ဖို့ ကြိုးပမ်းခဲ့တဲ့ နိုင်ငံ့ခေါင်းဆောင်ကြီးများသာ လုပ်ကြံမခံခဲ့ကြရင်လည်းကောင်း၊ သူတို့တစ်တွေ လုပ်ကြံခံခဲ့ရသည့်တိုင်အောင် သူတို့ခင်းပေးထားခဲ့တဲ့

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
ဝင်လုံပြည်ထောင်စု**

ပြည်ထောင်စုလမ်းစဉ်ကို ဆက်လက်လျှောက်လှမ်းခဲ့ကြရင်လည်းကောင်း ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံဟာ သာယာငြိမ်းချမ်းတဲ့ ပြည်ထောင်စုကြီးကို မျက်မှောက်ပြုကြရမှာဖြစ်ပြီး ငြိမ်းချမ်းတဲ့ပြည်ထောင်စုကြီး ထဲကနေ ဘယ်စစ်အာဏာမှ ကြီးထွားရှင်သန်ခွင့်ရမှာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် နိုင်ငံ့ခေါင်းဆောင် ကြီးများကို စတေးပစ်ခဲ့ကြတဲ့အပြင် သူတို့ရဲ့ မျှော်မှန်းချက်တွေကိုပါ သွေဖည်ပြီး နင်းချေဖျက်ဆီးပစ် ခဲ့ကြတဲ့အတွက် ၁၉၄၇ ခုနှစ်ကစပြီး ဒီနေ့အထိ ပြည်သူတွေဟာ ဒုက္ခပင်လယ်ဝေနေကြရတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ပြည်တွင်းစစ်အရှိန်အဟုန် ကြီးမားလာတာနှင့်အမျှ ပြည်တွင်းစစ်ကို အမှီသဟဲပြု နေတဲ့ စစ်အာဏာဟာလည်း ကြီးထွားလာတာဖြစ်ပါတယ်။ ပြည်သူတွေလည်း ကျွန်တိုင်းနက်သထက် နက်ပြီး နိုင်ငံ့ခေါင်းဆောင်ကြီးများ မျှော်မှန်းခဲ့တဲ့ ဒီမိုကရေစီပြည်ထောင်စုနိုင်ငံတော်ကြီးနဲ့လည်း ဝေးသထက်ဝေးခဲ့ရတာသာဖြစ်ပါတယ်။ ၁၉၈၈ ခုနှစ်မှာတော့ ရှစ်လေးလုံး ဒီမိုကရေစီအရေးတော် ပုံကြီးပေါ်ပေါက်ခဲ့ပြီး တိုင်းရင်းသားပြည်သူတွေရဲ့သွေးတွေနဲ့ မြေပြန့်မာညီအစ်ကိုတို့ရဲ့သွေးတွေ ပေါင်းစည်းခဲ့ကြတာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါဟာသွေးကပြောသော ပြည်ထောင်စုသမိုင်းရဲ့ အကျဉ်းချုပ် သဘောမျှသာဖြစ်ပါတယ်။ ၁၉၄၇ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁၉ ရက် အာဇာနည်သွေးတွေဟာ ဒီနေ့ပြည် သူတွေရဲ့ ခန္ဓာကိုယ်ထဲမှာ ရှင်သန်လှုပ်ရှားစီးဆင်းနေပြီ ဖြစ်ပါတယ်။ သွေးကပြောသော ပြည်ထောင်စု သမိုင်းကို ပြန်လည်တူးဖော်ကြပြီး သွေးကပြောသော ပြည်ထောင်စုအတွေးအခေါ်ကို ပြန်လည် ဆုပ်ကိုင်ကြရတော့မှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ကြီးမားမြင့်မြတ်ပြီး မွန်မြတ်ကောင်းမွန်တဲ့ ပြည်ထောင်စုအတွေးအခေါ်ကို ဂုဏ်သိက္ခာရှိရှိ ပြန်လည်ဖော်ထုတ်နိုင်မှသာလျှင် ဒီနေ့ကျွန်တော်တို့ဆင်နွှဲနေတဲ့ ဒုတိယအကြိမ်လွတ်လပ်ရေး တိုက်ပွဲကြီးဟာ အောင်ပွဲကိုဆွတ်ခူးနိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီလိုမှ ပြန်လည်မဖော်ထုတ်နိုင်ကြဘူး ဆိုရင်တော့ အောင်ပွဲနဲ့ ဝေးသထက်ဝေးနေကြရဦးမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လည်းဆိုတော့ ဒီမိုကရေစီတော်လှန်ရေးကြီးရဲ့ လမ်းပြမီးရှူးတန်ဆောင်ဟာ အဲဒီသွေးကပြောသော ပြည်ထောင်စု အတွေးအခေါ်က ဦးဆောင်မှသာလျှင် ဒီမိုကရေစီအောင်ပွဲကို မနေ့မမြန်ဆွတ်ခူးနိုင်မှာဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့မျှော်မှန်းတဲ့ ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံတော်ကြီးဟာ မိုးပေါ်ကနေ အလိုအလျောက်ကျလာမှာ မဟုတ်ပါဘူး။ ကျဆုံးလေပြီးသော နိုင်ငံ့ခေါင်းဆောင်ကြီးများက သူတို့ရဲ့သွေးနဲ့ ဒီမိုကရေစီ အတွေးအခေါ်၊ ပြည်ထောင်စု အတွေးအခေါ်တွေကို ရေးသားသွားခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီအတွေး အခေါ်တွေကို ကုန်လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်ပေါင်း (၆၀)ကာလမှာ လူမျိုးပေါင်းစုံ ပြည်သူတွေက သူတို့ရဲ့ သွေးတွေနဲ့ ဆက်လက်ပြီး ရေးသားခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။ ဒီနေ့လူမျိုးပေါင်းစုံ ပြည်သူတွေဟာ အာဇာနည်သွေးတွေ၊ ဒီမိုကရေစီသွေးတွေ၊ ပြည်ထောင်စုအတွေးအခေါ်တွေကို အခိုင်အမာတည် ဆောက်ကြပြီးရင် မနက်ဖြန်အောင်ပွဲကို မျက်မှောက်ပြုကြရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ သွေးချောင်းစီးခဲ့ပြီမို့ သွေးပေါင်းစည်းကြပါစို့။

တူညီ၍ ရှင်းလင်းပြတ်သားသော အနာဂတ်ရည်မှန်းချက်

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံမှာ ဒီတိုင်းနေထိုင်ကြတဲ့ လူမျိုးပေါင်းစုံပြည်သူတွေ အတူတကွ ကြုံတွေ့ဖြတ်သန်းခဲ့ကြရတဲ့ ကုန်လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်ပေါင်း (၆၀)ကျော်သမိုင်းကို အသေအချာ ပြန်လည် သုံးသပ်ကြမယ်ဆိုရင် ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံရဲ့ တကယ့်အရင်းခံပြဿနာလို့ မှားယွင်းစွာ ကင်ပွန်း တပ်ကြတယ်။ တကယ်တော့ လူမျိုးစုတိုင်းရင်းသားတွေက ဘာပြဿနာမှ မဖန်တီးခဲ့ကြပါဘူး။

★★★★★★★★★★★★★
တူညီ၍ ရှင်းလင်း ပြတ်သားသော အနာဂတ် ရည်မှန်းချက် ★

ဗမာပြည်သူများနည်းတူ ဒီမိုကရေစီရဲ့ အခြေခံတရားတွေဖြစ်တဲ့ တန်းတူရေး၊ လွတ်လပ်ရေး ဆိုတာတွေကို လိုချင်ကြတာပဲရှိပါတယ်။ ဒီမိုကရေစီရဲ့ အခြေခံတရားတွေဖြစ်တဲ့ တန်းတူရေး၊ လွတ်လပ်ရေးဆိုတာတွေကို မလိုချင်တဲ့လူမျိုးဆိုလို့ ကမ္ဘာမှာ မရှိပါဘူး။ လူမျိုးစုတိုင်းရင်းသား ပြည်သူတွေလိုချင်တာကတစ်မျိုး၊ ဗမာတိုင်းရင်းသားပြည်သူတွေလိုချင်တာကတစ်ခြားဆိုတာမျိုး မဟုတ်ပါဘူး။ လူမျိုးပေါင်းစုံ ပြည်သူတစ်ရပ်လုံးရဲ့ ဆန္ဒအစစ်အမှန်ဟာ တစ်ထပ်တည်းပဲဖြစ်ပါတယ်။ အခြေခံအားဖြင့် အားလုံးကဒီမိုကရေစီကို လိုချင်ကြတာသာဖြစ်ပါတယ်။ လူသားမှန်ရင် တန်းတူရေး၊ လွတ်လပ်ရေးဆိုတာတွေကို လိုချင်ကြတာချည်းပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီတော့ ကျွန်တော်တို့ပြည်သူတွေဟာ နှစ်မျိုးနှစ်စားကွဲပြားနေတာ မဟုတ်ပါဘူး။ လိုအင်ဆန္ဒအားဖြင့် တစ်ထပ်တည်းပဲဖြစ်ပါတယ်။ တစ်ခုတည်းသော၊ တူညီသော အနာဂတ် ဒီမိုကရေစီလူ့ဘောင်ကို အတူတကွ ချီတက်နိုင်အောင် ဦးဆောင်မှုကိုသာပေးဖို့ လိုအပ်နေပါတယ်။ တန်းတူသော၊ လွတ်လပ်သော အနာဂတ် ဒီမိုကရေစီ လူ့ဘောင်၊ တန်းတူသော၊ လွတ်လပ်သောပြည်ထောင်စု။ တူညီ၍ ရှင်းလင်းပြတ်သားသော အနာဂတ်ရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင်ကြီးကို ချီတက်နိုင်အောင် အနာဂတ်လူငယ်မျိုးဆက်သစ်တွေက ဦးဆောင်သွားရမှာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါဆိုရင် ကျွန်တော်တို့အားလုံး ကျော်လွှားရမယ့် ပြဿနာက

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
ဝင်လုံပြည်ထောင်စု**

ဘာလဲ။ ဆက်လက်ဆွေးနွေးကြရအောင်။ **အနာဂတ်ကာလမှာ ပြန်လည်တည်ဆောက်ကြမယ့် ပြည်ထောင်စုကို တစ်မျှော်တစ်ခေါ် ပုံဖော်ကြရာမှာ လူမျိုးတစ်မျိုးနဲ့တစ်မျိုး နိုင်ထက်စီးနင်း ပြုကျင့်ရာကနေ တစ်တိုင်းတစ်ပြည်လုံးကို သွေးချောင်းစီးစေခဲ့ပြီး နောက်ဆုံးမှာ စစ်အာဏာရှင် ပေါ်ထွန်းလာဖို့အတွက် လမ်းစဖွင့်ပေးခဲ့တဲ့ တစ်မင်း၊ တစ်နိုင်ငံ၊ တစ်ပြည်ထောင်စနစ်ကို ပြန်လည်ထူထောင်ကြမလား။** ဒါမှမဟုတ် တန်းတူရည်တူ လွတ်လပ်တဲ့ဒီမိုကရေစီ ပြည်ထောင်စုစနစ်ကို ကျင့်သုံးပြီး တန်းတူသော၊ လွတ်လပ်သော၊ သာယာသော၊ ငြိမ်းချမ်းသော ပြည်ထောင်စုစနစ်ကို ပြန်လည်တည်ဆောက်ကြမလားဆိုတဲ့နေရာမှာတော့ အတွေးအခေါ်နှစ်ခုဟာ ပြုဒါးတစ်လမ်း၊ သံတစ်လမ်း ဖြောင့်ဖြောင့်ကြီး ဆန့်ကျင်သွားကြတာဖြစ်ပါတယ်။

ဒီနေရာမှာတော့ မတူညီတဲ့ဆန့်ကျင်ဘက် အတွေးအခေါ်နှစ်ရပ်ကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်းကြီး တွေ့မြင်ကြရမှာဖြစ်ပါတယ်။ တစ်မင်း၊ တစ်နိုင်ငံ၊ တစ်ပြည်ထောင်စနစ်ကို ဆက်လက်တည်ဆောက် လိုသူတွေပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ပဒေသရာဇ်စနစ်ကို ပြန်လည်ထူထောင်လိုပြီး ရှေးဟောင်းပဒေသရာဇ် အတွေး အခေါ်ဟောင်းကို ဆုပ်ကိုင်ထားတဲ့ အုပ်စုကပဲဖြစ်ဖြစ်၊ သူတို့ဟာ တစ်မင်း၊ တစ်နိုင်ငံ၊ တစ်ပြည်ထောင် စနစ်ကိုသာ ပြန်လည်တည်ထူထောင်လိုပါတယ်။ လူတို့ဟာ ရှေးဟောင်းဘုရင်စနစ်ကိုပဲ ပြန်လည် ထူထောင်လိုပါတယ်ဆိုပြီး ပြည်သူတွေကို ပြောင်ပြောင်တင်းတင်းပွင့်ပွင့်လင်းလင်းချမပြဘဲ၊ ပြည်ထောင်စုဆိုတဲ့အများနားဝင်ချိုတဲ့စကားလုံးတွေ ဒီမိုကရေစီဆိုတဲ့ အများကြိုက်တဲ့ စကားလုံး တွေကိုသာ တွင်တွင်သုံးပြီး သူတို့ရဲ့တစ်ပြည်ထောင်စနစ်ကိုသာ ပြန်လည်တည်ဆောက်လိုတဲ့ မူမမှန်တဲ့ အတွေးအခေါ်တွေကို ဖုံးကွယ်ထားတတ်ကြ ပါတယ်။ ဖက်ဒရယ်အရေး၊ ဒီမိုကရေစီအရေး၊ ပြည်ထောင်စုအရေးတွေကို နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်း မဆွေးနွေးချင်ကြဘူး။ ဝေလည်ကြောင်ပတ် လုပ်လေ့လုပ်ထရှိကြပါတယ်။ မူမှန်ရင် ပြည်သူတွေကို ဘာမှကြောက်စရာ မလိုပါဘူး။ ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ချပြနိုင်ရမှာသာဖြစ်ပါတယ်။ ဒီမိုကရေစီအရေး၊ အနာဂတ်ပြည်ထောင်စု အရေး၊ တွေးခေါ်တာတွေ၊ ဆွေးနွေးတာတွေ ဘေးချိတ်၊ ကျန်တာတွေဘေးချိတ်၊ စစ်အာဏာရှင် ပြုတ်ကျရေးကိုသာလုပ်၊ စစ်အာဏာရှင် ပြုတ်ကျရင် တစ်မင်း၊ တစ်နိုင်ငံ၊ တစ်ပြည်ထောင်စနစ်ကို ပြန်လည်အသက်သွင်းဆိုရင်တော့ လူမျိုးပေါင်းစုံ ပြည်သူတွေရဲ့ဘဝဟာ လွတ်မြောက်ဦးမှာ မဟုတ်ပါဘူး။

တော်လှန်ပြောင်းလဲတဲ့၊ တန်းတူရည်တူတဲ့ ဒီမိုကရေစီလူ့ဘောင်၊ စစ်မှန်တဲ့ ပြည်ထောင်စု၊ ငြိမ်းချမ်းတဲ့ပြည်ထောင်စုနဲ့ထပ်ပြီး ဝေးကြရဦးမှာဖြစ်ပါတယ်။ တော်လှန်သော ဒီမိုကရေစီအတွေး အခေါ် လက်နက်မပါဘဲ အဆုံးစွန်သော အောင်ပွဲကို မရနိုင်ပါဘူး။ အောင်ပွဲကိုရရင်တောင် ယာယီသဘောဆောင်ပြီး၊ ပြည်သူတွေဟာ တကယ်တမ်းလွတ်မြောက်ကြဦးမှာ မဟုတ်ပါဘူး။ အာဏာရှင်လက်သစ်တွေကသာ လူမျိုးတစ်မျိုးနဲ့တစ်မျိုး နိုင်ထက်စီးနင်းလုပ်တဲ့ တစ်ပြည်ထောင် စနစ်ကို ထူထောင်သွားကြမှာဖြစ်ပါတယ်။ စစ်အာဏာရှင် ပြုတ်ကျသွားပြီးရင် ဘယ်လိုတော်လှန် ပြောင်းလဲတဲ့စနစ်မျိုး၊ အနာဂတ်မျိုးကို အတူတကွ ဖန်တီးမယ်ဆိုတာမျိုး မြင့်မြင့်မားမား ရည်မှန်း ချက်တွေ ချမှတ်ကြဖို့ လူမျိုးပေါင်းစုံ ပြည်သူတွေကို ခိုင်ခိုင်မာမာစည်းလုံးစေမယ့် တော်လှန်သော အတွေးအခေါ်၊ ဒီမိုကရေစီအတွေးအခေါ် ပြည်ထောင်စုအတွေးအခေါ်ကို တည်ဆောက်ရင်း တိုက်ပွဲအရှိန်မြှင့်တင်ဖို့ လိုအပ်ပါတယ်။ ဒီကိစ္စမျိုးကို ဘေးချိတ်လို့ မရကောင်းပါဘူး။ ဒါတွေကို ဘေးချိတ်လိုက်ရင် ထွန်သွားမပါပဲ နွားချည်းသက်သက်နဲ့ လယ်ထွန်သလို ဘာမှအရာထင်မှာ

မဟုတ်ပါဘူး။ ပြည်သူတွေအတွက် အောင်ပွဲသီးနှံတွေ စားသုံးနိုင်တဲ့ အခြေအနေမျိုးကနေ ဝေးသထက်ဝေးနေကြရမှာသာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီမိုကရေစီတော်လှန်ရေးကြီးကို လယ်သမားတွေ ထွန်ယက်မယ့် ကျယ်ပြောတဲ့ လယ်ယာလယ်ကွက်နဲ့ နှိုင်းဖက်ပြောမယ်ဆိုရင် **ဒီမိုကရေစီဆိုတဲ့ တော်လှန်သော အတွေးအခေါ်ဟာ ထွန်သွားနဲ့ တူပါတယ်။ ထွန်သွားမပါဘဲ လယ်ထွန်လို့ မရသလို အတွေးအခေါ်မပါဘဲ တော်လှန်ရေးလုပ်လို့မရပါဘူး။** လစ်ဘရယ် ဒီမိုကရေစီအတွေး အခေါ်ဆိုတာဟာလည်း အာဏာရှင်ဘုရင်စနစ်တွေကနေ လွတ်မြောက်ဖို့ ဆင်နွှဲခဲ့ကြတဲ့ တော် လှန်ရေး မီးတောက်မီးလှုံ့တွေထဲမှာ မွေးဖွားရှင်သန်ကြီးထွားခဲ့ကြတာဖြစ်ပါတယ်။ အတွေးအခေါ် လက်နက်ရဲ့ ဦးဆောင်ကွပ်ကဲမှုနဲ့ ပေါင်းစပ်ပေးနိုင်မှသာလျှင် ရေရှည်အောင်ပွဲကို ဆွတ်ခူးနိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။ လူမျိုးပေါင်းစုံ ပြည်သူတွေရဲ့ဘဝကို လွတ်မြောက်စေမယ့် ငြိမ်းချမ်းစေမယ့် အနာဂတ် ပြည်ထောင်စု အနာဂတ်ဒီမိုကရေစီ လူ့ဘောင်အကြောင်းကို လူမျိုးပေါင်းစုံပြည်သူတွေအထဲမှာ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ပွင့်ပွင့်လင်းလင်းချပြဖို့ အားလုံးတာဝန်ရှိပါတယ်။ ဒီလိုချပြတဲ့နေရာမှာလည်း သမိုင်းအမြင်နဲ့ ချဉ်းကပ်ရမှာဖြစ်ပါတယ်။ ဟိုးဝေးလံတဲ့ အမေရိကန်နိုင်ငံကဟာမျိုး၊ ဥရောပနိုင်ငံ တွေက ပုံစံမျိုး၊ ပုံတူကူးယူတဲ့အနာဂတ်မျိုးကို ချပြဖို့မဟုတ်ပါဘူး။ ကျွန်တော်တို့ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ သမိုင်းထဲမှာကို ပကတိတည်ရှိနေတဲ့ အခိုင်အမာအချက်အလက်တွေကို အခြေခံပြီး တည်ဆောက်သွားရမယ့် အနာဂတ်ပြည်ထောင်စု၊ အနာဂတ်ဒီမိုကရေစီလူ့ဘောင်ကိုသာ ချပြရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ **ခေတ်သစ်ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံကို စတင်ထူထောင်ခဲ့တဲ့ကာလက နိုင်ငံ့ခေါင်း ဆောင်ကြီးများ ချမှတ်ခဲ့တဲ့ အခြေခံအုတ်မြစ်တွေဟာ အရင်းခံအားဖြင့် တန်းတူရေး၊ လွတ်လပ်ရေးဆိုတဲ့ ဒီမိုကရေစီအခြေခံတရားတွေနဲ့ နောင်ဖွဲ့ပြီး ပုံဖော်ထားခဲ့ကြတာဖြစ် ပါတယ်။** ဒီအခြေခံအုတ်မြစ်တွေကို ခေတ်အချိန်အခါနဲ့အမျှ တိုးတက်ပြောင်းလဲမှုတွေနဲ့ ဖြည့်စွက် ပေါင်းစပ်ပြီး ကောင်းသထက်ကောင်းအောင် ခိုင်မာသထက် ခိုင်မာအောင် တည်ဆောက်သွား ကြရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ရှစ်လေးလုံး ဒီမိုကရေစီ တော်လှန်ရေးကြီးကလည်း ဒီအခြေခံတရားတွေကို ပိုမိုခိုင်မာစေခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။

ဖက်ဒရယ်ဆိုတာ ခွဲထွက်ရေးမဟုတ်ပါဘူး။ ပူးပေါင်းရေးသာဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့ ရှင်းလင်းတဲ့စကား တစ်လုံးနဲ့ လူထုခေါင်းဆောင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်က နှစ်ကြာမြင့်စွာ ဖက်ဒရယ်ဆိုတာ ခွဲထွက်ရေးမူဆိုပြီး စစ်အာဏာရှင်တွေက ပြည်သူတွေကို မှိုင်းတိုက်သွေးခွဲခဲ့တဲ့အချက်ကို အထိ ရောက်ဆုံး ချေဖျက်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။ လူမျိုးတစ်မျိုးနဲ့တစ်မျိုး နိုင်ငံထက်စီးနင်းအုပ်ချုပ်တဲ့ စစ်အုပ်စုရဲ့ တစ်မင်း၊ တစ်နိုင်ငံဝါဒကို ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု အတွေးအခေါ်၊ စစ်မှန်တဲ့ ဒီမိုကရေစီအတွေး အခေါ်နဲ့ ချေဖျက်လိုက်တာ ဖြစ်ပါတယ်။ တစ်နည်းအားဖြင့် ကျွန်တော်တို့ဖြတ်သန်းခဲ့ရတဲ့ အနှစ် (၆၀) ကျော် တော်လှန်ရေးသမိုင်းဟာ အတွေးအခေါ် တော်လှန်ရေးသမိုင်းပဲဖြစ်ပါတယ်။ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုအပါအဝင် ကိုလိုနီကျွန်သဘောက်ဘဝကနေ လွတ်မြောက်လာခဲ့ကြတဲ့ နိုင်ငံများဟာ ထိုင်းနိုင်ငံသစ်တွေ စတင်ထူထောင်အုတ်မြစ်ချသွားခဲ့ကြတဲ့ သူတို့နိုင်ငံ့ဖခင်ကြီးများ ရဲ့ အတွေးအခေါ်တွေ၊ အနာဂတ်ရည်မှန်းချက်တွေကို အလေးထားကြတာချည်းပဲဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံမှာတော့ နိုင်ငံ့ဖခင်ကြီးများ ရည်မှန်းခဲ့တဲ့ သာယာငြိမ်းချမ်းတဲ့ ပြည်ထောင်စု နိုင်ငံတည်ဆောက်ရေး ရည်မှန်းချက်တွေကို နင်းချေဖျက်ဆီးသူကဖျက်ဆီး၊ **ခွဲထွက်ရေးဆိုပြီး မဟုတ်မတရားမှိုင်းတိုက်သူက မှိုင်းတိုက်၊ လူမျိုးပေါင်းစုံပြည်သူတွေရဲ့ လွတ်မြောက်ရေး**

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
မင်းလုံပြည်ထောင်စု**

တိုင်းပြည်ရဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးတို့အတွက် လမ်းညွှန်ဖြစ်တဲ့ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုမူကိုပဲ အကြောက်ကြီးကြောက်သူက ကြောက်ခဲ့ကြလို့ ငြိမ်းချမ်းသာယာတဲ့ ပြည်ထောင်စုကြီးကို တည်ဆောက်ရာမှာ မကြန့်ကြာသင့်ဘဲ ကြန့်ကြာခဲ့ရပါတယ်။ လူမျိုးပေါင်းစုံ ပြည်သူတွေ ဟာလည်း ဒုက္ခပင်လယ်ဝေခဲ့ကြရပါတယ်။ စစ်မှန်တဲ့ဒီမိုကရေစီ စစ်မှန်တဲ့ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုမူ အားဖြင့်သာလျှင် ငြိမ်းချမ်းသာယာတဲ့ ဘဝကို လူမျိုးပေါင်းစုံပြည်သူတွေ မြင်တွေ့နေရမှာဖြစ်ပြီး ငြိမ်းချမ်းတည်ငြိမ်တဲ့ နိုင်ငံရေးဝန်းကျင်မှာ စစ်အာဏာဆိုတာ ကြီးထွားရှင်သန်လာနိုင်စရာ အကြောင်းမရှိပါဘူး။ ဒီမိုကရေစီထွန်းကားလာရင် နိုင်ငံ့ခေါင်းဆောင်ကြီးများရည်မှန်းခဲ့တဲ့ ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံပေါ်ထွန်းလာရင် စစ်အာဏာဆိုတာ ပြန်လည်ခေါင်းထောင်နိုင်မှာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါကြောင့်လည်း ရှစ်လေးလုံး ဒီမိုကရေစီ အရေးတော်ပုံကြီးကနေ မွေးထုတ်ပေးတဲ့ ဗိုလ်ချုပ် အောင်ဆန်းမျိုးဆက်ကို စတေးပစ်ဖို့အထိ **ဒီပဲယင်းမှာ ကြိုးပမ်းခဲ့ကြတာဖြစ်ပါတယ်။** ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းအပါအဝင် နိုင်ငံ့ခေါင်းဆောင်ကြီးများနှင့်တကွ လူမျိုးပေါင်းစုံ ပြည်သူတွေရဲ့သွေးနဲ့ နှစ်ပေါင်း (၆၀) ကျော် ရင်းနှီးပြီးရေးသားခဲ့တဲ့ ပြည်ထောင်စု ဒီမိုကရေစီလူ့ဘောင်ကို သမိုင်းအမြင် ရှိရှိနဲ့ ပြန်လည်ဖော်ထုတ်တည်ဆောက်သွားကြဖို့ ကျွန်တော်တို့အားလုံးမှာ တာဝန်ရှိကြောင်း ပါခင်ဗျား။

ဒီမိုကရေစီတို့အတွက်
မင်းလှိုင်ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်

ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
ပင်လုံပြည်ထောင်စု

ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့နှင့် ပင်လုံပြည်ထောင်စု
အပိုင်း (၄)

VANSANGVA စာကြည့်တိုက်

နှင့်

(သမိုင်းဆိုင်ရာ စာအုပ်စာတမ်းများအပေါ် ဆွေးနွေးချက်များ)

Vansangva Online စာကြည့်တိုက်မိတ်ဆက်

Vansangva Online စာကြည့်တိုက်ကို အခုချိန်ကစပြီး ဖွင့်လှစ်လိုက်ပါပြီ။ ကျွန်တော်တို့ Vansangva Online မှာ ဒီမိုကရေစီ အခြေခံတရားများ အပိုင်း ၁ ကနေ ၃ အထိ တင်ဆက်ဆွေးနွေး ပို့ချခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါတယ်။ အခု ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံအတွက် ဒီမိုကရေစီ လူ့ဘောင်သစ်တစ်ရပ် တည်ဆောက်ရေးသမိုင်းမှာ အရေးကြီးတဲ့ သမိုင်းဝင်မှတ်တမ်းတွေကို မူရင်းအတိုင်းပဲ Vansangva စာဖတ်ပရိသတ်များ ဖတ်ရှုလေ့လာနိုင်ဖို့ ရည်ရွယ်ပြီး Vansangva Online စာကြည့်တိုက်မှာ တင်ထားပါတယ်။ အမှန်မှာတော့ မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ လူငယ်မျိုးဆက်သစ်တွေ အနေနဲ့ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံခေါ် ဒီမိုကရေစီ လူ့ဘောင်သစ်တစ်ရပ် တည်ဆောက်ရေးမှာ ရှေ့တန်းကနေ ပါဝင်ဦးဆောင်လာနိုင်ဖို့ဆိုရင် ဒီထက်မကတဲ့ သမိုင်းဆိုရာ မှတ်တမ်းမှတ်ရာတွေကို ဖတ်ရှုလေ့လာကြရဦးမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ သို့သော်လည်း အခု Vansangva Online စာကြည့်တိုက်မှာ တင်ပေးထားတဲ့ Vansangva ရဲ့ လက်ရွေးစင် စာအုပ်စာတမ်းများ ဆောင်းပါးများကို ဖတ်ရှုခြင်း အားဖြင့် အနည်းဆုံး ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံမှာ ကုန်လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်ပေါင်း ၆၀ ကျော်ကာလမှာ ဘာတွေ ဖြစ်ပျက်ခဲ့သလဲ။ ဒီမိုကရေစီ လူ့ဘောင်တစ်ရပ်ကို အတူတကွ စုပေါင်းထူထောင်ဖြစ်ခဲ့ကြသလား။ အတိတ်သမိုင်းက ဖြစ်ရပ်တွေနဲ့ အကျိုးဆက်တွေကို ဒီနေ့ လူမျိုးပေါင်းစုံ ပြည်သူတွေက အမွေ ဆက်ခံရာမှာ သမိုင်းဆိုရာ အရေးကြီးတဲ့ အချက်အလက်တွေကို ပြည့်ပြည့်စုံစုံနဲ့ ဆက်ခံနိုင်ခဲ့ ကြရဲ့လား။ သမိုင်းဆိုရာ အသိပညာ ဟာကွက်တွေရော ရှိခဲ့သလားဆိုတာတွေကို ဆန်းစစ်လာ နိုင်ကြမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

သမိုင်းဆိုရာ အသိပညာဟာကွက်တွေကတော့ ရှိမှာသေချာပါတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ ဒီသမိုင်းအချက်အလက်တွေကို ပြည့်ပြည့်စုံစုံ မှန်မှန်ကန်ကန် ဖော်ထုတ်ရေးသားပြန် ဝေလို့မရအောင် လွတ်လပ်စွာ ရေးသားခွင့်၊ လွတ်လပ်စွာ တွေးခေါ်ခွင့်၊ လွတ်လပ်စွာ ပြောဆို ခွင့်ဆိုတဲ့ အရေးကြီးတဲ့ ဒီမိုကရေစီ အခွင့်အရေးတွေ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံမှာ ဆိတ်သုဉ်းနေခဲ့တာ အတော်ကြာမြင့်ခဲ့ပြီဖြစ်ပါတယ်။ ဒီအကြောင်းအရာတွေကို ရေးသားကြပြန်ရင်လည်း လိုရာဆွဲ ပြီး စစ်အာဏာရှင်တွေအလိုကျ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုတာတွေ၊ အပေါ်ယံရုပ်ပြီး ပြောဆိုရေးသားတာ တွေ၊ ပြည်ထောင်စုစိတ်ဓာတ်၊ ပင်လုံစိတ်ဓာတ်ဆိုတာတွေကို ဝေါဟာရအရသာ ဖောင်လောက် အောင် ပြောဆိုသုံးနှုန်းပြီး ဒီဝေါဟာရစကားလုံး လှလှလေးတွေနဲ့သာ ပြီးသွားပြီး ဒီဝေါဟာရ စကားလုံးတွေရဲ့ နက်ရှိုင်းမှု၊ လေးနက်မှုတွေကိုတော့ မျက်ကွယ်ပြု လျစ်လျူရှုထားကြတာ များပါတယ်။ ဒါကလည်း ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံကြီးကို **စစ်မှန်တဲ့ ဒီမိုကရေစီလူ့ဘောင် ပြန်လည် တည်ဆောက်ရေးဆိုတဲ့ မှန်ကန်တဲ့လမ်းကြောင်း၊ ငြိမ်းချမ်းတဲ့လမ်းကြောင်း၊ ပန်းခင်းသော လမ်းပေါ်ကို ပြန်လည်ဦးမလှည့်နိုင်ဖို့အတွက် ရည်ရွယ်ပြီး စစ်အာဏာရှင်တွေက အစီအစဉ် ရှိရှိ၊ စနစ်တကျ၊ အသိပညာ အမှောင်ချထားခဲ့လို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။** ဒီအသိပညာ အမှောင် တိုက်ထဲကနေ လူမျိုးပေါင်းစုံ ပြည်သူအားလုံးကို လွတ်မြောက်ဖို့ဆိုရင် အတွေးအခေါ်လှုပ်ရှားမှု အသိပညာ လှုပ်ရှားမှုနဲ့သာလျှင် အမှောင်တိုက်ကို ဖြိုခွင်းနိုင်မယ်ဆိုတာကို ကျွန်တော်တို့ ယုံ ကြည်ပါတယ်။

ဒီနေ့ခေတ်ဟာ သတင်းတော်လှန်ရေးခေတ် ဖြစ်ပါတယ်။ တချို့က Knowledge Revolution အသိပညာတော်လှန်ရေးလို့လည်း ခေါ်ဝေါ်သမုတ်ကြပါတယ်။ ဒီနေ့ သတင်းခေတ်ခေါ်

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
ပင်လုံပြည်စတင်စု**

Information Age ကြီးဟာ သတင်းတွေ၊ အသိပညာတွေကို အမှောင်ချပြီး ပြည်သူတွေကို အသိပညာခေါင်းပါးအောင်လုပ်ပြီး ရာသက်ပန် ကျွန်ပြုလေ့ရှိတဲ့ အာဏာရှင်စနစ်တွေရဲ့ ခေတ်မဟုတ်တော့ပါဘူး။ ဒီနေ့ သတင်းတော်လှန်ရေးခေတ်မှာ အတွေးအခေါ် တော်လှန်ရေးတွေ၊ အသိပညာတော်လှန်ရေးတွေကို ထိထိရောက်ရောက် အောင်အောင်မြင်မြင် ဆင်နွှဲနိုင်ဖို့အတွက် ကမ္ဘာ့ပြည်သူတွေရဲ့ လက်ထဲမှာ အစွမ်းထက်တဲ့ နည်းပညာလက်နက်တွေ ပိုင်ဆိုင်ထားကြပြီ ဖြစ်ပါတယ်။ တစ်နည်းအားဖြင့် ဒီနေ့ခေတ်သစ် နည်းပညာတွေဟာ ခေတ်သစ်အတွေးအခေါ်တွေ၊ ပညာတွေကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဖြန့်ဖြူးရာမှာ တင်းကျပ်တဲ့ ဗဟိုဦးစီးစနစ်တွေကို မြေတောင်မြှောက်ပေးခဲ့တဲ့ စက်မှုတော်လှန်ရေးခေတ်နဲ့ မတူတော့ပါဘူး။ အာဏာရှင်တွေရဲ့ တစ်လမ်းသွား ဗဟိုသတင်းဌာနဆိုတာတွေဟာ အင်မတန်မှ ချည်နဲ့နေပြီဖြစ်ပါတယ်။ ဝါဒဖြန့်ရုံသက်သက်သာ အသုံးဝင်ပြီး ပြည်သူကိုရော ကမ္ဘာကိုပါ အယုံသွင်း တစ်ပတ်ရိုက်လို့ရတဲ့ခေတ် မဟုတ်တော့ပါဘူး။ နည်းပညာသစ် သတင်းဖြန့်ချိရေး ကိရိယာအသစ်ကို ကိုင်ဆောင်ပြီး ပြည်သူတိုင်းဟာ သတင်းစစ်ပွဲမှာ တက်တက်ကြွကြွ ပါဝင်ဆင်နွှဲနိုင်တဲ့ ခေတ်၊ တစ်နည်းအားဖြင့် နည်းပညာ၊ အသိပညာတွေဟာ ပြည်သူတွေထဲမှာ သတင်းဖြန့်ချိရေးအာဏာတွေ စွမ်းအားတွေ ဆောင်ကြဉ်းပေးနေတာဖြစ်ပြီး ဒီနည်းပညာသစ်တော်လှန်ရေးနဲ့အတူ ဒီမိုကရေစီတော်လှန်ရေး၊ အသိပညာတော်လှန်ရေး၊ အတွေးအခေါ် တော်လှန်ရေးရဲ့ အရှိန်အဟုန်ကို မြှင့်တင်ပေးနေတာ သာဖြစ်ပါတယ်။

အစဉ်အလာအားဖြင့်ဆိုရင် သတင်းဖြန့်ချိရေး ကိရိယာအမျိုးမျိုးဟာ သတင်းတော်လှန်ရေးခေတ် မတိုင်မီကဆိုရင် အာဏာပိုင်တွေကသာ ဗဟိုကနေ ဦးစီးချုပ်ကိုင်ထားကြတဲ့ အရာတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ သတင်းတော်လှန်ရေးခေတ် နည်းပညာသစ်တော်လှန်ရေးကြီး ပေါ်ပေါက်လာတဲ့အခါမှာတော့ ဒီနေ့ပြည်သူတွေရဲ့ လက်ထဲမှာ သတင်းဖြန့်ချိရေး အာဏာတွေဟာ တားမနိုင်ဆီးမရလောက်အောင် ရောက်ရှိလာကြပြီဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ဒီမိုကရေစီ အတွေးအခေါ် တော်လှန်ရေးကြီး အောင်မြင်ဖို့အတွက်ဆိုရင် ပြည်သူတွေရဲ့ လက်ထဲကို ရောက်လာကြပြီဖြစ်တဲ့ အမျိုးပေါင်းစုံသော ခေတ်မီနည်းပညာသစ်၊ လက်နက်ကိရိယာတွေကို ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် ထိထိရောက်ရောက် အသုံးပြုရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ စစ်အာဏာရှင်က မရေးရာမဖတ်ရာ မကြားရ။ မပြောရအောင် အာဏာသုံးပြီး အမျိုးမျိုးတားဆီးဟန့်တားထားခဲ့တဲ့ အတွေးအခေါ်၊ အချုပ်အနှောင်တွေထဲကနေ မြန်မြန်ဆန်ဆန် ရုန်းထွက်ကြပြီး ဒီမိုကရေစီအတွေးအခေါ် တော်လှန်ရေးကြီးထဲမှာ တက်တက်ကြွကြွ ပါဝင်လာကြမယ်ဆိုရင် လွတ်မြောက်ရေးဆိုတာကို မဝေးတော့တဲ့ အနာဂတ်မှာ လက်ဝယ်ပိုင်ဆိုင်လာကြမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ အတွေးအခေါ် တိုက်ပွဲကို ဆင်နွှဲကြရာမှာ ပြည်သူတိုင်းဟာ တက်တက်ကြွကြွ ပါဝင်လာကြပြီး လေ့လာဆည်းပူး၊ တွေးခေါ်မှုတွေကို လုပ်လာကြဖို့ ကျွန်တော်တို့ ဒီနေရာကနေ အလေးအနက် တိုက်တွန်းလိုက်ရပါတယ်။ မျိုးဆက်သစ် မြန်မာလူငယ်တွေအနေနဲ့ အတွေးအခေါ်တိုက်ပွဲနဲ့ သတင်းစစ်ပွဲကြီးမှာ ရှေ့တန်းကနေ ဦးဆောင်လာတဲ့အခါမှာ ပြည်သူတွေကို သတင်းလက်နက် အပြည့်အစုံ တပ်ဆင်ပေးပြီး ပျောက်သုဉ်းလက်လွှတ်ခဲ့ရတဲ့ ငြိမ်းချမ်းသော၊ တိုးတက်သော၊ စည်းလုံးသော၊ ခမ်းနားသော ပင်လုံအခြေခံ ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံတော်ကြီးကို ပြန်လည်တူးဖော်တည်ဆောက်ရာမှာ အတွေးအခေါ် ခွန်အားအပြည့်အစုံနဲ့ ရှေ့တန်းကနေ မားမားမတ်မတ် ဦးဆောင်သွားနိုင်ဖို့ကို ရည်ရွယ်

ပြီး ဟောဒီ Vansangva အွန်လိုင်း စာကြည့်တိုက်ကို ဖန်တီးလိုက်တာ ဖြစ်ပါတယ်။

၁။ The Panglong Agreement (1947) - ပင်လုံစာချုပ် (၁၉၄၇)

အခု Vansangva Online စာကြည့်တိုက်မှာ တင်ထားတဲ့ စာရွက်စာတမ်း ဆောင်းပါးတွေထဲမှာ ပင်လုံစာချုပ်ကို ကျွန်တော်တို့ထိပ်ဆုံးမှာ ဦးစားပေးပြီးတော့ တင်ထားပါတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လည်းဆိုတော့ အကြောင်းရင်း ၂ ချက်ရှိပါတယ်။ နံပါတ် (၁) အကြောင်းရင်းကတော့ ဒီနေ့ ကျွန်တော်တို့ ရင်ဆိုင်နေရတဲ့ နိုင်ငံရေးပြဿနာ အားလုံးဟာ အဲဒီ ၁၉၄၇ ခုနှစ်က သဘောတူရေးထိုးခဲ့ကြတဲ့ ပင်လုံစာချုပ်ကနေ စတင်ခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။ နံပါတ် (၂) အကြောင်းရင်းကတော့ ဒီနေ့ ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့နေရတဲ့ နိုင်ငံရေးပြဿနာအားလုံးရဲ့ အဖြေဟာ ၁၉၄၇ ခုနှစ်က သဘောတူလက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့ကြတဲ့ ပင်လုံစာချုပ်မှာပဲ ရှိနေပြန်လို့ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီတော့ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံရဲ့ နှစ်ပေါင်း (၆၀) အတွင်း ကြုံတွေ့ခဲ့ရတဲ့ နိုင်ငံရေးပြဿနာပေါင်းစုံရဲ့ မြစ်ဖျားခံရာလည်းဖြစ်ပြီး တစ်ကြိမ်တည်းမှာ ပြဿနာပေါင်းစုံရဲ့ အဖြေလည်းဖြစ်ပြန်တဲ့ အဲဒီပင်လုံစာချုပ်ကို အကျယ်တဝင့် တင်ပြဆွေးနွေးလိုပါတယ်။

သမိုင်းဝင်ပင်လုံစာချုပ်ကို ရေးထိုးရာမှာ အဲဒီပဋိညာဉ်စာချုပ်မှာ အပိုင်း (၁၀) ပိုင်းပါရှိပြီး ပထမအပိုင်းကတော့ စာချုပ်ရဲ့ နိဒါန်းဖြစ်ပါတယ်။ ကျန်တဲ့အချက်တွေကတော့ အဲဒီ ပဋိညာဉ်စာချုပ်ပါ သဘောတူထားတဲ့ အချက်အလက်တွေဖြစ်ပြီး အချက်အလက်အားဖြင့် နံပါတ် (၁) ကနေ (၉) အထိ ပါရှိပါတယ်။ အဲဒီအချက်တွေထဲမှာ နံပါတ် (၁) ကနေ (၄) ထိကတော့ အဲဒီ ပဋိညာဉ်စာချုပ် ရေးထိုးစဉ် ကာလတိုလေးမှာ ဖြတ်သန်းခဲ့ရတဲ့ နိုင်ငံရေးအခြေအနေနဲ့သာ တိုက်ရိုက်သက်ဆိုင်နေတာဖြစ်ပြီး ပစ္စုပ္ပန်ကာလနဲ့လည်းကောင်း၊ နောင်အနာဂတ်ကာလနဲ့လည်းကောင်း၊ အထူးအကျိုးမဝင်တော့ပါဘူး။ အဲဒီ (၁) ကနေ (၄) ထိပါရှိတဲ့ အကြောင်းအရာတွေကတော့ လိုရင်းတိုရှင်း ပြောရမယ်ဆိုရင် ဗမာပြည်မနဲ့အတူ လွတ်လပ်ရေးကို ရယူကြဖို့ ဆုံးဖြတ်ထားကြပြီဖြစ်တဲ့ တောင်တန်းဒေသတွေထဲကနေ အဲဒီ ၁၉၄၇ ခုနှစ် လွတ်လပ်ရေးမရမီ ကာလတိုလေးထဲမှာ အဲဒီကာလ ဗြိတိသျှဘုရင်ခံရဲ့ အမှုဆောင်ကောင်စီမှာ တောင်တန်းဒေသမှ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးကို ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ရွေးချယ်ပြီး တောင်တန်းဒေသရေးရာ အတိုင်ပင်ခံဝန်ကြီးအဖြစ် ခန့်အပ်ဖို့ကိစ္စနဲ့သာ သက်ဆိုင်တဲ့ အချက်အလက်တွေဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီတော့ ဒီအချက် (၄) ချက်ဟာ အဲဒီကာလတိုကလေးနဲ့သာ သက်ဆိုင်တဲ့ အကြောင်းအရာတွေဖြစ်လို့ အထူးဆွေးနွေးတင်ပြစရာ မရှိပါဘူး။

နောက်တစ်ခါ အဲဒီပဋိညာဉ်စာချုပ်ရဲ့ ကျန်တဲ့အချက်တွေထဲမှာ နံပါတ် (၆)အချက်ကတော့ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံအတွင်းမှာ ကချင်ပြည်နယ်အတွက် နယ်ခြားသတ်မှတ်ရေးနဲ့ ကချင်ပြည်နယ် တည်ထောင်ရေးကိစ္စဖြစ်ပြီး ဒီကိစ္စကို ကျော်လွှားခဲ့ကြပြီး ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီကိစ္စပိုင်းကိုလည်း အထူးပြုပြီးတော့ ဆွေးနွေးစရာ မရှိပါဘူး။ အဲဒီတော့ ကျန်တဲ့အချက်များဖြစ်တဲ့ ပင်လုံစာချုပ်ရဲ့ နိဒါန်းရယ်၊ အချက်နံပါတ် (၅) ရယ်၊ (၇) ရယ်၊ (၈) ရယ်၊ (၉) ရယ်ဆိုပြီးတော့ အချက်ကြီး (၅) ချက်ကို ကျွန်တော်တို့ အထူးပြုပြီးတော့ ဆွေးနွေးရမှာဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီလို တင်ပြဆွေးနွေးရာမှာ စောစောပိုင်းက ပြောခဲ့တဲ့ ပင်လုံစာချုပ်ဟာ ပြဿနာရဲ့အစ၊ ပြဿနာရဲ့အဖြေလို့ ဆိုခဲ့တာနဲ့ ပတ်သက်ပြီးတော့ အကြမ်းဖျင်း နားလည်သဘောပေါက်လာလိမ့်

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
ပင်လုံပြည်ထောင်စု**

မယ်လို့ ယုံကြည်ပါတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လည်းဆိုတော့ **ပြဿနာရဲ့ အရင်းအမြစ်ကို အရင်မသိဘဲနဲ့ ပြဿနာရဲ့အဖြေကို ရှာတွေ့ကြမှာ မဟုတ်ပါဘူး။** ရောဂါရဲ့ အရင်းအမြစ်ကို မသိဘဲနဲ့ ရောဂါကို ကုသပေးမယ့် ဆေးဝါးကို ဖော်ထုတ်လို့မရသလို လူနာကမြော့နေပြီး ဆေးဆရာက နူနာစွဲနေပြန်လို့ရှိရင် လူနာရော ဆေးဆရာပါ ရေစုန်မျော့ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီတော့ ကျန်တဲ့ အချက်ကြီး (၅) ချက်ကို ဆက်လက်ပြီး တင်ပြဆွေးနွေးသွားပါမယ်။

၁၉၄၄ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၂ ရက်နေ့မှာ ရှမ်းပြည်၊ ပင်လုံမြို့မှာ ရေးထိုးခဲ့ကြတဲ့ ပင်လုံစာချုပ်ရဲ့ နိဒါန်းကို စတင်ပြီးတော့ ဆွေးနွေးပါမယ်။ နိဒါန်းတိုလေးမှာ ဘယ်လိုဆိုထားသလဲဆိုတော့ “မြန်မာပြည်ဘုရင်ခံ၏ အမှုဆောင်ကောင်စီမှ ဝန်ကြီးအချို့နှင့် စော်ဘွားအားလုံးတို့အပြင် ရှမ်းပြည်၊ ကချင်တောင်တန်းဒေသနှင့် ချင်းတောင်တန်းဒေသများမှ ကိုယ်စားလှယ်တို့ တက်ရောက်ကြသော ပင်လုံမြို့တွင် ကျင်းပသည့် အစည်းအဝေးပွဲ၌ ကြားဖြတ်မြန်မာအစိုးရနှင့် ချက်ချင်းပူးပေါင်းလိုက်ခြင်းအားဖြင့် ရှမ်း၊ ကချင်နှင့် ချင်းတို့သည် လွတ်လပ်ရေးကို ပိုမိုလျင်မြန်စွာ ရရှိလိမ့်မည်ဟု အစည်းအဝေးတက်ရောက်သူ အဖွဲ့ဝင်တို့က ယုံကြည်ကြသည့်အတိုင်း တညီတညွတ်တည်း အောက်ပါအတိုင်း သဘောတူညီကြသည်” တဲ့။

အဲဒီနေရာမှာ ကျွန်တော်တို့ အထူးပြုကြရမယ့် အပိုင်းက ကြားဖြတ်မြန်မာအစိုးရနှင့် ချက်ချင်းပူးပေါင်းလိုက်ခြင်းအားဖြင့် ရှမ်း၊ ကချင်နှင့် ချင်းတို့သည် လွတ်လပ်ရေးကို ပိုမိုလျင်မြန်စွာ ရရှိလိမ့်မည်ဟု အစည်းအဝေးတက်ရောက်သူ အဖွဲ့ဝင်တို့က ယုံကြည်ကြသည့်အတိုင်း ဆိုတဲ့အပိုင်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဆိုလိုတာကတော့ အင်္ဂလိပ်က တောင်တန်းဒေသတွေဖြစ်တဲ့ အဲဒီ ခေတ်ကာလ ခြွင်းချန်ထားတဲ့ ဒေသတွေဖြစ်တဲ့ ရှမ်း၊ ချင်း၊ ကချင် အစရှိတဲ့ ဒေသပြည်တို့ကို လွတ်လပ်ရေးပေးပေးဘဲ ချန်ထားခဲ့ချင်တယ်။ ဗမာပြည်မကိုပဲ လွတ်လပ်ရေးပေးမယ်။ ကျန်တဲ့ ဒေသတွေကိုတော့ သူတို့က နောက်မှပေးမယ်ဆိုတဲ့သဘောမျိုး ချန်ထားခဲ့တဲ့အခါမှာ ချင်း၊ ကချင်၊ ရှမ်းတွေက ဗမာပြည်မနဲ့ တစ်ပြိုင်နက်တည်း လွတ်လပ်ရေးလိုချင်တယ်။ ကိုလိုနီနယ်ချဲ့ ကျွန်ုပ်သပေါက်ဘဝမှာ မကျန်ရစ်ခဲ့ချင်ဘူး။ အဲဒီဟာကို နိဒါန်းမှာ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ပျိုးထားခဲ့တာဖြစ်တယ်။ တစ်နည်းအားဖြင့် ပြောမယ်ဆိုလို့ရှိရင် ချင်း၊ ရှမ်း၊ ကချင်၊ ဗမာ စတဲ့ အဲဒီ အစည်းအဝေးပွဲမှာ တက်ရောက်ခဲ့တဲ့ လူမျိုးအားလုံးဟာ လွတ်လပ်ရေးကို အတူတကွ ရယူချင်တယ်။ ဘယ်သူကတော့ လွတ်လပ်ရေး မလိုချင်ဘဲနဲ့ ကျွန်ုပ်ဘဝမှာပဲ ဆက်နေချင်သေးတယ်ဆိုတဲ့ ဟာမျိုး မရှိဘူး။ အားလုံးရဲ့ဆန္ဒက အတူတူပဲဆိုတော့ **ဒီလွတ်လပ်ရေးကို လိုချင်တယ်ဆိုတဲ့ ဟာက ဒီမိုကရေစီအခြေခံတရားတွေပဲ ဖြစ်တယ်။ အဲဒီတော့ လွတ်လပ်ရေးဆိုတာ မရှိရင်၊ လွတ်လပ်မှုဆိုတာမရှိရင်၊ ဒီမိုကရေစီ မရှင်သန်နိုင်ပါဘူး။ တန်းတူမှုဆိုတာမရှိရင်လည်း ဒီမိုကရေစီ မရှင်သန်နိုင်ပါဘူး။** ဒီနှစ်ခုကို လိုချင်ခြင်းဟာ ဒီမိုကရေစီရဲ့ အခြေခံတရားတွေဖြစ်တယ်။ အဲဒီတော့ လွတ်လပ်တဲ့ လူမျိုးတွေဖြစ်ချင်တာ၊ ပြီးတော့ ဗမာပြည်မနဲ့လည်း တန်းတူညီတူ တစ်ပြိုင်နက် လွတ်လပ်ရေးကို ယူချင်ကြတာဆိုတော့ ဒီမှာကိုက ဒီမိုကရေစီရဲ့ အခြေခံအုတ်မြစ်ဟာ ပါနေပြီးဖြစ်ပါတယ်။ ပြည်ထောင်စုရဲ့ အခြေခံသဘောတရားတွေလည်း ဒီမှာပါပြီး သားဖြစ်တယ်။ အဲဒီတော့ ဗမာပြည်မ၊ ချင်း၊ ကချင်၊ ရှမ်းတို့ဟာ လွတ်လပ်ရေးကို အတူတကွ ယူကြမယ်။ ကိုလိုနီ ကျွန်ုပ်သပေါက်ဘဝကနေ အတူတကွ လွတ်မြောက်လာကြရမယ်။ **အတိတ်ကလူမျိုး တစ်မျိုးနဲ့တစ်မျိုး၊ နိုင်ထက်စီးနင်းပြုပြီးတော့ အနိုင်ကျင့်အုပ်ချုပ်တဲ့ ကျေးကျွန်**

စနစ်၊ ကိုလိုနီကျွန်စနစ်ကို အတိတ်မှာပဲ ထားခဲ့မယ်။ အနာဂတ်မှာ အတူတကွ လွတ်လပ်တဲ့ နိုင်ငံကို ထူထောင်ကြမယ်ဆိုတဲ့ အချက်အလက်တွေဟာ ဒီမှာပါရှိနေတာ ဖြစ်ပါတယ်။

အခုတစ်ခါ ဆက်လက်တင်ပြဆွေးနွေးသွားမယ်ဆိုတဲ့ ပင်လုံစာချုပ်ရဲ့ အချက် (၅) ကို ဆွေးနွေးကြရအောင်။ အချက် (၅) မှာ ဘာဆိုထားလဲဆိုတော့ “အထက်ပါ သဘောတူညီချက် အရ ဘုရင်ခံ၏ အမှုဆောင်ကောင်စီကို တိုးချဲ့မည်ဖြစ်သော်လည်း တောင်တန်းဒေသများ၏ နယ်တွင်းအုပ်ချုပ်ရေးတွင် ယခုရရှိ ခံစားလျက်ရှိသော ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေးတွင် ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့် အပြည့်အဝရှိကြောင်း မူအားဖြင့် လက်ခံသည်”။

ဆိုလိုတာက ရှမ်း၊ ချင်း၊ ကချင် အစရှိတဲ့ လူမျိုးတွေဟာ သူတို့ အဲဒီအချိန်အထိ တောက်လျှောက်ပိုင်ဆိုင်လာကြတဲ့ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာတွေကို မဆုံးပါးစေရဘူးဆိုတာ ကို ဒီစာချုပ်မှာ သဘောတူခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ တောင်တန်းဒေသများအတွက် နယ်တွင်းအုပ်ချုပ်ရေးတွင် ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့် အပြည့်အဝရှိကြောင်း မူအားဖြင့် လက်ခံသည်တဲ့။ ဆိုလိုတာက ထူထောင်လတ္တံ့သော ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံမှာရှိတဲ့ ချင်း၊ ရှမ်း၊ ကချင်တို့ရဲ့ အမျိုးသား ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းပိုင်ခွင့်ကို အပြည့်အဝ အာမခံထားတာဖြစ်ပါတယ်။ တစ်နည်းအား ဖြင့် ငြိမ်းချမ်းသော၊ သာယာသော၊ တိုးတက်သော ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံကို ထူထောင်ဖို့ အတွက် ခိုင်မာတဲ့ ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံထူထောင်ရေးဆိုင်ရာ အခြေခံအုတ်မြစ်တစ်ခုကို ချမှတ် လိုက်တာပဲဖြစ်ပါတယ်။

အခုအခါ ပင်လုံစာချုပ်မှာပါရှိတဲ့ အချက်ကြီး (၉) ချက်ထဲမှာ အချက်နံပါတ် (၇) ကို ဆွေးနွေးကြရအောင် “**တောင်တန်းဒေသရှိ ပြည်သူတို့သည် ဒီမိုကရေစီ တိုင်းပြည်များတွင် ရှိသော အခြေခံများ၊ အခွင့်အရေးများနှင့် ရပိုင်ခွင့်များကို ရရှိခံစားစေရမည်။**” ဆိုလိုတာက ကမ္ဘာ့ဒီမိုကရေစီ နိုင်ငံများမှာရှိတဲ့ ပြည်သူတွေ ခံစားရရှိကြတဲ့ ဒီမိုကရေစီ အခွင့်အရေးတွေကို အတူတကွ ခံစားရရှိရမယ်ဆိုတဲ့ အချက်ကို ပင်လုံစာချုပ်မှာ သဘောတူထားတာ ဖြစ်ပါတယ်။

နောက်တစ်ခါ အချက်နံပါတ် (၈) မှာလည်း “ဤစာချုပ်ပါ အစီအစဉ်များသည် ရှမ်း ပြည်နယ်တွင် ယခုကျင့်သုံးခွင့်ပြုထားသော ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းပိုင်ခွင့်ကို မည်သို့ မှု ထိခိုက်ခြင်းမရှိစေရ” တဲ့။

ပင်လုံစာချုပ်ရဲ့ နောက်ဆုံးအချက်ဖြစ်တဲ့ အချက်နံပါတ် (၉) မှာလည်း “ဤစာချုပ်ပါ အစီအစဉ်များသည် မြန်မာပြည်၏ အခွန်ဘဏ္ဍာများထဲမှ ကချင်တောင်တန်းဒေသနှင့် ချင်း တောင်တန်းဒေသတို့၏ ရပိုင်ခွင့်ရှိသော ဘဏ္ဍာရေးအစီအစဉ် ဆက်သွယ်မှုများကဲ့သို့ အလားတူ ဘဏ္ဍာရေး အစီအစဉ် ဆက်သွယ်မှုများကို လက်တွေ့ကျင့်သုံးနိုင်ခြင်းရှိ၊ မရှိ အမှုဆောင်ကောင် စီသည် တောင်တန်းဒေသ အတိုင်ပင်ခံဝန်ကြီး၊ တွဲဖက်အတိုင်ပင်ခံများနှင့်အတူ စူးစမ်းလေ့လာ မည်။” အဲဒီလိုဆိုတော့ ပင်လုံစာချုပ်ထဲမှာကိုက တန်းတူရေး၊ လွတ်လပ်ရေး၊ ဒီမိုကရေစီရေး၊ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်၊ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းပိုင်ခွင့် အစရှိတဲ့ အမျိုးသား ကိုယ်ပိုင် ပြဋ္ဌာန်းပိုင်ခွင့် အစရှိတဲ့ အမျိုးသားကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်တွေ၊ ဒီမိုကရေစီရဲ့ အခြေခံတရားတွေ၊ သာယာဝပြောတဲ့ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ ထူထောင်ရေးအတွက် လိုအပ်တဲ့ အခြေခံတရား တွေ အကုန်လုံးပါရှိနေတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီနေရာမှာ အထူးသတိပြုရမယ့် အချက်တစ်ချက်က တော့ ဒီသမိုင်းဝင် ပင်လုံစာချုပ်မှာ သဘောတူလက်မှတ် ရေးထိုးထားတဲ့ အချက်အလက်တွေ

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
ပင်လုံပြည်ထောင်စု**

အားလုံးဟာ လူမျိုးတစ်မျိုး ဒေသတစ်ခုရဲ့ အကျိုးစီးပွားကိုသာ ကာကွယ်ဖို့၊ သယ်ပိုးဖို့မဟုတ်ဘဲ တိုင်းပြည်တစ်ပြည်လုံး၊ ပြည်ထောင်စုတစ်ခုလုံးမှာ မှီတင်းနေထိုင်ကြတဲ့ ဗမာအပါအဝင် လူမျိုးပေါင်းစုံ ပြည်သူအားလုံးရဲ့ အကျိုးစီးပွားအတွက် ပြဋ္ဌာန်းထားတာဖြစ်တယ်ဆိုတာကို အလေးအနက် နားလည်သဘောပေါက်ထားကြဖို့ လိုပါတယ်။ လူမျိုးပေါင်းစုံ ပြည်သူတို့ဟာ တစ်လှေတည်းစီး တစ်ခရီးတည်းသွားဖို့အတွက် သန္နိဋ္ဌာန်ချခဲ့ကြတဲ့ အဲဒီသမိုင်းဝင် ပင်လုံစာချုပ်ဟာ တည်ဆောက်လှူဒါန်းသော ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံထဲမှာ တန်းတူရည်တူ အဖွဲ့ဝင်လူမျိုးပေါင်းစုံ ပြည်သူတို့ ငြိမ်းချမ်းစွာ အတူယှဉ်တွဲနေထိုင်ကြဖို့၊ တစ်ဦးနဲ့တစ်ဦး ယုံယုံကြည်ကြည် ချစ်ချစ်ခင်ခင် အပြန်အလှန်လေးစားပြီး ဒီမိုကရေစီ လူ့ဘောင်သစ်ဖြစ်တဲ့ ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံကြီးတစ်ခုကို အတူတကွ စည်းစည်းလုံးလုံး ထူထောင်နိုင်ဖို့အတွက် အုတ်မြစ်ချခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။ ဒီသမိုင်းဝင် ပင်လုံစာချုပ်ပါ သဘောတူညီချက်တွေကို လူမျိုးတစ်မျိုးက ဖောက်ဖျက်ခဲ့လို့ရှိရင်လည်း အဖောက်ဖျက်ခံရတဲ့လူမျိုး နယ်မြေဒေသသာလျှင် ထိခိုက်နစ်နာမှာမဟုတ်ဘဲ တစ်တိုင်းတစ်ပြည်လုံး ပြည်ထောင်စုတစ်ခုလုံး ဗမာအပါအဝင် လူမျိုးပေါင်းစုံ ပြည်သူတစ်ရပ်လုံးရဲ့ အကျိုးစီးပွားကိုပါ ထိခိုက်မှာဖြစ်ပါတယ်။

ဒီအချက် မှန်ကန်ကြောင်းကို ကုန်လွန်ခဲ့တဲ့ အနှစ် ၆၀ ကာလအတွင်း ကျွန်တော်တို့ အားလုံး အတူတကွ ဖြတ်သန်းခဲ့ကြတဲ့ အတိတ်သမိုင်း၊ ပစ္စုပ္ပန်သမိုင်းက သက်သေပြခဲ့ပြီးဖြစ်တဲ့ အပြင် ဒီ Vansangva Online စာကြည့်တိုက်မှာ တင်ထားတဲ့ တခြားသမိုင်းဝင်စာတမ်းများကို ဆက်လက်ဖတ်ရှုခြင်းအားဖြင့် ပိုမိုခိုင်မာတဲ့ သက်သေအထောက်အထားတွေကို တွေ့ရှိကြရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီတော့ အခုတင်ပြဆွေးနွေးသွားတဲ့ ပင်လုံစာချုပ်ရဲ့ နိဒါန်းပါ အချက်အလက် တွေရယ်၊ ပင်လုံစာချုပ်ပါ အချက် (၉) ချက်ထဲက အချက်နံပါတ် (၅)၊ (၇)၊ (၈)၊ (၉) တွေကို အသေအချာကြည့်မယ်ဆိုလို့ရှိရင်၊ ဒီမိုကရေစီရဲ့ အခြေခံတရားတွေဟာ အခိုင်အမာရှိနေတာ တွေကို တွေ့ရမှာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း အရင်စာမျက်နှာမှာ ပင်လုံစာချုပ်ကို ဒီ Vansangva Online စာကြည့်တိုက်ရဲ့ ထိပ်ဆုံးမှာ ဦးစားပေးဖော်ပြထားရတဲ့ အကြောင်းရင်း (၂) ချက်အနက် ဒုတိယအကြောင်းရင်းအနေနဲ့ ဒီနေ့ လူမျိုးပေါင်းစုံ ပြည်သူတစ်ရပ်လုံး ကြုံတွေ့ရင်ဆိုင်နေရတဲ့ နိုင်ငံရေးပြဿနာ အားလုံးရဲ့အဖြေဟာ ဟောဒီသမိုင်းဝင် ပင်လုံစာချုပ်မှာရှိပါတယ်လို့ ဖော်ပြ ခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလိုဆိုရင် တစ်ချိန်တည်းမှာ ဒီပင်လုံစာချုပ်ဟာ ဒီနေ့ ကျွန်တော်တို့အားလုံး ကြုံတွေ့ရင်ဆိုင်နေရတဲ့ နိုင်ငံရေးပြဿနာပေါင်းစုံရဲ့ မြစ်ဖျားခံရာဖြစ်တယ်လို့ ဘာကြောင့်ဆိုခဲ့ ရတာလဲ၊ အမှန်တကယ်မှာတော့ ဒီပင်လုံစာချုပ် သဘောတူညီချက်တွေမှာ ဘာမှပြဿနာ မရှိပါဘူး။ ဒီစာချုပ်မှာပါရှိတဲ့ သဘောတူညီချက်တွေကို ဖောက်ဖျက်ခဲ့တာ၊ မလိုက်နာနိုင်ခဲ့တာ၊ မသိကျိုးကျွံပြုခဲ့တာတွေကြောင့်သာလျှင် ပြဿနာတွေ တစ်ခုပြီးတစ်ခု၊ တစ်ဆင့်ပြီးတစ်ဆင့် တက်ခဲ့ရပြီး၊ နောက်ဆုံး စစ်အာဏာရှင်စနစ်ကို ပေါ်ထွန်းလာစေခဲ့တာတွေကြောင့်သာလျှင် ပြဿနာတွေက မပြီးနိုင်မဆုံးနိုင် ဆက်တိုက်ရင်ဆိုင်နေကြရတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီကိစ္စကို အခု Vansangva Online စာကြည့်တိုက်မှာ တင်ထားတဲ့ သမိုင်းဝင်စာတမ်းတွေထဲမှာ ဖတ်ရှုလေ့ လာရမှာဖြစ်ပြီး ပြဿနာရဲ့ အရင်းအမြစ်တွေကို အနှစ် (၆၀) ကျော် သမိုင်းလက်တွေ့တွေထဲ ကနေ ဖော်ထုတ်နားလည်လာကြရမှာဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီလို သမိုင်းဖြစ်ရပ်ထဲကနေ ပြဿနာရဲ့ အရင်းအမြစ်တွေကို သိမြင်လာကြပြီးတဲ့အခါမှာ ကျွန်တော်တို့ ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံရဲ့ သမိုင်းအစ

ဖြစ်တဲ့ ဒီပင်လုံစာချုပ်ကို အလေးအနက် ပြန်လည်လေ့လာသုံးသပ်ပြီး သမိုင်းအသစ်တစ်ခုကို အစကနေ ပြန်လည်ရေးသားနိုင်ကြဖို့၊ သမိုင်းစာမျက်နှာ အသစ်တစ်ရပ်ကို ပြန်လည်ဖွင့်လှစ် နိုင်ကြရအောင်၊ မြန်မာလူငယ်မျိုးဆက်သစ်တွေက ဦးဆောင်ပြီး ဒီမိုကရေစီ လူ့ဘောင်သစ် တစ်ရပ်ကို ထိထိရောက်ရောက် သေသေချာချာ ပြန်လည်ထူထောင်နိုင်ရေးအတွက် တော်လှန် ရေးခြေလှမ်းသစ်တွေနဲ့ ပြန်လည်ပြီး စတင်လျှောက်လှမ်းနိုင်ကြရေးဟာ လိုအပ်နေပြီဖြစ်ကြောင်း တင်ပြဆွေးနွေးလိုပါတယ်။ ကျန်တဲ့သမိုင်းဝင် စာရွက်စာတမ်းတွေကိုတော့ မိမိတို့ကိုယ်တိုင် ဆက်လက်ဖတ်ရှု လေ့လာကြဖို့ တိုက်တွန်းရင်း ဒီနေရာကနေ Vansangva Online စာကြည့် တိုက်ကို မိတ်ဆက်ပေးလိုက်ရပါတယ်။

<http://vansangva.com/vansangva-library/> တွင် ပင်လုံစာချုပ်ကို ဝင်ရောက်ဖတ်ရှု နိုင်ပါသည်။

၂။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၏ လမ်းညွှန် (၇) ချက်။ (အနစ်သာရသဘော ဖော်ပြချက်)

ပင်လုံစာချုပ်ရဲ့ အနစ်သာရတွေဟာ ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံသစ် ထူထောင်ရေးအတွက် အခြေခံ များလည်းဖြစ်၊ ဒီမိုကရေစီရဲ့ အခြေခံသဘောတရားများလည်းဖြစ်တဲ့ တန်းတူရေး၊ လွတ်လပ် ရေး စတာတွေကို အတိအလင်း ပါရှိဖော်ပြထားကြောင်း တင်ပြဆွေးနွေးအပြီးမှာ ဒီမိုကရေစီရဲ့ အနစ်သာရတွေ ပြီးမြောက်ပြည့်စုံရေးအတွက် လိုအပ်နေသေးတဲ့ အဲဒီတန်းတူမှု၊ လွတ်လပ်မှု တွေကို အာမခံပေးထားတဲ့ အခြေခံဥပဒေတစ်ရပ်ကို ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းဖို့ နိုင်ငံခေါင်းဆောင်ကြီးများ ကိုယ်တိုင်ကြိုးပမ်းခဲ့တဲ့ သမိုင်းအဆင့်ဆင့်ကို ဆက်လက်ပြီး တင်ပြဆွေးနွေးသွားပါမယ်။ အဲဒါကတော့ ၁၉၄၇ ခုနှစ် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံရဲ့ အခြေခံဥပဒေတစ်ရပ်ကို ရေးဆွဲရာမှာ အခြေခံရမယ့် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းရဲ့ လမ်းညွှန်ပြဋ္ဌာန်းထားတဲ့ လမ်းညွှန်ပြဋ္ဌာန်းချက် (၇) ချက်ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းရဲ့ အခြေခံဥပဒေ ရေးဆွဲရေးနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ လမ်းညွှန်ချက် (၇) ချက်ကိုရော အဲဒီလမ်းညွှန် (၇) ချက်ကို အသေးစိတ် အကျယ်တဝင့် ရှင်းလင်းပြောကြားခဲ့တဲ့ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းရဲ့ မိန့်ခွန်းကိုရော လူတိုင်းဖတ်ရှုလေ့လာနိုင်အောင် မူရင်းအတိုင်း ဒီဝက်ဆိုက် မှာ ဖော်ပြထားပါတယ်။

Vansangva Online ဒီမိုကရေစီသင်တန်းရဲ့ အစပိုင်းမှာ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း အကြိမ်ကြိမ် အလီလီ ပို့ချခဲ့စဉ်က ဒီမိုကရေစီရဲ့ အခြေခံသဘောတရားကြီးများဖြစ်တဲ့ တန်းတူရေး၊ လွတ်လပ် ရေး စတာတွေကို အခြေခံပြီး ဒီမိုကရေစီ လူ့ဘောင်ကြီးတစ်ရပ်ကို တည်ဆောက်မယ်ဆိုရင် ပါးစပ်ပြောရုံသက်သက်၊ လေချည်းသက်သက်နဲ့ လေထဲမှာ တည်ဆောက်လို့မရဘဲ အဲဒီလွတ် လပ်ရေး တန်းတူရေးဆိုတာတွေကို အာမခံထားတဲ့၊ အကာအကွယ်ပေးထားတဲ့ အခြေခံဥပဒေ ဆိုတာ လိုအပ်ကြောင်း ပို့ချခဲ့ပြီးဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီ ဒီမိုကရေစီရဲ့ အခြေခံတရားကြီး (၃) ခုဖြစ်တဲ့ (၁) တန်းတူရေး (၂) လွတ်လပ်ရေး (၃) တရားမျှတရေးနှင့် လွတ်လပ်ရေးကို အာမခံထားတဲ့ အခြေခံဥပဒေစာသဖြင့် အခြေခံကျကျ တစ်ဆင့်ပြီးတစ်ဆင့် ကျွန်တော်တို့ ထူထောင်တော့မယ့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံခေါ် ဒီမိုကရေစီ လူ့ဘောင်သစ်တစ်ရပ် ထူထောင်ရေးသမိုင်းအစမှာ နိုင်ငံခေါင်းဆောင်ကြီးများက အတွေးအခေါ်ပိုင်း သက်သက်တင်မဟုတ်ဘဲ လက်တွေ့ပိုင်းမှာပါ ဘယ်ပုံ ဘယ်နည်းနဲ့ အုတ်မြစ်ချခဲ့တယ်ဆိုတာကို လေ့လာတွေ့ရှိလာကြမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ အခြေခံဥပဒေ

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
ပင်လုံပြည်ထောင်စု**

ရေးဆွဲရေးနဲ့ ပတ်သက်ပြီး လမ်းညွှန်ပြဋ္ဌာန်းချက် (၇) ချက်အဆိုကို ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း ကိုယ်တိုင်က (၁၉၄၇) ခု ဇွန်လ (၁၆) ရက်နေ့ တိုင်းပြုပြည်ပြုလွှတ်တော်မှာ တင်သွင်းခဲ့တာ ဖြစ်ပြီး အဲဒီလမ်းညွှန်ပြဋ္ဌာန်းချက် (၇) ချက်နဲ့ ပတ်သက်ပြီး ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းကိုယ်တိုင်က အဲဒီလွှတ်တော်မှာတင် မိန့်ခွန်းပြောကြားပြီး အကျယ်တဝင့် ထပ်ဆင့်ရှင်းလင်းတင်ပြခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီလို ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းကိုယ်တိုင်က သူရေးဆွဲခဲ့တဲ့ လမ်းညွှန်ပြဋ္ဌာန်းချက် (၇) ချက်ကို တစ်ခဲနက် ထောက်ခံအတည်ပြုခဲ့ကြတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းရဲ့ အခြေခံ ဥပဒေရေးဆွဲရေးဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်ပြဋ္ဌာန်းချက် (၇) ချက်ထဲမှာ အဓိကအရေးကြီးဆုံး အချက် တစ်ချက်ကတော့ ရေးဆွဲရမယ့် အခြေခံဥပဒေဟာ တစ်မင်း၊ တစ်နိုင်ငံစနစ် ယူနိုက်တီ Unitary စနစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဘုရင်စနစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ပြဋ္ဌာန်းတဲ့ အခြေခံဥပဒေကို ရေးဆွဲရမှာ မဟုတ်ဘဲ **ပြည်ထောင်စုစနစ်ကို ပြဋ္ဌာန်းရမယ့် အခြေခံဥပဒေဖြစ်ကြောင်း ဗိုလ်ချုပ်အောင် ဆန်းကိုယ်တိုင်က အတိအလင်း ပြဋ္ဌာန်းလမ်းညွှန်ခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။** အဲဒီပြဋ္ဌာန်းချက်ဟာ လည်း ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းကိုယ်တိုင် အဆိုတင်သွင်းခဲ့တဲ့ လမ်းညွှန်ချက် (၇) ချက်ရဲ့ ထိပ်ဆုံး မှာ နံပါတ် (၁) အဖြစ် ပါရှိနေတာ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီလမ်းညွှန်ပြဋ္ဌာန်းချက် (၇) ချက်ထဲက အချက် (၂) မှာတော့ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံအတွင်းမှာ ဖွဲ့စည်းပါဝင်ကြမယ့် ပြည်နယ်များမှာ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ပိုင်ခွင့် အာဏာရှိရမည်လို့ အတိအလင်း ဆိုထားပါတယ်။ ဒါကလည်း (၁၉၄၇) ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၂ ရက်နေ့မှာ သဘောတူလက်မှတ် ရေးထိုးခဲ့ကြတဲ့ ပင်လုံစာချုပ်နဲ့အညီ ပြဋ္ဌာန်းထားတာ ဖြစ်ပါတယ်။

နောက်တစ်ခါ လမ်းညွှန်ချက် (၇) ချက်ထဲက အချက် (၃) မှာ **အချုပ်အခြာအာဏာပိုင် လွတ်လပ်သော သမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်နှင့်တကွ အပါအဝင်ဖြစ်သည့် ပြည်နယ်များနှင့် အစိုးရအဖွဲ့အစည်းအားလုံးတို့၏ အခွင့်အာဏာဟူသမျှတို့သည် တိုင်းသူပြည်သားများတို့ ထံမှ ဆင်းသက်စေရမည်** ဟု ဖော်ပြထားပါသည်။ ဒီအပိုင်းက အင်မတန် အရေးကြီးတဲ့အပိုင်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လည်းဆိုတော့ အာဏာအားလုံးဟာ ပြည်သူတွေဆီကနေ ဆင်းသက် ရမယ်။ အာဏာအားလုံးဟာ ပြည်သူတွေကသာ ပိုင်ဆိုင်ရမယ်ဆိုတဲ့ ဒီမိုကရေစီရဲ့ အခြေခံ သဘောတရားကို ပြဋ္ဌာန်းတာဖြစ်တယ်။ ပြည်နယ်အစိုးရရဲ့ အာဏာတွေပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ပြည်ထောင်စု အစိုးရရဲ့ အာဏာတွေပဲဖြစ်ဖြစ် ပြည်သူတွေဆီကနေပဲ တိုက်ရိုက်ဆင်းသက်ရမယ်ဆိုတာတွေကို ပြဋ္ဌာန်းထားတာဖြစ်တယ်။ ဘုရင်၊ ဘုရင်ခံ၊ သမ္မတ၊ ဝန်ကြီးချုပ် စတာတွေက အထက်ကနေပြီး အမိန့်ပေးတာမျိုး မဟုတ်ဘဲ သူတို့သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်၊ သက်ဆိုင်ရာ ပြည်သူတွေက ဆင်းသက်လာတဲ့ ပေးအပ်ထားတဲ့ အာဏာအတိုင်း အစိုးရတွေက လုပ်ဆောင်ပေးရမယ်လို့ ပြဋ္ဌာန်းထားတာဖြစ်တယ်။ ဒီအချက်က ဘာဖြစ်လို့ အရေးကြီးသလဲဆိုတာ နောက်ပိုင်းမှာ တွေ့လာရမှာဖြစ်တယ်။

ဒီ Vansangva Online စာကြည့်တိုက်မှာရှိတဲ့ အထူးသဖြင့် ဦးဇော်ထွန်းဆင်ရဲ့ ဒီမိုကရေစီ ပြောင်းပြန်ဆိုတဲ့ စာအုပ်မှာ ပြောင်းတိပြောင်းပြန်လုပ်ပြီး ဒီမိုကရေစီအညွန့်ချိုးလာတာတွေကို တွေ့ရှိကြရမှာဖြစ်တဲ့အတွက် ဒီကိစ္စဟာ အင်မတန်အရေးကြီးတဲ့အပိုင်းဖြစ်တယ်။ ဗိုလ်ချုပ်အောင် ဆန်းရဲ့ လမ်းညွှန် (၇) ချက်နဲ့လည်း ဆန့်ကျင်သွားတာတွေကို တွေ့ပါလိမ့်မယ်။ ပင်လုံစာချုပ် မှာ သဘောတူထားတဲ့ အချက်တွေကလည်း သွေဖည်သွားတာတွေကို တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။

အဲဒါကြောင့် ဒီအချက်ကို အလေးအနက်ထားပြီးတော့ မှတ်သားထားကြစေချင်ပါတယ်။ ဆက်လက်ပြီး လမ်းညွှန်ပြဋ္ဌာန်းချက် အမှတ် (၄) မှာ တိုင်းသူပြည်သားမှန်သမျှ တစ်တိုင်းလုံး၊ တစ်ပြည်လုံး လူမျိုးပေါင်းစုံ ပြည်သူတွေဟာ လူမှုရေး၊ စီးပွားရေး၊ နိုင်ငံရေး အားလုံးတို့မှာ တရားမျှတမှုရှိရမယ်၊ လွတ်လပ်တဲ့ ဒီမိုကရေစီ အခွင့်အရေးတွေကို တရားဥပဒေအောက်မှာ ဆူကြိုနိမ့်မြင့်မရှိ အားလုံးတူညီရမယ် ဆိုတာတွေကို ပြဋ္ဌာန်းထားတာဖြစ်တယ်။ အဲဒါကလည်း ဒီမိုကရေစီရဲ့ အခြေခံတရားတစ်ခုဖြစ်တဲ့ တန်းတူညီမျှမှုကို ပြဋ္ဌာန်းထားတာဖြစ်တယ်။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းရဲ့ လမ်းညွှန်ပြဋ္ဌာန်းချက် အချက် (၇) ချက်ထဲက အချက် (၅) မှာ **“ဤဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် လူနည်းစုများအဖို့ လုံလောက်သော ကာကွယ်ခြင်းများ ထည့်သွင်းပြဋ္ဌာန်းထားစေရမည်”** တဲ့။ ဒီအချက်ဟာလည်းပဲ ကျွန်တော်တို့ ဒီမိုကရေစီရဲ့ အခြေခံတရားတွေကို ပိုချတုန်းက Majority Rule and Minority Rights ဆိုတဲ့ အများစုအုပ်ချုပ်ရေးနဲ့ အနည်းစုရပိုင်ခွင့်ဆိုတဲ့အပိုင်းနဲ့ တိုက်ရိုက်သက်ဆိုင်ပါတယ်။ ထူထောင်လတ္တံ့သော ဒီမိုကရေစီ လူ့ဘောင်သစ်ဟာ ပြည်ထောင်စုပုံစံနဲ့ ပုံဖော်ကြမှာဖြစ်တဲ့အတွက် အနာဂတ်ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော်အတွင်းမှာ မှီတင်းနေထိုင်ကြတဲ့ အနည်းစုရဲ့ အကျိုးစီးပွားကို လုံလုံလောက် လောက် ကာကွယ်ပေးထားဖို့ လိုအပ်တယ်ဆိုတာ ပြဋ္ဌာန်းထားတာဖြစ်ပြီး၊ အရင်က ကျွန်တော် တို့ ပိုချခဲ့တဲ့အတိုင်းပဲ အဲဒီလို အနည်းစုရဲ့အကျိုးစီးပွားကို ကာကွယ်ပေးတဲ့ကိစ္စဟာ အနည်းစုနဲ့ အများစုအကြား ရေရှည်မှာ နိုင်ငံရေးပဋိပက္ခ ဖြစ်မလာဖို့နဲ့ အနည်းစုရော အများစုရောရဲ့ ရေရှည်အကျိုးစီးပွားနဲ့ ပြည်ထောင်စုရဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးကို ရေရှည်ထိန်းထားနိုင်ဖို့အတွက် ပြဋ္ဌာန်းတာဖြစ်တယ်။

အချက် (၆) နဲ့ အချက် (၇) ကတော့ နိုင်ငံတစ်ခုကို တစ်မင်း၊ တစ်နိုင်ငံစနစ်နဲ့ပဲ တည်ဆောက်တည်ဆောက်၊ ပြည်ထောင်စုစနစ်နဲ့ပဲ တည်ဆောက်တည်ဆောက်၊ ဘယ်နိုင်ငံမဆို လိုအပ်တဲ့တိုင်းပြည်ရဲ့ ကာကွယ်ရေးနဲ့ နိုင်ငံတကာဆက်ဆံရေးတို့နဲ့ သက်ဆိုင်တဲ့ လမ်းညွှန်ပြဋ္ဌာန်းချက်များဖြစ်ကြသည်။ အခြေခံဥပဒေရေးဆွဲရေးဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်ပြဋ္ဌာန်းချက် (၇) ချက်နဲ့ ပတ်သက်ပြီးတော့ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းကိုယ်တိုင် အကျယ်တဝင့် ရှင်းလင်းတင်ပြတဲ့ မိန့်ခွန်းကို တော့ Vansangva.com ဝက်ဆိုက်မှာ ဆက်လက်ပြီး ဖတ်ရှုနိုင်ပါတယ်။

အခြေခံဥပဒေ ရေးဆွဲရေးဆိုင်ရာ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း ပြဋ္ဌာန်းခဲ့တဲ့ လမ်းညွှန်ပြဋ္ဌာန်းချက် (၇) ချက်နဲ့ ပတ်သက်ပြီးတော့ တိုတိုနဲ့လိုရင်းကို ပြောရလို့ရှိရင် လမ်းညွှန်ချက် (၇) ချက်ဟာ ပင်လုံစာချုပ်နဲ့အညီ ပြဋ္ဌာန်းထားတာဖြစ်ပြီး ဒီလမ်းညွှန်ချက် (၇) ချက်ကို အခြေခံပြီးတော့ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းကိုယ်တိုင် ဦးစီးပြီး ၁၉၄၇ အခြေခံဥပဒေ ပထမမူကြမ်းကို ရေးဆွဲဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းရော၊ အာဇာနည်ခေါင်းဆောင်ကြီးများပါ လုပ်ကြံခံရပြီး နောက်ပိုင်းမှာ ဒီလမ်းညွှန် (၇) ချက်ရော၊ ပင်လုံစာချုပ်ကိုပါ လျစ်လျူထားပြီးတော့ ၁၉၄၇ အခြေခံဥပဒေကို တစ်ပြည်ထောင်စနစ်အဖြစ် ပြဋ္ဌာန်းခဲ့တာဖြစ်တယ်။ ဒီဝက်ဆိုက်မှာ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းကိုယ်တိုင် ဦးဆောင်ရေးဆွဲခဲ့တဲ့ အခြေခံဥပဒေ ပထမမူကြမ်းရယ်၊ အဲဒီအခြေခံဥပဒေ ရေးဆွဲရေးဆိုင်ရာ ကော်မတီစာရင်းရယ်၊ ပြီးတော့ လုပ်ကြံခံရတဲ့ အာဇာနည်ခေါင်းဆောင်ကြီးများရဲ့ စာရင်းရယ် ဖော်ပြထားပါတယ်။ အဲဒါတွေကတော့ Vansangva စာကြည့်တိုက်မှာ (၁) ကနေ (၅) ထိဖြစ်ပါတယ်။ အမှတ်စဉ်တိုင်း ပြောရမယ်ဆိုရင် စာမျက်နှာ (၁) မှာ ပြဋ္ဌာန်းထား

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
ဝင်လုံပြည်ထောင်စု**

တဲ့အတိုင်းပဲ (၁) ကတော့ သမိုင်းဝင်ပင်လုံစာချုပ်၊ (၂) ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းရဲ့ လမ်းညွှန်ပြဋ္ဌာန်းချက် (၇) ချက်၊ (၃) ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းကိုယ်တိုင် ဦးစီးဦးဆောင် ရေးဆွဲခဲ့တဲ့ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ အခြေခံဥပဒေ ပထမမူကြမ်း၊ (၄) အခြေခံဥပဒေ ရေးဆွဲရေးကော်မတီနဲ့ လုပ်ကြံခံရတဲ့ အာဇာနည်ခေါင်းဆောင်ကြီးများရဲ့ စာရင်း၊ (၅) ကတော့ ၁၉၄၇ ခု ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံ အခြေခံဥပဒေ အဲဒါတွေဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီမှာ မိမိတို့ကိုယ်တိုင် ဖတ်ရှုလေ့လာပြီးတော့ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းကိုယ်တိုင် ဦးဆောင်ရေးဆွဲခဲ့တဲ့ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ အခြေခံဥပဒေ ပထမမူကြမ်းနဲ့ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း လုပ်ကြံခံရပြီး နောက်ပိုင်းမှာ ရေးဆွဲအတည်ပြုသွားတဲ့ တစ်မင်း၊ တစ်နိုင်ငံ ဖွဲ့စည်းပုံစံမျိုးကို ဖော်ပြသွားတဲ့ ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံ အခြေခံဥပဒေ ၁၉၄၇ တို့ကို နှိုင်းယှဉ်ပြီးတော့ လေ့လာနိုင်ပါတယ်။ ကျန်တဲ့ သမိုင်းဝင် စာအုပ်စာတမ်းတွေနဲ့ ပတ်သက်ပြီးတော့ နောက်အပတ်မှာ ကျွန်တော်တို့ ဆက်လက်ဆွေးနွေးပါမယ်။

<http://vansangva.com/vansangva-library/> တွင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၏ လမ်းညွှန် (၇) ချက်ကို ဝင်ရောက်ဖတ်ရှုနိုင်ပါသည်။

၃။ ဗိုလ်ချုပ်၏ အခြေခံဥပဒေ ပထမ မူကြမ်း (၁၉၄၇)

ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း ဦးဆောင်ရေးဆွဲခဲ့တဲ့ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ အခြေခံဥပဒေ ပထမမူကြမ်း ၁၉၄၇ ခုနှစ်ကို ဆွေးနွေးပါမယ်။ အဲဒီ ပထမ မူကြမ်းကတော့ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းကိုယ်တိုင် ဦးဆောင်ရေးဆွဲခဲ့ပြီးတော့ ၁၉၄၇ ခု မေလမှာ ကျင်းပတဲ့ ဖဆပလညီလာခံရဲ့ နောက်ဆုံးနေ့မှာ တင်သွင်းခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။ ဖဆပလ ညီလာခံကလည်း အဲဒီ ပထမမူကြမ်းကို တစ်ခဲနက် ထောက်ခံအတည်ပြုခဲ့ကြတာ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီထဲမှာ အနှစ်သာရ သဘောအရ ဖော်ပြရရင် ပြည်နယ်များမှာ မိမိတို့ရဲ့ ပြည်နယ်အသီးသီးအတွက် မိမိတို့ရဲ့ ပြည်နယ်ရဲ့ သီးခြားလက္ခဏာနဲ့ ထူးခြားတဲ့အချက်တွေကို အခြေခံပြီး ပြည်ထောင်စုအခြေခံဥပဒေနဲ့ လိုက်လျောညီထွေတဲ့၊ တစ်နည်းအားဖြင့် မဆန့်ကျင်တဲ့ ပြည်နယ်အခြေခံဥပဒေအသီးသီးကို ရေးဆွဲကြဖို့ အဲဒီမှာ ပြဋ္ဌာန်းထားပါတယ်။ တစ်နည်းအားဖြင့် ဥပဒေပြုခွင့်အာဏာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီနေရာမှာ ဆွေးနွေးချင်တာက ပြည်နယ်အခြေခံဥပဒေ သီးခြားရှိခြင်းအားဖြင့် အဲဒီပြည်နယ်ရဲ့ လွတ်လပ်မှု၊ အဲဒီပြည်နယ်ရဲ့ ဒီမိုကရေစီ ရှင်သန်မှုကို အာမခံထားတာဖြစ်ပါတယ်။ ပြည်သူတွေရဲ့ လွတ်လပ်မှု၊ ပြည်သူတွေရဲ့ တန်းတူညီမျှမှု၊ ပြည်သူတွေရဲ့ အခွင့်အရေး၊ အဲဒီပြည်နယ်မှာရှိတဲ့ ပြည်သူတွေရဲ့ ဒီမိုကရေစီ အခွင့်အရေးတွေကို ကာကွယ်ထားတဲ့ဥပဒေ ရှိတယ်ဆိုတာကို ပြဋ္ဌာန်းထားတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါဟာလည်း ပင်လုံစာချုပ်ရဲ့ သဘောတူညီချက်တွေနဲ့အညီ ပြဋ္ဌာန်းလိုက်တာဖြစ်ပါတယ်။ နောက်တစ်ခုက ပြည်နယ်ဥပဒေပြုလွှတ်တော်ကနေမှ ရွေးကောက်ရမယ်လို့ ဆိုထားတယ်။ ဆိုလိုတာက အပေါ်စီးကနေ ဘုရင်လိုလို၊ အာဏာရှင်လိုလို အပေါ်ကနေအောက်ကို အမိန့်နဲ့ ခန့်အပ်လိုက်တဲ့ ပြည်နယ်ဦးစီးမှူးမျိုး မဟုတ်ဘဲနဲ့ အောက်ခြေပြည်နယ်လူထုက ရွေးကောက်ထားတဲ့ ပြည်နယ်ဥပဒေပြုလွှတ်တော်အမတ်တွေကနေတစ်ဆင့် ပြန်ရွေးထားတဲ့ ပြည်နယ်ဦးစီးမှူး (ခေါ်) ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ် ရှိရမယ်ဆိုတာကို ဖော်ပြထားတယ်။ အဲဒီမှာလည်း ဒီမိုကရေစီ ထူထောင်တဲ့အခါမှာ ပြည်သူတွေသာ အခရာဖြစ်ပါတယ်။ အာဏာဟာ ပြည်သူကနေ ဆင်းသက်ရမယ်ဆိုတာကို အဲဒီမှာ ပြဋ္ဌာန်းထားတာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါဟာလည်း ပင်လုံစာချုပ်နဲ့

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
ပင်လုံပြည်စောင်စု**

အညီ ဖြစ်တဲ့အပြင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းကိုယ်တိုင် ရေးဆွဲတဲ့ အခြေခံဥပဒေရေးဆွဲရေးဆိုင်ရာ ပြဋ္ဌာန်းချက် (၇) ချက်နဲ့အညီဖြစ်တယ်။ နောက်တစ်ခုကတော့ ပြည်နယ်ဥပဒေပြုလွှတ်တော်မှာ ပြည်နယ်ရဲ့ အခြေခံဥပဒေကိစ္စ၊ ဘဏ္ဍာရေး၊ စီးပွားရေး၊ လုံခြုံရေး၊ ဆက်သွယ်ရေး၊ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေးနဲ့ ဒေသန္တရအုပ်ချုပ်ရေး အစရှိတာတွေနဲ့ ပတ်သက်ပြီးတော့ ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းပိုင်ခွင့်တွေ ပါရှိပါတယ်။ အဲဒီမှာလည်း ပြည်နယ်ရဲ့အရေးကိစ္စအဝဝ၊ ပြည်နယ်ရဲ့ တိုးတက်ရာ တိုးတက်ကြောင်း၊ ပြည်နယ်ရဲ့ အခွင့်အရေးတွေအားလုံးကို ထပ်ဆင့်ပြီးတော့ အာမခံထားနိုင်ဖို့ ပြည်နယ်မှာ အခွင့်အာဏာတွေပေးထားတာဖြစ်တယ်။ ဒါဟာလည်း ပင်လုံစာချုပ်ရဲ့ ကတိကဝတ်တွေနဲ့ အညီဖြစ်ပါတယ်။ သို့သော်လည်း ဒီပထမမူကြမ်းမှာ အားနည်းချက် လုံးဝမရှိဘူးလို့ မဆိုလိုပါဘူး။ သူ့မှာ အားနည်းချက်ကလေးတွေရှိတယ်။ ပထမမူကြမ်းဖြစ်တဲ့အလျောက် နောက် ဒီပထမမူကြမ်းကို တိုင်းပြုပြည်ပြုလွှတ်တော်မှာ တင်ပြဆွေးနွေးပြီး အတည်ပြုခဲ့တာဖြစ်တယ်။ နောက် ဒုတိယအကြိမ် တိုင်းပြုပြည်ပြုလွှတ်တော်မှာ တင်ပြဆွေးနွေးပြီး အတည်ပြုခဲ့တာဖြစ်တယ်။ နောက် ဒုတိယအကြိမ် တိုင်းပြုပြည်ပြုလွှတ်တော်မှာ ဒီအားနည်းချက်တွေကိုလည်း ပြန်လည်ဆွေးနွေးနိုင်သေးတယ်၊ ပြန်လည်ပြုပြင်နိုင်သေးတယ်၊ ပိုပြီးတော့ အားကောင်းလာအောင် လုပ်နိုင်သေးတယ်။ အဲဒီအခွင့်အရေးတွေ ဆုံးရှုံးခဲ့ရတယ်။ အာဇာနည်ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများ လုပ်ကြံခံရတဲ့ အတွက် နောက်ပိုင်းမှာ ဦးချန်ထွန်း ရေးဆွဲခဲ့တဲ့ အတည်ပြုဖြစ်သွားတဲ့ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ အခြေခံဥပဒေ (၁၉၄၇) ခုနှစ်နဲ့ ဒီပထမမူကြမ်းကို နှိုင်းယှဉ်ပြီးတော့ လေ့လာနိုင်တယ်။

အချုပ်အားဖြင့် ပြောမယ်ဆိုရင်တော့ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းကိုယ်တိုင် ဦးဆောင်ပြီး ရေးဆွဲခဲ့တဲ့ အဲဒီအခြေခံဥပဒေ ပထမမူကြမ်းကို ပင်လုံစာချုပ်နဲ့အညီ သူကိုယ်တိုင်ပြဋ္ဌာန်းခဲ့တဲ့ လမ်းညွှန်ပြဋ္ဌာန်းချက် (၇) ချက်နဲ့အညီ ရေးဆွဲထားတာဖြစ်ပြီး အဲဒါတွေဟာ ဘာလဲဆိုတော့ ဒီမိုကရေစီရဲ့ အခြေခံသဘောတရားတွေကို ပြဋ္ဌာန်းထားတာဖြစ်တယ်။ ထူထောင်တော့မယ့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံခေါ် ဒီမိုကရေစီလူ့ဘောင်သစ်ကို ပီပီပြင်ပြင် ပုံဖော်ထားတာဖြစ်တယ်။ ရှေးဟောင်း ဘုရင်စနစ်ကို ပုန်ကန်ခြားနားခဲ့ကြတုန်းက ဘုရင်ကြီးပြုတ်ကျသွားရင် အောင်နိုင်သူက သူကိုယ်တိုင် ဘုရင်ကြီးပြန်လုပ်ပြီး အရင်က အာဏာရှင် ဘုရင်စနစ်ကို ပြန်လည်အသုံးပြုပြီး အုပ်ချုပ်ခဲ့တာတွေ **ဒီမိုကရေစီဆိုတဲ့ တော်လှန်သော အတွေးအခေါ်မရှိတဲ့အတွက် စနစ်တစ်ခုလုံးကို တော်လှန်ပြောင်းလဲပစ်တာမျိုး မရှိခဲ့ကြပါဘူး** ဆိုတာကို Vansangva Online ဒီမိုကရေစီစတင်ပို့ချစဉ်က တင်ပြဆွေးနွေးခဲ့တာတွေကို မှတ်မိကြမှာပါ။ အင်္ဂလိပ်ဘုရင်ခံကနေတစ်ဆင့် အပေါ်စီးကနေ အုပ်ချုပ်ခဲ့တဲ့ ကိုလိုနီ ကျွန်ုပ်သပေါက် ဘဝကနေ လွတ်မြောက်လာခဲ့ကြပြီး လူမျိုးပေါင်းစုံ ပြည်သူတွေဟာ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံခေါ် ဒီမိုကရေစီလူ့ဘောင်ကို တည်ဆောက်ရာမှာ အရင်က ကိုလိုနီ အငွေ့အသက်တွေ ဘာတစ်ခုမှမကျန်ရှိဘဲ လုံးဝတော်လှန်ပြောင်းလဲတဲ့ စနစ်တစ်ခုကို တည်ဆောက်ဖို့အတွက် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းက သူ့ရဲ့လမ်းညွှန် (၇) ချက်မှာ အတိအလင်းပြဋ္ဌာန်းခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီလမ်းညွှန်ပြဋ္ဌာန်းချက် (၇) ချက်ထဲက ပြဋ္ဌာန်းချက် နံပါတ် (၃) မှာ **အချုပ်အခြာအာဏာပိုင် လွတ်လပ်သော သမ္မတနိုင်ငံတော်နှင့် တကွ အပါအဝင်ဖြစ်သည့် ပြည်နယ်များနှင့် အစိုးရအဖွဲ့အစည်းအားလုံးတို့၏ အခွင့်အာဏာ ဟူသမျှတို့သည် တိုင်းသူပြည်သားတို့ထံမှ ဆင်းသက်စေရမည်လို့ ပြဋ္ဌာန်းထားပါတယ်။** ပြည်နယ်အပါအဝင် အစိုးရအဖွဲ့အစည်းအားလုံးရဲ့ အာဏာဟာ ပြည်သူတွေကနေပဲ ဆင်းသက်

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
ဝင်လုံပြည်ထောင်စု**

ရမယ်လို့ ပြဋ္ဌာန်းထားတဲ့အတိုင်း အရင် ကိုလိုနီခေတ်ကလို ဘုရင်ခံကနေ အပေါ်စီးမှ ခန့်အပ်
တဲ့ နိုင်ငံရေးအာဏာမျိုးနဲ့ လုံးဝလမ်းခွဲဖို့ ပြဋ္ဌာန်းထားတာဖြစ်သလို၊ တိုင်းပြည်ရဲ့ နိုင်ငံရေး
ကံကြမ္မာကို ပြည်သူတွေရဲ့လက်ထဲမှာ ပုံအပ်ထားတာဖြစ်ပြီး သူကိုယ်တိုင် ဦးဆောင်ပြီး ရေးဆွဲခဲ့
တဲ့ အခြေခံဥပဒေ ပထမမူကြမ်းဟာလည်း ပြည်သူကို ကျေနပ်ပြီး ရေးဆွဲခဲ့တာ မဟုတ်ပါဘူး။
ဒီနေ့ (၂၁) ရာစုမှာမှ ပေါ်လာတဲ့ တပ်မတော်သား ၂၅% မပါမနေရဆိုတဲ့ ၂၀၀၈ အခြေခံ
ဥပဒေနဲ့ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းရဲ့ ပြည်သူတွေအပေါ် ၁၀၀% ပုံအပ်ထားတဲ့ အခြေခံဥပဒေ
(ပထမမူကြမ်း) တို့ရဲ့ ကွာဟမှုဟာ ဆီနဲ့ရေ ပမာလို၊ မိုးနဲ့မြေလို ကွာခြားနေတာကို ရှင်းရှင်း
လင်းလင်းတွေ့နိုင်ပါတယ်။ ငြိမ်းချမ်းသာယာတဲ့ ဒီမိုကရေစီလူ့ဘောင်ကို တည်ဆောက်ဖို့ အမြော်
အမြင်ရှိရှိနဲ့ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းကိုယ်တိုင် ဦးဆောင်ပြီး ရေးဆွဲခဲ့တဲ့ အခြေခံဥပဒေ ပထမ
မူကြမ်းကို အများတကာ လေ့လာနိုင်ဖို့အတွက် အခု vansangva စာကြည့်တိုက်မှာ တင်ထား
တာဖြစ်ပါတယ်။

<http://vansangva.com/vansangva-library/> တွင် ဗိုလ်ချုပ်၏ အခြေခံဥပဒေ
ပထမမူကြမ်း (၁၉၄၇) ကို ဝင်ရောက်ဖတ်ရှုနိုင်ပါသည်။

**၄။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း ရေးဆွဲခဲ့သော အခြေခံဥပဒေ (၁၉၄၇) ပထမမူကြမ်းအား
ပြင်ဆင်ခြင်းနှင့် အခြေခံဥပဒေရေးဆွဲရေးကော်မတီနှင့် လုပ်ကြံခြင်းခံရသည့် အာဇာနည်
ခေါင်းဆောင်ကြီးများစာရင်း**

အခြေခံဥပဒေရေးဆွဲရေးကော်မတီနှင့် လုပ်ကြံခြင်းခံရသည့် အာဇာနည်ခေါင်းဆောင်ကြီး
များစာရင်းကို ဒီ Vansangva Online စာကြည့်တိုက်မှာ သမိုင်းမှတ်တမ်းတစ်ခုအနေနဲ့ တင်ထား
ပါတယ်။ (၁၉၄၇) ခု ဇူလိုင်လ (၁၉) ရက်နေ့မှာ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့် အာဇာနည်ခေါင်း
ဆောင်ကြီးများကို ဦးစောနှင့် အပေါင်းအပါတို့က လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီနောက်ပိုင်း
ကျင်းပခဲ့တဲ့ တိုင်းပြုပြည်ပြုလွှတ်တော်မှာ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းရဲ့ နေရာမှာ ဦးနုက အစားထိုး
ပြီး လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌနေရာကို ယူခဲ့ပါတယ်။ ဦးနု ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်လာတဲ့အချိန်မှာ အခြေခံဥပဒေ
ရေးဆွဲရေးနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ဝတ်လုံတော်ရ ဦးချန်ထွန်းကို ပုံအပ်တာဝန်ပေးအပ်ခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။
ဦးချန်ထွန်းဟာ အခြေခံဥပဒေရေးဆွဲရေးကော်မတီမှာ ဥပဒေပညာရှင်တစ်ဦး ဖြစ်တဲ့အလျောက်
အတိုင်ပင်ခံ အကြံပေးအဖြစ်ပါရှိခဲ့တာ ဖြစ်တယ်။ ကနဦးအစမှာတော့ အခြေခံဥပဒေရေးဆွဲရေး
နဲ့ ပတ်သက်ပြီး ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းလို အမြော်အမြင်ကြီးမားတဲ့ မျိုးချစ်နိုင်ငံရေး ခေါင်းဆောင်
တစ်ဦးက ဦးဆောင်မှုပေးခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း ကျဆုံးသွားပြီး နောက်ပိုင်း
မှာ ဥပဒေပညာရှင် ဦးချန်ထွန်းကို အခြေခံဥပဒေ ရေးဆွဲရေးကိစ္စကို တာဝန်ပုံအပ်ပေးခဲ့တာ
ကြောင့် နိုင်ငံတွင်းရှိ ပြည်သူတို့ရဲ့ အနာဂတ်ကံကြမ္မာဟာ တစ်မျိုးတစ်ဖုံ ပြောင်းလဲခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီနေရာမှာ နိုင်ငံကိုတည်ဆောက်တဲ့နေရာမှာ ကနဦးတည်ဆောက်တဲ့ နိုင်ငံ့ခေါင်းဆောင်ကြီး
များ၊ ဗိသုကာကြီးများဟာ တစ်ဆက်တည်းမဟုတ်ဘဲနဲ့ နှစ်ပိုင်းရှိတယ်ဆိုတာကို ကျွန်တော်တို့
အထူးပြု ပြောကြားချင်ပါတယ်။ ဦးချန်ထွန်းဆိုတာ နောက်ပိုင်းမှာ အခြေခံဥပဒေရဲ့ ဗိသုကာ
အဖြစ် ကင်ပွန်းတပ်ခံခဲ့ရတယ်။ အမှန်တကယ်မှာတော့ အခြေခံဥပဒေရဲ့ ဗိသုကာကြီးဟာ
ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းသာ ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းသာ အစ၊ အလယ်၊ အဆုံး ဒီအခြေခံ

ဥပဒေ အတည်ပြုတဲ့အထိ ဆက်လက်ဦးဆောင်နိုင်ခဲ့လို့ရှိရင် သူသည်သာလျှင် အခြေခံ ဥပဒေရဲ့ ဗိသုကာဖြစ်ခဲ့မယ်၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော် ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံတော်သစ်ရဲ့ ဗိသုကာ ကြီးတစ်ဦး ဖြစ်ခဲ့မှာသေချာပါတယ်။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းကျဆုံးပြီး သူ့နေရာမှာ တိုင်းပြုပြည်ပြု လွှတ်တော်ရဲ့ ဥက္ကဋ္ဌနေရာကို အစားထိုးဝင်ယူခဲ့တဲ့ ဦးနုကိုယ်တိုင်ကလည်း ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းလို တိုင်းပြည်ရဲ့ အရှည်သဖြင့်သော အနာဂတ်ကို ပုံဖော်တဲ့ အခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာ ကိစ္စတွေကို စိတ်ပါဝင်စားပြီး သေသေချာချာ လေ့လာခဲ့တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး မဟုတ်ခဲ့ပါဘူး။ ဒါကိုလည်း ဦးနုကိုယ်တိုင် ရေးသား ခဲ့တဲ့ တာတေစနေသား စာအုပ်ထဲမှာ ဖော်ပြဝန်ခံထားခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း ကိုယ်တိုင် အသက်ထင်ရှားရှိနေတဲ့ အချိန်အခါမှာ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနဲ့ ဦးချန်ထွန်းတို့ဟာ အခြေခံဥပဒေရေးဆွဲရေး ကော်မတီမှာပါဝင်ခဲ့တဲ့ သဘောထားကွဲလွဲချက်တွေ ရှိခဲ့တယ်ဆိုတာကို အဲဒီကာလ အခြေခံဥပဒေရေးဆွဲရေး ကော်မတီမှာ ပါဝင်ခဲ့တဲ့ တိုင်းရင်းသားခေါင်းဆောင်များရဲ့ မှတ်တမ်းအရ သိရှိခဲ့ရပါတယ်။ အဲဒီတော့ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း ကျဆုံးသွားတဲ့အခါမှာ အစားထိုး ဝင်ရောက်လာတဲ့ ဦးနုကလည်း အခြေခံဥပဒေနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ ကိစ္စတွေကို စိတ်မဝင်စားခဲ့၊ နားမလည်ခဲ့တာတွေကြောင့်လည်း ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက် အယူအဆတွေရှိတဲ့ ဥပဒေပညာရှင် ဝတ်လုံတော်ရ ဦးချန်ထွန်းကို အားလုံးပုံအပ်ထားခဲ့တာဖြစ်ပြီး လူမျိုးပေါင်းစုံ ပြည်သူတွေရဲ့ ကံကြမ္မာအလှည့်အပြောင်းဟာလည်း အဲဒီမှာ စတင်ခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။

အခြေခံဥပဒေရေးဆွဲရေးကော်မတီနှင့် လုပ်ကြံခြင်းခံရသည့် အာဇာနည်ခေါင်းဆောင် ကြီးများစာရင်းကို <http://vansangva.com/vansangva-library>တွင် ဝင်ရောက်ဖတ်ရှု နိုင်ပါသည်။

၅။ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ အခြေခံဥပဒေ (၁၉၄၇)

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ အခြေခံဥပဒေ (၁၉၄၇) ခုကို အများတကာ လေ့လာနိုင်ဖို့ အတွက် Vansangva စာကြည့်တိုက်မှာ တင်ထားပါတယ်။ အခြေခံဥပဒေတစ်ရပ်ကို လေ့လာရာ မှာ ဥပဒေဆိုင်ရာ အသုံးအနှုန်းတွေနဲ့ အကျွမ်းတဝင် မရှိကြတဲ့ သာမန်ပြည်သူတွေအနေနဲ့ ဖတ်ရှုရုံနဲ့ ချက်ချင်းလက်ငင်း အဆိုးအကောင်း၊ အတိမ်အနက်ကို ဝေဖန်ပိုင်းခြားနိုင်ဖို့ဆိုတာ သိပ်မလွယ်ကူလှပါဘူး။ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ အခြေခံဥပဒေ (၁၉၄၇) ခုကို လေ့လာဖတ်ရှု မယ်ဆိုရင် ဒီမိုကရေစီ လူ့ဘောင်သစ်တစ်ရပ်ကို ပုံဖော်ထားလေသယောင် သာမန်အားဖြင့် မြင်တွေ့ရမှာဖြစ်သော်လည်းပဲ ဒီမိုကရေစီရဲ့ အခြေခံတရားတွေနဲ့ ဖြောင့်ဖြောင့်ကြီး ဆန့်ကျင်နေတာ ကို တွေ့ရမှာဖြစ်တယ်။ လူမျိုးပေါင်းစုံ ပြည်သူတွေရဲ့ ဒီမိုကရေစီ အခွင့်အရေးတွေ လွတ်လပ် ခွင့်တွေ တန်းတူညီမျှမှုတွေကို အာမခံမထားဘဲ အဲဒီအခြေခံတရားတွေ လုံးဝညသံ့ ဆိတ်သုဉ်းစေ မယ့် အခြေခံဥပဒေတွေနဲ့ ပြည့်နေပါတယ်။ ဒီမိုကရေစီ လူ့ဘောင်သစ်တစ်ရပ်ကို ပြည်ထောင်စု ပုံစံအားဖြင့် ပုံဖော်မထားဘဲ တစ်မင်း၊ တစ်နိုင်ငံ၊ တစ်ပြည်ထောင်စနစ်မျိုးဖြစ်သွားအောင် ပုံဖော် ထားခဲ့ပါတယ်။

ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနဲ့အတူ အာဇာနည်ခေါင်းဆောင်ကြီးများ ကျဆုံးသွားပြီးတဲ့နောက် ပိုင်းမှာ ဦးချန်ထွန်း ပြန်လည်ပြင်ဆင်ရေးဆွဲခဲ့တဲ့ (၁၉၄၇) ခုနှစ် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ အခြေခံ

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
ပင်လုံပြည်ထောင်စု**

ဥပဒေမှာ ပင်လုံစာချုပ်ရဲ့ အနှစ်သာရတွေကိုရော ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းရဲ့ အခြေခံဥပဒေ ရေးဆွဲရေးဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်ပြဋ္ဌာန်းချက် (၇) ချက်ထဲမှာ ပါရှိတဲ့ အချက်အလက်တွေကိုရော၊ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းကိုယ်တိုင် ဦးဆောင်ရေးဆွဲခဲ့တဲ့ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ အခြေခံဥပဒေ ပထမမူကြမ်းမှာပါရှိတဲ့ အရေးကြီးတဲ့ အချက်အလက်တွေရော အားလုံးကို ပယ်ဖျက်ထားပါတယ်။

တိုင်းပြည်တစ်ခုရဲ့ အခြေခံဥပဒေကို ရေးဆွဲရာမှာ နိုင်ငံခေါင်းဆောင်တွေ၊ အခြေခံဥပဒေရေးဆွဲဖို့အတွက် ပြည်သူတွေ ရွေးကောက်တင်မြှောက်ထားတဲ့ တိုင်းပြုပြည်ပြုလွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်တွေ၊ အချေအတင် ဆွေးနွေးငြင်းခုံပြီးမှ ရေးဆွဲကြရတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ပြည်သူလူထုဆီကိုလည်း မူကြမ်းတွေ အဆင့်ဆင့် ချပြပြီး ဆန္ဒခံယူကြရပါတယ်။ အခြေခံဥပဒေတစ်ခု ရေးဆွဲရာမှာ ဥပဒေပညာရှင်တွေရဲ့ ကဏ္ဍကတော့ အမှန်တကယ်အားဖြင့်ဆိုရင် နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်တွေ၊ ပြည်သူ့ကိုယ်စားလှယ်တွေနဲ့ ပြည်သူတို့ ပါဝင်ရေးဆွဲခဲ့ကြတဲ့ အခြေခံဥပဒေမူကြမ်းကို ဥပဒေရှုထောင့်ကနေ သုံးသပ်ပြီး ဥပဒေလမ်းကြောင်းအရ တည့်မတ်ပေးဖို့ပဲဖြစ်ပါတယ်။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း အပါအဝင် လူမျိုးပေါင်းစုံ ခေါင်းဆောင်များရဲ့ ပင်လုံသဘောတူညီချက်များကိုလည်းကောင်း၊ အဲဒီသဘောတူညီချက် နောက်ဆက်တွဲ စာရွက်စာတမ်းများကိုလည်းကောင်း၊ လျစ်လျူရှုပြီး ဦးချန်ထွန်းကိုယ်တိုင် ပြန်လည်ပြင်ဆင်ရေးဆွဲခဲ့တဲ့ (၁၉၄၇) ခုနှစ် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ အခြေခံဥပဒေမှာတော့ ပြည်နယ်များရဲ့ ပြည်နယ်အခြေခံဥပဒေ ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းပိုင်ခွင့်ကို ပယ်ဖျက်ထားခဲ့ပါသည်။ ဒါ့အပြင် ပြည်နယ်ဥပဒေပြု လွှတ်တော်ကိုလည်း ပယ်ဖျက်ထားခဲ့ပြီး ပြည်နယ်ဝန်ကြီးခေါ် ပြည်နယ်ဥက္ကဋ္ဌကို ဝန်ကြီးချုပ်ကနေ တိုက်ရိုက်ခန့်အပ်ဖို့အတွက် ပြဋ္ဌာန်းလိုက်ကြပါတော့တယ်။ ဒါဟာလည်း ပင်လုံစာချုပ်ပါ အချက်အလက်တစ်ခုဖြစ်တဲ့ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံမှာ ပါဝင်ပူးပေါင်းလာကြမယ့် ပြည်နယ်များမှာ ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းပိုင်ခွင့်အာဏာ အပြည့်အဝ ရှိရမယ်ဆိုတဲ့ သဘောတူညီချက် ကတိကဝတ်တွေကို ပြောင်ပြောင်တင်းတင်း ချိုးဖောက်လိုက်တာဖြစ်ပါတယ်။ ပြည်နယ်ဥပဒေပြုလွှတ်တော် မရှိတော့တဲ့အတွက် ပြည်နယ်တွေမှာ မိမိတို့ ပြည်နယ်ရဲ့ သီးခြားအခြေအနေနဲ့ ကိုက်ညီတဲ့ ဥပဒေပြုခွင့်အာဏာတွေ မရှိတော့ပါဘူး။ ငြိမ်းချမ်းတဲ့၊ လွတ်လပ်တဲ့၊ တန်းတူတဲ့ ဒီမိုကရေစီ လူ့ဘောင်သစ်တစ်ရပ်ကို ပြည်ထောင်စုပုံစံနဲ့ ပုံဖော်တည်ဆောက်ရေး၊ လူမျိုးပေါင်းစုံ ပြည်သူတို့ရဲ့ ပင်လုံမျှော်မှန်းချက်တို့ ရေစုန်မျောခဲ့ရပါတယ်။ ပြည်သူ့ကိုကျောခိုင်းပြီး တစ်မင်း၊ တစ်နိုင်ငံ၊ တစ်ပြည်ထောင်စနစ်ကို ပြဋ္ဌာန်းလိုက်ကြပါတော့တယ်။ အဲဒီလို **ဒီမိုကရေစီကို ဆန့်ကျင်တဲ့၊ ပြည်ထောင်စုကို ဆန့်ကျင်တဲ့၊ တစ်မင်း၊ တစ်နိုင်ငံ၊ တစ်ပြည်ထောင်စနစ်ကို ပြဋ္ဌာန်းခဲ့တဲ့ (၁၉၄၇) ခုနှစ် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ အခြေခံဥပဒေရဲ့ အမှားအယွင်းတို့ကို ပြန်လည်ပြင်ဆင်တည်မတ်ပေးနိုင်ရေးအတွက် ဒီနေ့အထိ နှစ်ပေါင်း (၆၀) ကျော် ကာလအတွင်းမှာ ဗမာပြည်သူများ အပါအဝင် လူမျိုးပေါင်းစုံ ပြည်သူတွေက ချွေး၊ သွေး၊ မျက်ရည်၊ အသက်၊ အိုးအိမ်စည်းစိမ်တို့နဲ့ ပြန်လည်ရင်းနှီးပြီး ပေးဆပ်နေကြရတာ ဖြစ်ပါတယ်။**

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ အခြေခံဥပဒေ (၁၉၄၇) ကို <http://vansangva.com/vansangva-library> တွင် ဝင်ရောက်ဖတ်ရှုနိုင်ပါသည်။

၆။ ပြည်ထောင်စုအတွင်းမှ တန်းတူသော ရှမ်းပြည် (၁၉၅၇) ဦးထွန်းမြင့် (တောင်ကြီး)

ရှမ်းခေါင်းဆောင်တစ်ဦးဖြစ်တဲ့ ဦးထွန်းမြင့် (တောင်ကြီး) ရေးသားခဲ့တဲ့ ပြည်ထောင်စုအတွင်းမှ တန်းတူသော ရှမ်းပြည်ဆိုတဲ့ စာအုပ်ကို ဒီ Vansangva Online စာကြည့်တိုက်မှာ ဖတ်ရှုနိုင်ကြပါတယ်။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း ဦးဆောင်ရေးဆွဲခဲ့တဲ့ အခြေခံဥပဒေမူကြမ်းကို ဦးချန်ထွန်းက လုံးဝပယ်ဖျက်ခဲ့ပေမယ့် တိုင်းရင်းသားခေါင်းဆောင်များက မကန့်ကွက်ခဲ့ကြပါဘူး။ အဲဒီကာလ ဖဆပလ အဖွဲ့ဝင်ပါတီများဖြစ်ကြတဲ့ ဆိုရှယ်လစ်ပါတီကရော ပြည်သူ့ရဲဘော်ပါတီတို့ကပါ ကန့်ကွက်ခြင်း မရှိခဲ့ကြပါဘူး။ အမှန်ပြောရရင် တို့ဗမာအစည်းအရုံးကအစ ကွန်မြူနစ်ပါတီအဆုံး လွတ်လပ်ရေးမရမီ ကာလကရော လွတ်လပ်ရေးရပြီးတဲ့နောက်ပိုင်းကာလရော ဗမာပြည်နဲ့အတူ ပူးပေါင်းပါဝင်ပြီး ပြည်ထောင်စုကို ထူထောင်လာကြမယ့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစု အရေးတွေနဲ့ပတ်သက်ပြီး ပြည်ထောင်စုကို ဘယ်ပုံဘယ်နည်း ထူထောင်ကြမယ်၊ ဘယ်ပုံဘယ်နည်းနဲ့ တန်းတူညီမျှမှုကို တည်ဆောက်ကြမယ်ဆိုတဲ့ မူဝါဒတွေ၊ ကြေညာချက်တွေ၊ စာတမ်းတွေကို ဖတ်ရှုလေ့လာခဲ့ကြရပါတယ်။ အဲဒီစာတမ်းတွေ၊ မူဝါဒတွေကို ဖတ်ရှုခြင်းအားဖြင့် ဒီအဖွဲ့အစည်းကြီးတွေရဲ့ လေးစားစရာကောင်းတဲ့ အမြော်အမြင်ကြီးမားမှုတွေကို မြင်တွေ့နိုင်ပါတယ်။ စစ်မှန်တဲ့ ပြည်ထောင်စုကို ထူထောင်ဖို့ဆန္ဒ အစစ်အမှန်တွေကို ဖော်ပြထားကြတာကို တွေ့ရှိကြရပါတယ်။ သို့သော်လည်း ဦးချန်ထွန်းက ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းရဲ့ အခြေခံဥပဒေ ပထမမူကြမ်းကို လုံးဝပယ်ဖျက်ပြီးတော့ ပြင်ဆင်လိုက်တဲ့အခါမှာ အဲဒီ ဗမာအဖွဲ့အစည်းတွေ၊ ပါတီတွေထဲက တစ်ဦးတစ်ယောက်ကမှ ထပြေးတော့ ကန့်ကွက်တဲ့အထောက်အထားတွေ မတွေ့ရှိရသေးပါဘူး။ တိုင်းရင်းသားခေါင်းဆောင်များက ဘာကြောင့် မကန့်ကွက်ခဲ့ကြသလဲ ဆိုတာတွေကိုတော့ ဒီစာအုပ်မှာ ဖတ်ရှုကြရမှာဖြစ်ပါတယ်။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းကို ယုံကြည်လေးစားကြတာနဲ့အမျှ ဖဆပလကိုပါ ယုံကြည်အားကိုးခဲ့ကြတာကတစ်ကြောင်း၊ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့်တကွ မိမိတို့ရဲ့ ခေါင်းဆောင်ကြီးများ ကျဆုံးပြီး မျက်ရည်နဲ့မျက်ခွက်ဖြစ်နေရတဲ့အချိန်၊ လွတ်လပ်ရေးကို အလျင်အမြန်ရလိုကြတဲ့အလျောက် ဥပဒေပုဒ်မများကို အကြီးအကျယ် အငြင်းမပွားလိုကြတာကတစ်ကြောင်း၊ ဥပဒေပညာ မကျွမ်းကျင်ကြသည့်အလျောက် ဦးချန်ထွန်းက ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း ဦးဆောင်ရေးဆွဲခဲ့တဲ့ အခြေခံဥပဒေ ပထမမူကြမ်းဟာ လွတ်လပ်စ ပြည်ထောင်စုမှာ ဝန်ထမ်းအလုံအလောက် မရှိတဲ့အတွက် ငွေကုန်ကြေးကျများနိုင်ကြောင်း ရှင်းပြခဲ့တာကို ယုံကြည်မိကြတာကတစ်ကြောင်း၊ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းပြောခဲ့တဲ့ "The Spirit of the Agreement" ကို ယုံကြည်တဲ့အလျောက် ပင်လုံစိတ်ဓာတ် အခြေခံနဲ့သာ ဆက်လက်စခန်းသွားကြမယ်၊ ဗမာခေါင်းဆောင်များအနေနဲ့ ဥပဒေစကားလုံးများနဲ့ လက်ပေါက်ကပ်နေကြမှာ မဟုတ်ဘူးလို့ ယုံကြည်ကြတာကတစ်ကြောင်း၊ ဒီစာအုပ်နဲ့ အခြားတိုင်းရင်းသားခေါင်းဆောင်တို့ရဲ့ မှတ်တမ်းများမှာ လေ့လာဖတ်ရှုခဲ့ရပါတယ်။ နောက်ထပ်အရေးကြီးတဲ့ အချက်တစ်ချက်ကတော့ အဲဒီ ဒုတိယ တိုင်းပြုပြည်ပြု လွှတ်တော်ညီလာခံမှာ ကျဆုံးသွားပြီဖြစ်တဲ့ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းရဲ့နေရာကို လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် အစားထိုးနေရာဝင်ယူခဲ့တဲ့ ဦးနုကလည်း ဦးချန်ထွန်း ပြင်ဆင်ရေးသားလိုက်တဲ့ (၁၉၄၇) ခုနှစ် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ အခြေခံဥပဒေကို တိုင်းပြုပြည်ပြုလွှတ်တော်မှာ အခြေခံဥပဒေရေးဆွဲရာမှာ လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်နဲ့အညီ အချေအတင် ဆွေးနွေးဖို့ Debate လုပ်ကြဖို့ ဖိတ်ခေါ်တာမျိုး မလုပ်ခဲ့ဘဲ ဒီအခြေခံဥပဒေကို လက်ခံအတည်ပြုကြဖို့သာ တိုက်ရိုက်အဆိုတင်သွင်းခဲ့ကြောင်း သိရှိခဲ့ရပါ

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
ပင်လုံပြည်ထောင်စု**

တယ်။ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် တစ်တိုင်းပြည်လုံးကို သွေးချောင်းစီးစေခဲ့ပြီး နောက်ဆုံးမှာ ဗမာအပါအဝင် လူမျိုးပေါင်းစုံ ပြည်သူတို့ စစ်ကျွန်ဘဝဆီသို့ အရောက်တွန်းပို့ပေးတော့မယ့် အခြေခံဥပဒေဆိုတာ ကြီးကို အချေအတင် ဆွေးနွေးခြင်းမရှိ၊ ကန့်ကွက်သူမရှိ၊ အမေးအဖြေ အနည်းအကျဉ်းသာ လုပ်ခဲ့ကြပြီး အလွယ်တကူပဲ အတည်ပြုလိုက်ကြတာဖြစ်ကြောင်း၊ အရှိကို အရှိအတိုင်း နားလည် သဘောပေါက်ပြီး မှတ်တမ်းတင်ကြရမှာသာ ဖြစ်ပါတယ်။

လူမျိုးပေါင်းစုံ ပြည်သူတို့ လွတ်လပ်ရေးကို အတူတကွ ရယူကြပြီးတဲ့ နောက်ပိုင်းမှာမှ အခြေခံဥပဒေအရ နိုင်ငံကို အုပ်ချုပ်လာခဲ့တဲ့အခါမှာ လွတ်လပ်ရေး၊ တန်းတူရေး၊ မျှော်မှန်းချက် တွေဟာ ရေစုန်မော့ခဲ့ရပြီဖြစ်ကြောင်း၊ လွတ်လပ်ရေးရဲ့ အသီးအပွင့်တွေကို တန်းတူညီတူ မခံစားကြရဘဲ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများအနေနဲ့ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းကိုယ်တိုင် သူ့ရဲ့ လမ်းညွှန် ချက် (၇) ချက်နဲ့ ပတ်သက်ပြီး ရှင်းလင်းပြောကြားရာမှာ ထည့်သွင်းဖော်ပြခဲ့တဲ့ မနှစ်လိုဖွယ်ရာ (Vasal State) ခေါ် လက်ဝေခံတပည့် ဘဝကိုသာ ရောက်ရှိခဲ့ရတာကို သိရှိခဲ့ကြရပါတယ်။ စားကြည့်မှ ခါးမှန်းသိ ဆိုသလို လွတ်လပ်ရေးရပြီး ၁၀ နှစ်တာကာလ ရှမ်းပြည်နယ်ရဲ့ ခါးသီး တဲ့ နိုင်ငံရေးအတွေ့အကြုံတွေကို ဒီစာအုပ်မှာ ဖတ်ရှုလေ့လာကြရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ အဆိုပါဆုံး ကတော့ အခြေခံဥပဒေ ဗိသုကာကြီး ဦးချန်ထွန်းက နောက် ၁၀ နှစ်လောက်အကြာမှာ "The Union of Burma" Oxford University Press (1957) စာအုပ်ကို ရေးသူ Hugh Tinker ကို "ကျွန်တော်တို့ရဲ့ အခြေခံဥပဒေဟာ ပုံစံအားဖြင့် ပြည်ထောင်စုဖြစ်သော်လည်း အနှစ် သာရအားဖြင့် တစ်ပြည်ထောင်စနစ် ဖြစ်ပါတယ်" လို့ ဖွင့်ဟဝန်ခံလိုက်တာပါပဲ။ အဲဒီအချိန် ကျတော့မှ ဦးချန်ထွန်းဟာ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းရဲ့ အခြေခံဥပဒေ ပထမမူကြမ်းကို ပြင်ဆင်ရာမှာ တစ်ပြည်ထောင်စနစ်ဖြစ်သွားအောင် အစီအစဉ်ရှိရှိ ပြင်ဆင်ခဲ့တဲ့အကြောင်း၊ ကျောချမှ ဓားပြမှန်း သိဆိုသလို နားလည်သဘောပေါက်ခဲ့ကြတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ပင်လုံကတိကဝတ်တို့ကို ချိုးဖောက် လိုက်တာဖြစ်ကြောင်း အဲဒီအခါကျမှ သိရှိခဲ့ကြရပြီး ကျဆုံးလေပြီးသော နိုင်ငံခေါင်းဆောင်ကြီးများရဲ့ သွေးတွေမှ မခြောက်သေးခင်မှာ သူတို့ရဲ့ အရှည်သဖြင့် ငြိမ်းချမ်းသော ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံ တော်ကြီးကို ဂုဏ်သိက္ခာရှိရှိ တည်ဆောက်ကြဖို့ မျှော်မှန်းချက်များကို နင်းချေဖျက်ဆီး သစ္စာ ဖောက်ခဲ့တဲ့ သမိုင်းအစဉ်အလာ၊ တိုင်းသိပြည်သိ ကမ္ဘာသိ သဘောတူခဲ့ကြတဲ့ ကတိကဝတ် တွေကို ချိုးဖောက်ခဲ့ကြတဲ့ အစဉ်အလာဟာ ကျွန်တော်တို့ ပြည်ထောင်စုသမိုင်းအစ တာအထွက် မှာတင် စတင်ပြီး အမြစ်တွယ်လာခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။ **တစ်နည်းအားဖြင့် ပင်လုံကိုအခြေခံပြီး ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းကိုယ်တိုင်က သေနတ်တစ်ချက်မဖောက်၊ သွေးမြေတစ်စက်မကျစေဘဲ ငြိမ်းငြိမ်းချမ်းချမ်းနဲ့ တည်ဆောက်ခဲ့တဲ့ ပြည်ထောင်စုကြီးကနေ ဦးချန်ထွန်း၊ ဦးနု အစရှိတဲ့ အပေါင်းပါတို့က ကနဦး စတင်ခွဲထွက်လိုက်ကြတာသာ ဖြစ်ပါတယ်။**

၁၉၉၀ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲရလဒ်များအတိုင်း တိုင်းပြည်အာဏာကို ပြည်သူထံသို့ လွှဲ အပ်ပေးပါမည်ဆိုတဲ့ တိုင်းသိ၊ ပြည်သိ၊ ကမ္ဘာသိ ကြေညာခဲ့တဲ့ ကတိကဝတ်တွေကို စစ်အာဏာ ရှင်တွေက ပြောင်ပြောင်တင်းတင်း ချိုးဖောက်ခဲ့တဲ့အထိ **ဒီနေ့အထိ ကတိမတည်တဲ့ အစဉ် အလာဆိုးကြီး** ဟာ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံမှာ အမြစ်တွယ်နေခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။

ရှမ်းပြည်နယ်ဟာ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ အခြေခံဥပဒေ ၁၉၄၇ အရ လွတ်လပ်ရေး ရပြီး (၁၀) နှစ်ပြည့်ရင် ပြည်ထောင်စုကနေ ခွဲထွက်လိုပါက ခွဲထွက်ပိုင်ခွင့်ရှိတဲ့ ပြည်နယ်တစ်ခု

ဖြစ်ပါတယ်။ ၁၉၅၇ ခုနှစ်မှာ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံကို ထူထောင်ပြီး (၁၀) နှစ်တင်းတင်း ပြည့်ခဲ့ပါတယ်။ ရှမ်းအမျိုးသားခေါင်းဆောင် ဦးထွန်းမြင့် (တောင်ကြီး) က သူ့ရဲ့ “ပြည်ထောင်စုအတွင်းမှ တန်းတူသောရှမ်းပြည်” စာတမ်းကို ကုန်လွန်ခဲ့တဲ့ (၁၀) နှစ်တာကာလအတွင်း ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံမှာ ပါဝင်ပူးပေါင်းခဲ့တဲ့ ရှမ်းပြည်နယ်ရဲ့ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး အခြေအနေများကို စစ်တမ်းထုတ်ပြီး ပြည်သူတွေကို တင်ပြခဲ့ပါတယ်။ တစ်ဆက်တည်းမှာပဲ ၁၉၆၁ ခုနှစ် ဇွန်လ (၈-၁၆) ရက်နေ့အထိ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုတို့ဟာ ရှမ်းပြည်နယ် တောင်ကြီးမြို့မှာ ညီလာခံခေါ်ယူကျင်းပခဲ့ကြပြီး ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ အခြေခံဥပဒေကို ပင်လုံစာချုပ်နဲ့အညီ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုအသွင်ကို ပြင်ဆင်ရေးဆွဲဖို့အတွက် ဆွေးနွေးခဲ့ကြပါတယ်။ ဦးထွန်းမြင့် (တောင်ကြီး) က ၁၉၄၇ ခုနှစ်က လုပ်ခဲ့ရမယ့် အလုပ်တွေကို အခုမှ ပြန်လည်စတင်လုပ်ကိုင်နေကြရတာဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြခဲ့ပါတယ်။ ပြည်ထောင်စုပါလီမန်လွှတ်တော်မှာ အခြေခံဥပဒေကို ပြန်လည်ပြင်ဆင်ဖို့ ဆွေးနွေးနေစဉ်မှာပဲ ၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ မတ်လ (၂) ရက်နေ့မှာ ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းက စစ်တပ်အားကိုးနဲ့ တိုင်းပြည်ရဲ့အာဏာကို သိမ်းယူပြီး တိုင်းရင်းသားလူမျိုးတို့ရဲ့ “ဖက်ဒရယ်ခွဲထွက်ရေးမူ” ကို တင်သွင်းမှုကြောင့် တိုင်းပြည်ချောက်ထဲကျဖို့ လက်နှစ်လုံးအလိုမှာ တိုင်းပြည်ရဲ့အာဏာကို သိမ်းယူပြီး ကယ်တင်ခဲ့ရကြောင်း တိုင်းသိပြည်သိ ကြေညာခဲ့ပါတယ်။ ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်း အာဏာသိမ်းတုန်းက နံပါတ် (၂) နေရာမှာ ပါဝင်ခဲ့တဲ့ ဗိုလ်မှူးချုပ်ဟောင်း အောင်ကြီးကလည်း ရှစ်လေးလုံးအလွန်ကာလ ပြည်ပမီဒီယာတစ်ခုနဲ့ တွေ့ဆုံမေးမြန်းခန်းမှာ ဖက်ဒရယ်ကိစ္စကြောင့် အာဏာသိမ်းခဲ့ရကြောင်း ထပ်ဆင့်အတည်ပြုပြီးတော့ ပြောကြားခဲ့ပါတယ်။ ဆိုလိုတာကတော့ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုတွေက ဖက်ဒရယ် “ခွဲထွက်ရေးမူ” အားဖြင့် တိုင်းပြည်ကို အစိတ်စိတ်အမွှာမွှာဖြစ်အောင် လုပ်ဖို့ကြံရွယ်လာကြတဲ့အတွက် **ဗမာလူမျိုးတို့ရဲ့ အကျိုးစီးပွားကို ကာကွယ်ဖို့၊ ပြည်ထောင်စုကြီးကို မဖြိုကွဲစေချင်တဲ့အတွက် သမိုင်းပေးတာဝန်ကို မလွှဲ မရှောင်သာ ထမ်းဆောင်လိုက်ကြရတာဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့ သဘောမျိုး ဗမာပြည်သူတွေကို မလိမ့်တပတ် လုပ်လိုက်တာဖြစ်ပါတယ်။** သို့သော်လည်း တိုင်းပြည်ကို အဲဒီလို လိမ်ညာလို့ မရခဲ့ပါဘူး။ စစ်တပ်က အဓမ္မနည်းကိုသုံးပြီး တိုင်းပြည်ရဲ့အာဏာကို သိမ်းပိုက်လိုက်တာဖြစ်ပြီး ဓမ္မဆော်ဦး တော်လှန်လိုက်တာကတော့ ကျောင်းသားသမဂ္ဂကပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီကာလကလည်း တိုင်းပြည်မှာ အများသိပြီးဖြစ်သည့်အတိုင်း ကျောင်းသားတွေ သွေးမြေကျခဲ့ရတဲ့ (၇) ဇူလိုင် အရေးအခင်းက သက်သေပြခဲ့ပြီးဖြစ်ပါတယ်။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း ကျဆုံးအပြီးမှာ ဦးချန်ထွန်းက တိုင်းရင်းသားတွေကို မလိမ့်တပတ်လုပ်ခဲ့သလို အခုတစ်ခါ ဗိုလ်နေဝင်း၊ ဗိုလ်အောင်ကြီးတို့က ဗမာပြည်သူတို့ကို မလိမ့်တပတ် လုပ်ခဲ့ကြပြန်ပါတယ်။ ဗမာအပါအဝင် လူမျိုးပေါင်းစုံ ပြည်သူတို့ဟာ လူမျိုးတစ်မျိုးနဲ့တစ်မျိုး၊ နိုင်ငံထက်စီးနင်း ပြုကျင့်တဲ့ တစ်မင်း၊ တစ်နိုင်ငံ ဝါဒီတို့ရဲ့ လိမ်ညာမှုကိုသာ ခံခဲ့ကြရပြန်ပါတယ်။ **လွယ်ကူရှင်းလင်းလှတဲ့ တန်းတူရေး၊ လွတ်လပ်ရေး ကိစ္စတွေမှာ အမြင်မကြည်မလင်ဖြစ်ခဲ့ကြပြီး ပြည်ထောင်စုသား တိုင်းရင်းသားညီအစ်ကို အချင်းချင်းကြားမှာ စိတ်ဝမ်းကွဲခဲ့ကြပါတယ်။** ပြည်တွင်းစစ်မီး တဟုန်းဟုန်းတောက်လောင်ခဲ့ရတယ်။ နောက်ဆက်တွဲ ရလဒ်အဖြစ် ဗမာအပါအဝင် လူမျိုးပေါင်းစုံ ပြည်သူတို့ဟာ စစ်အာဏာရှင်တို့ရဲ့ စစ်ဖိနှပ်အောက်မှာ ကျွန်တွင်း နက်သထက်နက်ခဲ့ကြရပါတယ်။ သူတို့က နယ်ချဲ့သွေးထိုးမှုကြောင့် ပြည်တွင်းစစ် ဖြစ်ရသယောင် မဟုတ်မမှန် ဝါဒဖြန့်ခဲ့ကြပါတယ်။

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
ဝင်လုံပြည်ထောင်စု**

အမှန်မှာတော့ အဲဒီကာလမှာ ခွဲထွက်ပိုင်ခွင့်ရှိပေမယ့် တိုင်းရင်းသားခေါင်းဆောင်များက ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံထဲကနေ ခွဲထွက်ပါတော့မယ်လို့ မဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြပါဘူး။ တိုင်းပြည်ရဲ့ အခြေခံဥပဒေကို ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုစနစ် အသွင်အားဖြင့် ပြင်ဆင်ဖို့ ကြိုးစားခြင်းဟာ ပြည်ထောင်စုကို မပြိုကွဲအောင် ပိုမိုခိုင်မာတဲ့ ပြည်ထောင်စုကို တည်ဆောက်ဖို့ ကြိုးစားမှုသာ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီကာလ တိုင်းရင်းသားပါလီမန်အမတ်များက ခွဲထွက်ရေးကိစ္စကို ပါလီမန်မှာ တင်ပြခြင်း မရှိခဲ့ပါဘူး။ ဒီအချက်ကို ဝန်ကြီးချုပ်ဟောင်း ဦးနုကိုင်တိုင် သူ့ရဲ့ “တာဝေ စနေသား” စာအုပ်ထဲမှာ ဖော်ထုတ်ခဲ့ပြီး ဖြစ်တဲ့အလျောက် နှစ်ပေါင်းမြောက်မြားစွာ ဝါဒဖြန့် ဝိုင်းတိုက်ခဲ့တဲ့ နေဝင်း၊ အောင်ကြီး စစ်အုပ်စုရဲ့ သမိုင်းလိမ်ညာမှုကြီးဟာ ဘူးပေါ်သလို ပေါ်လာခဲ့ ပြီးဖြစ်ပါတယ်။ အခုအခါ ခွဲထွက်ပိုင်ခွင့် ကိစ္စနဲ့ပတ်သက်ပြီး ဒီဆွေးနွေးပိုင်းရဲ့ ဒုတိယပိုင်းအနေနဲ့ အောက်ပါ Vansangva စာကြည့်တိုက် Mp3 file (7) (A) မှာ ဆက်လက်နားဆင်ကြဖို့ ဖိတ်ခေါ် လိုက်ပါတယ်။

“ပြည်ထောင်စုအတွင်းမှာ တန်းတူသော ရှမ်းပြည်” (၁၉၅၅) ဦးထွန်းမြင့် (တောင်ကြီး) ကို <http://vansangva.com/vansangva-library/တွင်> ဝင်ရောက်ဖတ်ရှုနိုင်ပါသည်။

၃။ “ဒီမိုကရေစီပြောင်းပြန်” (၁၉၅၈) ကချင်ပြည်နယ် ဝန်ကြီးဟောင်း ဦးဇော်ထွန်းဆင်

ကချင်ပြည်နယ်ဝန်ကြီးဟောင်း ဦးဇော်ထွန်းဆင် ရေးသားခဲ့တဲ့ ဒီမိုကရေစီပြောင်းပြန်ဆိုတဲ့ စာအုပ်နဲ့ ပတ်သက်ပြီးတော့ ကျွန်တော်တို့ ဆက်လက်ဆွေးနွေးပါမယ်။ ပင်လုံစာချုပ်အားဖြင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံကို ထူထောင်ခဲ့တဲ့ (၁၁) နှစ်သာကြာတဲ့ ကာလအတွင်းမှာ အဲဒီစာချုပ် ကို လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့ကြတဲ့ ကချင်ပြည်နယ်၊ ရှမ်းပြည်နယ်နှင့် ချင်းပိသေသတိုင်းတို့ အပါအဝင် ၁၉၅၄ ခုနှစ်မှာ ပြည်ထောင်စုဝင် ပြည်နယ်တစ်ခုဖြစ်လာတဲ့ ကချင်ပြည်နယ် စသည်တို့ဟာ သူတို့ရဲ့လွတ်လပ်ရေး၊ တန်းတူရေး၊ ဒီမိုကရေစီရေး မျှော်မှန်းချက်တွေကို အမှန်တကယ် ခံစား ရရှိခဲ့ကြသလား။ လွတ်လပ်ရေး အလျင်အမြန်ရလိုတဲ့အတွက် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံမှာ ပါဝင်ဖူး ပေါင်းခဲ့ပြီး ပြည်ထောင်စုဝင် ပြည်နယ်များအဖြစ် ပင်လုံစာချုပ်နှင့်အညီ ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့် အပြည့်အဝကို ရရှိခဲ့ကြသလား။ ပြည်ထောင်စုထဲမှာ ဂုဏ်သိက္ခာရှိရှိ မိမိတို့ရဲ့ ကံကြမ္မာကို မိမိတို့ဖန်တီးနိုင်ခဲ့ကြသလား။ ဒီမေးခွန်းတွေကို ဖြေရမယ်ဆိုလို့ရှိရင် အဲဒီပြည်နယ်တွေမှာ ကိုယ်ပိုင် ပြဋ္ဌာန်းခွင့်လည်း မရှိခဲ့ပါဘူး။ မိမိတို့ကြမ္မာကိုလည်း မိမိတို့ဖန်တီးခွင့်လည်း မရခဲ့ကြပါဘူး။ မိမိတို့ ရဲ့ အမျိုးသားဂုဏ်သိက္ခာတို့ ညှိုးနွမ်းခဲ့ကြရတယ်။ ဒါ့အပြင် ပြည်နယ်တွေမှာ ဒီမိုကရေစီပါ ဆိတ်သုဉ်းခဲ့ရပါတယ်။ ဘယ်ပုံဘယ်နည်းနဲ့ ဒီမိုကရေစီ ဆိတ်သုဉ်းခဲ့ရတယ်ဆိုတာကို အခု ကချင်ပြည်နယ် ဝန်ကြီးဟောင်း ဦးဇော်ထွန်းဆင်က သူ့ရဲ့ “ဒီမိုကရေစီပြောင်းပြန်” စာအုပ်မှာ ထုတ်ဖော်ပြသခဲ့ပါတယ်။ ဦးဇော်ထွန်းဆင်က ဒီစာအုပ်ရဲ့ နိဒါန်းကို ရေးသားခဲ့ရာမှာ “ဒီမိုကရေစီ ကို ချစ်မြတ်နိုး၍ ပြည်ထောင်စုကြီးကို တည်တံ့ခိုင်မြဲစေလိုသော ပြည်ထောင်စုသား တစ်ယောက် အနေနှင့် ဒီမိုကရေစီကို ပြည်ထောင်စုတစ်ဝန်းလုံး၊ လှည်းနေလှေအောင်း၊ မြင်းဖောင်းမကျန် အပြည့်အဝပေးနိုင်သော အစိုးရကောင်း၊ တိုင်းပြည်ခေါင်းဆောင်ကောင်းကို မျှော်မှန်းတမ်းတ လျက် ပြည်ထောင်စုသူ ပြည်ထောင်စုသားတိုင်းအား အကူအညီတောင်းခံခြင်း ဖြစ်ပါသည်။” ဆိုပြီးတော့ သူ့ရဲ့နိဒါန်းကို အဆုံးသတ်ထားပါတယ်။ လွတ်လပ်စ၊ ထူထောင်စ ပြည်ထောင်စု

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
မင်လုံပြည်ထောင်စု**

မြန်မာနိုင်ငံမှာ ကချင်ပြည်နယ်ဝန်ကြီးအနေနဲ့ ဘာတွေကိုယ်တွေ့ကြုံခဲ့ရပြီး ခေါင်းဆောင်လုပ်သူတွေက ဘာတွေများ၊ ဘယ်လိုမှားခဲ့ကြတာလဲဆိုတာကို ဒီစာအုပ်ကို ဖတ်ရှုခြင်းအားဖြင့် သိရှိလာကြမှာဖြစ်ပါတယ်။ လူသားမှန်ရင် မှားတတ်တာဟာ ဓမ္မတာပဲဖြစ်ပါတယ်။ နိုင်ငံရေးသမားတွေဟာလည်း အမှားနဲ့ကင်းကြမှာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနုရဲ့ ပြည်နယ်တွေအပေါ်မှာ သဘောထားတွေဟာ သာမန်ပုထုဇဉ်လူသားမို့ မှားတတ်တဲ့ အမှားမျိုးမဟုတ်ဘဲ မှားမှန်းသိလျက်နဲ့ ပြုလုပ်ကျူးလွန်ခဲ့တဲ့ ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံကို ထူထောင်စကာလ နုနယ်နေသေးတဲ့ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံရဲ့ သမိုင်းအစမှာတင် တာဝန်ယူ ခေါင်းဆောင်လုပ်ခဲ့သူက ဒီမိုကရေစီ ရှင်သန်ကြီးထွားအောင် ပြုစုပျိုးထောင်မှု မပြုခဲ့ဘဲ အထူးသဖြင့် ပြည်နယ်တွေမှာ ဒီမိုကရေစီ ဆိတ်သုဉ်းအောင် ဆောင်ရွက်ပြီး ဒီမိုကရေစီရဲ့ အကိုင်းအခက်တွေကို မှီချိုး၊ မျှစ်ချိုး ချိုးခဲ့တာဟာ နောင်မှာ ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းနဲ့ အပေါင်းပါတို့ စစ်အာဏာနဲ့တက်လာပြီး ဦးနုအပါအဝင် အရပ်သား အစိုးရတစ်ခုလုံးကို သူ့ရဲ့ စစ်ဖိနှပ်အောက်မှာ ပြားပြားဝပ်နေအောင် နင်းချေပြီး ဒီမိုကရေစီကို အမြစ်ကပါ လှန်လှော့၊ ခုတ်လှဲဖျက်ဆီးလိုက်တဲ့အထိ ဆိုးဆိုးဝါးဝါး ဖြစ်လာဖို့အတွက် လမ်းစ ဖွင့်ပေးတာနဲ့ အတူတူပဲဖြစ်ပါတော့တယ်။ တိုင်းပြည်ကို တစ်ပြည်ထောင်စစ်အာဏာရှင်စနစ်က နေတစ်ပါတီအာဏာရှင်စနစ်ဆီကို တွန်းပို့တဲ့အထိ မိုက်တွင်းနက်လာကြပါတယ်။

လွတ်လပ်ရေးရပြီး (၄-၅) နှစ်ကာလ (၁၉၅၁-၁၉၅၂) ကာလမှာ လွတ်လပ်စပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံရဲ့ ပထမဦးဆုံး အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲ ရလဒ်အပေါ် ပါလီမန် ဒီမိုကရေစီခေတ်လို့ အားလုံးက နားလည်ထားကြတဲ့ ဖဆပလခေတ်မှာ ထိပ်ဆုံးကနေ ဦးဆောင်နေတဲ့ ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနုက ဘယ်လိုသဘောထားခဲ့သလဲ။ ဗမာပြည်မမှာတော့ ဒီမိုကရေစီရဲ့ သဘောအလိုအရ ဖဆပလကနေ မဲအများဆုံးရပြီး အစိုးရဖွဲ့နိုင်ခဲ့ပေမယ့် ကချင်ပြည်နယ်မှာ မဲအများဆုံးရခဲ့တဲ့ Kachin National Congress ဟာ ပြည်နယ်အစိုးရဖွဲ့ရမှာ ဖြစ်ခဲ့ပေမယ့် ကချင်ပြည်နယ် ဥက္ကဋ္ဌရာထူးကို ခန့်ထားတဲ့နေရာမှာ ဦးနုက KNC ထက် အမတ်နေရာနည်းနေတဲ့ ကချင်ပါတီက အမတ်တစ်ဦးကို သူ့စိတ်ကြိုက် ခန့်အပ်လိုက်ပါသည်။ အမတ်နေရာ အများဆုံးရတဲ့ KNC ကတော့ ကချင်ပြည်နယ်မှာ အတိုက်အခံဘဝမှာ နေခဲ့ကြရပါတယ်။ KNC အတွင်းမှာ စိတ်ဝမ်းကွဲမှုတွေ ဖြစ်ပွားစေခဲ့ပါတယ်။ ဒါဟာ ဒီမိုကရေစီကို ပြည်နယ်တွေမှာ ပြောင်းပြန် လှန်ခဲ့တာဖြစ်ပြီး စတင်တောက်လောင်နေပြီဖြစ်တဲ့ ပြည်တွင်းစစ်မီးကို မီးလောင်ရာ လေပင့်လိုက်တာနဲ့ အတူတူပဲဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီအချိန်အထိ ကချင်ပြည်သူတို့ဟာ ပြည်ထောင်စုတည်တဲ့ ခိုင်မြဲရေးကို ရှေ့ထားပြီး ဆူပူမှုတွေ မလုပ်ခဲ့ကြပါဘူး။ လူမျိုးပေါင်းစုံ မှီတင်းနေထိုင်ကြတဲ့ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံအတွက် ဒီမိုကရေစီရဲ့ အနာဂတ်ဟာ စတင်ကြမ္မာငင်ခဲ့တဲ့ သမိုင်းအစပဲ ဖြစ်ပါတော့တယ်။

နောက်တစ်ခါ ချင်းပိသေသတိုင်းမှာလည်း မဲအများဆုံးရခဲ့တဲ့အမတ်ကို ချင်းရေးရာဝန်ကြီးအဖြစ် မခန့်ဘဲ မဲအနည်းငယ်သာရရှိခဲ့တဲ့ အမတ်တစ်ဦးကို တဖွတ်ထိုး ခန့်ခဲ့တဲ့အတွက် ပြဿနာတွေတက်ခဲ့ကြရတယ်။ မဲအနိုင်ရရှိခဲ့တဲ့ Chin National Congress အတွင်းမှာလည်း စိတ်ဝမ်းတွေ ကွဲခဲ့ကြရပါတယ်။

ကရင်ပြည်နယ်မှာလည်း မဲအနိုင်ရတဲ့သူကို အခြေခံဥပဒေနှင့်အညီ ပြည်နယ်ဝန်ကြီး မခန့်ဘဲ ကရင်ပြည်နယ်က မဟုတ်တဲ့ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်က သူ့စိတ်ကြိုက် ကရင်အမတ်တစ်ဦးကို

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
ဝင်လုံပြည်ထောင်စု**

ခန့်အပ်ခဲ့တဲ့အတွက် ပြဿနာတက်ခဲ့ရပါတယ်။ အဲဒီလိုနဲ့ ညီညွတ်နေတဲ့ ပြည်နယ်တွေမှာ ညီညွတ်မှုတွေ ပျက်ပြားစေခဲ့ပြီး **ပြည်မအတွက်ကတော့ ဒီမိုကရေစီနည်းနဲ့ ရွေးကောက်စေပြီး ပြည်နယ်တွေအပေါ်မှာတော့ တစ်ပြည်ထောင် အာဏာရှင်မင်းတရားကြီးလို ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနုက ပြုကျင့်ခဲ့ပါတယ်။** အဲဒီလို ဒီမိုကရေစီကို မှီချိုးမျှစ်ချိုး အချိုးခံရတိုင်း တိုင်းရင်းသား များက ဒါဟာ ဒီမိုကရေစီနဲ့ ဆန့်ကျင်နေကြောင်း ထောက်ပြခဲ့ကြပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဘာမှမထူးခဲ့ ပါဘူး။ နောက်ဆုံးမှာတော့ တရားလွှတ်တော်ချုပ်ဆီကို အဆုံးအဖြတ်တောင်းခံရတဲ့အဖြစ်အထိ ရောက်ခဲ့ဖူးပါတယ်။ ပြည်နယ်ဝန်ကြီးခန့်ထားရာမှာ အခြေခံဥပဒေအရ ဝန်ကြီးချုပ်ဟာ ပြည်နယ် ကောင်စီနဲ့ ညှိနှိုင်းရမှာဖြစ်သော်လည်း ပြည်နယ်ကောင်စီနဲ့ ညှိနှိုင်းမှုမရှိဘဲ သူ့ရဲ့အလိုကျသာ ခန့်အပ်နေတဲ့ကိစ္စကို တရားလွှတ်တော်ချုပ်က ဝန်ကြီးချုပ်ဘက်မှာရပ်တည်ပြီး ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနု ရဲ့ လုပ်ရပ်ဟာ ဥပဒေနဲ့ မဆန့်ကျင်ကြောင်း ကာကွယ်ပြောကြားခဲ့ပါတယ်။ ပြည်နယ်ဝန်ကြီး ခန့်ထားရာမှာ ပြည်နယ်ကောင်စီနဲ့ ညှိနှိုင်းရမယ်၊ တိုင်ပင်ရမယ်ဆိုပြီးတော့ အတိအလင်းရေး ထားတဲ့ အခြေခံဥပဒေရှိပေမယ့် တရားလွှတ်တော်ချုပ်က သမာဓိရှိရှိ မကာကွယ်ခဲ့ပါဘူး။ ဝန်ကြီး ချုပ်ဟာ တရားလွှတ်တော်ချုပ်အပေါ် ဒီနေ့ နအဖခေတ် စစ်အာဏာရှင်တွေလိုပဲ မတရားသဖြင့် ဩဇာပေးခဲ့တယ်ဆိုတာဟာ ထင်ရှားနေပါတယ်။ လွတ်လပ်စွာတည်ရှိနေကြပြီး တစ်ခုနဲ့တစ်ခု အပြန်အလှန် ထိန်းညှိကြရမှာဖြစ်တဲ့ ဒီမိုကရေစီရဲ့ မဏ္ဍိုင်ကြီး (၃) ခုအနက် တရားရေးမဏ္ဍိုင် ဟာလည်း ဒီနေ့ နအဖခေတ်နဲ့ သိပ်ပြီးမထူးခြားဘဲ လွတ်လပ်မှု မရှိခဲ့တဲ့အကြောင်း ဒီအဖြစ် အပျက်အားဖြင့် သက်သေထူနိုင်ပါတယ်။

၁၉၅၄ ခုနှစ် ဖဆပလ နှစ်ခြမ်းကွဲတဲ့အခါမှာ ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနုဟာ ပိုပြီးတော့ ဆိုးဆိုး ဝါးဝါး ဒီမိုကရေစီကို ပြောင်းပြန်လှန်ခဲ့ပါတယ်။ ကချင်နဲ့ ကရင်ပြည်နယ်တွေမှာ လူနည်းစု မဲ့ကို သာရတဲ့ န-တင်ဘက်က အမတ်တွေကို ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနုက အာဏာသုံးပြီး ပြည်နယ်ဥက္ကဋ္ဌ တင်ခဲ့ပါတယ်။ ကချင်ပြည်နယ်ကောင်စီ အစည်းအဝေးကိုလည်း ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနုက သူ့ရဲ့နေအိမ် မှာ ကျင်းပစေခဲ့ပါတယ်။ နယ်ချဲ့ကိုလိုနီခေတ်က နယ်ခြားဒေသ အုပ်စိုးသူတွေကို အင်္ဂလိပ်ဘုရင် ခံရဲ့ အတိုင်ပင်ခံသာသာအဆင့်မှာ ထားရှိခဲ့တဲ့အတွက် ဒါကို မလိုလားလို့ လွတ်လပ်ရေးရယူ ကာမှ ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနုဟာ သူ့ကိုယ်သူ ကိုလိုနီခေတ် ဘုရင်ခံကြီးလို ပြုကျင့်လာတဲ့အကြောင်း အသေးစိတ်ဖြစ်ရပ်တွေကို စာရေးသူ ဦးဇော်ထူးဆင်က တိုင်းပြည်ကို တင်ပြထားပါတယ်။ ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနုဟာ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများရဲ့ ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းပိုင်ခွင့်များ ပါရှိတဲ့ ပင်လုံစာချုပ် ကိုလည်း နည်းနည်းလေးမှ ထည့်သွင်းမစဉ်းစားဘဲ ပြည်နယ်များရဲ့ အာဏာအားလုံးကိုပါ ရုပ်သိမ်း လိုသူဖြစ်ကြောင်း၊ ဖြစ်နိုင်ရင် ပြည်နယ်များကိုပါ ဖျက်သိမ်းလိုသူဖြစ်ပါကြောင်း စာရေးသူ ဦးဇော် ထူးဆင်က သူ့ရဲ့ ဒီမိုကရေစီပြောင်းပြန်စာအုပ်မှာ အပြည့်အစုံ ဖော်ထုတ်ရေးသားထားပါတယ်။ အဲဒီဟာတွေကလည်း ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနုရဲ့ ဖုံးကွယ်လို့မရတဲ့ နိုင်ငံရေးအားနည်းချက်များ ဖြစ်ပါ တယ်။ ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနု ကိုယ်တိုင်ပြောဖူးတာတစ်ခုက တစ်ခါက ပါလီမန်လွှတ်တော်အမတ် တစ်ဦးဟာ အမေရိကန်ကို စစ်ကြေညာဖို့ အဆိုတင်သွင်းလာတယ်။ အဲဒီတော့ သူက အမေ ရိကန်ကို စစ်ကြေညာရင် မြန်မာနိုင်ငံဟာ ဖွတ်ဖွတ်ကြေသွားနိုင်ကြောင်း ပြောပြခဲ့တယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီအမတ်က အနည်းဆုံး စတီလောက်တော့ ကြေညာသင့်တယ်လို့ ပြန်ပြောတယ်တဲ့။ ဒါကြောင့် ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနုက ပါလီမန်မှာ ဖိုးသုညတွေ အများကြီးရှိတယ်လို့ မှတ်ချက်ချခဲ့ပါတယ်။ ဝန်ကြီး

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
ပင်လုံပြည်ထောင်စု**

ချုပ်ဦးနုကိုယ်တိုင်က ဒီမိုကရေစီကို ပြောင်းတိပြောင်းပြန် လုပ်နေတာတွေကို ကြည့်မယ်ဆိုလို့ ရှိရင် သူကိုယ်တိုင် ပြောခဲ့ဖူးတဲ့ ဖိုးသုညတွေထဲမှာ ကိုယ်တိုင်လည်းပဲ ပါနေရောသလားလို့ မေးစရာ ဖြစ်လာပါတယ်။ ဥပဒေထုတ်ပြန်တဲ့အခါကျတော့ တခြား လက်တွေ့လုပ်တော့တစ်မျိုး၊ ထင်ရာစိုင်း ပြုမူနေကြတဲ့ ဒီနေ့ခေတ် နဝတ/နအဖ စစ်အာဏာရှင်တို့ရဲ့ ရှေ့ပြေးလမ်းပြ တစ်ဦး ပေပဲလားလို့ မေးစရာဖြစ်လာပါတယ်။

သို့သော်လည်း တစ်ချိန်တည်းမှာ ဒီမိုကရေစီ ပြောင်းပြန်ဆိုတဲ့စာအုပ်ကို ဦးဇော်ထူးဆင်က (၁၉၅၈) ခုနှစ်မှာ ရေးသားခဲ့တာဖြစ်ပြီး လွတ်လပ်ရေးရပြီး (၁၀) နှစ်တာကာလ အတွေ့အကြုံတွေကို အခြေခံထားတာဖြစ်ကြောင်း သတိမူကြဖို့ လိုအပ်လိမ့်မယ်လို့ ထင်ပါတယ်။ ၁၉၅၈ ခုနှစ်နောက်ပိုင်း သမိုင်းအဖြစ်အပျက်များနဲ့အတူ နှောင်းခေတ်လူငယ်မျိုးဆက်သစ်တို့က ချိန်ထိုးကြည့်ကြဖို့ လိုအပ်ပါလိမ့်မယ်။ ဝန်ကြီးချုပ်ဟောင်း ဦးနုဟာ တစ်ပြည်ထောင်စနစ်ကို ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် အသုံးချခဲ့တာမှန်သော်လည်း ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းနဲ့ အပေါင်းပါစစ်အုပ်စုတို့နဲ့ မတူညီတဲ့အချက်တွေ အမြောက်အမြားရှိနေတာကိုတော့ မမေ့အပ်ပါဘူး။ ဝန်ကြီးချုပ်ဟောင်း ဦးနုဟာ ဖဆပလခေတ်မှာ တိုင်းပြည်တိုးတက်ရာ တိုးတက်ကြောင်း လုပ်ဆောင်ခဲ့တဲ့လုပ်ရပ်တွေ အမြောက်အမြားရှိခဲ့ပါတယ်။ ဒီအကြောင်းတွေကို သူ့ရဲ့ တာဝတစနေသားစာအုပ်မှာ အထင်အရှား ဖတ်ရှုနိုင်ပါတယ်။ တစ်ဖက်မှာ ဖဆပလခေတ်နဲ့ မဆလ၊ နအဖခေတ်တွေကို နှိုင်းယှဉ်ကြည့်မယ်ဆိုလို့ ရှိရင် ဖဆပလခေတ်မှာ ပြည်သူတို့ရဲ့ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ စီးပွားရေး အစစအရာရာမှာ စစ်အာဏာရှင်တို့ခေတ်ထက် အဆမတန် သာလွန်ကောင်းမွန်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ကြောင်း အရှိကိုအရှိအတိုင်း မှတ်တမ်းတင်ကြရမှာသာဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီခေတ် အဲဒီအချိန်အခါက ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံဟာ အာရှနိုင်ငံများအကြားမှာ မနိမ့်ကျခဲ့ပါဘူး။ ဦးနုဟာ တစ်ပြည်ထောင် မင်းတရားကြီးပမာ ပြုကျင့်ခဲ့ပြီး တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများရဲ့ နှစ်နာချက်တွေ၊ မကျေနပ်ချက်တွေဟာ တားမနိုင် ဆီးမရအောင် များပြားလာခဲ့ပြီး တိုင်းပြည်ရဲ့ အခြေခံဥပဒေကို ပင်လုံစာချုပ်နဲ့အညီ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုအသွင်ကို ပြင်ဆင်ဖို့အတွက် ပြည်နယ်တွေက အရေးဆိုလာတဲ့အခါမှာတော့ ဝန်ကြီးချုပ်ဟောင်း ဦးနုဟာ အာဏာရှင်တစ်ဦးလိုပြုကျင့်ပြီး တားဆီးပိတ်ပင်ခြင်း မပြုလုပ်ခဲ့ပါဘူး။ ပါလီမန်လွှတ်တော်မှာ ဖက်ဒရယ်နီးနောဖလှယ်ပွဲကို ပြုလုပ်ပေးရန် ဝန်မလေးခဲ့ပါဘူး။ ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းကသာ အာဏာမသိမ်းခဲ့ရင် တိုင်းပြည်ရဲ့ ကံကြမ္မာဟာ ပိုမိုကောင်းမွန်လာနိုင်ပါသေးတယ်။ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုလမ်းပေါ်ကို ပြန်လည်တည်မတ်နိုင်ခဲ့မယ် ဖြစ်တဲ့အကြောင်း၊ စစ်မှန်တဲ့ စည်းလုံးမှုနဲ့ ခိုင်မာတည်တံ့တဲ့ ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးကိုလည်း တည်ဆောက်နိုင်ခဲ့မှာဖြစ်ပါတယ်။ တိုင်းပြည်ဟာလည်းပဲ ဒီထက်မက တိုးတက်စရာအကြောင်းရှိပြီး ဗိုလ်နေဝင်းအာဏာမသိမ်းခဲ့ရင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့် တိုင်းရင်းသားခေါင်းဆောင်များ မူလရည်မှန်းထားခဲ့ကြတဲ့ ဗမာအပါအဝင် လူမျိုးပေါင်းစုံ ပြည်သူတို့ ချစ်ချစ်ခင်ခင် စည်းစည်းလုံးလုံး တန်းတူရည်တူနေထိုင်ကြတဲ့ သာယာငြိမ်းချမ်းသော ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံခေါ် ဒီမိုကရေစီ လူ့ဘောင်ကြီးကို ထူထောင်နိုင်ခဲ့ကြမည်ဖြစ်ကြောင်း အကောင်းမြင်ရှုထောင့်ကနေ သုံးသပ်ကြရမှာဖြစ်ပါတယ်။

ဒီမိုကရေစီပြောင်းပြန်။ (၁၉၅၈) ကချင်ပြည်နယ် ဝန်ကြီးဟောင်း ဦးဇော်ထူးဆင်ကို
<http://vansangva.com/vansangva-library/တွင်> ဝင်ရောက်ဖတ်ရှုနိုင်ပါသည်။

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
ဝင်လုံပြည်ထောင်စု**

**၈။ ချင်းလူငယ်များအကြံပေးတင်ပြချက် - ချင်းကျောင်းသားခေါင်းဆောင်ဟောင်း၊
၁၉၉၀ အရွေးကောက်ခံ အမတ် ဦးလျန်အုပ် (U Lian Uk) (၁၉၆၈)**

ဒီစာတမ်းဟာ ပါလီမန် ဒီမိုကရေစီခေတ်နဲ့ (၁၉၆၂) ခုနှစ်မှာ အာဏာသိမ်းခဲ့တဲ့ တော်လှန်ရေးကောင်စီရဲ့ မြန်မာ့ဆိုရှယ်လစ် လမ်းစဉ်ပါတီလက်အောက်မှာ ချင်းပိသေသတိုင်းရဲ့ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ ပညာရေး၊ လူမှုရေး အဖက်ဖက်မှာ လျစ်လျူရှုခြင်း ခံထားရပုံကို ဖော်ပြထားတာဖြစ်ပါတယ်။ တစ်ပါတီစနစ်ကို ဖျက်သိမ်းပြီး စစ်မှန်တဲ့ ပါတီစုံ ဒီမိုကရေစီစနစ်ကို ကျင့်သုံးတဲ့ ဖက်ဒရယ် ပြည်ထောင်စုစနစ်အောက်မှာ ချင်းပိသေသတိုင်းကို ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းပိုင်ခွင့် အပြည့်အဝရှိတဲ့ ပြည်နယ်တစ်ခုအဖြစ် သတ်မှတ်ပေးဖို့ တင်ပြထားတာဖြစ်ပါတယ်။

ချင်းလူငယ်များ အကြံပေးတင်ပြချက်ဆိုတဲ့ စာတမ်းဟာ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းကို ပင်လုံစာချုပ်အားဖြင့် ပူးပေါင်းပါဝင်လာတဲ့ ချင်းပိသေသတိုင်းရဲ့ လွတ်လပ်ရေးရပြီး အနှစ် (၂၀) ကျော်ကာလ ဖြတ်သန်းခဲ့ရတဲ့ နှစ်နာချက်တွေကို ဖော်ထုတ်တင်ပြထားတဲ့အပြင် တိုင်းပြည်ငြိမ်းချမ်း တိုးတက်ရေးအတွက် အခြေခံရမယ့် အခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာ အချက်အလက်တွေကို ချင်းကျောင်းသားခေါင်းဆောင် တစ်ဦးလည်းဖြစ်၊ (၁၉၉၀) အရွေးကောက်ခံ အမတ်တစ်ဦးလည်းဖြစ်၊ ဥပဒေပညာရှင်လည်းဖြစ်တဲ့ ဦးလျန်အုပ်က ရေးသားပြုစုခဲ့တဲ့ စာတမ်းဖြစ်ပါတယ်။ ဒီစာတမ်းဟာ (၁၉၆၉) ခုနှစ်မှာ တော်လှန်ရေးကောင်စီက ဖွဲ့စည်းခဲ့တဲ့ (သုံးဆယ့်သုံးဦးအဖွဲ့) လို့လည်းခေါ်တဲ့ ပြည်တွင်းညီညွတ်ရေး အကြံပေးအဖွဲ့ဆီကို အဲဒီကာလ ချင်းတက္ကသိုလ်ကျောင်းသားများက စုပေါင်းလက်မှတ်ရေးထိုးပြီး တင်သွင်းခဲ့တဲ့ စာတမ်းဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီ (၃၃)ဦး အကြံပေးအဖွဲ့ထဲမှ ထောင်ထဲက ပြန်လွတ်လာတဲ့ ဝန်ကြီးချုပ်ဟောင်း ဦးနုနဲ့ အခြားပါလီမန် အမတ်ဟောင်းများ ပါဝင်ခဲ့ပြီး အဲဒီအဖွဲ့နဲ့ တာဝန်ဟာ တော်လှန်ရေးကောင်စီခေါ် အာဏာသိမ်းစစ်အစိုးရကို ပြည်တွင်းညီညွတ်ရေးအတွက် ဘယ်နည်းနဲ့ ဆက်လက်အုပ်ချုပ်သွားသင့်ကြောင်း အကြံပေးဖို့ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါ့အပြင် ပြည်သူ့လူထုအနေနဲ့ တစ်ဦးချင်းဖြစ်စေ၊ အဖွဲ့လိုက်ဖြစ်စေ တော်လှန်ရေးကောင်စီခေါ် အာဏာသိမ်းစစ်အစိုးရကို အဲဒီ အကြံပေးအဖွဲ့ကတစ်ဆင့် အကြံပေးစာများ ပေးပို့နိုင်ကြောင်း တော်လှန်ရေးကောင်စီက ထုတ်ပြန်ကြေညာခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။ အမှန်က ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းဟာ အဲဒီအချိန်ကာလက ရိုးရိုးသားသား အကြံဉာဏ်တောင်းခံချင်တဲ့အတွက် ဒီအကြံပေးအဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်းပေးခဲ့တာ မဟုတ်ဘဲ သူ့ရဲ့တစ်ပါတီ အာဏာရှင်စနစ်ကို ရေလိုက်ငါးလိုက် ထောက်ခံမယ့်သူနဲ့ သူ့အကြံအစည်၊ သူ့လမ်းစဉ်တွေကို ဆန့်ကျင်မယ့်သူတွေကို ခွဲခြားလိုပြီး ကလိမ်ဉာဏ်ဆင်ခဲ့တာသာ ဖြစ်ပါတယ်။ အထူးသဖြင့် ဖက်ဒရယ်မှုကို တင်သွင်းလာမယ့် ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို ပစ်မှတ်ထားချင်တဲ့ ဆန္ဒရှိတယ်လို့ ယူဆစရာအကြောင်းရှိပါတယ်။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ နောက်ပိုင်းမှာ မြန်မာ့ဆိုရှယ်လစ်လမ်းစဉ်ပါတီက တစ်ဖက်သတ် ရေးဆွဲခဲ့တဲ့ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ အခြေခံဥပဒေ ၁၉၇၄ ကို အတင်းအဓမ္မ အတည်ပြုဖို့အတွက် ၁၉၇၃ ခုနှစ် ပြည်လုံးကျွတ်ဆန္ဒခံယူပွဲ မတိုင်မီ၊ ၁၉၇၂ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလက စပြီးတော့ ဆင်ဖြူတော်စစ် ဆင်ရေးဆိုတဲ့ အမည်နာမကို တပ်ပြီး နိုင်ငံရေးသမားတွေ၊ ကျောင်းသားတွေ၊ တစ်ထောင်ကျော်ကို တစ်ပြည်လုံးအနှံ့ လိုက်လံဖမ်းဆီးခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီလို ဖမ်းဆီးခံရတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေထဲမှာ ချင်းပြည်နယ်က ချင်းလူငယ်များ၊ အကြံပေး တင်ပြချက်စာတမ်းကို လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့ကြတဲ့ ချင်းခေါင်းဆောင်တွေ၊ ကျောင်းသားတွေအပြင် မဆလပါတီ၊ စစ်ဘက်၊ အရပ်ဘက်က ဖက်ဒရယ်

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
ပင်လုံပြည်စောင်စု**

အရေး၊ ချင်းပြည်နယ်အရေး လှုပ်ရှားသူ အမြောက်အမြားဟာလည်း အတူတကွ မိမိတို့ တောင်းဆို တဲ့ ဖက်ဒရယ် ဒီမိုကရေစီစနစ်ကို လက်မခံတဲ့အပြင် မိမိတို့ကို ဖမ်းဆီးထောင်ချယ်ဆိုတာကို အဲဒီကာလ လက်မှတ်ရေးထိုး တင်သွင်းခဲ့ကြတဲ့ လူတွေက ကြိုတင်တွက်ဆပြီး ဖြစ်ပါတယ်။ ပည်သို့ပင်ဖြစ်စေ၊ အဖမ်းခံကြရမယ်ဆိုတာကို သိလျက်နဲ့ ဤစာတမ်းကို တော်လှန်ရေး ကောင်စီ ထံသို့ တင်သွင်းခဲ့ကြတဲ့အတွက် ရရှိခဲ့တဲ့ အဖိုးတန်လှတဲ့ နိုင်ငံရေးအမြတ်တစ်ခုကတော့ ချင်းလူငယ် များ အကြံပေးတင်ပြချက်စာတမ်းကို ချင်းပြည်သူတို့အကြား တောင်ပေါ်၊ မြေပြန့်ပါမကျန် ကျယ် ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဖြန့်ဝေနိုင်ခဲ့တဲ့အတွက် မဆလ စစ်အာဏာရှင်ခေတ်တစ်လျှောက်လုံးမှာ ချင်း အမျိုးသားများအတွက် နိုင်ငံရေးအမြင်တွေ၊ အသိစိတ်ဓာတ်တွေ နိုးကြားစေခဲ့တဲ့အပြင် စစ်အာဏာ ရှင်စနစ်ရဲ့ သတင်းအမှောင်ချမှု အမျိုးမျိုးကြားမှ ချင်းအမျိုးသားများရဲ့ ဖက်ဒရယ်လှုပ်ရှားမှုအတွက် မီးရှူးတန်ဆောင်အဖြစ် သမိုင်းတွင်မယ့် စာတမ်းတစ်စောင် ဖြစ်လာခဲ့တယ်ဆိုတာကို ငြင်းကွယ်လို့ မရှာမဟုတ်ပါဘူး။

ချင်းလူငယ် မျိုးဆက်သစ်များအတွက် ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ ချပေးခဲ့တဲ့ ဒီစာတမ်းရဲ့ အသီးအပွင့် များအဖြစ် ဒီနေ့ ချင်းလူငယ် မျိုးဆက်သစ်တို့အကြားမှာ **Constitutional Democracy ခေါ် စည်းမျဉ်းခံဒီမိုကရေစီဆိုင်ရာ** နိုင်ငံရေးအသိပညာ နိုးကြားမှုကို အားသစ်၊ သွေးသစ်တွေ လောင်းပြီး ဆက်လက်ရှင်သန်နေတာဟာလည်း အဲဒီကာလက ပေးဆပ်မှုများရဲ့ ရေရှည်နိုင်ငံရေး အကျိုးရလဒ်များလည်းဖြစ်ပါတယ်။ ခေတ်ရေစီးကြောင်းနဲ့အတူ တိုးတက်ပြောင်းလဲနေတဲ့ ဒီနေ့ ခေတ် အယူအဆတွေဟာ ဒီစာတမ်းပါ အဆိုပြုချက် အချို့နဲ့တစ်ထပ်တည်း မကျတော့သည့်တိုင် အောင် ဒီစာတမ်းဟာ ချင်းအမျိုးသားတို့ရဲ့ တန်းတူသော ပြည်ထောင်စုထူထောင်ရေး ကြိုးပမ်းမှု သမိုင်းမှာ အရေးကြီးတဲ့ သမိုင်းမှတ်တိုင်တစ်ခုဖြစ်ကြောင်းကိုတော့ ငြင်းကွယ်လို့ မရနိုင်ပါဘူး။ ဒီစာတမ်းအားဖြင့် မဆလ တစ်ခေတ်လုံး ချင်းလူငယ်တွေရဲ့ နိုင်ငံရေး လှုပ်ရှားမှုအတွင်းမှာ ဒီမိုကရေစီနဲ့ အခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာ အသိပညာတွေနဲ့ နိုင်ငံရေးနိုးကြားမှုကို အထိရောက်ဆုံး မြှင့်တင်ပေးနိုင်ခဲ့တာလည်း အမှန်ပဲဖြစ်ပါတယ်။ သတင်းတွေ မှောင်ချထားတဲ့အတွက် အများပြည်သူ တို့ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် မသိလိုက်ရတဲ့ **(၁၉၆၄) ခုနှစ်နဲ့ (၁၉၇၀) ခုနှစ်များမှာ** ပေါ်ပေါက်ခဲ့တဲ့ ချင်းအမျိုးသားလက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေး အုံကြွမှုတွေကို ဗိုလ်နေဝင်းရဲ့ မဆလစစ်အစိုးရက ထိထိရောက်ရောက် နှိပ်ကွပ်နိုင်ခဲ့သော်လည်း ဒီစာတမ်းငယ်က အစပျိုးပေးခဲ့တဲ့ အကြမ်းမဖက် လက်နက်မပါ ငြိမ်းချမ်းစွာ ဆင်နွှဲခဲ့ကြတဲ့ ဒီမိုကရေစီ အသိပညာ တော်လှန်ရေးနဲ့ ချင်းအမျိုး သားတို့ရဲ့ ဖက်ဒရယ်အတွေးအခေါ် လှုပ်ရှားမှုများကိုတော့ အမြစ်ပြုတ်အောင် နှိပ်ကွပ်ဖို့ မတတ်စွမ်း နိုင်ခဲ့ကြပါဘူး။ ဒီမိုကရေစီ အသိပညာ နိုးကြားမှုဟာ ချင်းပြည်နယ်မှာ အဲဒီကာလက စတင်ပြီး တော့ အမြစ်တွယ်လာခဲ့တာဖြစ်ပြီး ရှစ်လေးလုံး ဒီမိုကရေစီတော်လှန်ရေးကာလမှာ အဲဒီ မဆလ ခေတ်က စတင်ခဲ့တဲ့ ဒီမိုကရေစီ အသိပညာနိုးကြားဖို့အတွက် လှုပ်ရှားမှုနဲ့ အသီးအပွင့်တွေကို ချင်းလူငယ်မျိုးဆက်သစ်များကြားထဲမှာ ထင်ထင်ရှားရှား မြင်တွေ့လာရတာ ဖြစ်ပါတယ်။

ချင်းဝိသေသတိုင်းလို့ အရင်ကခေါ်ခဲ့တဲ့ ဒီနေ့ချင်းပြည်နယ်ဟာ ပင်လုံစာချုပ်ရေးထိုးစဉ်ကာလ က ပြည်ထောင်စုအတွင်းမှာ ပြည်နယ်ပေးတာကိုတောင် မယူဘဲ ဗမာတွေနဲ့အတူ တိုင်းအဆင့်မှာ ပူးပေါင်းပါဝင်ခဲ့တာဟာ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းအပေါ်မှာ ပုံအပ်ယုံကြည်ခဲ့တဲ့ အချက်ဟာ အဓိက အကြောင်းအရင်းဖြစ်ပါတယ်။ ဒါ့အပြင် ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံတော်သစ် တည်ဆောက်ရေးအတွက်

**မိမိကစားရမိမျိုးစေ့ နှင့်
ဝင်လုံပြည်စတင်စု**

လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့တဲ့ ချင်းအမျိုးသားတို့ဟာ လွတ်လပ်စ ပြည်ထောင်စုကြီး မပြိုကွဲရေးအတွက် ချင်းလူငယ် အမြောက်အမြား စစ်ထဲကို ခြေစုံပစ်ဝင်ရောက်ပြီး ရန်ကုန်အစိုးရလို့ ကမ္ဘာက သမုတ် ခံရတဲ့ အဆင့်အထိ ကျဆင်းခဲ့ရတဲ့ ဦးနှုမ်း ပြည်ထောင်စုအစိုးရကို အသက်ပေါင်း မြောက်မြားစွာ စတေးပြီး ကာကွယ်ခဲ့ကြတာကို သမိုင်းမှာ ဖုံးကွယ်လို့ ရမှာမဟုတ်ပါဘူး။ သို့သော်လည်း ချင်း ဝိသေသတိုင်းဟာ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းကျဆုံးပြီး ဖဆပလ ဦးနှုမ်း ခေတ်တစ်လျှောက်လုံးမှာ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံအတွင်းမှာ လျစ်လျူရှုခံထားရတဲ့ ဒေသတစ်ခု ဖြစ်ခဲ့ရပါတယ်။ မိမိတို့ ဒေသကို ဗမာနှင့် တန်းတူစေလိုပြီး ဗမာပြည်မရဲ့ တိုင်းအဆင့်ကို ဝင်ရောက်ပူးပေါင်းခဲ့သည့်တိုင် အောင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းကိုယ်တိုင် ကတိပေးခဲ့တဲ့ ဗမာပြည်အတွင်းက အခြားတိုင်းတွေနဲ့ တန်းတူရည်တူ အခွင့်အရေးတွေကိုတောင် မရရှိခဲ့ကြပါဘူး။ ပြည်ထောင်စု အတုအယောင် တစ် ပြည်ထောင်စနစ်အောက်မှာ မိမိတို့ မျှော်မှန်းခဲ့ကြတဲ့ အနာဂတ်ဟာလည်း ရေစုံမျောခဲ့ရပါတယ်။ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းမှာ တန်းတူရည်တူ ဂုဏ်သိက္ခာရှိရှိ ပူးပေါင်းပါဝင်လိုခဲ့သော်လည်းပဲ အဆင်းရဲဆုံးပြည်နယ်ဆိုတဲ့ အဆိုးဝါးဆုံးအဆင့်ထိ မိမိတို့ရဲ့ အမျိုးသားဂုဏ်သိက္ခာတွေဟာ ကျ ဆင်းခဲ့ရပါတယ်။

ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းကိုယ်တိုင်က မြန်မာများသည် တောင်တန်းဒေသများအတွက် ပြောဆို ခြင်းမှာ အုပ်ချုပ်စိုးမိုးလို၍ မဟုတ်။ သို့ရာတွင် တောင်တန်းနယ်များသည် မြန်မာနှင့် တန်းတူ အခွင့်အရေး ရစေလိုသဖြင့်သာဖြစ်ကြောင်း၊ ထို့အပြင် တောင်တန်းလူမျိုးများသည် မြန်မာကျွန် အဖြစ် မဖြစ်စေရကြောင်းစသဖြင့် ပင်လုံညီလာခံမှာ ပြောဆိုခဲ့တဲ့အခါမှာ ညီလာခံ တက်ရောက်ခဲ့ တဲ့ ချင်းအမျိုးသားကိုယ်စားလှယ်တွေကလည်း ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းရဲ့ ရိုးသားဖြူစင်မှုကို အပြည့် အဝ ယုံကြည်ခဲ့ကြပါတယ်။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း ကိုယ်တိုင်ပြဋ္ဌာန်းခဲ့တဲ့ အခြေခံဥပဒေ ရေးဆွဲ ရေးဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်ချက် (၇)ချက်မှာလည်း တိုင်းပြည်ရဲ့ အခြေခံအုတ်မြစ်ဟာ ပြည်ထောင်စု မှုကို ပြဋ္ဌာန်းရမည်ဖြစ်ကြောင်း အတိအလင်း ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပြီး အဲဒီပြဋ္ဌာန်းချက်နဲ့ ပင်လုံစာချုပ်ပါ ကတိကဝတ်တို့ကို အခြေခံပြီး အခြေခံဥပဒေ ပထမမူကြမ်းကို ရေးဆွဲရာမှာ၊ ပြည်နယ်တွေနဲ့ ချင်းဝိသေသတိုင်းတို့အတွက် ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းပိုင်ခွင့်များကို အတိအလင်း အာမခံထားခဲ့ပါတယ်။ သို့သော်လည်း ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း ကျဆုံးပြီးတဲ့နောက် တစ်ပြည်ထောင်စုစနစ်ကို ပုံဖော်ထားတဲ့ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ အခြေခံဥပဒေ (၁၉၄၇) မှာ ပြည်ထောင်စုဆိုတဲ့ စာလုံးကို အလှသဘော သာ သုံးထားပြီး တိုင်းရင်းသားလူမျိုးတွေကို မျက်စိလှည့်ထားကြောင်း ဒီစာတမ်းမှာ ထောက်ပြ ထားပါတယ်။

ပြည်ထောင်စုဆိုတဲ့ မြန်မာစကား ဝေါဟာရကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာနဲ့ ပြန်ဆိုမယ်ဆိုရင် **Federal** လို့သာ ပြန်ဆိုရမှာဖြစ်ပြီး Federal ပြည်ထောင်စုစနစ်ကို ကျင့်သုံးတဲ့ United states of America ကို မြန်မာလို ရေးသားရာမှာလည်း **အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုဆိုပြီးတော့** ပြန်ဆိုရေးသားကြရပါ တယ်။ အဲဒါကြောင့် ပြည်ထောင်စုဆိုတဲ့ ဝေါဟာရဟာ အလှသဘော အသုံးပြုဖို့ မဟုတ်ဘဲ Federal စနစ်ကို ပုံဖော်ပြဋ္ဌာန်းကျင့်သုံးရမှာသာ ဖြစ်ပါတယ်။ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ အခြေခံ ဥပဒေ (၁၉၄၇) မှာတော့ တန်းတူမှု၊ မျှတမှုမရှိတဲ့ တစ်ပြည်ထောင်စုစနစ်ကို ပုံဖော်ထားပြီး၊ ပြည်ထောင်စုဆိုတဲ့ စကားလုံးနဲ့ မျက်စိလှည့်ပြီး အပေါ်ယံသဘော တမာကို သကာလောင်းသကဲ့ သို့ မမျှတတာတွေကို ဖုံးကွယ်ထားတာဖြစ်ကြောင်း ဒီစာတမ်းမှာ ဖော်ထုတ်ခွင့်ချထားပါတယ်။

အထက်လွှတ်တော်နှင့် အောက်လွှတ်တော်အမတ်များ အချိုးအစားဟာလည်း တရားမျှတမှု မရှိကြောင်း၊ ပြည်နယ်များရဲ့ မဲမပါရှိတဲ့ ပြည်ပမဲ သက်သက်နဲ့ ဘယ်ဥပဒေကိုမဆို လွှတ်တော်မှာ အတည်ပြုနိုင်အောင် လုပ်ထားတဲ့အတွက် ပြည်နယ်တွေရဲ့ အကျိုးစီးပွားကို ကာကွယ်ဖို့ မဆိုထားနဲ့ ပြည်နယ်များရဲ့ တည်ရှိမှုကိုပါ လျစ်လျူရှုထားကြောင်း၊ တစ်နည်းအားဖြင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာ နိုင်ငံအခြေခံဥပဒေ (၁၉၄၇)ကို နားလည်လို့ရတဲ့အချက်တစ်ခုက ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းရဲ့ ပြည်သူကို မျက်နှာမူပြီး ပြည်သူတစ်ရပ်လုံးအတွက် ရေရှည်ကောင်းမွန်တည်မြဲမယ့် အမြော်အမြင်ရှိရှိ ရေး ဆွဲခဲ့တဲ့ အခြေခံဥပဒေ ပထမမူကြမ်းနဲ့ လုံးလုံးလျားလျား ဆန့်ကျင်ပြီး၊ ပင်လုံစာချုပ်ပါ သဘောတူညီ ချက်တွေကိုပါ ချိုးဖောက်ထားတာဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီလို မရိုးသားတဲ့ လှည့်ကွက်တွေဟာ ကြာ ရှည်မခံပါဘူး။ လွတ်လပ်ရေးရပြီး (၁၀)နှစ်တာ ကာလအတွင်းမှာ ဒီလှည့်ကွက်တွေဟာ ဘူးပေါ် သလို ပေါ်လာပါတော့တယ်။ ရေတိုအမြင်နဲ့ ပြည်သူကို ကျောခိုင်းပြီး ရေးဆွဲထားတဲ့ တစ်ပြည် ထောင်စနစ်သာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဗမာအပါအဝင် လူမျိုးပေါင်းစုံ ပြည်သူတို့ ဂုဏ်သိက္ခာရှိရှိ အရှည် သဖြင့် ချစ်ချင်ခင်ခင် နေထိုင်ကြမယ့် စစ်မှန်တဲ့ ပြည်ထောင်စုမျိုးကို ရေရှည်အမြော်အမြင်နဲ့ ရေးဆွဲထားခဲ့တာ မဟုတ်ပါဘူး။

ပြည်ထောင်စုအတွင်းမှာ သီးခြား ပြည်နယ်မယူဘဲ ဗမာပြည်မအတွင်းရှိ အခြားတိုင်းများနည်း တူ တိုင်းအဆင့်မှာ ပါဝင်ပူးပေါင်းခဲ့တဲ့ ချင်းဝိသေသတိုင်းမှာ ဖဆပလ ခေတ်တစ်လျှောက်လုံး မိမိတို့ရဲ့ ဒေသတွင်း ကိစ္စများကို ပြည်မက ဝန်ကြီးဌာနတွေရဲ့ လက်ထဲမှာ အခြေခံဥပဒေအရ အပ်နှံထားတဲ့အတွက် ချင်းဝိသေသတိုင်းရဲ့ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ စိုက်ပျိုးရေး၊ ဒေသတွင်း ဖွံ့ဖြိုးရေး ကိစ္စအရပ်ရပ်တို့နဲ့ ပတ်သက်ပြီး ချင်းရေးရာဝန်ကြီးမှာ လုပ်ကိုင်ခွင့်အာဏာ တစ်စုံတစ်ရာ မရှိခဲ့ပါဘူး။ ပြည်နယ် မယူခဲ့တဲ့အလျောက် ပြည်နယ်အစိုးရလည်း မရှိခဲ့တဲ့အတွက် ကိုယ်ပိုင် အုပ်ချုပ်ရေးလည်း မရှိ၊ အခြားဒီမိုကရေစီရဲ့ မဏ္ဍိုင်များဖြစ်တဲ့ ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းနိုင်တဲ့ ဒေသဆိုင်ရာ ပါလီမန်လည်း မရှိခဲ့။ တရားရေးကဏ္ဍမှာလည်း အာဏာမရှိခဲ့ပါဘူး။ ဒီအချက်ဟာ တောင်တန်း ဒေသများ၏ နယ်တွင်းအုပ်ချုပ်ရေးတွင် ယခုရရှိခံစားလျက်ရှိသော ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေးဆုံးပါးရန် မည်သည့်ဒေသတွင်မဆို ပြုလုပ်လိမ့်မည်မဟုတ်။ တောင်တန်းအုပ်ချုပ်ရေးအတွက် နယ်တွင်း အုပ်ချုပ်ရေးတွင် ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းပိုင်ခွင့် အပြည့်အဝရှိကြောင်း မူအားဖြင့်လက်ခံသည်ဆိုတဲ့ ပင် လုံစာချုပ်ပါ သဘောတူညီချက်နဲ့ ဖြောင့်ဖြောင့်ကြီး ဆန့်ကျင်သွားတာဖြစ်ပါတယ်။ ဗိုလ်ချုပ်အောင် ဆန်းဦးဆောင်ရေးဆွဲခဲ့တဲ့ အခြေခံဥပဒေ ပထမမူကြမ်းမှာ ပါရှိခဲ့တဲ့ ပြည်နယ်များရဲ့ ကိုယ်ပိုင် ပြဋ္ဌာန်းပိုင်ခွင့် အားလုံးကိုလည်း ဦးချန်ထွန်း ပြင်ဆင်ရေးဆွဲလိုက်တဲ့ အခြေခံဥပဒေက လုံးဝ ပယ်ဖျက်ထားပြီး ဖြစ်ပါတယ်။ ချင်းဝိသေသတိုင်းရဲ့ တိုးတက်ရာ တိုးတက်ကြောင်းကို လျစ်လျူ ရှုထားခဲ့တဲ့ ပြည်မက ဗမာဝန်ကြီးများကို ချင်းပြည်သူတို့အနေနဲ့ ပြည်သူ့အာဏာကို အသုံးပြုပြီး မဲမပေးဘဲ ဖြုတ်ချဖို့နေနေသာသာ ဘယ်ဝန်ကြီးက ချင်းဝိသေသတိုင်း အရေးကိစ္စများကို ကိုင် တွယ်နေတယ်ဆိုတာကိုတောင် မသိရပါဘူး။ **အဲဒီ ဝန်ကြီးတွေကလည်း ချင်းဝိသေသတိုင်းကို တစ်ကြိမ်တစ်ခါမှ မလာရောက်ခဲ့ဖူးဘဲ ချင်းဝိသေသတိုင်းရဲ့ အရေးကိစ္စတွေကို အဝေးကနေ စိတ်ထင်သလို ကိုင်တွယ်နေကြတာဖြစ်ပါတယ်။** ဒီစာတမ်းဟာ အဲဒီလို ဗမာပြည်မက ဗမာ ပြည်သူတို့ရဲ့ မဲပေးထောက်ခံမှုသာ အခရာဖြစ်ပြီး ချင်းပြည်သူတို့ရဲ့ ဆန္ဒ အစစ်အမှန်ကို လုံးဝ လျစ်လျူရှုနိုင်အောင် ဖန်တီးထားတဲ့ တစ်မင်းတစ်နိုင်ငံ တစ်ပြည်ထောင်စနစ်ရဲ့ ခါးသီးနိဗ္ဗိကျလွန်းတဲ့

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
ဝင်လုံပြည်စတင်စု**

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ အခြေခံဥပဒေ (၁၉၄၇)ရဲ့ လိုအပ်ချက်တွေကို ဖွင့်ချထားတဲ့ စာတမ်း ဖြစ်ပါတယ်။ ပြည်ထောင်စုကြီးကို နှစ်နှစ်ကာကာ ယုံကြည်ပြီး မိမိရဲ့ ဖဆပလ အစိုးရနဲ့ ပြည် ထောင်စုကြီး မပြိုကွဲရေးအတွက် အသက်စတေးပြီး သစ္စာရှိရှိ ကာကွယ်သွားကြတဲ့ တပ်မတော် တွင်းမှ ရာထောင်မကဘဲ ချင်းစစ်သားများကိုပင် မထောက်ထား။ မငဲ့မညှာဘဲ ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနု ခေတ်မှာ ချင်းပြည်နယ်မှာ ဒီမိုကရေစီ ဆိတ်သုဉ်းအောင်၊ ချင်းအမျိုးသားတို့ရဲ့ အမျိုးသားဂုဏ်သိက္ခာ ကို အနိမ့်ဆုံးအထိ ကျဆင်းအောင် ပြုကျင့်ခဲ့တဲ့ ကိစ္စဟာ စစ်အစိုးရက ကျေးဇူးရှင် မိဘပြည်သူ တွေကို မညာမတာရက်စက်ပြီး ဗမာ့အမျိုးသား ဂုဏ်သိက္ခာကို ညှိုးငယ်စေတဲ့လုပ်ရပ်များ လုပ်လာ နိုင်အောင်အတွက် နည်းပေးလမ်းပြ အစပျိုးပေးခဲ့သလို ဖြစ်နေပါတော့တယ်။

လူမျိုးတစ်မျိုးဟာ အခြားလူမျိုးများကို မတရားဖိနှိပ် အနိုင်ကျင့်ခြင်းအားဖြင့် မိမိလူမျိုးရဲ့ ဂုဏ်သိက္ခာ မြင့်တက်လာမှာ မဟုတ်ဘဲ များသည်နည်းသည် မခွဲခြားဘဲ တန်းတူရည်တူ ဒီမိုကရေစီ စနစ်အောက်မှာ အတူတကွ လွတ်လပ်ပြီး၊ အတူတကွ တိုးတက်ပါမှ ဗမာအပါအဝင် လူမျိုးပေါင်းစုံ ပြည်ထောင်စုသားများဟာ ကမ္ဘာ့အလယ်မှာ ဂုဏ်သိက္ခာရှိရှိ ရင်ပေါင်တန်းနိုင်ကြမယ်ဆိုတာကို ယုံကြည်ခဲ့တဲ့ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းရဲ့ အတွေးအခေါ် အမြော်အမြင်တွေကို ကျောခိုင်းခဲ့တဲ့အတွက် ကမ္ဘာ့အနိမ့်ကျဆုံး၊ အဆင်းရဲဆုံးနိုင်ငံဘဝမှာ အဆုံးသတ်ခဲ့ကြရတာကို နောင်မျိုးဆက်သစ် မြန်မာ လူငယ်တို့က ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ခါးသီးလွန်းလှတဲ့ အတိတ်သမိုင်းထဲကနေ သင်ခန်းစာ ယူကြရတော့ မှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ချင်းလူငယ်များ အကြံပေးတင်ပြချက်ပါ တခြားအရေးကြီးတဲ့ အချက်အလက် တွေကို ဆက်လက်ဖတ်ရှုနိုင်ဖို့အတွက် ဒီဝက်ဘ်ဆိုက်မှာ တင်ထားပါတယ်။ ဆက်လက် ဖတ်ရှု ကြဖို့ တိုက်တွန်းအပ်ပါတယ်။ ဖဆပလ ခေတ် အပါအဝင် ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းရဲ့ တော်လှန်ရေးကောင်စီ ကို ဆက်ခံတဲ့ မဆလခေတ်မှာ ကြုံတွေ့ဖြတ်သန်းခဲ့ရတဲ့ ချင်းပီသေသတိုင်းရဲ့ နှစ်နာချက်တွေနဲ့ တစ်ပါတီ အာဏာရှင်စနစ်ရဲ့ ဆိုးကျိုးတွေကို ရဲရဲဝံ့ ထောက်ပြဝေဖန်ထားတဲ့ စာတမ်းဖြစ်ပါတယ်။

ချင်းလူငယ်များ အကြံပေးတင်ပြချက်ကို [http:// vansangva.com/ vansangva-library/](http://vansangva.com/vansangva-library/) တွင် ဝင်ရောက်ဖတ်ရှုနိုင်ပါသည်။

၉။ ဒဂုန်တာရာ၏ အောက်ချင်းငှက်တေးသံ ဆောင်းပါး။

ချင်းမဂ္ဂဇင်း၊ တက္ကသိုလ်များ ရန်ကုန်(၁၉၈၂-၁၉၈၃)

လွတ်လပ်ရေးကို အရယူခဲ့တဲ့၊ ပင်လုံကတိကဝတ်တို့ကို ချိုးဖောက်ပြီး လွတ်လပ်ရေး ရတဲ့ အချိန်ကစပြီး ပင်လုံကို ကျောခိုင်းခဲ့ကြပါတယ်။ ပင်လုံစာချုပ်ကို လက်မှတ်ရေးထိုးရာမှာ ပါဝင်ခဲ့ကြတဲ့ ရှမ်း၊ ကချင်၊ ချင်း အစရှိတဲ့ ပြည်နယ်တွေထဲက ဦးထွန်းမြင့်(ရှမ်းပြည်နယ်)၊ ဦးဇန်ထားဆင်(ကချင်ပြည်နယ်)၊ ဦးလျန်အုပ်(ချင်းပြည်နယ်) စသည်တို့က အထက်ဖော်ပြပြီးဖြစ်တဲ့ စာတမ်းတွေအားဖြင့် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ အခြေခံဥပဒေ (၁၉၄၇)မှာ လိုအပ်ချက်တွေကို ထုတ်ဖော်ဖွင့်ချခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီလို ပင်လုံစာချုပ်ဝင် တိုင်းရင်းသားခေါင်းဆောင်တွေက တင်ပြချက်တွေကို တိုင်းပြည်သို့ ဖော်ပြပြီးဖြစ်တဲ့အတွက် ပင်လုံစာချုပ်ဝင် ဗမာအမျိုးသားထဲက ပြည်ထောင်စုနဲ့ပတ်သက်ပြီး သဘောထားအမြင် ဖော်ထုတ်ချက်တစ်ခုကို ကျွန်တော်တို့ ဆက်လက် တင်ပြပါမယ်။

ပင်လုံစာချုပ်ဝင် ဗမာတိုင်းရင်းသား လူမျိုးများအပေါ် တခြားတိုင်းရင်းသားလူမျိုးတွေအနေနဲ့

နိုင်ငံရေးအရ ကြီးကြီးမားမား အမြင်စောင်းခဲ့ပါတယ်။ စစ်အာဏာရှင်စနစ် ချုပ်ငြိမ်ရေး၊ ဒီမိုကရေစီ
ရေး၊ တန်းတူရေး၊ လွတ်မြောက်ရေး၊ တော်လှန်ရေးတိုက်ပွဲ သမိုင်းတစ်လျှောက်မှာ ဗမာအပါအဝင်
တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ အားလုံးရဲ့ သွေးစည်းညီညွတ်ရေး ပြန်လည်တည်ဆောက်ဖို့ နက်နက်
ရှိုင်းရှိုင်း အဟန့်အတား ပြုခဲ့တဲ့အချက်၊ အမြင်စောင်းခဲ့တဲ့ အချက်ကတော့ ပြည်ထောင်စုဆိုတဲ့
ဝေါဟာရအပေါ် နည်းလည်သဘောပေါက်ပုံချင်း မတူညီခဲ့ကြတဲ့အချက်ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ယခုတင်ပြ
မယ့် ဆောင်းပါးအတိုလေးဟာ ဗမာနဲ့ အခြားတိုင်းရင်းသား လူမျိုးများအကြား၊ အဖိနှိပ်ခံပြည်သူ
အချင်းချင်းအကြား **အမျိုးသားပြန်လည်ရင်ကြားစေရေး**ကို တစ်နည်းတစ်ဖုံ အထောက်အကူ
ပြုနိုင်လိမ့်မယ်လို့ ရိုးသားစွာ ယုံကြည်ပါတယ်။ ယခု Vansangva စာကြည့်တိုက်မှာ တင်ပေးလိုက်တဲ့
ဆောင်းပါးဟာ စာရေးဆရာကြီး ဒဂုန်တာရာရဲ့ **အောက်ချင်းငှက် တေးသံဆောင်းပါး ဖြစ်ပါ**
တယ်။ ဒီဆောင်းပါးဟာ ချင်းစာပေနှင့် ယဉ်ကျေးမှု ကော်မတီ တက္ကသိုလ်များ ရန်ကုန်က
(၁၉၈၂-၁၉၈၃) ခုနှစ်မှာ ထုတ်ဝေခဲ့တဲ့ ချင်းမဂ္ဂဇင်းအတွက် အဲဒီကာလ ချင်းကျောင်းသား
ခေါင်း ဆောင်တွေက ဆောင်းပါး၊ စာမူတောင်းခံရာမှာ ရေးသားပေးပို့ခဲ့တဲ့ ဆောင်းပါးဖြစ်ပါတယ်။
ဒီ ဆောင်းပါးဟာ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ အခြေခံဥပဒေ (၁၉၄၇)ရဲ့ အားနည်းချက်တွေကို
တိုက်ရိုက်ဖော်ထုတ်တဲ့ဆောင်းပါး မဟုတ်သည့်တိုင်အောင် စစ်မှန်တဲ့ပြည်ထောင်စုကို အမှန်တကယ်
ယုံကြည်တဲ့ ဗမာစာရေးဆရာတစ်ဦးရဲ့ ပြည်ထောင်စုနဲ့ပတ်သက်ပြီး သဘောထားအမြင်တွေဖြစ်တဲ့
အတွက် ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ အခြေခံဥပဒေ (၁၉၄၇)ရဲ့ အားနည်းချက်တွေကို သွယ်ဝိုက်သော
အားဖြင့် တင်ပြချက်အဖြစ် သဘောထားနိုင်တဲ့အကြောင်း ဆောင်းပါးပါအချက်အလက်တွေက
သက်သေထူနိုင်ပါလိမ့်မယ်။

တက္ကသိုလ် ချင်းမဂ္ဂဇင်းတွေ မကြာခဏဆိုသလို ထုတ်ဝေခဲ့ကြပါတယ်။ ဒါပေမယ့်လည်း
အခုလို ဗမာစာရေးဆရာ အကျော်အမော်ကြီးဆီကနေ စာမူတောင်းခံတာ မရှိခဲ့သလောက်ပါပဲ။
ချင်းရေးရာကိစ္စတွေကိုသာ ဇောင်းပေးဖော်ပြတဲ့ မဂ္ဂဇင်းတွေဖြစ်တဲ့အတွက်လည်းတစ်ကြောင်း
ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ ဒါပေမယ့်လည်း ဆရာကြီး ဒဂုန်တာရာကိုမှ ရွေးပြီး (၁၉၈၂-၁၉၈၃) ခုနှစ်မှာ
ထုတ်ဝေခဲ့တဲ့ ချင်းမဂ္ဂဇင်းအတွက် စာမူတောင်းခံတဲ့အထိ ဖြစ်လာဖို့အတွက် လေးနက်တဲ့
အကြောင်းတွေ ရှိပါတယ်။

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ လွတ်လပ်ရေးရပြီးခေတ်မှာ ပုဂ္ဂလိကပိုင် မီဒီယာကြီးတွေဖြစ်စေ၊
ခေတ်အဆက်ဆက် အုပ်စိုးသူအစိုးရပိုင် မီဒီယာကြီးတွေကဖြစ်စေ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်
အဖွဲ့အစည်းတွေကို ဖော်ပြရာမှာ **သောင်းကျန်းသူ အဖျက်သမားများအဖြစ်** ဖော်ပြလေ့ရှိပါတယ်။
သို့သော်လည်း ဆရာကြီး ဒဂုန်တာရာကတော့ တမူထူးခြားပြီး အဲဒီလို အသုံးအနှုန်းတွေကို
ရှောင်ရှားခဲ့ရုံမက တိုင်းရင်းသားလူမျိုးတွေဟာ မိမိတို့ရဲ့ အမျိုးသား အခွင့်အရေးတွေကို ဆုံးရှုံး
ခဲ့ကြတဲ့အတွက် အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးတိုက်ပွဲတွေကို ဆင်နွှဲနေကြကြောင်း၊ အလျဉ်းသင့်
သလို ဖော်ပြလေ့ရှိတာကို ကျွန်တော်တို့ တိုင်းရင်းသား လူမျိုးတွေအနေနဲ့ သတိပြုမိခဲ့ကြပါတယ်။
ဆရာကြီး ဒဂုန်တာရာဟာ တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးတွေကို ဖော်ပြရာမှာ **ခွဲထွက်**
ရေးသမားတွေဆိုပြီးတော့လည်း မသုံးနှုန်းခဲ့ဖူးပါဘူး။ ဆရာကြီးဒဂုန်တာရာက ပြည်ထောင်စုဆိုတဲ့
ဝေါဟာရစကားလုံးရဲ့ အဓိပ္ပာယ်အတိုင်း လက်တွေ့ကျင့်သုံးမှသာလျှင် အဓိပ္ပာယ် ရှိမှာဖြစ်တဲ့အ
ကြောင်း ဒီဆောင်းပါးမှာ ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ဖော်ပြထားပါတယ်။ ပြည်ထောင်စု အဖွဲ့ဝင် ပြည်ထောင်

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
မင်းလုံပြည်ထောင်စု**

တွေဟာ လွတ်လပ်ကြရမယ်။ လွတ်လပ်တဲ့လူမျိုးမှာ နယ်မြေသတ်သတ်မှတ်မှတ်ရှိတဲ့ State ခေါ် ပြည်နယ်ရှိကြရမယ်။ လွတ်လပ်တဲ့ လူမျိုးမှာ အစိုးရရှိရမယ်။ လွတ်လပ်တဲ့ လူမျိုး၊ လွတ်လပ်တဲ့ ပြည်နယ် သို့မဟုတ် State ခေါ် နိုင်ငံတော်တွေ စုပေါင်းထားတဲ့ တိုင်းပြည်ကို ပြည်ထောင်စုလို့ခေါ်တယ်။ ပြည်ထောင်စုစနစ်ဆိုတာဟာ စုပေါင်းနိုင်ငံတော်စနစ် ဖြစ်တယ်။ ဆရာကြီး ဒဂုန်တာရာက ပြည်ထောင်စုကို ဒီလိုနားလည်ပါတယ်။

အမှန်ပြောရရင် ပြည်ထောင်စုရဲ့ အဓိပ္ပာယ်အတိုင်း လက်တွေ့မကျင့်သုံးဘဲ၊ ပြည်ထောင်စုကို ဆန့်ကျင်တဲ့ ဒီမိုကရေစီကို ဆန့်ကျင်တဲ့ မူဝါဒစနစ်ဆိုးတွေနဲ့ တိုင်းပြည်ကို အုပ်ချုပ်လာရင် အဖိနှိပ်ခံ ပြည်သူတွေက မိမိတို့ရဲ့ မွေးရာပါ အခွင့်အရေးတွေ၊ အမျိုးသား အခွင့်အရေးတွေ မရှိတော့တဲ့ အဆုံးမှာ ဗမာအပါအဝင် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးတွေ၊ ကျောင်းသားတွေ၊ အလုပ်သမား၊ လယ်သမားတွေ၊ ရဟန်းသံဃာတွေဟာ အဲဒီ စနစ်ဆိုးကနေ လမ်းခွဲဖို့ ကြိုးစားပြီး တော်လှန်ပုန်ကန်ကြတာချည်းပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီသဘောတရားကို အခြေခံကျကျ နားလည်ယုံကြည်သူ တစ်ဦးပီပီ လွတ်မြောက်ရေးအတွက် တိုက်ပွဲဝင်ကြတာကို ဘယ်အဖွဲ့ကတော့ဖြင့် အဖျက်သမားတွေ၊ ဘယ်အဖွဲ့ကတော့ဖြင့် ခွဲထွက်ရေးသမားတွေဆိုပြီးတော့ ရေးကြီးခွင်ကျယ်လုပ်ပြီး အများနဲ့ သံယောင်လိုက်ပြီး ရှုတ်ချရေးသားခြင်း အလျင်းမပြုခဲ့သူက ဆရာကြီးဒဂုန်တာရာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ချင်းကျောင်းသားခေါင်းဆောင်တွေက ဆရာကြီးကို စာမူတောင်းခံခဲ့တုန်းက ဆရာကြီးကိုယ်တိုင်ပြောခဲ့တဲ့ စကားကတော့ ပြည်ထောင်စုနဲ့ ပတ်သက်ပြီး **ကျွန်တော့်အမြင်တွေကို ဗမာအများစုက လက်မခံကြဘူးဗျ၊ ပြည်ထောင်စုအကြောင်းကို ကျွန်တော် ရေးရင်လည်း စစ်အစိုးရက ကြိုက်မှာမဟုတ်ဘူး။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော် လွတ်အောင်ရေးပေးမယ်ဆိုပြီး** ပြောခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီလို ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ဝါရင့်စာရေးဆရာကြီး တစ်ယောက်ပီပီ စစ်အစိုးရရဲ့ ဆင်ဆာအဖြစ်အတောက်ကို လွတ်အောင် ရေးသားနိုင်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီကာလဟာ ဗိုလ်နေဝင်းမဆလ စစ်အစိုးရက ဖက်ဒရယ်ပူးပေါင်းရေးမူကို **ခွဲထွက်ရေးမူအဖြစ် ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် လိမ်ညှာ မှိုင်းတိုက်နိုင်ခဲ့တဲ့ ကာလပဲဖြစ်ပါတယ်။** အဲဒီကာလ လက်ဝဲ၊ လက်ယာ ဗမာနိုင်ငံရေးသမား အများစုကြီးကလည်း ဗိုလ်နေဝင်းရဲ့ မှိုင်းတွေမိပြီး ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု စစ်စစ်မူဆိုတာကို ကြားရုံနဲ့ကို နောက်တွန့်နေကြတဲ့ကာလမှာ ဆရာကြီး ဒဂုန်တာရာဟာ ပြည်ထောင်စုစစ်စစ်မူကို ယုံကြည်လက်ခံပြီး အတွေးအခေါ်အရ လွတ်မြောက်နေသူတစ်ယောက်ဖြစ်ကြောင်း၊ ဗိုလ်နေဝင်းရဲ့ မှိုင်းမိနေသူတစ်ယောက် မဟုတ်ကြောင်း၊ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးတွေရဲ့ အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးတိုက်ပွဲတွေကို ထောက်ခံနေသူ တစ်ဦးဖြစ်ကြောင်း၊ ဆရာကြီးရဲ့ ဆောင်းပါးတွေကို ဖတ်ရှုပြီး သူရဲ့ဝေါဟာရ အသုံးအနှုန်းတွေအရ သိရှိခဲ့ကြပြီးဖြစ်တဲ့အလျောက် စာမူတောင်းခံခဲ့တဲ့ ချင်းကျောင်းသားတွေဟာ ဆရာကြီးပြောလိုက်တဲ့ စကားကိုကြားရတဲ့အတွက် အားတက်ဝမ်းမြောက်ခဲ့ကြရပါတယ်။ သူတို့တမ်းတခဲ့တဲ့ ပြည်ထောင်စုသားကြီးတစ်ယောက်ကို ကိုယ်တိုင်တွေ့ခဲ့ရတဲ့ အပြင် စစ်မှန်တဲ့ ပြည်ထောင်စုကို ယုံကြည်တဲ့သူတစ်ယောက်ရဲ့ ကိုယ်တိုင်ပြောကြားလိုက်တဲ့ စကားကို နားနဲ့ဆတ်ဆတ် ကြားလိုက်ရတာဖြစ်တဲ့အတွက် ဆရာကြီးအပေါ် ဝိုင်းတော့ ကြည့်ညှိလေးစားခဲ့ကြရပါတယ်။ ဆရာကြီးကိုလည်း ဗမာလူမျိုးထဲမှာ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းလို လေးစားထိုက်တဲ့ ထူးခြားရှားပါးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးအဖြစ် မြင်ခဲ့ကြတာဖြစ်ပါတယ်။

စာရေးဆရာကြီး ဒဂုန်တာရာရဲ့စာတွေကို မြန်မာပြည်သူတွေအားလုံးက လေးစားကြပါတယ်။

သူ့စာပေကို လေးစားသလို သူ့အတွေးအခေါ်၊ သူ့ယုံကြည်ချက်ကိုပါ လေးစားကြဖို့ ကျွန်တော် တို့က ဒီနေရာကနေပြီး တိုက်တွန်းလိုက်ပါတယ်။ ဒီဆောင်းပါးတိုလေးကို ရေးသားခဲ့တဲ့ အချိန် ကာလတုန်းက ဆရာကြီးရဲ့ ပြည်ထောင်စု အတွေးအခေါ်ဟာ အထူးသဖြင့် ဗမာနိုင်ငံရေးသမား တွေရဲ့ လောကမှာ သူ့ကိုယ်တိုင် ထုတ်ဖော်ပြောကြားခဲ့သည့်အတိုင်း အင်မတန်မှ အထီးကျန်တဲ့ အမြင်တစ်ခု ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ ဒီနေ့ဒီအချိန်အခါမှာ ဆရာကြီးတွေေးသလို တွေးနေတဲ့ မြန်မာလူငယ် မျိုးဆက်သစ် အမြောက်အမြား ရှိလာပြီဖြစ်ပါတယ်။ ဆရာကြီးရဲ့ အယူအဆတွေဟာ အထီးကျန် လှတဲ့ အယူအဆတွေ မဟုတ်တော့ပါဘူး။ အများပြည်သူတို့ လက်ခံနိုင်တဲ့ အယူအဆတွေ ဖြစ်လာကြပါပြီ။ ဒီအချက်သည်ပင်လျှင် အမှန်တရားဟာ ဖုံးကွယ်လို့ မရဘူးလို့ ပြောစမှတ်ရှိတာကို လက်တွေ့သက်သေထုလိုက်တာ ဖြစ်ပါတယ်။ သို့သော်လည်း သူ့ရဲ့ ပြည်ထောင်စု အတွေးအခေါ် ကို ဒီထက်မက ပြည်သူတွေထဲမှာ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ပြန့်ပွားအောင် လုပ်ကြရဦးမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလိုဖြစ်လာအောင် အခုလို စလုပ်ကြရမှာဖြစ်ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့အားလုံး အတူတကွ တစ်ခု တည်းသော အနာဂတ်ကို ယုံကြည်လာတဲ့အချိန် ပြည်ထောင်စုတစ်ခုလုံးအတွက် ပြည်သူတွေ အားလုံး တစ်ပြိုင်နက် တွေးခေါ်ယုံကြည်လာကြတဲ့ အချိန်မှာ နေရာ၊ ဒေသ၊ လူမျိုး၊ ဘာသာ၊ ကွဲပြားမှု၊ အတွေးအခေါ် မတူညီမှု၊ ယုံကြည်ချက်ကွဲပြားမှု၊ အနာဂတ် ဦးတည်ချက်တွေ ကွဲပြားမှု စတဲ့ တံတိုင်းတွေဟာ စတင်ပြုလဲလာမှာဖြစ်ပြီး အဖိနှိပ်ခံ လူမျိုးပေါင်းစုံ ပြည်သူတို့အကြား အယူအဆ ကွဲပြားမှုကို အားပြုပြီး တည်ဆောက်လာခဲ့တဲ့ စစ်အစိုးရရဲ့ သွေးခွဲအုပ်ချုပ်ရေး မဟာစီမံကိန်းတို့ဟာလည်း အားအင်ချည့်နဲ့လာမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဗမာအပါအဝင် လူမျိုးပေါင်းစုံ ပြည်သူတို့ရဲ့ အနာဂတ်ဟာလည်း တောက်ပြောင်လာပါလိမ့်မယ်။ တစ်ဦးချင်း၊ ဒေသအလိုက်၊ လူမျိုးအလိုက် ရုန်းကန်လှုပ်ရှားမှုဟာလည်း ပြည်ထောင်စု တစ်ခုလုံးရဲ့ စွမ်းအားတွေ ဖြစ်လာပါလိမ့် မယ်။

စစ်ကျွန်ဘဝကနေ လွတ်မြောက်ချင်ရင် လွတ်မြောက်ရေးနဲ့ ထိုက်တန်တဲ့ လွတ်မြောက်တဲ့ အတွေးအခေါ်တွေကို စွဲကိုင်ကြရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ လူမျိုးတစ်မျိုးနဲ့တစ်မျိုး နိုင်ထက်စီးနင်း ပြုကျင့်ပြီး ကျွန်ပြုလိုတဲ့ တစ်ပြည်ထောင် အတွေးအခေါ်ဟောင်းတွေကို စွန့်လွှတ်ပြီး ကျွန်စိတ်၊ ကျွန်နဲ့ ကင်းစင်တဲ့ လွတ်မြောက်တဲ့ အတွေးအခေါ်တွေကို စွဲကိုင်ကြမှာသာလျှင် ဗမာအပါအဝင် လူမျိုးပေါင်းစုံ ပြည်သူတို့အားလုံး လွတ်မြောက်ကြမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ စစ်အာဏာကို ဖယ်ရှားရုံ သက်သက်နဲ့တော့ လွတ်မြောက်သွားကြမှာ မဟုတ်သေးပါဘူး။ တန်းတူရည်တူ လွတ်လပ်တဲ့ ပြည်နယ်တွေ၊ ဒီမိုကရေစီ အသီးအပွင့်တွေ၊ လွတ်လပ်ရေးရဲ့ အသီးအပွင့်တွေကို တန်းတူရည်တူ ခံစားကြရတဲ့ လူမျိုးတွေနဲ့ ဖွဲ့စည်းထားတဲ့ ပြည်ထောင်စုကို ထူထောင်ဖို့အတွက် လေးလေးနက်နက် သန္နိဋ္ဌာန်ချနိုင်ကြမှသာလျှင် ရေရှည်မှာ ဗမာလူမျိုးအတွက်ရော တိုင်းရင်းသားလူမျိုး အသီးသီး အတွက်ပါ လုံခြုံစိတ်ချရတဲ့ ငြိမ်းချမ်းတဲ့ ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံသစ် တစ်ခုကို တည်ဆောက်နိုင်ကြမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဆရာကြီး ဒဂုန်တာရာရဲ့ လွတ်မြောက်တဲ့ ပြည်ထောင်စုအမြင်ကို ဒီ Vansangva စာကြည့် တိုက်၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံခေါ် ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံသစ်ထူထောင်ရေး သမိုင်းဝင်မှတ်တမ်းမှာ Historical Documents on the Making of a new Democratic Nation- the Union of Burma ရဲ့ လက်ရွေးစင် မှတ်တမ်းတစ်ခုအဖြစ် တင်ဆက်လိုက်ပါတယ်။

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
ဝင်လှုံပြည်ထောင်စု**

ဆရာကြီး ဒဂုန်တာရာ ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ ကျန်းမာချမ်းသာပြီး အသက်ရာကျော် ရှည်ပါစေကြောင်း ကျွန်တော်တို့ Vansangva ဝိုင်းတော်သားများက အလေးအနက် မေတ္တာပို့ ဆုမွန်ကောင်းများ တောင်းလိုက်ပါတယ်။

ဒဂုန်တာရာ၏ အောက်ချင်းငှက်တေးသံဆောင်းပါးကို [http:// vansangva.com/vansangva- library/](http://vansangva.com/vansangva-library/) တွင် ဝင်ရောက်ဖတ်ရှုနိုင်ပါသည်။

၁၀။ ဖက်ဒရယ် "Federal"

**မြန်မာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ကျောင်းသားများ ဒီမိုကရက်တစ်တပ်ဦး (All Burma Students Democratic Front) ဗဟိုကော်မတီဌာနချုပ် (ဒေါင်းဂွင်)မှ ထုတ်ဝေဖြန့်ချိသည်။
(၁၉၉၄ မေလ)**

မြန်မာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ကျောင်းသားများ ဒီမိုကရက်တစ်တပ်ဦး (ABSDF) ဗဟိုကော်မတီဌာနချုပ် (ဒေါင်းဂွင်)မှ (၁၉၉၄) မေလတွင် ထုတ်ဝေခဲ့တဲ့ ဖက်ဒရယ် Federal ဆိုတဲ့ စာတမ်းကို ယခု ကျွန်တော်တို့ Vansangva စာကြည့်တိုက်မှာ အများပြည်သူတို့ လေ့လာဖတ်ရှုနိုင်ဖို့အတွက် တင်ဆက်လိုက်ပါတယ်။ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးတွေ ရောပြွမ်းနေထိုင်တဲ့ နိုင်ငံတစ်ခုအဖို့ မိမိတို့နဲ့ ကိုက်ညီတဲ့ နိုင်ငံရေးစနစ်တစ်ခု မဖော်ဆောင်နိုင်ခြင်းဟာ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံရဲ့ ရှည်ကြာတဲ့ ပြည်တွင်းစစ်ဖြစ်ရခြင်း အကြောင်းရင်းတွေထဲမှာ နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်း ပါဝင်နေကြောင်းကို စာတမ်းရဲ့ နိဒါန်းမှာ အစပျိုးထားပါတယ်။ ပြည်တွင်းစစ်ကို အဆုံးသတ်ရေးအတွက် တိုင်းရင်းသားလူမျိုး အသီးသီးရဲ့ အခွင့်အရေးတွေ အာမခံချက်ရှိတဲ့ စစ်မှန်တဲ့ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု တည်ဆောက်ရေး ဟာ အရေးကြီးတဲ့အကြောင်း စသည်ဖြင့် ဖော်ပြထားပါတယ်။

ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးတွေ အောင်ပွဲခံပြီး လွတ်လပ်ရေးရရှိပြီးတဲ့ နောက်ပိုင်းမှာ လွတ်လပ်ရေး အတွက် ကြိုးပမ်းတိုက်ပွဲဝင်ခဲ့ကြတဲ့ ဗမာ့တပ်မတော်က တပ်ရင်းတချို့၊ ရဲဘော်သုံးကျိပ်ဝင် တချို့နဲ့ သမိုင်းဝင်ပုဂ္ဂိုလ်၊ ခေါင်းဆောင်ပိုင်း တော်တော်များများတို့ဟာလည်း ဗဟိုအစိုးရကို အကြောင်းအမျိုးမျိုး၊ အခြေအနေအမျိုးမျိုး၊ အချိန်ကာလအမျိုးမျိုးမှာ လက်နက်စွဲကိုင် တော်လှန်ပုန်ကန်ခဲ့ကြပါတယ်။ လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲမှာ ရှေ့တန်းကနေ ပါဝင်ခဲ့ကြတဲ့ သခင်သန်းထွန်း ဦးဆောင်တဲ့ အလံဖြူကွန်မြူနစ်ပါတီ၊ သခင်စိုးဦးဆောင်တဲ့ အလံနီကွန်မြူနစ်ပါတီတို့ တောခိုခဲ့ကြတဲ့အပြင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းကိုယ်တိုင် ဖွဲ့စည်းခဲ့တဲ့ ပြည်သူ့ရဲဘော်အဖွဲ့က ကွန်မြူနစ်ကို ထောက်ခံတဲ့ ဗိုလ်လရောင် ဦးဆောင်တဲ့ ရဲဘော်ဖြူအဖွဲ့ကလည်း တောခိုခဲ့ကြပါတယ်။ ဒီနေ့ ရာစုနှစ်ထက်ဝက်ကျော် ရှည်ကြာလာပြီဖြစ်တဲ့ အဲဒီ ပြည်တွင်းစစ်ရဲ့ ပထမပိုင်းကာလကို **ရောင်စုံသူပုန်ခေတ်**လို့တောင် ခေါ်ယူရတဲ့ ခေတ်တစ်ခေတ်ကို ဖြတ်သန်းခဲ့ကြရပါတယ်။

အဲဒီ ပြည်တွင်းစစ် အစပိုင်း ရောင်စုံသူပုန်ခေတ်မှာ ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနုရဲ့ ဖဆပလ အစိုးရဟာ ဗဟိုအစိုးရဖြစ်ခဲ့ပေမယ့်လည်း ဗိုလ်နေဝင်းဦးဆောင်တဲ့ စစ်တပ်က (၁၉၆၂)ခုနှစ်မှာ တိုင်းပြည်ရဲ့ အာဏာကို သိမ်းပိုက်ပြီးတဲ့ နောက်ပိုင်း **၁၉၆၉ ခုနှစ်မှာ** ဝန်ကြီးချုပ်ဟောင်း ဦးနုကိုယ်တိုင်က စစ်အစိုးရကို လက်နက်စွဲကိုင်တော်လှန်ဖို့ တောခိုခဲ့ပြန်ပါတယ်။ အဲဒီခေတ် အဲဒီကာလ လက်နက်စွဲကိုင်ပြီး ဗဟိုအစိုးရ အဆက်ဆက်ကို တော်လှန်ပုန်ကန်ခဲ့ကြတဲ့ ခေါင်းဆောင်တွေဟာ ပါတီတွင်း ပဋိပက္ခတွေမှာ အချင်းချင်း ဖြုတ်၊ ထုတ်၊ သတ်ပြီး တောတွင်းမှာ အသတ်ခံရသူက

အသတ်ခံခဲ့ကြရတယ်။ တချို့လည်း အစိုးရဆီမှာ အညံ့ခံလက်နက်ချ ဝင်ရောက်သူက ဝင်ရောက်ခဲ့
တယ်။ တောတွင်းအာဏာသိမ်းမှုကို ခံရသူက ခံခဲ့ရတယ်။ စစ်အစိုးရရဲ့ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ကို
လက်ခံပြီး ပြည်တော်ပြန်သူက ပြန်ခဲ့တယ်။ အဝေးရောက်ဘဝနဲ့ ဇာတ်သိမ်းသူက ဇာတ်သိမ်း
ခဲ့တယ်။ သူတို့ရဲ့ ဘဝတွေကို ဒီလိုနဲ့ အဆုံးသတ်ခဲ့ကြပါတယ်။ အဲဒီလို မြန်မာနိုင်ငံ လွတ်လပ်
ရေးအတွက် ကြိုးပမ်းခဲ့ကြတဲ့ တိုင်းပြည်ရဲ့ အထင်ကရ နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင် အမြောက်အမြား
ဟာ အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် ဗဟိုအစိုးရကို လက်နက်ကိုင် တော်လှန်ပုန်ကန်ပြီး တောခိုခဲ့
ကြပေမယ့်လည်း မိမိတို့ပါတီ အသီးသီးရဲ့ မျှော်မှန်းချက်ပန်းတိုင်တွေဆီကို မရောက်နိုင်ခဲ့ကြပါဘူး။
သူတို့ဖွဲ့စည်းခဲ့တဲ့ နိုင်ငံရေးပါတီတွေနဲ့ လက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းတွေဟာလည်း
တိမ်ကောပျောက်ကွယ်သွားခဲ့ကြပါတယ်။

ရောင်စုံသူပုန်ခေတ်ကစပြီး လူတန်းစားတိုက်ပွဲကို ဆင်နွှဲခဲ့ကြတဲ့ အဖွဲ့အစည်းတွေကရော
မိမိကိုယ်တိုင် စွန့်လွှတ်ခဲ့ရတဲ့ တိုင်းပြည်အာဏာကို ပြန်လည်ရရှိရေးအတွက် တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့တဲ့
ဝန်ကြီးချုပ်ဟောင်းဦးနုရဲ့ ၁၉၇၀ ခုနှစ်ကာလများက လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးတွေကပါ ပြည်ပ
လက်ဝဲလက်ယာ နိုင်ငံတွေဆီကနေ ငွေကြေး၊ လက်နက်၊ ရုပ်ဝတ္ထု၊ ပစ္စည်း အကူအညီ အမြောက်
အမြားကို ရရှိခဲ့ကြသည့်တိုင်အောင် တော်လှန်ရေးလမ်းဆုံလတ်မှာ တစ်နည်းမဟုတ် တစ်နည်း
ဇာတ်သိမ်းခဲ့ကြရပါတယ်။ အဲဒီကာလရဲ့ တော်လှန်ရေးအဆင့်ဆင့်မှာလည်း အမျိုးသားလွတ်
မြောက်ရေးတိုက်ပွဲတွေကို ဆင်နွှဲကြတဲ့ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းတွေနဲ့လည်း
ဘုံရန်သူ ဗဟိုအစိုးရကို အနိုင်တိုက်ဖို့ မဟာမိတ်အသွင်နှင့်တစ်မျိုး၊ နိုင်ငံရေးအရ အကျိုးတူ ဖွဲ့
စည်းတဲ့ တပ်ဦးအသွင်နဲ့တစ်ဖုံ ပူးပေါင်းခဲ့ကြဖူးခဲ့သော်လည်း စစ်မှန်ပြီး ထာဝရငြိမ်းချမ်းတဲ့ ဖက်ဒရယ်
ပြည်ထောင်စု နိုင်ငံပြန်လည်ထူထောင်ရေးဆိုတဲ့ တူညီတဲ့ ရှင်းလင်းပြတ်သားသော ဘုံအနာဂတ်
ရည်မှန်းချက်တွေကို ခိုင်ခိုင်မာမာ မချမှတ်နိုင်ခဲ့ကြတဲ့အတွက် အဲဒီပူးပေါင်းမှုတို့ကလည်း ရေရှည်
မခံခဲ့ကြပါဘူး။ အကွဲအပြေတွေနဲ့သာ ဇာတ်သိမ်းခဲ့ကြရပါတယ်။ စစ်အုပ်စုကသာ တန်ခိုးအာဏာ
ကြီးထွားသထက် ကြီးထွားခဲ့ပြီး လူမျိုးပေါင်းစုံ ပြည်သူတို့ဟာလည်း အဖိနှိပ်ခံ စစ်ကျွန်ဘဝမှာ
ကျွန်တွင်းနက်သထက် နက်ပြီး ဒုက္ခပင်လယ် ဝေခဲ့ကြရပါတယ်။

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ ခေတ်သစ်သမိုင်းတစ်လျှောက်မှာ လွတ်လပ်ရေးရတဲ့ အချိန်က
စပြီး ဒီနေ့အထိ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးတိုင်းလိုလိုက ဗဟိုအစိုးရကို လက်နက်စွဲကိုင်ကာ တစ်သီး
တခြားစီ တော်လှန်ပုန်ကန်ခဲ့ကြပါတယ်။ အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေး တိုက်ပွဲမဆင်နွှဲတဲ့ တောမခို
တဲ့ တိုင်းရင်းသားလူမျိုး မရှိသလောက်ဘဲ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီလို အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေး
တိုက်ပွဲကို ဆင်နွှဲခဲ့ကြတဲ့ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးတွေရဲ့ တော်လှန်ရေးတွေဟာလည်း ဒီနေ့အထိ
မိမိတို့ရဲ့ ရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင်တွေဆီကို မရောက်နိုင်ကြသေးပါဘူး။

တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းတွေထဲမှာ (၁၉၅၆) ခုနှစ်ကစပြီး (၁၉၇၆) ခုနှစ်
အနှစ် (၂၀) ကာလအတွင်း ပျက်လိုက် ပြန်ဖွဲ့လိုက်နဲ့ တပ်ပေါင်းစု ထူထောင်ဖွဲ့စည်းရေးသမိုင်းကို
ပြန်ကြည့်မယ်ဆိုလို့ရှိရင် ခိုင်မာတဲ့ ဘုံအနာဂတ် ရည်မှန်းချက်တစ်ခုကို မချမှတ်နိုင်ခဲ့ကြတဲ့အတွက်
တပ်ပေါင်းစုတွေ တစ်ခုပြီးတစ်ခု ပျက်သိမ်းလိုက်၊ အသစ်တစ်ဖန် ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းလိုက်နဲ့ အခက်
အခဲမျိုးစုံကို ဖြတ်သန်းခဲ့ကြရတာကို အောက်ပါအတိုင်း တွေ့မြင်နိုင်ပါတယ်။

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
ပင်လုံပြည်ထောင်စု**

- The Democratic Nationalities United Front (၁၉၅၆ ခုနှစ်မှာ ဖွဲ့စည်းခဲ့)
  - The National Democratic United Front (၁၉၅၉ ခုနှစ်မှာ ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းခဲ့)
  - The National Liberation Alliance (၁၉၆၀ ခုနှစ်မှာ ဖွဲ့စည်းခဲ့)
  - The United Nationalities Front (၁၉၆၅ ခုနှစ်မှာ ဖွဲ့စည်းခဲ့)
  - The Nationalities United Front (၁၉၆၇ ခုနှစ်မှာ ဖွဲ့စည်းခဲ့)
  - The United Nationalities Liberton Front (၁၉၇၀ ခုနှစ်မှာ ဖွဲ့စည်းခဲ့)
  - The Federal National Democratic Front (၁၉၇၅ ခုနှစ်မှာ ဖွဲ့စည်းခဲ့)
- အဲဒီလို တပ်ပေါင်းစုတွေကို မြင်တွေ့ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးတိုက်ပွဲတွေကို ဆင်နွှဲကြရာမှာ သီးခြားသမ္မတနိုင်ငံကို ထူထောင်ဖို့ ဦးတည်တဲ့အဖွဲ့၊ စစ်မှန်သော ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံ ပြန်လည်ထူထောင်ရေးကို ဦးတည်တဲ့ အဖွဲ့ဆိုပြီးတော့ ကွဲပြားခြားနားတဲ့ ဦးတည်ချက်တို့ရှိကြပြီး ရှင်းလင်းပြတ်သားသော ဘုံအနာဂတ် မူဝါဒတစ်ခုကို မချမှတ်နိုင်ခဲ့ကြတဲ့အတွက် ရေရှည်ခိုင်မာတည်တံ့တဲ့ တပ်ပေါင်းစုတစ်ခုကို ထူထောင် ဖို့ အခက်အခဲတွေ ကြုံတွေ့ခဲ့ကြရပါတယ်။

(၁၉၇၆) ခုနှစ်၊ မေလ (၁၀)ရက်နေ့မှာ အမျိုးသားဒီမိုကရေစီတပ်ဦး National Democratic Front (NDF) ကို KNU ဗဟိုဌာနချုပ်၊ မာနယ်ပလောမှာ ဖွဲ့စည်းခဲ့ကြတဲ့နောက်ပိုင်းမှာ အဲဒီတပ်ဦး ဟာ ဒီနေ့အထိ နှစ်ပေါင်း (၃၀)ကျော် တည်မြဲလာခဲ့ပါတယ်။ NDF အဖွဲ့ဝင် တိုင်းရင်းသားလူမျိုး တွေရဲ့ လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းတို့ဟာ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံ ပြန်လည်ထူထောင်ရေး လမ်းစဉ်ကို အခိုင်အမာချမှတ်ပြီး တူညီ၍ ရှင်းလင်းပြတ်သားသော အနာဂတ်ရည်မှန်းချက် တစ်ခု အပေါ်မှာ ရပ်တည်နိုင်ခဲ့ကြတဲ့ အချက်ဟာ ဒီတပ်ဦးရဲ့ ရေရှည်ခိုင်မာမှုကို အထောက်အကူပြုခဲ့တဲ့ အရေးကြီးတဲ့ အချက်တစ်ခုဖြစ်ပါတယ်။ ဒါဟာလည်း ရှည်ကြာတဲ့ ပြည်တွင်းစစ်သမိုင်းမှာ ထူးခြား တဲ့သမိုင်း အလှည့်အပြောင်းတစ်ခုဖြစ်တဲ့အကြောင်း မှတ်ကျောက်တင်ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ တစ်နည်း အားဖြင့် (၁၉၆၀) ခုနှစ်ကာလ မြို့ပြ(မြေပေါ်) တိုင်းရင်းသား လူမျိုးများရဲ့ ပါလီမန်အတွင်း ဖက်ဒရယ်လှုပ်ရှားမှုကို တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများရဲ့ တောတွင်းလက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေး အဖွဲ့အစည်းတွေကလည်း တစ်ထပ်တည်း လက်ခံလာကြတာဖြစ်ပါတယ်။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနဲ့ တကွ တိုင်းရင်းသားခေါင်းဆောင်ကြီးတွေ၊ နိုင်ငံ့ဖခင်ကြီးတွေရဲ့ အမြော်အမြင်ရှိရှိ ချမှတ်ခဲ့တဲ့ ခေတ်သစ်ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံ အခြေခံအုတ်မြစ်ဖြစ်တဲ့ ပင်လုံဆီကို ပြန်လည်ဦးလှည့်လာနိုင်ခဲ့ကြတဲ့ အချိန်မှာ ရေရှည်တည်တံ့တဲ့ တပ်ပေါင်းစုတစ်ခုကို အခိုင်အမာဖွဲ့စည်းနိုင်ခဲ့ကြတာ ဖြစ်ပါတယ်။ တစ်နည်းအားဖြင့်ပြောရရင် ပင်လုံသမိုင်းမေးမှီခိုအောင်၊ စစ်အာဏာရှင်တွေက အမျိုးမျိုး ကြိုးစား ခဲ့သည့်တိုင်အောင်၊ နှစ်တွေကြာညောင်းခဲ့ပြီး ခေတ်တွေပြောင်းခဲ့သည့်တိုင်အောင် ပင်လုံရဲ့ ဆွဲဆောင် မှု၊ ပင်လုံရဲ့အသံဟာ မေးမှီခိုပျောက်ကွယ်သွားတယ်လို့ မရှိခဲ့ပါဘူး။ **ပင်လုံမှာ ကျန်ရစ်ခဲ့တဲ့ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းရဲ့ ဝိညာဉ်ဟာ ရှင်သန်မြဲ၊ အားကောင်းမြဲ၊ ခေတ်အဆက်ဆက် မျိုးဆက် သစ်တွေအထိပါ ဆက်လက်ဦးဆောင်နေဆဲ ဖြစ်ပါတယ်။**

ရှစ်လေးလုံး ဒီမိုကရေစီ တော်လှန်ရေးကြီးကို ဦးဆောင်ခဲ့ကြတဲ့ ခေတ်အဆက်ဆက် နိုင်ငံရေး အစဉ်အလာကြီးမားခဲ့တဲ့ မြေပေါ်ကျောင်းသား အင်အားစုကို နယ်စပ်ဒေသ တော်လှန်ရေး နယ်မြေ

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
ပင်လုံပြည်ထောင်စု**

တွေ့ဆုံကို ရောက်ရှိလာကြတဲ့အခါမှာလည်း ဖက်လုံတကင်း ကြိုဆိုပြီး မြန်မာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ကျောင်းသားများတပ်ဦး All Burma Students Democratic Front (ABSDF) ခေါ် လက်နက်ကိုင် ကျောင်းသားတပ်ဦးကို အောင်မြင်စွာ ဖွဲ့စည်းနိုင်ဖို့အတွက်လည်း NDF တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်တပ်ဦးကနေ ကမထကပြုပြီး အကူအညီပေးနိုင်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီလိုနဲ့ ABSDF ကျောင်းသားတပ်မတော်ကို **၁၉၈၈ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ (၅)ရက်နေ့မှာ အောင်မြင်စွာ ဖွဲ့စည်းနိုင်ခဲ့ပါတယ်။** အသစ်ဖွဲ့စည်းလိုက်တဲ့ မြန်မာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ကျောင်းသားတပ်ဦးကလည်း အမျိုးသားဒီမိုကရေစီတပ်ဦး (NDF) ရဲ့ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံ ထူထောင်ရေး အနာဂတ်ရည်မှန်းချက်မူဝါဒကို တစ်ထပ်တည်းလက်ခံပြီး မိမိတို့ရဲ့ နိုင်ငံရေးဦးတည်ချက်အဖြစ် အတည်ပြုချမှတ်ခဲ့ကြပါတယ်။ ကျဆုံးလေပြီသော ဒီမိုကရေစီ အာဇာနည်သူရဲကောင်းကြီး၊ KNU ရဲ့ အထွေထွေ အတွင်းရေးမှူးဟောင်း ဖဒိုမန်းရှားကလည်း ABSDF ကျောင်းသား လက်နက်ကိုင် တပ်ဦးဟာ ပြည်တွင်းစစ်သမိုင်းမှာ ဗမာအင်အားစုတွေအနက် ဖက်ဒရယ်စနစ်ကို လက်ခံယုံကြည်လာကြတဲ့ ပထမဦးဆုံး မျိုးဆက်ဖြစ်ကြောင်း ဂုဏ်ပြုပြောကြားခဲ့ပါတယ်။ ဒါဟာလည်း ရှည်ကြာတဲ့ ပြည်တွင်းစစ်သမိုင်းတစ်လျှောက်မှာ ဗမာတိုင်းရင်းသားတွေနဲ့ အခြားတိုင်းရင်းသား လူမျိုးတွေအကြား ပထမဦးဆုံးအကြိမ် တူညီတဲ့ယုံကြည်ချက်၊ တူညီတဲ့ အနာဂတ် ဦးတည်ချက်ကို ချမှတ်နိုင်ခဲ့တာဖြစ်တဲ့အတွက် အရေးကြီးသော ဒုတိယသမိုင်း အလှည့်အပြောင်းတစ်ခုပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ လူမျိုးပေါင်းစုံ ပြည်သူတို့ရဲ့ သွေးနုရေးသားထားတဲ့ ဖက်ဒရယ် ပြည်ထောင်စုရဲ့သမိုင်းနဲ့ ပြည်သူတစ် ခုလုံးရဲ့ သွေး၊ ချွေး၊ မျက်ရည်တို့နဲ့ ရေးသားပြီး ကမ္ဘာ့ထိုးထိုး တည်ဆောက်ခဲ့ရတဲ့ သွေးစည်းမှု တို့ဟာ ထာဝရအမွေရရှိရုံတင် တည်တံ့ခိုင်မြဲမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီသွေးစည်းမှုကို စစ်အုပ်စုဟာ ဘယ်လိုပဲ ကြီးမားတဲ့ လက်နက်နဲ့ဖြစ်စေ ချေမှုန်းဖျက်ဆီးဖို့ တတ်စွမ်းနိုင်မှာ မဟုတ်ပါဘူး။

တိုင်းရင်းသားလူမျိုးတွေရဲ့ တောင်ပေါ်ဒေသအထိ ပျံ့နှံ့လာခဲ့တဲ့ ရှစ်လေးလုံး ဒီမိုကရေစီ တော်လှန်ရေး လှိုင်းတံပိုးကြီးတွေရဲ့ အရှိန်အဟုန်တွေကို ဟန့်တားဖို့အတွက် စစ်အုပ်စုက တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းတွေကို စီးပွားရေး မက်လုံးပေးပြီး အပစ်ခတ်ရပ်စဲရေး နည်းဗျူဟာတို့နဲ့ သွေးခွဲပြီး ချေမှုန်းဖို့ ကြိုးစားခဲ့သော်လည်းပဲ ရေရှည်မှာ မအောင်မြင်ခဲ့ပါဘူး။ စစ်အုပ်စုရဲ့ လေလုံးထွား ဝါဒဖြန့်ခဲ့တဲ့ လက်နက်နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးလဲလှယ်ရေး မဟာစီမံကိန်းကြီးဟာ စစ်မှန်တဲ့ ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးကို တည်ဆောက်ဖို့ ရိုးသားတဲ့စေတနာ အရင်းခံမရှိတဲ့အတွက် မအောင်မြင်ခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။ စစ်မှန်တဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးရရှိဖို့အတွက်ဆိုရင် ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ အခြေခံအုတ်မြစ်၊ ဒီမိုကရေစီရဲ့ အခြေခံအုတ်မြစ်ဖြစ်တဲ့ သမိုင်းဝင် ပင်လုံသဘောတူညီမှု သည်သာလျှင် တစ်ခုတည်းသော အခြေခံရမည့် အချက်ဖြစ်ပါတယ်။

တစ်တိုင်းလုံး တစ်ပြည်လုံးရဲ့ အနာတွေ၊ ပြည်တွင်းပြဿနာတွေကို မဖြေရှင်းဘဲ ဒီအတိုင်းထားဖို့ ဦးတည်တဲ့ **၂၀၀၈ နာဂစ်အခြေခံဥပဒေ၊** ပြည်သူတစ်ရပ်လုံးအတွက် အော့နုလုံးနာစရာ ကောင်းလှတဲ့ **၂၀၁၀ ရွေးကောက်ပွဲ၊ ၂၀၁၁ အာဏာလွှဲအပ်ပွဲ၊** အပစ်ခတ်ရပ်စဲခဲ့တဲ့ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းတွေနဲ့ သဘောတူထားတဲ့ ကတိကဝတ်တွေကို ချိုးဖောက်ပြီး အဓမ္မနည်းသုံးပြီး နယ်ခြားစောင့်တပ်အသွင်ကို ကူးပြောင်းဖို့ မတရားဖိအားပေးတာ စတဲ့ ဖောက်ပြန်တဲ့ လုပ်ရပ်တို့ဟာ ရှစ်လေးလုံးအလွန် အနှစ် (၂၀)ကျော်ကာလအတွင်း ယာယီအားဖြင့်

**မိန့်ကားရစ်မျိုးစု နှင့်
ဝင်လုံပြည်ထောင်စု**

တက္ကတပြားစီ ဖြစ်ခဲ့ကြတဲ့ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းတို့အတွက် ပိုမိုခိုင်မာတဲ့ ညီညွတ်ရေးကို တည်ဆောက်ဖို့ တွန်းအားတစ်ခု ဖြစ်စေခဲ့ပါတယ်။

မကြာသေးမီ ၂၀၁၁ ဖေဖော်ဝါရီလ (၁၂)ရက်ကနေစပြီးတော့ (၁၆)ရက်နေ့အတွင်း ယိုးဒယား မြန်မာနယ်စပ်တစ်နေရာမှာ (၅)ရက်ကြာ အောင်မြင်စွာ ကျင်းပခဲ့သော တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ ညီလာခံကြီးကို CNF, KNPP, NUPA, PNLO, WNO, LDU, KNU, PSLF, KIO, NMSP, KNO, ALD, UNLD-LA, KNLP နဲ့ SSPP အစရှိတဲ့ တိုင်းရင်းသား အဖွဲ့အစည်း (၁၅)ဖွဲ့ ပါဝင်တက်ရောက်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီ ညီလာခံကြီး ဖြစ်မြောက်ရေးအတွက် COMMITTEE FOR THE EMERGENCE OF FEDERAL UNION (CEFU), NATIONAL DEMOCRATIC FRONT (NDF) နှင့် UNITED NATIONALITIES LEAGUE FOR DEMOCRACY - LIBERATED AREA (UNLD-LA) တို့က ကမကထ ပြုခဲ့ကြပါတယ်။ အဲဒီ တိုင်းရင်းသား အဖွဲ့အစည်း (၁၅)ဖွဲ့ ပူးပေါင်းပြီး UNITED NATIONALITIES FEDERAL COUNCIL (UNION OF BURMA) UNFC ခေါ် ညီညွတ်သော တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ ဖက်ဒရယ်ကောင်စီကို ဖွဲ့စည်းလိုက်ကြပါတယ်။ ထူးခြားတာကတော့ လက်ရှိ စစ်အုပ်စုနဲ့ အပစ်ခတ်ရပ်စဲထားတဲ့ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းတွေကပါ ပါဝင်ဖွဲ့စည်းကြတာ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီအသစ်ဖွဲ့စည်းလိုက်တဲ့ ကျယ်ပြန့်တဲ့ UNFC တပ်ဦးမှာ မပါဝင်သေးတဲ့ UNITED WA STATE ARMY (UWSA) နှင့် SHAN STATE ARMY (SSA) SOUTH အက်စ်အက်စ်အေ တောင်ပိုင်းတို့ကို နောင် အလျဉ်းသင့်သလို ပါဝင်လာနိုင်ဖို့အတွက် တံခါးဖွင့် ကြိုဆိုထားကြောင်း သိရှိရပါတယ်။

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ အနှစ် (၆၀)ကျော် ပြည်တွင်းစစ်သမိုင်း (သို့မဟုတ်) လွတ်လပ်ရေးရပြီးနောက် ဗဟိုအစိုးရကို တော်လှန်ခဲ့ကြတဲ့ လက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရေးသမိုင်းကို ဒီနေ့ စာရင်းချုပ်ရမယ်ဆိုရင် အထက်ဖော်ပြပါ တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများနဲ့ ABSDF ကျောင်းသား တပ်မတော်ဟာ ဒီနေ့ လက်ရှိ အခြေအနေမှာ ကျန်ရှိနေသေးတဲ့ လက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရေး အဖွဲ့အစည်းတွေပဲ ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီ အဖွဲ့အစည်းတွေဟာ ဒီနေ့ ဒီ အချိန်အခါအထိ နိုင်ငံခြားအကူအညီ မည်မည်ရရ မပါဘဲ မိမိတို့ဘာသာ ခက်ခက်ခဲခဲ ရပ်တည်ပြီး ဆယ်စုနှစ်ပေါင်းများစွာ တည်မြဲရှင်သန် လှုပ်ရှားနိုင်ခဲ့ကြတာဟာ နက်ရှိုင်းတဲ့ အကြောင်းတရားတွေ ရှိနေပါတယ်။ ဆုံးရှုံးလက်လွတ်ခံလို့ မရစကောင်းတဲ့ မိမိတို့ အသီးသီးရဲ့ အမျိုးသားကံကြမ္မာတွေ ထာဝစဉ် တည်တံ့ခိုင်မြဲရေးနဲ့ ပြည်သူတစ်ရပ်လုံး တောင့်တတဲ့ ထာဝစဉ် ငြိမ်းချမ်းရေးကို ဆောင်ကြဉ်းပေးမယ့် စစ်မှန်တဲ့ ဖက်ဒရယ်နိုင်ငံ ပြန်လည်ထူထောင်ရေးလမ်းစဉ်တွေကို အခြေခံတဲ့ နိုင်ငံရေး၊ တော်လှန်ရေးဝိညာဉ်တို့ဟာ ဒီအဖွဲ့အစည်းတွေရဲ့ လှုပ်ရှားရုန်းကန်မှုတွေ ရေရှည်တည်တံ့ ခိုင်မြဲရေးအတွက် အကြီးမားဆုံး စွမ်းအားအထောက်အပံ့တွေဖြစ်ကြောင်း သမိုင်းက သက်သေခံခဲ့ပြီ ဖြစ်ပါတယ်။

ညီညွတ်သော တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ ဖက်ဒရယ်ကောင်စီ UNFC ရဲ့ လုပ်ငန်းစဉ် အသေးစိတ်ကို ရေးဆွဲညှိနှိုင်းဆဲဖြစ်သော်လည်း တိုင်းပြည်တစ်ဝန်းကို စစ်တိုင်းကြီး (၄)တိုင်းအဖြစ် သတ်မှတ်ပြီး တိုင်းပြည်လွတ်မြောက်ရေးအတွက် ဆက်လက်တိုက်ပွဲဝင်သွားမယ့် ပြည်ထောင်စု တပ်မတော်တစ်ရပ် ဖွဲ့စည်းနိုင်ရေးအတွက် ဦးတည်ချက်ရှိကြောင်း သိရှိရပါတယ်။

ABSDF ကျောင်းသားတပ်မတော်က ဖက်ဒရယ် FEDERAL စာတမ်းကို ထုတ်ဝေဖြန့်ချိရာမှာ မြန်မာပြည် ပြည်တွင်းစစ် အဆုံးသတ်ရေး၊ တစ်နည်းအားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံမှ တိုင်းရင်းသားများ၏ အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေး လှုပ်ရှားမှုများ အဆုံးသတ်ရေးအတွက် နိုင်ငံရေးထွက်ပေါက်မှာ စစ်မှန်သော မူများဖြင့် ဖက်ဒရယ် ပြည်ထောင်စု တည်ဆောက်ရေးဆိုသည့် တစ်ခုတည်းသော နည်းလမ်းဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ဖက်ဒရယ်နှင့် ပတ်သက်၍ လွဲမှားသော သိနားလည်မှုမျိုး၊ လက်ခံထားရသည့် မြန်မာပြည်သူ့အချို့ကို ဖက်ဒရယ်နှင့်ပတ်သက်၍ ရှင်းလင်းတင်ပြရန် လိုအပ်နေပေသည်။ နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင် လုပ်နေသူများ၏ နားလည်မှုတစ်ခုတည်းဖြင့် အရေးကြီးသော နိုင်ငံရေးစနစ်ကို ပြည်သူလူထုအတွင်း စိုက်ထူရန် လွယ်လွယ်နှင့် မဖြစ်နိုင်ချေ။ ပြည်သူလူထု၏ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုနှင့် ထောက်ခံမှုကို ရရှိအောင်လုပ်ယူခြင်းသည် ဒီမိုကရေစီ နိုင်ငံရေးစနစ်တွင် နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်တိုင်း လုပ်ရမည့်တာဝန်လည်း ဖြစ်သည်ဆိုပြီးတော့ ဖော်ပြထားပါတယ်။

ယခု Vansangva စာကြည့်တိုက်မှာ တင်ပေးလိုက်တဲ့ ABSDF ကျောင်းသားတပ်မတော်က ထုတ်ဝေဖြန့်ချိတဲ့ ဖက်ဒရယ် FEDERAL စာတမ်းကို တိုင်းပြည်နဲ့ လူမျိုးအပေါ် စိတ်စေတနာ ကောင်းတွေ ထားရှိကြတဲ့ ဗမာ့တပ်မတော်ထဲက မျိုးချစ်တပ်မတော်သားတွေ အရာရှိ၊ အရာခံတွေ အပါအဝင်ဖြစ်တဲ့ ပြည်သူလူထု တစ်ရပ်လုံးအတွင်း ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဖတ်ရှုလေ့လာနိုင်ဖို့အတွက် ဝိုင်းဝန်းကူညီ ဖြန့်ဖြူးပေးကြဖို့နဲ့ ကိုယ်တိုင်လည်း လေ့လာဖတ်ရှုကြဖို့ ကျွန်တော်များ Vansangva ဝိုင်းတော်သားများက အနူးအညွတ် မေတ္တာရပ်ခံလိုက်ပါတယ်။

ABSDF ထုတ်ဝေသော ဖက်ဒရယ်လ် "Federal" စာအုပ်ကို <http://vansangva.com/vansangva-library/> တွင် ဝင်ရောက်ဖတ်ရှုနိုင်ပါသည်။

၁၁။ မောင်မြတ်နိုင်၏ ၂၀၀၈ အခြေခံဥပဒေ၊ ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ ဥပဒေတွေနဲ့ အနာဂတ် နိုင်ငံရေး အလားအလာများ စာတမ်း။ (၂၀၁၀)

ရာစုနှစ် တစ်ဝက်ကျော် ရေနံနဲ့ ကျိန်စာ (Oil curse) အောက်မှာ ပြားပြားဝပ်ခဲ့ကြတဲ့ အာရပ်ကမ္ဘာတစ်လွှားက ပြည်သူတွေဟာလည်း Globalization ကောင်းမွန်ဖြစ်တဲ့ သတင်းနှင့် အသိပညာ လှိုင်းလုံးကြီးတွေရဲ့ စေ့ဆော်မှုနဲ့ ပြင်းထန်တဲ့ လူထုဒီမိုကရေစီ လှုပ်ရှားမှုတွေကို ဖန်တီးနိုင်ခဲ့ကြတဲ့အတွက် လွတ်လပ်သော ကမ္ဘာက ပြည်သူတွေဟာ အချိန်မကျသေးဘဲ ပွင့်ဖူးလာတဲ့ အာရပ်နေ့ဦး (Arab Spring) ကို ကြည့်ပြီး ရင်သပ်ရှုမော အံ့အားသင့်ခဲ့ကြရပါတယ်။ ရေနံမပါဘဲ မလည်ပတ်နိုင်တဲ့ အနောက်တိုင်း အရင်းရှင်ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံတွေဟာ ကုန်လွန်ခဲ့တဲ့ အနစ် (၅၀)ကျော်ကာလ တစ်လျှောက်လုံး ဒေသဆိုင်ရာ လုံခြုံရေးနှင့် တည်ငြိမ်ရေးကို အကြောင်းပြုပြီး အာရပ်ကမ္ဘာရဲ့ အာဏာရှင်တွေကို ပိုနေမြဲ ကျားနေမြဲ မပြောင်းမလဲ တည်မြဲနေဖို့ လိုလားကြတာက များပါတယ်။ အာရပ်ပြည်သူတွေအဖို့ ရွေးစရာ တခြားလမ်းကတော့ အီရန်နိုင်ငံမှာ အာဏာရှင် ရှားဘုရင်ကို ဖြုတ်ချနိုင်ခဲ့တဲ့ ခိုမေနှိဦးဆောင်တဲ့ အစွလာမ်တော်လှန်ရေး အောင်ပွဲခံပြီး တက်လာတဲ့ အစွန်းရောက် ဘာသာရေးအခြေပြု အာဏာရှင်စနစ်မျိုးသာ ရှိနေခဲ့ပါတယ်။ အာရပ် ပြည်သူတို့ကလည်း အဲဒီလို အပြောင်းအလဲကိုတွေးပြီး သွေးလန်နေခဲ့ကြပါတယ်။ တက်တက်ကြွကြွ ဖော်ဆောင်ရမယ့် အနာဂတ်ရှည်မှန်းချက်တွေ မေးမှိန်ပျောက်ကွယ်နေခဲ့ကြပါတယ်။

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
ဝင်လုံပြည်ထောင်စု**

အထူးသဖြင့် ၂၀၀၆ ခုနှစ် ပါလက်စတိုင်းတို့ရဲ့ ဂါဇာဒေသ ရွေးကောက်ပွဲမှာ အကြမ်းဖက်ဝါဒီ လို့ မိမိတို့ သတ်မှတ်ထားတဲ့ ဟားမတ်စ်လို ဘာသာရေးအခြေပြု အဖွဲ့အစည်းက အနိုင်ရရှိခဲ့တဲ့ နောက်ပိုင်းမှာ အမေရိကန်နိုင်ငံရဲ့ သံတမန်နည်းအားဖြင့် ဖိအားပေးပြီး ဒီမိုကရေစီ ပြုပြင်ပြောင်းလဲ ရေးကို တိုက်တွန်းတဲ့ လေသံတွေဟာ သိသိသာသာ အားပျော့လာခဲ့ပါတယ်။ နောက်တစ်ဖန် ၁၉၉၁ ခုနှစ် အယ်ဂျီးရီးယားနိုင်ငံရဲ့ ပထမဦးဆုံး ရွေးကောက်ပွဲမှာ အစ္စလာမ်မစ်နိုင်ငံရေးပါတီက အနိုင်ရခဲ့တဲ့အတွက် စစ်တပ်က အာဏာသိမ်းလိုက်တဲ့အဖြစ်မျိုးစတဲ့ နိုင်ငံရေးဖြစ်စဉ်တွေကို နှလုံး သွင်းပြီး စစ်မှန်တဲ့ ဒီမိုကရေစီ ရွေးကောက်ပွဲတွေမှာ ဘာသာရေးအစွန်းရောက်တွေကသာ အနိုင်ရ ကြပြီး အီရန်နိုင်ငံလို ဒီမိုကရေစီ ဆိတ်သုဉ်းပြီး ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်တဲ့ ဘာသာရေး အခြေပြု အာဏာရှင်နိုင်ငံတွေသာ ပေါ်ထွန်းလာမှာကို ပိုပြီးစိုးရိမ်နေခဲ့ကြပါတယ်။ အာရပ်ကမ္ဘာက အာဏာရှင် တွေကလည်း သူတို့ရဲ့ ပြည်သူတွေကို စစ်သွေးကြွ ဘာသာရေးအစွန်းရောက်တွေကို လက်ညှိုး ထိုးပြပြီး သူတို့ဖန်တီးထားတဲ့ ဆီပူထဲမှာ အေးအေးဆေးဆေး နေချင်နေ၊ မနေချင်ရင် မီးထဲခုန်ချဖို့ သာ ရှိတဲ့အကြောင်း ခြောက်လှန့်ထားနိုင်ခဲ့ကြပါတယ်။

ကျွန်တော်တို့ နိုင်ငံမှာလည်း **စစ်အစိုးရက ဖက်ဒရယ် ပြည်ထောင်စုကို ခွဲထွက်ရေးမူအဖြစ် ပြည်သူတွေကို ခြောက်လှန့်ထားပြီး၊ ဗမာနှင့်လူမျိုးစု တိုင်းရင်းသားတွေအကြား စစ်အာဏာ ရှင်စနစ်ကို ခြိမ်းခြောက် စိန်ခေါ်နိုင်လောက်တဲ့ အားကောင်းတဲ့ စည်းလုံးမှုမျိုးကို မတည် ဆောက်နိုင်ဖို့အတွက် နှစ်ပေါင်းကြာမြင့်စွာ ဟန့်တားနိုင်ခဲ့တာကို သတိမူကြစေလိုပါတယ်။**

ဒီနေ့ အာရပ်ကမ္ဘာက ပြည်သူတွေဟာ ဒီမိုကရေစီကို တစ်ခဲနက် တောင်းဆိုလာကြပြီဖြစ်တဲ့ အတွက် အနောက်တိုင်း ဒီမိုကရေစီ နိုင်ငံကြီးတွေကလည်း တာဝန်ရှိလာကြတဲ့အပြင် အာရပ်ကမ္ဘာ က ပြည်သူတွေအပေါ် မိမိတို့ရဲ့ သဘောထား အမြင်တွေကိုလည်း ပြန်လည်သုံးသပ်ပြီး ပြုပြင်လာ ကြရပါတယ်။ အာရပ်ကမ္ဘာရဲ့ ဒီမိုကရေစီတော်လှန်ရေးဟာ အီရန်နိုင်ငံရဲ့ ဘာသာရေးအခြေပြု အာဏာရှင်စနစ်နဲ့ အယ်ကိုင်းဒါးလို ဘာသာရေးအစွန်းရောက် အကြမ်းဖက် အဖွဲ့အစည်းတွေကိုပါ အတွေးအခေါ်အားဖြင့် အလဲထိုးနိုင်လောက်တဲ့ စိန်ခေါ်မှုကြီးတစ်ရပ်လည်း ဖြစ်ပါတယ်။ တိုက်တိုက် ဆိုင်ဆိုင် အခုလိုကာလမှာ အယ်ကိုင်းဒါးရဲ့ ထိပ်သီးခေါင်းဆောင် ဘင်လာဒင်ကို အမေရိကန်က အသေဖမ်းမိခဲ့တာဟာ ကမ္ဘာတစ်လွှားမှာရှိတဲ့ ဘာသာရေးအစွန်းရောက်တွေအဖို့ အရှိုက်ကို အထိုး ခံလိုက်ရသလို ဖြစ်နေပါတော့တယ်။ သူကိုယ်တိုင်က ဖြတ်ချဖို့ ကြိုးပါးခဲ့တဲ့ အာရပ်ကမ္ဘာတစ်လွှားက အာဏာရှင်တွေကို တုန်လှုပ်ချောက်ချားစေတဲ့ ပြည်သူ့အုံကြွမှုတွေကို ဘင်လာဒင်ကိုယ်တိုင် မသေခင် မြင်တွေ့သွားလိုက်ရသည့်တိုင်အောင် အိုစမာဘင်လာဒင်တစ်ယောက် ပီတိမဖြစ်နိုင်ရာ တဲ့အကြောင်းရင်းကတော့ အဲဒီအုံကြွမှုတွေကို ဦးဆောင်လှုံ့ဆော်တဲ့ အင်အားစုတွေဟာ သူ့မျှော် လင့်ထားတဲ့ အကြမ်းဖက်ဘာသာရေးအစွန်းရောက်တွေ မဟုတ်ဘဲ ဒီမိုကရေစီကို ငြိမ်းချမ်းစွာ တောင်းဆိုတဲ့ အာရပ်ပြည်သူလူထုကြီး ဖြစ်နေတာကြောင့် ဖြစ်ပါတယ်။ အာရပ်လူထုကြားမှာ သူ့အတွေးအခေါ် ရေပန်းစားတာ လွှမ်းမိုးနိုင်တာ မရှိဘူးဆိုတဲ့အကြောင်း ဘင်လာဒင် ကိုယ်တိုင် က သူ့အသက်မသေခင် သိလိုက်ရတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီမိုကရေစီ အတွေးအခေါ်ဟာ ဂျီဟာပ် ခေါ် ဘာသာရေးစစ်ပွဲအတွက် အသေခံရတဲ့ သူရဲကောင်းတွေ မွေးထုတ်ပေးနိုင်ဘူးလို့ ယုံကြည်တဲ့ ဘင်လာဒင်ဟာ ဒီမိုကရေစီနှင့် လွတ်လပ်ရေးအတွက် အသက်ကိုပင် ပဓာနမထားဘဲ ရွပ်ရွပ်ချွံချွံ လမ်းမတွေပေါ်မှာ လက်နက်မပါ အကြမ်းမဖက် တိုက်ပွဲဝင်နေကြတဲ့ ဒီမိုကရေစီ သူရဲကောင်းတွေ

ကို မသေခင် တွေ့သွားလိုက်ရတဲ့အတွက် အသေတောင်ဖြောင့်မှာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဆီးရီးယားနဲ့ လစ်ဗျားက အာဏာရှင် အာဆင်နဲ့ ကဒါဖီတို့ကသာ ဘင်လာဒင်ရဲ့လမ်းကိုလိုက်ပြီး အပြစ်မဲ့ ပြည်သူတွေကို သတ်ဖြတ်နေတာ တွေ့လိုက်ရပါတယ်။ အာရပ်ကမ္ဘာတစ်လွှား လမ်းမတွေပေါ်မှာ အသက်စတေးသွားကြတဲ့ ဒီမိုကရေစီ သူရဲကောင်းတွေဟာ ကောင်းကင်ဘုံမှာ အပျိုစင်တွေနဲ့ ပျော်ပါးချင်တဲ့အတွက် အပြစ်မဲ့ ပြည်သူတွေကို အစုလိုက်အပြုံလိုက် သတ်ဖြတ်ကြတဲ့ ဘင်လာဒင် ရဲ့ ဂျီဟတ်တွေနဲ့ မတူပါဘူး။ အာရပ်ပြည်သူများရဲ့ လွတ်မြောက်ရေး ဒီမိုကရေစီရေးနဲ့ သာယာ တဲ့ အနာဂတ်အရေးတို့အတွက် မိမိတို့ရဲ့ အသက်ကို ပေးလှူသွားသူများ ဖြစ်ပါတယ်။

အမေရိကန်နိုင်ငံကလည်း အီရတ်နိုင်ငံမှာ ဒေါ်လာသန်းပေါင်း ဘီလျံချီအောင် ပုံအောပြီး စစ်ရေးနည်းနဲ့ ဒီမိုကရေစီကို တင်ပို့ဖို့ ကြိုးပမ်းခဲ့ပေမယ့် အခြေအနေတွေဟာ ပိုလို့တောင် ဆိုးဝါး လာခဲ့ပါတယ်။ အယ်လ်ကိုင်းဒါးရဲ့ **၂၀၀၁ ခုနှစ် ၉/၁၁ World Trade Center** ကို အကြမ်းဖက် ဖျက်ဆီးခဲ့တဲ့ အချိန်က စတင်ပြီး အနောက်တိုင်း ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံတွေဟာ အစွလာမ်မစ် အကြမ်း ဖက်ဝါဒကို တန်ပြန်ဖို့အတွက် အာရပ်လူထုအတွင်း ဒီမိုကရေစီ ပညာပေးလှုပ်ရှားမှုတွေအတွက် စတင်ပြီး မြှုပ်နှံခဲ့တဲ့ ငွေကြေးပမာဏဟာ အီရတ်နိုင်ငံမှာ စစ်ရေးနည်းအားဖြင့် ဒီမိုကရေစီကို တင်ပို့ရာမှာ မြှုပ်နှံတဲ့ ငွေကြေးပမာဏနဲ့ နှိုင်းစာရင်း အဆမတန် လျော့နည်းခဲ့ပေမယ့် ဒီနေ့ မထင်မှတ်တဲ့အချိန်မှာ ဒီမိုကရေစီ အညွန့်တွေ တလူလူ ထလာတာကို စတင်တွေ့လာကြတဲ့ အတွက် အံ့အားသင့်ကြရပါတယ်။ အမှန်အားဖြင့် ပြောရရင် အာဏာရှင်တွေ အပေါ်မှာ အာရပ် ပြည်သူတွေရဲ့ မကျေနပ်ချက်တွေဟာ နှစ်ပေါင်းမြောက်မြားစွာ စုပုံနေခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီနေ့ အာရပ်ကမ္ဘာရဲ့ ဒီမိုကရေစီတော်လှန်ရေး လှိုင်းတံပိုးကြီးတွေဟာ အစွန်းရောက် ဘာသာ ရေးလှုပ်ရှားမှုတို့ကို ကျော်လွှားပြီး ဆင်းရဲချမ်းသာ ကွာဟမှု၊ ဒေသကွဲပြားမှု၊ ဘာသာရေး ဂိုဏ်း ဂဏ မတူညီ ကွဲပြားတဲ့ မျိုးနွယ်စုတွေ စသဖြင့် အတားအဆီး တံတိုင်းတွေကို ထိုးဖောက်ပြီး အလွှာအသီးသီး၊ ဒေသ၊ မျိုးနွယ်စု၊ ဂိုဏ်းဂဏအမျိုးမျိုးက အဖိနှိပ်ခံ ပြည်သူတစ်ရပ်လုံးကို စည်းလုံးပေးနိုင်ခဲ့ပါတယ်။ နိုင်ငံရေးအားဖြင့် လက်ဝဲရယ်၊ လစ်ဘရယ်ရယ်၊ လက်ယာရယ် စသည် ဖြင့် သီးသန့် နိုင်ငံရေးအုပ်စုတစ်ခုခုရဲ့ တော်လှန်ရေးလည်း မဟုတ်ပါဘူး။ ကာယ၊ ဉာဏ၊ အလုပ်သမား ဒါမှမဟုတ် အမျိုးသမီးအဖွဲ့အစည်းများ စသည်ဖြင့် ကွဲပြားတဲ့ လူ့အလွှာတစ်ခုရဲ့ တော်လှန်ရေးလည်း မဟုတ်ပါဘူး။ အားလုံးသော ပြည်သူလူထု လူတန်းစား အလွှာအသီးသီးတို့ ပါဝင်တဲ့ ဒီမိုကရေစီ တော်လှန်ရေးကြီးသာ ဖြစ်ပါတော့တယ်။

ဒီနေ့ အာရပ်ကမ္ဘာမှာ ဖြစ်ပွားနေတဲ့ ဒီမိုကရေစီ တော်လှန်ရေးမှာ ထိပ်ဆုံးကနေ ပါဝင်နေ ကြတာကတော့ အသက် ၃၀ အောက် လူငယ်တွေသာဖြစ်ပြီး အဲဒီဦးဆောင်မှုကို ပေးနေတဲ့ လူငယ်တွေဟာ အာရပ်နိုင်ငံတွေ ကိုလိုနီဘဝကနေ လွတ်မြောက်ပြီး နောက်ပိုင်း အာရပ်ကမ္ဘာမှာ အာဏာရှင်တွေ ခိုင်မာလာတဲ့ အချိန်မှာမှ မွေးဖွားလာကြတဲ့သူတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီလို လူငယ် တွေက ဦးဆောင်ပြီး ငြိမ်းချမ်းစွာ ဆန္ဒပြပြီး ပါတီစုံဒီမိုကရေစီကို တောင်းဆိုဖို့အတွက် သူတို့ အရင်မျိုးဆက်ဟောင်းဆီကနေ တစ်စုံတစ်ရာ စံနမူနာယူစရာ၊ ခေါင်းဆောင်တွေ၊ အတွေးအခေါ် တွေ၊ သူတို့တတွေ လှုပ်ရှားဖို့ လမ်းညွှန်အနေနဲ့ ကြိုတင်ရှိနေခဲ့တာ မဟုတ်ပါဘူး။ အမှန်အားဖြင့် ဆိုရင် သူတို့ရဲ့ နောင်တော်၊ နောင်တော်တွေဟာ အာရပ်အာဏာရှင်တို့ကို ဆန့်ကျင်ရာမှာ အစွန်းရောက် အကြမ်းဖက်ဘာသာရေးကို အခြေပြုတဲ့နည်းသာလျှင် တစ်ခုတည်းသော ထွက်ရပ်

**ဒီမိုကရေစီမျိုးစေ့ နှင့်
ဝင်လွှဲပြည်စာအုပ်**

လမ်းအဖြစ် ယုံကြည်ကြတဲ့သူတွေ ဖြစ်ကြပါတယ်။

ဒီနေ့ လူငယ်တွေဟာ အာရပ်ကမ္ဘာတစ်ခုလုံးရဲ့ **၆၀ ရာခိုင်နှုန်း ရှိပြီး** ပျမ်းမျှအသက်ဟာ လည်း ၂၆ နှစ်ပတ်ဝန်းကျင်မှာ ရှိကြပါတယ်။ **ဒီနေ့ (၁၆၊ ၁၁၊ ၂၀၀၁)** အာရပ်လူငယ်တွေက **ဖေ့စ်ဘုတ်နှင့် အွန်လိုင်းလက်နက်တွေကို** အသုံးပြုပြီး တရားမျှတမှု၊ လွတ်လပ်မှုနဲ့ ဒီမိုကရေစီ ရေး တောင်းဆိုလှုပ်ရှားလာတာဟာ Muslim Brotherhood နဲ့ Al Qaida တို့ရဲ့ လှုပ်ရှားမှုတွေ ထက် အဆမတန် ပိုမိုပြီးတော့ အစွမ်းထက်တဲ့အကြောင်း လက်တွေ့ပြသလိုက်ပြီ ဖြစ်ပါတယ်။ သန်းပေါင်း ၂၄၀ ရှိတဲ့ တူနီးရှား၊ ဆီးရီးယား၊ အီဂျစ်၊ လက်ဘနွန်၊ အီရတ်၊ ဆော်ဒီအာရေးဘီးယား စတဲ့ အာရပ်ကမ္ဘာက ပြည်သူတွေရဲ့ ကံကြမ္မာဟာ ပျမ်းမျှအသက် ၂၄ ကနေ ၂၆ အတွင်းရှိတဲ့ လူငယ် ၂၀ လောက်ရဲ့ လက်ထဲကို တစ်မဟုတ်ခြင်း ကျရောက်သွားခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။ သူတို့ရဲ့ တရားမျှတမှု၊ လွတ်လပ်မှုနဲ့ ဒီမိုကရေစီရေး တောင်းဆိုမှုတွေဟာ အာရပ်ဒေသတွင်းရှိ လူငယ် မျိုးဆက်သစ်တို့ကို ပိုမိုပြီးတော့ ဆွဲဆောင်နိုင်ခဲ့ပြီး ဖိနှိပ်တဲ့၊ ခြစားတဲ့ အာဏာရှင်အစိုးရတွေကို အနုနည်းသုံးပြီး ဖြုတ်ချနိုင်ခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။ သူတို့ ကျွမ်းကျင်ရာ အွန်လိုင်းလက်နက်တွေနဲ့ စစ်ထောက်လှမ်းရေးတို့ရဲ့ ထောက်လှမ်းမှုကို ရှောင်ကွင်းနိုင်ခဲ့ကြပြီး လူတန်းစားအလွှာ ကွာဟမှု တံတိုင်းတွေကိုလည်း ဖြတ်ကျော်ပြီး စည်းရုံးနိုင်ခဲ့ကြပါတယ်။ ဒီမျိုးဆက်သစ်တွေဟာ အင်တာနက် နှင့် အာလ်ဂျာဇီးယားလို ရုပ်သံလွှင့်ဌာနတို့ရဲ့ ကျေးဇူးကြောင့် နယ်နိမိတ်အကန့်အသတ်မရှိဘဲ အာရပ်လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုလုံးကို နိုင်ငံနယ်နိမိတ် အတားအဆီးတွေကို ကျော်ဖြတ်ပြီး အတား အဆီးမရှိ ကွန်ရက်ဖြန့်ပြီး ထိတွေ့ခွင့်ရနေခဲ့ကြသူတွေ ဖြစ်ပါတယ်။ အထူးသဖြင့် ခေတ်နှင့်အညီ ဖြစ်တဲ့ လူငယ်တို့ ရသင့်ရထိုက်တဲ့ အခွင့်အလမ်းတွေ၊ လွတ်လပ်မှုတွေကို တားဆီးပိတ်ပင်ထားတဲ့ နိုင်ငံရေး ဖိနှိပ်မှုတွေ၊ စီးပွားရေး နှောင့်နှေးမှုတွေအပေါ် ဒေါသပုန်ထနေကြတဲ့ မျိုးဆက်တွေလည်း ဖြစ်ကြပါတယ်။

အသက် ၂၃ နှစ်သာရှိသေးတဲ့ အိုစာမာအယ်လ်ခါလီဖီဟာ မော်ရိုကိုနိုင်ငံမှာ ဖွဲ့စည်း ထားတဲ့ **Socialist Union of Popular Forces** ဆိုတဲ့ နိုင်ငံရေးပါတီကနေ နုတ်ထွက်ပြီး Facebook အခြေပြု လှုပ်ရှားမှုတစ်ခုကို စတင်ခဲ့ပါတယ်။ တရားဝင် အတိုက်အခံနိုင်ငံရေးပါတီတွေ ဟာ ဖိနှိပ်တဲ့အစိုးရတွေကို ဆန့်ကျင်တဲ့အတိုက်ခံတွေ ရှိပါတယ်ဆိုရုံသက်သက်သာ၊ တရားဝင်မှုကို တစ်စုံတစ်ရာအထိ ပေးဖို့သာ အသုံးဝင်ကြပါတယ်လို့ လူငယ်တွေက ဆိုပါတယ်။ **အိုစာမာအယ်လ် ခါလီဖီက Facebook မှာ စတင်ခဲ့တဲ့ လှုပ်ရှားမှုမှာ မော်ရိုကို နိုင်ငံတစ်ဝန်း လမ်းမတွေပေါ်မှာ** ဘယ်တုန်းဆီကမှ မမှန်းဆဲရဲတဲ့ လူထုချီတက်ပွဲကြီးတွေကို ဖန်တီးနိုင်ခဲ့တဲ့အတွက် အခြေခံဥပဒေကို ပြင်ဆင်ဖို့ ဘုရင်ကိုယ်တိုင်က ကတိပေးလာခဲ့ရပါတယ်။ **အပြောင်းအလဲဆိုတာ နိုင်ငံရေးပါတီတွေ က လုပ်နိုင်မှာ မဟုတ်ဘူး။ လူထုအားနဲ့သာ လုပ်လို့ရမှာ** လို့ ပြောခဲ့တဲ့ ခါလီဖီဟာ Moroccans Discuss the King ဆိုတဲ့ Facebook စာမျက်နှာကို ဖန်တီးလိုက်ပြီး ၄၊ ၅ ရက်အတွင်းမှာ အဖွဲ့ဝင် ၃၀၀၀ ဖြစ်လာပါတယ်။ အရင်တုန်းကတော့ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ဘာမှမလုပ်နိုင်ဘူးလို့ ထင်ခဲ့ပါတယ်။ အခု သီတင်းပတ် အနည်းငယ်အတွင်းမှာ ကျွန်တော်တို့ တတ်နိုင်တယ်ဆိုတာကို သိလာရပါတယ်။ လူငယ်တွေက ဦးဆောင်နေတာတင် မကဘူး။ လူကြီးတွေကပါ ကျွန်တော်တို့ ပြောစကားကို နားထောင်လာကြပြီး နောက်ကနေ လိုက်လာကြပါတယ်လို့ ခါလီဖီက ဆိုပါတယ်။

ဒါပေမယ့် ဒီမိုကရေစီ လမ်းကြောင်းပေါ်ကို အာရပ်နိုင်ငံတွေအားလုံး တစ်ပြိုင်နက်တည်း မရောက်နိုင်ခဲ့ကြပါဘူး။ လစ်ဗျား၊ ယီမင်၊ ဆီးရီးယားနိုင်ငံတို့က အာဏာရှင်တွေဟာ အကြမ်းနည်း သုံးပြီး ပြည်သူတွေကို နှိပ်ကွပ်ခဲ့ကြပါတယ်။ အီဂျစ်နဲ့ တူနီးရှားမှာတော့ အာဏာရှင်တို့က ဆင်းပေး ခဲ့ကြပြီး ပြည်သူတို့အတွက် ဒီမိုကရေစီကို ချဲ့ထွင်သွားနိုင်စရာ အလားအလာတွေကို တွေ့ရပါတယ်။ ကျန်အာရပ်နိုင်ငံတွေကတော့ ပြည်သူတွေရဲ့ ဒီမိုကရေစီ တောင်းဆိုမှုကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး ကတိတွေနဲ့ တုံ့ပြန်ကြပါတယ်။ ဘယ်လိုပဲဖြစ်ဖြစ် ဒီနေ့ အာရပ်ကမ္ဘာဟာ အရင်နဲ့ မတူတော့ပါဘူး။ ဒီနေရာမှာ ဒီနေ့ အာရပ်ကမ္ဘာမှာ ဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ အပြောင်းအလဲတွေနဲ့ ပတ်သက်ပြီး အဲလ်ဂျီးရီးယား ရုပ်သံသတင်းဌာနရဲ့ အင်ပါယာစကားပိုင်း အယ်ဒီတာ မာရဝမ်ဘိရှ်ဟာရာရဲ့ ဖော်ပြချက်ကို ကောက်နုတ်ပြီး ပြန်လည်ဖောက်သည်ချလိုပါတယ်။ **အာရပ်ကမ္ဘာမှာ ရှင်သန်ကြီးထွားခဲ့ကြရတဲ့ ကျွန်တော်တို့ တစ်တွေရဲ့ ဘဝဟာ နိုင်ငံရေးမတည်ငြိမ်မှုတွေ၊ စစ်ရေးကျဆုံးမှုတွေ၊ လူမှုရေး ခေတ်နောက်ပြန် ဆွဲနေမှုတွေ၊ စီးပွားရေး နှောင့်နှေးမှုတွေ စတာတွေနဲ့ တင်းကြမ်းပြည့်နေတဲ့ အိပ်မက်ဆိုးကြီးတစ်ခုကို ကာလရှည်ကြာစွာ မက်နေရသလိုပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ဒီနှစ်ရောက်လာ တဲ့အခါကျတော့ အာရပ်ကမ္ဘာမှာ အချိန်မကျသေးဘဲ စောစောစီးစီး နွေဦးပေါက်ခဲ့ပါတယ်။ အပြောင်းအလဲတစ်ခုကို အခုလို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်၊ အငမ်းမရ၊ ပြင်းပြင်းပြပြ၊ လိုလား တောင်းဆိုတာမျိုး ကျွန်တော်တစ်သက်မှာ တစ်ခါဖူးမှ မကြုံတွေ့ခဲ့ရသေးပါဘူး။ အခုအချိန် မှာ အတတ်ပြောရခက်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ညအခါရဲ့ အမှောင်ဆိုးကာလ၊ အရှေ့ဆီကနေ အရုဏ်ရဲ့ လေပြဦးလေး မတိုက်ခင်မှာဘဲ အာရပ်ကမ္ဘာမှာ နွေဦးပေါက်ခဲ့တယ်ဆိုတာကို တော့ မမေ့ကြပါနဲ့။ စိတ်ကူးယဉ်သမား တစ်ယောက်လိုပဲ ကျွန်တော်ကို ခေါ်ချင်ခေါ်ပါ။ ညရဲ့အမှောင်ထုကြီးဟာ ကျဆုံးဖို့ ကြမ္မာငင်နေပါပြီ။ နောက်ပြီးတော့ အပြောင်းအလဲဆို တာ ရှောင်လွှဲလို့ မရတော့ဘူးဆိုတာ သေချာနေပါတယ်။ ဒါကတော့ မာရဝန်ဘစ်ရှားရားစ်ရဲ့ မှတ်ချက်တွေ ဖြစ်ပါတယ်။**

အခု ကျွန်တော်တို့ Vansangva စာကြည့်တိုက်မှာ တင်ပေးထားတဲ့ မောင်မြတ်နိုင်ရဲ့ စာတမ်း ဟာ ၂၀၁၁ ရွေးကောက်ပွဲ မတိုင်မီမှာ ရေးသားထားတာ ဖြစ်ပါတယ်။ စာတမ်းပါ အချက်အလက် တွေဟာ ၂၀၀၈ နာဂစ်အခြေခံဥပဒေနဲ့ ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ ဥပဒေတွေရဲ့ ရှေ့နောက်မညီတဲ့ အချက်တွေ၊ စစ်အာဏာရှင် သက်ဆိုးရှည်စေရေးအတွက် ပြဋ္ဌာန်းထားတဲ့ မတရားတဲ့ ဥပဒေပုဒ်မ တွေကို ကွက်ကွက်ကွင်းကွင်း မီးမောင်းထိုးပြထားတဲ့အပြင် ရွေးကောက်ပွဲပြီးရင် ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်တဲ့ နိုင်ငံရေးအလားအလာတွေကိုပါ သုံးသပ်တင်ပြထားတာဖြစ်ပြီး၊ လက်ရှိ ဦးသိန်းစိန် အစိုးရရဲ့ လက်တွေ့လုပ်ငန်းများနဲ့အတူ စာဖတ်သူအများပြည်သူတို့ နှိုင်းယှဉ်လေ့လာနိုင်ဖို့အတွက် တင်ပေး လိုက်ပါတယ်။ စာရေးသူ မောင်မြတ်နိုင် ထောက်ပြထားတဲ့ အချက်အလက်တွေကို ဖတ်ရှုမှတ်သား ခြင်းအားဖြင့် မြန်မာပြည်သူတို့ရဲ့ အနာဂတ်နိုင်ငံရေးဘဝနဲ့ ရင်ဆိုင်ကြရဦးမယ့် နောက်ဆက်တွဲ အဆိုးအကောင်း ဖြစ်ရပ်တွေကို ခန့်မှန်းသိရှိနိုင်ကြမှာဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒါကြောင့်လည်း Vansangva စာဖတ်ပရိသတ်အားလုံး ဒီစာအုပ်ကို အသေးစိတ် ဖတ်ရှုလေ့လာကြဖို့ တိုက်တွန်းလိုက်ပါတယ်။

ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံ အခြေခံဥပဒေ (၁၉၄၇)ကစ ၁၉၇၄ မဆလ ရဲ့ အခြေခံဥပဒေတွေ ဟာ ပြည်တွင်းစစ်မီးကို စတင်မွှေးပေးခဲ့တဲ့ လူမျိုးတစ်မျိုးနဲ့တစ်မျိုး နိုင်ထက်စီးနင်းမှု မရှိ ပြုကျင့် အုပ်ချုပ်တဲ့ တစ်ပြည်ထောင်စုမျိုးကို ပြဋ္ဌာန်းခဲ့တယ်။ အခုတစ်ခါ ၂၀၀၈ အခြေခံဥပဒေမှာ ထပ်မံပြီး

**မိမိကစေရမိမျိုးစေ့ နှင့်
ဝင်လှုံပြည်စာတမ်းစု**

မထူးမခြားနားလှတဲ့ ဗဟိုဦးစီးစနစ်ကို ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပြန်တယ်။ ပြည်တွင်းစစ်မီးကို အမြန်ဆုံးငြိမ်းသတ်ဖို့ အထူးလိုအပ်နေတဲ့ အခုလိုကာလမှာ လူမျိုးပေါင်းစုံ ပြည်သူတစ်ရပ်လုံး နိုင်ငံရေးအရ နိုးနိုးကြားကြား ရှိနေကြဖို့ လိုအပ်လှပါတယ်။

မောင်မြတ်နိုင်၏ ၂၀၀၈ အခြေခံဥပဒေ၊ ရွေးကောက်ပွဲဆိုင်ရာ ဥပဒေတွေနဲ့ အနာဂတ် နိုင်ငံရေး အလားအလာများ စာတမ်း၊ (၂၀၁၀)ကို <http://vansangva.com/vansangva-library/> တွင် ဝင်ရောက်ဖတ်ရှုနိုင်ပါသည်။

ကျမ်းကိုးစာရင်း

- ၁။ အားလုံးအတွက်ဒီမိုကရေစီ Education Towards a Democratic Culture
- ၂။ www.wikipedia.com
- ၃။ Principles of Democracy by US Department of State
- ၄။ အကွဲအပြဲဇာတ်လမ်း ဂါးဒီးယန်း ဦးစိန်ဝင်း
- ၅။ www.spiegel.de
- ၆။ Democracy Digest
- ၇။ <http://ancienthistory.about.com/od/governmen1/g/Archon.htm>
- ၈။ www.stoa.org/projects/demos/home?greekEncoding=UnicodeC

မိမိကားရစ်မျိုးစေ့နှင့်
မင်လွှဲပြင်ဆင်မှု

